

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

Lipsiae
1883

ΒΕΡΟΙΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

31768

GEVER. 00655

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γεώργιος Δάρδας
Απερίδης 1924
Αθήναι 30. 5. 20. Μαρ-ίου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

LUCIANI

SAMOSATENSIS OPERA.

EX RECOGNITIONE

CAROLI IACOBITZ.

VOL. II.

2

Æ

1, A. B

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXIII.

1883

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΝΙΚ. ΔΗΜ. ΚΕΝΤΡ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
1977

090/λεξ. *max*

Παριθμ. ελ. 31762
Ετος 1978

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

PRAEFATIO.

Quomodo histor. conscrib. c. 1 λιπαροί] Fritsch, ad Aristoph. thesm. p. 808 probat quod alii iam voluerunt λιπυρία sive λειπυρία *ibid.* παρεκίνουν] recepi pro παρεκινούντο *ibid.* μεσοῦντος θέρους] revocavi pro μεσοῦντος τοῦ θέρους *ibid.* παρολισθαίνειν] παρελισθάνειν Dind. c. 2 τοὺς ante βαρβάρους] eiecit id. c. 4 πολυφωνίῳ] lectionem πολυφωνοτάτω non improbat Burmeist. p. 8. c. 5 ἀλλὰ] ἀλλ' Dind. *ibid.* συντιθεῖν] συντιθεῖν id. c. 6 Dind. praeceunte Rudolpho verba κοινὰ γὰρ . . . ἀκουόντες] cancellis circumscripsit. c. 7 οὐδὲ] οὐδ' id. c. 8 οὐδὲ δ- οὐδὲ δ] οὐδ' δ- οὐδ' δ id. *ibid.* ἐπιστάγει] ἐπιστάγει id. *ibid.* αὐτὸν] αὐν αὐτὸν id. sequuntur Iacobsium. c. 9 ἐς αὐτὴν] recepi pro εἰς αὐτὴν c. 10 ἐωρακέναι] ἐορακέναι Dind. c. 11 δὲ ἐκείνοι] δ' ἐκείνοι id. c. 13 καταμεμῖχθαι] καταμεμῖχθαι id. ante ἀλλὰ α id. asteriscos posuit. c. 14 φροσίου] φροσιμίου id. *ibid.* εἰρεῖν] εἰρεῖν id. c. 15 συνήγαγε] συνήγαγε id. c. 15 μικρὰ φάκια] μικρὰ κῆκεῖνα, quae vulg. est lectio, retinuit id. *ibid.* οὐ δι' αὐτὴν. νῆ Δία κῆκεῖνα iam dedi pro οὐ δι' αὐτὴν ἴδια. κῆκεῖνα corruptum illud δι' αὐτὴν intactum relinquens. Halmius olim coniecerat οὐ διαρκῆ νῆ Δία, at postea mutata sententia οὐ Θονυκιδίδια. Geistius: οὐ διβαρον ἴδιαν. Burmeist. p. 9 sqq. οὐδ' ἀνεκτά, νῆ Δία κῆκεῖνα, in adnotatione simul aliam afferens coniecturam: οὐδ' αὐτὰ vel οὐδὲ ταῦτα ἴδια. Dindorfus verba μικρὰ κῆκεῖνα — δι' αὐτὴν ἴδια uncis inclusit, idem recepit quod proposueram κῆκεῖνα c. 17 φροσιμίου] φροσιμίου id. *ibid.* ἀναγιγνώσκοντας] ἀναγιγνώσκοντας id. c. 17 συνηρωτημένα κῆκεῖνα cum eod., quod olim volui, pro συνηρωτημένα καὶ συνηγμένα κῆκεῖνα c. 19 καὶ ἂν ἀνεῖ] ἂν ἀνεῖ id. c. 21 Ὀσρόης τις] τις eiecit Geist. c. 22 πῶ δ' αὖ] πῶ αὖν Dind. *ibid.* θάτερον δὲ σανδαλί] θάτερον δὲ σάνδαλον id. c. 23 αὐτὸ τὸ τῆς] recepi pro αὐτὸ τῆς c. 24 περιερεῖσθαι] περιωρεῖσθαι Dind. c. 26 ἢ τοιαῦτα] scripsi auctore Hermanno pro εἰ τοιαῦτα c. 29 ἐωράκει] ἐωράκει Dind. c. 32 ὡς Ἄτθιδος δῆλον ὅτι] haec verba Cobeto male videntur additicia esse. *ibid.* ad verba οὐδ' ὡς κτλ. aliquid deesse non primus vidit idem vir doctus, sed ante eum permulti alii. c. 34 αὖ uncis liberavit Dind. *ibid.* κασιτέρον] κασιτέρον id. c. 35 verba εἰ δὲ — Στρατονίκης ἐκείνης uncis inclusit id. *ibid.* verba Στρατονίκης ἐκείνης delevit Geist. c. 37 ἐωρακώς] ἐωρακώς Dind. *ibid.* μηχανήματα, ἐτι δὲ καὶ] ita scripsi de Burmeisteri (p. 14.) conjectura pro μηχανήματα ἔνια καὶ *ibid.* κέρως] κέρως Dind. c. 38 Στρακον-

σίους] Συρακοσίους id. *ibid.* δὲ Ἀθηναίους] δ' Ἀθην. id. c. 39 Ἀρτοξέρξης] recepi cum eod. pro Ἀρταξέρξης *ibid.* δὲ ἄλλων] δ' ἄλλων id. c. 40 ἀναγινώσκουσιν cum eod. recepi pro ἀναγινώσκουσιν c. 49 τὸ ἰδίᾳ scripti pro ἰδίᾳ; recepi etiam Geist. *ibid.* μέντοι de Geislii coniectura pro μὲν. Dind. Fritzscheii mutationem recepi: ἀλλ' ἐς τοὺς στατήρας μὲν *ibid.* συνδικῶτω revocavi cum Dind. pro διωκῶτω c. 52 προσμίω] προσμίω Dind. c. 57 οἶον ὁρᾶς scripti pro οἶον ὁρᾶς τι. Burmeister. p. 44 probat emendationem Hermannii: οἶον ὁρᾶς καὶ Ὀμηρος ὡς μεγαλόφρον ποιεῖ *ibid.* Συρακοσίων] Συρακοσίων Dind. c. 62 αὐτὸ αὐτε τὸ ἔργον ex eod. adieci. *ibid.* αὐτοῦ] αὐτοῦ Dind.

Per. hist. I. c. 1 γινόμενης] recepi pro γιγνόμενης c. 3 Ἰάμβουλος] Dind. *ibid.* Ἀλκίνοον cum eod. recepi pro Ἀλκίνοον *ibid.* ὡς post ἐκείνος cum eod. de Halmii coniectura inserui. c. 4 δὲ αὐτῶν] δ' αὐτῶν id. c. 7 ἐγίγνετο id. c. 9 ὁρίστος] ὁρίστος id. *ibid.* κρητάσας] recepi pro κολπώσας c. 10 ἐν αὐτῇ] scripti pro ἐν αὐτῇ v. 11 συμφησάντων] δὲ restitui pro συμφησάντων δὲ ἡμῶν. vid. Burmeister. p. 4. *ibid.* καθ' αὐτὸν] recepi pro καθ' ἑαυτὸν c. 13 ἐλέγοντο] ἐλέγετο Dind. c. 15 περὶ αὐτόν] περὶ αὐτόν id. *ibid.* δὲ ἐνώνημον] δ' ἐνώνημον id. *ibid.* γίνονται] recepi pro γίγνεται c. 16 Ἀεροκάρδακες] scripti sequutus Burmeister. p. 25 sq. pro Ἀεροκάρδακες *ibid.* τινὸς τῷ] recepi pro τινὸς αὐτῶν τῷ c. 17 ἐφηνον] ἐφηνον Dind. *ibid.* ἄνω] ἐν ἡμίρῳ Mehler. ad Heracl. all. hom. p. 89 sq. c. 18 δὲ ἔπαιον] δ' ἔπαιον Dind. *ibid.* ἄλλα αὐτίς] recepi pro αὐτίς ἄλλα c. 22 δὲ ἐν] δ' ἐν Dind. *ibid.* γίνεται] recepi pro γίγνεται *ibid.* δὲ αὐτοῦ] δ' αὐτοῦ Dind. c. 23 ὁ ante καπνὸς addidi *ibid.* γίνεται] recepi pro γίγνεται *ibid.* κύλικα ὕγρον] scripti pro κύλικα καὶ ὕγρον c. 24 δοκεῖ] δοκεῖν Dind. *ibid.* μέντοι γε] recepi pro μέντοι c. 25 τοὺς αὐτοῦ] τοὺς αὐτοῦ Dind. *ibid.* τυφλάττει] φυλάττει id. c. 28 ἐφῆκεν] recepi probante Mehler l. 1. p. 94. pro ἀφῆκεν *ibid.* παρὰ uncis liberavit Dind. c. 29 δὲ αὐτοῖς] δ' αὐτοῖς id. *ibid.* διὰ νυκτὸς ὅλης] receptum pro δι' ὅλης νυκτὸς *ibid.* δὲ ἡμεῖς] pro δὲ καὶ ἡμεῖς *ibid.* γινόμενα] pro γιγνόμενα *ibid.* Κόρωνος] cum Dind. pro Κορωνός *ibid.* δὲ ἀπὸ] ἀπὸ *ibid.* δὲ τετάρτῃ] pro τετάρτῃ δὲ c. 30 θαυμασίως] pro θαυμάσιον ὡς c. 31 δὲ ἐν] δ' ἐν Dind. c. 32 ἀναστήσαντες] recepi cum Dind. pro ἀναστήσας v. 33 τὰ ἄλλα] τὰλλα Dind. c. 34 ὁ δὲ] ὁ δ' id. *ibid.* ἐσθλάκατε] ἐσθλάκατε id. *ibid.* καίμεν] καίμεν id. c. 36 αἰε οὐαῖν ἀνόπλους] αὐτοὺς γε ὡπλισμένους] αἰε ἀνόπλους οὐαῖν ὡπλισμένους Dind. *ibid.* τὸν λοιπὸν βίον] recepi pro τὸ λοιπὸν c. 37 εἰς καὶ ὁ κυβερν.] καὶ eiecit Dind. c. 38 δὲ εὐών.] δ' εὐών. id. *ibid.* κύτος] cum eod. pro κῆτος *ibid.* γυμνήτας] γυμνήτας id. c. 39 κατοικῶμεν] cum eod. pro κατοικοῦμεν c. 40 δὲ αὐτῶν] δ' αὐτῶν id. *ibid.* ἐκείτω] ἐκείτω id. *ibid.* δὲ ἐφειστήκει] δ' ἐφειστήκει id. c. 41 δὲ ἐφάνησαν] δ' ἐφάνησαν id.

Per. hist. II. c. 1 ἐκείμεν] ἐκείμεν id. *ibid.* μεγάλοις] μεγάλαις id. c. 2 δὲ ἀνέλκ.] δ' ἀνέλκ. id. *ibid.* δὲ ἐπὶ] δ' ἐπὶ id. *ibid.* ἀνακαίοντες] ἀνακαίοντες id. *ibid.* δὲ αὐτοὺς] δ' αὐτοὺς id. *ibid.* διολισθαίνοντες] διολισθαίνοντες id. *ibid.* ἐγίγνετο] recepi pro ἐγίγνετο c. 3

δὲ ἀμπελοι δ' ἀμπελοι Dind. *ibid.* δὲ ἐν δ' ἐν id. c. 4 δὲ ἡμέρας δ' ἡμέρας id. *ibid.* τὴν αὐτῶν τὴν αὐτῶν id. *ibid.* ἀνεκαίετο ἀνεκαίετο id. c. 5 ἐπέχονσα recepi, probatum etiam a Mehler, l. l. p. 99., pro ἀπέχονσα *ibid.* ἡόνων ἡόνων Dind. c. 7 ἀποιτάνοι ἀπεκτόνοι id. *ibid.* ἐλλεβόρου ἐλλεβόρου id. c. 10 δὲ ἡμεῖς δ' ἡμεῖς id. *ibid.* ἐπὶ πολὺν ἐπὶ πολὺ id. *ibid.* δὲ ἔδοξεν δ' ἔδοξεν id. c. 11 ἐγκαίόμενοι ἐγκαίόμενοι id. c. 12 ἔχουσι καὶ ex eod. addidi. *ibid.* γίνεται rec. pro γίγνεται *ibid.* ἀνεμος παρ' αὐτοῖς πνεῖ ex eod. pro ἀνεμος πνεῖ c. 13 Μινώου αὐτορε Geislio pro Μινώου c. 18 ἐλλεβορίση ἐλλεβορίση Dind. *ibid.* δὲ ἔτι δ' ἔτι id. *ibid.* δὲ ἀπολείπεσθαι δ' ἀπολ. id. c. 19 κατεγίνωσκον hic et infra recepi pro κατεγίνωσκον c. 20 πολίταις revocavi suadente Mehler, l. l. p. 132 pro πλείστοις c. 21 τούτους post χρόνους cum Dind. eieci. c. 22 δὲ ἀθλα οὐ δ' ἀθλα οὐ Dind. c. 23 ταῦτα ταῦτ' id. *ibid.* ἡόνος ἡόνος id. *ibid.* Νεκρακαδημία Νεκρακαδημία id. c. 25 δὲ ἔδοκε δ' ἔδοκε Dind. c. 26 δὲ υποφαινούσης δ' υποφ. id. *ibid.* δὲ ἀμφὶ δ' ἀμφὶ id. c. 27 ὡς αὐτοῖς ὡς αὐτοῖς id. *ibid.* μὲν ἐς μὲν με ἐς id. praesente Struv. *ibid.* καίόμενον καίόμενον id. c. 28 δὲ ἐπιούση δ' ἐπιούση id. c. 29 ἐν' εἰ cum eod. revocavi pro ἐν' ἐάν *ibid.* καίόμενων καίόμενων id. c. 30 πέτραις τραχεῖς recepi pro πέτραις καὶ τραχεῖς (τραχεῖς Dind.) c. 31 πάντων πάντων ἤν id. *ibid.* τὰς ante ἐλπίδας revocavi. c. 32 δὲ ἐς δ' ἐς Dind. c. 33 δὲ ἐστὶ δ' ἐστὶ id. *ibid.* γίγνεται pro γίγνεται rec. *ibid.* ἱριδι scripsi pro ἱριδι. vid. Burmeister, p. 44. c. 34 δὲ ἐς δ' ἐς Dind. *ibid.* δὲ εἰς δ' εἰς id. *ibid.* ἑωρακάτες ἑωρακάτες id. *ibid.* εἰς τὰς rec. pro ἐς τὰς c. 35 ἀνεγίνωσκον ἀνεγίνωσκον *ibid.* *ibid.* δὲ ἀπαντας δ' ἀπαντας id. c. 36 σάφρων recepi pro σαφρονόιν *ibid.* ἡόνος ἡόνος Dind. c. 37 δὲ ἔχουσι δ' ἔχουσι id. *ibid.* βάλλοντες τῷ cum eod., quod ego iam volueram, pro βάλλοντες [ἀντὶ λίθων] τῷ *ibid.* δὲ ἐπὶ δ' ἐπὶ id. *ibid.* δὲ ἦσαν δ' ἦσαν id. *ibid.* δὲ ἐπ' δ' ἐπ' id. c. 38 δὲ ἐν δ' ἐν id. *ibid.* δὲ ἐκείνου δ' ἐκείνου id. *ibid.* ἡμιτομίον ἡμιτόμιον id. *ibid.* ἐπεὶ δὲ ἐπεὶ δ' id. c. 42 οὕτε ἀναστρέφειν οὕτ' ἀν. id. *ibid.* δὲ ἀνελθών δ' ἀν. id. c. 43 δὲ ὁμως δ' ὁμως id. *ibid.* γενόμενα rec. pro γινόμενα c. 44 δὲ ἦν δ' ἦν Dind. c. 46 ἡ δὲ πόλις cum eod. pro ἡ δὲ πόλις [αὕτη] c. 47 δὲ ἐπὶ δ' ἐπὶ id.

Τηραππία. c. 4 βραδύτερος — αμβλύτερος cum Dind. auctore Jacobsio pro αμβλύτερος — βραδύτερος c. 5 δὲ ἀπολαύειν δ' ἀπολ. id. *ibid.* φοβῶν — ἐκκόπτων hanc meam emendationem recepi cum eod. pro ἐκκόπτων — φοβῶν *ibid.* ἀνασπῶν vid. Burmeister, p. 44., qui nihil mutandum esse recte vidit. *ibid.* δὲ ἐκ. δ' ἐκ. Dind. *ibid.* ἐκείνος id. Struvio auctore ἐκείνω c. 6 πονηρῶν cum eod. pro πονηρόν. in idem incidit Burmeister, p. 45. *ibid.* ἀλλὰ ἔωρ. ἀλλ' ἔωρ. Dind. c. 7 ταῦτα ταῦτ' id. c. 8 δὲ ὁ δ' ὁ id. *ibid.* ἀνοπλος cum eod. revocavi pro κοπλος. *ibid.* δὴμιον ἄλλον μετὰ auctore Burmeister, p. 15 sq. pro δὴμιον. ἀλλὰ μετὰ c. 9 οὐδὲ ἐπὶ οὐδ' ἐπὶ Dind. *ibid.* μηδὲ ἀδοξον μηδ' ἀδ. id. c. 11 ἄλλω τῷ ἄλλω τῷ id. *ibid.* χρώμενον cum eod.

rec. pro χωμένον c. 12 καὶ γὰρ — αἰτίας cum eod., quemadmodum iam suaseram, pro αὐτὸ γὰρ — αἰτίας c. 13 τύραννος ὁ τεθνεὺς] ὁ δεσπ. apud eund. *ibid.* οὐχὶ καὶ rec. cum eod. pro καὶ οὐχὶ *ibid.* δὲ ὑπ'] δ' ὑπ' id. c. 15 ἐπόνθησεν. Wyttenbachii emendationem, cum eod. rec. pro ἐποίησα *ibid.* μηδὲ εὐχερὲς] μηδ' εὐχερὲς id. *ibid.* προσελθεῖν rec. cum eod. pro προσελθεῖν c. 16 οὐδὲ ἀναίμ.] οὐδ' ἀναίμ. id. *ibid.* ἀλλὰ ἀτ.] ἀλλ' ἀτ. id. *ibid.* ἀπαραιτήτος] ἀπαραιτήτοτερος Halmius. c. 17 δὲ ἐπ'] δ' ἐπ. Dind. c. 18 ἐπ' αὐτὸν ἐχοροῶμην τοῖς συμμάχοις] ἐπ' αὐτὸν ἐχοροῶμην τοῖς συμμάχοις id., ut uicis inclusit. c. 19 συνήγορησεν, οὐκ ἂν τιμῆς τε καὶ θωρεῶς ἄξιον ἐνομίσατε δεσπότην οὕτω δημ. κτήματος; οὐκ κτέ.] ita dedi eundem sequens pro συνήγορησε παντὶ, τοῦτο τιμῆς τε καὶ θωρεῶς ἄξιον νομίσατε, δεσπότην οὕτω δημ. κτήματος οὐκ κτέ. c. 20 δὲ ἐκείνος] δ' ἐκείνος id. c. 21 δὲ ὥς] δ' ὥς id. *ibid.* ταῦτα] ταῦθ' id. c. 22 ἐωράκατε] ἐώρακατε id. *ibid.* δὲ ἐς] δ' ἐς id.

Abdicat. c. 2 οὐδὲ ἀρχάμενος] οὐδ' ἀρχ. id. c. 3 τοῦ πατρὸς recepi pro πατρὸς c. 4 φιλοκρινούντων rec. cum Dind. pro φιλοκρ. c. 4 εἴτε ἀνήκεστον] εἴτ' ἀν. id. c. 5 εὐφραίνει] ἡφραίνει id. *ibid.* δὲ ἐκείνους] δ' ἐκείνους id. *ibid.* γίνεταί rec. pro γίγνεται c. 6 οὐδὲ ἐπιπύλ.] οὐδ' ἐπιπύλ. Dind. c. 8 οὕτως καὶ] οὕτω καὶ id. *ibid.* οὐδὲ] οὐδ' id. c. 9 δὲ ἐκείνο] δ' ἐκείνο id. *ibid.* γίνεσθαι] γίγνεσθαι id. *ibid.* δὲ ἀπαξ] δ' ἀπαξ id. c. 11 συνθῶνται] συνθῶνται id. *ibid.* recepi cum eod. Halmii emendationem εἰ σοι ἀνάξιος pro εἰ μὴ ἂν ἄξιος c. 12 ὦμην] ὦμην id. c. 13 δὲ λατρὸν] δ' λατρὸν id. *ibid.* οὐδὲ ἐν] οὐδ' ἐν id. c. 14 δὲ οὐκείων] δ' οὐκείων id. *ibid.* ἀναγινώσκεις recepi pro ἀναγινώσκεις c. 16 ἀλλὰ] ἀλλ' id. *ibid.* οὐδὲ ἀπεδ.] οὐδ' ἀπεδ. id. c. 18 ἀδικῇ] οὐτοσί δὲ, Fritzschii emendationem, cum eod. recepi pro ἀδικῇ οὕτως. εἰ δὲ *ibid.* εὐεργετηκότα] εὐεργετηκότα id. c. 20 οὐδὲ ἐπὶ] οὐδ' ἐπὶ id. c. 22 δὲ ἀπλῶς] δ' ἀπλῶς id. *ibid.* δὲ ὄργης] δ' ὄργης id. *ibid.* δὲ ἄλλα] δ' ἄλλα id. c. 23 δὲ ἄλλοις] δ' ἄλλοις id. *ibid.* δὲ ἀνάγκης] δ' ἀνάγκης id. c. 25 οὐδὲ ἔθος] οὐδ' ἔθος id. *ibid.* οὕτως] οὕτω id. c. 26 μηδὲ — μηδὲ] μηδ' — μηδ' id. c. 27 ἐγγίνεσθαι] ἐγγίγνεσθαι id. c. 28 διαφέρουσι] διαφέρει id. c. 32 κατεπέλγης — θέλης] κατεπέλγεις — θέλεις id. *ibid.* γινόμενος in procedas uicis incluseram.

Phalar. I. c. 2 ταῦτα ἐπαίν.] ταῦτ' ἐπαίν. id. c. 5 ἀφύλακτος cum eod. pro ἀφύλακτως *ibid.* δὲ ἐκ] δ' ἐκ id. c. 6 ἔτε olim uicis incluseram. c. 7 εἴτε ἄδικος] εἴτ' ἄδικος id. c. 8 φέρεται non esse mutandum recte monuit Burmeister. p. 46. *ibid.* δὲ ἀνάγκη] δ' ἀνάγκη Dind. in et infra *ibid.* ἐπικαίειν] ἐπικαίειν id. c. 9 ἀμεινόν ἐστιν auctore Schaefero pro ἀμεινον εἶναι. Dind. εἶναι deleuit. c. 10 δὲ ἐπειράθη] δ' ἐπειράθη id. c. 11 δὲ ὑποκαίειν] δ' ὑποκαίειν id. c. 12 τοῦτ' id. *ibid.* τῆς μουσικῆς olim uicis incluseram. *ibid.* ἀνέπεμψε rec. pro ἀπέπεμψε c. 14 μήτε ἐκείνον] μήτ' ἐκείνον Dind.

Phalar. II. c. 1 μήτε ἀνάθ.] μήτ' ἀνάθ. id. c. 5 τοῦτο ἀτοπ.] τοῦτ' ἀτοπ. id. c. 8 δὲ ἱερὸν] δ' ἱερὸν id. *ibid.* παρὰ τοῖς Ἕλλησιν]

παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν probat cum Frizschio Hemacly p. 11. *ibid.* *μινόμενα* rec. pro *γινόμενα* c. 3 *φύλακται* restitui cum Dind. pro *φιλοκρινεῖν* c. 13 *παρ' αὐτοῦ* rec. cum eod. pro *παρ' αὐτοῦ* *ibid.* καὶ ante ἀνάξιος idem eiecit.

Alexand. c. 2 ἀναγινώσκουσαι rec. pro ἀναγινύ. *ibid.* Τελλοβόρου revocavi cum Dind. pro Τελλοβόρου *ibid.* Μυσίαν, Palmerii emendationem, rec. cum eod. pro Μινύαν *ibid.* αὐτοῦ cum eod. rec. pro αὐτοῦ c. 3 εἰκάσας] εἰκάσας [τὴν μορφήν] proecdosis. εἰκάσας τὴν μορφήν Dind. c. 4 ἐς ὑπερβ. rec. pro εἰς ὑπερβ. *ibid.* ἐννόησόν μοι auctore Burmeister. p. 42 pro ἐπινόησόν μοι c. 5 Θάωνος rec. pro Θάωνος, conf. Lobeck. Parolipp. p. 73. c. 8 δυνεῖν] ἀνοῖν Dind. *ibid.* ἀμφοτέρους rec. cum eod. pro ἐν ἀμφοτέροις *ibid.* κυκλοῦντες auctore Burmeister. (p. 16) pro κυκῶντες c. 10 δὲ τῆς περὶ rec. pro δὲ περὶ *ibid.* καίκεῖνοι γὰρ rec. pro ἐκείνοι γὰρ Dind. ἐκείνοι γοῦν de Solani coniectura. c. 11 ὀλέθρου] ὀλεθροὶ Dind. *ibid.* ἀμφοτέρους rec. pro ἀμφοῖ c. 13 εὐχοντο rec. pro ἤχοντο *ibid.* γένοντο] γένοιντο Dind. *ibid.* Ἑβραίων cum eod. pro Ἑβραίων c. 14 εἴτα] εἴτ' id. *ibid.* δόντος rec. pro ἀναδόντος c. 16 ἐννόησον scripsi probante Burmeister. p. 42. pro ἐπινόησον *ibid.* οὐ πολὺ rec. pro οὐ πᾶν c. 19 κατεσκεύαστο rec. pro παρεσκεύαστο c. 20 ἀνεγίνωσκέ] ἀνεγίνωσκον Dind. *ibid.* γινώσκων rec. pro γινώσκων c. 21 ἴσως γὰρ] ἴσως Dind. *ibid.* ἐπιτιθεῖς rec. pro ἐπιθεῖς *ibid.* αὐτὴν unis inclusi; deest in optimo libro. *ibid.* γίνεται rec. pro γίνεταί c. 22 ἔρη ex libris restitui pro ἔρη *ibid.* χρώμενος ἐντ. pro ἐντ. χρώμ. *ibid.* εὐδοκίμου] ἡδον. Dind. *ibid.* συντεθειμένον] idem auctore Struvio συντεθειμένον c. 24 οὐ γὰρ ἐμοὶ rec. pro οὐ γὰρ μοι c. 25 ἀναφέροντες] Dind. recepit Solani coniecturam ἀνανήφοντες *ibid.* τὸ χρηστήριον] τὸ deest apud eund. *ibid.* καθδεσρακότι] καθδεσρακότι id. *ibid.* οὕτε αὐτός] οὕτ' αὐτός id. c. 28 πολλάκις γὰρ πρὸ μὲν τῆς τελευτῆς τοῖς νοσοῦσιν ὕγεια ἐπηγγ. ex optimo libro pro πολλάκις γὰρ τοῖς μὲν νοσοῦσι πρὸ τῆς τελευτῆς ὕγεια ἐπηγγ. c. 30 ἐς τὴν rec. pro εἰς τὴν *ibid.* ἐς μανίαν pro εἰς μανίαν c. 31 καὶ παρ' αὐτοῦ] καὶ αὐτοῦ Dind. c. 32 βιβλίδια rec. pro βιβλία. *ibid.* ἀναγινώσκων Dind. c. 34 ὁ δὲ] ὁ δ' id. c. 36 ἐς ἅπαντα pro εἰς ἅπαντα *ibid.* ἐν αἰς] ἐν ex libris addidi. c. 38 τὰ ἐν] τοὺς ἐν Dind. c. 39 ἐκαίοντο] ἐκάοντο id. c. 41 ταῖς Παφλ. καὶ ταῖς Ποντ. restitui pro ταῖς Ποντ. καὶ ταῖς Παφλ. c. 43 Σακερδατός] σακερδατός Dind. c. 44 ἐς Αἴγ. pro εἰς Αἴγ. *ibid.* ἐς Ἰνδ. pro εἰς Ἰνδ. c. 46 θεαπίζειν] θεαπίσειν Dind. c. 47 οὐδὲ εἰδώς] οὐδ' εἰδώς id. c. 48 μικρὸν ἐπὶ] μικρὸν ἐπίβαιον πρὸς Burmeister. p. 45 delete postea πάροδον *ibid.* θεός] Dind. recepit quod proposueram ὁ θεός; at vide Barm. p. 46. *ibid.* ἐκείνης τῆς πόλ. recepi pro τῆς πόλ. ἐκείνης c. 49 ἀλλ' ἀμφιβόλους cum Dind. pro ἀλλὰ καὶ ἀμφιβόλους *ibid.* κατεσφρ. τὸ βιβλίον recepi pro τὸ βιβλ. κατεσφρ. c. 50 ὅπως] ὅπως Dind. c. 53 νυκτερίσας] νυκτερίσιος id. *ibid.* χοίρεσθαι recepi cum eod. pro σε χοίρεσθαι *ibid.* κατ' οἶμον cum eod. pro κατ' οἶμον c. 55 εἰκότως excidit apud Dind. *ibid.* πᾶν

εἰδέναι cum eod. auctore Fritzsche pro πάνυ με εἰδέναι c. 56 ἐς Ἀμαστρον revocavi pro εἰς Ἀμ. ibid. ἐλπίδας rec. pro τὰς ἐλπίδας v. 57 ὠρμήμην] ὠρμώνην Dind. Fritschium sequutus. ibid. ἀνείτος scripsi de Burmeisteri sententia (p. 17.) pro αὐτός c. 60 ποσὶ καταστροφῇ expanxi ἐγένετο ibid. γενέσθαι ἄξιον recepi pro ἄξιον γενέσθαι.

De saltat. c. 2 ἐναγώνια ἤξλωται rec. pro ἐναγ. εἶναι ἤξλωται v. 4 περηνέαι] περηνέναι Dind. c. 5 ἰδὼν πολλάκις αὐτός,] ita distinxit auctore Burmeister. (p. 32.) pro ἰδὼν πολλάκις αὐτός c. 5 ὀλεθροῖ] ὀλέθρῳ Dind. ibid. ἐαντὸν] σεαντὸν id. c. 7 μετ' ὀλίγον auctore Fritzsche pro κατ' ὀλίγον c. 15 Μουσαίου, τῶν cum Dind. et Lehmanno pro Μουσαίου καὶ τῶν c. 19 πρὸς τὸν αὐτὸν καιρὸν] αὐτὸν eiecit Urban. ibid. θυλάται. ὥκως recepi pro ὥκως διαλλάττ. c. 21 ἀλλότριος, τὸν scripsi cum Dind. auctore Schaefero pro ἀλλότριος, οὗ τὸν c. 22 σικινιδος] σικινίδος Dind. ita etiam c. 26. c. 27 πρῶτον recepi cum eod. pro πρῶτον c. 29 αὐτῇ, quemadmodum iam volueram, nunc cum eod. scripsi pro αὐτῇ c. 30 οἱ αὐτοὶ cum eod. pro αὐτοὶ c. 34 ἐν αὐτῇ scripsi pro ἐν αὐτῇ ibid. θεμέλια] θεμέλιοι id. ibid. τάλλα] τάλλα id. c. 41 Νίσος cum eod. pro Νίσος ibid. Ἀκταίωνος] Ἀκταίωνος id. alias non mutavit. c. 63 δὲ ἀνθρώπων] δ' ἀνθρ. id. ibid. Ἀρεως] Ἀρεως id. non mutavit infra Tox. 50. c. 64 οὕτως] οὕτω id. ἀπὸ, recepi cum eod. quod proposueram οἰκείαν pro οἰκίαν c. 66 αἶδε] σύννοθε id. auctore Valckenaerio. c. 70 ἐπιδεικνύηται cum eod. scripsi pro ἐπιδείκνυται c. 75 πανώδης cum eod. pro πανώδης c. 76 σὺ Ἀστυνάξ cum eod. Fritzsche auctore pro ὡς Ἀστυνάξ c. 79 παρήλθοι] παρήλθῃ id. c. 81 σεαντὸν] σεαντὸν id. c. 83 recepi cum eod. meam emendationem ἄλλο μακρῷ pro ἄλλὰ μακρῷ c. 84 οὕτως] οὕτω id. ita et infra. c. 85 καὶ ἐμοὶ] καὶ μοι id.

Leatiphan. c. 2 ἐγγυθῆκην cum Dind. pro ἐγγυοθήκην ibid. γίνε-ται] γίνεταί id. ibid. revocavi cum eod. ἀρώματα pro ἀρόματα ibid. μαλακίῳ] μαλκιῳ id. c. 3 καὶ αὐτὸς πρὸς] καὶ αὐτός πρὸς id. ibid. γου-μεοπώλῃ cum eod. pro γουμαιοπώλῃ ibid. σίλλος] ἰλλός id. cum aliiis: at vide Fritsch. ad Arist. thesm. p. 327 sq. c. 5 ἀπορχειρισμῷ cum eod. de mea emendatione pro ἀπορχειρισμῷ ibid. περιένειον] id. vulg. restituunt παρένειον ibid. κηπιον restituī pro κηπίον c. 6 δῖχηλα] δι-χαλά Dind. ibid. οἷν cum eod. pro οἷν c. 7 τενηλῆς] τενηλῆς id. conf. Lobeck. Pathol. p. 111. ibid. ἔχουσα] ἔχων id. c. 10 ἐγκαπηκίδας] ἐγκαπηκίδας id. at vide Lobeck. l. l. p. 93. 21. ibid. στυλόμενος] Fritsch. ad Aristoph. thesm. p. 408 male defendit vulg. στυλούμενος c. 11 εἶων cum Dind. pro εἶων ibid. ἐπινύσσων] ἐπινύττων id. c. 12 ληκαλέος] λαικαλέος id. c. 13 ἐλαίας] ἐλάας id. ita et paullo post. ibid. θρηπηδεστάτοις] θρηπηδέστοις id. at vide Fritsch. ad Ar. thesm. p. 157. c. 14 ἐώθαμεν] εἰώθαμεν id. ibid. ἡδίων ἂν] ἂν de meo addidit. c. 17 αἶχε] ἔχεις Cobet. p. 38. c. 18 ἀνῆρ] ἀνῆρ Dind. c. 19 φρεῖ] φρεῖ id. ibid. ταύτην] ταύτη id. at conf. Fritsch. ad Ar. thesm. p. 616. c. 20 πῶμα cum Dind. pro πῶμα c. 21 βαβαί] βαβαί id. ibid. σκύλεσθαι] σκύλεσθαι id. ibid. ἂν ante ἐνία eiecit id. sequutus Schaeferum. c. 22

ἅπαντα] ἀπάντων Cobet. p. 43. v. 23 βαρβάρων rec. cum Dind. pro
 βάρβαρον v. 24 μηδ' ἀναγκαίων] „fort. μηδὲν οἰκείον“ Cobet. p. 39.
 c. 25 αν post ἀνοήσειεν cum Dind. de mea coniectura addidit. *ibid.* τὰ
 ἀνδρείων rec. pro τὸν ἀνδρείων *ibid.* ἡμεῖς οὐδὲ rec. pro ἡμεῖς δὲ οὐδὲ
 Eunuch. c. 3 rec. cum Dind. meam coniecturam ἐκείνοις ἢ προ-ἐκεί-
 νοῖς ὡς. Urban. (Act. soc. graec. 1 p. 262.): οὐδὲν ἢ ἐκεῖνο ἴσως c. 6
 καὶ [ερῶν] haud dubie scribendum καὶ τῶν ἱερῶν c. 11 τῷ περὶ τῆς]
 τῷ τῆς Dind. *ibid.* αὐτῷ scripsi pro αὐτῶ c. 12 βραττόμενος Dind.

De astrol. 1 αὐτέων ei αὐτέου cum eod. pro αὐτῶν ei αὐτοῦ *ibid.*
 μαντηλῆς cum eod. pro μαντελῆς *ibid.* ἀληθινής cum eod. pro ἀλη-
 θεῖης c. 2 μαντενομένοις cum eod. pro μαντενομένοις *ibid.* μισέου-
 σιν] μισέουσι id. *ibid.* οὔτε ἀρλητέω cum eod. ex mea emendatione
 pro οὐδὲ ἀρλητέω c. 3 ἐδόκεσιν] ἐδόκει id. c. 4 αὐτέων pro αὐτῶν *ibid.*
 ἐπιτελέουσι Dind. c. 5 οὔσι Αἰγυπτίοισι id. κινήσεις scripsi pro κινή-
 σεως c. 6 πολλῶν] πολλῶ id. *ibid.* ἐν id. sine uncis. *ibid.* ζῶα] ζῶια id.
ibid. αὐτῶν id. c. 7 μόλῃσι id. *ibid.* σέβουσι id. *ibid.* κτείνουσι id.
ibid. αὐτέας cum eod. pro αὐτοῖς *ibid.* ἱρώτατον pro ἱερῶτατον. Dind.
 ἱρώτατον c. 8 τούτεον cum eod. pro τούτων c. 9 τούτέους cum eod.
 pro τούτων c. 10 προήνεγκε id. ἱερολογίην cum eod. pro ἱερολογίην
ibid. ἱερά cum eod. pro ἱερά *ibid.* ἦϊδες id. *ibid.* ἐκράτες id. *ibid.*
 ἔβλεπε id. *ibid.* αὐτέῃ ἐν cum eod. auctore Seagero pro ἐν αὐτῷ *ibid.*
 λῦθοις id. *ibid.* χροσὶ id. *ibid.* ζῶια id. *ibid.* ἔστηκε id. *ibid.* ἐπαύουσι
 id. *ibid.* εἰ δὲ cum eod. auctore Werlero pro ἦν δὲ c. 12 τοῖσι Ἑλ-
 λησι id. *ibid.* μυθολογέουσι id. *ibid.* αὐτέον cum eod. pro αὐτοῦ
 c. 13 ἄστροισι id. c. 15 Ἰάκιον cum eod. pro Ἰάκειον c. 16 νο-
 μίζουσι id. *ibid.* ἐνύμφεος id. c. 17 αὐτέων pro αὐτῶν c. 19 ἀπέ-
 θανε id. *ibid.* ἡμιόγενη id. *ibid.* διέφθειρε id. *ibid.* εἶσι id. *ibid.* στε-
 λάζουσι id. c. 20 τοῖσι id. *ibid.* ἀνθρώποισι id. *ibid.* οἰκοδεσποτέωνοι
 id. *ibid.* χροσὴν cum eod. pro χροσὴν c. 21 οὐ μὲν ὦν cum eod. pro
 οὐμενον *ibid.* ἔδησε — ἔραψε — νομίζουσι — λέγουσι id. c. 22 μά-
 λιστα δ' ἐκ cum eod. auctore Fritzsche pro μάλιστα ἐκ *ibid.* ἀστρο-
 λογέουσι id. c. 23 μαντηλήσι id. *ibid.* πρὶν ἐν δῇ] πρὶν δῇ id. *ibid.*
 Δελφοῖσι cum eod. pro Δελφοῖς c. 24 ἐδόκε — ἦϊδε id. *ibid.* ἀπή-
 κεν cum eod. pro ἀφῆκεν *ibid.* αὐτέῃ pro αὐτῇ cum eod. ita et cap. sq.
 c. 25 πολιτείην cum eod. pro πολιτείην *ibid.* σφίσι id. *ibid.* ἐνομίξε
 id. c. 27 et 28 λέγουσι id. c. 28 ἀγνοέουσι id.

Demon. 1 ἐπὶ πόας rec. cum eod. pro ἐπίπνοος c. 3 ἀλλ' ὃ γὰρ]
 ἀλλ' ὃ γε id. c. 5 ἐς ταῦτό cum eod. auctore Solano pro ἐς τοῦτο
 c. 11 Σακράτους cum eod. inserti, at uncis inclusum. c. 12 τὰ αὐτοῦ
 γενοσάν cum eod. pro τὰ αὐτοῦ c. 13 παρ' αὐτοῦ] παρ' αὐτῷ id.
 c. 14 Ἀκαδημίαν] Ἀκαδημειαν id. c. 15 περὶ/ναι] περὶ/ναι id. c. 17
 τῷ/ε αὐτοῦ] τὸν αὐτοῦ id. c. 20 ἐκείνου νομίζω] ἐκείνου, εἴπε, νο-
 μίζω id. *ibid.* ἔφη, εἰ κατανοήσεις] εἰ κατανοήσεις, εἴπε id. *ibid.*
 οὐτ' ἔλπ. id. c. 23 μικροῦ του cum eod. pro μικροῦ τοῦ c. 30 οὐδὲ
 μέγα] οὐδὲν μέγα id. auctore Solano. c. 35 Κατ'] Κατ' οὐκ id. signo
 interrogandi posito post καταφαγών c. 44 Οὐτῷ cum eod. revocavi pro

Οὕτως c. 46 αὐτοῦ cum eod. pro αὐτοῦ c. 48 καὶ ante κυραγῶτα id. eiecit. c. 50 ἀστειὸν δὲ cum eod. pro ἀστειὸν δὴ c. 52 μελίττας cum eod. pro μελίττας c. 59 γίνονται ex optimis libris pro γίνονται. ita et c. 63 γίνεσθαι pro γίνεσθαι c. 63 ἐβίω ex opt. libris pro ἐβίον c. 66 βοράν] βορά Dind. vitiose. c. 67 ἀναγινώσκουσι id.

Amor. c. 1 κατηύφραεν id. *ibid.* εἰ περικτὰ με λέγειν ζουκας] Burmeister. p. 20 proponit: ἦν περικτὰ μελετᾶν ζουκας, i. e. cui eximie studere videris. c. 2 ὄβρεις de Burmeisteri (p. 21.) coniectura pro ἔρεις c. 3 τὴν τρυφήν] τὴν παρυσίην Dind. cum alii; at vide Fritzsche. ad Arist. thesm. p. 610. c. 4 φασί rec. pro ὡς φασί c. 5 ἐπαγγέλλεται] ἐπαγγέλλεται τι Dind. *ibid.* ὑπογύου cum eod. pro ὑπογυίου *ibid.* εἰδῶς ὅτι λίαν σπουδαία scripsi pro εἰδῶς ὅτι λίαν, ἀλλ' οὐ παλαιᾶς Burmeister. p. 21 sq.; εἰδῶς ὅτι λίαν ἀγγέλλουν πάλαινα *ibid.* ὑπερυφράνθην Dind. *ibid.* τῆς αὐτῆς ἐρωτικῆς deest apud eund. *ibid.* περὶ-υ-τείν] πέριαινε id. c. 6 ἡντορεπίστα id. *ibid.* πρύμνης ἐπιβάς cum eod. de mea coniectura pro πρύμνης γούν ἐπιβάς c. 7 ἀμοχθὶ id. c. 8 ἡν-τορεπισμένον id. c. 9 παρ' ἐμοὶ recepi pro παρ' ἐμῆ c. 11 κατὰ θέαν τοῦ Ἀφροδίτης ἱερῶν auctore Burmeister. pro κατὰ θέαν καὶ τὸ Ἀφρο-δίτης ἰδεῖν ποθήσαντες ἱερῶν c. 12 post καρπῶν mihi cum Iacobsio aliquid excidisse videtur; fort. καὶ φυτῶν *ibid.* κυπαρίττων γε cum Dind. revocavi pro κυπαρίττων τε *ibid.* προσείρηψε cum eod. pro προσείρηψε c. 13 λιπαροῖς] λιπαροί id. auctore Schaefero. c. 15 σπύ-λον cum eod. pro σπύλον, ita et cap. sequ. c. 16 ἐπειδὴ] ἐπειδὴ id. *ibid.* ἡ λάλος auctore Burmeister. p. 23 pro ἡ ἄλλος c. 17 καὶ πῶν δὲ κτλ.] vide de hoc loco Burmeister. p. 24. c. 18 καθέζομην revocavi cum Dind. pro ἐκαθέζομην c. 21 γέγεννηται cum eod. auctore Solano pro γέγεννηται c. 23 καχάζειν] καχάζειν id. conf. Lobeck. ad Soph. Al. p. 155. *ibid.* εὐθὺ recepi pro εὐθὺς c. 26 τῆς κεφαλῆς βοστρυχῶν rec. pro βοστρ. τῆς κεφ. c. 27 γυναικεῖοι] γυναικεῖαι Dind. c. 28 εἰ ἡ μὲν Iacobsii emendationem recepi cum eod. pro εἰ μὲν *ibid.* ἀποτε-χισώμεθα revocavi pro ἀποτεχισόμεθα *ibid.* ἀνέδην cum eod. pro ἀνα-δην *ibid.* τρυφήν] τριβήν ex scholiis reponit Pierson. ad Moer. p. 151. c. 29 Περίκλειον pro Περίκλειους auctore Burmeister. p. 24. *ibid.* Πινυλ] Πινυλ Dind. c. 31 Ἀκαδημίας] Ἀκαδημείας id. c. 32 ἐσχάτους cum eod. secundum Iacobsium pro ἐσχάτων c. 34 εὐθὺ revocavi pro εὐθὺς c. 36 ὑπεσταλμένω] duo libri addunt τε. fort. scrib. ὑπεσταλμένω γε c. 37 ἐμπνέει cum Dind. pro ἐμπνέει *ibid.* ἔχειν] fort. ἔχον c. 39 αὐ ante ἰδοὶ eiecit Dind. *ibid.* νομίσει] νομίσει id. *ibid.* περιστάσι recepi probante Fritzsche ad Aristoph. ran. p. 128 pro παρυστάσι. conf. c. 47. *ibid.* cum Dind. Hemsterhusii emendationem ὑψηλὸν recepi pro ὑψηλόν c. 42 εὐθὺ revocavi pro εὐθὺς c. 43 γίνετ' γίγνεται Dind. *ibid.* v. 6 Meineke: ἔδνος μιάρων· εἰ γὰρ τις ἀνθρώπων γαμῆ v. 8 τε cum eod. et Dind. pro δὲ v. 9 χαλεπωτάτῃ Dind. auctore Bentleio. c. 44 δέη cum Dind. pro δέοι c. 45 Θεταλοὶ id. c. 49 χλαμύδε] χλαμίδι id. sequutus alios. *ibid.* Ἐρχίος cum eod. pro Ἐρχίος *ibid.* κ' εὐάνδρον cum eod. pro κεύανδρον *ibid.* εἰνεκεν] ἐνεκα id. c. 50 ὑπογύου cum eod. pro

ὕπογυιον c. 53 *Μελιτιδην* cum eod. pro *Μελιτιδην* c. 54 εὐσείρησ' ὁμιλίαν κλαίων] εὐσεβῆς ὁμιλία Dind. electa ultima voce. Winckelm. ad Plut. Erot. p. 114 εὐσείρησ' ὁμιλίαν

Imagin. c. 2 ἄβραι cum Dind. pro ἄβραι c. 3 ἥτις auctore Lehmanno pro ὅστις *ibid.* οὕτως] οὕτω Dind. *ibid.* ἀσφαλῆστερον ἀντὶ αὐτοῦ Solano pro ἀσφαλ. ἀντὸς c. 4 ἑώρακας] ἑώρακας Dind. v. 5 δεήσει recepi cum eod. pro δεήσῃ c. 6 γινομένην rec. pro γιγνομένην *ibid.* ἀκατακάλυπτος cum Dind. pro ἀκαλύπτως *ibid.* δοκεῖ] interrogatiouis signum tollit Burmeister. p. 32. *ibid.* εν. καὶ μάλιστα. ἐπειδὴν ἐς τὸ ἀρκ. ἀποτελεσθῇ Dind. cum Lycini sermone coniunxit. c. 7 Bellini emendationem πλαστῶν pro πάντων suadente Burmeister. p. 32. recepi. *ibid.* οὕτω Dind. *ibid.* δὴ τοὺς] δηλαδὴ τοὺς Dind. c. 8 λοβλέφαρον cum eod. auctore Solano pro τὸ βλέφαρον c. 9 γένοιτο] γένοιτ' ἂν id. *ibid.* ἀναγινώσκειν in quod ego quoque incideram, iam restitui cum Burmeister. p. 26 pro ἀναγινώσκειν c. 10 ἀναγινώσκων rec. pro ἀναγινώσκων c. 11 δὲ ἄλλα] δ' ἄλλα Dind. *ibid.* ἐλεγχόμενον τε καὶ ἀσχημονοῦν καὶ παρ'] ἀσχημονοῦν τε καὶ ἐλεγχόμενον παρ' id. sequutus Gesnerum. *ibid.* ἐλ μὴ cum eod. pro ἦν μὴ, correxi iam Struvius. c. 12 λῶον Dind. c. 13 σιωπᾶν τάχιστα ἀλκυόσι] ha scripsi pro σιωπᾶν ταῦτα ἀλκυόσι, etiam aliis in locis ταῦτα et τάχιστα confunduntur. σιωπᾶν ταῖς τ' ἀλκυόσι Dind. σιωπᾶν παρὰ ταῦτα ἀλκυόσι Halmius, ταῦτη pro ταῦτα Burmeister. p. 27. *ibid.* τοῖς κύκνοις] aut αὐτοῖς τοῖς κύκνοις aut αὐτοῖς κύκνοις Halm. ; ut vide Burmeister. p. 28 u. 14 ἑώρακας] ἑώρακας Dind. c. 15 λῶον id. c. 16 μὲν οὖν] οὖν add. cum eod. de Fritzschei conjectura. c. 17 μέγεθος ἔστι] μέγεθος ἔσται id. c. 19 γράφου ex eod. pro γράφει *ibid.* τῇ ante θνυταῖ cum eod. revocaui. c. 20 post σωφροσύνης exieidi apud eund. αὐτῆς c. 21 ἐπὶ εὐπραξίᾳ] ἐπὶ τῇ εὐπρ. id. *ibid.* γινόμεναι] γινόμεναι id. c. 23 ἐς βιβλίον cum eod. de Halmii conjectura; deerat ἐς

Pro Imag. c. 6 αὐτοῖς et αὐτοὺς cum eod. pro αὐτοῖς et αὐτοῖς c. 9 μετασχηματίζειν] μετασχηματίζειν id. c. 12 ἀναγινωσκουσίνων id. *ibid.* τοιοῦτόν τι ἔδοξε auctore Sengero pro τοιοῦτόν τι εἰπεῖν ἔδοξε. Dind. τοιοῦτόν τι εἶναι ἔδοξε de Struyli conjectura. *ibid.* διαγινώσκουμιν rec. pro διαγινώσκουσιν c. 13 γίνεταί rec. pro γίνεταί c. 14 ἐκείνῳ ἀσχυρῶς] ἐκείνῳ ἀσχυρῶς Dind. c. 15 ἐκχυθέντος] ἐκχυθέντος id. Solanum sequutus. *ibid.* ἐν ἀντιθέσει cum eod. et aliis pro ἀντιθροῖς c. 16 Ἄλλὰ ἐκείνῳ] Ἄλλ' ἐκείνῳ id. *ibid.* οἶδα ὅπως] οἶδ' ὅπως id. c. 19 μάλιστα] ἂν cum eod. auctore Iacobsio pro μάλιστα *ibid.* οὐδὲ οὕτως] οὐδὲ οὕτω id. *ibid.* Ἀλκμήνης cum eod. pro Ἀλκμάνης *ibid.* ὁ Γλαῦκος unciis inclusi. eieci Dind. c. 20 παρ' αὐτοῦ cum eod. pro παρ' αὐτοῦ c. 22 εἴτε ἐκείνῳ] εἴτ' ἐκείνῳ id. c. 23 ἢ ἀγαθῶν] δ' ἀγαθῶν id. *ibid.* περὶ θεῶν cum eod. ex eod. pro περὶ τῶν θεῶν c. 24 κλάουσιν id. c. 26 ἀπεικάζει olim unciis incluseram. c. 27 λέγεται cum eod. revocaui pro λέγεται c. 28 καὶ post ἴνα olim unciis incluseram. c. 29 ἐκκεχυμένον] ἐγκεχυμένον id.

Τοκάρ. c. 1 μενημένοι τῶν ἀρίστων, καὶ τιμῶμεν ἀποθανόντας]

ἵστι· εἰ μνησθῆναι τῶν ἀρίστων τιμῶμεν ἀποθανόντας c. 3 θεοὺς
νενομίκατε cum eod. pro θεοὺς εἶναι νενομίκατε, ego εἶναι ancis in-
cluseram. *ibid.* τῆς αὐτῶν] τῆς αὐτῶν id. *ibid.* διαφεύγονται id. vitiose.
c. 4 τὴν αὐτῶν] τὴν αὐτῶν id. c. 5 verba καὶ ὑπὸ Σκυθῶν τῶν ἀρί-
στων θεραπεύεσθαι Geist. superioribus ἀγαθὸς κεκρίσθαι annexit pro-
prie Burm. p. 29. c. 6 ἂν post ἕκαστος cum Dind. inserui. c. 7 μι-
κρόν τι] μικρόν Dind. *ibid.* αὐτοῖν] αὐτῶν revocavi id. c. 9 συγγινώ-
μενος id. c. 10 τὴν αὐτοῦ] τὴν αὐτοῦ id. c. 11 οὕτως] οὕτω id.
c. 12 τὰ ἄλλα] τὰλλα id. *ibid.* Ἀσώματος cum eod. pro Ἀσείματος. In
ei sup. 15. *ibid.* ἀπήγειν] ἐπήγειν id. c. 13 τὰ ἄλλα] τὰλλα id. c. 14
πεμπομένη] πεμπομένην Burmeister. p. 47. c. 16 τὸν Κῆρτα] τὸν Κῆρτα
Dind. *ibid.* ἄβρα cum eod. pro ἄβρα. ita et supra c. 14. c. 18 γινώ-
μενον] γιγνώμενον id. c. 19 ἑωρακέναι] ἑορακέναι id. c. 22 παρ'
αὐτοῦ cum eod. pro παρ' αὐτοῦ c. 24 μορμολύκειον] μορμολύκειον
id. *ibid.* οὕτως] οὕτω id. c. 25 τυφίον] ideli ex codice Florentino
(vide. Burmeister. p. 43) pro τυφίον τινα c. 26 νν. καὶ τὸν Μετεκρά-
την fortasse elicienda. c. 28 ἀναρπασθεὶς revocavi pro ἀνασπασθεὶς
c. 29 κατακεκλεισμένα cum Dind. pro κατακεκλειμένα c. 30 ἀναλαβὼν
αὐτόν] ἀναλ. αὐτόν id. c. 31 ὑποβαλλόμενος scripsi pro ὑποβαλλόμενος
c. 33 εὐπορήσας cum Dind. revocavi pro εὐπόρησας *ibid.* παρ' αὐτοῦ
cum eod. pro παρ' αὐτοῦ c. 34 ὑπὲρ αὐτοῦ] ὑπὲρ αὐτοῦ id. *ibid.* ἀνα-
δεξιόμενος ex optimo libro pro ἀναδεξιόμενος c. 35 προσδοκῆσας cum
eod. rec. pro προσδοκῆσας c. 36 ἀνδ' ἂν ἐν auctore Geistio pro οὐδ'
ἐν c. 40 λάβει cum Lehmanno et Dind. pro λάβη c. 44 ἐχορημάτισεν
cum Dind. revocavi pro ἐχορημάτισεν *ibid.* προσαγγέλαντα] προαγγέ-
λατα Geist. c. 47 γινέσθω] γιγνέσθω Dind. c. 49 τραχύνος cum
eod. pro τραχύνος c. 50 μηνύσω rec. pro μηνύω *ibid.* δὲ ἐφ' rec.
pro δ' ἐφ' *ibid.* ἐστὶν ὁ ἐλαύνων rec. pro ὁ ἐλαύνων ἐστὶν *ibid.* γινο-
μένων scripsi, quemadmodum proposuit Fritzsche, pro γενομένων c. 51
οὕτως] οὕτω Dind. *ibid.* προσάξει scripsi pro προσάξεις c. 52 ἐγίνετο]
ἐγίνετο Dind. c. 53 ἐφ' οἷς ἐπράξε τούτοις] τούτοις eleeti id. male:
ibid. Prometh. s. Cauc. 16. Demosth. or. 54. 6: πρῶτον μὲν οὖν ὡς ἐλ-
ρηκα τούτων βούλομαι κτέ. *ibid.* οὕτως] οὕτω id. c. 54 τὴν αὐτοῦ]
τὴν αὐτοῦ id. c. 58 παρεκόμεν ἐκ τοῦ λιμένος rec. pro ἐκ τοῦ λιμ.
παρεκόμεν c. 60 δύνασθαι post ἀπαστεῖσθαι excidit apud Dind. c. 61
ὑπὸ τραύματος cum eod. pro ὑπὸ τοῦ τραύματος. ego τοῦ ancis inclu-
seram. *ibid.* τὸν Ἀβραῦχαν ἑσπερον rec. pro ὕστ. τὸν Ἀβ. c. 62 και-
ρός ἂν εἴη] ἂν inserui cum Dind. ; idem voluit Geist.

Asin. c. 1 τὴν αὐτοῦ cum Dind. pro τὴν αὐτοῦ *ibid.* κῆπος τις ἦν
καὶ ἔνδον auctore Courterio pro κῆπος τις ἔνδον ἦν καὶ c. 2 παρ'
ἐμοί] παρ' ἐμὲ Dind. *ibid.* κατάθες, Courterii emendationem. recepi
cum eod. pro θές c. 3 δ' ὕστεραία cum eod. pro δὲ ὕστεραία c. 4
ὑπανούσῃ] ὑπήκουσεν id. de suo. c. 5 οὐδὲν αὐτῇ rec. pro αὐτῇ οὐ-
δὲν c. 6 κλίνας] κινεῖς id. de Iacobsii conjectura. *ibid.* παθεῖν, quod
proposuit Pelletus, cum eod. pro πονεῖν *ibid.* cum eod. de Courterii conl.
ἀντίτῃ pro ἀνέτῃ *ibid.* ἀνακαχάσασαι id. c. 8 γένον] γίγνον id. c. 9

υποβαλὼν αὐτοὶ pro ὑποβάλλων *ibid.* νόσους] γίντε Dind. c. 10 πλείους, conjecturam meam, recepi cum eod. pro πλείω *ibid.* κῆπον cum eod. rec. pro κελυσθεὶς *ibid.* ὄφελος cum eod. pro ὄφελος *ibid.* πάροισι] παρόισι id. c. 11 ἤλθε το cum eod. pro ἤλθεν ἐς τὸ *ibid.* μᾶλλον δ' cum eod. pro μᾶλλον *ibid.* ἐπιτρέψοι] ἐπιτρέψει id. c. 12 γινόμενα] γινόμενα id. *ibid.* ἐν αὐτῷ cum eod. pro ἐν αὐτῷ *ibid.* πετομένη διὰ dedi pro πετομένη ἐξ αὐτοῦ c. 13 ἑαυτοῦ] ἑαυτοῦ id. *ibid.* ἀνθρώπων καὶ cum eod. pro ἀνθρώπων εἶτα καὶ *ibid.* γίνομαι] γίνομαι id. *ibid.* ὅποι cum eod. pro ὅπου *ibid.* τέσσαρας] τέσσαρας id. *ibid.* αὐτὸν] ἑαυτὸν id. c. 14 φίλτατε] ὦ φίλτατε id. c. 16 καὶ οὕτως] καὶ οὕτω id. *ibid.* ἄλλως recepi cum eod. pro ἄλλο c. 17 γινόμενων] γινόμενων id. c. 20 τῆς ὁδοῦ λοιπὸν, καὶ ὅτι καταμένονσιν ἐνθά καταμένονσιν] ita dedi praesente eodem pro τῆς οδοῦ, καὶ ὅτι καταλήσουσι λοιπὸν, ἐνθά καταμένονσιν *ibid.* ἐκάστο id. *ibid.* οὕτως] οὕτω id. *ibid.* καὶ post ἐνθεν id. elect. c. 21 ἐπειδὴ] ἐπειδὴ id. *ibid.* ἔνα olim unciis incluseram. c. 22 γίνεται] γίνεται id. c. 23 ἡμᾶς] ἡμᾶς id. *ibid.* λαμβάνεται με] λαμβάνεται μου id. *ibid.* γρηῖν δίκην Δίρκης ἐξ ὄνου] ita de Gesneri conjectura pro γρηῖν Δίρκην ἐξ ὄνου. Dind. γρηῖν δίκην κέρκον ἐξ ὄνου c. 24 παρθένης] παρθένης id. c. 25 εἶτα θέρους recepi pro εἶτα τὸ θέρους *ibid.* καθιψεύσθαι καθιψεύσθαι Dind. c. 26 ἑαυτοῦ] ἑαυτοῦ id. *ibid.* ἔσω] ἔσω id. c. 27 συναποδράσαντος] συναποδράντος id. *ibid.* recepi cum eod. Solani conjecturam παρὰ τῆς κεκτημένης pro τοῖς κεκτημένοις c. 28 ὅλας] ὅλας id. auctore Dorville, ita et infra. *ibid.* ἀσένων] ἀσένων id. c. 29 ἀνυπόδητος] ἀνυπόδητον id. *ibid.* προσβάλλειν, a me propositum, cum eod. recepi pro προσβαλεῖν c. 30 ἂν ποτε] εἴ ποτε id. *ibid.* ἀπεκρέμα] ἀπεκρέμα id. c. 32 τὸν αὐτοῦ cum eod. pro τὸν αὐτὸν *ibid.* ἵσταί scripsi sequutus Burm. p. 28 pro ἑπεται c. 33 ἔρω] ἔρωτι Dind. *ibid.* λέγει] λέγοι id. *ibid.* ἑαυτὸν] ἑαυτοῦ id. c. 34 θαλάσσαν] θαλάσσαν id. *ibid.* ἀσπάσαι] ἀσπᾶσαι id. *ibid.* δυνατός] δυνατός ἦν id. *ibid.* βέροισιν revocavi pro βέροισιν c. 35 εὐφρημος] εὐφρημος Dind. *ibid.* ὑπολειπόμενον recepi pro ἀπολειπόμενον c. 37 ἐπὶ] ἐπειδὴ Dind. *ibid.* εἰλίσσοντες] εἰλίσσοντες id. *ibid.* ἐπειδὴ] ἐπειδὴ id. c. 38 γίνεται] γίνεται id. *ibid.* νυκτὸς ἐνθεν rec. pro νυκτὸς ἐνθὺς ἐνθεν *ibid.* ὀλίγον] ὀλίγον id. cum aliis c. 39 γυναι] ὦ γύναι id. c. 40 κινδύνου rec. pro κίνδυνον c. 41 γυνίλας rec. cum eod. pro γυναικίλας c. 43 ὁ δεσπότης rec. pro ὁ δὲ δεσπότης *ibid.* πάγον, Dobræi emendationem, cum eod. recepi pro πάλιν c. 44 ἡμῶν ἐς τὴν πόλιν scripsi de Courierii conjectura pro ἡμῶν ἐς τὸν κῆπον *ibid.* ἀπάγει] ἀπάγει Dind. c. 45 δὲ ὑστεραίᾳ] δ' ὑστεραίᾳ id. ita et cap. 46. c. 46 ἐγίγνετο] ἐγίγνετο id. c. 48 τῶν αὐτοῦ cum eod. pro τῶν αὐτοῦ *ibid.* εὐθὺ] εὐθὺς id. *ibid.* σκευή — πολυτελεῖ] recepi pro σκευή — πολυτελεῖς c. 49 τῆς μάχης ἡδὴ] τῆς ἡδὴ μάχης Dind. *ibid.* τῶν αὐτοῦ cum eod. pro τῶν αὐτοῦ c. 50 ἀναπαύσασθαι] ἀναπαύσασθαι id. c. 51 ἔκατε] ἔκατε id. *ibid.* οὐδὲν τι τοῦ dedi cum eod. Dobræo auctore (Adv. p. 564) pro οὐδὲν τούτου *ibid.* ὁλοτρημένος] ὁλοτρημένος id. *ibid.* προκυλισμένη cum

end. pro προσκαλουμένη c. 52 ὡς ἂν anctore Courierio pro ὡς ἦν c. 54 ἀφανὴς ἐκείνος cum Dind. rec. pro ἀφανὴς [ἦν] ἐκείνος *ibid.* ἐνθεν anctore Solano pro ἐνθεν c. 55 θάλασσαν] θάλατταν Dind. u. 56 φθίει] φθέρει *id.*

Iur. Confut. c. 2 οὐδὲν ὑπὲρ] οὐδὲ ὑπὲρ *id.* c. 3 αἴται reuocavi pro αἰτά c. 4 μὴ post ἦν eiecit Dind. *ibid.* ἀνάσπαστον] ἀνασπαστόν *id.* c. 5 οἶδω] οἶδ' *id.* c. 6 νν. περιττὰς εἶναι τὰς θυσίας olim unciis incluseram. c. 8 βασιλεὺς γὰρ] εἰ addidit de suo Dind. *ibid.* Ἀπόλλωνα] Ἀπόλλω *id.* c. 9 ταῦτα] ταῦτ' *id.* *ibid.* οὐδὲ] οὐδ' *id.* c. 10 δὲ ἐν] δ' ἐν *id.* c. 11 οὐδὲ ἢ] οὐδ' ἢ *id.* *ibid.* δὲ ἐφ'] δ' ἐφ' *id.* c. 13 οὐ-
τως] οὕτω *id.* c. 14 τὴν αὐτοῦ] τὴν αὐτοῦ *id.* c. 17 διαβιώσας] δια-
βιούς *id.* c. 19 δὲ ἴσως] δ' ἴσως *id.*

Iur. Trag. c. 1 τί μοι] ὅξεις] μοι eiecit *id.* c. 4 Δαίμης cum end. pro Δαίμης *ibid.* οἶτε δλωσ] οὐδ' δλωσ *id.* *ibid.* πρὸς ἀκρόασι] πρὸς τὴν ἀκρόασι *id.* *ibid.* νικήσῃ] ὑπέρσῃ *id.* c. 7 ἔχοι] ἔχῃ *id.* c. 8 ὁμοίως] ὁμως *id.* c. 9 ἐννοσίγαιε] ἐννοσίγαίε *id.* c. 10 ἀπεστεφανωμένον γε reuo-
cavi cum end. pro ἀπώστερ. τε c. 11 χαλκός ἐστιν rec. pro χαλκούς ἐστιν *ibid.* κράτιστε rec. pro ἄριστε *ibid.* Πύνα] Πύνα Dind. c. 12 ἐθέλοι] ἐθέλῃ *id.* c. 13 κατασίγησον] κατασιώγησον *id.* c. 14 θάλατταν cum end. pro θάλασσαν. *ibid.* τό γε rec. pro τό c. 15 ἔχει μοι δοκοῦμε-
cum Dind. recepi anctore Halmio pro ἔχειν δοκοῦμεν c. 16 καὶ ante
κατὰ addidi *ibid.* τῷ ante ὑπαιθρίῳ deest apud Dind. c. 17 γινόμενα] γινόμενα *id.* *ibid.* ἐπισκοπήσαι τὸν λόγον rec. pro ἐπεξελεύσεσθαι τὸ
σέμμα *ibid.* παρ' αὐτοὺς cum Dind. pro παρ' αὐτοὺς *ibid.* κείνου] ἐκείνου *id.* c. 19 ἂν post γὰρ eiecit *id.* *ibid.* ταραχὴν rec. pro τὴν
ταραχὴν *ibid.* οὕτως] οὕτω Dind. c. 20 τὴν αὐτοῦ] τὴν αὐτοῦ *id.*
c. 21 ἀποκρίναι rec. pro ἀποκρίναι μοι *ibid.* Σκείρωνα reuocavi cum
Dind. pro Σκίρωνα *ibid.* Κερκύνονα cum end. pro Κερκύνονα *ibid.* αὐ-
τοῦ cum end. pro αὐτοῦ c. 22 ἔτι τε] ἔτ' *id.* c. 23 τοῦτο] τοῦτ' *id.*
c. 25 τοιοῦτων rec. pro τοιοῦτων ἐστίν c. 26 μειρακίον] μειρα-
κίον *id.* *ibid.* κλέτῃ rec. pro κλέτῃ c. 27 χρηστός καὶ rec. pro
χρηστὸς ἀνὴρ καὶ *ibid.* τρόπους rec. pro λόγους *ibid.* ἀλλὰ] ἀλλ' Dind.
c. 28 αὐτὸς οὐ scripsi cum Schubarto pro αὐτὸ οὐ *ibid.* τῆς Τιμοκλῆος
reuocavi pro τῆς τοῦ Τιμ. c. 29 ἄλλον] conieceram aliquando λαόν et
hinc coniecturae album calculum adiecerat Schubartus; at vide nunc Bur-
meister. p. 16, et Remach. p. 10 sq. *ibid.* δι' αὐτοῦ] δι' αὐτοῦ Dind. *ibid.*
οὐδὲ αὐτὸν] οὐδ' αὐτὸν *id.* *ibid.* ἐπινοήσωμεν] ἐπινοήσομεν *id.* c. 30
ἔχεις] ἔχοις *id.* *ibid.* ἀλλὰ οἶσθα] ἀλλ' οἶσθα *id.* c. 31 ἀνεκάργας]
ἀνεκαργας *id.* *ibid.* κανθηλίους] καὶ κανθηλίους *ibid.* c. 32 κω-
μικός rec. pro κωμικός *ibid.* ἡμέτερα pro ἡμέτερα *ibid.* ἐν οὐρανῷ
pro ἐνταῦθα c. 33 οὕτως pro οὕτως ἐστίν c. 34 δυνατόν pro δυνατό-
τατον c. 35 ἀνθρώπων pro τῶν ἀνθρώπων c. 36 ἀλόγῳ φορῇ pro
ἀλόγῳ τῇ φορῇ c. 37 ἀγοιεν pro ἀγάγοιεν c. 38 γινόμενων pro γιγνο-
μένων. Ita et infra his γινόμενα pro γινόμενα *ibid.* εἰ τίς σοι μὴ ἀκο-
λουθεῖ reuocavi pro εἴπερ σοι μὴ ἀκολουθεῖ (ἀκολουθεῖ Dind.)
c. 39 ποιητὴς ἄριστος εἶναι rec. pro ἄριστος ποιητὴς γενέσθαι *ibid.*

οὔτε ἐκείνον οὔτε] οὐτ' ἐκ, οὐτ' Dind. c. 40 ὡς νοήσασα rec. pro ἐλεή-
 σασα *ibid.* γινόμενον pro γιγνόμενον *ibid.* δοκεῖν pro εἶναι δοκεῖν
ibid. ἐπεσπάσαντο] ἐπεσπάσαντα Dind. *ibid.* ἐμονομαχοῦντο] ἐμοιμα-
 χουν id. c. 41 Βαβαί] Βαβαί id. *ibid.* χειρίδας cum eod. pro χειρίδας
 c. 42 Μῆνη] Μῆνι id. *ibid.* τρύβλιον cum eod. revocavi pro τρυβλίον
 c. 43 καὶ τῆς προνομίας] καὶ προνομίας id. *ibid.* τῇν αὐτοῦ] τὴν αὐτοῦ
 id. c. 45 κείθι] ἐκείθι id. c. 46 ὁ ἄνεμος] ἄνεμος id. exciderat nempe
 ὁ in mea editione typothetae culpa. *ibid.* οὐκ ἐπλεῖ] οὐκ ἂν ἐπλεῖ id.
 c. 47 πρὸ καιροῦ rec. pro πρὸ τοῦ καιροῦ *ibid.* ἐν οὐδέν rec. pro οὐ-
 δέν *ibid.* πρῶθαν cum eod. pro πρῶσαν c. 49 γίνεται rec. pro γίγνε-
 ται c. 51 εἶναι ἔδαξεν rec. pro ἔδ. εἶναι *ibid.* φησὶν] φασὶν Dind.
ibid. ἔδαις] ἔδε id. *ibid.* οἷες ἰσχυρόν rec. pro ἰσχ. οἷες c. 52 ἡττησάθαι
 cum Dind. revocavi pro ἡττᾶσθαι *ibid.* ἐρίζοιμεν] ἐρίζοιμεν id. c. 53
 καὶ ὁ σύρραξ] aneis liberavi id. *ibid.* ἀλλά] ἀλλ' id.

Somm. s. Gall. c. 1 ΜΙΚΤΛΑΟΣ] Μικύλος male Cobet. p. 133
ibid. κάκιστε ἀλλ' ὦ κάκιστε ἀλλ' Dind. ὦ κάκιστε ἀλεκτρονίων Cobet.
 p. 128. *ibid.* νὺν γὰρ] νὺν δὲ Dind. c. 2 ἀνθρωπικῶς] ἀνθρωπίνως
 Cob. p. 131. *ibid.* ἡ Λωδῶνῃ αὐτόφωνος] vulg. ὥσπερ πατὴρ ἡ φηγὸς
 ἐν Λωδῶνῃ αὐτόφωνος defendere studeat id. *ibid.* pro ἡμιεφθα id. pro-
 bat ἡμίωπα *ibid.* ἀνθρώπων] ἀνθρωπίνην id. c. 3 εἰ τι] vulg. εἰ
 τιμ revocat id. *ibid.* λέγω] ἔρω id. *ibid.* ἐπ' αὐτοὺς cum Dind. pro ἐπὶ
 αὐτοὺς *ibid.* ἀφεθέντα δὲ ὡς ἀφείδη τὸν Ἀρη] ἀφεθέντα δὲ τὰν Ἀρη
 Dind.: at vide Kloizium ad h. l. *ibid.* ἐπὶ τῆς κορυφῆς] ἀντὶ τῆς κορυ-
 φῆς Cobet. inconsiderate. *ibid.* ἀνελευσόμενον] ἐνιόντα id. p. 132. ju-
 cepte. c. 4 οὐδὲ μελλήσας] οὐδὲν μελλήσας Dind. c. 6 τριπόδητος]
 περιπόδητος id. c. 8 ἀναμαρτυρούμενον] ἀναμνησκόμενον id. c. 9
 σύν] ἐν id. c. 11 ἀλλ' ἐμὲ] ἀλλ' ἐν με id. *ibid.* συνείρε] συνείρε id.;
 at vide Kloizium. c. 12 ὑπὴν φέρ. παρῶν. διασκ.] διασκ. ὑπὴν. φέρ.
 παρῶν. id. c. 13 οὐτὰ νὺν ἐν πολέμῳ recepi pro καὶ ἐν τῷ πολέμῳ
 c. 14 τρύβλιον cum Dind. pro τρυβλίον *ibid.* Στραύλος cum eod. revocavi
 pro Στράλος c. 15 ἐσρακέναι] ἐσρακέναι id. ita et c. 17. c. 10
 ΜΙΚ. Τοῦτό μοι κτέ.] ita ex codd. pro ΜΙΚ. Ἐγὼ δὲ πρὸ γε τούτου. ὦ
 θανμάσι, τίς ἦν; τοῦτό μοι κτέ. c. 17 ἐξεργάζετο scripsi cum Fritzsche
 pro ἐξεργάσθηται. Dind. ἐξεργάσταιτο *ibid.* ὦ τάν] ὦ τὰν Dind. *ibid.*
 γινομένων rec. pro γιγνομένων c. 18 ἀλλὰ εἴρων] ἀλλ' εἴρων Dind.
ibid. σεμνότερος, Seegeri emendationem, cum eod. recepi pro καινότε-
 ρος *ibid.* εἰλούμην cum eod. revocavi pro εἰλούμην c. 18 ἀπολιμπάνεις
 cum eod. reduxi pro ἀπολιμπάνεις c. 19 ὠπτιεν cum eod. pro ὠπτιεν
ibid. ὠδινούσαν auctore Guyeto pro ὠδίνουσαν c. 20 καὶ εἰ τι μάλ.
 χαίρεις] ἢ ὅ τι μάλ. χαίρεις Dind. c. 21 οὐδὲ φροντίζεις] id. Fritzsche
 auctore οὔτε φροντίζεις c. 23 καταδύσης] „novum est et inauditum
 apud Graecos ἡ τυραννὶς κατέδν, neque Lucianus innotata et nota vo-
 catur. in re frequentissima proprium est ac perperum: ἡ τυραννὶς κατε-
 λύθη. adhibe nunc lectionem antiquam (?): καταλυθεῖς τῆς τυραννίδος
 ac nulla negotio Luciano rediles sum: καταλυθείσης.“ Cob. p. 124.
 non intellexit vir doctus locum; meliora eum docere poterat Kloizius

c. 24 ἀξίας revocavi pro ἀξίαις *ibid.* ἀνῆριθμον rec. pro ἀνάριθμον *ibid.* ἐωρακέναι] ἐορακέναι Dind. *ibid.* συνεγίνωσκον] συνεγίνωσκον id. *ibid.* ἐκτοσθεν cum eod. pro ἐκτοθεν c. 25 οὕτως recepi cum eod. pro οὕτως *ibid.* ἐγγίνεται] ἐγγίνεται id. *ibid.* Συρακουσίων] Συρακοσίων id. c. 26 παρολίθοι cum eod. pro παρολισθοί c. 28 τὸ ἐνύπνιον] τὸν ὑπνιον id. c. 29 ὅλος γούν restitui pro ὅλως γούν *ibid.* τρυβλία cum Dind. pro τρυβλία c. 32 ἔμπροσθεν μικρόν rec. pro μικρόν ἔμπρ. c. 33 post πρότερον delevi iam verba ἢ τοιοῦτόν τι περσομαι, quae prius uncis incluseram. delevit etiam Dind.

Icarom. c. 1 ἂν ὁδὸς scripsi praeunte Solano pro ἄνοδος. Dind.: ἄνοδος καὶ ταῦτα γένοιτ' ἂν. ego olim proposueram ταῦτ' ἂν pro ταῦτα *ibid.* αὐτοῖς τοῖς ἄστροις cum Dind. auctore Lehmanno pro αὐτοῖς ἄστροις c. 2 ὦ τάν] ὦ τᾶν Dind. *ibid.* πῶς ἂν ἔγωγε praeunte eod. pro πῶς ἔγωγε c. 4 ἀναβλέπειν rec. pro ἀποβλέπειν *ibid.* διαῖξασα correxit Dind. legebatur διαῖξασα c. 5 τὸν αὐτοῦ] τὸν αὐτοῦ id. c. 8 παμπόλλους τινὲς praeunte Halmio *) pro παμπόλλους τινὰς c. 11 τὸ Ταῦγετον auctore Dind. pro τὸν Ταῦγετον *ibid.* ἐγενόμην rec. pro ἐγγόνειν c. 12 τάχα ἂν] τάχ' ἂν Dind. *ibid.* διαγινώσκεις] διαγινώσκεις id. c. 13 Εὐ γε] Εὐ με id. c. 14 πάρα correxit Fritzsche., recepitque Dind. pro παρὰ *ibid.* ἐωρακέναι] ἐορακέναι id. ita et c. 19. c. 16 χιλίων] in prima ed. scripseram χιλίων c. 17 γινομένων] γιγνομένων Dind. c. 20 ὄντα συγκροῦσαι rec. pro ὄντα μου συγκροῦσαι c. 21 ἐπὶ σκηνῆς cum eod. pro ἐπὶ τῆς σκηνῆς *ibid.* ταῦτά τε cum eod. et aliis pro ταῦτά γε *ibid.* Ἀκαδημῖαν] Ἀκαδημειαν Dind. c. 24 Ὀλύμπιον] Ὀλυμπείον Halm. *ibid.* αὐτῷ, Seageri emendationem. rec. cum Dind. pro αὐτῶν c. 26 κληδόσι] κληδοσί id. *ibid.* Βορράς] Βορέας id.

*) Quas ab hoc inde loco commemoravi Halmii emendationes, eas vit doctis amicis benevole mecum communicavit.

ΠΩΣ ΔΕΙΙ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΝ.

Reitz,
II, p.

1. Ἀβδηρίταις φασὶ Ἀνσιμάχου ἤδη βασιλεύοντος 1
ἐμπεσεῖν τι νόσημα, ὃ καλὲ Φίλων, τοιοῦτο· πυρέττειν
μὲν γὰρ τὰ πρῶτα πανδημεῖ ἅπαντας ἀπὸ τῆς πρώτης
εὐθύς ἐρρωμένως καὶ λιπαρεῖ τῷ πυρετῷ, περὶ δὲ τὴν
ἐβδόμην τοῖς μὲν αἷμα πολὺ ἐκ ῥινῶν ῥυέν, τοῖς δ' ἰδρῶς 2
ἐπιγενόμενος, πολὺς καὶ οὗτος, ἔλυσε τὸν πυρετόν. ἐς
γελοῖον δὲ τι πάθος περιίστα τὰς γνώμας αὐτῶν· ἅπαν-
τες γὰρ ἐς τραγῳδίαν παρεκίνουν καὶ ἱαμβεῖα ἐφθέγγου-
το καὶ μέγα ἔβων, μάλιστα δὲ τὴν Εὐριπίδου Ἀνδρο-
μέδαν ἐμονώδουν καὶ τὴν τοῦ Περσέως ῥῆσιν ἐν μέρει
διεξήεσαν, καὶ μεστὴ ἦν ἡ πόλις ὠχρῶν ἀπάντων καὶ
λεπτῶν τῶν ἐβδομαίων ἐκείνων τραγῳδῶν,

σὺ δ' ὃ θεῶν τύραννε κἀνθρώπων Ἔρως,
καὶ τὰ ἄλλα μεγάλη τῇ φωνῇ ἀναβοώντων καὶ τοῦτο
ἐπὶ πολὺ, ἄχρι δὴ χειμῶν καὶ κρύος δὲ μέγα γενόμενον
ἐπαυσε ληροῦντας αὐτούς. αἰτίαν δέ μοι δοκεῖ τοῦ τοι-
οῦτου παρασχεῖν Ἀρχέλαος ὁ τραγῳδός, εὐδοκιμῶν τότε, 3
μεσοῦντος θεῶν ἐν πολλῷ τῷ φλογμῷ τραγῳδῆσας αὐ-
τοῖς τὴν Ἀνδρομέδαν, ὥς πυρέξαι τε ἀπὸ τοῦ θεάτρον
τούς πολλοὺς καὶ ἀναστάντας ὕστερον ἐς τὴν τραγῳδίαν
παραλίσσασθαι. ἐπὶ πολὺ ἐκείνην ἡμέραν ἦν ἡ δόξα

μένων περιεληλύθεν, οὐχ ὥστε τραγωδεῖν — ἐλαττον γὰρ ἂν τοῦτο παρέβαιον ἄλλοις λαμβείοις, οὐ φαν-
 4 λους κατεσχημένοι — ἀλλ' ἀφ' οὗ δὴ τὰ ἐν ποσὶ ταῦτα
 κεκίνηται, ὁ πόλεμος ὁ πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ τὸ ἐν
 Ἀρμενίᾳ τραῦμα καὶ αἱ συνεχεῖς νίκαι, οὐδεὶς ὅστις οὐχ
 ἱστορίαν συγγράφει, μᾶλλον δὲ Θουκυδίδαι καὶ Ἡρόδο-
 τοι καὶ Ξενοφῶντες ἡμῖν ἅπαντες, καὶ ὡς ἔοικεν, ἀλη-
 5 θές ἄρ' ἦν ἐκεῖνο τὸ „Πόλεμος πάντων πατήρ“, εἰ γε
 καὶ συγγραφέας τοσοῦτους ἀνέφυσεν ὑπὸ μιᾷ τῇ ὀρμῇ.
 3. ταῦτα τοίνυν, ὦ φιλότης, ὁρῶντα καὶ ἀκούοντά με τὸ
 τοῦ Σινωπέως ἐκεῖνο εἰσῆλθεν· ὁπότε γὰρ ὁ Φίλιππος
 ἐλέγετο ἤδη ἐπελαύνειν, οἱ Κορίνθιοι πάντες ἐταράττον-
 το καὶ ἐν ἔργῳ ἦσαν, ὁ μὲν ὄπλα ἐπισκευάζων, ὁ δὲ λί-
 θους παραφέρων, ὁ δὲ ὑποικοδομῶν τοῦ τείχους, ὁ δὲ
 ἐπαλξιν ὑποστηρίζων, ὁ δὲ ἄλλος ἄλλο τι τῶν χρησίμων
 ὑπουργῶν. ὁ δὴ Διογένης ὁρῶν ταῦτα, ἐπεὶ μηδὲν εἶχεν
 6 ὅ τι καὶ πράττοι — οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ ἐς οὐδὲν ἐχρήτο —
 διαζωσάμενος τὸ τριβώνιον σπουδῇ μάλα καὶ ἀντὸς ἐκύ-
 λιε τὸν πίδακον, ἐν ᾧ ἐτύγγανεν οἰκῶν, ἄνω καὶ κάτω τοῦ
 Κρανείου· καὶ τινος τῶν συνήθων ἐρομένου, Τί ταῦτα
 ποιεῖς, ὦ Διόγενης; Κυλίω, ἔφη, κἀγὼ τὸν πίδακον, ὥς μὴ
 μόνος ἀργεῖν δοκοίην ἐν τοσοῦτοις ἐργαζομένοις. 4. καὶ-
 τὸς οὖν, ὦ Φίλων, ὥς μὴ μόνος ἄφωνος εἴην ἐν οὕτω
 πολυφώνῳ τῷ καιρῷ μηδ' ὥσπερ κωμικὸν δορυφόρημα
 κεχηνῶς σιωπῇ παραφεροίμην, καλῶς ἔχειν ὑπέλαβον ὥς
 δυνατόν μοι κυλίσαι τὸν πίδακον, οὐχ ὥς ἱστορίαν συγ-
 γράφειν οὐδὲ πράξεις αὐτὰς διεξιέναι· οὐχ οὕτω μεγα-
 λότολμος ἐγώ, μηδὲ τοῦτο δεισῆς περὶ ἐμοῦ· οἶδα γάρ,
 6 ἡλίκος ὁ κίνδυνος, εἰ κατὰ τῶν πετρῶν κυλίοι τις, καὶ
 μάλιστα οἶον τοῦμὸν τοῦτο πιθάκιον οὐδὲ πᾶν καρτε-
 6 ρῶς κεκεραμευμένον· δεήσει γὰρ αὐτίκα μάλα πρὸς μι-
 κρόν τι λιθίδιον προσπταίσαντα συλλέγειν τὰ ὄστρακα.

τί οὖν ἐγνωσταί μοι καὶ πῶς ἀσφαλῶς μεθέξω τοῦ πολέμου, αὐτὸς ἔξω βέλους ἐστὼς, ἐγὼ σοι φράσω. „τοῦτου μὲν καπνοῦ καὶ κύματος“ καὶ φροντιδῶν, ὅσαι τῷ συγγραφεῖ ἐνέουσιν, ἀνέξω ἐμαυτὸν εὐ ποιῶν, πικραίνεσθαι δέ τινα μικρὰν καὶ ὑποθήκας ταύτας ὀλίγας ὑποθήσομαι τοῖς συγγράφουσιν, ὥς κοινωνήσαιμι αὐτοῖς τῆς οἰκοδομίας, εἰ καὶ μὴ τῆς ἐπιγραφῆς, ἄκρῳ γε τῷ θακτύλῳ τοῦ πηλοῦ προσαψάμενος. 5. καίτοι οὐδὲ παραινέσεως οἱ πολλοὶ δεῖν οἴονται σφίσιν ἐπὶ τὸ πρᾶγμα, οὐ μᾶλλον ἢ τέχνης τινὸς ἐπὶ τὸ βαδίζειν ἢ βλέπειν ἢ ἐσθίειν, ἀλλὰ πάνυ ῥᾶστον καὶ πρόχειρον καὶ ὕπαντος εἶναι ἱστορίαν συγγράφαι, ἣν τις ἐρμηνεύσαι τὸ ἐπελθὼν δύνηται· τὸ δὲ οἰσθᾶ που καὶ αὐτός, ὡς ἔταίρε, ὥς οὐ τῶν εὐμεταχειριστῶν οὐδὲ ῥαθυμῶς συντεθῆναι δυναμένων τοῦτ' ἐστίν, 7 ἀλλὰ, εἰ τι ἐν λόγοις καὶ ἄλλο, πολλῆς τῆς φροντίδος δεόμενον, ἦν τις, ὥς ὁ Θουκυδίδης φησὶν, ἐς αἰὲ κτήμα συντιθεῖν. οἶδα μὲν οὖν οὐ πάνυ πολλοὺς αὐτῶν ἐπιστρέψων, ἐνίοις δὲ καὶ πάνυ ἐπαχθῆς δόξων, καὶ μάλιστα ὁπόσοις ἀποτετέλεσται ἤδη καὶ ἐν τῷ κοινῷ δέδεικται ἡ ἱστορία. εἰ δὲ καὶ ἐπῆνηται ὑπὸ τῶν τότε ἀκροασαμένων, μανία ἢ γε ἐλπίς, ὥς οἱ τοιοῦτοι μεταποιήσουσιν ἢ μετεγγράψουσι τι τῶν ἅπαξ κεκυρωμένων καὶ ὥσπερ ἐς τὰς βασιλείους αὐλὰς ἀποκειμένων. ὅμως δὲ οὐ χεῖρον καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους εἰρήσθαι, ἢν', εἰ ποτε πόλεμος ἄλλος συσταίῃ, ἢ Κελτοῖς πρὸς Γέτας ἢ Ἰνδοῖς πρὸς Βακτριούς — οὐ γὰρ πρὸς ἡμᾶς γε τολμήσειεν ἂν τις, ἀπάντων ἤδη κεχειρωμένων — ἔχωσιν ἄμεινον συντιθέναι τὸν κανόνα τοῦτον προσάγοντες, ἥνπερ γε δόξῃ αὐτοῖς ὀρθὸς εἶναι· εἰ δὲ μὴ, αὐτοὶ μὲν καὶ τότε τῷ αὐτῷ πῆχει ὥσπερ καὶ νῦν μετρούντων τὸ πρᾶγμα· ὁ ἱατρός δὲ οὐδ' ἅπανν ἀνιάσεται, ἦν πάντες Ἀβδηρίται ἐκόντες Ἀνδρομέδαν τραγωδῶσι

6. Διτοῦ δὲ οὗτος τοῦ τῆς συμβουλῆς ἔργον, τὰ μὲν γὰρ αἰρεῖσθαι, τὰ δὲ φεύγειν διδάσκει, φέρε πρῶτα εἰπόμεν ἅτινα φευκτέον τῷ ἱστορίαν συγγράφοντι καὶ ὧν μάλιστα καθαρευτέον, ἔπειτα οἷς χρώμενος οὐκ ἂν ἁμάρτοι τῆς ὀρθῆς καὶ ἐπ' εὐθὺ ἀγούσης, ἀρχὴν τε οἷαν αὐτῷ ἀρκτέον καὶ τάξιν ἥντινα τοῖς ἔργοις ἐφαρμοστέον καὶ μέτρον ἑκάστου καὶ ἃ σιωπητέον καὶ οἷς ἐνδιατριπτέον καὶ ὅσα παραδραμεῖν ἄμεινον καὶ ὅπως ἐρμηνεύσαι αὐτὰ καὶ συναρμόσαι. ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦτα ὕστερον· νῦν δὲ τὰς κακίας ἤδη εἰπόμεν, ὅπόσαι τοῖς φανύλως συγγράφουσι παρακολουθοῦσιν. ἃ μὲν οὖν κοινὰ πάντων λόγων ἐστὶν ἁμαρτήματα ἐν τε φωνῇ καὶ ἁρμονίᾳ καὶ διανοίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀτεχνίᾳ, μακρόν τε ἂν εἰη ἐπελθεῖν καὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως οὐκ ἰδίου· κοινὰ γάρ, ὥς ἔφην, ἀπάντων λόγων ἐστὶν ἁμαρτήματα [ἐν τε φωνῇ καὶ ἁρμονίᾳ]. 7. ἃ δ' ἐν ἱστορίᾳ διαμαρτάνουσιν, τὰ τοιαῦτα ἂν εὖροις ἐπιτηρῶν, οἷα καὶ μοι πολλάκις ἀκροωμένῳ ἔδοξε, καὶ μάλιστα ἦν ἅπασιν αὐτοῖς ἀναπετάσῃς τὰ ὧτα. οὐκ ἄκαιρον δὲ μεταξὺ καὶ ἀπομνημονεύσαι ἐνίοτε
 9 παραδείγματος ἕνεκα τῶν ἤδη οὕτω συγγεγραμμένων, καὶ πρῶτόν γε ἐκεῖνο, ἡλίκοι ἁμαρτάνουσιν, ἐπισκοπήσωμεν· ἀμελήσαντες γὰρ οἱ πολλοὶ αὐτῶν τοῦ ἱστορεῖν τὰ γεγενημένα τοῖς ἐπαίνοις ἀρχόντων καὶ στρατηγῶν ἐνδιατρίβουσι, τοὺς μὲν οἰκείους εἰς ὕψος ἐπαίροντες, τοὺς πολεμίους δὲ πέρα τοῦ μετρίου καταρρίπτουντες, ἀγνοοῦντες ὥς οὐ στενῶ τῷ ἰσθμῷ διώρισται καὶ διατετείχισται ἡ ἱστορία πρὸς τὸ ἐγκώμιον, ἀλλὰ τι μέγα τεῖχος ἐν μέσῳ ἐστὶν αὐτῶν καὶ τὸ τῶν μουσικῶν δὴ τοῦτο, ὅλῃς διὰ πασῶν ἐστὶ πρὸς ἄλληλα, εἴ γε τῷ μὲν ἐγκωμιάζοντι μόνου ἐνὸς μέλει, ὅπως οὖν ἐπαινεῖσαι καὶ εὐφραῖναι τὸν ἐπαινούμενον, καὶ εἰ ψευσαμένῳ ὑπάρχει τυχεῖν τοῦ τέλους, ὀλίγον ἂν φροντίσειεν· ἡ δὲ οὐκ ἂν τι ψεῦ-

δος ἔμπεσόν ἡ ἱστορία, οὐδὲ ἀκαριαῖον ἀνάσχοιτο, οὐ
 μᾶλλον ἢ τὴν ἀρτηριάν ἱατρῶν παῖδες φασὶ τὴν τραχείαν
 παραδέξασθαι ἂν τι ἐς αὐτὴν καταποθέν. 8. ἔτι ἀγνοεῖν
 εἰκόασιν οἱ τοιοῦτοι ὡς ποιητικῆς μὲν καὶ ποιημάτων ἄλ-
 λαι ὑποσχέσεις καὶ κανόνες ἰδιοὶ, ἱστορίας δὲ ἄλλοι· ἐκεῖ
 μὲν γὰρ ἀκρατής ἡ ἐλευθερία καὶ νόμος εἰς, τὸ δόξαν τῷ
 ποιητῇ· ἐνθεὸς γὰρ καὶ κάτοχος ἐκ Μουσῶν, κὰν ἵππων
 ὑποπτέρων ἄρμα ζευξάσθαι ἐθέλῃ, κὰν ἐφ' ὕδατος ἄλ- 10
 λους ἢ ἐπ' ἀνθερίκων ἄκρων θευσσομένους ἀναβιβάση-
 ται, φθόνος οὐδεὶς, οὐδὲ ὁπόταν ὁ Ζεὺς αὐτῶν ἀπὸ μιᾶς
 σειρᾶς ἀνασπάσας αἰωρῇ ὁμοῦ γῆν καὶ θάλατταν, δεδίασι
 μὴ ἀπορραγείσης ἐκείνης συντριβῇ τὰ πάντα κατενεχθέν-
 τα· ἀλλὰ κὰν Ἀγαμέμνονα ἐπαινέσαι θέλωσιν, οὐδεὶς ὁ
 κωλύσων Διὶ μὲν αὐτὸν ὅμοιον εἶναι τὴν κεφαλὴν καὶ
 τὰ ὄμματα, τὸ στέρνον δὲ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τῷ Ποσει-
 δῶνι, τὴν δὲ ζώνην τῷ Ἄρει, καὶ ὅλως σύνθετον ἐκ πάν-
 των θεῶν γενέσθαι δεῖ τὸν Ἀτρεΐδην καὶ Ἀερόπην· οὐ
 γὰρ ἱκανὸς ὁ Ζεὺς οὐδὲ ὁ Ποσειδῶν οὐδὲ ὁ Ἄρης μόνος
 ἕκαστος ἀναπληρῶσαι τὸ κάλλος αὐτοῦ. ἡ ἱστορία δὲ ἦν
 τινα κολακεῖαν τοιαύτην προσλάβῃ, τί ἄλλο ἢ περὶ τις
 ποιητικὴ γίγνεται, τῆς μεγαλοφρονίας μὲν ἐκείνης ἐστε-
 ρημένη, τὴν λοιπὴν δὲ τερατεῖαν γυμνὴν τῶν μέτρων
 καὶ δι' αὐτὸ ἐπισημοτέραν ἐκφαίνουσα; μέγα τοίνυν, 11
 μᾶλλον δὲ ὑπέρμεγα τοῦτο κακόν, εἰ μὴ εἰδείη τις χωρί-
 ζειν τὰ ἱστορίας καὶ τὰ ποιητικῆς, ἀλλ' ἐπεισάγει τῇ ἱστο-
 ρίᾳ τὰ τῆς ἑτέρας κομμώματα, τὸν μῦθον καὶ τὸ ἐγκώμιον
 καὶ τὰς ἐν τούτοις ὑπερβολάς, ὥσπερ ἂν εἰ τις ἀθλητὴν
 τῶν καρτερῶν τούτων καὶ κομιδῇ πρηνῶν ἀλουργίαι
 περιβάλοι καὶ τῷ ἄλλῳ κόσμῳ τῷ ἑταιρικῷ καὶ φυκίῳ
 ἐντρίβοι καὶ ψιμυθίον τῷ προσώπῳ, Ἡράκλειν ὡς κατα-
 γέλαστον αὐτὸν ἀπεργάσαιτο εἰσχύνας τῷ κόσμῳ ἐκείνῳ.
 9. καὶ οὐ τοῦτό φημι, ὡς οὐχὶ καὶ ἐπαινέτεον ἐν ἱστορίᾳ

- ἐνίοτε· ἀλλ' ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι ἐπαινετέον καὶ μέ-
 τρον ἐπακτέον τῷ πρῶγματι, τὸ μὴ ἐπαχθὲς τοῖς ὕστερον
 ἀναγνωσομένοις αὐτά, καὶ ὁλως πρὸς τὰ ἔπειτα κανονι-
 12 στέον τὰ τοιαῦτα, ἅπερ μικρὸν ὕστερον ἐπιδείξομεν. οἱ
 δὲ οἴονται καλῶς διαιρεῖν ἐς δύο τὴν ἱστορίαν, εἰς τὸ
 τερπνὸν καὶ χρήσιμον, καὶ διὰ τοῦτο εἰσποιοῦσι καὶ τὸ
 ἐγκώμιον ἐς αὐτὴν ὡς τερπνὸν καὶ εὐφραῖνον τοὺς ἐν-
 τιγγάνοντας, ὅρῳ ὅσον τάληθοὺς ἡμαρτήκασιν; πρῶτον
 μὲν κιβδήλω τῇ διαιρέσει χρώμενοι· ἐν γὰρ ἔργον ἱστο-
 ρίας καὶ τέλος, τὸ χρήσιμον, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀληθοῦς μόνου
 συνάγεται. τὸ τερπνὸν δὲ ἄμεινον μὲν εἰ καὶ αὐτὸ παρα-
 κολουθήσειεν, ὥσπερ καὶ κάλλος ἀθλητῇ, εἰ δὲ μὴ, οὐ-
 δὲν κωλύσει ἀφ' Ἡρακλέους γενέσθαι καὶ Νικόστρατον
 13 Ἰσιδότου, γεννάδαν ὄντα καὶ τῶν ἀνταγωνιστῶν ἐκατέ-
 ρων ἀλκιμώτερον, εἰ αὐτὸς μὲν αἰσχιστος ὀφθῆναι εἶη
 τὴν ὄψιν, Ἀλκαῖος δὲ ὁ καλὸς ὁ Μιλήσιος ἀνταγωνίζοιτο
 αὐτῷ, καὶ ἐρώμενος, ὥς φασί, τοῦ Νικοστράτου ὄν. καὶ
 τοίνυν ἡ ἱστορία, εἰ μὲν ἄλλως τὸ τερπνὸν παρεμπο-
 ρεύσαιτο, πολλοὺς ἂν τοὺς ἐραστὰς ἐπισπάσαιτο, ἄχρι
 δ' ἂν καὶ μόνον ἔχη τὸ ἴδιον ἐντελές, λέγω δὲ τὴν τῆς
 ἀληθείας δῆλωσιν, ὀλίγον τοῦ κάλλους φροντιεῖ. 10. ἐτι
 καὶ κεῖνο εἰπεῖν ἄξιον, ὅτι οὐδὲ τερπνὸν ἐν αὐτῇ τὸ κο-
 14 μιῶν μνηστῶδες καὶ τὸ τῶν ἐπαίνων μάλιστα πρόσαντες
 παρ' ἐκάτερον τοῖς ἀκούουσιν, ἢ μὴ τὸν συρφετὸν καὶ
 τὸν πολὺν δῆμον ἐπινοῆς, ἀλλὰ τοὺς δικαστικῶς καὶ νῆ
 Δία συκοφαντικῶς προσέτι γε ἀκροασομένους, οὓς οὐκ
 ἂν τι λάθοι παραδραμόν, ὀξύτερον μὲν τοῦ Ἄργου ὄρων-
 τας καὶ πανταχόθεν τοῦ σώματος, ἀργυραμοιβικῶς δὲ
 τῶν λεγομένων ἕκαστα ἐξετάζοντας, ὡς τὰ μὲν παρακε-
 κομμένα εὐθὺς ἀπορρίπτειν, παραδέχεσθαι δὲ τὰ δόκιμα
 καὶ ἐννομα καὶ ἀκριβῆ τὸν τύπον, πρὸς οὓς ἀποβλέπον-
 τα χρηὶ συγγράφειν, τῶν δὲ ἄλλων ὀλίγον φροντίζειν,

καὶ διασπαρῶσιν ἐπαινοῦντες. ἦν δὲ ἀμελήσας ἐκείνων
 ἡδύνης πέρα τοῦ μετρίου τὴν ἱστορίαν μύθοις καὶ ἐπαι-
 νοῖς καὶ τῇ ἄλλῃ θωπείᾳ, τάχιςτ' αὖ ὁμοίαν αὐτὴν ἐξε- 15
 γάσαιο τῷ ἐν Λυδίας Ἡρακλεῖ· ἑωρακέναι γὰρ σέ που εἰ-
 κὸς γεγραμμένου, τῇ Ὀμφάλῃ δουλεύοντα, πάντῃ ἄλ-
 λόκοτον σκευὴν ἐσκευασμένον, ἐκείνην μὲν τὸν λέοντα
 αὐτοῦ περιβεβλημένην καὶ τὸ ξύλον ἐν τῇ χειρὶ ἔχουσαν,
 ὡς Ἡρακλέα δῆθεν οὔσαν, αὐτὸν δὲ ἐν κροκωτῷ καὶ πορ-
 φυροῖδι ἔρια ξαίνοντα καὶ παιόμενον ὑπὸ τῆς Ὀμφάλῃς
 τῷ σανδαλίῳ· καὶ τὸ θέαμα αἰσχιστον, ἀφεστῶσα ἡ ἐσθῆς
 τοῦ σώματος καὶ μὴ προσίζάνουσα καὶ τοῦ θεοῦ τὸ ἀν-
 ὁρῶδες ἀσχημόνως καταθῆλυνόμενον. 11. καὶ οἱ μὲν πολ-
 λοὶ ἴσως καὶ ταῦτα σου ἐπαινέσονται, οἱ ὀλίγοι δὲ ἐκείνοι,
 ὧν σὺ καταφρονεῖς, μάλα ἡδὺ καὶ ἐς κόρον γελάσονται,
 ὀρῶντες τὸ ἀσύμφυλον καὶ ἀνάρμοστον καὶ δυσκόλλη- 16
 του τοῦ πράγματος. ἐκάστου γὰρ δὴ ἰδίου τι καλὸν ἐστίν·
 εἰ δὲ τοῦτο ἐναλλάξιαι, ἀκαλλὲς τὸ αὐτὸ παρὰ τὴν χρῆ-
 σιν γίνεται. ἐγὼ λέγειν ὅτι οἱ ἐπαινοὶ ἐν μὲν ἴσως τερ-
 πνοί, τῷ ἐπαινουμένῳ, τοῖς δ' ἄλλοις ἐπαχθεῖς, καὶ μάλ-
 ιστα ἦν ὑπερφρεῖς τὰς ὑπερβολὰς ἔχουσιν. οἷους αὐτοῖς
 οἱ πολλοὶ ἀπεργάζονται, τὴν εὐνοίαν τὴν παρὰ τῶν ἐπαι-
 νουμένων θηρώμενοι καὶ ἐνδιατρίβοντες ἄχρι τοῦ πᾶσι
 προφανῇ τὴν κολακείαν ἐξεργάσασθαι· οὐδὲ γὰρ κατὰ
 τέχνην αὐτὸ δορᾶν ἴσασιν οὐδ' ἐπισκιάζουσι τὴν θωπείαν,
 ἀλλ' ἐμπεσόντες ἀθρόα πάντα καὶ ἀπίθανα καὶ γυμνά
 διεξάσιν. 12. ὥστ' οὐδὲ τυγχάνουσιν οὐ μάλιστα ἐφίεν-
 ται· οἱ γὰρ ἐπαινούμενοι πρὸς αὐτῶν μισοῦσι μᾶλλον
 καὶ ἀποστρέφονται ὡς κόλακας, εὐ ποιοῦντες, καὶ μάλι-
 στα ἦν ἀνδρώδεις τὰς γνώμας ὦσιν· ὥσπερ Ἀριστοφον-
 λος μονομαχίαν γράψας Ἀλεξάνδρου καὶ Πύρρον, καὶ
 ἀναγνόντος αὐτῷ τοῦτο μάλιστα τὸ χωρίον τῆς γραφῆς 17
 — ὦετο γὰρ χαριεῖσθαι τὰ μέγιστα τῷ βασιλεῖ ἐπιψευ-

δομενος ἀριστείας τινὰς αὐτῷ καὶ ἀναπλάττων ἔργα μείζω
 τῆς ἀληθείας — λαβὼν ἐκείνος τὸ βιβλίον — πλείοντες δὲ
 εὐύγκανον ἐν τῷ ποταμῷ τῷ Ὑδάσπῃ — ἔρριψεν ἐπὶ κε-
 φαλήν ἐς τὸ ὕδωρ ἐπειπὼν, Καὶ σὲ δὲ οὕτως ἐχρήην, ὦ
 Ἀριστόβουλε, τοιαῦτα ὑπὲρ ἐμοῦ μονομαχοῦντα καὶ ἐλέ-
 φαντας ἐνὶ ἀκοντίῳ φρουροῦντα. καὶ ξμελλέ γε οὕτως
 ἀγανακτῆσειν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅς γε οὐδὲ τὴν τοῦ ἀρχι-
 τέκτονος τόλμαν ἠνέσχετο, ὑποσχομένου τὸν Ἀθῶν εἰκόνα
 ποιῆσειν αὐτοῦ καὶ μετακοσμήσειν τὸ ὄρος εἰς ὁμοιότητα
 τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ κόλακα εὐθύς ἐπιγνοὺς τὸν ἄνθρω-
 πον οὐκέτ' οὐδ' ἐς τὰ ἄλλα ὁμοίως ἐχρήτο. 13. ποῦ τοί-
 νυν τὸ τερπνὸν ἐν τούτοις, ἐκτός εἰ μὴ τις κομιδῇ ἀνόη-
 τος εἴη, ὥς χαίρειν τὰ τοιαῦτα ἐπαινούμενος, ὧν παρὰ
 18 πόδας οἱ ἔλεγχοι; ὥσπερ οἱ ἄμορφοι τῶν ἀνθρώπων, καὶ
 μάλιστα γε τὰ γύναια τοῖς γραφεῦσι παρακελενόμενα ὥς
 καλλίστας αὐτὰς γράφειν· οἶονται γὰρ ἄμεινον ἔξειν τὴν
 ὄψιν, ἣν ὁ γραφεὺς αὐταῖς ἐρύθημά τε πλείον ἐπανθήσῃ
 καὶ τὸ λευκὸν ἐγκαταμίξῃ πολὺ τῷ φαρμάκῳ. τοιοῦτοι
 τῶν συγγραφόντων οἱ πολλοὶ εἰσι τὸ τήμερον καὶ τὸ ἰδίον
 καὶ τὸ χρεῖωδες, ὃ τι ἂν ἐκ τῆς ἱστορίας ἐλπίσωσι, θερα-
 πεύοντες, οὓς μισεῖσθαι καλῶς εἶχεν, ἐς μὲν τὸ παρὸν
 κόλακας προδήλους καὶ ἀτέχνους ὄντας, ἐς τοῦπιόν δὲ
 ὑποπτον ταῖς ὑπερβολαῖς τὴν ὅλην πραγματείαν ἀποφαί-
 νοντας. εἰ δέ τις πάντως τὸ τερπνὸν ἡρεῖται καταμε-
 19 μίχθαι δεῖν τῇ ἱστορίᾳ πάσῃ, ἀλλὰ ἃ σὺν ἀληθείᾳ τερπνὰ
 ἔστιν ἐν τοῖς ἄλλοις κάλλεσι τοῦ λόγου, ὧν ἀμελήσαντες
 οἱ πολλοὶ τὰ μηδὲν προσήκοντα ἐπείσχυκλουοῦσιν.

14. Ἐγὼ δ' οὖν καὶ διηγῆσομαι ὁπόσα μέμνημαι
 ἔναγχος ἐν Ἰωνίᾳ συγγραφέων τινῶν, καὶ νῆ Δία ἐν
 Ἀχαΐᾳ πρῶην ἀκούσας τὸν αὐτὸν τοῦτον πόλεμον διη-
 γουμένων· καὶ πρὸς Χαρίτων μηδεὶς ἀπιστήσῃ τοῖς
 λεχθησομένοις· ὅτι γὰρ ἀληθὴ ἔστι καὶ ἐπωμοσάμην, εἰ

ἄστειον ἦν ὄρκον ἐντιθέναι συγγράμματι. εἰς μὲν τις αὐτῶν ἀπὸ Μουσῶν εὐθύς ἤρξατο παρακαλῶν τὰς θεὰς συνεφάσθαι τοῦ συγγράμματος. ὁρᾷς ὡς ἐμμελὴς ἡ ἀρχὴ καὶ περὶ πόδα τῇ ἱστορίᾳ καὶ τῷ τοιούτῳ εἶδει τῶν λόγων πρέπουσα; εἶτα μικρὸν ὑποβὰς Ἀχιλλεὺς μὲν τὸν ἡμέτερον ἄρχοντα εἰκάξει, Θερσίτη δὲ τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα, οὐκ εἰδὼς ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἀμείνων ἦν αὐτῷ, εἰ Ἐκτορα μᾶλλον ἢ Θερσίτην καθήρει, καὶ εἰ πρόσθεν μὲν ἐφενγεν ἐσθλὸς τις,

ἐδίωκε δέ μιν μέγ' ἀμείνων.

εἰτ' ἐπῆγεν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ἐγκώμιον, καὶ ὡς ἄξιός εἴη συγγράφαι τὰς πράξεις οὕτω λαμπρὰς οὕσας. ἤδη δὲ κατιῶν ἐπῆναι καὶ τὴν πατρίδα τὴν Μίλητον, προστιθείς ὡς ἀμεινον ποιοῖ τοῦτο τοῦ Ὀμήρου μηδὲν μνησθέντος τῆς πατρίδος. εἰτ' ἐπὶ τέλει τοῦ φοριμίου ὑπισχνεῖτο διαρρηθῆναι καὶ σαφῶς, ἐπὶ μεῖζον μὲν αἰρεῖν τὰ ἡμέτερα, τοὺς βαρβάρους δὲ καταπολεμήσειν καὶ αὐτός, ὡς ἂν δυνήται· καὶ ἤρξατό γε τῆς ἱστορίας οὕτως, αἷτια ἅμα τῆς τοῦ πολέμου ἀρχῆς διεξιὼν· „Ὁ γὰρ μιαινώτατος καὶ κάκιστα ἀπολούμενος Οὐολόγεσος ἤρξατο πολεμεῖν δι' αἰτίαν τοιαύδε.“ 15. οὗτος μὲν τοιαῦτα. ἕτερος δὲ Θουκυδίδου ξηλωτῆς ἄκρος, οἷος εὖ μάλα τῷ ἀρχετύπῳ εἰκασμένος, καὶ τὴν ἀρχὴν ὡς ἐκεῖνος σὺν τῷ ἑαυτοῦ ὀνόματι ἤρξατο, χαριεστάτην ἀρχῶν ἀπασῶν καὶ θύμου τοῦ Ἀττικοῦ ἀποπνέουσιν. ὅρα γάρ· „Κρεπέρης Καλπουρνιανὸς Πομπηίουπολίτης συνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Παρθυαίων καὶ Ῥωμαίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθύς ξυνισταμένου.“ ὥστε μετὰ γε τοιαύτην ἀρχὴν τί ἂν σοι τὰ λοιπὰ λέγοιμι, ὅποια ἐν Ἀρμενίᾳ ἐδημηγόρησε τὸν Κερκυραῖον αὐτὸν φήτορα παραστησάμενος, ἢ οἷον Νισιβηνοῖς λοιπὸν τοῖς μὴ τὰ Ῥωμαίων αἰρουμένοις ἐπηγάγε παρα Θουκυδίδου χρησάμενος ὅλον ἄρδην πλὴν μό-

- νου τοῦ Πελασγικοῦ καὶ τῶν τειχῶν τῶν μακρῶν, ἐν οἷς οἱ τότε λοιμώξαντες ὤκησαν; τὰ δ' ἄλλα καὶ ἀπὸ Αἴθιοπίας ἤρξατο, ὥστε καὶ ἐς Αἴγυπτον κατέβη καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλήν, καὶ ἐν ἐκείνῃ γε ἔμεινεν εὖ ποιῶν. ἐγὼ γοῦν θάπτοντα ἐτι αὐτὸν καταλιπὼν τοὺς ἀθλίους Ἀθηναίους ἐν Νισίβι ἀπῆλθον ἀκριβῶς εἰδὼς καὶ
- 23 ὅσα ἀπελθόντος ἐρεῖν ἔμελλε. καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτο ἐπικῶς πολὺ νῦν ἐστί, τὸ οἶσθαι τοῦτ' εἶναι τοῖς Θουκυδίδου ἐοικότα λέγειν, εἰ ὀλίγον ἐντρέψας τὰ αὐτοῦ ἐκείνου λέγοι τις, μικρὰ ῥάκια, ὅπως καὶ αὐτὸς ἂν φαίη, οὐ δι' αὐτήν. νῆ Δία κἀκεῖνο ὀλίγου δεῖν παρῆλπον· ὁ γὰρ αὐτὸς οὗτος συγγραφεὺς πολλὰ καὶ τῶν ὅπλων καὶ τῶν μηχανημάτων, ὡς Ῥωμαῖοι αὐτὰ ὀνομάζουσιν, οὕτως ἀνέγραψε, καὶ τάφρον ὡς ἐκεῖνοι καὶ γέφυραν καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ μοι ἐννόησον ἡλίκον τὸ ἀξίωμα τῆς ἱστορίας καὶ ὡς Θουκυδίδῃ πρέπον, μεταξύ τῶν Ἀττικῶν ὀνομάτων τὰ Ἰταλιωτικὰ ταῦτα ἐγκεισθαι, ὥσπερ τὴν πορφύραν ἐπικοσμοῦντα καὶ ἐμπρέποντα καὶ πάντως
- 24 συνάδοντα. 16. ἄλλος δέ τις αὐτῶν ὑπόμνημα τῶν γεγυότων γυμνὸν συναγαγὼν ἐν γραφῇ κομιδῇ πεζὸν καὶ χαμαιπετές, οἷον καὶ στρατιώτης ἂν τις τὰ καθ' ἡμέραν ἀπογραφόμενος συνέθηκεν ἢ τέκτων ἢ κάπηλός τις συμπερινοστῶν τῇ στρατιᾷ. πλὴν ἀλλὰ μετριώτερός γε ὁ ἰδιώτης οὗτος ἦν, αὐτὸς μὲν αὐτίκα δῆλος ὢν οἷος ἦν, ἄλλῳ δέ τιμι χαρίζεντι καὶ δυνησομένῳ ἱστορίαν μεταχειρίσασθαι προπεπονηκώς. τοῦτο μόνον ἡττιασάμην αὐτοῦ, ὅτι οὕτως ἐπέγραψε τὰ βιβλία τραγικώτερον ἢ κατὰ τὴν τῶν συγγραμμάτων τύχην· „Καλλιμόρφον ἱατροῦ τῆς τῶν κουτοφόρων ἑκτῆς ἱστοριῶν Παρθικῶν“ καὶ ὑπε-
- 25 γέγραπτο ἐκάστη ὁ ἀριθμὸς. καὶ νῆ Δία καὶ τὸ προσίμιον ὑπέρφυχρον ἐποίησεν οὕτως συναγαγὼν· οἰκτεῖον εἶναι ἱατρῷ ἱστορίαν συγγράφειν, εἰ γε ὁ Ἀσκληπιὸς μὲν Ἀπόλ-

λωνος υἱός, Ἀπόλλων δὲ Μουσηγέτης καὶ πάσης παι-
δειας ἄρχων· καὶ ὅτι ἀρξάμενος ἐν τῇ Ἰαδί γράφειν οὐκ
οἶδα ὅ τι δόξαν αὐτίκα μάλα ἐπὶ τὴν κοινὴν μετήλθεν,
λήτρεϊν μὲν λέγων καὶ πείρην καὶ ὁκόσα καὶ νοῦσοι, τὰ
δ' ἄλλα ὁμοδίαιτα τοῖς πολλοῖς καὶ τὰ πλείστα οἷα ἐκ
τριόδου.

17. Εἰ δέ με δεῖ καὶ σοφοῦ ἀνδρὸς μνησθῆναι, τὸ
μὲν ὄνομα ἐν ἀφανεί κείσθω, τὴν γνώμην δὲ ἐρῶ καὶ τὰ
πρώην ἐν Κορίνθῳ συγγράμματα, κρείττω πάσης ἐλπί-
δος· ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ εὐθύς ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ φροϊμίου 26
περιόδῳ συνηρώτησε τοὺς ἀναγινώσκοντας λόγου πάνσο-
φον δεῖξαι σπεύδων, ὥς μόνῳ ἂν τῷ σοφῷ πρέποι ἱστο-
ρίαν συγγράφειν. εἶτα μετὰ μικρὸν ἄλλος συλλογισμὸς,
εἶτα ἄλλος· καὶ ὅλως ἐν ἅπαντι σχήματι συνηρώτητο αὐ-
τῷ τὸ προοίμιον. τὸ τῆς κολακείας ἐς κόρον, καὶ τὰ ἐγκώ-
μια φορτικά καὶ κομιδῇ βωμολοχικά, οὐκ ἀσυλλόγιστα
μέντοι, ἀλλὰ συνηρωτημένα κάκεινα. καὶ μὴν κάκεινῳ
φορτικὸν ἔδοξε μοι καὶ ἥκιστα σοφῷ ἀνδρὶ καὶ πῶγωνι
πολιῷ καὶ βαθεῖ πρέπον, τὸ ἐν τῷ προοιμίῳ εἰπεῖν, ὥς
ἐξαίρετον τοῦτο ἔξει ὁ ἡμέτερος ἄρχων, οὐ γὰρ τὰς πράξεις
καὶ φιλόσοφοι ἤδη συγγράφειν ἀξιοῦσι· τὸ γὰρ τοιοῦ-
τον, εἶπερ ἄρα, ἡμῖν ἔδει καταλιπεῖν λογιζέσθαι ἢ αὐτὸν
εἰπεῖν. 18. καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνου ὅσιον ἀμνημονῆσαι, ὅς
τοιαῦδε ἀρχὴν ἤρξατο· „Ἐρχομαι ἐρέων περὶ Ῥωμαίων
καὶ Περσέων,“ καὶ μικρὸν ὕστερον· „ἔδεε γὰρ Πέρσῃσι
γενέσθαι κακῶς“, καὶ πάλιν· „ἦν Ὀσρόης, τὸν οἱ Ἕλλη-
νες Ὀξυρρόην ὀνυμίουσι“, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. ὁρᾷς; 27
ὅμοιος αὐτὸς ἐκείνῳ, παρ' ὅσον ὁ μὲν Θουκυδίδῃ, οὗτος
δὲ Ἡροδότῳ εὖ μάλα ἔωκει. 19. ἄλλος τις αἰοιδίμος ἐπὶ
λόγων θυνάμει Θουκυδίδῃ καὶ αὐτὸς ὅμοιος ἢ ὁλίγῳ ἁμει-
νων αὐτοῦ, πάσας πόλεις καὶ πάντα ὄρη καὶ πεδία καὶ
ποταμοὺς ἐρμηνεύσας πρὸς τὸ σαφέστατον καὶ ἰσχυρο-

ταιον, ὥς φέτο· τὸ δὲ ἐς ἐχθρῶν κεφαλῆς ὁ ἀλεξίκακος
 τρέψειε· τοσαύτη ψυχρότης ἐνῆν ὑπὲρ τὴν Κασπίαν χιό,
 να καὶ τὸν κρύσταλλον τὸν Κελτικόν. ἡ γοῦν ἄσπις ἡ
 τοῦ αὐτοκράτορος ὅλω βιβλίῳ μόγις ἐξηρηνηνέυθη αὐτῷ,
 καὶ Γοργῶν ἐπὶ τοῦ ὀμφαλοῦ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἐκ
 κυανοῦ καὶ λευκοῦ καὶ μέλανος καὶ ζῶνῃ ἰριοειδῆς καὶ
 θράκοντες ἐλικηδὸν καὶ βοστρυχηδόν. ἡ μὲν γὰρ Οὐόλο-
 γέσου ἀναξυρίδης ἢ ὁ χαλινὸς τοῦ ἵππου, Ἡράκλεις, ὅσαι
 μυριάδες ἐπὼν ἕκαστον τούτων, καὶ οἷα ἦν ἡ Ὀσρόου
 κόμη, διανέοντος τὸν Τίγρητα, καὶ ἐς οἶον ἄντρον κατέ-
 φυγε, κιττοῦ καὶ μυρρίνης καὶ δάφνης ἐς ταῦτό συμπε-
 φνυκότες καὶ σύσκιον ἀκριβῶς ποιοῦντων αὐτό. σκόπει
 28 ὥς ἀναγκαῖα τῇ ἱστορίᾳ ταῦτα, καὶ ὧν ἄνευ οὐκ ἂν ᾔδει-
 μέν τι τῶν ἐκεῖ πραχθέντων. 20, ὑπὸ γὰρ ἀσθενείας τῆς
 ἐν τοῖς χρησίμοις ἢ ἀγνοίας τῶν λεκτέων ἐπὶ τὰς τοιαύ-
 τας τῶν χωρίων καὶ ἄντρον ἐκφράσεις τρέπονται, καὶ
 ὁπόταν ἐς πολλὰ καὶ μεγάλα πράγματα ἐμπέσωσιν, εἰκό-
 σιν οἰκέτη νεοπλούτῳ, ἄρτι κληρονομήσαντι τοῦ δεσπό-
 του, ὅς οὔτε τὴν ἐσθῆτα οἶδεν ὥς χρὴ περιβαλέσθαι οὔτε
 δειπνῆσαι κατὰ νόμον, ἀλλ' ἐμπηδῆσας, παλλάκις ὀρ-
 νίθων καὶ συείων καὶ λαγῶων προκειμένων, ὑπερεμ-
 πίπλῃται ἔττους τινὸς ἢ ταρίχους, ἐστ' ἂν διαφραγῇ
 ἐσθίων. οὗτος δ' οὖν, ὃν προείπον, καὶ τραύματα συνέ-
 γραψε πᾶν ἀπίθανον καὶ θανάτους ἀλλοκότους, ὥς εἰς
 δάκτυλον τοῦ ποδὸς τὸν μέγαν τρωθεὶς τις αὐτίκα ἐτε-
 λεύτησε, καὶ ὥς ἐμβοήσαντος μόνου Πρίσκου τοῦ στρα-
 τηγοῦ ἐπὶ καὶ εἰκοσι τῶν πολεμίων ἐξέθανον. ἐτι δὲ καὶ
 ἐν τῷ τῶν νεκρῶν ὀρίθμῳ, τοῦτο μὲν καὶ παρὰ τὰ γε-
 29 γραμμένα ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων ἐπιστολαῖς ἐψεύσατο·
 ἐπὶ γὰρ Εὐρώπῳ τῶν μὲν πολεμίων ἀποθανεῖν μυριά-
 δας ἐπὶ καὶ τριάκοντα καὶ ἑξ πρὸς τοῖς διακοσίοις, Ῥω-
 μαίων δὲ μόνους δύο, καὶ τραυματίας γενέσθαι ἐννέα.

ταῦτα οὐκ οἶδα εἰ τις ἂν εὖ φρονῶν ἀνάσχοιτο. 21. καὶ μὴν καὶ κεῖνο λεκτέον, οὐ μικρὸν ὄν· ὑπὸ γὰρ τοῦ κομιδῆ Ἀττικὸς εἶναι καὶ ἀποκεκαθάρθαι τὴν φωνὴν ἐς τὸ ἀκριβέστατον ἡξίωσεν οὗτος καὶ τὰ ὀνόματα μεταποιῆσαι τὰ Ῥωμαίων καὶ μετεγγράφαι ἐς τὸ Ἑλληνικόν, ὥς Κρόνιον μὲν Σατουρνῖνον λέγειν, Φρόντιν δὲ τὸν Φρόντωνα, Τιτάνιον δὲ τὸν Τιτιανὸν καὶ ἄλλα πολλῶ γελιοτέρα. ἐτι ὁ αὐτὸς οὗτος περὶ τῆς Σευηριανοῦ τελευτῆς ἔγραψεν ὥς οἱ μὲν ἄλλοι ἅπαντες ἐξηπάτηνται οἰόμενοι ξίφει τεθνάναι αὐτόν, ἀποθάνοι δὲ ὁ ἀνὴρ σιτίῳ ἀποσχόμενος· τοῦτου γὰρ αὐτῷ ἀλυπότατον δόξαι τὸν θάνατον· οὐκ εἰδὼς ὅτι τὸ μὲν πάθος ἐκεῖνο πᾶν τριῶν οἶμαι ἡμερῶν 30 ἐγένετο, ἀπόσιτοι δὲ καὶ ἐς ἐβδόμην διαρκοῦσιν οἱ πολλοί, ἐκτὸς εἰ μὴ τοῦθ' ὑπολάβοι τις, ὥς Ὀσρόης τις εἰστήκει περιμένων, ἔστ' ἂν Σευηριανὸς λιμῷ ἀπόληται, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐπῆγε διὰ τῆς ἐβδόμης.

22. Τοὺς δὲ καὶ ποιητικοῖς ὀνόμασιν, ὧ καλὲ Φίλων, ἐν ἱστορίᾳ χρωμένους ποῦ δ' ἂν τις θείῃ, τοὺς λέγοντας, „ἐλέλιξε μὲν ἡ μηχανή, τὸ τεῖχος δὲ πεσὼν μεγάλως ἐδόυπησε,“ καὶ πάλιν ἐν ἑτέρῳ μέρει τῆς καλῆς ἱστορίας· „Ἔδεσσα μὲν δὴ οὕτω τοῖς ὅπλοις περιεσφραγεῖτο καὶ ὁτοβος ἦν καὶ κόναβος ἅπαντα ἐκεῖνα,“ καὶ „ὁ στρατηγὸς ἐμερμηρίξεν ᾧ τρώπῳ μάλιστα προσαγάγοι πρὸς τὸ τεῖχος,“ εἶτα μεταξὺ οὕτως εὐτελεῖ ὀνόματα καὶ δημοτικά καὶ πτωχικά· πολλὰ παρενεβέβυστο, τὸ „ἐπέστειλεν ὁ στρατοπεδάρχης τῷ κυρίῳ,“ καὶ „οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ ἐργήζοντα,“ καὶ „ἦδη λελουμένοι περὶ αὐτοὺς ἐγύμνοντο,“ καὶ τὰ τοιαῦτα· ὥστε τὸ πρᾶγμα ζοικὸς εἶ- 31 ναι τραγωδῶ τὸν ἑτερον μὲν πόδα ἐπ' ἐμβάτου ὑψηλοῦ βεβηκότι, θάτερον δὲ σκανδάλῳ ὑποδεδεμένῳ. 23. καὶ μὴν καὶ ἄλλους ἰδοὺς ἂν τὰ μὲν ποιοῦντες λυμποῦν καὶ τρανικά

μαστὰ ἡλίκα τὰ μετὰ ταῦτα πάντως ἀκούσεσθαι, τὸ σῶμα δὲ αὐτὸ τὸ τῆς ἱστορίας μικρόν τι καὶ ἀγεννὲς ἐπαγαγόν-
 τας, ὥς καὶ τοῦτο εἰκέναι παιδίῳ, εἴ που Ἐρωτα εἶδες
 παίζοντα, προσωπεῖον Ἡρακλέους πάμμεγα ἢ Τιτᾶνος
 περικείμενον· εὐθὺς γοῦν οἱ ἀκούσαντες ἐπιφθέγγονται
 αὐτοῖς τὸ, Ὡδινεν ὄρος. χορὴ δὲ οἶμαι μὴ οὕτως, ἀλλ'
 ὅμοια τὰ πάντα καὶ ὁμόχροα εἶναι καὶ συναῖδον τῇ κεφαλῇ
 τὸ ἄλλο σῶμα, ὥς μὴ χρυσοῦν μὲν τὸ κράνος εἴη, θώραξ
 δὲ πᾶν γελοῖος ἐκ ῥακῶν ποθεν ἢ ἐκ δερμάτων σαπρῶν
 συγκεκαττυμένος καὶ ἡ ἀσπίς οἰσύνῃ καὶ χοιρίνῃ περὶ
 32 ταῖς κνήμαις. ἰδοὺς γὰρ ἂν ἀφθόγους τοιοῦτους συγγρα-
 φέας, τοῦ Ῥοδίου κολοσσοῦ τὴν κεφαλὴν ναννώδει σῶ-
 ματι ἐπιτιθέντας· ἄλλους αὖ ἔμπαλιν ἀκέφαλα τὰ σώμα-
 τα εἰσάγοντας, ἀπροοιμίαστα καὶ εὐθὺς ἐπὶ τῶν πραγμά-
 των, οἳ καὶ προσεταιρίζονται τὸν Ξενοφῶντα οὕτως ἀρ-
 ξάμενον· „Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος παῖδες γίνονται
 δύο“, καὶ ἄλλους τῶν παλαιῶν, οὐκ εἰδότες ὥς δυνάμει
 τινὰ προοίμιόν ἐστι λεληθότα τοὺς πολλοὺς, ὥς ἐν ἄλλοις
 δεῖξομεν.

24. Καίτοι ταῦτα πάντα φορητὰ ἐστὶ, ὅσα ἢ ἐρμη-
 νείας ἢ τῆς ἄλλης διατάξεως ἀμαρτηματὰ ἔστι, τὸ δὲ καὶ
 περὶ τοὺς τόπους αὐτοὺς ψεύδεσθαι, οὐκ παρασάγγας μό-
 νον, ἀλλὰ καὶ σταθμοὺς ὅλους, τίτι τῶν καλῶν εἰκεν;
 εἰς γοῦν οὕτω ῥαθυμῶς συνήγαγε τὰ πράγματα, οὔτε
 Σύρω τιπὶ ἐντυχὼν οὔτε τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο τῶν ἐπὶ
 33 κουρείων τὰ τοιαῦτα μυθολογούντων ἀκούσας, ὥστε περὶ
 Εὐρώπου λέγων οὕτως ἔφη· „Ἡ δὲ Εὐρώπος κεῖται μὲν
 ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ σταθμοὺς δύο τοῦ Εὐφράτου ἀπέ-
 χουσα, ἀπώκισαν δὲ αὐτὴν Ἐδεσσαῖοι“. καὶ οὐδὲ τοῦτο
 ἀπέχρησεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμὴν πατρίδα τὰ Σαμό-
 σατα ὁ αὐτὸς ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἀράμενος ὁ γενναῖος
 αὐτῇ ἀκροπόλει καὶ τείχεσι μετέθηκεν εἰς τὴν Μεσοπο-

ταμίαν, ὥς περιφρεῖσθαι αὐτήν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν ποταμῶν, ἐκατέρωθεν ἐν χρῶ παραμειβομένων καὶ μονονουχί τοῦ τείχους ψανόντων. τὸ δὲ καὶ γελοῖον, εἰ σοι νῦν, ὦ Φίλων, ἀπολογοίμην, ὥς οὐ Παρθυαίων οὐδὲ Μεσopotamiῆς σοι ἐγώ, οἱ με φέρων ὁ θαυμαστός συγγραφεὺς ἀπώκισε. 25. νῆ Δία καὶ κεῖνο κομιδῇ πιθανὸν περὶ τοῦ Σευηριανοῦ ὃ αὐτὸς οὗτος εἶπεν ἐπομοσάμενος, ἥ μὴν ἀκούσai τινος τῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαφυγόντων· οὔτε γὰρ ξίφει ἐθέλῃσαι αὐτὸν ἀποθανεῖν οὔτε 34 φαρμάκου πιεῖν οὔτε βρόχου ἄψασθαι, ἀλλὰ τινα θάνατον ἐπινοῆσαι τραγικὸν καὶ τῇ τόλμῃ ξενίζοντα· τυχεῖν μὲν γὰρ αὐτὸν ἔχοντα παμμεγέθη ἐκπώματα ὑάλινα τῆς καλλίστης ὑάλου· ἐπεὶ δὲ πάντως ἀποθανεῖν ἔγνωστο, κατὰξαντα τὸν μέγιστον τῶν σκύφων ἐνὶ τῶν θρασυμάτων χρήσασθαι εἰς τὴν σφαγὴν ἐντεμόντα τῇ ὑάλῳ τὸν λαιμόν. οὕτως οὐ ξιφίδιον, οὐ λογχάριον εὔρειν, ὥς ἀνδρεῖός γε αὐτῷ καὶ ἡρωϊκὸς ὁ θάνατος γένοιτο. 26. εἰτ' ἐπειδὴ Θουκυδίδης ἐπιτάφιόν τινα εἶπε τοῖς πρώτοις τοῦ πολέμου ἐκείνου νεκροῖς, καὶ αὐτὸς ἡγήσατο χρῆναι ἐπιπεῖν τῷ Σευηριανῷ· ἅπασι γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὸν οὐδὲν αἴτιον τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ κακῶν, τὸν Θουκυδίδην, ἡ ἄμιλλα. θάψας οὖν τὸν Σευηριανὸν μεγαλοπρεπῶς ἀναβιβάζεται ἐπὶ τὸν τάφον Ἀφράνιον τινα Σίλωνα ἑκατόνταρχον, ἀνταγωνιστὴν Περικλέους, ὃς τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἐπερρηγόρευσεν αὐτῷ, ὥστε με νῆ τὰς Χάριτας πολλὰ πάνυ θαυρῶσαι ὑπὸ τοῦ γέλωτος, καὶ μάλιστα ὁπότε ὁ φήτωρ ὁ Ἀφράνιος ἐπὶ τέλει τοῦ λόγου θαυρῶν ἅμα σὺν οἰμωγῇ περιπαθεῖ ἐμέμνητο τῶν πολυτελῶν ἐκείνων δειπνῶν καὶ προπόσεων, εἰτα ἐπέθηκεν Αἰάντειόν τινα τὴν κορωνίδα· σπασάμενος γὰρ τὸ ξίφος, εὐγενῶς πάνυ καὶ ὥς Ἀφρά- 35 νιον εἰκὸς ἦν, πάντων ὁρώντων ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν ἐπὶ τῷ τάφῳ, οὐκ ἀνάξιος ὢν μὰ τὸν Ἐνυάλιον πρὸ πολλοῦ

ἀποθανεῖν ἢ τοιαῦτα ἐρρητόρευε. καὶ τοῦτο ἐφη ἰδόντα
τοὺς παρόντας ἅπαντας θαυμάσαι καὶ ὑπερεπαινέσαι τὸ
Ἀφράνιον. ἐγὼ δὲ καὶ τὰ ἄλλα μὲν αὐτοῦ κατεγίνωσκον
μονονουχὶ ζωμῶν καὶ λοπάδων μεμνημένου καὶ ἐπιδά
κρύοντος τῇ τῶν πλακούντων μνήμῃ, τοῦτο δὲ μάλιστα
ἠτiasάμην, ὅτι μὴ τὸν συγγραφέα καὶ διδάσκαλον τοῦ
δράματος προαποσφάξας ἀπέθανε.

27. Πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους ὁμοίους τούτοις ἔχων σοὶ
ᾧ ἑταῖρε, καταριθμήσασθαι, ὀλίγων ὅμως ἐπιμνησθεὶς
ἐπὶ τὴν ἑτέραν ὑπόσχεσιν ἤδη μετελεύσομαι, τὴν συμ
βουλήν ὅπως ἂν ἄμεινον συγγράφοι τις· εἰσὶ γάρ τινες
οἱ τὰ μεγάλα μὲν τῶν πεπραγμένων καὶ ἀξιωματιμότητος
παραλείπουσιν ἢ παραθέουσιν, ὑπὸ δὲ ἰδιωτείας καὶ ἀπει
ροκαλίας καὶ ἀγνοίας τῶν λεκτέων ἢ σιωπητέων τὰ μὲν
κρότατα πάνυ λιπαρῶς καὶ φιλοπόνως ἐρμηνεύουσιν ἐμ
βραδύνοντες, ὥσπερ ἂν εἴ τις τοῦ Διὸς τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ
τὸ μὲν ὅλον κάλλος τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον ὄν μὴ βλέπων
μηδὲ ἐπαινοίῃ μηδὲ τοῖς οὐκ εἰδύσιν ἐξηγοῖτο, τοῦ ὑπο
ποδίου δὲ τὸ τε εὐθυεργὲς καὶ τὸ εὐξεστον θαυμάζοι καὶ
36 τῆς κρηπίδος τὸ εὐρυθμον, καὶ ταῦτα πάνυ μετὰ πολλῇ
φροντίδι διεξιῶν. 28. ἐγὼ γοῦν ἤκουσά τινος τὴν μὲν
ἐπ' Εὐρώπῃ μάχην ἐν οὐδ' ὅλοις ἐπὶ ἑπτα ἔπεσι παραδρα
μόντος, εἴκοσι δὲ μέτρα ἢ ἑτὶ πλείω ὕδατος ἀναλωκότα
ἐς ψυχρὰν καὶ οὐδὲν ἡμῖν προσήκουσαν διήγησιν, ὡς
Μαῦρος τις ἱππεὺς Μανσάκας τοῦνομα ὑπὸ δῖφους πλα
νώμενος ἀνὰ τὰ ὄρη καταλάβοι Σύρους τινὰς τῶν ἀγροί
κων, ἄριστον παρατιθεμένους, καὶ ὅτι τὰ μὲν πρῶτ
ἐκεῖνοι φοβηθεῖεν αὐτόν, εἰτα μέντοι μαθόντες ὡς τῶ
φίλων εἴη κατεδέξαντο καὶ εἰστίασαν· καὶ γὰρ τινα τυ
χεῖν αὐτῶν ἀποδεδημηκότα καὶ αὐτόν ἐς τὴν τῶν Μαυ
ρων, ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ στρατευομένου. μῦθοι τ
μετὰ τοῦτο μακροὶ καὶ διηγήσεις, ὡς θηράσειεν αὐτὸς ἐ

τῇ Μαυρουσίᾳ καὶ ὥς ἴδοι τοὺς ἐλέφαντας πολλοὺς ἐν τῷ 37
αὐτῷ συννεμομένους καὶ ὥς ὑπὸ λέοντος ὀλίγου δεῖν κα-
ταβρωθῆναι, καὶ ἡλίκους ἰχθύς ἐπρίατο ἐν Καισαρείᾳ· καὶ
ὁ θαυμαστὸς συγγραφεὺς ἀφίει τὰς ἐν Εὐρώπῳ γιγνο-
μένας σφαγὰς τοσαύτας καὶ ἐπελάσεις καὶ σπονδὰς ἀναγ-
καίας καὶ φυλακὰς καὶ ἀντιφυλακὰς ἄχρι βαθείας ἐσπέ-
ρας ἐφειστίηκε ὁρῶν Μαλχίωνα τὸν Σύρου ἐν Καισαρείᾳ
σκάρους παμμεγέθεις ἀξιόους ὠνούμενον· εἰ δὲ μὴ νύξ
κατέλαβε, τάχ' ἂν καὶ συνεδείπνει μετ' αὐτοῦ ἤδη τῶν
σκάρων ἐσκευασμένων. ἅπερ εἰ μὴ ἐνεγέγραπτο ἐπιμε-
λῶς τῇ ἱστορίᾳ, μεγάλα ἂν ἡμεῖς ἡγνοηκότεες ἦμεν, καὶ ἡ
ζημία Ῥωμαίοις ἀφόρητος, εἰ Μανσάκας ὁ Μαῦρος διψῶν
μὴ εὖρε πιεῖν, ἀλλ' ἀδειπνὸς ἐπανήλθεν ἐπὶ τὸ στρατό-
πεδον. καίτοι πόσα ἄλλα μακρῷ ἀναγκαιότερα ἐκὼν ἐγὼ 38
νῦν παρήμι; ὥς καὶ αὐλητοῖς ἤκεν ἐκ τῆς πλησίον κώ-
μης αὐτοῖς καὶ ὥς δῶρα ἀλλήλοις ἀντέδωκαν, ὁ Μαῦρος
μὲν τῷ Μαλχίῳ λόγχην, ὁ δὲ τῷ Μανσάκᾳ πόρπην,
καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα τῆς ἐπ' Εὐρώπῳ μάχης αὐτὰ δὴ
τὰ κεφάλαια. τοιγάρτοι εἰκότως ἂν τις εἴποι τοὺς τοιού-
τους τὸ μὲν ῥόδον αὐτὸ μὴ βλέπειν, τὰς ἀκάνθας δὲ αὐ-
τοῦ τὰς παρὰ τὴν ὄξιν ἀκριβῶς ἐπισκοπεῖν. 29. ἄλλος,
ὦ Φίλων, μάλα καὶ οὗτος γελοῖος, οὐδὲ τὸν ἑτερον πόδα
ἐκ Κορίνθου πώποτε προβεβηκὼς οὐδ' ἄχρι Κεγχρεῶν
ἀποδημήσας, οὔτι γε Συρίαν ἢ Ἀρμενίαν ἰδῶν, ὥδε ἤρ-
ξατο — μέμνημαι γάρ — „Ὡτα ὀφθαλμῶν ἀπιστότερα. 39
γράφω τοίνυν ἃ εἶδον, οὐχ ἃ ἤκουσα.“ καὶ οὕτως ἀκρι-
βῶς ἅπαντα ἐωράκει, ὥστε τοὺς δράκοντας ἐφη τῶν
Παρθυσίων — σημείου δὲ πλήθους τοῦτο αὐτοῖς· χιλίους
γάρ οἶμαι ὁ δράκων ἄγει — ζῶντας δράκοντας παμμεγέ-
θεις εἶναι γεννωμένους ἐν τῇ Περσίδι μικρὸν ὑπὲρ τὴν
Ἰβηρίαν, τούτους δὲ τέως μὲν ἐπὶ κοντῶν μεγάλων ἐκ-
δεδεμένους ὑψηλοὺς αἰωρεῖσθαι καὶ πόρρωθεν ἐπελαν-

- νόντων δέος ἐμποιεῖν, ἐν αὐτῷ δὲ τῷ ἔργῳ ἐπειδὴν ὁμοῦ
 ἴωσι, λύσαντες αὐτοὺς ἐπαφιάσι τοῖς πολεμίοις· ἀμέλει
 πολλοὺς τῶν ἡμετέρων οὕτω καταποθῆναι καὶ ἄλλους,
 περισπειραθέντων αὐτοῖς, ἀποπνιγῆναι καὶ συγκλασθῆ-
 40 ναι· ταῦτα δὲ ἐφ'esτάς ὄραν αὐτός, ἐν ἀσφαλεῖ μέντοι
 ἀπὸ δένδρου ὑψηλοῦ ποιούμενος τὴν σκοπὴν. καὶ εὖ γε
 ἐποίησε μὴ ὁμόσε χωρήσας τοῖς θηρίοις, ἐπεὶ οὐκ ἂν ἡμεῖς
 οὕτω θαυμαστὸν συγγραφέα νῦν εἴχομεν καὶ ἀπὸ χειρὸς
 αὐτὸν μεγάλα καὶ λαμπρά ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ ἐργασά-
 μενον· καὶ γὰρ ἐκινδύνευσεν πολλὰ καὶ ἐτρώθη περὶ Σου-
 ραν, ἀπὸ τοῦ Κρανείου δῆλον ὅτι βαδίζων ἐπὶ τὴν Λέρ-
 ναν. καὶ ταῦτα Κορινθίων ἀκουόντων ἀνεγίνωσκε τῶν
 ἀκριβῶς εἰδότεων, ὅτι μὴδὲ κατὰ τοῖχου γεγραμμένον πό-
 λεμον ἐωράκει. ἀλλ' οὐδὲ ὅπλα ἐκεῖνός γε ἤδει οὐδὲ μη-
 χανήματα οἷά ἐστιν οὐδὲ τάξεων ἢ καταλοχισμῶν ὀνό-
 ματα· πάννυ γοῦν ἔμελεν αὐτῷ πλαγίαν μὲν τὴν φάλαγγα,
 41 ἐπὶ κέρως δὲ λέγειν τὸ ἐπὶ μετώπου ἄγειν. 30. εἰς δὲ τις
 βέλτιστος ἅπαντα ἐξ ἀρχῆς ἐς τέλος τὰ πεπραγμένα, ὅσα
 ἐν Ἀρμενίᾳ, ὅσα ἐν Συρίᾳ, ὅσα ἐν Μεσοποταμίᾳ, τὰ ἐπὶ
 τῷ Τύρῳ, τὰ ἐν Μηδίᾳ, πεντακοσίοις οὐδ' ὅλοις ἔπεσι
 περιλαβὼν συνέτριψε καὶ τοῦτο ποιήσας ἱστορίαν συγγε-
 γραφέναι φησί. τὴν μὲντοι ἐπιγραφὴν ὀλίγον δεῖν μα-
 κροτέραν τοῦ βιβλίου ἐπέγραψεν, „*Ἀντιοχيانοῦ τοῦ*
Ἀπόλλωνος ἱερουῖκου“ — δόλιχον γὰρ πονοῖμαι ἐν παισὶ
 νενίκηκε — „*τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ Μεσοποταμίᾳ καὶ ἐν*
Μηδίᾳ νῦν Ῥωμαίοις πραχθέντων ἀφήγησις“. 31. ἤδη δ'
 ἐγὼ τινας καὶ τὰ μέλλοντα συγγεγραφότος ἤκουσα, καὶ
 τὴν λῆψιν τὴν Οὐολογέσου καὶ τὴν Ὀσρόου σφαγὴν, ὡς
 παραβληθήσεται τῷ λέοντι, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸν τριπόδη-
 42 τον ἡμῖν θρίαμβον. οὕτω μαντικῶς ἅμα ἔχων ἐσπευδεν
 ἤδη πρὸς τὸ τέλος τῆς γραφῆς. ἀλλὰ καὶ πόλιν ἤδη ἐν τῇ
 Μεσοποταμίᾳ ᾤκισε μεγέθει τε μεγίστην καὶ κάλλει καλ-

λίστην· ἔτι μέντοι ἐπισκοπεῖ καὶ διαβουλεύεται εἴτε Νικαιαν αὐτὴν ἀπὸ τῆς νίκης χρὴ ὀνομάζεσθαι εἴτε Ὀμόνοϊαν εἴτε Εἰρηνίαν. καὶ τοῦτο μὲν ἐπὶ ἄκριτον καὶ ἀνώνυμος ἡμῖν ἢ καλὴ πόλις ἐκείνη, λήρουν πολλοῦ καὶ κορυφῆς συγγραφικῆς γέμουσα· τὰ δ' ἐν Ἰνδοῖς πραχθεσόμενα ὑπέσχετο ἤδη γράψειν καὶ τὸν περίπλου τῆς ἑξωθαλάττης, καὶ οὐχ ὑπόσχεσις ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ προοίμιον τῆς Ἰνδικῆς ἤδη συντέτακται, καὶ τὸ τρίτον τάγμα καὶ οἱ Κελτοὶ καὶ Μαύρων μοῖρα ὀλίγη σὺν Κασσίω πάντες οὗτοι ἐπεραιώθησαν τὸν Ἰνδὸν ποταμόν· ὅτι δὲ καὶ πράξουσιν ἢ πῶς δέξονται τὴν τῶν ἐλεφάντων ἐπέλασιν, οὐκ εἰς μακρὰν ἡμῖν ὁ θαυμαστός συγγραφεὺς 43 ἀπὸ Μουζιρίδος ἢ ἀπ' Ὀξυδρακῶν ἐπιστελεῖ. 32. τοιαῦτα πολλὰ ὑπὸ ἀπαιδευσίας ληροῦσι, τὰ μὲν ἀξιόρατα οὔτε ὁρῶντες οὔτ', εἰ βλέποιν, κατ' ἀξίαν εἰπεῖν δυνάμενοι, ἐπινοοῦντες δὲ καὶ ἀναπλάττοντες, ὅτι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλώσσαν, φασίν, ἔλθῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ τῶν βιβλίων ἐπὶ σημειννόμενοι, καὶ μάλιστα ἐπὶ ταῖς ἐπιγραφαῖς· καὶ γὰρ αὐ καὶ αὐταὶ παγγέλοιοι· τοῦ δαίμονος Παρθικῶν νικῶν τοσαυτε· καὶ αὐ· Παρθίδος πρῶτον, δεύτερον, ὡς Ἀτθίδος δῆλον ὅτι. ἄλλος ἀστείότερον παρὰ πολὺ — ἀνέγγων γάρ — Δημητρίου Σαργλασσέως Παρθονικικά· οὐδ' ὥς ἐν γέλῳ ποιήσασθαι καὶ ἐπισκῶψαι τὰς ἱστορίας οὕτω καλὰς οὔσας, ἀλλὰ τοῦ χρησίμου ἔνεκα**· ὥς ὅστις ἂν ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα φεῖγῃ, πολὺ μέρος ἤδη ἐς τὸ ὀρθῶς συγγράφειν οὗτος προεῖληφε, μᾶλλον 44 δὲ ὀλίγων ἐπὶ προσδίδται, εἰ γε ἀληθὲς ἐκείνῳ φησιν ἢ διαλεκτικῇ, ὡς τῶν ἀμέσων ἢ θατέρου ἄρσις τὸ ἕτερον πάντως ἀντεισάγει. 33. καὶ δὴ τὸ χωρίον σοι, φαίη τις ἂν, ἀκριβῶς ἀνακεκῆσθαι καὶ αἷ τε ἄκανθαί, ὑπόσαι ἦσαν, καὶ βᾶτοι ἐκκεκομμένοι εἰσὶ, τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἐρείπια ἤδη ἐκπεφύρηται. καὶ εἰ τι τραγὺ, ἤδη καὶ τοῦτο

- λείον ἔστιν. ὥστε οἰκοδόμει τι ἤδη καὶ αὐτός, ὥς δείξει
οὐκ ἀνατρεῖναι μόνον τὸ τῶν ἄλλων γεννάδας ὢν, ἀλλὰ
τι καὶ αὐτός ἐπινοῆσαι δεξιὸν καὶ ὃ οὐδεὶς ἄν, ἀλλ' οὐδὲ
ὁ Μῶμος μωμήσασθαι δύναιτο. 34. φημὶ τοίνυν τὸν ἄρτι
- 45 στα ἱστορίαν συγγράφοντα δύο μὲν ταῦτα κορυφαίότατα
οἰκοθεῖν ἔχοντα ἥκειν, σύνεσίν τε πολιτικὴν καὶ δύναμι
ἐρμηνευτικὴν, τὴν μὲν ἀδίδακτόν τι τῆς φύσεως δῶρον
ἢ δύναμις δὲ πολλῇ τῇ ἀσκήσει καὶ συνεχεῖ τῷ πόνῳ κα
ζήλῳ τῶν ἀρχαίων προσγεγενημένη ἔστω. ταῦτα μὲν οὐ
ἄτεχνα καὶ οὐδὲν ἐμοῦ συμβούλου δεόμενα· οὐ γὰρ συνε
τοὺς καὶ ὁξεῖς ἀποφαίνειν τοὺς μὴ παρὰ τῆς φύσεως τοι
ούτους φησὶ τοῦτο ἡμῖν τὸ βιβλίον· ἐπεὶ πολλοῦ [ἀν
μᾶλλον δὲ τοῦ παντός ἦν ἄξιον, εἰ μεταπλάσαι καὶ μετα
κοσμήσαι τὰ τηλικαῦτα ἠδύνατο ἢ ἐκ μολύβδου χρυσὸν
ἀποφῆναι ἢ ἄργυρον ἐκ κασιτέρου ἢ ἀπὸ Κόνωνος Τυ
τορμον ἢ ἀπὸ Λεωτροφίδου Μίλωνα ἐξεργάσασθαι.
- 46 35. Ἀλλὰ ποῦ τὸ τῆς τέχνης καὶ τὸ τῆς συμβουλῆς
χρήσιμον; οὐκ ἐς ποιήσιν τῶν προσόντων, ἀλλ' ἐς χρῆσι
αὐτῶν τὴν προσήκουσαν· οἷόν τι ἀμέλει καὶ Ἰάκος κα
Ἡρόδικος καὶ Θέων καὶ εἰ τις ἄλλος γυμναστής, οὐχ ὑπό
- 47 σχοινοτοῦ ἄν σοί που τὸν Περδίκκην παραλαβόντες — εἰ δὲ
οὗτός ἔστιν ὁ τῆς μητρονίας ἐρασθεὶς καὶ διὰ ταῦτα κατε
σκληρώς, ἀλλὰ μὴ Ἀντίοχος ὁ τοῦ Σελεύκου [Στρατο
νικῆς ἐκείνης] — ἀποφαίνειν Ὀλυμπιονίκην καὶ Θεαγένη
- 48 τῷ Θασίῳ ἢ Πολυδάμαντι τῷ Σκοτουσσαίῳ ἀντίπαλον
ἀλλὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπόθεσιν εὐφρᾶ πρὸς ὑποδοχὴν τῆς
γυμναστικῆς παρὰ πολὺ ἀμείνω ἀποφαίνειν μετὰ τῆς
τέχνης. ὥστε ἀπέστω καὶ ἡμῶν τὸ ἐπίφθονον τοῦτο τῆς
ὑποσχέσεως, εἰ τέχνην φαμὲν ἐφ' οὗτω μεγάλῳ καὶ χα
λεπῷ τῷ πράγματι εὐρηκέναι· οὐ γὰρ ὄντινόν παρα
λαβόντες ἀποφαίνειν συγγραφεᾶ φαμέν, ἀλλὰ τῷ φύσει
συνετῷ καὶ ἄριστα πρὸς λόγους ἡσκημένῳ ὑποδείξει

ὁδους τινας ὁρθάς, εἰ δὴ τοιαῦται φαίνονται, αἷς χρώ-
 μενος θάπτον ἂν καὶ εὐμαρέστερον τελέσειεν ἄχρι πρὸς
 τὸν σκοπὸν. 36. καίτοι οὐ γὰρ ἂν φαίης ἀπροσδεῇ τὸν
 συνετὸν εἶναι τῆς τέχνης καὶ διδασκαλίας ὧν ἄγνοεῖ· ἐπεὶ
 καὶ ἐκιδάριξε μὴ μαθὼν καὶ ἡϋλει καὶ πάντα ἂν ἠπί-
 στατο. νῦν δὲ μὴ μαθὼν οὐκ ἂν τι αὐτῶν χειρουργή-
 σειεν, ὑποδείξαντος δὲ τινος ῥᾶστα τε ἂν μάθοι καὶ εὖ 49
 μεταχειρίσασαιτο ἐφ' αὐτοῦ.

37. Καὶ τοίνυν καὶ ἡμῖν τοιοῦτός τις ὁ μαθητὴς νῦν
 παραδεδοσθῶ, συνεῖναι τε καὶ εἰπεῖν οὐκ ἀγεννής, ἀλλ'
 ὅξυ δεδορκῶς, οἷος καὶ πράγμασι χρῆσασθαι ἂν, εἰ ἐπι-
 τραπείη, καὶ γνώμην στρατιωτικὴν, ἀλλὰ μετὰ τῆς πολι-
 τικῆς καὶ ἐμπειρίαν στρατηγικὴν ἔχειν, καὶ νῆ Δία καὶ ἐν
 στρατοπέδῳ γεροντῶς ποτε καὶ γυμναζομένους ἢ ταττομέ-
 νους στρατιώτας ἑωρακῶς καὶ ὅπλα εἰδῶς καὶ μηχανή-
 ματα, ἐτι δὲ καὶ τί ἐπὶ κέρως καὶ τί ἐπὶ μετώπου, πῶς οἱ
 λόχοι, πῶς οἱ ἱππεῖς καὶ πόθεν καὶ τί ἐξελαύνειν ἢ πε-
 ριελαύνειν, καὶ ὕλως, οὐ τῶν κατοικιδίων τις οὐδ' οἷος
 πιστεύειν μόνον τοῖς ἀπαγγέλλουσι. 38. μάλιστα δὲ καὶ
 πρὸ τῶν πάντων ἐλευθέρος ἔστω τὴν γνώμην καὶ μήτε
 φοβείσθω μηδὲνα μήτε ἐλπίζειν μηδέν, ἐπεὶ ὅμοιος ἔσται 50
 τοῖς φανύλοις δικασταῖς πρὸς χάριν ἢ πρὸς ἀπέχθειαν ἐπὶ
 μισθῷ δικάζουσιν. ἀλλὰ μὴ μελέτω αὐτῷ μήτε Φίλιππος
 ἐκκεκομμένος τὸν ὀφθαλμὸν ὑπὸ Ἀστέρος τοῦ Ἀμφιπο-
 λίτου τοῦ τοξότου ἐν Ὀλύμπῳ, ἀλλὰ τοιοῦτος οἷος ἦν
 δειχθήσεται· μήτ' εἰ Ἀλέξανδρος ἀνιῶσεται ἐπὶ τῇ Κλεί-
 του σφαγῇ ὡμῶς ἐν τῷ συμποσίῳ γενομένη, εἰ σαφῶς
 ἀναγράφοιτο· οὐδὲ Κλέων αὐτὸν φοβήσεται μέγα ἐν τῇ ἐκ-
 κλησίᾳ θυνάμενος καὶ κατέχων τὸ βῆμα, ὥς μὴ εἰπεῖν
 ὅτι ὀλέθριος καὶ μανικὸς ἄνθρωπος αὐτὸς ἦν· οὐδὲ ἢ
 σύμπασα πόλεις τῶν Ἀθηναίων, ἦν τὰ ἐν Σικελίᾳ κακὰ
 ἱστορῇ καὶ τὴν Δημοσθένους λήψιν καὶ τὴν Νικίου τε 51

λευτήν καὶ ὡς ἐδίψων καὶ οἶον τὸ ὕδωρ ἐπινον καὶ ὡς
 ἐφονεύοντο πίνοντες οἱ πολλοί. ἡγήσεται γάρ — ὅπερ
 δικαιοτάτων — ὑπ' οὐδενὸς τῶν νοῦν ἔχοντων αὐτὸς ἔξειν
 τὴν αἰτίαν, ἣν τὰ δυστυχῶς ἢ ἀνοήτως γεγενημένα ὡς
 ἐπράχθη διηγῆται· οὐ γὰρ ποιητὴς αὐτῶν, ἀλλὰ μηνυ-
 τὴς ἦν. ὥστε καὶ καταναυμαχῶνται τότε, οὐκ ἐκεῖνος ὁ
 καταδύων ἐστί, καὶ φεύγων, οὐκ ἐκεῖνος ὁ διώκων,
 ἐκτὸς εἰ μὴ, εὐξασθαι θέον, παρέλειπεν· ἐπεὶ τοί γε εἰ
 σιωπήσας αὐτὰ ἢ πρὸς τοῦναντίον εἰπὼν ἐπανορθώσα-
 σθαι ἐδύνατο, ῥᾶστον ἦν ἐνὶ καλὰμφ λεπτῷ τὸν Θουκυ-
 52 δίδην ἀνατρέφαι μὲν τὸ ἐν ταῖς Ἐπιπολαῖς παρατελίσμα,
 καταδύσαι δὲ τὴν Ἑρμοκράτους τριήρη καὶ τὸν κατάρα-
 τον Γύλιππον διαπεῖραι μεταξὺ ἀποτειχίζοντα καὶ ἀπο-
 ταφρεύοντα τὰς ὁδοὺς, καὶ τέλος Συρακουσίοις μὲν ἐς
 τὰς λιθοτομίας ἐμβαλεῖν, τοὺς δὲ Ἀθηναίους περιπλεῖν
 Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν μετὰ τῶν πρώτων τοῦ Ἀλκιβιάδου
 ἐλπίδων. ἀλλ', οἶμαι, τὰ μὲν πραχθέντα οὐδὲ Κλωθῶ
 ἂν ἐτι ἀνακλώσειεν οὐδὲ Ἄτροπος μετατρέψει. 39. τοῦ
 δὴ συγγραφέως ἔργον ἐν, ὡς ἐπράχθη, εἰπεῖν. τοῦτο δ'
 οὐκ ἂν δύναίτο, ἄχρι ἂν ἡ φοβῆται Ἀροξερέην ἰατρὸς
 αὐτοῦ ὦν, ἣ ἐπλίξῃ κίνδυνον πορφυροῦν καὶ στρεπτόν
 χρυσοῦν καὶ ἵππον τῶν Νισαίων λήψεσθαι μισθὸν τῶν
 ἐν τῇ γραφῇ ἐπαίνων. ἀλλ' οὐ Ξενοφῶν αὐτὸ ποιήσει, δι-
 53 καιος συγγραφεύς, οὐδὲ Θουκυδίδης. ἀλλὰ καὶ ἰδίᾳ μισῇ
 τινας, πολὺ ἀναγκαιότερον ἡγήσεται τὸ κοινὸν καὶ τὴν
 ἀλήθειαν περὶ πλείονος ποιήσεται τῆς ἐχθρας, καὶ φιλῇ,
 ὅμως οὐκ ἀφῆξεται ἀμαρτάνοντος· ἐν γάρ, ὡς ἔφην,
 τοῦτο ἰδίον ἱστορίας, καὶ μόνῃ θυτέον τῇ ἀληθείᾳ, εἴ τις
 ἱστορίαν γράψων ἴη, τῶν δὲ ἄλλων ἀπάντων ἀμελητέον
 αὐτῷ, καὶ ὅλως πῆχυν εἰς καὶ μέτρον ἀκριβές, ἀποβλέ-
 πειν μὴ εἰς τοὺς νῦν ἀκούοντας, ἀλλ' εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα
 συνεσόμενους τοῖς συγγράμμασιν. 40. εἰ δὲ τὸ παραντίκα

τις θεραπεύοι, τῆς τῶν κολακευόντων μερίδος εἰκότως
 ἂν νομισθῇ, οὓς πάλαι ἡ ἱστορία καὶ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς
 ἀπέστραπτο, οὐ μείον ἢ κομμωτικὴν ἢ γυμναστικὴν. Ἀλε-
 ξάνδρου γοῦν καὶ τοῦτο ἀπομνημονεύουσιν, ὅς, Ἡδέως 54
 ἂν, ἔφη, πρὸς ὀλίγον ἀνεβίουν, ὃ Ὀνησίκριτε, ἀποθα-
 νών, ὥς μάθοιμι ὅπως ταῦτα οἱ ἄνθρωποι τότε ἀναγινώ-
 σκουσιν. εἰ δὲ νῦν αὐτὰ ἐπαινοῦσι καὶ ἀσπάζονται, μὴ
 θαυμάσης· οἶοντα γάρ οὐ μικρῶ τιμῇ δαλέατι τοῦτω
 ἀνασπάσειν ἕκαστος τὴν παρ' ἡμῶν εὐνοίαν. Ὀμήρω
 γοῦν, καίτοι πρὸς τὸ μυθῶδες τὰ πλείστα συγγεγραφότι
 ὑπὲρ τοῦ Ἀχιλλέως, ἤδη καὶ πιστεύειν τινὲς ὑπάγονται,
 μόνον τοῦτο εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας μέγα τεκμήριον
 τιθέμενοι, ὅτι μὴ περὶ ζώντος ἔγραφεν· οὐ γὰρ εὐρίσκου-
 σιν οὔτινος ἔνεκα ἐψεύδει' αὖ.

41. Τοιοῦτος οὖν μοι ὁ συγγραφεὺς ἔστω, ἄφοβος,
 ἀδέκαστος, ἐλευθέρος, παρρησίας καὶ ἀληθείας φίλος, ὥς
 ὁ κωμικός φησί, τὰ σῦκα σῦκα, τὴν σκῆφην δὲ σκῆφην
 ὀνομάσων, οὐ μίσει οὐδὲ φιλία τι νέμων οὐδὲ φειδόμε- 55
 νος ἢ ἐλεῶν ἢ αἰσχυνόμενος ἢ δυσωπούμενος, ἴσος δι-
 καστής, εὖνους ἅπασιν ἄχρι τοῦ μὴ θατέρω ἀπονείμει
 πλεῖον τοῦ δέοντος, ξένος ἐν τοῖς βιβλίοις καὶ ὑπολίσ,
 αὐτόνομος, ἀβασίλευτος, οὐ τί τῷδε ἢ τῷδε δόξει λογι-
 ζόμενος, ἀλλὰ τί πέπρακται λέγων. 42. ὁ δ' οὖν Θουκυ-
 δίδης εὖ μάλα τοῦτ' ἐνομοθέτησε καὶ διέκρινεν ἀρετὴν
 καὶ κακίαν συγγραφικὴν, ὁρῶν μάλιστα θαυμαζόμενον
 τὸν Ἡρόδοτον, ἄχρι τοῦ καὶ Μούσας κληθῆναι αὐτοῦ τὰ
 βιβλία· κτῆμα γάρ φησι μᾶλλον ἐς αἰὲ συγγράφειν ἢ περ
 ἐς τὸ παρὸν ἀγώνισμα, καὶ μὴ τὸ μυθῶδες ἀσπάζεσθαι,
 ἀλλὰ τὴν ἀληθειαν τῶν γεγενημένων ἀπολείπειν τοῖς
 ὕστερον. καὶ ἐπάγει τὸ χρήσιμον καὶ ὃ τέλος ἂν τις εὖ
 φρονῶν ὑπόθοιτο ἱστορίας, ὥς εἰ ποτε καὶ αὐτὸς τὰ ὅμοια 56
 καταλάβοι, ἔχοιεν, φησί, πρὸς τὰ προγεγραμμένα ἀπο-

- βλέποντες εὖ χρῆσθαι τοῖς ἐν ποσί. 43. καὶ τὴν μὲν γνώ-
 μην τοιαύτην ἔχων ὁ συγγραφεὺς ἡκέτω μοι, τὴν δὲ φω-
 νὴν καὶ τὴν τῆς ἐρμηνείας ἰσχύν, τὴν μὲν σφοδρὰν ἐκεί-
 νην καὶ ἀρχαίον καὶ συνεχῆ ταῖς περιόδοις καὶ ἀγκύλη-
 ταῖς ἐπιχειρήσεσι καὶ τὴν ἄλλην τῆς ῥητορείας δεινότητα
 μὴ κοιμῶν τεθηγμένους ἀρχέσθω τῆς γραφῆς, ἀλλ' εἰρη-
 νικώτερον διακείμενος. καὶ ὁ μὲν νοῦς σύστοιχος ἔστω
 καὶ πυκνός, ἡ λέξις δὲ σαφής καὶ πολιτική, οἷα ἐπισημό-
 τατα δηλοῦν τὸ ὑποκείμενον. 44. ὥς γὰρ τῇ γνώμῃ τοῦ
 συγγραφέως σκοποὺς ὑπεθέμεθα παρορησίαν καὶ ἀλή-
 θειαν, οὕτω δὲ καὶ τῇ φωνῇ αὐτοῦ εἰς σκοπὸς ὁ πρῶτος
- 51 σαφῶς δηλῶσαι καὶ φανότατα ἐμφανίσει τὸ πρᾶγμα, μήτε
 ἀπορητοῖς καὶ ἔξω πάτου ὀνόμασι μήτε τοῖς ἀγοραίοι-
 τούτοις καὶ καπηλικοῖς, ἀλλ' ὥς μὲν τοὺς πολλοὺς συν-
 εἶναι, τοὺς δὲ πεπαιδευμένους ἐπαινεῖσαι. καὶ μὴν κα-
 σχήμασι κεκοσμήσθω ἀνεπαχθέει καὶ τὸ ἀνεπιτήδευτος
 μάλιστα ἔχουσιν· ἐπεὶ τοῖς κατηγορουμένοις τῶν ζωμῶν
 εἰκότως ἀποφαίνει τοὺς λόγους. 45. καὶ ἡ μὲν γνώμη
 κοινωνεῖται καὶ προσαπτέσθω τι καὶ ποιητικῆς, παρ' ὅσον
 μεγαληγόρος καὶ διηρομένη καὶ ἐκείνη, καὶ μάλιστα ὅπου
 ταν παρατάξεις καὶ μάχαις καὶ ναυμαχίαις συμπλέκῃται
 δεήσει γὰρ τότε ποιητικοῦ τινος ἀνέμου ἐπουριάσονται
 τὰ ἀκάτεια καὶ συνδιοίσοντος ὑψηλὴν καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν
- 58 κυμάτων τὴν ναῦν. ἡ λέξις δὲ ὅμως ἐπὶ γῆς βεβηκέτω
 τῷ μὲν κάλλει καὶ τῷ μεγέθει τῶν λεγομένων συνεπα-
 ρομένη καὶ ὥς ἐνὶ μάλιστα ὁμοιοιμένη, ξενίζουσα δὲ μηδ'
 ὑπὲρ τὸν καιρὸν ἐνθουσιῶσα· κίνδυνος γὰρ αὐτῇ τότε
 μέγιστος παρακινήσει καὶ κατενεχθῆναι ἐς τὸν τῆς ποιη-
 τικῆς κορύβαντα, ὥστε μάλιστα πειστέον τηνικαῦτα τῷ
 χαλινῷ καὶ σωφρονητέον, εἰδότες ὥς ἱπποτυφία τις καὶ
 ἐν λόγοις πάθος οὐ μικρὸν γίγνεται. ἄμεινον οὖν ἐφ'
 ἵππου ὀχουμένη τότε τῇ γνώμῃ τὴν ἐρμηνείαν πεζῇ συμ-

παραθεῖν, ἐχομένην τοῦ ἐφιππίου, ὥς μὴ ἀπολείποιτο τῆς
 φορᾶς. 46. καὶ μὴν καὶ συνθήκη τῶν ὀνομάτων εὐκράτω
 καὶ μέση χρηστέον, οὔτε ἄγαν ἀφιστάντα καὶ ἀπαρτῶντα
 — τραχὺ γάρ — οὔτε ὀνυμῶ παρ' ὀλίγον, ὥς οἱ πολλοί,
 συνάπτοντα· τὸ μὲν γὰρ ἐπαίτιον, τὸ δὲ ἀηδὲς τοῖς ἀκου-
 ονσι. 47. τὰ δὲ πράγματα αὐτὰ οὐχ ὥς ἐτυχε συνακτέον, 59
 ἀλλὰ φιλοπόνως καὶ ταλαιπώρως πολλάκις περὶ τῶν αὐ-
 τῶν ἀνακρίναντα, καὶ μάλιστα μὲν παρόντα καὶ ἐφορῶν-
 τα, εἰ δὲ μὴ, τοῖς ἀδεκαστότερον ἐξηγουμένοις προσέχοντα
 καὶ οὐς εἰκάσειεν ἂν τις ἥκιστα πρὸς χάριν ἢ ἀπέχθειαν
 ἀφαιρήσειν ἢ προσθήσειν τοῖς γεγονόσι. κἀνταῦθα ἤδη
 καὶ στοχαστικός τις καὶ συνθετικός τοῦ πιθανωτέρου
 ἔστω. 48. καὶ ἐπειδὴν ἀθρόοις ἅπαντα ἢ τὰ πλείστα,
 πρῶτα μὲν ὑπόμνημά τι συνυφαινέτω αὐτῶν καὶ σῶμα
 παιεῖτω ἀκαλλῆς ἔτι καὶ ἀδιάρθρωτον· εἴτα ἐπιθεῖς τὴν
 τάξιν ἐπαγέτω τὸ κάλλος καὶ χρωρνύτω τῇ λέξει καὶ σχη-
 ματιζέτω καὶ ὀνυμιζέτω. 49. καὶ ὅλως εὐικέτω τότε τῶ
 τοῦ Ὀμήρου Διὶ ἄρτι μὲν τὴν τῶν ἵπποπόλων Θρηκῶν 60
 γῆν ὁρῶντι, ἄρτι δὲ τὴν Μυσιῶν· κατὰ ταῦτα καὶ αὐτὸς
 ἄρτι μὲν τὰ ἴδια ὁράτω καὶ δηλούτω ἡμῖν οἷα ἐφαίνετο
 αὐτῷ ἀφ' ὑψηλοῦ ὁρῶντι, ἄρτι δὲ τὰ Περσῶν, εἴτ' ἀμφο-
 τερά, εἰ μάχονται. καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ παρατάξει μὴ πρὸς
 ἓν μέρος ὁράτω μηδὲ ἐς ἓνα ἱππέα ἢ πεζόν, εἰ μὴ Βρα-
 σίδας τις εἴη προσηδῶν ἢ Δημοσθένης ἀνακόπτων τὴν
 ἐπίρασιν· ἐς τοὺς στρατηγούς μέντοι τὰ πρῶτα, καὶ εἴ τι
 παρεκελεύσαντο, κἀκεῖνο ἀκηκούσθω, καὶ ὅπως καὶ ἦτινι
 γνώμῃ καὶ ἐπινοίᾳ ἔταξαν. ἐπειδὴν δὲ ἀναμιχθῶσι, κοινῇ
 ἔστω ἡ θεία, καὶ ζυγοστατείτω τότε ὥσπερ ἐν τρυάνῃ τὰ
 γιγνόμενα καὶ συνδιωκέτω καὶ συμφευνέτω. 50. καὶ πάνσι 61
 τοῖσι μέτρον ἐπέστω, μὴ ἐς κόρον μηδὲ ἀπειροκάλως
 μηδὲ νεαρῶς, ἀλλὰ θαδίως ἀπολυέσθω· καὶ στήσας ἐν-
 ταῦθά που ταῦτα ἐπ' ἐκεῖνα μεταβαινέτω, ἣν κατεπεύρη·

εἶτα ἐπανίτω λυθείς, ὁπόταν ἐκεῖνα καλῇ· καὶ πρὸς πάντα
 σπευδέτω καὶ ὥς δυνατὸν ὁμοχρονεῖτω καὶ μεταπετέσθω
 ἀπ' Ἀρμενίας μὲν εἰς Μηδίαν, ἐκεῖθεν δὲ ῥοιζήματι ἐνὶ
 εἰς Ἰβηρίαν, εἶτα εἰς Ἰταλίαν, ὥς μηδενὸς καιροῦ ἀπο-
 λείποιτο. 51. μάλιστα δὲ κατόπτρῳ ἑοικυῖαν παρασχέσθω
 τὴν γνώμην ἀθόλῳ καὶ στιλπνῷ καὶ ἀκριβεῖ τὸ κέντρον,
 62 καὶ ὁποίας ἂν δέξηται τὰς μορφὰς τῶν ἔργων, τοιαῦτα
 καὶ δεικνύτω αὐτά, διάστροφον δὲ ἢ παράχρουν ἢ ἑτε-
 ρόσχημον μηδέν· οὐ γὰρ ὥσπερ τοῖς ῥήτορσι γράφου-
 σιν, ἀλλὰ τὰ μὲν λεγθησόμενα ἔστι καὶ εἰρήσεται· πέ-
 πρακται γὰρ ἦδη· δεῖ δὲ τάξαι καὶ εἰπεῖν αὐτά. ὥστε οὐ
 τί εἰπωσι ζητητέον αὐτοῖς, ἀλλ' ὅπως εἰπωσιν. ὅλως δὲ
 νομιστέον τὸν ἱστορίαν συγγράφοντα Φειδίᾳ χρῆναι ἢ
 Πραξιτέλει ἑοικέναι ἢ Ἀλκαμένει ἢ τῷ ἄλλῳ ἐκείνων.
 οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐκεῖνοι χρυσὸν ἢ ἄργυρον ἢ ἐλέφαντα ἢ
 τὴν ἄλλην ὕλην ἐποίουν, ἀλλ' ἢ μὲν ὑπῆρχε καὶ προῦπε-
 βέβλητο, Ἡλείων ἢ Ἀθηναίων ἢ Ἀργείων πεπορισμένων,
 οἳ δὲ ἔπλαττον μόνον καὶ ἔπριον τὸν ἐλέφαντα καὶ ἔξεον
 καὶ ἐκόλλων καὶ ἐρρύθμιζον καὶ ἐπὴνδιζον τῷ χρυσῷ,
 καὶ τοῦτο ἦν ἡ τέχνη αὐτοῖς ἐς θεόν οἰκονομήσασθαι τὴν
 ὕλην. τοιοῦτο δὴ τι καὶ τὸ τοῦ συγγραφέως ἔργον, εἰς
 63 καλὸν διαθέσθαι τὰ πεπραγμένα καὶ εἰς δύναμιν ἐναρ-
 γέστατα ἐπιδείξαι αὐτά. καὶ ὅταν τις ἀκροώμενος οἴηται
 μετὰ ταῦτα ὁρᾶν τὰ λεγόμενα καὶ μετὰ τοῦτο ἐπαινῇ,
 τότε δὴ τότε ἀπηκριβίωται καὶ τὸν οἰκείον ἐπαινον ἀπέ-
 ληφε τὸ ἔργον τῷ τῆς ἱστορίας Φειδίᾳ. 52. πάντων δὲ ἦδη
 παρεσκευασμένων, καὶ ἀπροοιμίαστον μὲν ποτε ποιήσε-
 ται τὴν ἀρχήν, ὁπόταν μὴ πάννυ κατεπέλγῃ τὸ πρᾶγμα
 προδιοικήσασθαι τι ἐν τῷ προοίμῳ· δυνάμει δὲ καὶ τότε
 προοίμῳ χρῆσεται τῷ ἀποστροφῶντι περὶ τῶν λεκτέων.
 53. ὁπόταν δὲ καὶ προοιμιάζεται, ἀπὸ δυοῖν μόνον ἄρξε-
 ται, οὐχ ὥσπερ οἱ ῥήτορες ἀπὸ τριῶν, ἀλλὰ τὸ τῆς εὐ-

νοίας παρὲς προσοχὴν καὶ εὐμάθειαν εὐπορήσει τοῖς ἀκούουσι. προσέξουσιν μὲν γὰρ αὐτῷ, ἣν δέξῃ ὡς περὶ μεγάλων ἢ ἀναγκαίων ἢ οἰκείων ἢ χρησίμων ἐρεῖ· εὐμαθῇ δὲ καὶ σαφῇ τὰ ὕστερον ποιήσει, τὰς αἰτίας προεκτιθέμενος καὶ περιορίζων τὰ κεφάλαια τῶν γεγενημένων. 54. τοιούτοις προοιμίοις οἱ ἄριστοι τῶν συγγραφέων 64 ἐχρήσαντο, Ἡρόδοτος μὲν, ὡς μὴ τὰ γενόμενα ἐξίτηλα τῷ χρόνῳ γένηται, μεγάλα καὶ θαυμαστά ὄντα, καὶ ταῦτα νίκας Ἑλληνικὰς δηλοῦντα καὶ ἥττας βαρβαρικὰς· Θουκυδίδης δὲ, μέγαν τε καὶ αὐτὸς ἐλπίσας ἔσσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον καὶ μείζω τῶν προγεγενημένων ἐκείνον τὸν πόλεμον· καὶ γὰρ παθήματα ἐν αὐτῷ μεγάλα ξυνέβη γενέσθαι. 55. μετὰ δὲ τὸ προοίμιον, ἀνάλογον τοῖς πράγμασιν ἢ μνηχνύμενον ἢ βραχνύμενον, εὐαφῆς καὶ εὐαγwgος ἔστω ἢ ἐπὶ τὴν διήγησιν μετάβασις· ἅπαν γὰρ ἀτεχνῶς τὸ λοιπὸν σῶμα τῆς ἱστορίας διήγησις μακρὰ ἔστιν· ὥστε ταῖς τῆς διηγήσεως ἀρεταῖς κατακεκοσμήσθω, λειῶς τε καὶ ὁμαλῶς προοιῶσα καὶ αὐτὴ ὁμοίως, ὥστε μὴ προὔχειν μηδὲ κοιλαίνεσθαι· ἔπειτα τὸ σαφὲς ἐπανθείτω, τῇ τε λέξει, ὡς ἔφην, μεμνηχνημένον καὶ τῇ συμπεριπλοκῇ τῶν πραγμάτων. ἀπόλυτα γὰρ καὶ ἐντελῇ πάντα ποιήσει, καὶ τὸ πρῶτον ἐξεργασάμενος ἐπάξει τὸ δεῦτερον ἐχόμενον αὐτοῦ καὶ ἀλύσεως τρόπον συνηρμοσμένον, ὡς μὴ διακεκόφθαι μηδὲ διηγήσεις πολλὰς εἶναι ἀλλήλαις παρακειμένας, ἀλλ' αἰεὶ τὸ πρῶτον τῷ δευτέρῳ μὴ γειννῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ κοινωνεῖν καὶ ἀνακεκραῖσθαι κατὰ τὰ ἅκρα. 56. τάχος ἐπὶ πᾶσι χρήσιμον, καὶ μάλιστα εἰ μὴ 65 ἀπορία τῶν λεκτέων εἴη· καὶ τοῦτο πορίζεσθαι χρή μὴ τοσοῦτον ἀπὸ τῶν ὀνομάτων ἢ ῥημάτων, ὅσον ἀπὸ τῶν πραγμάτων· λέγω δὲ, εἰ παραθέοις μὲν τὰ μικρὰ καὶ ἥττον ἀναγκαῖα, λέγοις δὲ ἱκανῶς τὰ μεγάλα· μᾶλλον δὲ καὶ παραλείπτειν πολλὰ. οὐδὲ γὰρ ἦν ἔστις τοὺς φίλους

καὶ πάντα ἢ παρεσκευασμένα, διὰ τοῦτο ἐν μέσοις τοῖς
πέμμασι καὶ τοῖς ὀρνέοις καὶ λοιπῶσι τοσαύταις καὶ συνὶν
ἀγροῖσι καὶ λαγωῖς καὶ ὑπογαστροῖσι καὶ σαπέρδην ἐν-
θήσεις καὶ ἔτνος, ὅτι καὶ κεῖνο παρεσκευάστο, ἀμελήσεις
δὲ τῶν εὐτελεστέρων. 57. μάλιστα δὲ σωφρονητέον ἐν
ταῖς τῶν ὀρνῶν ἢ τειχῶν ἢ ποταμῶν ἐρμηνείαις, ὥς μὴ
δύναμιν λόγων ἀπειροκάλως παρεπιδείκνυσθαι δοκοῖης
καὶ τὸ σαυτοῦ δρᾶν παρὲς τὴν ἱστορίαν, ἀλλ' ὀλίγον
προσαψάμενος, τοῦ χρησίμου καὶ σαφοῦς ἕνεκα, μετα-
βήσῃ ἐκφυγῶν τὸν ἕξον τὸν ἐν τῷ πράγματι καὶ τὴν τοι-
αύτην ἅπασαν λιχνείαν, οἷον ὁρᾷς καὶ Ὅμηρος ὁ μεγα-
λόφρων ποιεῖ· καίτοι ποιητὴς ὦν παραθεῖ τὸν Τάνταλον
καὶ τὸν Ἰξίονα καὶ τὸν Τιτυὸν καὶ τοὺς ἄλλους. εἰ δὲ Παρ-
66 θένιος ἢ Εὐφορίων ἢ Καλλιμάχος ἔλεγε, πόσοις ἂν οἶε
ἔπεσι τὸ ὕδωρ ἄχρι πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ Ταντάλου ἤγαγεν;
εἴτα πόσοις ἂν Ἰξίονα ἐκύλισε; μᾶλλον δὲ ὁ Θουκυδίδης
αὐτὸς ὀλίγα τῷ τοιούτῳ εἶδει τοῦ λόγου χρησάμενος σκέ-
ψαι ὅπως εὐθὺς ἀφίσταται ἢ μηχανήμα ἐρμηνεύσας ἢ
πολιορκίας σχῆμα δηλώσας, ἀναγκαῖον καὶ χρειῶδες ὄν,
ἢ Ἐπιπολῶν σχῆμα ἢ Συρακουσίων λιμένα· ὅταν μὲν γὰρ
τὸν λοιμὸν διηγῇται καὶ μακρὸς εἶναι δοκῇ, σὺ τὰ πράγ-
ματα ἐννόησον· εἴσῃ γὰρ οὕτω τὸ τάχος καὶ ὥς φεύγον-
τος ὅμως ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τὰ γεγενημένα πολλὰ
ὄντα. 58. ἦν δέ ποτε καὶ λόγους ἐροῦντά τινα δεήσῃ εἰς-
άγειν, μάλιστα μὲν εἰκότα τῷ προσώπῳ καὶ τῷ πράγ-
ματι οἰκεῖα λεγέσθω, ἔπειτα ὥς σαφέστατα καὶ ταῦτα.
πλὴν ἐφείτα σοι τότε καὶ δητορεῦσαι καὶ ἐπιδεῖξαι τὴν
τῶν λόγων δεινότητα. 59. ἔπαινοι μὲν γὰρ ἢ φόγοι πάν-
67 πεφεισμένοι καὶ περιεσκευεμένοι καὶ ἀσυκοφάντητοι καὶ
μετὰ ἀποδείξεων καὶ ταχεῖς καὶ μὴ ἄκαιροι, ἐπεὶ ἔξω τοῦ
δικαστηρίου ἐκεῖνοί εἰσι, καὶ τὴν αὐτὴν Θεοπόμπῳ αἰτίαν
ἔξεις φιλαπεχθημόνως κατηγοροῦντι τῶν πλείστων καὶ

διατριβὴν ποιούμενῳ τὸ πρᾶγμα, ὥς κατηγορεῖν μᾶλλον ἢ ἱστορεῖν τὰ πεπραγμένα. 60. καὶ μὴν καὶ μῦθος εἴ τις παρεμπέσοι, λεκτέος μὲν, οὐ μὴν πιστωτέος πάντως, ἀλλ' ἐν μέσῳ θετέος τοῖς ὅπως ἂν ἐθέλωσιν εἰκάσουσιν περὶ αὐτοῦ· σὺ δ' ἀκίνδυνος καὶ πρὸς οὐδέτερον ἐπιρρεπέστερος. 61. τὸ δ' ὅλον ἐκείνου μοι μέμνησο — πολ-
λάκις γὰρ τοῦτο ἔρῳ — καὶ μὴ πρὸς τὸ παρὸν μόνον ὁρῶν γράφε, ὥς οἱ νῦν ἐπαινέσονται σε καὶ τιμήσουσιν, ἀλλὰ τοῦ σύμπαντος αἰῶνος ἐστοχασμένος πρὸς τοὺς ἐπειτα μᾶλλον σύγγραφε καὶ παρ' ἐκείνων ἀπαίτει τὸν μισθὸν 68
τῆς γραφῆς, ὥς λέγεται καὶ περὶ σοῦ· „ἐκεῖνος μέντοι ἐλεύθερος ἀνὴρ ἦν καὶ παρρησίας μεστός, οὐδὲν οὔτε κολακευτικὸν οὔτε δουλοπρεπές, ἀλλ' ἀλήθεια ἐπὶ πᾶσι.“ τοῦτ', εἰ σωφρονοίῃ τις, ὑπὲρ πάσας τὰς νῦν ἐλπίδας θεῖτο ἂν, οὕτως ὀλιγοχρονίους οὕσας. 62. ὁρᾷς τὸν Κνί-
διον ἐκεῖνον ἀρχιτέκτονα, οἷον ἐποίησεν; οἰκοδομήσας γὰρ τὸν ἐπὶ τῇ Φάρῳ πύργον, μέγιστον καὶ κάλλιστον ἔργων ἀπάντων, ὥς πυρσεύοιτο ἀπ' αὐτοῦ τοῖς ναυτιλ-
λομένοις ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάττης καὶ μὴ καταφέρουιντο εἰς τὴν Παραιτονίαν, παγχάλεπον, ὥς φασιν, οὕσαν καὶ ἄφυκτον, εἴ τις ἐμπέσοι εἰς τὰ ἔρματα· οἰκοδομήσας οὖν αὐτὸ τὸ ἔργον ἐνδοθεν μὲν κατὰ τῶν λίθων τὸ αὐτοῦ ὄνομα ἔγραψεν, ἐπιχρίσας δὲ τιτάνῳ καὶ ἐπικαλύψας ἐπέ-
γραψε τοῦνομα τοῦ τότε βασιλεύοντος, εἰδώς, ὅπερ καὶ 69
ἐγένετο, πάντῃ ὀλίγου χρόνου συνεκπεσούμενα μὲν τῷ χρίσματι τὰ γράμματα, ἐκφανησόμενον δέ, „Σωστράτος Δεξιφάνους Κνίδιος θεοῖς σωτήρσιν ὑπὲρ τῶν πλωιζο-
μένων.“ οὕτως οὐδ' ἐκεῖνος ἐς τὸν τότε καιρὸν οὐδὲ τὸν αὐτοῦ βίον τὸν ὀλίγον ἐώρα, ἀλλ' εἰς τὸν νῦν καὶ τὸν κεί. ἄχρῃ ἂν ἐστήκη ὁ πύργος καὶ μένη αὐτοῦ ἡ τέχνη, 63. χρὴ τοίνυν καὶ τὴν ἱστορίαν οὕτω γράφεσθαι σὺν τῷ ἀληθεῖ μᾶλλον πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐλπίδα ἢ περ σὺν

κολακεία πρὸς τὸ ἡδὺ τοῖς νῦν ἐπαινουμένοις. οὗτός σοι κανὼν καὶ στάθμη ἱστορίας δικαίας. καὶ εἰ μὲν σταθμη-
 σονται τινες αὐτῇ, εὖ ἂν ἔχοι καὶ εἰς δέον ἡμῖν γέγρα-
 πται, εἰ δὲ μὴ, κεκῦλισται ὁ πῖθος ἐν Κρανείῳ.

ΑΔΗΘΟΥΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

1. Ὡς περ τοῖς ἀθλητικοῖς καὶ περὶ τὴν τῶν σωμά-
 των ἐπιμέλειαν ἡσκημένοις οὐ τῆς εὐεξίας μόνον οὐδὲ
 τῶν γυμνασίων φροντίς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ καιρὸν
 γινομένης ἀνέσεως — μέρος γοῦν τῆς ἀσκήσεως τὸ μέγι-
 στον αὐτὴν ὑπολαμβάνουσιν — οὕτω δὴ καὶ τοῖς περὶ
 τοὺς λόγους ἐσπουδακόσιν ἡγοῦμαι προσήκειν μετὰ τὴν
 πολλὴν τῶν σπουδαιοτέρων ἀνάγνωσιν ἀνιέναι τε τὴν
 διάνοιαν καὶ πρὸς τὸν ἔπειτα κάματον ἀκμαιοτέραν πα-
 ρασκευάζειν. 2. γένοιτο δ' ἂν ἐμμελὴς ἢ ἀνάπαυσις αὐ-
 τοῖς, εἰ τοῖς τοιούτοις τῶν ἀναγνωσμάτων ὁμιλοῖεν, ἢ
 μὴ μόνον ἐκ τοῦ ἀστείου τε καὶ χαρίεντος ψιλὴν παρέξει
 τὴν ψυχαγωγίαν, ἀλλὰ τινα καὶ θεωρίαν οὐκ ἄμουςον
 71 ἐπιδείξεται, οἷόν τι καὶ περὶ τῶνδε τῶν συγγραμμάτων
 φρονήσιν ὑπολαμβάνω· οὐ γὰρ μόνον τὸ ξένον τῆς ὑπο-
 θέσεως οὐδὲ τὸ χάριεν τῆς προαιρέσεως ἐπαγωγὸν ἐστὶν
 αὐτοῖς οὐδ' ὅτι ψεύσματα ποικίλα πιθανῶς τε καὶ ἐνα-
 λήθως ἐξενηνόχαμεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν ἱστορουμένων
 ἕκαστον οὐκ ἀκωμωδῆτως πρὸς τινὰς ἡνικται τῶν πα-
 λαιῶν ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων καὶ φιλοσόφων πολλὰ
 τεράστια καὶ μυθώδη συγγεγραφότων, οὓς καὶ ὀνομαστὶ
 ἂν ἔγραφον, εἰ μὴ καὶ αὐτῷ σοι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως φα-
 νεῖσθαι ἐμελλον. 3. Κτησίας ὁ Κτησιόχου ὁ Κνίδιος συνέ-

γραψε περὶ τῆς Ἰνδῶν χώρας καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἅ μῃτε αὐτὸς εἶδε μῃτε ἄλλον εἰπόντος ἤκουσεν. ἔγραψε δὲ καὶ Ἰαμβούλος περὶ τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ πολλὰ παρά-δοξα, γνώριμον μὲν ἅπασιν τὸ ψεῦδος πλασάμενος, οὐκ ἀτερπὴ δὲ ὅμως συνθεὶς τὴν ὑπόθεσιν. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλ- 72 λοὶ τὰ αὐτὰ τοῦτοις προελόμενοι συνέγραψαν ὥς δὴ τινὰς ἐαυτῶν πλάνας τε καὶ ἀποδημίας θηρίων τε μεγέθη ἱστοροῦντες καὶ ἀνθρώπων ὁμότητας καὶ βίων καινότητας· ἀρχηγὸς δὲ αὐτοῖς καὶ διδάσκαλος τῆς τοιαύτης βωμολοχίας ὁ τοῦ Ὀμήρου Ὀδυσσεύς, τοῖς περὶ τὸν Ἀλκίονιν διηγούμενος ἀνέμων τε δουλείαν καὶ μονοφθαλμούς καὶ ὠμοφάγους καὶ ἀγρίους τινὰς ἀνθρώπους, ἐτι δὲ πολυκέφαλα ζῶα καὶ τὰς ὑπὸ φαρμάκων τῶν ἐταίρων μεταβολάς, οἷα πολλὰ ἐκεῖνος ὥς πρὸς ἰδιώτας ἀνθρώπους ἐτεραπεύσατο τοὺς Φαίακας. 4. τοῦτοις οὖν ἐντυχὼν ἅπασιν τοῦ ψεύσασθαι μὲν οὐ σφόδρα τοὺς ἄνδρας ἐμεψάμην ὁρῶν ἤδη σύνηθες ὄν τοῦτο καὶ τοῖς φιλοσοφεῖν ὑπισχνουμένοις· ἐκεῖνο δὲ αὐτῶν ἐθαύμαζον, εἰ ἐνόμισαν λήσειν οὐκ ἀληθῇ συγγράφοντες. διόπερ καὶ αὐτὸς ὑπὸ κενοδοξίας ἀπολιπεῖν τι σπουδάσας τοῖς μεθ' ἡμᾶς, ἵνα μὴ μόνος ἄμοιρος ᾖ τῆς ἐν τῷ μυθολογεῖν ἐλευθερίας, ἐπεὶ μηδὲν ἀληθὲς ἱστορεῖν εἶχον — οὐδὲν γὰρ ἐπεπόνθειν ἀξιόλογον — ἐπὶ τὸ ψεῦδος ἐτραπόμην πολὺ τῶν ἄλλων εὐγνωμονέστερον· καὶ ἐν γὰρ δὴ τοῦτο ἀληθεύσω λέγων, ὅτι ψεύσομαι. οὕτω δ' ἂν μοι δοκῶ καὶ 73 τὴν παρὰ τῶν ἄλλων κατηγορίαν ἐκφυγεῖν αὐτὸς ὁμολογῶν μηδὲν ἀληθὲς λέγειν. γράφω τοίνυν περὶ ὧν μῃτε εἶδον μῃτε ἔπαθον μῃτε παρ' ἄλλων ἐπυθόμην, ἐτι δὲ μῃτε ὅλως ὄντων μῃτε τὴν ἀρχὴν γενέσθαι δυναμένων. διὸ δεῖ τοὺς ἐντυγχάνοντας μηδαμῶς πιστεῦειν αὐτοῖς.

5. Ὀρμηθεὶς γὰρ ποτε ἀπὸ Ἡρακλείων στηλαῶν καὶ ἄφαις ἐς τὸν ἐσπέριον ὠκεανὸν οὐρίῳ ἀνέμῳ τὸν πλοῦν

ἐποιοῦμην. αἰτία δέ μοι τῆς ἀποδημίας καὶ ὑπόθεσις ἡ
τῆς διανοίας περιεργία καὶ πραγμάτων καινῶν ἐπιθυμία
καὶ τὸ βούλεσθαι μαθεῖν τί τὸ τέλος ἐστὶ τοῦ ὤκεανου
καὶ τίνες οἱ πέραν κατοικοῦντες ἄνθρωποι. τοῦτου γε
μέντοι ἔνεκα πάμπολλα μὲν αἰτία ἐνεβαλόμην, ἱκανὸν
δὲ καὶ ὕδωρ ἐνεθέμην, πεντήκοντα δὲ τῶν ἡλικιωτῶν
προσεποιήσάμην τὴν αὐτὴν ἔμοι γνώμην ἔχοντας, ἔτι δὲ
καὶ ὅπλων πολὺ τι πλῆθος παρεσκευασάμην καὶ κυβερ-
νήτην τὸν ἄριστον μισθῷ μεγάλῳ πείσας παρέλαβον καὶ
τὴν ναῦν — ἄκατος δὲ ἦν — ὥς πρὸς μέγαν καὶ βίαιον
74 πλοῦν ἐκρατυνάμην. 6. ἡμέραν μὲν οὖν καὶ νύκτα οὐ-
ρίῳ πλέοντες ἔτι τῆς γῆς ὑποφαινομένης οὐ σφόδρα βι-
αίως ἀνηγόμεθα, τῇ ἐπιούσῃ δὲ ἅμα ἡλίῳ ἀνατέλλοντι ὅ-
τε ἄνεμος ἐπεδίδου καὶ τὸ κύμα ἠϋξάνετο καὶ ζόφος ἐπε-
ρίγνετο καὶ οὐκέτ' οὐδὲ στεῖλαι τὴν ὁθόνην δυνατόν ἦν.
ἐπιτρέψαντες οὖν τῷ πνεύματι καὶ παραδόντες ἑαυτοὺς
ἐχειμαζόμεθα ἡμέρας ἑννέα καὶ ἑβδομήκοντα, τῇ ὀγδοη-
κοστῇ δὲ ἄφνω ἐκλάμψαντος ἡλίου καθορῶμεν οὐ πόρρω
νῆσον ὑψηλὴν καὶ δασεῖαν, οὐ τραχεὶ περιηγουμένην τῷ
κύματι· καὶ γὰρ ἤδη τὸ πολὺ τῆς ξάλης κατεπέπαυτο.
προσσχόντες οὖν καὶ ἀποβάντες ὥς ἂν ἐκ μακρῆς ταλαι-
πωρίας πολὺν μὲν ἐπὶ τῆς γῆς χρόνον ἐκείμεθα, διανα-
στάντες δὲ ὅμως ἀπεκρίναμεν ἡμῶν αὐτῶν τριάκοντα
μὲν φύλακας τῆς νεῆς παραμένειν, εἰκοσι δὲ σὺν ἔμοι
ἀνελθεῖν ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν ἐν τῇ νήσῳ. 7. προσελθόντες
75 μὲν τινα στήλην χαλκοῦ πεποιημένην, Ἑλληνικοῖς γράμ-
μασι καταγεγραμμένην, ἄμυδροῖς δὲ καὶ ἐκτετριμένοις,
λέγουσαν „ἄχρι τούτων Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος ἀφίκου-
το.“ ἦν δὲ καὶ ἵχνη δύο πλησίον ἐπὶ πέτρᾳ, τὸ μὲν πλε-
θριαῖον, τὸ δὲ ἔλαττον· ἔμοι δοκεῖν, τὸ μὲν τοῦ Διο-
νύσου τὸ μικρότερον, θάτερον δὲ Ἡρακλέους. προσκυ-

νήσαντες δ' οὖν προήειμεν· οὐπω δὲ πολὺ παρήειμεν
καὶ ἐφιστάμεθα ποταμῷ οἶνον ῥέοντι ὁμοιοτάτῳ μάλιστα
οἷός περ ὁ Χιὸς ἐστίν. ἄφθονον δὲ ἦν τὸ ῥεῦμα καὶ πολὺ,
ὥστε ἐνιαχοῦ καὶ ναυσίπορον εἶναι δύνασθαι. ἐπῆει οὖν
ἡμῖν πολὺ μᾶλλον πιστεύειν τῷ ἐπὶ τῆς στήλης ἐπιγράμ-
ματι ὁρῶσι τὰ σημεῖα τῆς Διονύσου ἐπιδημίας. δόξαν δέ
μοι καὶ ὅθεν ἄρχεται ὁ ποταμὸς καταμαθεῖν, ἀνῆλθαι παρὰ
τὸ ῥεῦμα, καὶ πηγὴν μὲν οὐδεμίαν εὗρον αὐτοῦ, πολλὰς
δὲ καὶ μεγάλας ἀμπέλους, πλήρεις βοτρυῶν, παρὰ δὲ τὴν
ῥίζαν ἐκάστης ἀπέρρει σταγῶν οἶνον διαυγοῦς, ἃφ' ὧν
ἐγίνετο ὁ ποταμὸς. ἦν δὲ καὶ ἰχθυὺς ἐν αὐτῷ πολλοὺς
ἰδεῖν, οἶνω μάλιστα καὶ τὴν χροάν καὶ τὴν γεῦσιν προσ- 76
εοικότας· ἡμεῖς γοῦν ἀργεῦσαντες αὐτῶν τινὰς καὶ ἐμ-
φαγόντες ἐμεθύσθημεν· ἀμέλει καὶ ἀνατεμόντες αὐτοὺς
εὐρίσκομεν τρυγὸς μεστούς. ὕστερον μέντοι ἐπινοήσαν-
τες τοὺς ἄλλους ἰχθυὺς, τοὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, παρα-
μυγνύντες ἐκεράννυμεν τὸ σφοδρὸν τῆς οἶνοφαγίας. 8. τότε
δὲ τὸν ποταμὸν διαπεράσαντες, ἣ διαβατὸς ἦν, εὗρομεν
ἀμπέλων χοῆμα τεράστιον· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς, ὁ
στέλεχος αὐτὸς εὐερνῆς καὶ παχύς, τὸ δὲ ἄνω γυναίκες
ἦσαν, ὅσον ἐκ τῶν λαγόνων ἅπαντα ἔχουσαι τέλεια. τοι-
αύτην παρ' ἡμῖν τὴν Δάφνην γράφουσιν ἄρτι τοῦ Ἀπόλ-
λωνος καταλαμβάνοντος ἀποδενδρουμένην. ἀπὸ δὲ τῶν
δακτύλων ἄκρων ἐξεφύοντο αὐταῖς οἱ κλάδοι καὶ μεστοὶ
ἦσαν βοτρυῶν. καὶ μὴν καὶ τὰς κεφαλὰς ἐκόμων ἔλιξί τε
καὶ φύλλοις καὶ βότρυσι. προσελθόντας δὲ ἡμᾶς ἡσπά-
ζοντό τε καὶ ἐδεξιούντο, αἱ μὲν Λύδιον, αἱ δὲ Ἰνδικήν,
αἱ πλείεσται δὲ τὴν Ἑλλάδα φωνὴν προέμεναι. καὶ ἐφί-
λουν δὲ ἡμᾶς τοῖς στόμασιν· ὁ δὲ φιληθεὶς αὐτίκα ἐμέθυε
καὶ παράφορος ἦν. δρέπεσθαι μέντοι οὐ παρῆχον τοῦ
καρποῦ, ἀλλ' ἤλγουν καὶ ἐβόων ἀποσπωμένον. αἱ δὲ καὶ
μῆλυνυσθαι ἡμῖν ἐπεθύμουν· καὶ δύο τινὲς τῶν ἐταίρων

- 77 πλησιάσαντες αὐταῖς οὐκέτ' ἀπελύνοντο, ἀλλ' ἐκ τῶν αἰδοίων ἐδέδεκτο· συνεφύοντο γάρ καὶ συνερριζοῦντο, καὶ ἤδη αὐτοῖς κλάδοι ἐπεφύκεσαν οἱ δάκτυλοι καὶ ταῖς ἑλπευομένοις περιπλεκόμενοι ὅσον οὐδέπω καὶ αὐτοὶ καρποφορήσει ἔμελλον. 9. καταλιπόντες δὲ αὐτοὺς ἐπὶ ναῦν ἐφευγόμενοι καὶ τοῖς ἀπολειφθεῖσι διηγούμεθα ἐλθόντες τὰ τε ἄλλα καὶ τῶν ἐταίρων τὴν ἀμπελομιξίαν. καὶ δὴ λαβόντες ἀμφορέας τινὰς καὶ ὑδρευσάμενοι τε ἅμα καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ οἰνισάμενοι καὶ αὐτοῦ πλησίον ἐπὶ τῆς ἡϊόνος αὐλισάμενοι ἔωθεν ἀνήχθημεν οὐ σφόδρα βιαίῳ πνεύματι περὶ μεσημβρίαν δὲ οὐκέτι τῆς νήσου φαινομένης ἄφ' ὑψωμάτων ἐπιγενομένου καὶ περιδινησας τὴν ναῦν καὶ μετεωρίσας ὅσον ἐπὶ σταδίους τρισχιλίους οὐκέτι καθήκαμεν εἰς τὸ πέλαγος, ἀλλ' ἄνω μετέωρον ἐξαπηρτημένην ἄνθρωπος ἐμπεσὼν τοῖς ἰστίοις ἔφερε κυρτώσας τὴν ὁδόν. 10. ἐπταὶ δὲ ἡμέρας καὶ τὰς ἰσας νύκτας ἀεροδρομήσαντες ὁργόῃ καθορῶμεν γῆν τινα μεγάλην ἐν τῷ ἁέρι καθάπερ νήσον, λαμπρὰν καὶ σφαιροειδῆ καὶ φωτὶ μεγάλῳ καταλαμπομένην· προσενεχθέντες δὲ αὐτῇ καὶ ὁρμισάμενοι ἀπέβημεν, ἐπισκοποῦντες δὲ τὴν χώραν εὐρίσκομεν οὐκ ἐκμετρημένην τε καὶ γεωργομένην. ἡμέρας μὲν οὖν οὐδὲν 78 αὐτόθεν καθορῶμεν, νυκτὸς δὲ ἐπιγενομένης ἐφαίνοντο ἡμῖν καὶ ἄλλαι πολλαὶ νῆσοι πλησίον, αἱ μὲν μείζους, αἱ δὲ μικρότεραι, πυρὶ τὴν χροάν προσεικνύται, καὶ ἄλλαι τινες γῆ κάτω καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ καὶ ποταμοὺς ἔχουσα καὶ πελάγη καὶ ὕλας καὶ ὄρη. ταύτην οὖν τὴν καθ' ἡμᾶς οὐκ ἐκμετρημένην εἰκάζομεν. 11. δόξαν δὲ ἡμῖν καὶ ἔτι πορρωτέρως προσελθεῖν, ξυνελήφθημεν τοῖς Ἰππογύποις παρ' αὐτοὺς καλουμένοις ἀπαντήσαντες. οἱ δὲ Ἰππόγυποι οὗτοί εἰσι ἄνδρες ἐπὶ γυπῶν μεγάλων ὁχοῦμενοι καὶ καθάπερ ἱπποῖς τοῖς ὀρνέοις χρώμενοι· μεγάλοι γὰρ οἱ γυπες καὶ ὥς ἐπίπαι τρικέφαλοι. μάθοι δ' ἂν τις τὸ μέγεθος αὐ-

τῶν ἐντεύθεν· νεῶς γὰρ μεγάλης φορτίδος ἰστού ἕκαστον τῶν πτερῶν μακρότερον καὶ παχύτερον φέρουσι. τοῦτοις οὖν τοῖς Ἴππογύνοις προστέακται περιπετομένοις τὴν γῆν, εἴ τις εὐρεθείη ξένος, ἀνάγειν ὡς τὸν βασιλέα· καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ξυλλαβόντες ἀνάγουσιν ὡς αὐτόν. ὁ δὲ θεασάμενος καὶ ἀπὸ τῆς θέας καὶ τῆς στολῆς εἰκάσας, Ἕλλη- νες ἄρα, ἔφη, ὑμεῖς, ὦ ξένοι; συμφησάντων δὲ, Πῶς οὖν ἀφίκεσθε, ἔφη, τοσοῦτον ἄερα διελθόντες; καὶ ἡμεῖς τὸ πᾶν αὐτῷ διηγούμεθα· καὶ ὅς ἀρξάμενος τὸ καθ' αὐ- τὸν ἡμῖν διεξῆει, ὡς καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος ὦν τοῦνομα Ἐνδυμίων ἀπὸ τῆς ἡμετέρας γῆς καθεύδων ἀναρπασθεῖη ποτὲ καὶ ἀφικόμενος βασιλεύσειε τῆς χώρας· εἶναι δὲ τὴν γῆν ἐκείνην ἔλεγε τὴν ἡμῖν κάτω φαινομένην Σελή- νην. ἀλλὰ θαρρεῖν τε παρεκελεύετο καὶ μηδὲνα κίνδυνον 79 ὑφορᾶσθαι· πάντα γὰρ ἡμῖν παρέσεσθαι ὧν δεόμεθα.

12. Ἦν δὲ καὶ κατορθώσω, ἔφη, τὸν πόλεμον, ὃν ἐκφέρω νῦν πρὸς τοὺς τὸν ἥλιον κατοικοῦντας, ἀπαντῶν εὐδαι- μονέστατα παρ' ἐμοὶ καταβιώσεσθε. καὶ ἡμεῖς ἠρόμεθα τίνας τε εἶεν οἱ πολέμιοι καὶ τὴν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς. Ὁ δὲ Φαέθων, φησὶν, ὁ τῶν ἐν τῷ ἡλίῳ κατοικούντων βασιλεὺς — οἰκεῖται γὰρ δὴ καὶ ἐκεῖνος ὥσπερ καὶ ἡ Σε- λήνη — πολὺν ἤδη πρὸς ἡμᾶς πολεμεῖ χρόνον. ἤρξατο δὲ ἐξ αἰτίας τοιαύτης· τῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ ἐμῇ ποτε τοὺς ἀπορωτάτους συναγαγὼν ἐβουλήθη ἀποικίαν εἰς τὸν Ἐωσφόρον στείλαι, ὄντα ἔρημον καὶ ὑπὸ μηδενὸς κατοι- κούμενον· ὁ τοίνυν Φαέθων φθονήσας ἐκώλυε τὴν ἀποι- κίαν κατὰ μέσον τὸν πόρον ἀπαντήσας ἐπὶ τῶν Ἴππομυρ- μήκων. τότε μὲν οὖν νικηθέντες — ὧν γὰρ ἡμεῖς ἀντί- παλοι τῇ παρασκευῇ — ἀνεχωρήσαμεν· νῦν δὲ βούλομαι αὐτίς ἐξενεγκεῖν τὸν πόλεμον καὶ ἀποστεῖλαι τὴν ἀποι- κίαν. ἦν οὖν ἐθέλητε, κοινωνήσατέ μοι τοῦ στόλου, γῦπας δὲ ὑμῖν ἐγὼ παρῆξω τῶν βασιλικῶν ἕνα ἕκαστον

καὶ τὴν ἄλλην ὀπλισιν· αὐτοὶ δὲ ποιησόμεθα τὴν ἔξο-
 δον. Οὕτως, ἔφην ἐγὼ, γιγνέσθω, ἐπειδὴ σοι δοκεῖ.
 13. τότε μὲν οὖν παρ' αὐτῷ ἐστιαθέντες ἐμείναμεν, ἔω-
 θεν δὲ διαναστάντες ἐταττόμεθα· καὶ γὰρ οἱ σκοποὶ ἐσή-
 μαινον πλησίον εἶναι τοὺς πολεμίους. τὸ μὲν οὖν πληθὺς
 80 τῆς στρατιᾶς δέκα μυριάδες ἐγένοντο ἄνευ τῶν σκευο-
 φόρων καὶ τῶν μηχανοποιῶν καὶ τῶν πεζῶν καὶ τῶν ξέ-
 νων συμμάχων· τούτων δὲ ὀκτακισμύριοι μὲν ἦσαν οἱ
 Ἰππόγυνποι, δισμύριοι δὲ οἱ ἐπὶ τῶν λαχανοπτέρων. ὄρ-
 νεον δὲ καὶ τοῦτό ἐστι μέγιστον, ἀντὶ τῶν πτερῶν λαχά-
 νοις πάντῃ λάσιον, τὰ δὲ ὠκύπτερα ἔχει θριδακίνης φύλ-
 λοις μάλιστα προσεικότα. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ Κερχροβόλοι
 ἐτετάχατο καὶ οἱ Σκοροδομάχοι. ἦλθον δὲ αὐτῷ καὶ ἀπὸ
 τῆς ἄρκτου σύμμαχοι, τρισμύριοι μὲν Ψυλλοτοξόται,
 πεντακισμύριοι δὲ Ἀνεμοδρόμοι· τούτων δ' οἱ μὲν Ψυλ-
 λοτοξόται ἐπὶ φυλλῶν μεγάλων ἱππάζονται, ὅθεν καὶ
 τὴν προσηγορίαν ἔχουσι· μέγεθος δὲ τῶν φυλλῶν ὅσον
 δώδεκα ἐλέφαντες· οἱ δὲ Ἀνεμοδρόμοι πεζοὶ μὲν εἰσι,
 φέρονται δὲ ἐν τῷ ἀέρι ἄνευ πτερῶν· ὁ δὲ τρόπος τῆς
 φορᾶς τοιόσδε· χιτῶνας ποδήρεις ὑποξυσάμενοι κολπω-
 σαντες αὐτοὺς τῷ ἀνέμῳ καθάπερ ἰστία φέρονται ὥσπερ
 τὰ σκάφη. τὰ πολλὰ δ' οἱ τοιοῦτοι ἐν ταῖς μάχαις πελ-
 τασταὶ εἰσιν. ἐλέγοντο δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὑπὲρ τὴν Καππα-
 81 δοκίαν ἀστέρων ἥξειν Στρουθοβάλανοι μὲν ἑπτακισμύ-
 ριοι, Ἰππογέρανοι δὲ πεντακισχίλιοι. τούτους ἐγὼ οὐκ
 ἐθεασάμην· οὐ γὰρ ἀφίκοντο. διόπερ οὐδὲ γράψαι τὰς
 φύσεις αὐτῶν ἐτόλμησα· τεράστια γὰρ καὶ ἄπιστα περὶ
 αὐτῶν ἐλέγοντο. 14. αὕτη μὲν ἡ τοῦ Ἐνδυμίωνος δύνα-
 μισ ἦν. σκευὴ δὲ πάντων ἡ αὕτη· κράνη μὲν ἀπὸ τῶν
 κυάμων· μεγάλοι γὰρ παρ' αὐτοῖς οἱ κύαμοι καὶ καρτε-
 ροί· θώρακες δὲ φοιιδωτοὶ πάντες θέρμιοι· τὰ γὰρ
 λέπη τῶν θέρμων συρράπτοντες ποιοῦνται θώρακας·

ἄρρηκτον δ' ἐκεῖ γίνεται τοῦ θέρμου τὸ λέπος ὥσπερ
 κέρας· ἀσπίδες δὲ καὶ ξίφη οἷα τὰ Ἑλληνικά. 15. ἐπειδὴ
 δὲ καιρὸς ἦν, ἐτάξαντο ὧδε· τὸ μὲν δεξιὸν κέρας εἶχον
 οἱ Ἰππόγυνοι καὶ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἀρίστους περὶ αὐτὸν
 ἔχων· καὶ ἡμεῖς ἐν τούτοις ἦμεν· τὸ δὲ εὐώνυμον οἱ Λα-
 χανόπτεροι· τὸ δὲ μέσον οἱ σύμμαχοι ὡς ἕκαστοι. τὸ δὲ
 πεζὸν ἦσαν μὲν ἀμφὶ τὰς ἐξακισχιλίας μυριάδας. ἐτάχθη-
 σαν δὲ οὕτως· ἀράχλαι παρ' αὐτοῖς πολλοὶ καὶ μεγάλοι
 γίνονται πολὺ τῶν Κυκλάδων νήσων ἕκαστος μείζων.
 τούτοις προσέταξε διυφῆναι τὸν μεταξὺ τῆς Σελήνης καὶ
 τοῦ Ἑωσφόρου ἀέρα. ὥς δὲ τάχιστα ἐξεργάσαντο καὶ 82
 πεδίον ἐποίησαν, ἐπὶ τούτου παρέταξε τὸ πεζόν· ἡγεῖτο
 δὲ αὐτῶν Νυκτερίων ὁ Εὐδιάννακτος τρίτος αὐτός. 16. τῶν
 δὲ πολεμίων τὸ μὲν εὐώνυμον εἶχον οἱ Ἱππομόρμηκες καὶ
 ἐν αὐτοῖς ὁ Φαίθων· θηρία δὲ ἐστὶ μέγιστα, ὑπόπτερα,
 τοῖς παρ' ἡμῖν μύρμηξι προσεικότα πλὴν τοῦ μεγέθους·
 ὁ γὰρ μέγιστος αὐτῶν καὶ δίπλεθρος ἦν. ἐμάχοντο δὲ οὐ
 μόνον οἱ ἐπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ μάλιστα τοῖς κέρα-
 σιν· ἐλέγοντο δὲ οὗτοι εἶναι ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας.
 ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ αὐτῶν ἐτάχθησαν οἱ Ἀεροκῶνωπες,
 ὅντες καὶ οὗτοι ἀμφὶ τὰς πέντε μυριάδας, πάντες τοξό-
 ται κῶνωπι μεγάλοις ἐποχοῦμενοι· μετὰ δὲ τούτους οἱ
 Ἀεροκάρδακες, ψилоὶ τε ὄντες καὶ πεζοί, πλὴν μάχιμοί
 γε καὶ οὗτοι· πόρρωθεν γὰρ ἐσφενδόων φανερὰς
 ὑπερμεγέθεις, καὶ ὁ βληθεὶς οὐδ' ἐπ' ὀλίγον ἀντέχειν
 ἠδύνατο, ἀπέθνησκε δέ, δυσωδίας τινὸς τῷ τραύματι
 ἐγγινομένης· ἐλέγοντο δὲ χρίειν τὰ βέλη μαλάχης ἰῶ. ἐχό- 83
 μενοι δὲ αὐτῶν ἐτάχθησαν οἱ Καυλομύκητες, ὀπλῖται ὄν-
 τες καὶ ἀγχέμαχοι τὸ πλῆθος μύριοι· ἐκλήθησαν δὲ Καυ-
 λομύκητες, ὅτι ἀσπίσι μὲν μυκητίναις ἐχρῶντο, δόρασι
 δὲ καυλίνοις τοῖς ἀπὸ τῶν ἀσπαράγων. πλησίον δὲ αὐ-
 τῶν οἱ Κυνοβάλανοι ἐστήσαν, οὓς ἐπεμψαν αὐτῶ οἱ τὸν

Σείριον κατοικοῦντες, πεντακισχίλιοι καὶ οὗτοι, ἄνδρες κυνοπρόσωποι ἐπὶ βαλάνων πτερωτῶν μαχόμενοι. ἐλέγοντο δὲ κακείνων ὑστερίζειν τῶν συμμάχων οὓς τε ἀπὸ τοῦ Γαλαξίου μετεπέμπετο σφενδονήτας καὶ οἱ Νεφελοκένταυροι. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τῆς μάχης ἤδη κεκριμένης ἀφίκοντο, ὥς μήποτε ὄφελον· οἱ σφενδοιῆται δὲ οὐδὲ ὅλως παρεγένοντο, διόπερ φασὶν αὐτοῖς ὕστερον ὀργισθέντα τὸν Φαέθοντα πυρπολῆσαι τὴν χώραν. τοιαύτη μὲν καὶ ὁ Φαέθων ἐπῆει παρασκευῇ. 17. συμμίζαντες δὲ ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἤρθη καὶ ἀγκήσαντο ἑκατέρων οἱ ὄνοι

84 — τούτοις γὰρ ἀντὶ σαλπικτῶν χρῶνται — ἐμάχοντο. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Ἡλιωτῶν αὐτίκα ἐφυγον οὐδ' εἰς χεῖρας δεξιόμενοι τοὺς Ἱππογύνους, καὶ ἡμεῖς εἰπόμεθα κτείνοντες· τὸ δεξιὸν δὲ αὐτῶν ἐκράτει τοῦ ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ εὐωνύμου, καὶ ἐπεξῆλθον οἱ Ἀεροκῶνῳπες διώκοντες ἄχρι πρὸς τοὺς πεζοὺς. ἐνταῦθα δὲ κακείνων ἐπιβοηθούντων ἐφυγον ἐγκλίναντες, καὶ μάλιστα ἐπεὶ ἥσθοντο τοὺς ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ σφῶν νενικημένους. τῆς δὲ τροπῆς λαμπρᾶς γεγεννημένης πολλοὶ μὲν ζῶντες ἠλίσκοντο, πολλοὶ δὲ καὶ ἀνηροῦντο, καὶ τὸ αἷμα ἔρρει πολὺ μὲν ἐπὶ τῶν νεφῶν, ὥστε αὐτὰ βάπτεσθαι καὶ ἐρυθρὰ φαίνεσθαι, οἷα παρ' ἡμῖν δυομένου τοῦ ἡλίου φαίνεται, πολὺ δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν κατέσταξεν, ὥστε με εἰκάζειν, μὴ ἄρα τοιούτου τινὸς καὶ πάλαι ἄνω γενομένου Ὀμηρος ὑπέλαβεν αἵματι ὕσαι τὸν Δία ἐπὶ τῷ τοῦ Σαρπηδόνος θανάτῳ. 18. ἀναστρέψαντες δὲ ἀπὸ τῆς διώξεως δύο τροπία ἐστήσαμεν, τὴν μὲν ἐπὶ τῶν ἀραχνίων τῆς πεζομαχίας, τὴν δὲ τῆς ἀερομαχίας ἐπὶ τῶν νεφῶν. ἄρτι δὲ τούτων γιγνομένων ἡγγέλλοντο ὑπὸ τῶν σκοπῶν οἱ Νεφελοκένταυροι προσελαύνοντες, οὓς ἔδει πρὸ τῆς μάχης ἐλθεῖν τῷ Φαέθοντι. καὶ δὴ ἐφαίνοντο προσιόντες, θέαμα παραδοξότατον, ἐξ ἵππων πτερωτῶν καὶ ἀνθρώπων

συγκαίμενοι· μέγεθος δὲ τῶν μὲν ἀνθρώπων ὅσον τοῦ
 Ῥοδίων κολοσσοῦ ἐξ ἡμισείας ἐς τὸ ἄνω, τῶν δὲ ἵππων
 ὅσον νεῶς μεγάλης φορτίδος. τὸ μέντοι πλήθος αὐτῶν
 οὐκ ἀνέγραψα, μὴ τῷ καὶ ἄπιστον δόξῃ, τοσοῦτον ἦν. 85
 ἤγειτο δὲ αὐτῶν ὁ ἐκ τοῦ Ζωδιακοῦ τοξότης. ἐπεὶ δὲ
 ἦσθοντο τοὺς φίλους νενικημένους, ἐπὶ μὲν τὸν Φαέ-
 θοντα ἐπεμπον ἀγγελίαν αὐτῷ ἐπιέναι, αὐτοὶ δὲ δια-
 ταξάμενοι τεταραγμένοις ἐπιπίπτουσι τοῖς Σεληνίταις,
 ἀτάκτοις περὶ τὴν δίωξιν καὶ τὰ λάφυρα διεσκεδασμέ-
 νοις· καὶ πάντας μὲν τρέπουσιν, αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα
 καταδιώκουσι πρὸς τὴν πόλιν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ὀρνέων
 αὐτοῦ χτείνουσιν· ἀνέσπασαν δὲ καὶ τὰ τρόπαια καὶ κατέ-
 δραμον ἅπαν τὰ ὑπὸ τῶν ἀραχνῶν πεδίον ὑφασμένον,
 ἐμὲ δὲ καὶ δύο τινας τῶν ἐταίρων ἐξώγησαν. ἤδη δὲ
 παρῆν καὶ ὁ Φαέθων καὶ ἄλλα αὐτῷ τρόπαια ὑπ' ἐκεί-
 νων ἴστατο. ἡμεῖς μὲν οὖν ἀπηγόμεθα ἐς τὸν ἥλιον αὐ-
 θιμερόν τῷ χεῖρε ὀπίσω δεθέντες ἀραχνίου ἀποκόματι.
 19. οἱ δὲ πολιορκεῖν μὲν οὐκ ἔγνωσαν τὴν πόλιν, ἀνα-
 στρέψαντες δὲ τὸ μεταξὺ τοῦ ἄερος ἀπετείχιζον, ὥστε
 μηκέτι τὰς αὐγὰς ἀπὸ τοῦ ἥλιου πρὸς τὴν Σελήνην διη-
 κειν. τὸ δὲ τεῖχος ἦν διπλοῦν, νεφελωτόν· ὥστε σαφὴς
 ἔκλειψις τῆς Σελήνης ἐγερόναι καὶ νυκτὶ διηνεκεῖ πᾶσα
 κατείχετο. πιεζόμενος δὲ τούτοις ὁ Ἐνδυμίων πέμψας
 ἰκέτευσεν καθαιρεῖν τὸ οἰκοδόμημα καὶ μὴ σφᾶς περιορᾶν
 ἐν σκοτῷ βιοτεύοντας, ὑπισχνεῖτο δὲ καὶ φύρους τελέ-
 σειν καὶ σύμμαχος ἐσεσθαι καὶ μηκέτι πολεμήσειν, καὶ
 ὁμήρους ἐπὶ τούτοις δοῦναι ἤθελεν. οἱ δὲ περὶ τὸν Φαέ-
 θοντα γενομένης δις ἐκκλησίας τῇ προτεραίᾳ μὲν οὐδὲν
 παρέλυσαν τῆς ὀργῆς, τῇ ὑστεραίᾳ δὲ μετέγνωσαν, καὶ 86
 ἐγένετο ἡ εἰρήνη ἐπὶ τούτοις. 20. „κατὰ τὰδε συνθήκας
 ἐποίησαντο οἱ Ἠλιῶται καὶ οἱ σύμμαχοι πρὸς Σεληνίτας
 καὶ τοὺς συμμάχους, ἐπὶ τῷ καταλύσαι μὲν τοὺς Ἠλιῶ-

τας τὸ διατείχισμα καὶ μηκέτι εἰς τὴν Σελήνην ἐσβάλλειν.
ἀποδοῦναι δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ῥήτοῦ ἑκαστον χρή-
ματος, τοὺς δὲ Σεληνίτας ἀφείναι μὲν αὐτονόμους τοῦ
γε ἄλλους ἀστέρας, ὅπλα δὲ μὴ ἐπιφέρειν τοῖς Ἑλιώταις.
συμμαχεῖν δὲ τῇ ἀλλήλων, ἣν τις ἐπὶ· φόρον δὲ ὑπο-
τελεῖν ἑκάστου ἔτους τὸν βασιλέα τῶν Σεληνιτῶν τῷ βα-
σιλεῖ τῶν Ἑλιωτῶν ὁρόσου ἀμφορέας μυρίους, καὶ ὁμή-
ρους δὲ σφῶν αὐτῶν δοῦναι μυρίους, τὴν δὲ ἀποικίαν
τὴν εἰς τὸν Εὐσφόρον κοινὴν ποιεῖσθαι καὶ μετέχειν τῶν
ἄλλων τὸν βουλόμενον· ἐγγράψαι δὲ τὰς συνθήκας στήλῃ
ἡλεκτρίνῃ καὶ ἀναστήσαι ἐν μέσῳ τῷ ἁέρι ἐπὶ τοῖς μεθο-
ρίοις. ὥμοσαν δὲ Ἑλιωτῶν μὲν Πυρρονίδης καὶ Θερύτης
καὶ Φλόγιος, Σεληνιτῶν δὲ Νύκτωρ καὶ Μήνιος καὶ Πο-
λυλαμπής.“ 21. τοιαύτη μὲν ἡ εἰρήνη ἐγένετο· εὐθὺς δὲ
τὸ τεῖχος καθηρεῖτο καὶ ἡμᾶς τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέδο-
87 σαν. ἐπεὶ δὲ ἀφικόμεθα εἰς τὴν Σελήνην, ὑπηντίαζον
ἡμᾶς καὶ ἡσπάζοντο μετὰ δακρύων οἱ τε ἑταῖροι καὶ ὁ
Ἐνδυμίων αὐτός. καὶ ὁ μὲν ἡξίου μείναι τε παρ’ αὐτῶν
καὶ κοινωνεῖν τῆς ἀποικίας ὑπισχνούμενος δώσειν πρὸς
γάμον τὸν ἑαυτοῦ παῖδα· γυναῖκες γὰρ οὐκ εἶσι παρ’ αὐ-
τοῖς. ἐγὼ δὲ οὐδαμῶς ἐπειθόμην, ἀλλ’ ἡξίου ἀποπεμ-
φθῆναι κάτω εἰς τὴν θάλατταν. ὥς δὲ ἔγνω ἀδύνατον οὐ
πεῖθαι, ἀποπέμπει ἡμᾶς ἐστιάσας ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ. 22. ὁ
δὲ ἐν τῷ μεταξὺ διατρίβων ἐν τῇ Σελήνῃ κατενόησα καινὰ
καὶ παράδοξα, ταῦτα βούλομαι εἰπεῖν. πρῶτα μὲν τὸ μὴ
ἐκ γυναικῶν γεννᾶσθαι αὐτοὺς, ἀλλ’ ἀπὸ τῶν ἄρρεων
γάμοις γὰρ τοῖς ἄρρεσι χρῶνται καὶ οὐδὲ ὄνομα γυναικὸς
ὄλως ἴσασι. μέχρι μὲν οὖν πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτων γαμεί-
ται ἕκαστος, ἀπὸ δὲ τούτων γαμεῖ αὐτός· κύουσι δὲ οὐκ
ἐν τῇ νηδύϊ, ἀλλ’ ἐν ταῖς γαστροκημίαις· ἐπειδὴν γὰρ
συλλάβῃ τὸ ἔμβρυον, παχύνεται ἡ κνήμη, καὶ χρόνος
ὕστερον ἀνατεμόντες ἐξάγουσι νεκρά, ἐκθέντες δὲ αὐτὰ

πρὸς τὸν ἄνεμον κεκηνότα ζωοποιούσι. δοκεῖ δέ μοι καὶ
 ἐς τοὺς Ἕλληνας ἐκείθεν ἦκειν τῆς γαστροκνημίας τοῦ-
 νομα, ὅτι παρ' ἐκείνοις ἀντὶ γαστρός κυοφορεῖ. μείζον δὲ
 τούτου ἄλλο διηγῆσομαι. γένος ἐστὶ παρ' αὐτοῖς ἀνθρώ- 88
 πων οἱ καλούμενοι Λευδοῖται, γίνεται δὲ τὸν τρόπον
 τούτον· ὄρχιν ἀνθρώπου τὸν δεξιὸν ἀποτεμόντες ἐν γῇ
 φυτεύουσιν, ἐκ δὲ αὐτοῦ δένδρον ἀναφύεται μέγιστον,
 σάρκινον, οἷον φαλλός· ἔχει δὲ καὶ κλάδους καὶ φύλλα·
 ὁ δὲ καρπός ἐστι βάλανοι πηχυαῖαι τὸ μέγεθος. ἐπειδὴν
 οὖν πεπανθῶσι, τρυγῆσαντες αὐτὰς ἐκκολλάπτουσι τοὺς
 ἀνθρώπους. αἰδοῖα μέντοι πρόσθετα ἔχουσιν οἱ μὲν ἐλε-
 φάντινα, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ξύλινα, καὶ διὰ τούτων
 ὀχεύουσι καὶ πλησιάζουσι τοῖς γαμέταις τοῖς ἑαυτῶν.
 23. ἐπειδὴν δὲ γηράσῃ ὁ ἄνθρωπος, οὐκ ἀποθνήσκει,
 ἀλλ' ὥσπερ ὁ καπνὸς διαλυόμενος ἀήρ γίνεται. τροφή δὲ
 πᾶσιν ἡ αὕτη· ἐπειδὴν γὰρ πῦρ ἀνακαυσῶσι, βατράχους
 ὀπτῶσιν ἐπὶ τῶν ἀνθρώκων· πολλοὶ δὲ παρ' αὐτοῖς εἰσιν
 ἐν τῷ ἀέρι πετόμενοι· ὀπτωμένων δὲ περικαθεζόμενοι
 ὥσπερ δὴ περὶ τράπεζαν λάπτουσι τὸν ἀναθυμιώμενον
 καπνὸν καὶ εὐωχοῦνται. σίτῳ μὲν δὴ τρέφονται τοιοῦτόν· 89
 ποτὸν δὲ αὐτοῖς ἐστὶν ἀήρ ἀποθλιβόμενος ἐς κύλικα
 ὑγρὸν ἀνιὲς ὥσπερ δρόσυν. οὐ μὲν ἀπουροῦσί γε καὶ
 ἀφοδεύουσιν, ἀλλ' οὐδὲ τέτρηνται ἤπερ ἡμεῖς· ἀλλ' οὐδὲ
 τὴν συνουσίαν οἱ παῖδες ἐν ταῖς ἑδραῖς παρέχουσιν, ἀλλ'
 ἐν ταῖς ἰγνύσιν ὑπὲρ τὴν γαστροκνημίαν· ἐκεῖ γάρ εἰσι
 τετρημένοι. καλὸς δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἢν πού τις
 φαλακρὸς καὶ ἄκομος ἦ, τοὺς δὲ κομήτας καὶ μυσάττον-
 ται. ἐπὶ δὲ τῶν κομητῶν ἀστέρων τὸναντίον τοὺς κο-
 μήτας νομίζουσι καλοῦς· ἐπεδήμουν γάρ τινες, οἱ καὶ
 περὶ ἐκείνων διηγοῦντο. καὶ μὲν καὶ γένεια φῦναι μικρὸν
 ὑπὲρ τὰ γόνατα. καὶ ὄνυχας ἐν τοῖς ποσὶν οὐκ ἔχουσιν,
 ἀλλὰ πάντες εἰσὶ μονοδάκτυλοι. ὑπὲρ δὲ τὰς πυγὰς ἐκά-

- στον αὐτῶν κράμβη ἐκπέφυκε μακρὰ ὥσπερ οὐρά, θάλλουσα ἐς αἶλ καὶ ὑπὲρ ἀνυπὶπτοντος οὐ κατακλωμένη.
- 90 24. ἀπομύττονται δὲ μέλι δριμύτατον· κάπειδ' ἢ πο-
νώσιν ἢ γυμνάζονται, γάλακτι πᾶν τὸ σῶμα ἰδρῶσιν,
ὥστε καὶ τυροὺς ἀπ' αὐτοῦ πήγνυσθαι, ὀλίγου τοῦ μέλι-
τος ἐπιστάξαντες· ἔλαιον δὲ ποιοῦνται ἀπὸ τῶν κρο-
μύων πάνυ λιπαρόν τε καὶ εὐὼδες ὥσπερ μύρον. ἀμπέ-
λους δὲ πολλὰς ἔχουσιν ὑδροφόρους· αἱ γὰρ ῥᾶγες τῶν
βοτρυῶν εἰσὶν ὥσπερ χάλαζα, καὶ μοι δοκεῖ ἐπειδὴν ἐμ-
πεσὼν ἄνεμος διασεισῇ τὰς ἀμπέλους ἐκείνας, τότε πρὸς
ἡμᾶς καταπίπτει ἢ χάλαζα διασπαγέτων τῶν βοτρυῶν.
τῇ μέντοι γε γαστρὶ ὅσα πῆρα χρῶνται τιθέντες ἐν αὐτῇ
ὅσων δέονται· ἀνοικτὴ γὰρ αὐτοῖς αὕτη καὶ πάλιν κλει-
στὴ ἐστίν· ἔντερον δὲ οὐδὲ ἥπαρ ἐν αὐτῇ φαίνεται ἢ
τοῦτο μόνον, ὅτι διασεῖα πᾶσα ἐντοσθεν καὶ λασίος ἐστίν,
ὥστε καὶ τὰ νεογνά, ἐπειδὴν ὀργῶσιν, ἐς ταύτην ὑπο-
δύεται. 25. ἐσθλὴς δὲ τοῖς μὲν πλουσίοις ὑαλίνῃ μαλθακῇ,
τοῖς πένησι δὲ χαλκῇ ὑφαντῇ· πολὺχαλκα γὰρ τὰ ἐκεῖ
χωρία καὶ ἐργάζονται τὸν χαλκὸν ὑδατι ὑποβρέξαντες ὥσ-
περ τὰ ἔρια. περὶ μέντοι τῶν ὀφθαλμῶν, οἷους ἔχουσιν,
ὀκνῶ μὲν εἰπεῖν, μὴ τίς με νομίσῃ ψεύδεσθαι διὰ τὸ
ἄπιστον τοῦ λόγου. ὅμως δὲ καὶ τοῦτο ἐρῶ· τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς περιαιρετοὺς ἔχουσι, καὶ ὁ βουλόμενος ἐξελὼν τοὺς
- 91 αὐτοῦ τυφλώττει ἐστ' ἂν δεηθῇ ἰδεῖν· οὕτω δ' ἐνθήμε-
νος ὄρε'· καὶ πολλοὶ τοὺς σφετέρους ἀπολέσαντες παρ'
ἄλλων χρησάμενοι ὀρῶσιν. εἰσὶ δ' οἱ καὶ πολλοὺς ἀπο-
θέτους ἔχουσιν, οἱ πλούσιοι. τὰ ὧτα δὲ πλατάνων φύλλα
ἐστὶν αὐτοῖς πλὴν γε τοῖς ἀπὸ τῶν βαλάνων· ἐκείνοι γὰρ
μόνοι ξύλινα ἔχουσι. 26. καὶ μὴν καὶ ἄλλο θάῤυμα ἐν τοῖς
βασιλείοις ἐθεασάμην· κάτοπτρον μέγιστον κεῖται ὑπὲρ
φρέατος οὐ πάῳ βαθέος. ἂν μὲν οὖν ἐς τὸ φρέαρ καταβῇ
τις, ἀκούει πάντων τῶν παρ' ἡμῖν ἐν τῇ γῇ λεγομένων,

εἰαν δὲ ἐς τὸ κάτωπτρον ἀποβλέψῃ, πάσας μὲν πόλεις, πάντα δὲ ἔθνη ὁρᾷ ὥσπερ ἐφεστῶς ἐκάστοις· τότε καὶ τοὺς οἰκείους ἐγὼ ἐθεασάμην καὶ πᾶσαν τὴν πατρίδα, εἰ δὲ ἀκάκῃνοι ἐμὲ ἐώρων, οὐκ ἔχω τὸ ἀσφαλὲς εἰπεῖν. ὅστις δὲ ταῦτα μὴ πιστεύει οὕτως ἔχειν, ἂν ποτε καὶ αὐτὸς ἐκείσε ἀφίκηται, εἴσεται ὡς ἀληθῆ λέγω. 27. τότε δ' οὖν ἀσπασάμενοι τὸν βασιλεῖα καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἐμβάντες ἀνήχθημεν· ἐμοὶ δὲ καὶ δῶρα ἔδωκεν ὁ Ἐνδυμίων, δύο μὲν τῶν ὑαλίνων χιτῶνων, πέντε δὲ χαλκοῦς, καὶ πανοπλίαν θερμίνην, ἃ πάντα ἐν τῷ κήτει κατέλιπον. συνέπιψε δὲ ἡμῖν καὶ Ἰππογύνους χιλιούς παραπέμφοντας ἄχρι σταδίων πεντακοσίων. 28. ἐν δὲ τῷ παράπλῳ πολ- 92 λὰς μὲν καὶ ἄλλας χώρας παρημέψαμεν, προσέσχομεν δὲ καὶ τῷ Ἐωσφόρῳ ἄρτι συνοικιζομένῳ καὶ ἀποβάντες ὑδρευσάμεθα. ἐμβάντες δὲ εἰς τὸν Ζωδιακὸν ἐν ἀριστερῇ παρῆιμεν τὸν ἥλιον ἐν χρῷ τὴν γῆν παραπλέοντες· οὐ γὰρ ἀπέβημεν καίτοι πολλὰ τῶν ἐταίρων ἐπιθυμούντων, ἀλλ' ὁ ἄνεμος οὐκ ἐφῆκεν. ἐθεώμεθα μέντοι τὴν χώραν εὐθαλὴν τε καὶ πλούτη καὶ εὐνδρον καὶ πολλῶν ἀγαθῶν μεστήν. ἰδόντες δὲ ἡμᾶς οἱ Νεφελοκένταυροι, μισθοφοροῦντες [παρὰ] τῷ Φαέθοντι, ἐπέπησαν ἐπὶ τὴν ναῦν καὶ μαθόντες ἐνσπόνδους ἀνεχώρησαν. 29. ἤδη δὲ καὶ οἱ Ἰππόγυνοι ἀπεληλύθεσαν· πλεύσαντες δὲ τὴν ἐπιούσαν νύκτα καὶ ἡμέραν περὶ ἑσπέραν ἀφικόμεθα ἐς τὴν Λυχνόπολιν καλουμένην ἣδη τὸν κάτω πλοῦν διώκοντες. ἡ δὲ πόλις αὕτη κεῖται μεταξὺ τοῦ Πλειάδων καὶ τοῦ Ὑάδων αἰέρος, ταπεινότερα μέντοι πολὺ τοῦ Ζωδιακοῦ. ἀποβάν- τες δὲ ἄνθρωπον μὲν οὐδενα εὗρομεν, λύχνους δὲ πολ- λούς περιθέοντας καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ περὶ τὸν λιμένα διατρίβοντας, τοὺς μὲν μικροὺς καὶ ὥσπερ εἰπεῖν πένη- τας, ὀλίγους δὲ τῶν μεγάλων καὶ δυνατῶν πάνυ λαμ- προὺς καὶ περιφανεῖς. οἰκῆσεις δὲ αὐτοῖς καὶ λυχνεῶνες

- ἰδίᾳ ἑκάστῳ πεποιήντο, καὶ αὐτοὶ ὀνόματα εἶχον, ὥσπερ
 οἱ ἄνθρωποι, καὶ φωνὴν προεμένων ἠκούομεν, καὶ οὐ-
 δὲν ἡμᾶς ἠδίκουν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ξενίᾳ ἐκάλουν· ἡμεῖς δὲ
 93 ὅμως ἐφοβούμεθα, καὶ οὔτε δειπνήσαι οὔτε ὑπνῶσαι τις
 ἡμῶν ἐτόλμησεν. ἀρχεῖα δὲ αὐτοῖς ἐν μέσῃ τῇ πόλει πε-
 ποίηται, ἐνθα ὁ ἄρχων αὐτῶν διὰ νυκτὸς ὅλης καθήται
 ὀνομαστὶ καλῶν ἑκαστον· ὃς δ' ἂν μὴ ὑπακούσῃ, κατα-
 δικάζεται ἀποθανεῖν ὡς λιπὼν τὴν τάξιν· ὁ δὲ θάνατός
 ἐστὶ σβεσθῆναι. παρεστῶτες δὲ ἡμεῖς ἐωρῶμεν τὰ γινώ-
 μενα καὶ ἠκούομεν ἅμα τῶν λύχνων ἀπολογουμένων καὶ
 τὰς αἰτίας λεγόντων δι' ἃς ἐβράδυνον. ἐνθα καὶ τὸν ἡμέ-
 τερον λύχνον ἐγνώρισα καὶ προσειπὼν αὐτὸν περὶ τῶν
 κατ' οἶκον ἐπυνθανόμην ὅπως ἔχοιεν· ὁ δέ μοι ἅπαντα
 ἐκεῖνα διηγῆσατο. τὴν μὲν οὖν νύκτα ἐκείνην αὐτοῦ ἐμεί-
 ναμεν, τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἄραντες ἐπλέομεν ἤδη πλησίον τῶν
 νεφῶν· ἐνθα δὴ καὶ τὴν Νεφελοκοκκυγίαν πόλιν ἰδόντες
 ἐθαυμάσαμεν, οὐ μέντοι ἐπέβημεν αὐτῆς· οὐ γὰρ εἶα τὸ
 πνεῦμα. βασιλεύειν μέντοι αὐτῶν ἐλέγετο Κόρωνος ὁ
 Κοττυφίωνος. καὶ ἐγὼ ἐμνήσθην Ἀριστοφάνους τοῦ
 ποιητοῦ, ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ ἀληθοῦς καὶ μάτην ἐφ' οἷς
 ἔγραψεν ἀπιστουμένου. τρίτῃ δὲ ἀπὸ ταύτης ἡμέρας καὶ
 τὸν ὠκεανὸν ἤδη σαφῶς ἐωρῶμεν, γῆν δὲ οὐδαμοῦ, πλὴν
 γε τῶν ἐν τῷ ἁέρι· καὶ αὐταὶ δὲ πυρῶδεις ἤδη καὶ ὑπεραυ-
 γεῖς ἐφαντάζοντο. τῇ δὲ τετάρτῃ περὶ μεσημβρίαν μα-
 λακῶς ἐνδιδόντος τοῦ πνεύματος καὶ συνιζάνοντος ἐπὶ
 τὴν θάλατταν κατετέθημεν. 30. ὥς δὲ τοῦ ὕδατος ἐφάν-
 σαμεν, θαυμασίως ὑπερηδόμεθα καὶ ὑπερεχαίρομεν καὶ
 94 πᾶσαν εὐφροσύνην ἐκ τῶν παρόντων ἐποιοούμεθα καὶ
 ἀποβάντες ἐνηχόμεθα· καὶ γὰρ ἔτυχε γαλήνη οὕσα καὶ
 εὐσταθοῦν τὸ πέλαγος. ἔοικε δὲ ἀρχὴ κακῶν μειζόνων
 γίνεσθαι πολλάκις ἢ πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολή· καὶ
 γὰρ ἡμεῖς δύο μόνας ἡμέρας ἐν εὐδία πλεύσαντες τῆς

τρίτης ὑποφαινούσης πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον ἄφνω
 ὄρωμεν θηρία καὶ κήτη πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, ἐν δὲ μέγι-
 στον ἀπάντων ὅσον σταδίῳ χιλίων καὶ πεντακοσίων τὸ
 μέγεθος· ἐπῆει δὲ κεκηνὸς καὶ πρὸ πολλοῦ ταράττον τὴν
 θάλατταν ἀφθῶ τε περικλυζόμενον καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκ-
 φαίνον πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν φαλλῶν ὑψηλοτέρους, ὅZEIS
 δὲ πάντα ὥσπερ σκόλοπας καὶ λευκοὺς ὥσπερ ἐλεφαν-
 τίνους. ἡμεῖς μὲν οὖν τὸ ὕστατον ἀλλήλους προσειπόν-
 τες καὶ περιβαλόντες ἐμένομεν· τὸ δὲ ἤδη παρῆν καὶ
 ἀναρροφῆσαν ἡμᾶς αὐτῇ νηὶ κατέπιεν. οὐ μέντοι ἐφθῇ
 συναρᾶσαι τοῖς ὀδοῦσιν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἀραιωμάτων ἡ
 ναὺς ἐς τὸ ἔσω διεξέπεσεν. 31. ἐπεὶ δὲ ἐνδον ἦμεν, τὸ 95
 μὲν πρῶτον σκότος ἦν καὶ οὐδὲν ἑωρῶμεν, ὕστερον δὲ
 αὐτοῦ ἀναχανόντος εἶδομεν κύτος μέγα καὶ πάντῃ πλατὺ
 καὶ ὑψηλόν, ἱκανὸν μυριάνδρῳ πόλει ἐνοικεῖν. ἐκείντο
 δὲ ἐν μέσῳ καὶ μικροὶ ἰχθύες καὶ ἄλλα πολλὰ θηρία
 συγκεκομμένα καὶ πλοίων ἱστία καὶ ἄγκυραι καὶ ἀνθρώ-
 πων ὅστέα καὶ φορτία, κατὰ μέσον δὲ καὶ γῆ καὶ λῦφοι
 ἦσαν, ἐμοὶ δοκεῖν, ἐκ τῆς ἰλῦος ἣν κατέπιε συνιζάνουσα.
 ὕλη γοῦν ἐπ' αὐτῆς καὶ δένδρα παντοῖα ἐπεφύκει καὶ
 λάχανα ἐβεβλαστήκει καὶ ἐφῆκε πάντα ἐξεργασμένοις.
 περίμετρον δὲ τῆς γῆς στάδιοι διακόσιοι καὶ τετταράκον-
 τα. ἦν δὲ ἰδεῖν καὶ ὄρνεα τὰ θαλάττια, λάρους καὶ ἀλ-
 κυόνας, ἐπὶ τῶν δένδρων νεοττεύοντα. 32. τότε μὲν οὖν
 ἐπὶ πολὺν ἑδακρύομεν, ὕστερον δὲ ἀναστήσαντες τοὺς
 ἐταίρους τὴν μὲν ναῦν ὑπεστηρίξαμεν, αὐτοὶ δὲ τὰ πυρεῖα
 συντρίψαντες καὶ ἀνακαύσαντες δαίπνον ἐκ τῶν παρόν-
 των ἐποιούμεθα. παρέκειτο δὲ ἄφθονα καὶ παντοδαπὰ 96
 κρέα τῶν ἰχθύων καὶ ὕδωρ ἐτι τὸ ἐκ τοῦ Ἑωσφόρου εἴ-
 χουμεν. τῇ ἐπιούσῃ δὲ διαναστάντες, εἰ ποτε ἀναχάνοι τὸ
 κῆτος, ἑωρῶμεν ἄλλοτε μὲν γῆν, ἄλλοτε δὲ ὄρη, ἄλλοτε
 δὲ μόνον τὸν οὐρανόν, πολλάκις δὲ καὶ νήσους· καὶ γάρ

ἡσθανόμεθα φερομένου αὐτοῦ ὁξέως πρὸς πᾶν μέρος τῆς θαλάττης. ἐπεὶ δὲ ἤδη ἐθάδες τῇ διατριβῇ ἐγενόμεθα, λαβὼν ἐπὶ τῶν ἐταίρων ἐβάδιζον ἐς τὴν ὕλην περισκοπήσασθαι τὰ πάντα βουλόμενος. οὐπὼ δὲ ὅλους πέντε διελθὼν σταδίους εὗρον ἱερὸν Ποσειδῶνος, ὡς ἐδήλου ἡ ἐπιγραφὴ, καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ τάφους πολλοὺς καὶ στήλας ἐπ' αὐτῶν πλησίον τε πηγὴν ὕδατος διαυγοῦς, ἔτι δὲ καὶ κυνὸς ὑλακὴν ἡκούομεν καὶ καπνὸς ἐφαίνετο πόρρωθεν καὶ τινα καὶ ἐπανλιν εἰκάζομεν. 33. σπουδῇ οὖν βαδίζοντες ἐφιστάμεθα πρεσβύτῃ καὶ νεανίσκῳ μᾶλα προθύμως πρασιᾶν τινα ἐργαζομένοις καὶ ὕδαρ ἀπὸ τῆς πηγῆς ἐπ' αὐτὴν διοχετεύουσιν· ἡσθύντες οὖν ἅμα καὶ φοβηθέντες ἔστημεν· ἀκκῆνοι δὲ ταῦτόν ἡμῖν ὡς τὸ εἰκὸς παθόντες ἀνενδοὶ παρεστήκεισαν· χρόνῳ δὲ ὁ πρεσβύτης ἔφη, Τίνες ἄρα ὑμεῖς ἐστέ, ὦ ξένοι; πότερον, ἔφη, τῶν ἐναλίῳν δαιμόνων ἢ ἀνθρώπων δυστυχεῖς ἡμῖν παραπλήσιοι; καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀνθρώποι ὄντες καὶ ἐν γῇ τραφέντες νῦν θαλάττιοι γεγόναμεν καὶ συννηχόμεθα τῷ περιέχοντι τούτῳ θηρίῳ, οὐδ' ἂν πάσχομεν ἀκριβῶς εἰδότες· τεθνᾶναι μὲν γὰρ εἰκάζομεν, ζῆν δὲ πιστεύομεν. πρὸς ταῦτα κἀγὼ εἶπον· Καὶ ἡμεῖς σοὶ ἀνθρώποι νεήλυδες, ὦ πάτερ, 97 αὐτῷ σκάφει πρῶτῃν καταποθέντες. προήλθομεν δὲ νῦν βουλόμενοι μαθεῖν τὰ ἐν τῇ ὕλῃ ὡς ἔχει· πολλὴ γάρ τις καὶ λάσιος ἐφαίνετο. δαίμων δέ τις, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἤγαγε σέ τε ὁπομένους καὶ εἰσομένους ὅτι μὴ μόνοι ἐν τῷδε καθείργμεθα τῷ θηρίῳ· ἀλλὰ φράσον γε ἡμῖν τὴν σπαντοῦ τύχην, ὅστις τε ὧν καὶ ὅπως δεῦρο εἰσῆλθες. ὁ δὲ οὐ πρότερον ἔφη εἶρεῖν οὐδὲ πεύσεσθαι παρ' ἡμῶν πρὶν ξενίων τῶν παρόντων μεταδοῦναι, καὶ λαβὼν ἡμᾶς ἤγεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν — ἐπεποίητο δὲ αὐτάρκη καὶ στιβάδας ἐνωκοδόμητο καὶ τὰ ἄλλα ἐξήφτιστο — παραθεῖς δὲ ἡμῖν λάχανά τε καὶ ἀκρόδρουα καὶ ἰχθυῖς, ἔτι δὲ καὶ οἶνον ἐγγέας,

ἐπειδὴ ἱκανῶς ἐκορέσθημεν, ἐπυνθάνετο ἃ ἐπεπόνθει-
 μεν· καὶ γὰρ πάντα ἐξῆς διηγησάμην, τὸν τε χειμῶνα καὶ
 τὰ ἐν τῇ νησὶ καὶ τὸν ἐν τῷ ἀέρι πλοῦν, καὶ τὸν πόλε-
 μον, καὶ τὰ ἄλλα μέχρι τῆς ἐς τὸ κῆτος καταδύσεως.
 34. ὁ δὲ ὑπερθαναμάσας καὶ αὐτὸς ἐν μέρει τὰ καθ' ἑαν-
 τὸν διεξῆει λέγων, Τὸ μὲν γένος εἰμί, ὃ ξένοι, Κύπριος,
 ὁρμηθεὶς δὲ κατ' ἐμπορίαν ἀπὸ τῆς πατρίδος μετὰ παι-
 δός, ὃν ὁρᾶτε, καὶ ἄλλων πολλῶν οἰκετῶν ἔπλεον εἰς
 Ἰταλίαν ποικίλου φόρτον κομίζων ἐπὶ νεῶς μεγάλης, ἣν
 ἐπὶ στόματι τοῦ κήτους διαλελυμένην ἴσως ἐωράκατε. μέ-
 χρι μὲν οὖν Σικελίας εὐτυχῶς διεπλεύσαμεν· ἐκεῖθεν δὲ
 ἀρπασθέντες ἀνέμῳ σφοδρῷ τριταῖοι ἐς τὸν ὠκεανὸν
 ἀπηνέχθημεν, ἐνθα τῷ κῆτει περιτυχόντες καὶ αὐτάνδρῳ
 καταποθέντες δύο ἡμεῖς μόνοι τῶν ἄλλων ἀποθανόντων
 ἰσώθημεν. θάψαντες δὲ τοὺς ἐταίρους καὶ ναὸν τῷ Πο-
 σειδῶνι δειμάμενοι τουτονὶ τὸν βίον ζῶμεν, λάχανα μὲν
 κηπεύοντες, ἰχθῦς δὲ σιτούμενοι καὶ ἀκρόδρουα. πολλῇ 98
 δέ, ὡς ὁρᾶτε, ἡ ὕλη, καὶ μὴν καὶ ἀμπέλους ἔχει πολλάς,
 ἀφ' ὧν ἥδιστος οἶνος γίγνεται· καὶ τὴν πηγὴν δὲ ἴσως
 εἶδετε καλλίστου καὶ ψυχροτάτου ὕδατος. εὐνήν δὲ ἀπὸ
 τῶν φύλλων ποιούμεθα καὶ πῦρ ἄφθονον καίομεν καὶ
 ὕρνεα δὲ θηρεύομεν τὰ εἰσπετόμενα καὶ ζῶντας ἰχθῦς
 ἀγρεύομεν ἐξιόντες ἐπὶ τὰ βραγχία τοῦ θηρίου, ἐνθα καὶ
 λουόμεθα, ὁπότεν ἐπιθυμήσωμεν. καὶ μὴν καὶ λίμνη οὐ
 πόρρω ἐστὶν ἄλμυρὰ σταδίων εἰκοσι τὸ περίμετρον ἰχθῦς
 ἔχουσα παντοδαπούς, ἐν ἧ καὶ νηχόμεθα καὶ πλέομεν
 ἐπὶ σκάφους μικροῦ, ὃ ἐγὼ ἐναυπηγησάμην. ἔτη δὲ ἡμῖν
 ἐστὶ τῆς καταπόσεως ταῦτα ἐπὶ καὶ εἰκοσι. 35. καὶ τὰ
 μὲν ἄλλα ἴσως φέρειν ἐδυνάμεθα, οἱ δὲ γείτονες ἡμῶν
 καὶ πάροιχοι σφόδρα χαλεποὶ καὶ βαρεῖς εἰσιν, ἄμικτοί
 τε ὄντες καὶ ἄγριοι. Ἡ γάρ, ἔφην ἐγώ, καὶ ἄλλοι τινὲς
 αἰσιν ἐν τῷ κῆτει; Πολλοὶ μὲν, ἔφη, καὶ ἄξενοι καὶ τὰς 99

μορφὰς ἀλλόκοτοι· τὰ μὲν γὰρ ἐσπέρια καὶ οὐραία τῆς
 ὕλης Ταριχᾶνες οἰκοῦσιν, ἔθνος ἐγγελυωπὸν καὶ κατα-
 βοπρόσωπον, μάχιμον καὶ θρασὺ καὶ ὁμοφάγον· τὰ δὲ
 τῆς ἐτέρας πλευρᾶς κατὰ τὸν δεξιὸν τοῖχον Τριτανομέ-
 νητες, τὰ μὲν ἄνω ἀνθρώποις ἰοικότες, τὰ δὲ κάτω τοῖς
 γαλεώταις, ἦττον μέντοι ἄδικοί εἰσι τῶν ἄλλων· τὰ λαῖα
 δὲ Καρκινόχειρες καὶ Θυννοκέφαλοι συμμαχίαν τε καὶ
 φιλίαν πρὸς ἑαυτοὺς πεποιημένοι· τὴν δὲ μεσόγαιαν νέ-
 μονται Παγουριδαὶ καὶ Ψηττόποδες, γένος μάχιμον καὶ
 δρομικώτατον· τὰ ἑῷα δὲ πρὸς αὐτῷ τῷ στόματι τὰ μὲν
 πολλὰ ἐρημὰ ἐστὶ προσκλυζόμενα τῇ θαλάττῃ, ὅμως δὲ
 ἐγὼ ταῦτα ἔχω φόρον τοῖς Ψηττόποσιν ὑποτελῶν ἐκάστου
 ἔτους ὅστρεια πεντακόσια. 36. τοιαύτη μὲν ἡ χώρα ἐστίν·
 100 ὑμᾶς δὲ χρὴ ὁρᾶν ὅπως δυνησόμεθα τοσούτοις ἔθνεσι
 μάχεσθαι καὶ ὅπως βιοτεύσομεν. Πόσοι δέ, ἔφην ἐγώ,
 πάντες οὗτοί εἰσι; Πλείους, ἔφη, τῶν χιλίων. Ὅπλα δὲ
 τίνα ἐστὶν αὐτοῖς; Οὐδέν, ἔφη, πλὴν τὰ ὅσα τῶν ἰχθύων.
 Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ, ἔριστ' ἂν ἔχοι διὰ μάχης ἐλθεῖν αὐ-
 τοῖς ἅτε οὖσιν ἀνόπλοις αὐτοὺς γε ὥπλισμένους· εἰ γὰρ
 κρατήσομεν αὐτῶν, ἀδεῶς τὸν λοιπὸν βίον οἰκήσομεν.
 ἔδοξε ταῦτα, καὶ ἀπελθόντες ἐπὶ ναῦν παρεσκευαζόμεθα.
 αἰτία δὲ τοῦ πολέμου ἔμελλεν ἔσεσθαι τοῦ φόρου ἢ οὐκ
 ἀπόδοσις, ἥδη τῆς προθεσμίας ἐνεστώσης. καὶ δὴ οἱ μὲν
 ἐπεμπον ἀπαιτοῦντες τὸν δασμόν· ὁ δὲ ὑπεροπτικῶς
 ἀποκρινάμενος ἀπεδίωξε τοὺς ἀγγέλους. πρῶτοι οὖν οἱ
 Ψηττόποδες καὶ οἱ Παγουριδαὶ χαλεπαίνοντες τῷ Σκιν-
 θάρῳ — τοῦτο γὰρ ἑκάλετο — μετὰ πολλοῦ θορύβου
 ἐπῆσαν. 37. ἡμεῖς δὲ τὴν ἐφοδὸν ὑποπτεύοντες ἐξοπλι-
 σάμενοι ἀνεμόμεν, λόχον τινὰ προτάξαντες ἀνδρῶν
 πέντε καὶ εἰκοσιν· προτίθητο δὲ τοῖς ἐν τῇ ἐνέδρᾳ, ἐπει-
 δὲν ἰδῶσι παρεληλυθότας τοὺς πολεμίους, ἐπανίστα-
 σθαι· καὶ οὕτως ἐποίησαν. ἐπαναστάντες γὰρ κατόπισθεν

ἐκοπτον αὐτοὺς, καὶ ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοὶ πέντε καὶ εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ὄντες — καὶ γὰρ ὁ Σκίνθαρος καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ συνεστρατεύοντο — ὑπηντιάζομεν καὶ συμμίζαντες θυμῷ καὶ ῥώμῃ διεκινδυνεύομεν. τέλος δὲ τροπὴν αὐτῶν ποιησάμενοι κατεδιώξαμεν ἄχρι πρὸς τοὺς φωλεοὺς. ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν πολεμίων ἐβδομήκοντα καὶ ἑκατόν, ἡμῶν δὲ εἰς καὶ ὁ κυβερνήτης τρίγλης πλευρᾷ διαπαρεῖς τὸ μετάφρεον. 38. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἐπηυλισάμεθα τῇ μάχῃ καὶ τρόπαιον ἐστήσαμεν ῥάχιν ξηρὰν δελφίνος ἀναπήξαντες. τῇ ὕστεραιᾷ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι αἰσθόμενοι παρήσαν, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἔχοντες οἱ Ταριχᾶνες — ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Πήλαμος — τὸ δὲ εὐώνυμον οἱ Θυννοκέφαλοι, τὸ μέσον δὲ οἱ Καρκινόχειρες· οἱ γὰρ Τριτωνομένδητες τὴν ἡσυχίαν ἦγον οὐδετέροις συμμαχεῖν προαιρούμενοι. ἡμεῖς δὲ προαπαντήσαντες αὐτοῖς παρὰ τὸ Ποσειδώνιον συνεμίζαμεν πολλῇ βοῇ χρώμενοι. ἀντήχει δὲ τὸ κύτος ὥσπερ τὰ σπήλαια. τρεψάμενοι δ' αὐτοὺς ἄτε γυμνήτας ὄντας καὶ καταδιώξαντες ἐς τὴν ὕλην τὸ λοιπὸν ἐπεκρατοῦμεν τῆς γῆς. 39. καὶ μετ' οὐ πολὺ κήρυκας ἀποστείλαντες νεκροὺς τε ἀνηροῦντο καὶ περὶ φιλίας διελέγοντο· ἡμῖν δὲ οὐκ ἐδόκει σπένδεσθαι, ἀλλὰ τῇ ὕστεραιᾷ χωρήσαντες ἐπ' αὐτοὺς πάντας ἄρδην ἐξεκόψαμεν πλὴν τῶν Τριτωνομενδῆτων. οὗτοι δὲ ὡς εἶδον τὰ γιννόμενα, διαδράντες ἐκ τῶν βραγχίων ἀφῆκαν αὐτοὺς ἐς τὴν θάλατταν. ἡμεῖς δὲ τὴν χώραν ἐπελθόντες ἐρημον ἤδη οὔσαν τῶν πολεμίων τὸ λοιπὸν ἀδεῶς κατοικοῦμεν τὰ πολλὰ γυμνασίοις τε καὶ κυνηγεσίοις χρώμενοι καὶ ἀμπελουργοῦντες καὶ τὸν καρπὸν συγκομιζόμενοι τὸν ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ὅλως ἐφύκειμεν τοῖς ἐν θεσμωτηρίῳ μεγάλῳ καὶ ἀφύκτῳ τρυφῶσι καὶ λελυμένοις. ἐνιαυτὸν μὲν οὖν καὶ μῆνας ὀκτώ τοῦτοι διήγομεν τὸν τρόπον. 40. τῷ δ' ἐνάτῳ μηνὶ πέμπτη ἴστα

μένου περὶ τὴν δευτέραν τοῦ στόματος ἄνοιξιν — ἅπαξ γὰρ δὴ τοῦτο κατὰ τὴν ὥραν ἐκάστην ἐποiei τὸ κῆτος, 102 ὥστε ἡμᾶς πρὸς τὰς ἀνοίξεις τεκμαίρεσθαι τὰς ὥρας — περὶ οὖν τὴν δευτέραν, ὥσπερ ἔφην, ἄνοιξιν, ἄφρων βοή τε πολλή καὶ θόρυβος ἠκούετο καὶ ὥσπερ κελεύσματα καὶ εἰρεσίαι· ταραχθέντες οὖν ἀνειρπύσαμεν ἐπ' αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ θηρίου καὶ σιάντες ἐνδοτέρω τῶν ὀδόντων καθεωρῶμεν ἀπάντων ὧν ἐγὼ εἶδον θεαμάτων παραδοξότατον, ἄνδρας μεγάλους ὅσον ἡμισταδιαίους τὰς ἡλικίας ἐπὶ νήσων μεγάλων προσπλέοντας ὥσπερ τριηρῶν. οἶδα μὲν οὖν ἀπίστοις εἰκότα ἱστορήσων, λέξω δὲ ὅμως.

Νῆσοι ἦσαν ἐπιμήκεις μὲν, οὐ πάνυ δὲ ὑψηλαί, ὅσον ἐκατὸν σταδίῳ ἐκάστη τὸ περίμετρον· ἐπὶ δὲ αὐτῶν ἐπλεον τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ ἐκατόν· τούτων δὲ οἱ μὲν παρ' ἑκάτερα τῆς νήσου καθήμενοι ἐφεξῆς ἐκωπηλάτουν κυπαρίττοις μεγάλαις αὐτοκλάδοις καὶ αὐτοκόμοις ὥσπερ εἰ ἐρετμοῖς, κατόπιν δὲ ἐπὶ τῆς πρύμνης, ὡς ἐδόκει, κυβερνήτης ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ εἰστήκει χάλκεον ἔχων πηδάλιον πεντασταδιαῖον τὸ μῆκος· ἐπὶ δὲ τῆς πρῶρας ὅσον τετταράκοντα ὠπλισμένοι αὐτῶν ἐμάχοντο πάντα εἰκότες ἀνθρώποις πλὴν τῆς κόμης· αὕτη δὲ πῦρ ἦν καὶ ἐκαίετο, ὥστε οὐδὲ κορυθῶν ἐδέοντο· ἀντὶ δὲ ἰστίων ὁ ἄνεμος ἐμπίπτων τῇ ὕλῃ πολλῇ οὖσῃ ἐν ἐκάστῃ ἐκόλπον τε αὐτὴν καὶ ἔφερε τὴν νῆσον ἢ ἐθέλοι ἢ κυβερνήτης· κελευστής δὲ ἐφειστήκει αὐτοῖς καὶ πρὸς τὴν εἰρεσίαν ὁξέως ἐκινούντο ὥσπερ τὰ μακρὰ τῶν πλοίων. 103 41. τὸ μὲν οὖν πρῶτον δύο ἢ τρεῖς ἑωρῶμεν, ὕστερον δὲ ἐφάνησαν ὅσον ἑξακόσιοι, καὶ διαστάντες ἐπολέμουν καὶ ἐναυμάχουν. πολλοὶ μὲν οὖν ἀντίπρωροι συνηράσσοντο ἀλλήλαις, πολλοὶ δὲ καὶ ἐμβληθεῖσαι κατεδύοντο, αἱ δὲ συμπλεκόμεναι καρτερῶς διηγωνίζοντο καὶ οὐ ῥαδίως

ἀπελύοντο· οἱ γὰρ ἐπὶ τῆς πρῶρας παρατεταγμένοι πᾶσαν ἐπεδείκνυντο προθυμίαν ἐπιβαίνοντες καὶ ἀναιροῦντες· ἐξώγει δὲ οὐδείς. ἀντὶ δὲ χειρῶν σιδηρῶν πολύποδας μεγάλους ἐκδεδεμένους ἀλλήλοις ἀπερρίπτουν, οἱ δὲ περιπλεκόμενοι τῇ ὕλῃ κατεῖχον αὐτὴν τὴν νῆσον. ἔβαλλον μέντοι καὶ ἐτίρωσκον ὄστρεοις τε ἀμαξοπληθέσι καὶ σπόγγοις πλεθραιοῖς. 42. ἦγετο δὲ τῶν μὲν Αἰολοκένταυρος, τῶν δὲ Θαλασσοπότης· καὶ μάχῃ αὐτοῖς ἐργένητο, ὥς ἐδόκει, λείας ἔνεκα· ἐλέγετο γὰρ ὁ Θαλασσοπότης πολλὰς ἀγέλας δελφίνων τοῦ Αἰολοκενταύρου ἐληλακέναι, ὥς ἦν ἀκούειν ἐπικαλούντων ἀλλήλοις καὶ τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων ἐπιβοωμένων. τέλος δὲ νικῶσιν οἱ τοῦ Αἰολοκενταύρου καὶ νήσους τῶν πολεμίων καταδύουσιν ἀμφὶ τὰς πενήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ ἄλλας τρεῖς λαμβάνουσιν αὐτοῖς ἀνδράσιν, αἱ δὲ λοιπαὶ πρύμναν κρουσάμεναι ἔφενγον. οἱ δὲ μέχρι τινὸς διώξαντες, ἐπειδὴ ἐσπέρα ἦν, τραπόμενοι πρὸς τὰ ναυάγια τῶν πλείστων ἐπεκράτησαν καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀνείλοντο· καὶ γὰρ 104 ἐκείνων κατέδυσαν νῆσοι οὐκ ἐλάττους τῶν ὀγδοήκοντα. ἔστησαν δὲ καὶ τρόπαιον τῆς νησομαχίας ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ κήτους μίαν τῶν πολεμίων νήσων ἀνασταυρώσαντες. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν νύκτα περὶ τὸ θηρίον ἠγλίσαντο ἐξάψαντες αὐτοῦ τὰ ἀπόγεια καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν πλησίον ὀρμισάμενοι· καὶ γὰρ ἀγκυραῖς ἐχρῶντο μεγάλαις, ὑαλί- ναις, καρτεραῖς. τῇ ὑστεραίᾳ δὲ θύσαντες ἐπὶ τοῦ κήτους καὶ τοὺς οἰκίους θάψαντες ἐπ' αὐτοῦ ἀπέπλεον ἠδόμενοι καὶ ὥσπερ παιᾶνας ᾄδοντες. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νησομαχίαν γενόμενα.

ΑΛΗΘΟΥΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

1. Τὸ δ' ἀπὸ τούτου μηκέτι φέρων ἐγὼ τὴν ἐν τῷ κήτει δίκαιαν ἀχθόμενός τε τῇ μονῇ μηχανὴν τινα ἐξή-
 τουν, δι' ἧς ἂν ἐξελθεῖν γένοιτο· καὶ τὸ μὲν πρῶτον
 ἔδοξεν ἡμῖν διορύξασαι κατὰ τὸν δεξιὸν τοίχον ἀποδρά-
 ναι, καὶ ἀρξάμενοι διεκόπτομεν· ἐπειδὴ δὲ προσελθόντες
 ὅσων πέντε σταδίους οὐδὲν ἠνύομεν, τοῦ μὲν ὀρύγματος
 ἐπαυσάμεθα, τὴν δὲ ὕλην καῦσαι διέγνωμεν· οὕτω γὰρ
 ἂν τὸ κῆτος ἀποθάνειν· εἰ δὲ τοῦτο γένοιτο, θαδία ἐμελ-
 λεν ἡμῖν ἐσεσθαι ἢ ἐξοδος. ἀρξάμενοι οὖν ἀπὸ τῶν οὐ-
 ραίων ἐκαίομεν, καὶ ἡμέρας μὲν ἑπτὰ καὶ ἰσας νύκτας
 105 ἀναισθήτως εἶχε τοῦ καύματος, ὀργῇ δὲ καὶ ἐνάτῃ συν-
 ἴμεν αὐτοῦ νοσοῦντος· ἀργότερον γοῦν ἀνέχασκε, καὶ
 εἴ ποτε ἀναχάνοι, ταχὺ συνέμνε. δεκάτῃ δὲ καὶ ἐνδεκάτῃ
 τέλειον ἀπονενέκρωτο καὶ δυσώδες ἦν· τῇ δωδεκάτῃ δὲ
 μόλις ἐνενοήσαμεν, ὥς, εἰ μὴ τις χανόντος αὐτοῦ ὑπο-
 στηρίξειε τοὺς γομφίους, ὥστε μηκέτι συγκλείσαι, κιν-
 δυνεύσομεν κατακλεισθέντες ἐν νεκρῷ αὐτῷ ἀπολέσθαι
 οὕτω δὴ μεγάλοις δοκοῖς τὸ στόμα διερεῖσαντες τὴν ναῦν
 ἐπεσκευάζομεν ὕδαρ τε ὥς ἐνι πλεῖστον ἐμβαλλόμενοι καὶ
 τὰ ἄλλα ἐπιτηδεῖα· κυβερνᾶν δ' ἐμελλεν ὁ Σκίνθαρος.
 τῇ δ' ἐπιούσῃ τὸ μὲν ἤδη ἐτεθνήκει. 2. ἡμεῖς δὲ ἀνελκύ-
 σαντες τὸ πλοῖον καὶ διὰ τῶν ἀραιωμάτων διαγαρόντες
 καὶ ἐκ τῶν ὀδόντων ἐξάφαντες ἡρέμα καθήκαμεν ἐς τὴν
 θάλατταν· ἐπαναβάντες δὲ ἐπὶ τὰ νῶτα καὶ θύσαντες τῷ
 Ποσειδῶνι αὐτοῦ παρὰ τὸ τρόπαιον ἡμέρας τε τρεῖς ἐπ-
 αυλίσάμενοι — σινημία γὰρ ἦν — τῇ τετάρτῃ ἀπεπλεύ-
 σαμεν. ἐνθα δὴ πολλοῖς τῶν ἐκ τῆς ναυμαχίας νεκρῶν
 ἀπνιγνόμεν καὶ προσωκέλλομεν, καὶ τὰ σώματα καταμε-

τροῦντες ἐθανυμάζομεν. καὶ ἡμέρας μὲν τινὰς ἐπλεόμην
 εὐκράτω ἄερί χρώμενοι, ἔπειτα βορέου σφοδροῦ πνεύ-
 σαντος μέγα κρύος ἐγένετο καὶ ὑπ' αὐτοῦ πᾶν ἐπάγη τὸ
 πέλαγος οὐκ ἐπιπολῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐς βάθος ὅσον
 ἐπὶ τετρακοσίας ὀργυιάς, ὥστε καὶ ἀποβάντας διαθεῖν ἐπὶ
 τοῦ κρυστάλλου. ἐπιμένοντος δὲ τοῦ πνεύματος φέρειν 106
 οὐ δυνάμενοι τοιούδε τι ἐπενοήσαμεν — ὁ δὲ τὴν γνώ-
 μην ἀποφηνάμενος ἦν Σκίνθαρος — σκάψαντες γὰρ ἐν
 τῷ ὕδατι σπήλαιον μέγιστον ἐν τούτῳ ἐμείναμεν ἡμέρας
 τριακόντα, πῦρ ἀνακαίοντες καὶ σιτούμενοι τοὺς ἰχθύς·
 εὐρίσκομεν δὲ αὐτοὺς ἀνορύττοντες. ἐπειδὴ δὲ ἤδη ἐπέ-
 λιπε τὰ ἐπιτήδεια, προσελθόντες καὶ τὴν ναῦν πεπηγυῖαν
 ἀνασπᾶσαντες καὶ πετάσαντες τὴν ὀθόνην ἐσυρόμεθα
 ὥσπερ πλέοντες λείως καὶ προσηνώς ἐπὶ τοῦ πάγου διο-
 λισθαίνοντες. ἡμέρα δὲ πέμπτη ἀλέα τε ἦδη ἦν καὶ ὁ πά-
 γος ἐλύετο καὶ ὕδωρ πάντα αὐθις ἐγίνετο. 3. πλεύσαντες
 οὖν ὅσον τριακοσίους σταδίους νήσω μικρᾷ καὶ ἐρήμῃ
 προσηνέχθημεν, ἀφ' ἧς ὕδωρ λαβόντες — ἐπελελοίπει
 γὰρ ἡδη — καὶ δύο ταῦρους ἄγριους κατατοξεύσαντες
 ἀπεπλεύσαμεν. οἱ δὲ ταῦροι οὗτοι τὰ κέρατα οὐκ ἐπὶ τῆς
 κεφαλῆς εἶχον, ἀλλ' ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὥσπερ ὁ Μω-
 μος ἡξίου. μετ' οὐ πολὺ δὲ εἰς πέλαγος ἐνεβαίνομεν, οὐχ
 ὕδατος, ἀλλὰ γάλακτος· καὶ νήσος ἐν αὐτῷ ἐφαίνετο
 λευκὴ πλήρης ἀμπέλων. ἦν δὲ ἡ νήσος τυρὸς μέγιστος,
 πάνυ συμπεπηγώς, ὥς ὕστερον ἐμπαρόντες ἐμάθομεν,
 πέντε καὶ εἴκοσι σταδίων τὸ περίμετρον· αἱ δὲ ἀμπελοὶ
 βοτρυῶν πλήρεις, οὐ μέντοι οἶνον, ἀλλὰ γάλα ἐξ αὐτῶν
 ὑποθλίβοντες ἐπίνομεν. ἱερὸν δὲ ἐν μέσῃ τῇ νήσῳ ἀνω-
 κοδόμητο Γαλατείας τῆς Νηρηίδος, ὥς ἐδήλον τὸ ἐπί-
 γραμμα. ὅσον δ' οὖν χρόνον ἐκεῖ ἐμείναμεν, ὅφου μὲν ἡ
 γῆ καὶ σιτίον ὑπῆρχε, ποτὶν δὲ τὸ γάλα τὸ ἐκ τῶν βο-
 ταύων. βασιλεύει δὲ τῶν χωρίων τούτων ἐλένητο Τυρῶ 107

ἡ Σαλμωνέως, μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀπαλλαγὴν ταύτην παρὰ τοῦ Ποσειδῶνος λαβοῦσα τὴν τιμὴν. 4. μέιναντες δὲ ἡμέρας ἐν τῇ νήσῳ πέντε τῇ ἑκτῇ ἐξωρμήσαμεν, αὐ-
 ρας μὲν τινος παραπεμπούσης, λειοκύμονος δὲ οὔσης τῆς
 θαλάττης· τῇ ὁγδόῃ δὲ ἡμέρᾳ πλείοντες οὐκέτι διὰ τοῦ
 γάλακτος, ἀλλ' ἤδη ἐν ἁλμυρῷ καὶ κυανῷ ὕδατι, καθο-
 ρῶμεν ἀνθρώπους πολλοὺς ἐπὶ τοῦ πελάγους διασθένον-
 τας, ἅπαντα ἡμῖν προσεικότας καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ με-
 γέθη, πλὴν τῶν ποδῶν μόνων· ταῦτα γὰρ φέλλινα εἶχον·
 ἄφ' οὗ δὴ οἶμαι καὶ ἐκαλοῦντο Φελλόποδες. ἐθανυμάζο-
 μεν οὖν ἰδόντες οὐ βαπτιζομένους, ἀλλ' ὑπερέχοντας τῶν
 κυμάτων καὶ ἀδεῶς ὁδοιποροῦντας. οἱ δὲ καὶ προσήεσαν
 καὶ ἡσπάζοντο ἡμᾶς Ἑλληνικῇ φωνῇ ἑλεγόν τε εἰς Φελλῶ
 τὴν αὐτῶν πατρίδα ἐπέλγεσθαι· μέχρι μὲν οὖν τινος συν-
 ωδοιπόρου ἡμῖν παραθέοντες, εἶτα ἀποτραπόμενοι τῆς
 ὁδοῦ ἐβάδιζον εὐπλοῖαν ἡμῖν ἐπευξάμενοι. μετ' ὀλίγου
 δὲ πολλὰ νῆσοι ἐφαίνοντο, πλησίον μὲν ἐξ ἀριστερῶν ἡ
 Φελλῶ, εἰς ἣν ἐκεῖνοι ἐσπευδον, πόλις ἐπὶ μεγάλου καὶ
 στρογγύλου φελλοῦ κατοικουμένη· πόρρωθεν δὲ καὶ μάλ-
 λον ἐν δεξιᾷ πέντε μέγισται καὶ ὑψηλόταται, καὶ πῦρ
 πολὺ ἀπ' αὐτῶν ἀνεκαίετο. 5. κατὰ δὲ τὴν πρῶραν μία
 πλατεῖα καὶ ταπεινὴ, σταδίους ἐπέχουσα οὐκ ἐλάττους
 πεντακοσίων. ἥδη δὲ πλησίον τε ἡμεν καὶ θαυμαστὴ τις
 αὔρα περιέπνευσεν ἡμᾶς, ἥδεῖα καὶ εὐώδης, οἷαν φησὶν
 ὁ συγγραφεὺς Ἡρόδοτος ἀπόζειν τῆς εὐδαίμονος Ἀρα-
 108 βίας. οἷον γὰρ ἀπὸ ῥόδων καὶ ναρκίσσων καὶ ὑακίνθων
 καὶ κρίνων καὶ ἰων, ἔτι δὲ μυρρίνης καὶ δάφνης καὶ ἁμ-
 πελάνθης, τοιοῦτον ἡμῖν τὸ ἥδὺ προσέβαλλεν. ἡσθέντες
 δὲ τῇ ὁσμῇ καὶ χρηστὰ ἐκ μακρῶν πόνων ἐλπίσαντες κατ'
 ὀλίγον ἤδη πλησίον τῆς νήσου ἐγγινόμεθα. ἐνθα δὴ καὶ
 καθεωρῶμεν λιμένας τε πολλοὺς περὶ πᾶσαν ἀκλύστους
 καὶ μεγάλους ποταμούς τε διανυγείς ἐξιόντας ἡρέμα ἐς τὴν

θάλατταν, ἔτι δὲ λειμῶνας καὶ ὕλας καὶ ὄρνεα μουσικά,
 τὰ μὲν ἐπὶ τῶν ἡλόνων ἄδοντα, πολλὰ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
 κλάδων· ἤρ τε κοῦφος καὶ εὐπνους περιεκέχυτο τὴν χώ-
 ραν· καὶ αὐραὶ δὲ τινες ἡδεῖαι διαπνέουσαι ἡρέμα τὴν
 ὕλην διεσάλεον, ὥστε καὶ ἀπὸ τῶν κλάδων κινουμένων
 τερπνὰ καὶ συνεχῇ μέλη ἀπεσυρίζετο εὐκίκα τοῖς ἐπ' ἐρη-
 μίας αὐλήμασι τῶν πλαγίων αὐλῶν. καὶ μὴν καὶ βοή
 σύμμικτος ἠκούετο ἄθρους, οὐ θορυβώδης, ἀλλ' οἷα γέ-
 νοιτ' ἂν ἐν συμποσίῳ, τῶν μὲν αὐλούντων, τῶν δὲ ἐπαι-
 νούντων, ἐνίων δὲ κροτούντων πρὸς αὐλὸν ἢ κιθάραν.
 6. τοῖς τοῖς ἅπασιν κηλούμενοι κατήχθημεν, ὁρμίσαντες δὲ 109
 τὴν ναῦν ἀπεβαίνομεν τὸν Σκίνθαρον ἐν αὐτῇ καὶ δύο
 τῶν ἐταίρων ἀπολιπόντες. προλόντες δὲ διὰ λειμῶνος
 εὐανθοῦς ἐντυγχάνομεν τοῖς φρουροῖς καὶ περιπόλοις, οἱ
 δὲ δῆσαντες ἡμᾶς ῥοδίνοις στεφάνοις — οὗτος γὰρ μέγι-
 στος παρ' αὐτοῖς δεσμός ἐστιν — ἀνήγον ὡς τὸν ἄρχοντα,
 παρ' ὧν δὴ καθ' ὁδὸν ἠκούσαμεν ὡς ἢ μὲν νῆσος εἴη τῶν
 Μακάρων προσαγορευομένη, ἀρχὸς δὲ ὁ Κρῆς Ραδάμαν-
 θυς. καὶ δὴ ἀναχθέντες ὡς αὐτὸν ἐν τάξει τῶν δικαζο-
 μένων ἔστημεν τέταρτοι. 7. ἦν δὲ ἡ μὲν πρώτη δίκη περὶ
 Αἰάντος τοῦ Τελαμῶνος, εἴτε χρὴ αὐτὸν συνεῖναι τοῖς
 ἥρωσιν εἴτε καὶ μὴ· κατηγορεῖτο δὲ αὐτοῦ ὅτι μεμήνηοι
 καὶ ἑαυτὸν ἀποκτάνοι. τέλος δὲ πολλῶν ῥηθέντων ἔγνω
 ὁ Ραδάμανθυς, νῦν μὲν αὐτὸν πιόμενον τοῦ ἐλλεβόρου
 παραδοθῆναι Ἰπποκράτει τῷ Κῳ ἰατρῷ, ὕστερον δὲ
 σωφρονήσαντα μετέχειν τοῦ συμποσίου. 8. δευτέρα δὲ 110
 ἦν κρίσις ἐρωτική, Θησέως καὶ Μενελάου περὶ τῆς Ἑλέ-
 νης διαγωνιζομένων, ποτέρῳ χρὴ αὐτὴν συνοικεῖν. καὶ
 ὁ Ραδάμανθυς ἐδίκασε Μενελάῳ συνεῖναι αὐτὴν ἅτε καὶ
 τοσαῦτα πονήσαντι καὶ κινδυνεύσαντι τοῦ γάμου ἕνεκα·
 καὶ γὰρ αὐτὸς τῷ Θησεὶ καὶ ἄλλας εἶναι γυναῖκας τὴν τε
 Ἀμαξένα καὶ τὰς τοῦ Μίνωος θυγατέρας. 9. τρίτη δ' ἐδι-

κάσθη περὶ προεδρίας Ἀλεξάνδρῳ τε τῷ Φιλίππου καὶ Ἀννίβᾳ τῷ Καρχηδονίῳ, καὶ ἔδοξε προέχειν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ θρόνος αὐτῷ ἐτέθη παρὰ Κυρὸν τὸν Πέρσην τὸν πρότερον. 10. τέταρτοι δὲ ἡμεῖς προσήχθημεν· καὶ ὁ μὲν ἤρετο τί παθόντες ἐτι ζῶντες ἱεροῦ χωρίου ἐπιβαίημεν· ἡμεῖς δὲ πάντα ἐξῆς διηγησάμεθα. οὗτος δὴ μεταστησάμενος ἡμᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐσκέπτετο καὶ τοῖς συνέδροις ἐκοινοῦτο περὶ ἡμῶν. συνήδρευον δὲ ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ Ἀριστείδης ὁ δίκαιος ὁ Ἀθηναῖος. ὥς δὲ ἔδοξεν αὐτῷ, ἀπεφήνατο, τῆς μὲν φιλοπραγμοσύνης καὶ τῆς ἀποδημίας, ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν, δοῦναι τὰς εὐθύνας, τὸ δὲ νῦν ῥητὸν χρόνον μέιναντας ἐν τῇ νήσῳ καὶ συνδιαιτηθέντας τοῖς ἥρωσιν ἀπελθεῖν. ἔταξε δὲ καὶ τὴν προθεσμίαν τῆς ἐπιδημίας μὴ πλεόν μηνῶν ἑπτὰ.

- 111 11. τοῦντεῦθεν ἡμῖν αὐτομάτων τῶν στεφάνων περιρρέντων ἐλελύμεθα καὶ εἰς τὴν πόλιν ἡγρόμεθα καὶ εἰς τὸ τῶν Μακάρων συμπόσιον. αὕτη μὲν οὖν ἡ πόλις πᾶσα χρυσή, τὸ δὲ τεῖχος περιέκειται σμαράγδινον· πύλαι δὲ εἰσιν ἑπτὰ, πᾶσαι μονόξυλοι κινναμώμιοι· τὸ μέντοι ἔδαφος τῆς πόλεως καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ τείχους γῆ ἐλεφαντίνη· ναοὶ δὲ πάντων θεῶν βηρύλλου λίθου ὀκοδομημένοι, καὶ βωμοὶ ἐν αὐτοῖς μέγιστοι μονόλιθοι ἀμεθύστινοι, ἐφ' ὧν ποιοῦσι τὰς ἐκατόμβας. περὶ δὲ τὴν πόλιν ῥεῖ ποταμὸς μύρου τοῦ καλλίστου τὸ πλάτος πήχεων ἑκατὸν βασιλικῶν, βάθος δὲ πεντήκοντα, ὥστε νεῖν εὐμαρῶς. λουτρὰ δὲ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς οἴκοι μεγάλοι ὑάλινοι, τῷ κινναμῳμῷ ἐγκαιόμενοι· ἀντὶ μέντοι ὕδατος ἐν ταῖς πύλαις ὁρόσος θερμή ἐστίν. 12. ἐσθῆτι δὲ χρῶνται ἀραχνίους λεπτοῖς, πορφυροῖς. αὐτοὶ δὲ σώματα μὲν οὐκ ἔχουσιν, ἀλλ' ἀναφείς καὶ ἄσαρκοί εἰσι, μορφὴν δὲ καὶ ἰδέαν μόνην ἔχουσι καὶ ἐμφαίνουσι, καὶ ἀσώματοι ὄντες ὁμῶς συνεστῶσι καὶ κιννοῦνται καὶ φρονοῦσι καὶ φωνὴν ἀφίπῃσι,

καὶ ὅλως ἔοικε γυμνή τις ἢ ψυχὴ αὐτῶν περιπολεῖν τὴν τοῦ σώματος ὁμοιότητα περικειμένη· εἰ γοῦν μὴ ἄφαιτό τις, οὐκ ἂν ἐλέγξειε μὴ εἶναι σῶμα τὸ ὁρώμενον· εἰσὶ 112 γὰρ ὥσπερ σκιαὶ ὀρθαί, οὐ μέλαιναι. γηράσκει δὲ οὐδείς, ἀλλ' ἐφ' ἧς αὖ ἡλικίας ἔλθῃ παραμένει. οὐ μὴν οὐδὲ νύξ παρ' αὐτοῖς γίνεται, οὐδὲ ἡμέρα πάνυ λαμπρά· καθάπερ γὰρ τὸ λυκαυγὲς ἤδη πρὸς ἕω μηδέπω ἀνατείλαντος ἡλίου, τοιοῦτο φῶς ἐπέχει τὴν γῆν. καὶ μέντοι καὶ ὥραν μίαν ἴσασι τοῦ ἔτους· αἰ γὰρ παρ' αὐτοῖς ἕαρ ἐστὶ καὶ εἰς ἄνεμος παρ' αὐτοῖς πνεῖ ὁ ξέφυρος. 13. ἡ δὲ χώρα πᾶσι μὲν ἄνθεσι, πᾶσι δὲ φυτοῖς ἡμέροις τε καὶ σκιεροῖς τέθηλεν· αἱ μὲν γὰρ ἄμπελοι δωδεκάφοροί εἰσι καὶ κατὰ μῆνα ἕκαστον καρποφοροῦσι· τὰς δὲ θοιάς καὶ τὰς μηλέας καὶ τὴν ἄλλην ὁπώραν ἔλεγον μὲν εἶναι τρισκαιδεκάφορον· ἑνὸς γὰρ μηνὸς τοῦ παρ' αὐτοῖς Μινῶου δις καρποφορεῖ. ἀντὶ δὲ πυροῦ οἱ στάχυες ἄρτον ἔτοιμον ἐπ' ἄκρων φύουσιν ὥσπερ μύκητας. πηγαὶ δὲ περὶ τὴν πόλιν ὕδατος μὲν πέντε καὶ ἐξήκοντα καὶ τριακόσιαι, μέλιτος δὲ ἄλλαι τοσαῦται, μύρου δὲ πεντακόσιαι, μικρότεραι μέντοι αὗται· καὶ ποταμοὶ γάλακτος ἑπτὰ καὶ οἶνον ὀκτώ. 14. τὸ δὲ συμπόσιον ἔξω τῆς πόλεως πεποιήται ἐν τῷ Ἡλυσίῳ καλουμένῳ πεδίῳ· λειμὼν δὲ ἐστὶ κάλλιστος καὶ περὶ αὐτὸν ὕλη παντοία, πυκνὴ, ἐπισκιάζουσα τοὺς κατακειμένους, καὶ στρωμνὴ μὲν ἐκ τῶν ἀνθέων ὑποβέβληται. διακονοῦνται δὲ καὶ διαφέρουσιν ἕκαστα οἱ ἄνεμοι πλήν γε τοῦ οἰνοχοεῖν· τοῦτου γὰρ οὐ δέονται, περὶ δὲ τὸ συμπόσιον ὑάλινά ἐστι μεγάλα δένδρα τῆς 113 διαυγεστάτης ὑάλου, καὶ καρπὸς ἐστὶ τῶν δένδρων τούτων ποτήρια παντοία καὶ τὰς κατασκευὰς καὶ τὰ μερέθῃ· ἐπειδὴν οὖν παρή τις ἐς τὸ συμπόσιον, τρυγῆσας ἐν ἡ καὶ δύο τῶν ἐκπωμάτων παρατίθεται, τὰ δὲ αὐτὰ οἶνον πλήρη γίνονται. οὕτω μὲν πίνουσιν. ἀντὶ δὲ τῶν

στεφανῶν καὶ ἀηδόνες καὶ τὰ ἄλλα μουσικὰ ὄρνεα ἐκ τῶν πλησίον λειμῶνων τοῖς στόμασιν ἀνθολογοῦντα κατανίφει αὐτοὺς μετ' ὥδης ὑπερπετόμενα. καὶ μὴν καὶ μυρίζονται ὡδὲ· νεφέλαι πικρὰ ἀνασπᾶσαι μύρον ἐκ τῶν πηγῶν καὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐπιστᾶσαι ὑπὲρ τὸ συμπόσιον ἡρέμα τῶν ἀνέμων ὑποθλιβόντων ὕουσι λεπτὸν ὥσπερ δρόσον. 15. ἐπὶ δὲ τῷ δείπνῳ μουσικῇ τε καὶ ὥδαϊς σχολάζουσιν· ἄδεται δὲ αὐτοῖς τὰ τοῦ Ὀμήρου ἔπη μάλιστα· καὶ αὐτὸς γὰρ πάρεστι καὶ συνευχεῖται αὐτοῖς ὑπὲρ τὸν Ὀδυσσεῖα κατακείμενος. οἱ μὲν οὖν χοροὶ ἐκ παίδων εἰσὶ καὶ παρθένων· ἐξάρχουσι δὲ καὶ συνάδουσιν Εὐνομὸς τε ὁ Λοκρὸς καὶ Ἀρίων ὁ Λέσβιος καὶ Ἀνακρέων καὶ Στησίχορος· καὶ γὰρ τοῦτον παρ' αὐτοῖς ἔθεασάμην, ἥδη τῆς Ἑλένης αὐτῷ διηλλαγμένης. ἐπειδὴν δὲ οὗτοι παύσονται ἄδοντες, δεύτερος χορὸς παρέρχεται ἐκ κύκνων καὶ χελιδόνων καὶ ἀηδόνων. ἐπειδὴν δὲ καὶ οὗτοι ἄσῳσι, τότε ἥδη ἡ πᾶσα ὕλη ἐπαυλεῖ τῶν ἀνέμων καταρχόντων.

- 114 16. μέγιστον δὲ δὴ πρὸς εὐφροσύνην ἐκεῖνο ἔχουσι· πηγαὶ εἰσὶ δύο παρὰ τὸ συμπόσιον, ἡ μὲν γέλωτος, ἡ δὲ ἡδονῆς· ἐκ τούτων ἑκατέρας πάντες ἐν ἄρχῃ τῆς εὐωχίας πίνουσι καὶ τὸ λοιπὸν ἡδόμενοι καὶ γελῶντες διάγουσι.

17. Βούλομαι δὲ εἰπεῖν καὶ τῶν ἐπισήμων οὐστinas παρ' αὐτοῖς ἔθεασάμην· πάντας μὲν τοὺς ἡμιθέους καὶ τοὺς ἐπὶ Ἴλιον στρατεύσαντας πλήν γε τοῦ Λοκροῦ Αἰάντος· ἐκεῖνον δὲ μόνον ἔφασκον ἐν τῷ τῶν ἄσεβων χώρῳ κολάζεσθαι. βαρβάρων δὲ Κύρους τε ἀμφοτέρους καὶ τὸν Σκύθην Ἀνάχαρσιν καὶ τὸν Θράκα Ζάμολξιν καὶ Νουμᾶν τὸν Ἰταλιώτην, καὶ μὴν καὶ Αὐκουργον τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ Φωκίωνα καὶ Τέλλον τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τοὺς σοφοὺς ἄνεν Περιάνδρου. εἶδον δὲ καὶ Σωκράτην τὸν Σωφρονίσκον ἀδολεσχοῦντα μετὰ Νέστορος καὶ Παλαμήδους· περὶ δὲ αὐτὸν ἦσαν Τάκινθος τε ὁ Λακεδαι-

μόνιος καὶ ὁ Θεσπιεύς Νάρκισσος καὶ Ἰλας καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ καλοί. καὶ μοι ἐδόκει ἔρᾶν τοῦ Ῥακίνθου· τὰ πολλὰ γοῦν ἐκεῖνον διήλεγχεν. ἐλέγετο δὲ χαλεπαίνειν αὐτῷ ὁ Ῥαδάμανθους καὶ ἠπειληκέναι πολλάκις ἐκβαλεῖν αὐτὸν ἐκ τῆς νήσου, ἣν φλυαρῇ καὶ μὴ ἐθέλῃ 115 ἀφείλῃ τὴν εἰρωνείαν εὐωχεῖσθαι. Πλάτων δὲ μόνος οὐ παρῆν, ἀλλ' ἐλέγετο καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἀναπλασθείσῃ ὑπ' αὐτοῦ πόλει οἰκεῖν χρῶμενος τῇ πολιτείᾳ καὶ τοῖς νόμοις οἷς συνέγραψεν. 18. οἱ μέντοι ἅμφ' Ἀρίστιππὸν τε καὶ Ἐπίκουρον τὰ πρῶτα παρ' αὐτοῖς ἐφέροντο ἡδεῖς τε ὄντες καὶ κεχαρισμένοι καὶ συμποτικώτατοι. παρῆν δὲ καὶ Αἰσώπος ὁ Φρύξ· τούτῳ δὲ ὅσα καὶ γελωτοποιῶ χρῶνται. Διογένης μὲν γε ὁ Σινωπεὺς τοσοῦτον μετέβαλε τοῦ τρόπου, ὥστε γῆμαι μὲν Δαΐδα τὴν ἐταίραν, ὀρχεῖσθαι δὲ 120 πολλάκις ὑπὸ μέθης ἀνιστάμενον καὶ παροινεῖν. τῶν δὲ Στωϊκῶν οὐδεὶς παρῆν· ἔτι γὰρ ἐλέγοντο ἀναβαίνειν τὸν τῆς ἀρετῆς ὄρθιον λόφον. ἡκούομεν δὲ καὶ περὶ Χρυσίππου ὅτι οὐ πρότερον αὐτῷ ἐπιβῆναι τῆς νήσου θέμις, πρὶν τὸ τέταρτον ἑαυτὸν ἐλλεβορίσῃ. τοὺς δὲ Ἀκαδημαϊκοὺς ἔλεγον ἐθέλειν μὲν ἔλθειν, ἐπέχειν δὲ ἔτι καὶ διασκέπτεσθαι· μὴδὲ γὰρ αὐτὰ τοῦτό πω καταλαμβάνειν, εἰ καὶ νῆσός τις τοιαύτη ἐστίν. ἄλλως τε καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ 125 Ῥαδαμάνθους, οἶμαι, κρίσιν ἐδεδοίκεσαν, ἅτε καὶ τὸ κριτήριον αὐτοὶ ἀνρηγκότες. πολλοὺς δὲ αὐτῶν ἐφασκον ὀρμηθέντας ἀκολουθεῖν τοῖς ἀφικνουμένοις, ὑπὸ νουθετίας δὲ ἀπολείπεσθαι μὴ καταλαμβάνοντας καὶ ἀναστρέφειν ἐκ μέσης τῆς ὁδοῦ. 19. οὗτοι μὲν οὖν ἦσαν οἱ ἀξιολογώτατοι τῶν παρόντων. τιμῶσι δὲ μάλιστα τὸν Ἀχιλλέα καὶ μετὰ τοῦτον Θησέα. περὶ δὲ συνουσίας καὶ ἀφροδισίων οὕτω φρονοῦσι· μίσγονται μὲν ἀναφανδὸν πάντων ὁρώντων καὶ γυναιξὶ καὶ ἄρρεσι, καὶ οὐδαμῶς τοῦτο αἰσχρὸν αὐτοῖς δοκεῖ· μόνος δὲ Σωκράτης διώμνυτο ἢ μὴν καθά-

ρῶς πλησιάζειν τοῖς νέοις· καὶ μέντοι πάντες αὐτοῦ ἐπι-
ορκεῖν κατεγίνωσκον· πολλάκις γοῦν ὁ μὲν Ῥάκινθος ἢ
ὁ Νάρκισσος ὁμολόγουν, ἐκεῖνος δὲ ἡρνεῖτο. αἱ δὲ γυ-
ναῖκες εἰσι πᾶσι κοιναὶ καὶ οὐδεὶς φθονεῖ τῷ πλησίον,
ἀλλ' εἰσὶ περὶ τοῦτο μάλιστα Πλατωνικώτατοι· καὶ οἱ
παῖδες δὲ παρέχουσι τοῖς βουλομένοις οὐδὲν ἀντιλέγοντες.

- 117 20. Οὕτω δὲ δύο ἢ τρεῖς ἡμέραι διεληλύθεσαν, καὶ
προσελθὼν ἐγὼ Ὀμηρῷ τῷ ποιητῇ, σχολῆς οὔσης ἀμφοῖν,
τά τε ἄλλα ἐπυνθανόμην καὶ ὅθεν εἴη, λέγων τοῦτο μά-
λιστα παρ' ἡμῖν εἰσέτι νῦν ζητεῖσθαι. ὁ δὲ οὐδ' αὐτὸς
μὲν ἀγνοεῖν ἐφασκεν ὥς οἱ μὲν Χιον, οἱ δὲ Συμυριαῖον,
πολλοὶ δὲ καὶ Κολοφώνιον αὐτὸν νομίζουσιν. εἶναι μὲν-
τοι γε ἔλεγε Βαβυλώνιος, καὶ παρὰ γε τοῖς πολίταις οὐχ
Ὀμηρος, ἀλλὰ Τιγράνης καλεῖσθαι· ὕστερον δὲ Ὀμηρεύ-
σας παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἀλλάξαι τὴν προσηγορίαν. ἔτι δὲ
καὶ περὶ τῶν ἀθιγενομένων στίχων ἐπηρώτων, εἰ ὑπ' ἐκεί-
νου εἶσιν ἐγγεγραμμένοι. καὶ ὃς ἐφασκε πάντας αὐτοῦ
εἶναι. κατεγίνωσκον οὖν τῶν ἀμφὶ τὸν Ζηνόδοτον καὶ
Ἀρίσταρχον γραμματικῶν πολλὴν τὴν ψυχρολογίαν. ἐπεὶ
δὲ ταῦτα ἱκανῶς ἀπεκρίνατο, πάλιν αὐτὸν ἡρώτων τί θή-
118 ποτε ἀπὸ τῆς μῆνιδος τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο· καὶ ὃς εἶπεν
οὕτως ἐπελθεῖν αὐτῷ μηδὲν ἐπιτηδεύσαντι. καὶ μὴν
κἀκεῖνο ἐπεθύμουσι εἰδέναι, εἰ προτέραν ἔγραψε τὴν
Ὀδύσσειαν τῆς Ἰλιάδος, ὥς οἱ πολλοὶ φασιν· ὁ δὲ ἡρ-
νεῖτο. ὅτι μὲν γὰρ οὐδὲ τυφλὸς ἦν, ὁ καὶ αὐτὸ περὶ
αὐτοῦ λέγουσιν, αὐτίκα ἠπιστάμην· ἑώρα γάρ, ὥστε
οὐδὲ πυνθάνεσθαι ἐδεόμην. πολλάκις δὲ καὶ ἄλλοτε τοῦτο
ἐποίουν, εἰ ποτε αὐτὸν σχολὴν ἄγοντα ἐώρων· προσιὼν
γάρ τι ἐπυνθανόμην αὐτοῦ, καὶ ὃς προθύμως πάλιν ἀπε-
κρίνατο, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν δίκην, ἐπειδὴ ἐκράτησεν·
ἦν γάρ τις γραφὴ κατ' αὐτοῦ ἐπενηνεγμένη ὕβρεως ὑπὸ
Θερσίτου ἐφ' οἷς αὐτὸν ἐν τῇ ποιήσει ἐσκώψε, καὶ ἐνί-

κησεν Ὅμηρος Ὀδυσσεύως συναγορεύοντος. 21. κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἀφίκετο καὶ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος ἐπτάκις ἀλλαγὴς καὶ ἐν τοσούτοις ἔξοις βιοτεύσας καὶ ἐκτελέσας τῆς ψυχῆς τὰς περιόδους. ἦν δὲ χρυσοῦς ὅλον 119 τὸ δεξιὸν ἡμίτομον. καὶ ἐκρίθη μὲν συμπολιτευσάσθαι αὐτοῖς, ἐνεδοιάζετο δὲ ἔτι πότερον Πυθαγόραν ἢ Εὐφορ-
 βον χρῆ αὐτὸν ὀνομάζειν. ὁ μὲντοι Ἐμπεδοκλῆς ἦλθε μὲν καὶ οὗτος, περίεσθός καὶ τὸ σῶμα ὅλον ὠπηγμένος· οὐ μὴν παρεδέχθη καίτοι πολλὰ ἱκετεύων.

22. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐνέστη ὁ ἀγὼν τὰ παρ' αὐτοῖς Θανατούσια. ἡγωνοθέτει δὲ Ἀχιλλεὺς τὸ πέμπτον καὶ Θησεύς τὸ ἕβδομον. τὰ μὲν οὖν ἄλλα μακρὸν αὖ εἴη λέγειν· τὰ δὲ κεφάλαια τῶν πραχθέντων διηγήσομαι. πάλην μὲν ἐνίκησε Κἄρος ὁ ἀφ' Ἡρακλέους Ὀδυσσεῖα περὶ τοῦ στεφάνου καταγωνισάμενος· πυγμῇ δὲ ἰσὴ ἐγένετο Ἀρείου τε τοῦ Αἰγυπτίου, ὃς ἐν Κορίνθῳ τέθαιπται, καὶ 120 Ἐπειῶ ἀλλήλοις συνελθόντων. παγκρατίου δὲ ἄθλα οὐ τίθεται παρ' αὐτοῖς. τὸν μὲντοι δρόμον οὐκέτι μέμνημαι ὅστις ἐνίκησε. ποιητῶν δὲ τῇ μὲν ἀληθείᾳ παρὰ πολὺ ἐκράτει Ὅμηρος, ἐνίκησε δὲ ὅμως Ἡσίοδος. τὰ δὲ ἄθλα ἦν ἅπασι στέφανος πλακεῖς ἐκ πτερῶν ταωνείων.

23. Ἄρτι δὲ τοῦ ἀγῶνος συντετελεσμένου ἡγγέλ-
 λοντο οἱ ἐν τῷ χώρῳ τῶν ἀσεβῶν κολαζόμενοι ἀπορρή-
 ξαντες τὰ δεσμά καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπικρατήσαντες ἐλαύ-
 νειν ἐπὶ τὴν νῆσον· ἡγεῖσθαι δὲ αὐτῶν Φάλαριν τε τὸν Ἀκραγαντῖνον καὶ Βούσιριν τὸν Αἰγύπτιον καὶ Διομήδην τὸν Θρᾷκα καὶ τοὺς περὶ Σκείρωνα καὶ Πιτυοκάμπτην. 121
 ὥς δὲ ταῦτα ἤκουσεν ὁ Παδάμανθος, ἐκτάττει τοὺς ἥρωας ἐπὶ τῆς ἡϊόνος· ἡγρεῖτο δὲ Θησεύς τε καὶ Ἀχιλλεὺς καὶ Αἴας ὁ Τελαμώνιος ἥδη σωφρονῶν· καὶ συμβέξαντες ἐμάχοντο καὶ ἐνίκησαν οἱ ἥρωες Ἀχιλλέως τὰ πλείστα κατορθώσαντος. ἡρίστευσε δὲ καὶ Σωκράτης ἐπὶ τῷ δεξιῷ

ταχθεὶς πολὺ μᾶλλον ἢ ὅτε ζῶν ἐπὶ Δηλίῳ ἐμάχετο. προσ-
 ιόντων γὰρ τῶν πολεμίων οὐκ ἔφυγε καὶ τὸ πρόσωπον
 ἄτρεπτος ἦν· ἐφ' οἷς καὶ ὕστερον ἐξηρέθη αὐτῷ ἀριστεῖον,
 καλὸς τε καὶ μέγιστος παράδεισος ἐν τῷ προαστείῳ, ἐνθα
 καὶ συγκαλῶν τοὺς ἐταίρους διελέγετο Νεκρακαθημίαν
 122 τὸν τόπον προσαγορεύσας. 24. συλλαβόντες οὖν τοὺς
 νευικημένους καὶ δήσαντες αὐτοὺς ἀπέπεμψαν ἐτι μᾶλλον
 κολασθησομένους. ἔγραψε δὲ καὶ ταύτην τὴν μάχην Ὀμη-
 ρος καὶ ἀπιόντι μοι ἔδωκε τὰ βιβλία κομίζειν τοῖς παρ'
 ἡμῖν ἀνθρώποις· ἀλλ' ὕστερον καὶ ταῦτα μετὰ τῶν ἄλ-
 λων ἀπώλεσamen. ἦν δὲ ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος αὕτη,
 νῦν δέ μοι ἐννεπε, Μοῦσα, μάχην νεκύων ἡρώων.
 τότε δ' οὖν κυάμους ἐψήσαντες, ὥσπερ παρ' αὐτοῖς νό-
 μος ἐπειδὴν τὸν πόλεμον κατορθώσωσιν, εἰσιτιῶντο τὰ
 ἐπινίκια καὶ ἑορτὴν μεγάλην ἤγον· μόνος δὲ ταύτης οὐ
 μετεῖχε Πυθαγόρας, ἀλλ' ἄσιτος πόρρω ἐκαθέζετο μυ-
 σαττόμενος τὴν κυανοφαγίαν.

25. Ἦδη δὲ μηνῶν ἕξ διεληλυθότων περὶ μεσοῦντα
 τὸν ἔβδομον νεώτερα συνίστατο πράγματα· ὁ Κινύρας ὁ
 τοῦ Σκινυθάρου παῖς μέγας τε ὢν καὶ καλὸς ἦρα ἐπὶ πολὺν
 χρόνον ἦδη τῆς Ἑλένης, καὶ αὕτη δὲ οὐκ ἀφανὴς ἦν ἐπι-
 νῶς ἀγαπῶσα τὸν νεανίσκον· πολλάκις γοῦν καὶ διένευον
 ἀλλήλοισι ἐν τῷ συμποσίῳ καὶ προὔπινον καὶ μόνοι ἐξανι-
 στάμενοι ἐπλανῶντο περὶ τὴν ὕλην. καὶ δὴ ποτε ὑπὸ
 τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἀμυχανίας ἐβουλεύσατο ὁ Κινύρας
 123 ἀρπάσας τὴν Ἑλένην φυγεῖν. ἐδόκει δὲ κάκειναι ταῦτα,
 οἷχεσθαι ἀπιόντας ἔς τινα τῶν ἐπικειμένων νήσων, ἥτοι
 ἔς τὴν Φελλῶ ἢ ἔς τὴν Τυρόεσσαν. συνωμότας δὲ πάσαι
 προσειλήφεσαν τρεῖς τῶν ἐταίρων τῶν ἐμῶν τοὺς θρασυ-
 τάτους. τῷ μέντοι πατρὶ ταῦτα οὐκ ἐμήνυσεν· ἥπιστατο
 γὰρ ὑπ' αὐτοῦ κωλυθησόμενος. ὥς δὲ ἐδόκει αὐτοῖς, ἐτέ-
 λουν τὴν ἐπιβουλήν. καὶ ἐπειδὴ νῦν ἐγένετο — ἐγὼ μὲν

οὐ παρήμην· ἐτύγχανον γὰρ ἐν τῷ συμποσίῳ κοιμώμε-
 νος — οἱ δὲ λαθόντες τοὺς ἄλλους ἀναλαβόντες τὴν Ἑλέ-
 νην ὑπὸ σπουδῆς ἀνήχθησαν. 26. περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον
 ἀνεγρόμενος ὁ Μενέλεως ἐπεὶ ἔμαθε τὴν εὐνὴν κενὴν
 τῆς γυναικός, βοήν τε ἴσθη καὶ τὸν ἀδελφὸν παραλαβὼν
 ἦει πρὸς τὸν βασιλέα τὸν Ῥαδάμανθυν. ἡμέρας δὲ ὑπο-
 φαινούσης ἔλεγον οἱ σκοποὶ καθορᾶν τὴν ναῦν πολὺν
 ἀπέχουσαν· οὕτω δὲ ἐμβιβάσας ὁ Ῥαδάμανθυσ πεντή-
 κοντα τῶν ἡρώων εἰς ναῦν μονόξυλον ἀσφοδελίνην παρ-
 ἡγγεῖλε διώκειν· οἱ δὲ ὑπὸ προθυμίας ἐλαύνοντες περὶ
 μεσημβρίαν καταλαμβάνουσιν αὐτοὺς ἄρτι ἐς τὸν γα-
 λακτώδη ὠκεανὸν ἐμβαλίνοντας πλησίον τῆς Τυροέσεως·
 παρὰ τοσοῦτον ἦλθον διαδραῖναι· καὶ ἀναδυσάμενοι τὴν 124
 ναῦν ἀλύσει ῥοδίνῃ κατέπλεον. ἡ μὲν οὖν Ἑλένη ἐδάκρυνέ
 τε καὶ ἡσχύνετο καὶ ἐνεκαλύπτετο, τοὺς δὲ ἀμφὶ τὸν Κι-
 νύραν ἀνακρίνας πρότερον ὁ Ῥαδάμανθυσ, εἰ τινες καὶ
 ἄλλοι αὐτοῖς συνίσασιν, ὥς οὐδένα εἶπον, ἐκ τῶν αἰδοίων
 δῆσας ἀπέπεμψεν ἐς τὸν τῶν ἀσεβῶν χώρον μαλάχῃ πρό-
 τερον μαστιγωθέντας. 27. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ ἡμᾶς ἐμ-
 προθέσμους ἐκπέμπειν ἐκ τῆς νήσου τὴν ἐπιούσαν ἡμέ-
 ραν μόνην ἐπιμείναντας. ἐνταῦθα δὲ ἐγὼ ἐποτιωμένην
 τε καὶ ἐδάκρυνον οἷα ἐμελλον ἀγαθὰ καταλιπὼν αὐτῇς
 πλανηθήσεσθαι. αὐτοὶ μέντοι παρεμυθοῦντο λέγοντες οὐ
 πολλῶν ἐτῶν ἀφίξεσθαι πάλιν ὥς αὐτοὺς, καὶ μοι ἤδη
 θρόνον τε καὶ κλισίαν ἐς τοῦπιόν ἐπεδείκνυσαν πλησίον
 τῶν ἀρίστων. ἐγὼ δὲ προσελθὼν τῷ Ῥαδαμάνθῃ πολλὰ
 ἰκέτεον εἰπεῖν τὰ μέλλοντα καὶ ὑποδείξαι μοι τὸν πλοῦν.
 ὁ δὲ ἔφασκεν ἀφίξεσθαι μὲν ἐς τὴν πατρίδα πολλὰ πρό-
 τερον πλανηθέντα καὶ κινδυνεύσαντα, τὸν δὲ χρόνον
 οὐκέτι τῆς ἐπανόδου προσθεῖναι ἠθέλησεν· ἀλλὰ δὴ καὶ
 δεικνὺς τὰς πλησίον νήσους — ἐφαίνοντο δὲ πέντε τὸν
 ἀριθμόν, ἄλλῃ δὲ ἕκτη πόρρωθεν — ταύτας μὲν εἶνα.

ἔφρασκε τὰς τῶν ἀσεβῶν, τὰς πλησίον, Ἄφ' ὧν, ἔφη, ἦδη
 τὸ πολὺ πῦρ ὄρας καιόμενον, ἔκτη δὲ ἐκείνη τῶν ὀνεί-
 125 ρων ἢ πόλεις· μετὰ ταύτην δὲ ἡ τῆς Καλυψοῦς νῆσος,
 ἀλλ' οὐδέπω σοι φαίνεται. ἐπειδὴν δὲ ταύτας παραπλεύ-
 σης, τότε δὴ ἀφίξῃ ἐς τὴν μεγάλην ἡπειρον τὴν ἐναντίαν
 τῇ ὕφ' ὑμῶν κατοικουμένην· ἐνταῦθα δὴ πολλὰ παθῶν
 καὶ ποικίλα ἔθνη διελθὼν καὶ ἀνθρώποις ἀμίκτοις ἐπι-
 δημήσας χρόνῳ ποτὲ ἤξεις εἰς τὴν ἑτέραν ἡπειρον. το-
 σαῦτα εἶπε. 28. καὶ ἀνασπᾶσας ἀπὸ τῆς γῆς μαλάχης ῥίξαν
 ὠρεξέ μοι, ταύτῃ κελεύσας ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις
 προσεύχεσθαι· παρήνευσε δὲ καὶ εἰ ποτε ἀφικοίμην ἐς
 τὴνδε τὴν γῆν, μῆτε πῦρ μαχαίρα σκαλεῖν μῆτε θέρ-
 μους ἐσθίειν μῆτε παιδὶ ὑπὲρ τὰ ὀκτωκαίδεκα ἔτη πλη-
 σιάζειν· τούτων γὰρ ἂν μεμνημένον ἐλπίδας ἔχειν τῆς
 εἰς τὴν νῆσον ἀφίξεως. τότε μὲν οὖν τὰ περὶ τὸν πλοῦν
 παρεσκευαζόμην, καὶ ἐπεὶ καιρὸς ἦν, συνεισιτώμην αὐ-
 τοῖς. τῇ δὲ ἐπιούσῃ προσελθὼν πρὸς Ὅμηρον τὸν ποιη-
 τὴν ἔδεξθην αὐτοῦ ποιῆσαί μοι δίστιχον ἐπίγραμμα· καὶ
 ἐπειδὴ ἐποίησε, στήλην βηρύλλου λίθου ἀναστήσας ἐπέ-
 γραψα πρὸς τῷ λιμένι. τὸ δὲ ἐπίγραμμα ἦν τοιόνδε·

Δουκιανὸς τάδε πάντα φίλος μακάρεσσι θεοῖσιν
 εἶδ' ἐτε καὶ πάλιν ἦλθεν ἐν ἑς πατρίδα γαῖαν.

126 29. μέινας δὲ κακέειπεν τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιούσης ἀνηγό-
 μην τῶν ἡρώων παραπεμπόντων. ἐνθα μοι καὶ Ὀδυσσεὺς
 προσελθὼν λάθρα τῆς Πηνελόπης δίδωσιν ἐπιστολὴν εἰς
 Ὠγυγίαν τὴν νῆσον Καλυψοῖ κομίζειν. συνέπεμψε δέ μοι
 ὁ Ῥαδάμανθυς τὸν πορθμέα Ναύπλιον, ἵν' εἰ καταχθείη-
 μεν ἐς τὰς νῆσους, μηδεὶς ἡμᾶς συλλάβῃ ἄτε κατ' ἄλλην
 ἐμπορίαν καταπλέοντας. ἐπεὶ δὲ τὸν εὐώδη ἄερα προϊόν-
 τες παρεληλύθειμεν, αὐτίκα ἡμᾶς ὁσμή τε δεινὴ διεδέχετο
 οἶον ἀσφάλτου καὶ θείου καὶ πίττης ἅμα καιομένων, καὶ
 κῦσα δὲ πονηρὰ καὶ ἐφόρητος ὥσπερ ἀπ' ἀνθρώπων

ὀπταμένων, καὶ ὁ ἄηρ ξοφερός καὶ ὁμιχλώδης, καὶ κατέ-
 σταξεν ἐξ αὐτοῦ θρόσος πιττίνη· ἠκούομεν δὲ καὶ μαστί-
 γων ψόφον καὶ οἰμωγὴν ἀνθρώπων πολλῶν. 30. ταῖς μὲν
 οὖν ἄλλαις οὐ προσέσχομεν, ἥ δὲ ἐπέβημεν, τοιαύδε ἦν·
 κύκλω μὲν πᾶσα κρημνώδης καὶ ἀπόξυρος, πέτραις τρα-
 χέσι κατεσκληκυῖα, δένδρον δ' οὐδὲν οὐδὲ ὕδωρ ἐνὴν·
 ἀνερπύσαντες δὲ ὅμως κατὰ τοὺς κρημνοὺς προήειμεν
 διὰ τινος ἀκανθώδους καὶ σκολόπων μεστῆς ἀτραποῦ,
 πολλὴν ἀμορφίαν τῆς χώρας ἐχούσης. ἐλθόντες δὲ ἐπὶ
 τὴν εἰρικτὴν καὶ τὸ κολαστήριον πρῶτα μὲν τὴν φύσιν
 τοῦ τόπου ἐθαυμάζομεν· τὸ μὲν γὰρ ἔδαφος αὐτὸ μα-
 χαίραις καὶ σκόλοψι πάντῃ ἐξηνθήκει, κύκλω δὲ ποταμοὶ
 περιέρρεον, ὁ μὲν βορβόρου, ὁ δὲ δεύτερος αἵματος, ὁ 127
 δὲ ἐνδον πυρός, πάνυ μέγας οὗτος καὶ ἀπέρατος, καὶ
 ἔρρει ὥσπερ ὕδωρ καὶ ἐκυματοῦτο ὥσπερ θάλαττα, καὶ
 ἰχθῦς δὲ εἶχε πολλοὺς, τοὺς μὲν δαλοῖς προσεικότητας,
 τοὺς δὲ μικροὺς ἀνθραξι πεπυρωμένοις, ἐκάλουν δὲ αὐ-
 τοὺς λυχνίσκους. 31. εἰσοδος δὲ μία στενὴ διὰ πάντων,
 καὶ πυλωρὸς ἐφειστήκει Τίμων ὁ Ἀθηναῖος. παρελθόντες
 δὲ ὅμως τοῦ Ναυπλίου καθηγουμένου ἐωρῶμεν κολαζο-
 μένους πολλοὺς μὲν βασιλέας, πολλοὺς δὲ καὶ ἰδιώτας,
 ᾧν ἐνίοις καὶ ἐγνωρίζομεν· εἶδομεν δὲ καὶ τὸν Κινύραν
 καπνῷ ὑποτυφόμενον ἐκ τῶν αἰδοίων ἀπηρτημένον.
 προσετίθεσαν δὲ οἱ περιηγηταὶ καὶ τοὺς ἐκάστων βίους
 καὶ τὰς αἰτίας ἐφ' αἷς κολάζονται· καὶ μεγίστας ἀπασῶν
 τιμωρίας ὑπέμενον οἱ ψευδόμενοι τι παρὰ τὸν βίον καὶ
 οἱ μὴ τάληθῃ συγγεγραφότες, ἐν οἷς καὶ Κτησίαις ὁ Κνί-
 θιος ἦν καὶ Ἡρόδοτος καὶ ἄλλοι πολλοί. τούτους οὖν
 ὁρῶν ἐγὼ χρηστὰς εἶχον εἰς τοῦπιόν τὰς ἐλπίδας· οὐδὲν
 γὰρ ἐμαντῷ ψεῦδος εἰπόντι συνηπιστάμην. 32. ταχέως
 δ' οὖν ἀναστρέψας ἐπὶ τὴν ναῦν — οὐδὲ γὰρ ἡδυνάμην
 φέρειν τὴν ὄψιν — ἀσπασάμενος τὸν Ναύπλιον ἀπέ-

- πλευσα· καὶ μετ' ὀλίγον ἐφαίνετο πλησίον ἡ τῶν ὀνεί-
 ρων νῆσος, ἀμυδρά καὶ ἀσαφὴς ἰδεῖν· εἶχε δὲ καὶ αὕτη
 128 τι τοῖς ὀνείροις παραπλήσιον· ὑπεχώρει γὰρ προσιόντων
 ἡμῶν καὶ ὑπέφευγε καὶ πορρωτέρω ὑπέβαινε· καταλα-
 βόντες δὲ ποτε αὐτὴν καὶ ἐσπλεύσαντες ἐς τὸν Ἵπνον
 λιμένα προσαναγορευόμενον πλησίον τῶν πυλῶν τῶν ἐλε-
 φαντίνων, ἧ τὸ τοῦ Ἀλεκτρούνοιο ἱερὸν ἐστὶ, περὶ δέλῃην
 ὀψίαν ἀπεβαίνομεν, παρελθόντες δὲ ἐς τὴν πόλιν πολλοὺς
 ὀνείρους καὶ ποικίλους ἑωρῶμεν· πρῶτον δὲ βούλομαι
 περὶ τῆς πόλεως εἰπεῖν, ἐπεὶ μὴδὲ ἄλλα τινὶ γέγραπται
 περὶ αὐτῆς, ὅς δὲ καὶ μόνος ἐπεμνήσθη Ὅμηρος, οὐ πάνυ
 ἀκριβῶς συνέγραψε. 33. κύκλῳ μὲν περὶ πᾶσαν αὐτὴν
 ὕλη ἀνέστηκε, τὰ δένδρα δὲ ἐστὶ μήκωνες ὑψηλαὶ καὶ
 μανδραγόραι καὶ ἐπ' αὐτῶν πολὺ τι πλῆθος νυκτερίδων·
 τοῦτο γὰρ μόνον ἐν τῇ νήσῳ γίνεται ὄρνειον· ποταμὸς δὲ
 παραρρεῖ πλησίον ὁ ὑπ' αὐτῶν καλούμενος Νυκτιπόρος,
 καὶ πηγαὶ δύο παρὰ τὰς πύλας· ὀνόματα καὶ ταύταις, τῇ
 μὲν Νήγρετος, τῇ δὲ Παννυχία· ὁ περίβολος δὲ τῆς πό-
 λεως ὑψηλὸς τε καὶ ποικίλος, ἱριδι τὴν χρῶαν ὁμοίωτα-
 τος· πύλαι μέντοι ἔπεισιν οὐ δύο, καθάπερ Ὅμηρος εἴ-
 ρηκεν, ἀλλὰ τέτταρες, δύο μὲν πρὸς τὸ τῆς Βλακείας
 129 πεδίου ἀποβλέπουσαι, ἡ μὲν σιδηρᾷ, ἡ δὲ ἐκ κεράμου
 πεποιημένη, καθ' ἧς ἐλέγοντο ἀποδημεῖν αὐτῶν οἱ τε
 φοβεροὶ καὶ φρονικοὶ καὶ ἀπηνεῖς, δύο δὲ πρὸς τὸν λιμένα
 καὶ τὴν θάλατταν, ἡ μὲν κερατίνη, καθ' ἣν ἡμεῖς παρήλ-
 θομεν, ἡ δὲ ἐλεφαντίνη· εἰσιόντι δὲ ἐς τὴν πόλιν ἐν δεξιᾷ
 μὲν ἐστὶ τὸ Νυκτῶον· σέβουσι γὰρ θεῶν ταύτην μάλιστα
 καὶ τὸν Ἀλεκτρούνα· ἐκείνῳ δὲ πλησίον τοῦ λιμένος τὸ
 ἱερὸν πεποιήται· ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ τοῦ Ἵπνου βασιλεία.
 οὗτος γὰρ δὴ ἄρχει παρ' αὐτοῖς σατράπης δύο καὶ ὑπάρ-
 χους πεποιημένος, Ταραξιώνά τε τὸν Ματαιογέρονος καὶ
 Πλουτοκλέα τὸν Φαντασίωνος· ἐν μέσῃ δὲ τῇ ἀγορᾷ πηγὴ

τίς ἐστίν, ἣν καλοῦσι Καρεῶτιν· καὶ πλησίον ναοὶ δύο,
 Ἀπάτης καὶ Ἀληθείας· ἐνθα καὶ τὸ ἄδυτόν ἐστιν αὐτοῖς
 καὶ τὸ μαντεῖον, οὗ προειστίηκει προφητεῶν Ἀντιφῶν
 ὁ τῶν ὀνείρων ὑποκριτής, ταύτης παρὰ τοῦ Ἵπνου λαχὼν
 τῆς τιμῆς. 34. αὐτῶν μέντοι τῶν ὀνείρων οὔτε φύσις
 οὔτε ἰδέα ἢ αὐτή. ἀλλ' οἱ μὲν μακροὶ τε ἦσαν καὶ μαλα-
 κοὶ καὶ καλοὶ καὶ εὐεῖδεις, οἱ δὲ σκληροὶ καὶ μικροὶ καὶ
 ἄμορφοι, καὶ οἱ μὲν χρύσειοι, ὥς ἐδόκουν, οἱ δὲ ταπει-
 νοὶ τε καὶ εὐτελεῖς. ἦσαν δ' ἐν αὐτοῖς καὶ πτερωτοὶ τινες 130
 καὶ τερατώδεις, καὶ ἄλλοι καθάπερ ἐς πομπήν διεσκευ-
 ασμένοι, οἱ μὲν ἐς βασιλέας, οἱ δὲ ἐς θεοὺς, οἱ δὲ εἰς
 ἄλλα τοιαῦτα κεκοσμημένοι. πολλοὺς δὲ αὐτῶν καὶ ἐγνω-
 ρίσαμεν πάλαι παρ' ἡμῖν ἑωρακότες, οἱ δὴ καὶ προσήσαν
 καὶ ἡσπάζοντο ὥς ἂν καὶ συνήθεις ὑπάρχοντες, καὶ παρα-
 λαβόντες ἡμᾶς καὶ κατακοιμίσαντες πάννυ λαμπρῶς καὶ
 δεξιῶς ἐξένιζον, τὴν τε ἄλλην ὑποδοχὴν μεγαλοπρεπῆ
 κατασκευάσαντες καὶ ὑπισχνούμενοι βασιλέας τε ποιη-
 σειν καὶ σπαρτάς. ἔνιοι δὲ καὶ ἀπήγον ἡμᾶς εἰς τὰς
 πατρίδας καὶ τοὺς οἰκείους ἐπεδείκνυν καὶ αὐθημερὸν
 ἐπανήγον. 35. ἡμέρας μὲν οὖν τριάκοντα καὶ ἰσας νύκτας
 παρ' αὐτοῖς ἐμείναμεν καθευδόντες καὶ εὐωχούμενοι.
 ἔπειτα ἄφνω βροντῆς μεγάλης καταρραγεῖσης ἀνεγρόμε-
 νοι καὶ ἀναθορόντες ἀνήχθημεν ἐπισιτισάμενοι. τριταῖοι
 δ' ἐκεῖθεν τῇ Ὠγυγίᾳ νήσῳ προσσχόντες ἐπιβαίνομεν.
 πρότερον δ' ἐγὼ λύσας τὴν ἐπιστολὴν ἀνεγνώσκον τὰ
 γεγραμμένα. ἦν δὲ τοιαύδε· „Ὀδυσσεὺς Καλυψοὶ χαίρειν.
 Ἴσθι με, ὥς τὰ πρῶτα ἐξέπλευσα παρὰ σοῦ τὴν σχεδίαν
 κατασκευασάμενος, ναυαγία χρησάμενον μόλις ὑπὸ Λευ-
 κοθέας διασωθῆναι εἰς τὴν τῶν Φαιάκων χώραν, ὅφ'
 ὦν ἐς τὴν οἰκίαν ἀποπεμφθεὶς κατέλαβον πολλοὺς τῆς 131
 γυναικὸς μνηστῆρας ἐν τοῖς ἡμετέροις τρυφῶντας· ἀπο-
 κτείνας δὲ ἅπαντας ὑπὸ Τηλεγόνου ὕστερον τοῦ ἐκ Κίρ-

κης μοι γενομένου ἀντηρέσθην, καὶ νῦν εἰμι ἐν τῇ Μακά-
 ρων νήσῳ πάνυ μετανοῶν ἐπὶ τῷ καταλιπεῖν τὴν παρὰ
 σοὶ δίκαιταν καὶ τὴν ὑπὸ σοῦ προτεινομένην ἀθανασίαν.
 ἦν οὖν καιροῦ λάβωμαι, ἀποδράς ἀφίξομαι πρὸς σε.
 ταῦτα μὲν ἐδήλον ἢ ἐπιστολή, καὶ περὶ ἡμῶν, ὅπως ξε-
 νισθῶμεν. 36. ἐγὼ δὲ προελθὼν ὀλίγον ἀπὸ τῆς θαλατ-
 τῆς εὖρον τὸ σπήλαιον τοιοῦτον οἶον Ὅμηρος εἶπε, καὶ
 αὐτὴν ταλασιουργοῦσαν. ὧς δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἔλαβε καὶ
 ἐπελέξατο, πρῶτα μὲν ἐπὶ πολὺ ἐδάκρυεν, ἔπειτα δὲ
 παρεκάλει ἡμᾶς ἐπὶ ξενίᾳ καὶ εἰστία λαμπρῶς καὶ περὶ
 τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐπυνθάνετο καὶ περὶ τῆς Πηνελόπης,
 ὅποια τε εἴη τὴν ὄψιν καὶ εἰ σῶφρων, καθάπερ Ὀδυσσεύς
 πάλαι περὶ αὐτῆς ἐκόμπαζε· καὶ ἡμεῖς τοιαῦτα ἀπεκρι-
 νάμεθα, ἐξ ὧν εἰκάζομεν εὐφρανεῖσθαι αὐτήν. τότε μὲν
 οὖν ἀπελθόντες ἐπὶ τὴν ναῦν πλησίον ἐπὶ τῆς ἡϊόνοσ
 ἐκοιμήθημεν. 37. ἔωθεν δὲ ἀνηγρόμεθα σφοδρότερον κατι-
 όντος τοῦ πνεύματος· καὶ δὴ χειμασθέντες ἡμέρας δύο
 τῇ τρίτῃ περιπίπτομεν τοῖς Κολοκυνθοπειραταῖς. ἀνθρω-
 ποι δὲ εἰσιν οὗτοι ἄγριοι ἐκ τῶν πλησίον νήσων ληστεύον-
 132 τες τοὺς παραπλέοντας. τὰ πλοῖα δὲ ἔχουσι μεγάλα κολο-
 κύνθινα τὸ μῆκος πήχεων ἐξηκοντα· ἐπειδὴν γὰρ ξηρά-
 νωσι τὴν κολόκυνθον, κοιλάναντες αὐτήν καὶ ἐξελόντες
 τὴν ἐντεριώνην ἐμπλέουσιν, ἴστοις μὲν χρώμενοι καλα-
 μίνοις, ἀντὶ δὲ τῆς ὀθόνης τῷ φύλλῳ τῆς κολοκύθης.
 προσβαλόντες οὖν ἡμῖν ἀπὸ δύο πληρωμάτων ἐμάχοντο
 καὶ πολλοὺς κατετραυμάτιζον βάλλοντες τῷ σπέρματι
 τῶν κολοκυνθῶν. ἀγχωμάλως δὲ ἐπὶ πολὺ ναυμαχοῦν-
 τες περὶ μεσημβρίαν εἶδομεν κατόπιν τῶν Κολοκυνθο-
 πειρατῶν προσπλέοντας τοὺς Καρυοναῦτας. πολέμιοι δὲ
 ἦσαν ἀλλήλοις, ὧς ἔδειξαν· ἐπεὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἦσθοντο
 αὐτοὺς ἐπιόντας, ἡμῶν μὲν ὀλιγώρησαν, τραπόμενοι δὲ
 ἐπ' ἐκείνους ἐναυμάχουν. 38. ἡμεῖς δὲ ἐν τοσούτῳ ἐπά-

ραντες τὴν ὁθιόνην ἐφεύγομεν ἀπολιπόντες αὐτοὺς μαχο-
 μένους. καὶ δῆλοι ἦσαν κρατήσοντες οἱ Καρυοναῦται ἅτε
 καὶ πλείους — πέντε γὰρ εἶχον πληρώματα — καὶ ἀπὸ 133
 ἰσχυροτέρων νεῶν μαχόμενοι· τὰ γὰρ πλοῖα ἦν αὐτοῖς
 κελύφη, καρύων ἡμίτομα, κεκενωμένα, μέγεθος δὲ ἐκά-
 στου ἡμιτομίου ἐς μῆκος ὀργυιαὶ πεντεκαίδεκα. ἐπεὶ δὲ
 ἀπεκρύψαμεν αὐτοὺς, ἰώμεθα τε τοὺς τραυματίας καὶ τὸ
 λοιπὸν ἐν τοῖς ὕπλοις ἤμεν ὥς ἐπίπαν αἰετίνες ἐπιβου-
 λᾶς προσδεχόμενοι· οὐ μάτην. 39. οὕτω γοῦν ἐδεδύκει
 ὁ ἥλιος, καὶ ἀπὸ τινος ἐρήμου νήσου προσήλαννον ἡμῖν
 ὅσον εἰκοσιν ἄνδρες ἐπὶ δελφίνων μεγάλων ὀχούμενοι,
 λησται καὶ οὗτοι· καὶ οἱ δελφῖνες αὐτοὺς ἔφερον ἀσφα-
 λῶς, καὶ ἀναπηθῶντες ἐχρεμέτιζον ὥσπερ ἵπποι. ἐπεὶ δὲ
 πλησίον ἦσαν, διαστάντες οἱ μὲν ἐνθεν, οἱ δὲ ἐνθεν ἔβαλ-
 λον ἡμᾶς σπηλαῖς ξηραῖς καὶ ὀφθαλμοῖς καρκίνων. το-
 ξευόντων δὲ καὶ ἡμῶν καὶ ἀκοντιζόντων οὐκέτι ὑπέμει-
 ναν, ἀλλὰ τρωθέντες οἱ πολλοὶ αὐτῶν πρὸς τὴν νήσου
 κατέφυγον. 40. περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον γαλήνης οὕσης
 ἐλάθομεν προσοκείλαντες ἀλκύνος καλιᾶ παμμεγέθει· 134
 σταδίων γοῦν ἦν αὕτη ἐξήκοντα τὸ περίμετρον. ἐπέπλει
 δὲ ἡ ἀλκυὼν τὰ πρὸς θάλαπυσσα οὐ πολὺ μείων τῆς καλιᾶς.
 καὶ δὴ ἀναπταμένη μικροῦ μὲν κατέδυσε τὴν ναῦν τῷ
 ἀνέμῳ τῶν πτερῶν· ὄνχετο δ' οὖν φεύγουσα ροεράν τινα
 φωνὴν προῖεμένη. ἐσβάντες δὲ ἡμεῖς ἡμέρας ἤδη ὑποφαι-
 νούσης ἐθεώμεθα τὴν καλιᾶν σχεδίᾳ μεγάλῃ προσει-
 κυτᾶν ἐκ δένδρων μεγάλων συμπεφορημένην· ἐπὶ δὲ
 καὶ πρὸς πεντακόσια, ἕκαστον αὐτῶν Χίου πλῆθους περιπλη-
 θέστερον. ἤδη μέντοι καὶ οἱ νεοττοὶ ἐνδοθεν ἐφαίνοντο
 καὶ ἐκρωζον. πελέκεσιν οὖν διακόψαντες ἐν τῶν πρὶν
 νεοττῶν ἄπτερον ἐξεκολάψαμεν εἰκοσι γυπῶν ἰδρότερον.
 41. ἐπεὶ δὲ πλείοντες ἀπείχομεν τῆς καλιᾶς ὅσον σταδίου
 διακοσίους, τέρατα ἡμῖν μεγάλα καὶ θαυμαστά ἐπέση-

- μανεν· ὁ τε γὰρ ἐν τῇ πρύμνῃ χηνίσκος ἄφνω ἐπτερού-
 ξατο καὶ ἀνεβόησε, καὶ ὁ κυβερνήτης ὁ Σκίνθαρος φα-
 λακρὸς ἤδη ὦν ἀνεκόμισε, καὶ τὸ πάντων δὴ παραδοξό-
 τατον, ὁ γὰρ ἰσὺς τῆς νεῶς ἐξεβλάστησε καὶ κλάδους
 ἀνέφυσε καὶ ἐπὶ τῷ ἄκρῳ ἐκαρποφόρησεν, ὁ δὲ καρπὸς
 ἦν σῦκα καὶ σταφυλὴ μέλαινα, οὕτω πέπειρος. ταῦτα
 135 ἰδόντες ὡς τὸ εἶκος ἐταράχθημεν καὶ ἠυχόμεθα τοῖς θεοῖς
 ἀποτρέψαι τὸ ἀλλόκοτον τοῦ φαντάσματος. 42. οὕτω δὲ
 πεντακοσίους σταδίους διελθόντες εἶδομεν ὕλην μεγίστην
 καὶ λάσιον πιτύων καὶ κυπαρίττων. καὶ ἡμεῖς μὲν εἰκά-
 σαμεν ἥπειρον εἶναι· τὸ δὲ ἦν πέλαγος ἄβυσσος ἀρριζοῖς
 δένδροις καταπεφυτευμένον· εἰστήκει δὲ τὰ δένδρα ὅμως
 ἀκίνητα, ὅρθα καθάπερ ἐπιπλέοντα. πλησιάσαντες γοῦν
 καὶ τὸ πᾶν κατανοήσαντες ἐν ἀπόρῳ εἰχόμεθα τί χρὴ
 δοῶν· οὔτε γὰρ διὰ τῶν δένδρων πλεῖν δυνατὸν ἦν —
 πυκνὰ γὰρ καὶ προσεχὴ ὑπῆρχεν — οὔτε ἀναστρέφειν
 ἐδόκει ῥάδιον. ἐγὼ δὲ ἀνελθὼν ἐπὶ τὸ μέγιστον δένδρον
 ἀπεσκόπουν τὰ ἐπέκεινα ὅπως ἔχοι, καὶ εἴρων ἐπὶ στα-
 δίους μὲν πεντήκοντα ἢ ὀλίγῳ πλείους τὴν ὕλην οὔσαν,
 ἔπειτα δὲ αὐθις ἕτερον ὠκεανὸν ἐκδεχόμενον. καὶ δὴ
 ἐδόκει ἡμῖν ἀναθεμένους τὴν ναῦν ἐπὶ τὴν κόμην τῶν
 δένδρων — πυκνὴ δὲ ἦν — ὑπερβιβάσαι, εἰ δυναίμεθα,
 εἰς τὴν θάλατταν τὴν ἑτέραν· καὶ οὕτως ἐποιοῦμεν. ἐκ-
 δήσαντες γὰρ αὐτὴν ἀλῶ μεγάλῳ καὶ ἀνελθόντες ἐπὶ
 τὰ δένδρα μόλις ἀνιμησάμεθα, καὶ θέντες ἐπὶ τῶν κλά-
 δων, πετάσαντες τὰ ἰστία καθάπερ ἐν θαλάττῃ ἐπλέομεν
 τοῦ ἀνέμου προωθοῦντος ἐπισυρόμενοι· ἐνθα δὴ καὶ τὸ
 136 Ἀντιμάχου τοῦ ποιητοῦ ἔπος ἐπεισῆλθε, φησὶ γὰρ πού
 κακέϊνος·

Τοῖσιν δ' ὕληντα διὰ πλόον ἐρχομένοισι,

43. βιασάμενοι δὲ ὅμως τὴν ὕλην ἀφικόμεθα εἰς τὸ ὕδωρ,
 καὶ πάλιν ὁμοίως καταθέντες τὴν ναῦν ἐπλέομεν διὰ

καθαροῦ καὶ διαυγοῦς ὕδατος, ἄχρὶ δὴ ἐπέστημεν χάσματι
 μεγάλῳ ἐκ τοῦ ὕδατος διεστῶτος γεγεννημένῳ, καθάπερ
 ἐν τῇ γῇ πολλάκις ὀρώμεν ὑπὸ σεισμῶν γινόμενα δια-
 χωρίσματα. ἡ μὲν οὖν ναὺς καθελόιτων ἡμῶν τὰ ἱστία
 οὐ ῥαδίως ἔστη παρ' ὀλίγον ἐλθούσα κατενεχθῆναι. ὑπερ-
 κύνψαντες δὲ ἡμεῖς ἑωρῶμεν βάθος ὅσον σταδίων χιλίων
 μάλα φοβερόν καὶ παραδόξον· εἰστήκει γὰρ τὸ ὕδωρ ὥς-
 περ μεμερισμένον· περιβλέποντες δὲ ὀρώμεν κατὰ δεξιὰ
 οὐ πᾶν πόρρωθεν γέφυραν ἐπεξευγμένην ὕδατος συν-
 ἅπτοντος τὰ πελάγη κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἐκ τῆς ἑτέρας
 θαλάττης ἐς τὴν ἑτέραν διαρρέοντος. προσελάσαντες οὖν
 ταῖς κώπαις κατ' ἐκεῖνο παρεδράμομεν καὶ μετὰ πολλῆς
 ἀγωνίας ἐπεράσαμεν οὐποτε προσδοκήσαντες. 44. ἐντεῦ-
 θεν ἡμᾶς ὑπεδέχετο πέλαγός τε προσηνὲς καὶ νῆσος οὐ
 μεγάλη, εὐπρόσιτος, συνοικουμένη· ἐνέμοντο δὲ αὐτὴν
 ἄγριοι ἄνθρωποι, Βουκέφαλοι, κέρατα ἔχοντες, οἷον
 παρ' ἡμῖν τὸν Μινώταυρον ἀναπλάττουσιν. ἀποβάντες 137
 δὲ προῆξιμεν ὑδρευσόμενοι καὶ σιτία ληψόμενοι, εἰ πο-
 θεν δυνηθείημεν· οὐκέτι γὰρ εἶχομεν. καὶ ὕδωρ μὲν αὐ-
 τοῦ πλησίον εὔρομεν, ἄλλο δὲ οὐδὲν ἐφαίνετο, πλὴν μυ-
 κηθμὸς πολὺς οὐ πόρρωθεν ἤκούετο. δόξαντες οὖν ἀγέ-
 λην εἶναι βοῶν, κατ' ὀλίγον προχωροῦντες ἐπέστημεν
 τοῖς ἀνθρώποις. οἱ δὲ ἰδόντες ἡμᾶς ἐδίωκον, καὶ τρεῖς
 μὲν τῶν ἐταίρων λαμβάνουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς τὴν
 θάλατταν κατεφεύγουμεν. εἴτα μέντοι πάντες ὀπλισάμενοι
 — οὐ γὰρ ἐδόκει ἡμῖν ἀτιμωρήτους περιδεῖν τοὺς φί-
 λους — ἐμπίπτομεν τοῖς Βουκεφάλαις τὰ κρέα τῶν ἀνη-
 ρημένων διαιρουμένοις· βοήσαντες δὲ πάντες ἐδιώκομεν,
 καὶ κτείνομεν τε ὅσον πεντήκοντα καὶ ζῶντας αὐτῶν δύο
 λαμβάνομεν, καὶ αὐθις ὀπίσω ἀνестρέψαμεν τοὺς αἰχμα-
 λώτους ἔχοντες. σιτίου μέντοι οὐδὲν εὔρομεν. οἱ μὲν οὖν
 ἄλλοι παρήκουν ἀποσφάττειν τοὺς εἰλημμένους, ἐγὼ δὲ

- οὐκ ἐδοκίμαζον, ἀλλὰ θήσας ἐφύλαττον αὐτούς, ἄχρι δὴ ἀφίκοιντο παρὰ τῶν Βουκεφάλων πρέσβεις αἰτοῦντες ἐπὶ λύτροις τοὺς συνειλημμένους· συνίμεν γὰρ αὐτῶν διανευσόντων καὶ γοερὸν τι μυκωμένων ὥσπερ ἰκεταυνόντων. τὰ λύτρα δὲ ἦν τυροὶ πολλοὶ καὶ ἰχθὺς ξηροὶ καὶ κρόμ-
- 138 μνα καὶ ἔλαφοι τέτταρες, τρεῖς ἐκάστη πόδας ἔχουσα, δύο μὲν τοὺς ὀπισθεν, οἱ δὲ πρόσω εἰς ἓνα συνεπεφυκείσαν. ἐπὶ ταύτοις ἀποδόντες τοὺς συνειλημμένους καὶ μίαν ἡμέραν ἐπιμείναντες ἀνήχθημεν. 45. ἤδη δὲ ἰχθυεῖς τε ἡμῖν ἐφαίνοντο καὶ ὄρνεα παρεπέτετο καὶ ἄλλ' ὅποσα γῆς πλησίον οὕσης σημεῖα, προῦφαίνετο. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ ἄνδρας εἶδομεν καινῷ τρόπῳ ναυτιλίας χρωμένους· αὐτοὶ γὰρ καὶ ναῦται καὶ νῆες ἦσαν. λέξω δὲ τοῦ πλοῦ τὸν τρόπον· ὕπτιοι κείμενοι ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὀρθώσαντες τὰ αἰδοῖα — μεγάλα δὲ φέρουσιν — ἐξ αὐτῶν ὀδιόνην πετάσαντες καὶ ταῖς χερσὶ τοὺς ποδεῶνας κατέχοντες ἐμπύπτοντος τοῦ ἀνέμου ἔπλεον. ἄλλοι δὲ μετὰ τούτους ἐπὶ φελλῶν καθήμενοι ζεύξαντες δύο δεαφίνας ἡλαυνόν τε καὶ ἡμιόχουν· οἱ δὲ προιόντες ἐπεφέροντο τοὺς φελλοὺς. οὗτοι ἡμᾶς οὔτε ἡδίκουν οὔτε ἔφρευγον, ἀλλ' ἡλαυνον ἀδεῶς τε καὶ εἰρηνικῶς τὸ εἶδος τοῦ ἡμετέρου πλοίου
- 139 θαυμάζοντες καὶ πάντοθεν περισκοποῦντες. 46. ἐσπέρας δὲ ἤδη προσήχθημεν νήσῳ οὐ μεγάλη· κατόκητο δὲ αὕτη ὑπὸ γυναικῶν, ὥς ἐνομίζομεν, Ἑλλάδα φωνήν προεμέων· προσήεσαν γὰρ καὶ ἐδεξιόυντο καὶ ἡσπάζοντο, πάνυ ἑταιρικῶς κεκοσμημέναι καὶ καλὰ πᾶσαι καὶ νεάνιδες, ποδήρεις τοὺς χιτῶνας ἐπισυρόμεναι. ἡ μὲν οὖν νῆσος ἐκαλεῖτο Καββαλοῦσα, ἡ δὲ πόλις Ἰδραμαρδία. λαβοῦσαι δ' οὖν ἡμᾶς αἱ γυναῖκες ἐκάστη πρὸς ἑαυτὴν ἀπῆγε καὶ ξένον ἐποιεῖτο. ἐγὼ δὲ μικρὸν ὑποστάς — οὐ γὰρ χρηστὰ ἔμαντευόμην — ἀκριβέστερόν τε περιβλέπων ὅρῳ πολλῶν ἀνθρώπων ὅστ' αἰ κρανία κείμενα· καὶ τὸ μὲν βοήν

ἰστάναι καὶ τοὺς ἑταίρους συγκαλεῖν καὶ εἰς τὰ ὄπλα χω-
 ρεῖν οὐκ ἔδοκίμαζον. προχειρισάμενος δὲ τὴν μαλάχην
 πολλὰ ἠνχόμεν ἑαυτῇ διαφυγεῖν ἐκ τῶν παρόντων κακῶν.
 μετ' ὀλίγον δὲ τῆς ξένης διακονουμένης εἶδον τὰ σκέλη
 οὐ γυναικός, ἀλλ' ὄνου ὀπλᾶς· καὶ δὴ σπασάμενος τὸ 140
 ξίφος συλλαμβάνω τε ταύτην καὶ δήσας περὶ τῶν ὀλῶν
 ἀνέκρινον. ἡ δέ, ἀκουσα μὲν, εἶπε δὲ ὅμως, αὐτὰς μὲν
 εἶναι θαλαττίους γυναικὰς Ὀνοσκελέας προσαγορευομέ-
 νας, τροφὴν δὲ ποιεῖσθαι τοὺς ἐπιδημοῦντας ξένους. ἐπει-
 δὲν γάρ, ἔφη, μεθύσωμεν αὐτούς, συνεννηθεῖσαι κοι-
 μώμενοις ἐπιχειροῦμεν. ἀκούσας δὲ ταῦτα ἐκείνην μὲν
 αὐτοῦ κατέλιπον δεδεμένην, αὐτὸς δὲ ἀνελθὼν ἐπὶ τὸ
 στέγος ἐβόων τε καὶ τοὺς ἑταίρους συνεκάλουν. ἐπεὶ
 δὲ συνηλθον, τὰ πάντα ἐμήνουν αὐτοῖς καὶ τὰ τε ὅσα
 ἐδείκνυν καὶ ἦγον ἔσω πρὸς τὴν δεδεμένην· ἡ δὲ αὐτίκα
 ὕδωρ ἐγένετο καὶ ἀφανὴς ἦν. ὅμως δὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ ὕδωρ
 καθήκα πειρώμενος· τὸ δὲ αἷμα ἐγένετο. 47. ταχέως οὖν
 ἐπὶ ναῶν κατελθόντες ἀπεπλεύσαμεν· καὶ ἐπεὶ ἡμέρα
 ὑπὴνύαζε, τὴν ἡπειρον ἀποβλεπόμενοι εἰκάζομεν εἶναι
 τὴν ἀντιπέραν τῇ ὑφ' ἡμῶν οἰκουμένην κειμένην. προσ-
 κυνήσαντες δ' οὖν καὶ προσευξάμενοι περὶ τῶν μελλόν-
 των ἐσκοποῦμεν, καὶ τοῖς μὲν ἑδόκει ἐπιβᾶσι μόνον αὐθις
 ὀπίσω ἀναστρέφειν, τοῖς δὲ τὸ μὲν πλοῖον αὐτοῦ κατα-
 λιπεῖν, ἀνελθόντας δὲ εἰς τὴν μεσόγαιαν πειραθῆναι τῶν
 ἐνοικούντων. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ἐλογιζόμεθα, χειμῶν σφο-
 δρὸς ἐπιπεσὼν καὶ προσαράξας τὸ σκάφος τῷ αἰγιαλῷ
 διέλυσεν. ἡμεῖς δὲ μόλις ἐξενηξάμεθα τὰ ὄπλα ἕκαστος
 καὶ εἰ τι ἄλλο οἷός τε ἦν ἀρπασάμενοι.

Ταῦτα μὲν οὖν τὰ μέχρι τῆς ἑτέρας γῆς συνενεχθέν-
 τα μοι ἐν τῇ θαλάττῃ καὶ παρὰ τὸν πλοῦν ἐν ταῖς νή-
 σοις καὶ ἐν τῷ ἀέρι καὶ μετ' αὐτὰ ἐν τῷ κήτει καὶ ἐπειδὴ
 ἐξήλθομεν, παρὰ τε τοῖς ἥρωσι καὶ τοῖς ὀνείροις καὶ τὰ 141

τελευταία παρὰ τοῖς Βουκεφάλοις καὶ ταῖς Ὀνοσκελέαις,
τὰ δὲ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τοῖς ἐξῆς βιβλίοις διηγήσομαι.

ΤΥΡΑΝΝΟΚΤΟΝΟΣ.

Ἀνῆλθέ τις εἰς τὴν ἀκρόπολιν ὡς ἀποκτενῶν τὸν τύραννον· αὐτὸν μὲν οὐχ εὗρε, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ ἀποκτείνας κατέλιπε τὸ ξίφος ἐν τῷ σώματι. ἔλθων ὁ τύραννος καὶ τὸν υἱὸν ἰδὼν ἤδη νεκρὸν τῷ αὐτῷ ξίφει ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν. αἰτεῖ ὁ ἀνελθὼν καὶ τὸν τοῦ τυράννου υἱὸν ἀνελὼν γέρας ὡς τυραννοκτόνος.

1. Δύο τυράννους ἀποκτείνας, ὧς ἄνδρες δικασταί, μιᾶς ἡμέρας, τὸν μὲν ἤδη παρηγηκότα, τὸν δὲ ἀκμάζοντα καὶ πρὸς διαδοχὴν τῶν ἀδικημάτων ἐτοιμότερον, ἤκω μίαν ὁμως ἐπ' ἀμφοτέροις αἰτήσων δωρεὰν μόνος τῶν πώποτε τυραννοκτόνων πληγῇ μιᾷ δύο πονηροὺς ἀποσκευασάμενος καὶ φονεύσας τὸν μὲν παῖδα τῷ ξίφει, τὸν πατέρα δὲ τῇ πρὸς τὸν υἱὸν φιλοστοργίᾳ. ὁ μὲν οὖν τύραννος ἀνθ' ὧν ἐποίησεν ἱκανὴν ἡμῖν δέδωκε τιμωρίαν, ζῶν μὲν τὸν υἱὸν ἐπιδὼν προανηρημένον παρὰ τὴν τελευταίην, τελευταῖον δὲ ἠναγκασμένος, τὸ παραδοξότατον, αὐτὸς αὐτοῦ γενέσθαι τυραννοκτόνος· ὁ παῖς δὲ ὁ ἐκείνου τέθνηκε μὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὑπηρέτησε δέ μοι καὶ ἀπο-
142 θανὼν πρὸς ἄλλον φόνον, ζῶν μὲν συναδικῶν τῷ πατρί, μετὰ θάνατον δὲ πατροκτονήσας, ὡς ἐδύνατο. 2. τὴν μὲν οὖν τυραννίδα ὁ παύσας εἰμι ἐγὼ καὶ τὸ ξίφος, ὃ πάντα εἰργασται, ἐμὸν, τὴν δὲ τάξιν ἐνῆλλαξα τῶν φόνων καὶ τὸν τρόπον ἐκαινοτόμησα τῆς τῶν πονηρῶν τελευτῆς, τὸν μὲν ἰσχυρότερον καὶ ἀμύνεσθαι δυνάμενον αὐτὸς ἀνελὼν, τὸν γέροντα δὲ μόνῳ παραχωρήσας τῷ ξίφει. 3. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ περικτιότερόν τι ἐπὶ τούτοις

ᾧμην γενήσεσθαι μοι παρ' ὑμῶν καὶ δωρεὰς λήψεσθαι ἰσαριθμούς τοῖς ἀνηρημένοις, ὥς ἂν οὐ τῶν παρόντων ἀπαλλάξας ὑμᾶς μόνου, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν μελλόντων κακῶν ἐλπίδος, καὶ τὴν ἐλευθερίαν βέβαιον παρασχῶν, οὐδενὸς παραλελειμμένου κληρονόμου τῶν ἀδικημάτων· μεταξὺ δὲ κινδυνεύω τοσαῦτα κατορθώσας ἀγέραςτος ἀπελθεῖν παρ' ὑμῶν καὶ μόνος στέρεσθαι τῆς παρὰ τῶν νόμων ἀμοιβῆς, οὓς διεφύλαξα. ὁ μὲν οὖν ἀντιλέγων οὐτοσί μοι οὐ κηδόμενος, ὥς φησι, τῶν κοινῶν τοῦτο ποιεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι λελυπημένος καὶ ἀμυνόμενος τὸν ἐκείνοις τοῦ θανάτου αἴτιον γεγενημένον. 4. ὑμεῖς δὲ ἀνάσχεσθέ μου, ᾧ ἄνδρες δικασταί, πρὸς ὀλίγον τὰ ἐν τῇ τυραννίδι καίπερ εἰδόσιν ὑμῖν ἀκρι- 143 βῶς διηγουμένον· καὶ γὰρ τὸ μέγεθος οὕτω μάθουτ' ἂν τῆς εὐεργεσίας τῆς ἐμῆς, καὶ αὐτοὶ μᾶλλον εὐφρανεῖσθε λογιζόμενοι ὧν ἀπηλλάγητε. οὐ γὰρ ὥσπερ ἄλλοις τισὶν ἤδη συνέβη πολλάκις, ἀπλὴν καὶ ἡμεῖς τυραννίδα καὶ μίαν δουλείαν ὑπεμείναμεν, οὐδὲ ἐνὸς ὑπηνέγκαμεν ἐπιθυμίαν δεσπότου, ἀλλὰ μόνοι τῶν πᾶποτε τὰ ὅμοια δυστυχησάντων δύο ἄνθ' ἐνὸς τυράννους εἶχομεν καὶ πρὸς διττὰ οἱ δυστυχεῖς ἀδικήματα διηροῦμεθα. μετριώτερος δὲ ὁ πρεσβύτερος ἦν παρὰ πολὺ καὶ πρὸς τὰς ὀργὰς ἡπιώτερος καὶ πρὸς τὰς κολάσεις βραδύτερος καὶ πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ἀμβλύτερος, ὥς ἂν ἤδη τῆς ἡλικίας τὸ μὲν σφοδρότερον τῆς ὀρμῆς ἐπεχούσης, τὰς δὲ τῶν ἡδονῶν ὀρέξεις χαλιναγωγούσης. καὶ πρὸς γε τὴν ἀρχὴν τῶν ἀδικημάτων ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἄκων προήχθαι ἐλέγετο, οὐ πάνυ τυραννικὸς αὐτὸς ὦν, ἀλλ' εἰκὼν ἐκείνῳ· φιλότεκνος γὰρ ἐς ὑπερβολὴν ἐγένετο, ὥς ἔδειξε, καὶ πάντα ὁ παῖς ἦν αὐτῷ καὶ ἐκείνῳ ἐπείθετο καὶ ἡδίκηκε ὅσα κελεύοι καὶ ἐκόλαξεν οὓς προστάττοι καὶ πάντα ὑπηρετεῖ, καὶ ὅλως ἐτυραννεῖτο ὑπ' αὐτοῦ καὶ δορυφόρος τῶν τοῦ παι-

- δὸς ἐπιθυμιῶν ἦν. 5. ὁ νεανίας δὲ τῆς μὲν τιμῆς παρε-
 144 χῶρει καθ' ἡλικίαν ἐκείνῳ καὶ μόνου ἐξίστατο τοῦ τῆς
 ἀρχῆς ὀνόματος, τὸ δ' ἔργον τῆς τυραννίδος καὶ τὸ κε-
 φάλαιον αὐτὸς ἦν, καὶ τὸ μὲν πιστὸν καὶ ἀσφαλὲς ἀπ'
 αὐτοῦ παρεῖχε τῇ δυναστείᾳ, τὴν δὲ ἀπόλαυσιν μόνος
 ἐκαρποῦτο τῶν ἀδικημάτων. ἐκεῖνος ἦν ὁ τοὺς δορυφό-
 ρους συνέχων, ὁ τὴν φρουρὰν κρατύνων, ὁ τοὺς τυραν-
 νουμένους φοβῶν, ὁ τοὺς ἐπιβουλευόντας ἐκκόπτων,
 ἐκεῖνος ὁ τοὺς ἐφήβους ἀνασπῶν, ὁ ἐνυβρίζων τοῖς γά-
 μοις· ἐκείνῳ αἱ παρθέναι ἀνήγοντο, καὶ εἴ τινες σφαγαὶ
 καὶ εἴ τινες φυγαὶ καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις καὶ βάσανοι
 καὶ ὕβρεις, πάντα ταῦτα τολμήματα ἦν νεανικά. ὁ γέρων
 δὲ ἐκεῖνος ἠκολούθει καὶ συνηδίκη καὶ ἐπῆναι μόνον τὰ
 τοῦ παιδὸς ἀδικήματα, καὶ τὸ πρῶγμα ἡμῖν ἀφόρητον
 καθειστική· ὅταν γὰρ αἱ τῆς γνώμης ἐπιθυμίαι τὴν ἐκ
 τῆς ἀρχῆς ἐξουσίαν προσλάβωσιν, οὐδένα ὄρον ποιοῦν-
 ται τῶν ἀδικημάτων. 6. μάλιστα δὲ ἐκεῖνο ἐλύπει, τὸ εἰ-
 δέναι μακράν, μᾶλλον δὲ αἰδίου τὴν δουλείαν ἐσομένην
 καὶ ἐκ διαδοχῆς παραδοθησομένην τὴν πόλιν ἄλλοτε ἄλ-
 λῃ δεσπότῃ καὶ πονηρῶν κληρονόμημα γενησόμενον τὸν
 δῆμον· ὥς τοῖς γε ἄλλοις οὐ μικρὰ τις ἐλπίς αὕτη, τὸ λο-
 γίζεσθαι καὶ πρὸς αὐτοὺς λέγειν, „ἀλλ' ἤδη παύσεται,
 ἀλλ' ἤδη τεθνήσκει καὶ μετ' ὀλίγον ἐλεύθεροι γενησό-
 μεθα.“ ἐπ' ἐκείνων δὲ οὐδὲν τοιοῦτον ἠλπίζετο, ἀλλὰ
 ἐωρῶμεν ἤδη ἔτοιμον τὸν τῆς ἀρχῆς διάδοχον. τοιγαροῦν
 οὐδ' ἐπιχειρεῖν τις ἐτόλμα τῶν γεννικῶν καὶ τὰ αὐτὰ
 145 ἔμοι προαιρουμένων, ἀλλ' ἀπέγνωστο παντάπασιν ἡ ἐλευ-
 θερία καὶ ἄμαχος ἡ τυραννὶς ἐδόκει πρὸς τοσοῦτους ἐσο-
 μένης τῆς ἐπιχειρήσεως. 7. ἀλλ' οὐκ ἐμὲ ταῦτα ἐφόβησεν
 οὐδὲ τὸ δυσχερὲς τῆς πράξεως λογισάμενος ἀπάκησα
 οὐδὲ πρὸς τὸν κίνδυνον ἀπεδειλίασα, μόνος δέ, μόνος
 πρὸς οὕτως ἰσχυρὰν καὶ πολλὴν τυραννίδα, μᾶλλον δὲ

οὐ μόνος, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ξίφους ἀνῆλθαι τοῦ συμμαχη-
 μένου καὶ τὸ μέρος συντετυραννοκτονηκότος, πρὸ ὀφθαλ-
 μῶν μὲν τὴν τελευτὴν ἔχων, ἀλλαξόμενος δὲ ὅμως τὴν
 κοινοὴν ἐλευθερίαν τῆς σφαγῆς τῆς ἐμῆς. ἐντυχὼν δὲ τῇ
 πρώτῃ φρουρᾷ καὶ τρεψάμενος οὐ ῥαδίως τοὺς δορυφό-
 ρους καὶ τὸν ἐντυχγάνοντα κτείνων καὶ τὸ ἀνθιστάμενον
 πᾶν διαφθείρων ἐπὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ τῶν ἔργων ἴεμην,
 ἐπὶ τὴν μόνην τῆς τυραννίδος ἰσχύν, ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν
 τῶν ἡμετέρων συμφορῶν· καὶ ἐπιστάς τῷ τῆς ἀκροπό-
 λεως φρουρίῳ καὶ ἰδὼν γεννικῶς ἀμυνόμενον καὶ ἀντι-
 στάμενον πολλοῖς τραύμασιν ὅμως ἀπέκτεινα. 8. καὶ ἡ
 μὲν τυραννὶς ἤδη καθήρητο καὶ πέρας εἶχε μοι τὸ τόλ-
 μαμα, καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου πάντες ἦμεν ἐλεύθεροι, ἐλεί-
 πετο δὲ ὁ γέρον ἐτι μόνος, ἄνοπλος, ἀποβεβληκὼς τοὺς
 φύλακας, ἀπολωλεκὼς τὸν μέγαν ἐκείνον ἑαυτοῦ δορυ-
 φόρον. ἔρημος, οὐδὲ γενναίως ἐτι χειρὸς ἄξιος, ἐνταῦθα
 τοῖσιν πρὸς ἑμαυτὸν, ὧ ἄνδρες δικασταί, τὰ τοιαῦτα
 ἐλογιζόμην· πάντ' ἔχει μοι καλῶς, πάντα πέπρακται,
 πάντα κατώρθωται. τίνα ἂν ὁ περίλοιπος κολασθῇ τρῶ- 146
 πον; ἐμοῦ μὲν γὰρ ἀνάξιός ἐστι καὶ τῆς ἐμῆς δεξιᾶς, καὶ
 μάλιστα ἐπ' ἔργῳ λαμπρῷ καὶ νεανικῷ καὶ γενναίῳ ἀνι-
 ρημένος, καταισχύων καὶ κέλων τὴν σφαγὴν· ἄξιον δὲ
 τίνα δεῖ ζητῆσαι δῆμιον ἄλλον μετὰ τὴν συμφορὰν, μηδὲ
 τὴν αὐτὴν κερδαίνειν. ἰδέτω, κολασθῇτω, παρακείμενον
 ἔχέτω τὸ ξίφος· τοῦτω τὰ λοιπὰ ἐντέλλομαι. ταῦτα βου-
 λευσάμενος αὐτὸς μὲν ἐκποδῶν ἀπηλλαττόμην, τὸ δέ,
 ὅπερ ἐγὼ προῦμαντευσάμην, διεπράξατο καὶ ἐτυραννο-
 κτόνησε καὶ τέλος ἐπέβηκε τῷ ἐμῷ δράματι. 9. πάρεμι
 οὖν κομίζων ὑμῖν τὴν δημοκρατίαν καὶ θαρρεῖν ἤδη προ-
 κηρύττων ἅπασιν καὶ τὴν ἐλευθερίαν εὐαγγελιζόμενος. ἤδη
 οὖν ἀπολαύετε τῶν ἔργων τῶν ἐμῶν. κενὴ μὲν, ὥς ὁρᾶτε,
 πονηρῶν ἡ ἀκρόπολις, ἐπιτάττει δὲ οὐδείς, ἀλλὰ καὶ τι-

μᾶν ἔξεστι καὶ δικάζειν καὶ ἀντιλέγειν κατὰ τοὺς νόμους,
 καὶ ταῦτα πάντα γεγένηται δι' ἐμὲ ὑμῖν καὶ διὰ τὴν τόλ-
 μαν τὴν ἐμὴν, καὶ τοῦ ἐνὸς ἐκείνου φόνου, μεθ' οὗ
 οὐκέτι ξὴν πατὴρ ἐδύνατο. ἀξιῶ δ' οὖν ἐπὶ τούτοις τὴν
 ὀφειλομένην δοθῆναί μοι παρ' ὑμῶν δωρεάν, οὐ φιλοκερ-
 δῆς οὐδὲ μικρολόγος τις ὢν οὐδὲ ἐπὶ μισθῷ τὴν πατρίδα
 εὐεργετεῖν προσηρημένος, ἀλλὰ βεβαιωθῆναί μοι βουλό-
 μενος τὰ κατορθώματα τῇ δωρεᾷ καὶ μὴ διαβληθῆναι
 μηδὲ ἄδοξον γενέσθαι τὴν ἐπιχείρησιν τὴν ἐμὴν ὥς ἀτελῇ
 καὶ γέρωσ ἀναξίαν κεκριμένην. 10. οὗτοσί δὲ ἀντιλέγει
 καὶ φησὶν οὐκ εὐλογον ποιεῖν με τιμᾶσθαι θέλοντα καὶ
 147 δωρεὰν λαμβάνειν· οὐ γὰρ εἶναι τυραννοκτόνον οὐδὲ
 πεπρωχθαί μοι τι κατὰ τὸν νόμον, ἀλλ' ἐνδεῖν τι τῷ ἔργῳ
 τῷ ἐμῷ πρὸς ἀπαίτησιν τῆς δωρεᾶς. πυνθάνομαι τοίνυν
 αὐτοῦ, τί λοιπὸν ἀπαιτεῖς παρ' ἡμῶν; οὐκ ἐβουλήθην;
 οὐκ ἀνήλθον; οὐκ ἐφόνευσα; οὐκ ἡλευθέρωσα; μὴ τις
 ἐπιτάττει; μὴ τις κελεύει; μὴ τις ἀπειλεῖ δεσπότης; μὴ
 τίς με τῶν κακούργων διέφυγεν; οὐκ ἂν εἴποις. ἀλλὰ
 πάντα εἰρήνῃς μεστὰ καὶ πάντες οἱ νόμοι καὶ ἐλευθερία
 σαφῆς καὶ δημοκρατία βέβαιος καὶ γάμοι ἀνύβριστοι καὶ
 παῖδες ἀδελφοὶ καὶ παρθέναι ἀσφαλεῖς καὶ ἑορτάζουσιν τὴν
 κοινὴν εὐτυχίαν ἢ πόλις, τίς οὖν ὁ τούτων ἀπάντων αἴ-
 τιος; τίς ὁ ἐκείνα μὲν παύσας, τὰ δὲ παρεσχημένος; εἰ
 γὰρ τίς ἐστι πρὸ ἐμοῦ τιμᾶσθαι δίκαιος, παραχωρῶ τοῦ
 γέρωσ, ἐξίσταμαι τῆς δωρεᾶς. εἰ δὲ μόνος ἐγὼ πάντα διε-
 πραξάμην τολμῶν, κινδυνεύων, ἀνιῶν, ἀναιρῶν, κολά-
 ζων, δι' ἀλλήλων τιμωρούμενος, τί μου διαβάλλεις τὰ
 κατορθώματα; τί δαὶ ἀχάριστον πρὸς με τὸν δῆμον ποι-
 εῖς εἶναι; 11. Οὐ γὰρ αὐτὸν ἐφόνευσας τὸν τύραννον·
 ὁ δὲ νόμος τυραννοκτόνον δίδωσι τὴν δωρεάν. Διαφέρει
 δέ, εἰπέ μοι, τί ἢ αὐτὸν ἀνελεῖν ἢ τοῦ θανάτου παρα-
 σκεῖν τὴν αἰτίαν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι ἀλλὰ τοῦτο

μόνον ὁ νομοθέτης εἶδε, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δημοκρα-
 τίαν, τὴν τῶν δεινῶν ἀπαλλαγὴν. τοῦτ' ἐτίμησε, τοῦτ'
 ἄξιον ἀμοιβῆς ὑπέλαβεν, ὅπερ οὐκ ἂν εἰποις μὴ δι' ἐμὲ
 γεγενῆσθαι. εἰ γὰρ ἐφόνευσα δι' ὃν ἐκεῖνος ζῆν οὐκ ἐδύ-
 νατο, αὐτὸς εἰργασμαι τὴν σφαγὴν. ἐμὸς ὁ φόνος, ἡ χεὶρ 148
 ἐκείνου. μὴ τοίνυν ἀκριβολογοῦ ἔτι περὶ τοῦ τρόπου τῆς
 τελευτῆς μηδὲ ἐξέταζε ὅπως ἀπέθανεν, ἀλλ' εἰ μηκέτ'
 ἐστίν, εἰ δι' ἐμὲ τὸ μηκέτ' εἶναι ἔχει· ἐπεὶ κάκεινο προ-
 ἐξετάσειν μοι δοκεῖς καὶ συκοφαντήσῃς τοὺς εὐεργέτας,
 εἰ τις μὴ ξίφει, ἀλλὰ λίθῳ ἢ ξύλῳ ἢ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ
 ἀπέκτεινε. τίθαί, εἰ λιμῶ ἐξεπολιόρκησα τὸν τύραννον
 τὴν ἀνάγκην τῆς τελευτῆς παρέχων, ἀπήγεις ἂν καὶ τότε
 παρ' ἐμοῦ αὐτόχειρα τὴν σφαγὴν, ἢ ἐνδεῖν ἑλεγές μοι τι
 πρὸς τὸν νόμον, καὶ ταῦτα, χαλεπώτερον τοῦ κακούρ-
 γου πεφονευμένου; ἔν μόνον ἐξέταζε, τοῦτο ἀπαίτει, 149
 τοῦτο πολυπραγμόνει, τίς τῶν πονηρῶν λείπεται, ἢ τίς
 ἐλπίς τοῦ φόβου ἢ τί ὑπόμνημα τῶν συμφορῶν; εἰ δὲ
 καθαρὰ πάντα καὶ εἰρηνικά, συκοφαντοῦντός ἐστι τῷ
 τρόπῳ τῶν πεπραγμένων χρώμενον ἀποστερεῖν ἐθέλειν
 τὴν ἐπὶ τοῖς πεπονημένοις δωρεάν. 12. ἐγὼ καὶ τοῦτο
 μέμνημαι διηγορευμένον ἐν τοῖς νόμοις, ἐκτὸς εἰ μὴ διὰ
 τὴν πολλὴν δουλείαν ἐπιλέλησμαι τῶν ἐν αὐτοῖς εἰρημέ-
 νων, αἰτίας θανάτου εἶναι διττάς, εἰ τις αὐτὸς ἀπέκτει-
 νεν ἢ εἰ τις μὴ αὐτὸς μὲν ἀπέκτεινε μηδὲ τῇ χειρὶ ἔδρασε
 τὸ ἔργον, ἠνάγκασε δὲ καὶ παρέσχευ ἀφορμὴν τοῦ φόνου, 150
 τὰ ἴσα καὶ τοῦτου ἄξιόν ὁ νόμος αὐτὸν ἀντικολλάζεσθαι,
 μάλα δικαίως· καὶ γὰρ ἡβούλετο τοῦ πεπραγμένου ἴσον
 γίγνεσθαι τὸ τῆς αἰτίας· καὶ περιττὴ λοιπὸν ἡ ἐξέτασις
 τοῦ τρόπου τῆς σφαγῆς. εἴτα τὸν μὲν οὕτως ἀποκτείναντα
 κολλάζειν ὥς ἀνδροφόνον δικαιοῖς καὶ οὐδαμῶς ἀφείσθαι
 θέλεις, τὸν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τούτῳ τρόπον εὖ πεπονη-
 κότα τὴν πόλιν οὐ τῶν ὁμοίων ἀξιῶσεις τοῖς εὐεργέταις;

13. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο ἂν ἔχοις λέγειν, ὥς ἐγὼ μὲν ἀπλῶς αὐτὸ ἐπραξα, ἠκολούθησε δέ τι τέλος ἄλλως χρηστὸν ἐμοὶ μὴ θελήσαντος. τί γὰρ ἔτι ἐδεόθην τοῦ ἰσχυροτέρου πεφρονευμένου; τί δὲ κατέλιπον τὸ ξίφος ἐν τῇ σφαγῇ, καὶ μὴ πάντως τὸ ἐσόμενον αὐτὸ προεμαντευόμεν; ἐκτὸς ἐμοῦ μὴ τοῦτο φῆς, ὥς οὐ τύραννος ὁ τεθνεὺς ἦν οὐδὲ ταύτην εἶχε τὴν προσηγορίαν, οὐδὲ δωρεὰς ἐπ' αὐτῷ πολλὰς
- 151 εἰ ἀποθάνει, ἥδέως ἂν ὑμεῖς ἐδώκατε. ἀλλ' οὐκ ἂν ἐδώκοις. εἴτα τοῦ τυράννου πεφρονευμένου τῷ τὴν αἰτίαν παρασχοῦντι τῆς σφαγῆς οὐκ ἀποδώσεις τὴν δωρεάν; ὡς τῇ πολυπραγμοσύνῃ. μέλει δέ σοι, πῶς ἀπέθανεν, ἀπολαύοντι τῆς ἐλευθερίας, ἢ τὸν τὴν δημοκρατίαν ἀποδεδωκότα περιττότερόν τι προσαπαιτεῖς; καίτοι ὅ γε νόμος ὥς φῆς, τὸ κεφάλαιον ἐξετάζει τῶν πεπραγμένων, τὰ δὲ μέσον δὲ πάντα ἔα καὶ οὐκέτι πολυπραγμονεῖ. τί γὰρ οὐκ καὶ ἐξελάσας τις τύραννον ἤδη τιμὴν ἔλαβε τυραννοκτόνου; καὶ μάλα δικαίως· ἐλευθερίαν γὰρ καὶ ἐκείνῳ ἀντὶ δουλείας παρέσχηται. τὸ δὲ ὑπ' ἐμοῦ γεγενημένον οὐ φυγὴ οὐδὲ δευτέρας ἐπαναστάσεως ἐλπίς, ἀλλὰ παντελὴς καθαιρέσις καὶ πανωλεθρία παντὸς τοῦ γένους καὶ ὁριζόθεν τὸ δεινὸν ἔπαν ἐκκεκομμένον. 14. καὶ μοι πρὸς θεῶν ἤδη ἀπ' ἀρχῆς ἐς τέλος, εἰ δοκεῖ, πάντα ἐξετάσαι.
- 152 εἰ τι τῶν πρὸς τὸν νόμον παραλέλειπται καὶ εἰ ἐνδεὲς τῶν προσεῖναι ὀφειλόντων τυραννοκτόνῳ. πρῶτα μὲν ὁ γινώμην προὑπάρχειν χρῆ καὶ γενναίαν καὶ φιλόπολιν καὶ πρὸ τῶν κοινῶν κινδυνεύειν ἐθέλουσαν καὶ τῷ οἴκῳ θανάτῳ τὴν τῶν πολλῶν σωτηρίαν ὠνησομένην. αἶρ' οὐκ ἐμὴ πρὸς τοῦτο ἐνεδέησα, ἐμαλακίσθην, ἢ προϊδόμενός τι τῶν διὰ μέσου κινδύνων ἀπάκνησα; οὐκ ἂν εἴποις. μέντοι τὸν ἐπὶ τούτου ἔτι μόνον καὶ νόμιζε τοῦ θελήσαι μόνον καὶ τοῦ βουλευσασθαι ταῦτα, εἰ καὶ μὴ χρηστὸν ἀποβέβηκει, ἐκ γε τῆς γνώμης αὐτῆς καταστάντα με γέροντος

αἰετοῦν ὥς εὐεργέτην λαμβάνειν. ἐμοῦ μὲν οὐ δύνηθέν-
 τος, ἄλλου δὲ μετ' ἐμὲ τυραννοκτονηκός, ἄλογον,
 εἰπέ μοι, ἢ ἀγνώμων ἦν παρασχεῖν; καὶ μάλιστα εἰ ἔλε-
 γον, Ἄνδρες, ἐβουλόμην, ἠθέλησα, ἐπεχείρησα, ἐπειρά-
 θην, τῆς γνώμης μόνῃς ἄξιός εἰμι τιμᾶσθαι, τί ἂν ἀπε-
 κρίνω τότε; 15. νῦν δὲ οὐ τοῦτό φημι, ἀλλὰ καὶ ἀνῆλθον
 καὶ ἐκινδύνευσά καὶ μυρία πρὸ τῆς τοῦ νεανίσκου σφα-
 γῆς ἐπόνησα· μὴ γὰρ οὕτω ῥᾶστον μηδὲ εὐχερὲς ὑπολά-
 βητε εἶναι τὸ πρᾶγμα, φρουρὰν ὑπερβῆναι καὶ δορυφό-
 ρων κρατῆσαι καὶ τρέψασθαι τοσοῦτους μόνον, ἀλλὰ σχε-
 δὸν τὸ μέγιστον ἐν τῇ τυραννοκτονίᾳ καὶ τὸ κεφάλαιον
 τῶν ἔργων τοῦτό ἐστιν. οὐ γὰρ δὴ αὐτός γε ὁ τύραννος
 μέγα καὶ δυσάλωτον καὶ δυσκατέργαστον ἐστιν, ἀλλὰ τὰ
 φρουροῦντα καὶ συνέχοντα τὴν τυραννίδα, ἃ τις ἂν νι-
 κῆσῃ, πάντα οὗτος κατώρθωσέ, καὶ τὸ λοιπὸν ὀλίγον. τὸ
 δὴ ἄχρι τῶν τυράννων προσελθεῖν οὐκ ἂν ὑπῆρξέ μοι, μὴ
 οὐχὶ τῶν περὶ αὐτοὺς φυλάκων καὶ δορυφόρων ἀπάντων
 κεκρατηκότι κάκεινους ἅπαντας προνευικηκότι. οὐδὲν ἔτι 153
 προστίθῃμι, ἀλλ' ἐπὶ τούτων αὐθις μένω· φυλακῆς ἐκρά-
 τήσα, δορυφόρους ἐνίκησα, τὸν τύραννον ἀφύλακτον,
 ἄνοπλον, γυμνὸν ἀπέδωκα. τιμῆς ἄξιός ἐπὶ τούτοις εἶναι
 σοι δοκῶ, ἢ ἐτι ἀπαιτεῖς παρ' ἐμοῦ τὸν φόνον; 16. ἀλλ'
 εἰ καὶ φόνον ζητεῖς, οὐδὲ τοῦτα ἐνδεῖ, οὐδὲ ἀναίμακτός
 εἰμι, ἀλλ' ἐργασμαὶ μεγάλην καὶ γενναίαν σφαγὴν νεα-
 νίσκου ἀκμάζοντος καὶ πᾶσι φοβεροῦ, δι' ὃν ἀνεπιβού-
 λευτος κάκεινος ἦν, ὃ μόνον ἐθάρρει, ὅς ἀντὶ πολλῶν
 ἦσκει δορυφόρων. ἄρ' οὖν οὐκ ἄξιός, ὃ οὗτος, θωρεῖς,
 ἀλλὰ ἄτιμος ἐπὶ τηλικούτοις γένωμαι; τί γάρ, εἰ δορυ-
 φόρον ἓνα, τί δ' εἰ ὑπηρέτην τινα τοῦ τυράννου ἀπέκτει-
 να, τί δ' εἰ οἰκέτην τίμιον, οὐ μέγα ἂν ἔδοξε καὶ τοῦτο,
 ἀνελθόντα ἐν μέσῃ τῇ ἀκροπόλει, ἐν μέσοις τοῖς ὅπλοις
 φόνον τινὸς ἐργάσασθαι τῶν τοῦ τυράννου φίλων; νῦν

δὲ καὶ τὸν πεφονευμένον αὐτὸν ἰδέ. υἱὸς ἦν τυράννου, μᾶλλον δὲ τύραννος χαλεπώτερος καὶ δεσπότης ἀπαράιτητος καὶ κολαστὴς ὤμοτερος καὶ ὑβριστὴς βιαίτερος, τὸ δὲ μέγιστον, κληρονόμος τῶν ὅλων καὶ διάδοχος καὶ ἐπὶ πολὺ παρατείνειν τὰ τῆς ἡμετέρας συμφορᾶς δυνάμενος. 17. βούλει τοῦτο μόνον πεπραχθῆναι μοι, ζῆν δὲ ἐτι τὸν τύραννον διαπεφευγότα· γέρας δὴ ἐπὶ τοῦτοις αἰτῶ. τί φатέ; οὐ δώσετε; οὐχὶ κάκεινον ὑπεωρᾶσθε; οὐ δε-
 154 σπότης; οὐ βαρύν; οὐκ ἀφόρητος ἦν; νῦν δὲ καὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ἐννοήσατε· ὃ γὰρ οὗτος ἀπαιτεῖ παρ' ἐμοῦ, τοῦτο, ὥς ἐνῆν, ἄριστα διεπραξάμην καὶ τὸν τύραννον ἀπέκτεινα ἐτέρῳ φόνῳ, οὐχ ἀπλῶς οὐδὲ πληγῇ μίᾳ, ὅπερ εὐκταϊότατον ἦν αὐτῷ ἐπὶ τηλικούτοις ἀδικήμασιν, ἀλλὰ λύπη προβασανίσας πολλῇ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς δείξας τὰ φίλτατα οἰκτρῶς προκείμενα, υἱὸν ἐν ἡλικίᾳ, εἰ καὶ πονηρόν, ἀλλ' οὖν καὶ ἀκμᾶζοντα καὶ ὅμοιον τῷ πατρί, αἵματος καὶ λυθροῦ ἐμπεπλησμένον. ταῦτ' ἐστι πατέρων τὰ τραύματα, ταῦτα ξίφη δικαίων τυραννοκτόνων, οὗτος θάνατος ἄξιος ὤμων τυράννων, αὕτη τιμωρία πρέπουσα τοσοῦτοις ἀδικήμασι· τὸ δ' εὐθὺς ἀποθανεῖν, τὸ δ' ἀγνοῆσαι, τὸ δὲ μηδὲν τοιοῦτο θέαμα ἰδεῖν, οὐδὲν ἔχει τυραννικῆς κολάσεως ἄξιον. 18. οὐ γὰρ ἡγνόουν, ὃ οὐτος, οὐκ ἡγνόουν, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδεὶς, ὅσῃν ἐκεῖνος εὐνοίαν πρὸς τὸν υἱὸν εἶχε καὶ ὥς οὐκ ἂν ἠξιώσεν ἐπιβιδῶναι οὐδ' ὀλίγον αὐτῷ χρόνον· πάντες μὲν γὰρ πατέρες ἴσως πρὸς τοὺς παῖδας τοιοῦτοι. ὁ δὲ καὶ περιττό-
 155 τερόν τι τῶν ἄλλων εἶχεν, εἰκότως, ὁρῶν μόνον ἐκεῖνον κηδεμόνα καὶ φύλακα τῆς τυραννίδος καὶ μόνον προκινδυνεύοντα τοῦ πατρὸς καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῇ ἀρχῇ παρεχόμενον. ὥστε εἰ καὶ μὴ διὰ τὴν εὐνοίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπόγνωσιν εὐθὺς ἠπιστάμην τεθυνηξόμενον αὐτὸν καὶ λογιούμενον ὥς οὐδὲν ἐτι τοῦ ζῆν ὄφελος τῆς ἐκ τοῦ

παιδὸς ἀσφαλείας καθηρημένης. ἅπαντα τοίνυν αὐτῷ
 ἀθρόα περιέσθησα, τὴν φύσιν, τὴν λύπην, τὴν ἀπόγνω-
 σιν, τὸν φόβον, τὰς ἐπὶ τῶν μελλόντων ἐλπίδας χροῦων.
 ἐπ' αὐτὸν ἐχρησάμην τούτοις συμμάχοις καὶ πρὸς τὴν
 τελευταίαν ἐκείνην σκέψιν κατηνάγκασα. ἀπέθανεν ὑμῖν
 ἄτεκνος, λελυπημένος, ὀδυρόμενος, θακρῶν, πεπενθη-
 κὼς πένθος ὀλιγοχρόνιον μὲν, ἀλλ' ἱκανὸν πατρὶ, καὶ τὸ
 δεινότατον, αὐτὸς ὑφ' αὐτοῦ, ὅπερ θανάτων οἰκτιστος
 καὶ πολλῶν χαλεπώτερος ἢ εἰ ὑπ' ἄλλου γίγνοιτο. 19. ποῦ
 μοι τὸ ξίφος; μὴ τις ἄλλος τοῦτο γνωρίζει; μὴ τις ἄλ-
 λου ὄπλου τοῦτο ἦν; τίς αὐτὸ ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνεκό-
 υισε; πρὸ τοῦ τυράννου τίς ἐχρήσατο; τίς αὐτὸ ἐπ' ἐκεῖ- 156
 νον ἀπέστειλεν; ὃ ξίφος κοινῶν καὶ διάδοχον τῶν
 ἐμῶν κατορθωμάτων, μετὰ τοσοῦτους κινδύνους, μετὰ
 τοσοῦτους φόνους ἀμελούμεθα καὶ ἀνάξιοι δοκοῦμεν ὀω-
 ρεᾶς. εἰ γὰρ ὑπὲρ μόνου τούτου τὴν τιμὴν ἤτουν παρ'
 ὑμῶν, εἰ γὰρ ἔλεγον, "Ανδρες, ἀποθανεῖν ἐθέλησαντι τῷ
 τυράννῳ καὶ ἀνόπλῳ ἐπὶ τοῦ καιροῦ κατειλημμένῳ ξίφος
 τοῦτο ἐμὸν ὑπηρετήσε καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐλευθερίας
 συνηργήσεν, οὐκ ἂν τιμῆς τε καὶ ὀωρεᾶς ἄξιον ἐνομίσατε
 δεσπότην οὕτω δημοτικῷ κτήματος; οὐκ ἂν ἡμεῖψασθε;
 οὐκ ἂν ἐν τοῖς εὐεργέταις ἀνεγράψατε; οὐκ ἂν τὸ ξίφος
 ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνεθήκατε; οὐκ ἂν μετὰ τῶν θεῶν ἀκείνῳ
 προσεκυνήσατε; 20. νῦν μοι ἐννοήσατε οἷα πεποιηκέναι
 εἰκὸς τὸν τυράννον, οἷα δὲ εἰρηκέναι πρὸ τῆς τελευτῆς;
 ἐπεὶ γὰρ ὑπ' ἐμοῦ φονευόμενος καὶ τιτρωσκόμενος πολ-
 λοῖς τραύμασιν ἐς τὰ φανερά τοῦ σώματος, ὥς ἂν μάλι-
 στα λυπήσειν ἐμελλον τὸν γεγεννηκότα, ὥς ἂν ἐκ τῆς
 πρώτης θείας διασπαράξειν, ὁ μὲν ἀνεβόησεν οἰκτρὸν ἐπι-
 βοώμενος τὸν γεγεννηκότα, οὐ βοηθὸν οὐδὲ σύμμαχον
 — ἦδει γὰρ πρεσβύτην ὄντα καὶ ἀσθενῆ — ἀλλὰ θεατὴν
 τῶν οἰκείων κακῶν· ἐγὼ γὰρ ἀπηλλαττόμην ποιητῆς μὲν

- 157 τῆς ὅλης τραγωδίας γεγενημένος, καταλιπὼν δὲ τῷ ὑποκριτῇ τὸν νεκρὸν καὶ τὴν σκηνὴν καὶ τὸ ξίφος καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ δράματος· ἐπιστὰς δὲ ἐκεῖνος καὶ ἰδὼν υἱὸν ὃν εἶχε μόνον ὀλίγον ἐμπνέοντα, ἡμαγμένον, ἐμπεπλησμένον τοῦ φόνου καὶ τὰ τραύματα συνεχῇ καὶ πολλὰ καὶ καίρια, ἀνεβόησε τοῦτο, Τέκνον, ἀνηρημέθα, πεφονεύμεθα, τυραννοκτονήμεθα, ποῦ ὁ σφαγεύς; τίني με τηρεῖ; τίني με φυλάττει διὰ σοῦ, τέκνον, προανηρημένον; ἢ μὴ τι ὥς γέροντος ὑπερφρονεῖ, καὶ τῇ βραδυτῇτι, κολάζειν δέον, καὶ παρατείνει μοι τὸν φόνον καὶ μακροτέρων μοι τὴν σφαγὴν ποιεῖ; 21. καὶ ταῦτα λέγων ἐξίτηι τὸ ξίφος· αὐτὸς γὰρ ἄνοπλος ἦν διὰ τὸ πάντα τῷ παιδί θαρρεῖν. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἐνεθέησε, πάλαι δὲ ἦν ὑπ' ἐμοῦ καὶ τοῦτο προπαρεσκευασμένοι καὶ πρὸς τὸ μέλλον τόλμημα καταλελειμμένοι. ἀποσπάσας δὴ τῆς σφαγῆς καὶ τοῦ τραύματος ἐξελὼν τὸ ξίφος φησί, Πρὸ μικροῦ μὲν μ' ἀπέκτεινας, νῦν δὲ ἀνάπαιυσον, ξίφος, πατρὶ πενθοῦντι παραμύθιον ἐλθὲ καὶ πρεσβυτικῇ χειρὶ δυστυχούσῃ συναγώνισαι, ἀπόσφαξον, τυραννοκτόνησον καὶ τοῦ πενθεῖν ἀπάλλαξον. εἶθε πρῶτός σοι ἐνέτυχον, εἶθε τὴν τάξιν
- 158 προὔλαβον τοῦ φόνου. ἀπέθανον ἄν, ἀλλ' ἢ ὥς τυραννος μόνον, ἀλλ' ἔτι νομίζων ἔξειν ἐκδικῶν· νῦν δὲ ὥς ἄτεκνος, νῦν δὲ ὥς οὐδὲ φονέως εὐπορῶν. καὶ ταῦτα ἅμα λέγων ἐπῆγε τὴν σφαγὴν τρέμων, οὐ δυνάμενος, ἐπιθυμῶν μὲν, ἀσθενῶν δὲ πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ τολμήματος. 22. πόσαι κολάσεις ταῦτα; πόσα τραύματα; πόσοι θάνατοι; πόσαι τυραννοκτονίαι; πόσαι θωρεαί; καὶ τέλος ἑωράκατε πάντες τὸν μὲν νεανίαν προκείμενον, οὐδὲ μικρὸν οὐδ' εὐκαταγώνιστον ἔργον, τὸν πρεσβύτην δὲ αὐτῷ περιγεχυμένον καὶ τὸ αἷμα ἀμφοῖν ἀνακεκραμένον, τὴν ἐλευθέρειον ἐκείνην καὶ ἐπινίκιον σπονδὴν καὶ τὰ ἕνα τοῦ ξίφους τοῦ ἐμοῦ. ἀπὸ δὲ τὸ ξίφος ἐν μέσῳ

ἀμφοτέρων ἐπιδεικνύμενον, ὥς οὐκ ἀνάξιον γεγένηται τοῦ δεσπότου, καὶ μαρτυρούμενον ὅτι μοι πιστῶς διηκονήσατο. τοῦτο ὑπ' ἐμοῦ γενόμενον μικρότερον ἦν· νῦν δὲ λαμπρότερόν ἐστι τῇ καινότητι. καὶ ὁ μὲν καθελὼν τὴν τυραννίδα πᾶσαν εἰμὶ ἐγώ· μεμέρισται δὲ ἐς πολλοὺς τὸ ἔργον ὥσπερ ἐν δράματι· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐγὼ ὑπεκρινάμην, τὰ δεύτερα δὲ ὁ παῖς, τὰ τρίτα δὲ ὁ τύραννος αὐτός, τὸ ξίφος δὲ πᾶσιν ὑπηρέτησεν.

ΑΠΟΚΗΡΥΤΤΟΜΕΝΟΣ.

159

Ἀποκηρυχθεῖς τις ἱατρικὴν ἐξέμαθε. μανέντα τὸν πατέρα καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἱατρῶν ἀπεγνωσμένον ἰασάμενος φαρμάκου δόσει ἀνελήφθη αὐτίς ἐς τὸ γένος. μετὰ ταῦτα μεμνηνῆσαν τὴν μητρικὴν ἰάσασθαι κελευόμενος καὶ λέγων μὴ δύνασθαι ἀποκηρύττεται.

1. Οὐ καὶ μὲν ταῦτα, ὧ ἄνδρες δικασταί, οὐδὲ παράδοξα τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐν τῷ παρόντι γινόμενα, οὐδὲ νῦν πρῶτον τὰ τοιαῦτα ὀργίζεται, ἀλλὰ πρόχειρος οὗτος ὁ νόμος αὐτῷ καὶ συνήθως ἐπὶ τοῦτ' ἀφικνεῖται τὸ δικαστήριον. ἐκεῖνο δὲ καινότερον νῦν δυστυχῶ, ὅτι ἔγκλημα μὲν ἴδιον οὐκ ἔχω, κινδυνεύω δὲ τιμωρίαν ὑποσχεῖν ὑπὲρ τῆς τέχνης, εἰ μὴ πάντα δύναται πείθεσθαι τούτῳ κελεύοντι· οὐ τί γένοιτ' ἂν ἀποπώτερον, θεραπεύειν ἐκ προστάγματος, οὐκέθ' ὥς ἡ τέχνη δύναται, 160 ἀλλ' ὥς ὁ πατήρ βούλεται; ἐβουλόμην μὲν οὖν τὴν ἱατρικὴν καὶ τοιοῦτόν τι ἔχειν φάρμακον, ὃ μὴ μόνον τοὺς μεμνηνότες, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀδίκως ὀργιζομένους παύειν ἐδύνατο, ἵνα καὶ τοῦτο τοῦ πατρὸς τὸ νόσημα ἰασαίμην. νυνὶ δὲ τὰ μὲν τῆς μανίας αὐτῷ τέλεον πέπνυται, τὰ δὲ

τῆς ὀργῆς μᾶλλον ἐπιτείνεται· καὶ τὸ δεινότατον, τοῖς
 μὲν ἄλλοις ἅπασι σωφρονεῖ, κατ' ἐμοῦ δὲ τοῦ θεραπεύ-
 σαντος μόνου μαίνεται. τὸν μὲν οὖν μισθὸν τῆς θερα-
 πείας ὁρᾶτε οἷον ἀπολαμβάνω, ἀποκηρυττόμενος ὑπ' αὐ-
 τοῦ πάλιν καὶ τοῦ γένους ἀλλοτριούμενος δεύτερον, ὥσ-
 περ διὰ τοῦτ' ἀναληφθεὶς πρὸς ὀλίγον, ἔν' ἀτιμότερος
 γένωμαι πολλακίς ἐκπεσὼν τῆς οἰκίας. 2. ἐγὼ δὲ ἐν μὲν
 τοῖς δυνατοῖς οὐδὲν κελυσθῆναι περιμένω· πρῶτον γοῦν
 ἄκλητος ἦκου ἐπὶ τὴν βοήθειαν. ὅταν δὲ τι ἢ τελείως
 ἀπεγνωσμένον, οὐδ' ἐπιχειρεῖν βούλομαι. ἐπὶ δὲ τῆς γυ-
 ναικὸς ταύτης εἰκότως καὶ ἀτολμότερός εἰμι· λογίζομαι
 γὰρ οἷα πάθοιμ' ἂν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀποτυγχάν, ὅς οὐδὲ
 ἀρξάμενος τῆς θεραπείας ἀποκηρύττομαι. ἄχθομαι μὲν
 οὖν, ὡς ἄνδρες δικασταί, ἐπὶ τῇ μητρὶα χαλεπῶς ἐχούσῃ
 — χρηστὴ γὰρ ἦν — καὶ ἐπὶ τῷ πατρὶ δι' ἐκείνην ἀνιω-
 μένῳ, τὸ δὲ μέγιστον, ἐπ' ἐμὰντῳ ἀπειθεῖν δοκοῦντι καὶ
 161 ἃ προστάττομαι ὑπουργεῖν οὐ δυναμένῳ καὶ δι' ὑπερβο-
 λὴν τῆς νόσου καὶ ἀσθένειαν τῆς τέχνης. πλὴν οὐ δίκαιον
 οἶμαι ἀποκηρύττεσθαι τὸν ἃ μὴ δύναται ποιεῖν μηδὲ τὴν
 ἀρχὴν ὑπισχνούμενον. 3. δι' ἃς μὲν οὖν αἰτίας καὶ πρό-
 τερον ἀπεκηρύξε με, ὁ ἄδιον συνιδεῖν ἐκ τῶν παρόντων.
 ἐγὼ δὲ καὶ πρὸς ἐκείνας μὲν, ὥς οἴομαι, ἱκανῶς τῷ μετὰ
 ταῦτα βίῳ ἀπελογησάμην, καὶ ταυτὶ δὲ ἃ νῦν ἐγκαλεῖ,
 ὥς ἂν οἷός τε ὦ, ἀπολύσομαι μικρὰ ὑμῖν διηγησάμενος
 τῶν ἐμῶν· ὁ γὰρ δυσάγωγος καὶ δυσπαιθηὶς ἐγώ, ὁ κατα-
 σχύνων τὸν πατέρα καὶ ἀνάξια πράττων τοῦ γένους τότε
 μὲν αὐτῷ τὰ πολλὰ ἐκείνα βοῶντι καὶ διατεινόμενῳ ὀλίγα
 χορῆσαι ἀντιλέγειν ὥόμην. ἀπελθὼν δὲ τῆς οἰκίας ἐνόμι-
 ζόν μοι δικαστήριον ἔσσεσθαι μέγα καὶ ψῆφον ἀληθῆ τὸν
 μετὰ ταῦτα βίον καὶ τὸ φαίνεσθαι κάμπολυ τῶν τοῦ πα-
 τρὸς ἐγκλημάτων ἐκείνων ἀφροστηκότα καὶ περὶ τὰ κάλ-
 λιστα τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐσπουδακότα καὶ τοῖς ῥοῖστοις

συνόντα. προεωρώμην δὲ καὶ τοιοῦτόν τι καὶ ὑπώπτειον ἤδη ὥς οὐ σφόδρα καθεστηκός τοῦ πατρὸς ἀδίκως ὀργίζεσθαι καὶ ἐγκλήματα ψευδῇ καθ' υἱοῦ συντιθέναι· καὶ ἥσάν τινες οἱ μανίας ἀρχὴν ταῦτα εἶναι νομίζοντες καὶ ἀπειλὴν καὶ ἀκροβολισμόν οὐκ εἰς μακρὰν ἐπιπεσούμενον τοῦ κακοῦ, μῖσος ἄλογον καὶ νόμον ἀπηνῇ καὶ βλασφημίας προχείρους καὶ δικαστήριον σκυθρωπὸν καὶ 162 βοὴν καὶ ὀργὴν καὶ ὅλως χολῆς μεστὰ πάντα. διὸ δὴ τάχα μοι καὶ λατρικῆς δεήσειν ποτὲ προσεδόκων. 4. ἀποδηήσας οὖν καὶ τοῖς εὐδοκιμωτάτοις τῶν ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς λατρῶν συγγενόμενος καὶ πόνῳ πολλῷ καὶ προθυμίᾳ λιπαρεῖ χρησάμενος ἐξέμαθον τὴν τέχνην. ἐπανελθὼν δὲ καταλαμβάνω τὸν πατέρα σαφῶς ἤδη μεμνηνότες καὶ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων λατρῶν ἀπεγνωσμένον οὐκ ἐς βάθος ὁρῶντων οὐδ' ἀκριβῶς φυλοκρινούντων τὰς νόσους. πλὴν ὕπερ γε εἰκὸς ἦν ποιεῖν χρηστὸν υἱόν, οὔτε ἐμνησικακήσα τῆς ἀποκηρύξεως οὔτε μετὰ πεμπτος γενέσθαι περιέμεινα· οὐδὲ γὰρ εἶχόν τι αὐτῷ ἴδιον ἐγκαλεῖν, ἀλλὰ πάντα ἐκεῖνα ἦν ἀλλότρια τὰ ἀμαρτήματα καὶ ὥσπερ ἔφην ἤδη, τῆς νόσου. παρελθὼν οὖν ἄκλητος οὐκ εὐθύς ἰασάμην· οὐ γὰρ οὕτως ποιεῖν ἔθος ἐστὶν ἡμῖν οὐδὲ ταῦτα ἡ τέχνη παραινεῖ, ἀλλὰ πάντων πρῶτον τοῦτο διδασκόμεθα συνορᾶν εἴτε ἰασιμόν ἐστι τὸ νόσημα εἴτε ἀνήκεστον καὶ ὑπερβεβηκὸς τοὺς ὅρους τῆς τέχνης· καὶ τηνικαῦτα, ἦν μὲν εὐμεταχείριστον ἢ, ἐπιχειροῦμεν καὶ πᾶσαν σπουδὴν εἰσφερόμεθα σῶσαι τὸν νοσοῦντα· ἦν δὲ κεκρατηκὸς ἤδη καὶ νενικηκὸς τὸ πάθος ἰδῶμεν, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν προσεαπτόμεθα, νόμον τινὰ παλαιὸν τῶν προπατόρων τῆς τέχνης λατρῶν φυλάττοντες, οἳ φασὶ μὴ δεῖν ἐπιχειρεῖν τοῖς κεκρατημένοις. ἰδὼν οὖν τὸν πατέρα ἐτι ἐντὸς τῆς ἐλπίδος καὶ τὸ πάθος οὐχ ὑπὲρ τὴν τέχνην, ἐπὶ πολὺ τηρήσας καὶ ἀκριβῶς ἐξετάσας ἕκαστα ἐπεχειροῦν ἤδη καὶ τὸ 163

φάρμακον τεθαρρηκότως ἐνέχεον, καίτοι πολλοὶ τῶν
 παρόντων ὑπώπτενον τὴν δόσιν καὶ τὴν ἱασιν διέβαλλον
 καὶ πρὸς κατηγορίας παρεσκευάζοντο. 5. παρὴν δὲ καὶ ἡ
 μητριά φοβουμένη καὶ ἀπιστοῦσα, οὐ τῷ μισεῖν ἐμέ, ἀλλὰ
 τῷ δεδιέναι καὶ ἀκριβῶς εἰδέναι πονήρως ἐκείνον διακεί-
 μενον· ἡπίστατο γὰρ μόνῃ τὰ πάντα συνοῦσα καὶ ὁμο-
 δίατος τῇ νόσῳ. πλήν ἀλλ' ἔγωγε οὐδὲν ἀποδειλιάσας
 — ἡπιστάμην γὰρ οὐ ψευσόμενά με τὰ σημεῖα οὐδὲ προ-
 δώσουσαν τὴν τέχνην — ἐπῆγον τὴν ἱασιν ἐν καιρῷ τῆς
 ἐπιχειρήσεως, καίτοι καὶ μοι τινες τῶν φίλων συνεβού-
 λεον μὴ θρασύνεσθαι, μὴ καὶ διαβολὴν τινα μεῖζω
 ἐνέγκῃ μοι τὸ ἀποτιχεῖν ὥς ἀμυνομένῳ τὸν πατέρα φαρ-
 μάκῳ καὶ μνησικακήσαντι ὧν ἐπεπόνθειν ὑπ' αὐτοῦ. καὶ
 τὸ κεφάλαιον, σῶος μὲν οὗτος εὐθύς ἦν καὶ ἐσωφρόνει
 πάλιν καὶ πάντα διεγίνωσκεν· οἱ παρόντες δὲ ἐθαύμα-
 ζον καὶ ἡ μητριά δὲ ἐπῆνει καὶ φανερὰ πᾶσιν ἦν χαίρουσα
 καὶ μοι εὐδοκιμοῦντι κάκύνῳ σωφρονοῦντι. οὗτος δ' οὖν
 — μαρτυρεῖν γὰρ αὐτῷ ἔχω — μήτε μελλήσας μήτε σύμ-
 βουλὸν τινα περὶ τούτων προσλαβών, ἐπειδὴ τὸ πᾶν
 ἤκουσε τῶν παρόντων, ἔλυε μὲν τὴν ἀποκήρυξιν, υἱὸν
 δὲ ἐξ ὑπαρχῆς ἐποιεῖτό με σωτήρα καὶ εὐεργέτην ἀποκα-
 λῶν, καὶ ἀκριβῆ πείραν εἰληφέναι ὁμολογῶν καὶ περὶ τῶν
 ἔμπροσθεν ἐκείνων ἀπολογούμενος. τοῦτο γενόμενον
 εὐφραине μὲν πολλούς, ὅσοι παρῆσαν χρηστοί, ἔλυπε
 δὲ ἐκείνους, ὅσοις ἀποκήρυξις ἡδίων ἀναλήψεως. εἶδον
 64 γοῦν τότε οὐ πάντας ὁμοίως ἡδομένους τῷ πράγματι,
 ἀλλ' εὐθύς τις καὶ χρόαν τρεπομένην καὶ βλέμμα τε-
 ταραγμένον καὶ πρόσωπον ὠργισμένον, οἶον ἐκ φθόνου
 καὶ μίσους γίνεται. ἡμεῖς μὲν οὖν, ὥς τὸ εἶκος, ἐν εὐ-
 φροσύνῃ καὶ θυμηδίᾳ ἤμεν ἀλλήλους ἀπειληφότις.
 6. ἡ μητριά δὲ μετὰ μικρὸν εὐθύς νοσεῖν ἤρξατο, νόσον,
 ᾧ ἄνδρες δικασταί, γαλεπὴν καὶ παρόλον· ἀγόμενον

γὰρ εὐθύς τὸ δεινὸν παρσφύλαξα· οὐ γὰρ ἀπλοῦν οὐδὲ ἐπιπόλαιον τῆς μανίας τὸ εἶδος, ἀλλὰ τι παλαιὸν ὑποικουροῦν ἐν τῇ ψυχῇ κακὸν ἀπέρρηξε καὶ ἐς τοῦμφανὲς ἐξενίκησε. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα ἡμῖν ἐστὶ σημεῖα τῶν ἀνιάτως μεμνηνότεων, ἐν δὲ ἐκεῖνο καινὸν ἐπὶ γῆς γυναικὸς ταύτης παρσφύλαξα· πρὸς μὲν γὰρ τοὺς ἄλλους ἡμερωτέρα καὶ προεῖα ἐστὶ καὶ παρόντων εἰρήνην ἄγει ἡ νόσος, ἂν δέ τινα ἰατρὸν ἴδῃ καὶ τοῦτ' ἀκούσῃ μόνον, κατ' ἐκείνου μάλιστα παροξύνεται, ὅπερ καὶ αὐτὸ τοῦ πονήρως καὶ ἀνηκέστως ἔχειν ἐστὶ τεκμήριον. ταῦτα ὁρῶν ἐγὼ μὲν ἡνιωμένη καὶ τὴν γυναῖκα ὥκτειρον ἀξίαν οὖσαν καὶ 165 παρὰ τὸ προσήκον δυστυχοῦσαν. 7. ὁ πατήρ δὲ ὑπὸ ἰδιωτείας — οὐ γὰρ οἶδεν οὔτε ἀρχὴν τοῦ κατέχοντος κακοῦ οὔτε τὴν αἰτίαν οὔτε τὸ μέτρον τοῦ πάθους — ἐκέλευεν ἰᾶσθαι καὶ τὸ ὅμοιον ἐργεῖαι φάρμακον· ὥτετο γὰρ ἐν εἶναι μανίας εἶδος καὶ μίαν τὴν νόσον καὶ τὸ ἀρρωστήμα ταῦτόν καὶ παραπλησίαν τὴν θεραπείαν ἐνδεχόμενον. ἐπεὶ δέ, ὅπερ ἀληθέστατον, ἀδύνατον εἶναι φημι σῶζεσθαι τὴν γυναῖκα καὶ ἡττησθαι ὑπὸ τῆς νόσου ὁμολογῶ, ἀγανακτεῖ καὶ ὀργίζεται καὶ φησιν ἐκόντα καθυφίσθαι καὶ προδιδόναι τὴν ἀνθρωπον, ἐγκαλῶν ἐμοὶ τὴν ἀσθένειαν τῆς τέχνης. καὶ πάσχει μὲν σύνηθες τοῖς λυπομένοις· ὀργίζονται γοῦν ἅπαντες τοῖς μετὰ παρρησίας τάληθῃ λέγουσι. πλὴν ἐγώ γε ὥς ἂν οἷός τε ᾧ, δικαιολογῶμαι πρὸς αὐτὸν καὶ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ καὶ τῆς τέχνης. 8. καὶ πρῶτόν γε ἀπὸ τοῦ νόμου ἄρξομαι, καθ' ὃν οὐτός με ἀποκηρύξει βούλεται, ἵν' εἰδῇ οὐκέθ' ὁμοίαν οὖσαν 166 αὐτῷ νῦν τε καὶ πρότερον τὴν ἐξουσίαν. οὐ γὰρ ἅπασιν, ᾧ πάτερ, ὁ νομοθέτης οὐδὲ πάντας νείας οὐδὲ ὁσάκις ἂν ἐθέλωσιν ἀποκηρύττειν συγκεχώρηκεν οὐδ' ἐπὶ πάσαις αἰτίαις, ἀλλ' ὥσπερ τοῖς πατράσι τὰ τηλικαῦτα ὀργίζεσθαι ἐφῆκεν, οὕτως καὶ τῶν παίδων προϋνόησεν, ὥς μὴ

ἀδίκως αὐτὸ πάσχωσι· καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐλευθέραν ἐφῆκε
 γίνεσθαι οὐδὲ ἄκριτον τὴν τιμωρίαν, ἀλλ' ἐς δικαστή-
 ριον ἐκάλεσε καὶ δοκιμαστάς ἐκάθισε τοὺς μῆτε πρὸς ὀρ-
 γὴν μῆτε πρὸς διαβολὴν τὸ δίκαιον κρινοῦντας· ἦδει γὰρ
 πολλοῖς πολλάκις ἀλόγους αἰτίας ὀργῆς παρισταμένας,
 καὶ τὸν μὲν ψευδεῖ τιμὴ διαβολῇ πειδόμενον, τὸν δὲ οἰ-
 κέτη πιστεύοντα ἢ γυναικὶ ἐχθρῷ. οὐκ οὖν ἡγεῖτο ἀδίκασ-
 στον γίνεσθαι τὸ πρᾶγμα οὐδ' ἐξ ἐρήμης τοὺς παῖδας
 εὐθὺς ἀλίσκεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὕδωρ ἐγχεῖται καὶ λόγος ἀπο-
 δίδεται καὶ ἀνεξέταστον οὐδὲν καταλείπεται. 9. ἐπεὶ τοί-
 νυν ἔξεσσι, καὶ τοῦ μὲν ἐγκαλεῖν μόνου ὁ πατὴρ κύριος,
 τοῦ κρίναι δέ, εἰ εὐλόγα αἰτιάται, ὑμεῖς οἱ δικάζοντες,
 αὐτὸ μὲν ὃ μοι ἐπιφέρει καὶ ἐφ' ᾧ νῦν ἀγανακτεῖ, μη-
 δέπω σκοπεῖτε, πρότερον δὲ ἐκεῖνα ἐξετάσατε, εἰ ἔτι δο-
 τέον ἀποκηρύττειν αὐτῷ ἅπαξ ἀποκηρύξαντι καὶ χρησα-
 μένῳ τῇ παρὰ τοῦ νόμου ἐξουσίᾳ καὶ ἀποπληρώσαντι
 167 τὴν πατρικὴν ταύτην δυναστείαν, εἰτ' αὐθις ἀναλαβόντι
 καὶ λύσαντι τὴν ἀποκηρύξιν. ἐγὼ μὲν γὰρ ἀδικώτατον
 εἶναι φημι τὸ τοιοῦτον, ἀπεράντους γίνεσθαι τῶν παί-
 δων τὰς τιμωρίας καὶ πολλὰς τὰς καταδικὰς καὶ τὸν φό-
 βον αἰδίου καὶ τὸν νόμον ἄρτι μὲν συνοργίεσθαι, μετὰ
 μικρὸν δὲ λύεσθαι καὶ πάλιν ὁμοίως ἰσχυρόν εἶναι, καὶ
 ὅλως ἄνω καὶ κάτω στρέφεσθαι τὰ δίκαια πρὸς τὸ ἐπὶ
 καιροῦ δοκοῦν πατράσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον ἄξιον
 ἐφίεναι καὶ ἀγανακτοῦντι συναγανακτεῖν καὶ κύριον τῆς
 τιμωρίας ποιεῖν τὸν γεγεννηκότα, ἣν δὲ ἅπαξ ἀναλώσῃ
 τὴν ἐξουσίαν καὶ καταχρήσῃται τῷ νόμῳ καὶ ἐμπλησθῇ
 τῆς ὀργῆς, εἴτα μετὰ ταῦτα ἀναλάβῃ χρηστὸν εἶναι μετα-
 πεισθεὶς, ἐπὶ τούτων ἀνάγκη μένειν καὶ μηκέτι μεταπη-
 δᾶν μηδὲ μεταβουλεύεσθαι μηδὲ μεταποιεῖν τὴν κρίσιν·
 τοῦ μὲν γὰρ τὸν γεννηθέντα πονηρὸν ἢ χρηστὸν ἀποβή-
 σεσθαι οὐδέν, οἶμαι, γνώρισμα ἦν, καὶ διὰ τοῦτο τοὺς

ἀναξίους τοῦ γένους παραιτεῖσθαι συγκεχώρηται τοῖς ὅτε ἡγνόουν ἀναθρεψαμένοις. 10. ὅταν δὲ μὴ κατ' ἀνάγκην, ἀλλ' ἐπ' ἐξουσίας αὐτός τις ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ δοκιμάσας ἀναλάβῃ, τίς ἐτι μηχανῇ μεταβάλλεσθαι, ἢ τίς ἐτι χρησίς ὑπόλοιπος τοῦ νόμου; φαίη γὰρ ἂν πρὸς σέ ὁ νομοθέτης, 168
 Εἰ πονηρὸς οὗτος ἦν καὶ τοῦ ἀποκηρυχθῆναι ἄξιός, τί παθὼν ἀνεκάλεις; τί δ' αὖθις ἐπατήγες ἐς τὴν οἰκίαν; τί δ' ἔλυσες τὸν νόμον; ἐλεύθερος γὰρ ἦσθα καὶ τοῦ μὴ ποιεῖν ταῦτα κύριος. οὐ γὰρ δὴ ἐντροφᾶν σοι δοτέον τοῖς νόμοις οὐδὲ πρὸς τὰς σὰς μεταβολὰς συνάγεσθαι τὰ δικαστήρια οὐδὲ ἄρτι μὲν λύεσθαι ἄρτι δὲ κυρίους εἶναι τοὺς νόμους, καὶ τοὺς δικαστὰς καθῆσθαι μάρτυρας, μᾶλλον δὲ ὑπηρέτας τῶν σοι δοκούντων ὅτε μὲν κολάζοντας ὅτε δὲ διαλλάττοντας, ὑπόταν σοι δοκῇ. ἅπαξ γεγέννηκας, ἅπαξ ἀνατέτροφας, ἅπαξ καὶ τὸ ἀποκηρύττειν ἀντὶ τούτων ἔχεις, καὶ τότε, ἦν δικαίως αὐτὸ ποιεῖν δοκῇς· τὸ δ' ἅπαυστον τοῦτο καὶ αἰδίου καὶ πολὺ καὶ ῥᾶδιον μείζον ἤδη τῆς πατρικῆς ἐστὶν ἐξουσίας. 11. μὴ δὴ, πρὸς Διός, ὧ ἄνδρες δικασταί, συγχωρήσητε αὐτῷ ἐκούσιον τὴν ἀνάληψιν πεποιημένῳ καὶ λύσαντι τὴν γνώσιν τοῦ πάλαι δικαστηρίου καὶ ἀκυρώσαντι τὴν ὀργὴν αὐθις τὴν αὐτὴν τιμωρίαν ἀνακαλεῖν καὶ ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν τὴν πατρικὴν ἀνατρέχειν, ἧς ἕξωρος ἤδη καὶ ἔωλος ἢ προθεσμία, καὶ μόνῳ τούτῳ ἄκυρος καὶ προδεδαπανημένη· ὁρᾶτε γὰρ πού καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις δικαστηρίοις ὡς ἀπὸ μὲν τῶν 169
 κληρῶ λαχόντων δικαστῶν, ἦν τις ἄδικον οἴηται γεγενῆσθαι τὴν κρίσιν, δίδωσιν ὁ νόμος εἰς ἕτερον ἐφεῖναι δικαστήριον· ἦν δὲ τινες ἐκόντες αὐτοὶ σύνθωνται δικαστὰς καὶ προελόμενοι ἐπιτρέψωσι διαιτᾶν, οὐκέτι. οἷς γὰρ ἐξῆν μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐμμένειν, εἰ τούτους τις αὐθαίρετος εἴλετο, στέργειν ἐστὶ δίκαιος τοῖς ἐργασμένοις· οὕτω δὴ καὶ σύ, ὅν ἐξῆν μηκέτ' ἀναλαμβάνειν, εἰ σοι

ἀνάξιος ἐδόκει τοῦ γένους, τοῦτον εἰ χρηστὸν ἡγησάμε-
 νος εἶναι πάλιν ἀνείληφας, οὐκέτ' ἀποκηρύττειν ἔξεις·
 ὅτι γὰρ οὐκ ἄξιος αὐτῆς παθεῖν ταῦτα, ὑπ' αὐτοῦ σοὶ
 μεμαρτύρηται καὶ χρηστὸς ἤδη ἀνωμολόγηται. ἀμετανόη-
 του οὖν τὴν ἀνάληψιν καὶ τὴν διαλλαγὴν βέβαιον εἶναι
 προσήκει μετὰ κρίσιν οὕτω πολλὴν καὶ δύο δικαστήρια,
 ἓν μὲν τὸ πρῶτον, ἐφ' οὗ παρητήσω, δευτέρου δὲ τὸ
 σόν, ὅτε μετεβουλεύσω καὶ ἀνάδαστον ἐποίησας· τὰ πρό-
 τερον ἐγνωσμένα λύσας βεβαιοῖς τὰ μετ' ἐκεῖνα βεβου-
 λευμένα. μένε τοίνυν ἐπὶ τῶν τελευταίων καὶ φύλαττε
 τὴν σκευτοῦ κρίσιν· πατέρα σε εἶναι δεῖ· τοῦτο γὰρ ἔδοξε
 σοι, τοῦτ' ἐδοκίμασας, τοῦτ' ἐκύρωσας. 12. ἐγὼ μὲν οὐδ'
 εἰ μὴ φύσει παῖς ἦν, θέμενος δὲ ἀποκηρύττειν ἤθελες,
 ἐξεῖναι ἂν σοι ᾧμην· ὃ γὰρ τὴν ἀρχὴν μὴ ποιεῖν θυνα-
 170 τὸν ἦν, τοῦτ' ἄδικον λυεῖν ἅπαξ γενόμενον. τὸν δὲ καὶ
 φύσει καὶ αὐτῆς προαιρέσει καὶ γνώμῃ εἰσπεποιημένον,
 πῶς εὐλογον αὐτῆς ἀπωθεῖσθαι καὶ πολλάκις τῆς μιᾶς
 οἰκειότητος ἀποστρεφῖν; εἰ δ' οἰκείτης ὢν ἐτύγχανον, καὶ
 τὸ μὲν πρῶτον πονηρὸν οἰόμενος ἐπέδησας, μεταπεισθεὶς
 δὲ ὥς οὐδὲν ἡδίκουν, ἐλεύθερον ἀφῆκας εἶναι, ἅρ' ἂν
 σοι πρὸς καιρὸν ὀργισθέντι αὐτῆς ἔξῃν ἐς τὴν ὁμοίαν
 δουλείαν ἐπανάγειν; οὐδαμῶς. τὰ γὰρ τοιαῦτα βέβαια
 καὶ διὰ παντὸς κύρια ὑπάρχειν οἱ νόμοι ἀξιούσιν. ὑπὲρ
 μὲν οὖν τοῦ μηκέτι ἐξεῖναι τοῦτ' ἀποκηρύττειν ὃν ἅπαξ
 ἀποκηρύξας ἐκὼν ἀνέλαβεν, ἔτι πολλὰ εἰπεῖν ἔχων ὁμῶς
 παύσομαι.

13. Σκέψασθε δὲ ἤδη ὅντινα ὄντα με καὶ ἀποκηρύ-
 ξει· καὶ οὐ δὴ που τοῦτό φημι, ὥς τότε μὲν ἰδιώτην,
 νῦν δὲ ἰατρόν· οὐδὲν γὰρ ἂν πρὸς τοῦτο ἡ τέχνη συναγω-
 νίσαιτο· οὐδ' ὅτι τότε μὲν νέον, νῦν δὲ ἤδη καὶ προβε-
 βηκότα καὶ τὸ πιστὸν τοῦ μηδὲν ἁδικῆσαι ἂν παρὰ τῆς
 ἡλικίας ἔχοντα· μικρὸν γὰρ ἴσως καὶ τοῦτο. ἀλλὰ τότε

μέν, εἰ καὶ μηδὲν ἠδίκημένος, ὥς ἂν ἐγωγε φαίην, ἀλλ' οὐδὲ εὖ πεπονθὼς παρητεῖτο τῆς οἰκίας, νῦν δὲ σωτήρα
 ἔναγχος καὶ εὐεργέτην γεγενημένον, οὐ τί γένοιτ' ἂν ἀχα- 171
 ριστότερον, σωθέντα δι' ἐμὲ καὶ τηλικούτον κίνδυνον
 διαπεφευγότα τοῖς τοιούτοις εὐθὺς ἀμείβεσθαι τῆς θε-
 ραπείας ἐκείνης οὐδένα λόγον ἔχοντα, ἀλλ' οὕτως ὅ-
 δῶς ἐπιλελῆσθαι καὶ ἐπὶ τὴν ἐρημίαν ἐλαύνειν τὸν ἐφη-
 σθέντ' ἂν δικαίως ἐφ' οἷς ἀδίκως ἔξεβέβλητο, μὴ μόνον
 οὐ μνησικακήσαντα, ἀλλὰ καὶ σώσαντα καὶ σωφρονεῖν
 παρασκευάσαντα; 14. οὐ γὰρ σμικρόν, ὃ ἄνδρες δικα-
 σταί, οὐδὲ τὸ τυχόν εὖ πεποιηκὼς αὐτὸν ὅμως τῶν τοιού-
 των νῦν ἀξιοῦμαι. ἀλλ' εἰ καὶ οὗτος ἀγνοεῖ τὰ τότε, πάν-
 τες ὑμεῖς ἴστε οἷα ποιοῦντα αὐτὸν καὶ πάσχοντα καὶ ὅπως
 διακείμενον ἐγὼ παραλαβὼν, τῶν μὲν ἄλλων ἱατρῶν
 ἀπεγνωκότων, τῶν δὲ οἰκείων φευγόντων καὶ μηδὲ πλη-
 σίον προσιέναι τολμῶντων, τοιούτον ἀπέφηνα, ὥς καὶ
 κατηγορεῖν δύνασθαι καὶ περὶ τῶν νόμων διαλέγεσθαι.
 μᾶλλον δὲ ὁρᾷς, ὃ πάτερ, τὸ παράδειγμα· τοιούτον ὄντα
 σε παρ' ὀλίγον οἷα νῦν ἡ γυνὴ ἐστὶ, πρὸς τὴν ἀρχαίαν
 φροῦνησιν ἐπανήγαγον. οὐ δὴ δίκαιον, τοιαύτην μοι γε-
 νέσθαι τὴν ἀμοιβὴν αὐτ' ἐκείνων οὐδὲ κατ' ἐμοῦ σε μό-
 νου σωφρονεῖν· ὅτι γὰρ μὴ μικρὰ ὑπ' ἐμοῦ εὐεργέτησαι, 172
 καὶ ἀπ' αὐτῶν ὧν ἐγκαλεῖς δῆλόν ἐστιν· ὃν γὰρ ὥς ἐν
 ἐσχάτοις οὖσαν τὴν γυναῖκα καὶ παμπονήρως ἔχουσιν
 οὐκ ἰώμενον μισεῖς, πῶς οὐ πολὺ μᾶλλον, ὅτι σε τῶν
 ὁμοίων ἀπήλλαξα, ὑπεραγαπᾷς καὶ χάριν ὁμολογεῖς τῶν
 οὕτω δεινῶν ἀπηλλαγμένος; σὺ δέ, ὅπερ ἀγνωμονέστα-
 τον, σωφρονήσας εὐθὺς εἰς δικαστήριον ἄγεις καὶ σε-
 σωσμένος κολάζεις καὶ ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο μῖσος ἀνα-
 τρέχεις καὶ τὸν αὐτὸν ἀναγινώσκεις νόμον. καλὸν γοῦν
 τὸν μισθὸν ἀποδίδως τῇ τέχνῃ καὶ ἀξίας ἀμοιβὰς τῶν
 φαρμάκων ἐπὶ τὸν ἱατρὸν ὑγιαίνων μόνον. 15. ὑμεῖς δέ,

ὡς ἄνδρες δικασταί, τὸν εὐεργέτην τούτῳ κολάζειν ἐπι-
 τρέφετε καὶ τὸν σώσαντα ἐξελαύνειν καὶ τὸν σωφρονί-
 σαντα μισεῖν καὶ τὸν ἀναστήσαντα τιμωρεῖσθαι; οὐκ, ἦν
 γε τὰ δίκαια ποιῆτε. καὶ γὰρ εἰ τὰ μέγιστα νῦν ἁμαρτά-
 νων ἐτίγχανον, ἦν μοι τις οὐ μικρὰ προσφειλομένη χά-
 ρις, εἰς ἣν ἀποβλέποντα τοῦτον καὶ ἥς μεμνημένον καλῶς
 εἶχε τῶν μὲν παρόντων καταφρονεῖν, δι' ἐκεῖνα δὲ πρό-
 χειρον τὴν συγγνώμην ἔχειν, καὶ μάλιστα εἰ τηλικαύτη
 τις ἢ εὐεργεσία τυγχάνοι, ὥς πάντα ὑπερπαλεῖν τὰ μετὰ
 ταῦτα. ὅπερ οἶμαι κάμοι πρὸς τοῦτον ὑπάρχειν, ὃν ἔσω-
 σα, καὶ ὅς τοῦ βίου παντὸς χρεώστης ἔστι μοι, καὶ ὃ τὸ
 173 εἶναι καὶ τὸ σωφρονεῖν καὶ τὸ συνιέναι παρέσχημαι, καὶ
 μάλιστα ὅτε οἱ ἄλλοι πάντες ἤδη ἀπεγνωσέσαν καὶ ἦτ-
 τους εἶναι ὁμολόγουν τῆς νόσου. 16. τοῦτο γὰρ μείζω
 οἶμαι ποιεῖν τὴν ἐμὴν εὐεργεσίαν, ὅς οὔτε υἱὸς ὢν τότε
 οὔτε ἀναγκαίαν τῆς θεραπείας ἔχων αἰτίαν, ἀλλὰ ἐλευ-
 θερος καθεστὼς καὶ ἀλλότριος, τῆς φυσικῆς αἰτίας ἀφει-
 μένος, ὅμως οὐ περιεῖδον, ἀλλ' ἐθέλουτής, ἀκλητος,
 αὐτεπάγγελτος ἦκον, ἐβοήθησα, προσεληπάρησα, ἰασά-
 μην, ἀνέστησα καὶ τὸν πατέρα ἐμαυτῷ διεφύλαξα καὶ
 ὑπὲρ τῆς ἀποκηρύξεως ἀπελογησάμην καὶ τῇ εὐνοίᾳ τὴν
 ὀργὴν ἔπαυσα καὶ τὸν νόμον ἔλυσα τῇ φιλοστοργίᾳ καὶ
 μεγάλης εὐεργεσίας τὴν εἰς τὸ γένος ἐπάνοδον ἐπριάμην
 καὶ ἐν οὕτως ἐπισφαλεῖ καιρῷ τὴν πρὸς τὸν πατέρα πίστιν
 ἐπεδειξάμην καὶ μετὰ τῆς τέχνης ἐμαυτὸν εἰσεποίησα καὶ
 γνήσιος υἱὸς ἐν τοῖς δεινοῖς ἀνεφάνην. πόσα γὰρ οἴεσθε
 παθεῖν με, πόσα καμεῖν παρόντα, ὑπηρετοῦντα, καιρο-
 φυλακοῦντα, νῦν μὲν εἰκοντα τῇ τοῦ πάθους ἀκμῇ, νῦν
 δὲ τὴν τέχνην ἐπάγοντα πρὸς ὀλίγον ἐνδιδόντος τοῦ κα-
 κοῦ; ἔστι δὲ τῶν ὄντων ἀπάντων τούτων ἐν τῇ ἱατρικῇ
 τὸ ἐπισφαλέστατον, τοὺς τοιούτους ἰᾶσθαι καὶ πλησιάζειν
 οὕτῳ διακειμένοις· ἐς γὰρ τοὺς πλησίον πολλάκις ἀφίᾳσι

τὴν λύτταν ἐπιξέσαντος τοῦ πάθους. καὶ ὁμῶς πρὸς οὐ-
 δὲν τούτων ἀπώκνησα οὐδὲ ἀπεδειλίασα, συνὼν δὲ καὶ 174
 πάντα τρόπον ἀντεξεταζόμενος τῇ νόσῳ τὸ τελευταῖον
 ἐκράτησα τῷ φαρμάκῳ. 17. μὴ γὰρ τοῦτ' ἀκούσας εὐθύς
 ὑπολάβαι τις, ποῖος δὲ ἢ πόσος ὁ κάματος ἐγγχείαι φάρ-
 μακου; πολλὰ γὰρ πρὸ τούτου γενέσθαι δεῖ καὶ προσδο-
 ποιῆσαι τῇ πόσει καὶ προπαρασκευάσαι ῥαδίον εἰς ἱαθεῖν
 τὸ σῶμα καὶ τῆς ἀπάσης ἔξωθεν φροντίσαι κενοῦντα καὶ
 ἰσχυαίνοντα καὶ οἷς χρή τρέφοντα καὶ κινουῦντα εἰς ὅσον
 χρήσιμον καὶ ὑπνους ἐπινουῦντα καὶ ἡρεμίας μηχανώμε-
 νον, ὥπερ οἱ μὲν ἄλλα τι νοσοῦντες ῥαδίως πεισθεῖεν
 ἄν, οἱ μεμνηότες δὲ διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ νοῦ δυσάγω-
 νοι καὶ δυσημιόλητοι καὶ τῷ ἱατρῷ ἐπισφαλεῖς καὶ τῇ थे-
 ραπείᾳ δυσκαταγώνιστοι. ὅταν γοῦν πολλάκις ποιήσωμεν
 ἤδη πλησίον γενέσθαι τοῦ τέλους καὶ ἐλπίσωμεν, ἐμπεσόν
 τι μικρὸν ἀμάρτημα ἐπακμάσαντος τοῦ πάθους ἅπαντα
 ῥαδίως ἐκεῖνα ἀνέτρεψε καὶ ἀνεπόδισε τὴν θεραπείαν καὶ
 τὴν τέχνην διέσφηλε. 18. τὸν οὖν ταῦτα πάντα ὑπομε-
 μενηκότα καὶ οὕτω χαλεπῷ νοσήματι προσπαλαίσαντα
 καὶ πάθος ἀπάντων παθῶν τὸ δυσαιωτότατον νενικη- 175
 κότα ἔτι τούτῳ ἀποκηρύττειν ἐπιτρέψετε, καὶ τοὺς νό-
 μους ὡς βούλεται ἐρμηνεύειν κατ' εὐεργέτου συγχωρή-
 σετε καὶ τῇ φύσει πολεμεῖν αὐτὸν ἐάσετε; ἐγὼ τῇ φύσει
 πειθόμενος, ὃ ἄνδρες δικασταί, σῶζω καὶ διαφυλάττω
 τὸν πατέρα ἐμαυτῷ, καὶ ἄδικῃ· οὕτοσί δὲ τὸν εὐεργε-
 τηκότα παῖδα τοῖς νόμοις, ὡς φησιν, ἀκολουθῶν διαφθεί-
 ρει καὶ τοῦ γένους ἀποστερεῖ. μισόπαις οὗτος, ἐγὼ φιλο-
 πάτῳ γίγνομαι· ἐγὼ τὴν φύσιν ἀσπάζομαι, οὗτος τὰ
 τῆς φύσεως παρορᾷ καὶ καθυβρίζει. ὃ πατὴρ μισοῦντος
 ἀδίκως· ὃ παιδὸς φιλοῦντος ἀδικώτερον. ἐγκαλῶ γὰρ
 ἐμαυτῷ, τοῦ πατρὸς ἀναγκάζοντος, ὅτι μισούμενος οὐ
 θέον φιλῶ καὶ φιλῶ πλέον ἢ προσῆκε. καίτοι γὰρ ἡ φύσις

τοῖς πατράσι τοὺς παῖδας μᾶλλον ἢ τοῖς παισὶ τοὺς πα-
 τέρας ἐπιτάττει φιλεῖν. ἀλλ' οὗτος ἐκὼν καὶ τοὺς νόμους
 παρορᾷ, οἱ τοὺς οὐδὲν ἡδικηκότας παῖδας τῷ γένει φυ-
 λάττουσι, καὶ τὴν φύσιν, ἣ τοὺς γεννησάντας ἔλκει πρὸς
 πόθον τῶν γεγενημένων πολὺν, οὐχ ὅπως μείζους ἀρ-
 176 χὰς εὐνοίας ἔχων πρὸς ἐμὲ μείζονα τὰ δίκαιά μοι τῆς εὐ-
 νοίας εἰσφέρει καὶ ἐπιδίδωσιν, ἢ τὸ γε ἑλαττον ἐμὲ μιμεῖ-
 ται καὶ ζηλοῖ τοῦ φίλτρου· ἀλλ', οἵμοι τῆς συμφορᾶς,
 προσέτι καὶ μισεῖ φιλοῦντα καὶ ἀγαπῶντα ἐλαύνει καὶ
 εὐεργετοῦντα ἀδικεῖ καὶ ἀσπαζόμενον ἀποκηρύττει καὶ
 τοὺς φιλόπαιδας νόμους ὡς μισόπαιδας κατ' ἐμοῦ μετα-
 χειρίζεται. ὦ μάχης, ἦν εἰσάγεις, πάτερ, τοῖς νόμοις
 κατὰ τῆς φύσεως. 19. οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστιν ὥς θέ-
 λεις· κακῶς ἐρμηνεύεις, ὦ πάτερ, καλῶς καί μενους τοὺς
 νόμους. οὐ πολεμεῖ φύσις καὶ νόμος ἐν ταῖς εὐνοίαις,
 ἀλλ' ἀκολουθοῦσιν ἐνταῦθα ἀλλήλοις καὶ συναγωνίζον-
 ται τῇ λύσει τῶν ἀδικημάτων. ὑβρίζεις τὸν εὐεργέτην,
 ἀδικεῖς τὴν φύσιν. τί καὶ τοὺς νόμους συναδικεῖς τῇ φύ-
 σει; οὐς καλοὺς καὶ δικαίους καὶ φιλόπαιδας εἶναι θέ-
 λοντας οὐ συγχωρεῖς, καθ' ἑνὸς παιδὸς ὥς κατὰ πολλῶν
 κινῶν πολλὰκις καὶ ἡσυχάζειν οὐκ ἐὼν ἐν ταῖς τιμωρίαις
 τοὺς ἐν ταῖς τῶν παίδων πρὸς τοὺς πατέρας εὐνοίαις ἡσυ-
 χάζειν ἐθέλοντας, καίτοι γε ἐπὶ τοῖς μηδὲν ἡμαρτηκόσι
 μηδὲ καί μενους. καὶ μὴν οἱ γε νόμοι καὶ ἀχαριστίας δι-
 κάζεσθαι διδόασιν κατὰ τῶν τοὺς εὐεργέτας μὴ ἀντ' εὖ
 ποιούντων. ὁ δὲ πρὸς τῷ μὴ ἀμείβεσθαι καὶ ἐπ' αὐτοῖς
 οἷς εὖ πέπονθε κολάζειν ἀξιῶν, σκέψασθε εἰ τινα ὑπερ-
 βολὴν ἀδικίας ἀπολέλοιπεν. ὥς μὲν οὖν οὔτε ἀποκηρύτ-
 τειν ἐπεὶ τούτῳ ἔξεστιν ἀπαξ ἥδη τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν
 ἀποπληρώσαντι καὶ χρησαμένῳ τοῖς νόμοις οὔτε ἄλλως
 δίκαιον. εὐεργέτην εἰς τὰ τολικαῦτα γεννηνυμενον ἔπα-

θεῖσθαι καὶ τῆς οἰκίας παραιτεῖσθαι, ἱκανῶς, οἶμαι, δε-
δεικται.

20. Ἦδη δὲ καὶ ἐπ' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἔλθωμεν τῆς 177
ἀποκηρύξεως καὶ τὸ ἐγκλημα ἐξετάσωμεν ὁποῖόν ἐστιν.
ἀνάγκη δὲ αὐτῆς ἐπὶ τὴν γνώμην ἀναδραμεῖν τοῦ νομο-
θέτου. ἵνα γάρ σοι τοῦτο πρὸς ὀλίγου δῶμεν, τὸ ἐξεῖναι
ὁσάκις ἂν ἐθέλῃς ἀποκηρύττειν, καὶ κατὰ γε τοῦ εὐερ-
γέτου προσέτι τὴν ἐξουσίαν ταύτην συγχωρήσωμεν, οὐχ
ἀπλῶς, οἶμαι, οὐδὲ ἐπὶ πάσαις αἰτίαις ἀποκηρύξεις. οὐδὲ
τοῦθ' ὁ νομοθέτης φησὶν, ὅτι ἂν τύχῃ ὁ πατὴρ αἰτια-
σάμενος, ἀποκηρυττέτω, καὶ ἀπόρηθαι θελήσῃ μόνον καὶ
μὴ μίσησθαι. τί γὰρ ἂν ἔδει δικαστηρίου; ἀλλ' ὑμῖν ποιεῖ
τοῦτο, ὡς ἄνδρες δικασταί, σκοπεῖν εἴτε ἐπὶ μεγάλοις καὶ
δικαίοις ὁ πατὴρ ὀργίζεται εἴτε καὶ μὴ. οὐκοῦν τοῦτο ἦδη
ἐξετάσατε. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν μετὰ τὴν μανίαν εὐθύς.

21. τὰ μὲν δὴ πρῶτα τῆς σωφροσύνης τοῦ πατρὸς λύσεις
ἦν τῆς ἀποκηρύξεως, καὶ σωτὴρ καὶ εὐεργέτης καὶ πάντα
ἦν ἐγώ. καὶ οὐδέν, οἶμαι, τούτοις ἐγκλημα προσεῖναι
ἐδύνατο. τὰ μετὰ ταῦτα δὲ τί τῶν πάντων αἰτιῶν; τίνα
θεραπείαν, τίνα ἐπιμέλειαν υἱοῦ παρῆκα; πότε ἀπόκοι-
τος ἐγενόμην; τίνας πότους ἀκαίρους, τίνας κώμους ἐγκα-
λεῖς; τίς ἄσωτία; τίς πορνοβοσκὸς ὕβρισται; τίς ἠτιά-
σατο; οὐδὲ εἰς. καὶ μὴν ταῦτ' ἐστὶν ἐφ' οἷς μάλιστα ὁ
νόμος ἀποκηρύττειν ἐφίησιν. ἀλλὰ νοσεῖν ἤρξατο ἡ μη-
τριᾷ. τί οὖν; ἐμοὶ τοῦτ' ἐγκαλεῖς καὶ νόσου δίκην ἀπαι-
τεῖς; οὐ, φησὶν. 22. ἀλλὰ τί; θεραπεύειν προστάττομε- 178
νος οὐκ ἐθέλεις, καὶ διὰ τοῦτ' ἄξιός ἂν εἴης ἀποκηρύ-
ξεως ἀπειθῶν τῷ πατρί. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν οἷα προστάττοντι
αὐτῷ ὑπακούειν οὐ δυνάμενος ἀπειθεῖν δοκῶ πρὸς ὀλί-
γον ὑπερθῆσομαι· πρότερον δὲ ἀπλῶς ἐκεῖνό φημι, ὥς
οὐ πάντα προστάττειν οὔτε τούτῳ διδῶσιν ἢ νόμος οὔτ'
ἐμοὶ τὸ πείθεσθαι πᾶσι πάντως ἀναγκαῖον. ἐν δ' οὖν

τοῖς τῶν προσταγμάτων τὰ μὲν ἀνενύθυνα ἔστι, τὰ δὲ ὀργῆς καὶ τιμωρίας ἄξια· ἂν νοσῆς αὐτός, ἐγὼ δὲ ἀμελῶ· ἂν τῶν κατ' οἶκον ἐπιμελεῖσθαι κελεύης, ἐγὼ δὲ ὀλιγορῶ· ἂν τὰ κατ' ἀγροῦ ἐπισκοπεῖν προστάτῃς, ἐγὼ δὲ ὀκνῶ. πάντα ταῦτα καὶ τὰ τοῦτοις ὅμοια εὐλόγους ἔχει τὰς προφάσεις καὶ τὰς μέψεις πατρικὰς· τὰ δὲ ἄλλα ἐφ' ἡμῖν ἔστι τοῖς παισίν, ὄντα τῶν τεχνῶν καὶ τῆς τούτων χρήσεως, καὶ μάλιστα, εἰ μὴδὲν ὁ πατήρ αὐτὸς ἀδικοῖτο, ἐπεὶ τοι ἂν τῷ γραφεῖ πατὴρ προστάτῃ, ταῦτα μὲν, τέκνον, γράφε, ταυτὶ δὲ μὴ, καὶ τῷ μουσικῷ, τήνδε μὲν τὴν ἁρμονίαν κροῦς, ταύτην δὲ μὴ, καὶ τῷ χαλκεύοντι, τοιαῦτα μὲν χάλκευε, τοιαῦτα δὲ μὴ, ἃρ' ἂν τις

179 ἀνάσχοιτο ἀποκηρύττοντα, ὅτι μὴ κατὰ τὰ ἐκείνῳ δοκοῦντα ὁ παῖς χρήται τῇ τέχνῃ; οὐδὲ εἰς, οἶμαι. 23. τὸ δὲ τῆς ἱατρικῆς ὅσῳ σεμνότερόν ἐστι καὶ τῷ βίῳ χρησιμώτερον, τοσοῦτῳ καὶ ἐλευθεριώτερον εἶναι προσήκει τοῖς χρωμένοις, καὶ τινα προνομίαν ἔχειν τὴν τέχνην δίκαιον τῇ ἐξουσίᾳ τῆς χρήσεως, ἀναγκάζεσθαι δὲ μὴδὲν μὴδὲ προστάτεσθαι πρᾶγμα λερόν καὶ θεῶν παίδευμα καὶ ἀνθρώπων σοφῶν ἐπιτήδευμα, μὴδ' ὑπὸ δουλείαν γενέσθαι νόμου μὴδ' ὑπὸ φόβον καὶ τιμωρίαν δικαστηρίου, μὴδ' ὑπὸ ψῆφον καὶ πατρὸς ἀπειλήν καὶ ὀργὴν ἰδιωτικὴν. ὥστε καὶ εἰ τοῦτό σοι σαφῶς οὕτως καὶ διαρρηθὴν ἔλεγον, Οὐ βούλομαι οὐδὲ θεραπεύω δυνάμενος, ἀλλ' ἐμαυτῷ μόνῳ τὴν τέχνην οἶδα καὶ τῷ πατρί, τοῖς δὲ ἄλλοις ἅπασιν ἰδιώτης εἶναι βούλομαι· τίς τύραννος οὕτω βίαιος, ὥς ἀναγκάσαι ἂν καὶ ἄκουτα χρῆσθαι τῇ τέχνῃ; τὰ γὰρ τοιαῦτα ἱκεταῖς καὶ δεήσεσιν, οὐ νόμοις καὶ ὀργαῖς καὶ δικαστηρίοις ὑπάγειν, οἶμαι, προσήκει· πεῖθεσθαι τὸν ἱατρὸν χρὴ, οὐ κελεύεσθαι, βούλεσθαι, οὐ φοβεσθαι, ἐπὶ τῷ θεραπεύειν οὐκ ἔμελλεσθαι, ἐκόντα δὲ

λῆς τέχνη, ὅπου γε τοῖς ἰατροῖς καὶ δημοσίαι αἱ πόλεις
τιμὰς καὶ προεδρίας καὶ ἀτελείας καὶ προνομίας διδούσιν.
24 ταῦτα μὲν οὖν ἀπλῶς ἂν εἶχον εἰπεῖν ὑπὲρ τῆς τέχνης,
εἰ καὶ σοῦ διδαξαμένον με καὶ πολλὰ ἐπιμεληθέντος καὶ
ἀναλώσαντος, ὥς μάθοιμι, πρὸς μίαν ὅμως θεραπείαν
ταύτην, δυνατὴν οὖσαν, ἀντέλεγον. νυνὶ δὲ κἀκείνο ἐν-
νόησον, ὥς παντάπασι ἀγνώμων ποιεῖς οὐκ ἔων με χρῆ-
σθαι μετ' ἐλευθερίας ἐμῷ κτήματι. ταύτην ἐγὼ τὴν τέχ-
νην οὐχ υἱὸς ὦν σὸς ἐξέμαθον οὐδὲ τῷ σῷ νόμῳ ὑποκεί-
μενος, καὶ ὅμως αὐτὴν μεμάθηκά σοι — καὶ πρῶτος αὐ-
τῆς ἀπολέλειπκας — οὐδὲν παρὰ σοῦ πρὸς τὸ μαθεῖν
ἔχων. τίνα διδάσκαλον ἐμισθώσω; τίνα φαρμάκων παρα-
σκευήν; οὐδ' ἠντινοῦν· ἀλλὰ πενόμενος ἐγὼ καὶ τῶν
ἀναγκάων ἀπορούμενος καὶ ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἑλεού-
μενος ἐπαιδευόμην. καὶ μοι τοιαῦτα παρὰ τοῦ πατρὸς
ἦν πρὸς τὸ μαθεῖν ἐφόδια, λύπη καὶ ξρημία καὶ ἀπορία
καὶ μίσος οἰκείων καὶ ἀποστροφὴ συγγενῶν. ἀντὶ τούτων 181
τοίνυν χρῆσθαι μου τῇ τέχνῃ ἀξιοῖς καὶ δεσπότης εἶναι
θέλεις τῶν ὅτ' οὐκ ἦσθα δεσπότης πεπορισμένων; ἀγά-
πα, εἰ τί σε καὶ πρότερον ἔκων οὐ προαφείλων εὖ ἐποίη-
σα, μηδεμίαν μηδὲ τότε χάριν ἀπαιτεῖσθαι δυνάμενος.
25. οὐ δὴ δεῖ τὴν εὐποιάν τὴν ἐμὴν ἀνάγκην ἐς τὸ λοι-
πὸν μοι γενέσθαι οὐδὲ τὸ ἔκοντα εὐεργετῆσαι ἀφορμὴν
τοῦ ἄκοντα κελεύεσθαι καταστῆναι οὐδὲ ἔθος ὑπάρξαι
τοῦτο. τὸ ἅπαρ τινὰ λαβόμενον πάντας ἐς ὅςθι θηρευέμεναι

- νατά μοι οὗτος προσέταττεν, ἐγὼ δὲ μὴ πάντως ἄπαισι
 182 μηδὲ πρὸς ἀνάγκην ὑπήκουον. νῦν δὲ ἤδη σκέψασθε καὶ
 οἷά ἐστιν αὐτοῦ τὰ ἐπιτάγματα· ἐπεὶ γὰρ ἐμὲ ἰάσω, φησί,
 μεμνηνότες, μέμνητε δὲ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὰ ὅμοια πάσχει —
 τοῦτο γὰρ οἴεται — καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἀπέγνω-
 σται, δύνασαι δὲ σὺ πάντα ὥς ἐδειξας, ἰὼ καὶ ταύτην καὶ
 ἀπάλλαττε ἤδη τῆς νόσου. τοῦτο δὲ οὕτως μὲν ἀπλῶς
 ἀκοῦσαι πάννυ εὐλογον ἂν δόξειε, καὶ μάλιστα ἰδιώτῃ καὶ
 ἀπείρῳ ἰατρικῆς· εἰ δέ μου ἀκούσατε ὑπὲρ τῆς τέχνης
 δικαιολογουμένου, μάθοιτ' ἂν ὥς οὔτε πάντα ἡμῖν δυ-
 νατά ἐστιν οὐδ' αἱ τῶν νοσημάτων φύσεις παραπλήσιοι
 οὐτ' ἰασις ἢ αὐτὴ οὔτε φάρμακα τὰ αὐτὰ ἐπὶ πάντων
 ἰσχυρά, καὶ τότε ἔσται δηλόν ὥς ἀμπολυ τοῦ μὴ βού-
 λεσθαί τι τὸ μὴ δύνασθαι διαφέρει. ἀνάσχεσθε δέ μου
 τὰ περὶ τούτων φιλοσοφοῦντος, καὶ μὴ ἀπειροκάalon μηδὲ
 ἐξαγώνιον μηδὲ ἀλλότριον ἢ ἄκαιρον ἡγήσησθε τὸν περὶ
 τούτων λόγον. 27. πρῶτα μὲν δὴ σωμάτων φύσεις καὶ
 κράσεις, οὐχ αἱ αὐταί, καὶ ὅτι μάλιστα ἐκ τῶν ὁμοίων
 συνεστάναι ὁμολογῶνται, ἀλλὰ τὰ μὲν τῶνδε, τὰ δὲ
 τῶνδε μᾶλλον ἢ ἑλαττον μετέχει. καὶ λέγω τοῦτο ἔτι περὶ
 τῶν ἀνδρείων, ὥς οὐδὲ ταῦτα πᾶσιν ἴσα ἢ ὅμοια οὔτε τῇ
 - κράσει οὔτε τῇ συστάσει, διάφορα γὰρ δὴ καὶ μεγέθει
 καὶ εἶδει ἀνάγκη καὶ τὰ νοσήματα ἐγγίνεσθαι αὐτοῖς, καὶ
 τὰ μὲν εὐίατα εἶναι καὶ πρὸς τὴν θεραπείαν ἀναπεπτα-
 μένα, τὰ δὲ τέλεον ἀπεγνωσμένα καὶ ῥαδίως ἀλισκόμενα
 καὶ κατὰ κράτος ὑπὸ τῶν νοσημάτων λαμβανόμενα. τὸ
 183 τοίνυν οἰεσθαι πάντα πυρετὸν ἢ πᾶσαν φθόγην ἢ περι-
 πνευμονίαν ἢ μανίαν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὖσαν τῷ γέ-
 νει ὁμοίαν ἐπὶ παντὸς εἶναι σώματος, οὐ σωφρονούντων
 οὐδὲ λελογισμένων οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἐξητακότων ἐστὶν
 ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἐν μὲν τῷδε ῥαδίον ἰᾶσθαι,
 ἐν δὲ τῷδε οὐκέτι. ὥσπερ οἶμαι καὶ πυρὸν ἦν τὸν αὐτὸν

ἐς διαφόρους χώρας ἐμβάλης, ἄλλως μὲν ἐν τῇ πεδινῇ
 καὶ βαθείᾳ καὶ ποτιζομένῃ καὶ εὐηλίῳ καὶ εὐηνέμῳ καὶ
 ἐξειργασμένῃ ἀναφύσεται, εὐθαλῆς οἶμαι καὶ εὐτροφος
 καὶ πολύχους καρπός, ἄλλως δὲ ἐν ὄρει καὶ ὑπολίθῳ
 γῆδιῳ, ἄλλως δὲ ἐν θυσηλίῳ, ἄλλως δὲ ἐν ὑπωρείᾳ, καὶ
 ὅλως διαφόρως καθ' ἑκάστους τύπους· οὕτω δὲ καὶ τὰ
 νοσήματα παρὰ τοὺς ὑποδεξαμένους τόπους ἢ εὐφορὰ καὶ
 εὐτροφία ἢ ἐλάττω γίνεται, τοῦτο τοίνυν ὑπερβὰς ὁ πα-
 τὴρ καὶ ὅλον ἀνεξέταστον καταλιπὼν ἀξιοῖ πᾶσαν μανίαν
 τὴν ἐν ἅπαντι σώματι ὁμοίαν εἶναι καὶ τὴν θεραπείαν
 ἴσην. 28. πρὸς δὲ τοῦτοις τοιοῦτοις οὖσιν ὅτι τὰ γυναι-
 κεία σώματα πάμπλου τῶν ἀνδρείων διαφέρουσι πρὸς τε
 νόσου διαφορὰν καὶ πρὸς θεραπείας ἐλπίδα ἢ ἀπόγνω-
 σιν ῥᾶδιον καταμαθεῖν· τὰ μὲν γὰρ τῶν ἀνδρῶν εὐπαγῇ
 καὶ εὐτονα πόνοις καὶ κινήσεσι καὶ ὑπαιθρίῳ διαίτῃ γε-
 γυμνασμένα, τὰ δὲ ἐκλυτα καὶ ἀσυμπαγῇ, ἐσκιατροφημένα
 καὶ λευκὰ αἵματος ἐνδεία καὶ θερμοῦ ἀπορίας καὶ ὑγροῦ
 ἐπιρροία· εὐαλωτότερα τοίνυν τῶν ἀνδρείων καὶ ταῖς
 νόσοις ἐκκείμενα καὶ τὴν ἴασιν οὐ περιμένοντα καὶ μά- 184
 λιστα πρὸς μανίας εὐχερέστερα· ἅτε γὰρ πολὺ μὲν τὸ
 ὀργίλον καὶ κοῦφον καὶ ὀξυκίνητον ἔχουσιν, ὀλίγην δὲ
 τὴν τοῦ σώματος αὐτοῦ δύναμιν, ῥᾶδίως ἐς τὸ πάθος
 τοῦτο κατολισθάνουσιν. 29. οὐ δίκαιον τοίνυν παρὰ τῶν
 ἰατρῶν τὴν ὁμοίαν ἐπ' ἀμφοῖν θεραπείαν ἀπαιτεῖν, εἰ-
 δότας ὡς πολὺ τούν μέσθ, βίῳ παντὶ καὶ πράξεσιν ὅλαις
 καὶ πᾶσιν ἐπιτηδεύμασιν ἐξ ἀρχῆς εὐθύς κεχωρισμένων.
 ὅταν τοίνυν λέγῃς ὅτι μέμνηε, προστίθει καὶ ὅτι γυνή
 οὐσα μέμνηε, καὶ μὴ σύγχει ταῦτα πάντα τῷ τῆς μανίας
 ὑπάρων ὀνόματι ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ δοκοῦντι, ἀλλὰ χωρί-
 στας, ὥσπερ ἐστὶ καὶ ἐν τῇ φύσει, τὸ δυνατόν ἐφ' ἑκάστου
 σκοπεῖ· καὶ γὰρ ἡμεῖς, ὅπερ ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων εἰπὼν
 μέμνημαι, τοῦτο πρῶτον ἐπισκοποῦμεν, ἰφύσιν σώματος

τοῦ νοσοῦντος καὶ κράσιν, καὶ τίνος πλείονος μετέχει, καὶ
 εἰ θερμότερον ἢ ψυχρότερον, καὶ ἁκμάζον ἢ παρηβηκός,
 καὶ μέγα ἢ μικρόν, καὶ πιμελές ἢ ὀλιγόσαρκον, καὶ πάντα
 τὰ τοιαῦτα. καὶ ὅλως ἂν τις αὐτὰ προσεξετάσῃ, πάννυ ἀξιό-
 πιστος ἂν εἴῃ ἀπογιννώσκων τι ἢ ὑπισχνούμενος. 30. ἐπεὶ
 καὶ τῆς μανίας αὐτῆς μυρία εἶδη ἐστὶ καὶ παμπόλλας ἔχει
 τὰς αἰτίας καὶ οὐδὲ τὰς προσηγορίας αὐτὰς ὁμοίας· οὐ
 γὰρ ταῦτόν παρανοεῖν καὶ παραπαλεῖν καὶ λυτῶν καὶ
 185 μεμηνέναι, ἀλλὰ ταῦτα πάντα τοῦ μᾶλλον ἢ ἥττον ἔχε-
 σθαι τῇ νόσῳ ὀνόματά ἐστιν· αἰτίαι τε τοῖς μὲν ἀνδρά-
 σιν ἄλλαι, ταῖς δὲ γυναιξὶν ἑτεραι, καὶ τῶν ἀνδρῶν ἀν-
 τῶν τοῖς μὲν νέοις ἄλλαι, τοῖς δὲ γενηρακόσι διάφοροι,
 οἷον νέοις μὲν πλήθος ὥς τὸ πολὺ, γέροντας δὲ καὶ δια-
 βολῇ ἄκαιρος καὶ ὀργῇ ἄλογος πολλάκις κατ' οἰκείων ἐμ-
 πεσοῦσα τὸ μὲν πρῶτον διετάραξεν, εἶτα κατ' ὀλίγον ἐς
 μανίαν περιέτρεψε· γυναικῶν δὲ πολλὰ καθικνεῖται καὶ
 ῥαδίως ἐς τὴν νόσον ἐπάγεται, μάλιστα δὲ μίσος κατὰ
 τίνος πολὺ ἢ φθόβος ἐπ' ἐχθρῷ εὐτυχοῦντι ἢ λύπη τις
 ἢ ὀργή· κατ' ὀλίγον ταῦτα ὑποτυφόμενα καὶ μακρῷ
 χρόνῳ ἐντρέφόμενα μανίαν ἀποτελεῖ. 31. τοιαῦτά σοι, ὦ
 πάτερ, καὶ ἡ γυνὴ πέπονθε καὶ ὥς τι λελύπηκεν αὐτὴν
 ἐναγχος· οὐδένα γὰρ ἐκείνη ἐμίσει, πλην ἔχεται γε καὶ
 οὐκ ἂν ἐκ τῶν παρόντων ὑπ' ἱατροῦ θεραπευθῆναι δύ-
 νηται· ὥς εἰ γε ἄλλος τις ὑπόσχοιτο, εἰ τις ἀπαλλάξῃε,
 μίσει τότε ὥς ἀδικοῦντα ἐμέ. καὶ μὴν κακέينو, ὦ πάτερ,
 οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι εἰπεῖν, ὅτι εἰ καὶ μὴ τελέως οὕτως
 ἀπέγνωστο, ἀλλὰ τις ἐτι σωτηρίας ἐλπίς ὑπεφαίνετο, οὐκ
 ἂν οὐδὲ οὕτω ῥαδίως προσηψάμην οὐδ' αὖ προχείρως
 φάρμακον ἐγγεῖαι ἐτόλμησα θεδιῶς τὴν τύχην καὶ τὴν
 παρὰ τῶν πολλῶν δυσφημίαν. ὅρως ὥς οἴονται πάντες
 εἶναι τι μίσος πρὸς τοὺς προγόνους πάσαις μητριαῖς,

κείαν αὐτὰς μεμνηνέαι; τάχ' ἂν οὖν τις ὑπώπτευσεν, ἄλλως χωρήσαντος τοῦ κακοῦ καὶ τῶν φαρμάκων οὐ δυνηθέντων, κακοήθη καὶ δολερὰν τὴν θεραπείαν γερονέναι. 32. καὶ τὰ μὲν τῆς γυναικός, ὦ πάτερ, οὕτως ἔχει, καὶ πάνν σοι τετηρηκῶς λέγω· οὐ ποτε ῥᾶον ἔξει, καὶ μυριάκις πλή τοῦ φαρμάκου· διὰ τοῦτ' ἐπιχειρεῖν οὐκ ἄξιον, εἰ μὴ πρὸς μόνον τὸ ἀποτυχεῖν με κατεπειγῆς καὶ κακοδοξία περιβαλεῖν θέλῃς. ἔασον ὑπὸ τῶν ὁμοτέχνων φθονεῖσθαι. ἐὰν δέ με ἀποκηρύξῃς πάλιν, ἐγὼ μὲν καίτοι πάντων ἔρημος γενόμενος οὐδὲν κατὰ σοῦ δεινὸν εὔξομαι. τί δ' ἂν, ὅπερ μὴ γένοιτο, αὐθις ἡ νόσος ἐπανέλθῃ; — φιλεῖ γάρ πως τὰ τοιαῦτα ἐρεθιζόμενα παλινδρομεῖν — τί με πρᾶξαι δεήσει; θεραπεύσω μὲν εὖ ἴσθι καὶ τότε καὶ οὐ ποτε λείψω τὴν τάξιν, ἣν τοὺς παῖδας ἔταξεν ἡ φύσις, οὐδὲ τοῦ γένους τὸ ἐπ' ἐμαυτῷ ἐπιλήσομαι. εἰτ' ἂν σωφρονήσῃς, αὐθις ἀναλαμβάνειν πῶποτε πιστεῦσαι με δεῖ; ὁρᾷς; ἤδη καὶ ταῦτα ποιῶν ἐπισπᾶ τὴν νόσον καὶ ὑπομιμνήσκεις τὸ πάθος. χθὲς καὶ πρῶην ἐκ τηλικούτων κακῶν ἀνασφήλας διατείνῃ καὶ βοᾷς καὶ τὸ μέγιστον, ὀργίζῃ καὶ πρὸς μῖσος τρέπῃ καὶ τοὺς νόμους ἀνακαλεῖς. οἶμοι, πάτερ, ταῦτ' ἦν σου καὶ τῆς πάλαι μανίας τὰ προοίμια.

ΦΑΛΑΡΙΣ ΠΡΩΤΟΣ.

187

1. Ἐπεμψεν ἡμᾶς, ὦ Δελφοί, ὁ ἡμέτερος δυνάστης Φάλαρις ἄξοντας τῷ θεῷ τὸν ταῦρον τοῦτον καὶ ὑμῖν διαλεξομένους τὰ εἰκότα ὑπὲρ τε αὐτοῦ ἐκείνου καὶ τοῦ ἀναθήματος. ὧν μὲν οὖν ἔνεκα ἤκομεν, ταῦτά ἐστιν· ἃ δέ γε πρὸς ὑμᾶς ἐπέστειλεν, ταῦτα Ἐγὼ, φησὶν, ὦ Δελ-

φοί, καὶ παρὰ πᾶσι μὲν τοῖς Ἑλλήσι τοιοῦτος υπολαμ-
 βάνεσθαι ὁποῖός εἰμι, ἀλλὰ μὴ ὁποῖον ἢ παρὰ τῶν μι-
 σούντων καὶ φθονούντων φήμη ταῖς τῶν ἀγνοούντων
 ἀκοαῖς παραδέδωκεν, ἀντὶ τῶν πάντων ἀλλαξαίμην ἔν,
 μάλιστα δὲ παρ' ὑμῖν, ὅσῳ ἱεροὶ τέ ἐστε καὶ πάρεδροι
 188 τοῦ Πυθίου καὶ μόνου οὐ σύνοικοι καὶ ὁμωρόφιοι τοῦ
 θεοῦ. ἡγοῦμαι γάρ, εἰ ὑμῖν ἀπολογησαίμην καὶ πείσαιμι
 μάτην ὥμὸς ὑπειλήφθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι δι' ὑμῶν
 ἀπολελογημένος ἔσσεσθαι. καλῶ δὲ ὧν ἐρῶ τὸν θεὸν αὐ-
 τὸν μάρτυρα, ὃν οὐκ ἐνὶ δῆ πον παραλογίσασθαι καὶ
 ψευθεῖ λόγῳ παραγαγεῖν· ἀνθρώπους μὲν γὰρ ἴσως ἐξα-
 πατῆσαι θάδιον, θεὸν δέ, καὶ μάλιστα τοιοῦτον, διαλα-
 θεῖν ἀδύνατον. 2. ἐγὼ γὰρ οὐ τῶν ἀφανῶν ἐν Ἀκράγαντι
 ὢν, ἀλλ' εἰ καὶ τις ἄλλος εὖ γερονῶς καὶ τραφεῖς ἐλευ-
 θερίως καὶ παιδείᾳ προσεσχηκώς, αἰετὶ διετέλουν τῇ μὲν
 πόλει δημοτικὸν ἔμμεντον παρέχων, τοῖς δὲ συμπολιτευο-
 μένοις ἐπιεικῇ καὶ μέτρον, βίαιον δὲ ἢ σκαιὸν ἢ ὑβρι-
 στικὸν ἢ αὐθιέκαστον οὐδεὶς οὐδὲν ἐπεκάλει μοι τῷ προ-
 τέρῳ ἐκείνῳ βίῳ. ἐπειδὴ δὲ ἐώρων τοὺς τάναντία μοι πο-
 λιτευομένους ἐπιβουλευόντας καὶ ἐξ ἅπαντος τρόπου ἀνε-
 λείν με ζητοῦντας — διήρητο δὲ ἡμῶν τότε ἡ πόλις —
 μίαν ταύτην ἀποφυγὴν καὶ ἀσφάλειαν εὗρισκον, τὴν αὐ-
 189 τὴν ἅμα καὶ τῇ πόλει σωτηρίαν, εἰ ἐπιθέμενος τῇ ἀρχῇ
 ἐκείνους μὲν ἀναστείλαιμι καὶ παύσαιμι ἐπιβουλευόντας,
 τὴν πόλιν δὲ σωφρονεῖν καταναγκάσαιμι· καὶ ἦσαν γὰρ
 οὐκ ὀλίγοι ταῦτα ἐπαινοῦντες, ἄνδρες μέτροι καὶ φιλο-
 πόλιδες, οἳ καὶ τὴν γνώμην ἥδεσαν τὴν ἐμὴν καὶ τῆς ἐπι-
 χειρήσεως τὴν ἀνάγκην. τοῦτοις συναγωνισταῖς χρησά-
 μενος θάδιως ἐκράτησα τῆς ἐπιχειρήσεως. 3. τοῦντεῦθεν
 οἱ μὲν οὐκέτι ἐτάραττον, ἀλλ' ὑπήκουον, ἐγὼ δὲ ἤρχον,
 ἡ πόλις δὲ ἀστασίαστος ἦν. σφαγὰς δὲ ἢ ἐλάσεις ἢ δη-
 μεύσεις οὐδὲ κατὰ τῶν ἐπιβεβουλευκότων ἐλοναίεσθαι.

καίτοι ἀναγκαῖον τὰ τοιαῦτα τολμᾶν ἐν ἀρχῇ τῆς δυνα-
στείας μάλιστα· φιλανθρωπία γάρ καὶ πραότητι καὶ τῷ
ἡμέρῳ καὶ ἰσοτιμίας θαυμασίως ἐγὼ ἥλπιζον ἐς τὸ πείθε-
σθαι προσάξεσθαι τούτους. εὐθύς γοῦν τοῖς μὲν ἐχθροῖς
ἐσπεύσμεν καὶ διηλλάγμεν, καὶ συμβούλοις καὶ συνεστίοις
ἐχρώμεν τοῖς πλείστοις αὐτῶν. τὴν δὲ πόλιν αὐτὴν ὁρῶν
ὀλιγωρίᾳ τῶν προεστώτων διεφθαρμένην, τῶν πολλῶν (90)
κλεπτῶντων, μᾶλλον δὲ ἀρπαζόντων τὰ κοινὰ, ὑδάτων
τε ἐπιρροαῖς ἀνεκτησάμεν καὶ οἰκοδομημάτων ἀναστά-
σεσιν ἐκόσμησα καὶ τειχῶν περιβολῇ ἐκράτυνα καὶ τὰς
προσόδους, ὅσαι ἦσαν κοιναί, τῇ τῶν ἐφεστώτων ἐπιμε-
λείᾳ ῥαδίως ἐπηνύησα καὶ τῆς νεολαίας ἐπεμελούμεν
καὶ τῶν γερόντων προϋνόουν καὶ τὸν δῆμον ἐν θείαις
καὶ διανομαῖς καὶ πανηγύρεσι καὶ δημοθουρίαις διηγόν,
ὑβρεις δὲ παρθένων ἢ ἐφήβων διαφθοραὶ ἢ γυναικῶν
ἀπαγωγαὶ ἢ δορυφόρων ἐπιπέμψεις ἢ δεσποτικὴ τις ἀπει-
λὴ ἀποτρόπαιά μοι καὶ ἀκούσαι ἦν. 4. ἦδη δὲ καὶ περὶ
τοῦ ἀφείναι τὴν ἀρχὴν καὶ καταθέσθαι τὴν δυναστείαν
ἐσκοπούμεν, ὅπως μόνον ἀσφαλῶς παύσαιτο ἂν τις ἐν-
νοῶν, ἐπεὶ τό γε ἀρχεῖν αὐτὸ καὶ πάντα πράττειν ἐπαχθὲς
ἦδη καὶ σὺν φθόνῳ καματηρὸν ἐδόκει μοι εἶναι· τὸ δ'
ὅπως μηκέτι τοιαύτης τινὸς θεραπείας δεήσεται ἡ πόλις, (191)
τοῦτ' ἐξήτουν ἐτι. ἀγὰρ μὲν ὁ ἀρχαῖος περὶ ταῦτα εἶχον,
οἱ δὲ ἦδη τε συνίσταντο ἐπ' ἐμὲ καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς
ἐπιβουλῆς καὶ ἀποστάσεως ἐσκοποῦντο καὶ συνωμοσίαις
συνεκρότου καὶ ὅπλα ἤθροισον καὶ χρήματα ἐπορίζοντο
καὶ τοὺς ἀστυγείτους ἐπεκαλοῦντο καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα
παρὰ Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους ἐπρεσβεύοντο· ἃ
μὲν γὰρ περὶ ἐμοῦ αὐτοῦ, εἰ ληφθείην, ἐδέδοκτο ἦδη αὐ-
τοῖς καὶ ὅπως με αὐτοχειρίᾳ διασπάσασθαι ἠπείλουν καὶ
ὡς κολάσεις ἐπενόουν, δημοσίᾳ στρεβλούμενοι ἐξεῖπον
τοῦ μὲν δὴ μηδὲν παθεῖν τοιοῦτον οἱ θεοὶ αἵτιοι φωρά-

σαντες τὴν ἐπιβουλὴν, καὶ μάλιστα γὰρ ὁ Πύθιος ὀνει-
 ρατά τε προδείξας καὶ τοὺς μηνύσοντας ἕκαστα ἐπιπέμ-
 192 πων. Ὡς ἐγὼ δὲ ἐνταῦθα ἤδη ὑμᾶς, ὦ Δελφοί, ἐπὶ τοῦ
 αὐτοῦ δέους νῦν τῷ λογισμῷ γενομένους ἄξιόν περὶ τῶν
 τότε πρακτέων μοι συμβουλευσαί, ὅτε ἀφύλακτος ὀλίγου
 δεῖν ληφθεὶς ἐξήτουν τινα σωτηρίαν περὶ τῶν παρόντων.
 πρὸς ὀλίγον οὖν τῇ γνώμῃ ἐς Ἀκράγαντα παρ' ἐμὲ ἀπο-
 δημήσαντες καὶ ἰδόντες τὰς παρασκευὰς αὐτῶν καὶ τὰς
 ἀπειλὰς ἀκούσαντες εἶπατε τί δεῖ ποιεῖν; φιλανθρωπία
 χρῆσθαι πρὸς αὐτοὺς ἔτι καὶ φείδεσθαι καὶ ἀνέχεσθαι
 ὅσον αὐτίκα μελλήσονται πείσεσθαι τὰ ὕστατα; μᾶλλον
 δὲ γυμνὴν ἤδη ὑπέχειν τὴν σφαγὴν καὶ τὰ φίλτατά ἐν
 ὀφθαλμοῖς ὄραν ἀπολλύμενα; ἢ τὰ μὲν τοιαῦτα πάννυ
 ἡλιθίου τινὸς εἶναι, γυναικῶν δὲ καὶ ἀνδρῶν διανοηθέντα
 καὶ χολὴν ἐμφορον καὶ ἡδίκημένου ἀνδρὸς ἀναλαβόντα
 μετελθεῖν ἐκείνους, ἐμαυτῷ δὲ ἐκ τῶν ἐνόντων τὴν ἐς τὸ
 ἐπιὸν ἀσφάλειαν παρασχεῖν; ταῦτ' οἶδ' ὅτι συνεβουλευ-
 193 σατε ἄν. Ὡς ἐγὼ μετὰ τοῦτο ἐποίησα; μεταστειλά-
 μενος τοὺς αἰτίους καὶ λόγον μεταδούς αὐτοῖς καὶ τοὺς
 ἐλέγχους παραγαγὼν καὶ σαφῶς ἐξελέγξας ἕκαστα, ἐπεὶ
 μὲν αὐτοὶ ἔτι ἔξαρνοι ἦσαν, ἡμυνόμεν ἀνανακτῶν τὸ
 πλεον οὐχ ὅτι ἐπεβεβουλευμένην, ἀλλ' ὅτι μὴ εἰάθην ὑπ'
 αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ προαιρέσει μέναι, ἣν ἐξ ἀρχῆς
 ἐνεστησάμην. καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου φυλάττων μὲν ἐμαυτὸν
 διατελῶ, ἐκείνων δὲ τοὺς αἰεὶ ἐπιβουλευόντας μοι κολά-
 ξων. εἰδ' οἱ ἀνθρώποι ἐμὲ τῆς ὁμότητος αἰτιῶνται οὐκέτι
 λογιζόμενοι παρὰ ποτέρου ἡμῶν ἦν ἡ πρώτη τούτων
 ἀρχή, συνελόντες δὲ τὰν μέσσην καὶ ἐφ' οἷς ἐκολάζοντο τὰς
 τιμωρίας αὐτὰς ἡτιῶντο καὶ τὰς δοκούσας ἐν αὐταῖς ὁμό-
 τητας, ὅμοιον ὥς εἰ τις παρ' ὑμῖν ἐφοδύλον τινα ἰδὼν
 ἀπὸ τῆς πέτρας ῥιπτόμενον ἃ μὲν ἐτόλμησε μὴ λογιέσθαι,
 ὥς νύκτωρ ἐς τὸ ἱερὸν παοῖλθε καὶ κατέσπασε τὰ ἀνα-

θήματα καὶ τοῦ ξοάνου ἤψατο, κατηγοροίη δὲ ὑμῶν πολ-
 λὴν τὴν ἀγριότητα, ὅτι Ἕλληνες τε καὶ ἱεροὶ εἶναι λέγου-
 τες ὑπεμείνατε ἄνθρωπον Ἕλληνα πλησίον τοῦ ἱεροῦ — 194
 καὶ γὰρ οὐ πάνυ πόρρω τῆς πόλεως εἶναι λέγεται ἡ πέ-
 τρα — κολάσει τοιαύτη περιβαλεῖν. ἀλλ', οἶμαι, αὐτοί
 τε καταγελάσεσθε, ἣν ταῦτα λέγῃ τις καθ' ὑμῶν, καὶ οἱ
 ἄλλοι πάντες ἐπαινέσονται ὑμῶν τὴν κατὰ τῶν ἀσεβούν-
 των ὁμότητα. 7. τὸ δ' ὅλον οἱ δῆμοι οὐκ ἐξετάζοντες
 ὁποῖός τις ὁ τοῖς πράγμασιν ἐφεστώς ἐστίν, εἴτε δίκαιος
 εἴτε ἀδίκος, ἀπλῶς αὐτὸ τὸ τῆς τυραννίδος ὄνομα μισοῦσι
 καὶ τὸν τύραννον, καὶ Αἰακὸς ἢ Μίνως ἢ Ραδάμανθυς
 ἢ, ὁμοίως ἐξ ἅπαντος ἀνελεῖν σπεύδουσι, τοὺς μὲν πο-
 νηροὺς αὐτῶν πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενοι, τοὺς δὲ χρη-
 στοὺς τῇ κοινωσίᾳ τῆς προσηγορίας τῷ ὁμοίῳ μίσει συμ-
 περιλαμβανόντες. ἔγωγ' οὖν ἀκούω καὶ παρ' ὑμῖν τοῖς
 Ἕλλησι πολλοὺς γενέσθαι τυράννους σοφοὺς ὑπὸ φανῶν 195
 ὀνόματι δοκοῦντι χρηστὸν καὶ ἡμερον ἦθος ἐπιδεδειγμέ-
 νους, ὧν ἐνίων καὶ λόγους εἶναι βραχεῖς ἐν τῷ ἱερῷ
 ὑμῶν ἀποκειμένους, ἀγάλματα καὶ ἀναθήματα τῷ Πυ-
 θίῳ. 8. ὁρᾶτε δὲ καὶ τοὺς νομοθέτας τῷ κολαστικῷ εἶδει
 τὸ πλέον νέμοντας, ὥς τῶν γε ἄλλων οὐδὲν ὄφελος, εἰ
 μὴ ὁ φόβος προσεῖη καὶ ἐλπίς τῆς κολάσεως. ἡμῖν δὲ
 τοῦτο πολλῷ ἀναγκαιότερον τοῖς τυράννοις, ὅσῳ πρὸς
 ἀνάγκην ἐξηγούμεθα καὶ μισοῦσιν τε ἅμα καὶ ἐπιβου-
 λεύουσιν ἀνθρώποις σύνεσμεν, ὅπου μὴδὲ τῶν μορμο-
 λυκείων ὄφελός τι ἡμῖν γίνεται, ἀλλὰ τῷ περὶ τῆς Ἰδρας
 μύθῳ τὸ πρᾶγμα ἔοικεν· ὅσῳ γὰρ ἂν ἐκκόπτωμεν, το-
 σῶδε πλείους ἡμῖν ἀναφύονται τοῦ κολάζειν ἀφορμαί.
 φέρειν δὲ ἀνάγκη καὶ τὸ ἀναφνόμενον ἐκκόπτειν αἰεὶ καὶ 196
 ἐπικαλεῖν νῆ Δία κατὰ τὸν Ἰόλεων, εἰ μέλλοιμεν ἐπικρα-
 τήσειν· τὸν γὰρ ἅπαξ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐμπεσεῖν ἠναγκασμέ-
 νον ὁμοῖον χρή τῇ ὑποθέσει καὶ αὐτὸν εἶναι, ἢ φειδόμε-

νον τῶν πλησίον ἀπολωλέναι. ὅλως δέ, τίνα οἴεσθε
 οὕτως ἄγριον ἢ ἀνήμερον ἄνθρωπον εἶναι ὥς ἡδεδῆαι
 μαστιγοῦντα καὶ οἰμωγῶν ἀκούοντα καὶ σφαττομένους
 ὀρώντα, εἰ μὴ ἔχοι τινὰ μεγάλην τοῦ κολάζειν αἰτίαν;
 ποσάκις γοῦν ἐδάκρυσα μαστιγουμένων ἄλλων, ποσάκις
 δὲ θρήνεῖν καὶ ὀδυρεσθαι τὴν ἐμαυτοῦ τύχην ἀναγκάζο-
 μαι μείζω κόλασιν αὐτὸς καὶ χρονιωτέραν ὑπομένων;
 ἀνδρὶ γὰρ φύσει μὲν ἀγαθῷ, διὰ δὲ ἀνάγκην πικρῷ πολὺ
 τοῦ κολάζεσθαι τὸ κολάζειν χαλεπώτερον. 9. εἰ δὲ θεῖ
 μετὰ παρησίας εἰπεῖν, ἐγὼ μὲν, εἰ αἴρεσίς μοι προτε-
 θείη, πότερα βούλομαι, κολάζειν τινὰς ἀδίκως ἢ αὐτὸς
 ἀποθανεῖν, εὖ ἴστε ὥς οὐδὲν μελλήσας ἐλοιμην ἂν τιθνά-
 ναι μᾶλλον ἢ μηδὲν ἀδικοῦντας κολάζειν. εἰ δέ τις φάη,
 Βούλει, ὦ Φάλαρι, τιθνᾶναι αὐτὸς ἀδίκως ἢ δικαίως κο-
 λάζειν τοὺς ἐπιβούλους; τοῦτο βουλοίμην ἂν· αὐθις γὰρ
 ὑμᾶς, ὦ Δελφοί, συμβούλους καλῶ, πότερον ἄμεινόν
 ἐστὶν ἀδίκως ἀποθανεῖν ἢ ἀδίκως σῶζειν τὸν ἐπιβεβου-
 λευκότεν; οὐδεὶς οὕτως, οἶμαι, ἀνόητός ἐστιν ὅς οὐκ ἂν
 προτιμήσειε ξὴν μᾶλλον ἢ σῶζον τοὺς ἐχθρούς ἀπολω-
 197 λέναι. καίτοι πόσους ἐγὼ καὶ τῶν ἐπιχειρησάντων μοι
 καὶ φανερώς ἐληλεγμένων ὅμως ἔσωσα; οἷον Ἀκανθον
 τουτονὶ καὶ Τιμοκράτην καὶ Λεωγόραν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
 τοῦ, παλαιᾶς συνηθείας τῆς πρὸς αὐτοὺς μνημονεύσας.
 10. ὅταν δὲ βουλευθῇτε τοῦμόν εἰδέναι, τοὺς εἰσφοιτῶν-
 τας εἰς Ἀκράγαντα ξένους ἐρωτήσατε ὅποιος ἐγὼ περὶ
 αὐτοὺς εἰμι καὶ εἰ φιλανθρωπῶς προσφέρομαι τοῖς κατα-
 ρουσιν, ὅς γε καὶ σκοποὺς ἐπὶ τῶν λιμένων ἔχω καὶ πευ-
 θήνας, καὶ τίνες καὶ ὅθεν καταπεπλεύκασιν, ὥς κατ'
 ἀξίαν τιμῶν ἀποπέμποιμι αὐτούς. ἐνιοὶ δὲ καὶ ἐξεπότηδες
 φοιτῶσι παρ' ἐμέ, οἱ σοφώτατοι τῶν Ἑλλήνων, καὶ οὐ
 φεύγουσι τὴν συνουσίαν τὴν ἐμήν, ὥσπερ ἀμέλει καὶ
 πρώην ὁ σοφὸς Πυθαγόρας ἤκεν ὡς ἡμᾶς, ἄλλα μὲν ὑπερ

ἐμοῦ ἀκηκοώς· ἐπεὶ δὲ ἐπειράθη, ἀπῆλθεν ἐπαινωῶν με
 τῆς δικαιοσύνης καὶ ἔλεων τῆς ἀναγκάιας ὁμότητος. εἶτα
 οἶσθε τὸν πρὸς τοὺς ὀθνείους φιλόανθρωπον οὕτως ἁδί-
 κως τοῖς οἰκείοις προσφέρεισθαι, εἰ μὴ τι διαφερόντως
 ἡδίκητο; 11. ταῦτα μὲν οὖν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπολελόγημαι
 ὑμῖν, ἀληθῆ καὶ δίκαια καὶ ἐπαίνου μάλλον, ὥς ἑμαυτὸν
 πεῖθω, ἢ μίσους ἄξια. ὑπὲρ δὲ τοῦ ἀναθήματος καιρὸς
 ὑμᾶς ἀκοῦσαι ὅθεν καὶ ὅπως τὸν ταῦρου τοῦτον ἐκτη-
 γράμην οὐκ ἐκδοὺς αὐτὸς τῷ ἀνδριαντοποιῷ. μὴ γὰρ οὕτω
 μαυρίην, ὥς τοιούτων ἐπιθυμῆσαι κτημάτων. ἀλλὰ Πε- 198
 ρίλαος ἦν τις ἡμεδαπός, χαλκεὺς μὲν ἀγαθός, ποιητὴς
 δὲ ἀνθρώπος. οὗτος πάμπαν τῆς ἐμῆς γνώμης διημαρ-
 τηκὸς ὥστε χαριεῖσθαι μοι, εἰ καινὴν τινα κόλασιν ἐπι-
 νοήσειεν, ὥς ἐξ ἅπαντος κολάζειν ἐπιθυμοῦντι. καὶ δὴ
 κατασκευάσας τὸν βούν ἡκέ μοι κομίζων κάλλιστον ἰδεῖν
 καὶ πρὸς τὸ ἀκριβέστατον εἰκασμένον· κινήσεως γὰρ
 αὐτῷ καὶ μυκηθμοῦ ἔδει μόνον πρὸς τὸ καὶ ἐμψυχον εἶ-
 ναι δοκεῖν. ἰδὼν δὲ ἀνέκραγον εὐθύς, ἄξιον τὸ κτῆμα
 τοῦ Πυθίου, πεμπτέος ὁ ταῦρος τῷ θεῷ, ὁ δὲ Περίλαος
 παρεστώς, Τί δ' εἰ μάθους, ἔφη, τὴν σοφίαν τὴν ἐν αὐτῷ
 καὶ τὴν χρεῖαν ἣν παρέχεται; καὶ ἀνοίξας ἄμα τὸν ταῦ-
 ρον κατὰ τὰ νῶτα, Ἦν τινα, ἔφη, κολάζειν ἐθέλῃς, ἐμ-
 βιάσας ἐς τὸ μηχανῆμα τοῦτο καὶ κατακλείσας προστι-
 θέναι μὲν τοὺς αὐλοὺς τοῦσδε πρὸς τοὺς μυξωτῆρας τοῦ
 βοός, πῦρ δὲ ὑποκαίειν κελεύειν, καὶ ὁ μὲν οἰμώζεται
 καὶ βοήσεται ἀλήκτοις ταῖς ὀδύναϊς ἐχόμενος, ἡ βοή δὲ
 διὰ τῶν αὐλῶν μέλη σοι ἀποτελέσει οἷα λιγυρώτατα καὶ
 ἐπανλήσει θορηγῶδες καὶ μυκήσεται γοερῶτατον, ὥς τὸν
 μὲν κολάζεσθαι, σὲ δὲ τέρπεσθαι μεταξὺ καταυλούμενον. 199
 12. ἐγὼ δὲ ὥς τοῦτο ἤκουσα, ἐμυσάχθην τὴν κακομηχα-
 νίαν τοῦ ἀνδρός καὶ τὴν ἐπίνοιαν ἐμίσησα τοῦ κατα-
 σκευάσματος καὶ οἰκίαν αὐτῷ τιμωρίαν ἐπέθηκα· καί.

Ἄγε δὴ, ἔφην, ὦ Περίλαε, εἰ μὴ κενὴ ἄλλως ὑπόσχεσις ταῦτά ἐστι, δειξόν ἡμῖν αὐτὸς εἰσελθὼν τὴν ἀλήθειαν τῆς τέχνης καὶ μίμησαι τοὺς βοῶντας, ἵν' εἰδῶμεν εἰ καὶ ἂ φῆς μέλη διὰ τῶν αὐλῶν φθέγγεται. πείθεται μὲν ταῦτα ὁ Περίλαος, ἐγὼ δέ, ἐπεὶ ἔνδον ἦν, κατακλείσας αὐτὸν πῦρ ὑφάπτειν ἐκέλευον, Ἀπολάμβανε, εἰπὼν, τὸν ἄξιον μισθὸν τῆς θαυμάστῃς σου τέχνης, ἵν' ὁ διδάσκαλος τῆς μουσικῆς αὐτὸς πρῶτος αὐλῆς. καὶ ὁ μὲν δίκαια ἔπασχευ ἀπολαύων τῆς αὐτοῦ εὐμυχανίας· ἐγὼ δὲ ἔτι ἔμπνουν καὶ ζῶντα τὸν ἄνδρα ἐξαιρεθῆναι κελεύσας, ὥς μὴ μιάνεις τὸ ἔργον ἐναποθανόν, ἐκείνουν μὲν ἄταφον κατὰ κρημνῶν ῥίπτειν ἐκέλευσα, καθήρας δὲ τὸν βοῦν ἀνέπεμψα ὑμῖν ἀνατεθῆσόμενον τῷ θεῷ καὶ ἐπιγράψαι 200 γε ἐπ' αὐτῷ ἐκέλευσα τὴν πᾶσαν διήγησιν, τοῦ ἀνατιθέντος ἐμοῦ τοῦνομα, τὸν τεχνίτην τὸν Περίλαον, τὴν ἐπένοιαν τὴν ἐκείνου, τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐμήν, τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν, τὰ τοῦ σοφοῦ χαλκῆως μέλη, τὴν πρώτην πείραν τῆς μουσικῆς. 13. ὑμεῖς δέ, ὦ Δελφοί, δίκαια ποιήσετε θύσαντες μὲν ὑπὲρ ἐμοῦ μετὰ τῶν πρέσβων, ἀναθέντες δὲ τὸν ταῦρον ἐν καλῷ τοῦ ἱεροῦ, ὥς πάντες εἰδεῖεν οἷος ἐγὼ πρὸς τοὺς ποιητοὺς εἰμι καὶ ὅπως ἀμύνομαι τὰς περιττὰς ἐς κακίαν ἐπιθυμίας αὐτῶν. ἱκανὸν γοῦν καὶ τοῦτο μόνον δηλῶσαί μου τὸν τρόπον, Περίλαος κολασθεὶς καὶ ὁ ταῦρος ἀνατεθεὶς καὶ μηκέτι φυλαχθεὶς πρὸς ἄλλων κολαζομένων αὐλήματα μηδὲ μελρδήσας ἄλλο ἔτι πλὴν μόνα τὰ τοῦ τεχνίτου μυκήματα, καὶ ὅτι ἐν μόνῳ αὐτῷ καὶ πείραν ἔλαβον τῆς τέχνης καὶ κατέπαυσα τὴν ἄμουσον ἐκείνην καὶ ἀπάνθρωπον εἶδην. καὶ τὰ μὲν παρόντα ταῦτα παρ' ἐμοῦ τῷ θεῷ· ἀναθήσω δὲ καὶ ἄλλα πολλάκις, ἐπειδάν μοι παράσχη μηκέτι δεῖσθαι κολάσεων. 14. ταῦτα μὲν, ὦ Δελφοί, τὰ παρὰ τοῦ Φαλάριδος, ἀληθῆ πάντα καὶ οἷα ἐπράχθη ἕκαστα, καὶ

δίκαιοι ἂν εἴημεν πιστεύεσθαι ὑφ' ὑμῶι μαρτυροῦντες, ὥς ἂν καὶ εἰδότες καὶ μηδεμίαν αἰτίαν τοῦ ψεύδεσθαι νῦν ἔχοντες. εἰ δὲ δεῖ καὶ δεηθῆναι ὑπὲρ ἀνδρὸς μάτην πονηροῦ δοκοῦντος καὶ ἄκουτος κολάζειν ἡναγκασμένου, ἱκετεύομεν ὑμᾶς ἡμεῖς οἱ Ἀκραγαντῖνοι Ἕλληνές τε ὄντες καὶ τὸ ἀρχαῖον Λωριεῖς, προσέσθαι τὸν ἄνδρα φίλον εἶναι ἐθέλοντα καὶ πολλὰ καὶ δημοσία καὶ ἰδία ἕκαστον ὑμῶν εὖ ποιῆσαι ὥρμημένον. λάβετε οὖν αὐτοῖ τὸν ταῦρον καὶ ἀνάθετε καὶ εὐξασθε ὑπὲρ τε τῆς Ἀκράγαντος καὶ ὑπὲρ 201 τοῦ Φαλάριδος, καὶ μήτε ἡμᾶς ἀπράκτους ἀποπέμψητε οὐδέτε ἐκείνον ὑβρίσῃτε μήτε τὸν θεὸν ἀποστερήσῃτε καλλίστου τε ἅμα καὶ δικαιοτάτου ἀναθήματος.

ΦΑΛΑΡΙΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

1. Οὔτε Ἀκραγαντίνων, ὧ ἄνδρες Δελφοί, πρόξενος ὢν οὔτε ἰδιόξενος αὐτοῦ Φαλάριδος οὔτ' ἄλλην ἔχων πρὸς αὐτὸν ἢ εὐνοίας ἰδίαν αἰτίαν ἢ μελλούσης φιλίας ἐλπίδα, τῶν δὲ πρέσβειων ἀκούσας τῶν ἡκόντων παρ' αὐτοῦ ἐπιεικῇ καὶ μέτρια διεξιόντων, καὶ τὸ εὐσεβὲς ἅμα καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον καὶ μάλιστα τὸ Δελφοῖς πρέπον προσορώμενος ἀνέστην παραινέσων ὑμῖν μήτε ὑβρίξειν ἄνδρα δυνάστην εὐσεβοῦντα μήτε ἀνάθημα ἤδη τῷ θεῷ 202 καθωμολογημένου ἀπαλλοτριοῦν, καὶ ταῦτα τριῶν τῶν μεγίστων ὑπόμνημα εἰς αἰὲ γεινησόμενον, τέχνης καλλίστης καὶ ἐπινοίας κακίστης καὶ δικαίας κολάσεως. 2. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ τὸ ἐνδοιάσαι ὑμᾶς ὅλως περὶ τούτου καὶ ἡμῖν προθεῖναι τὴν διάσκεψιν, εἰ χρὴ δέχεσθαι τὸ ἀνάθημα ἢ ὀπίσω αὐτίς ἀποπέμπειν, ἀνόσιον ἤδη εἶναι νομίζω, μᾶλλον δὲ οὐδ' ὑπερβολὴν ἀσεβείας ἀπολελοιπέ-

ναι· οὐδὲν γὰρ ἄλλ' ἢ ἱεροσυλία τὸ πρᾶγμα ἐστὶ μακρῶ
 τῶν ἄλλων χαλεπωτέρα, ὅσῳ τοῦ τὰ ἤδη ἀνατεθέντα συ-
 λᾶν τὸ μηδὲ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἀνατιθέναι βουλομένοις ἐπι-
 τρέπειν ἀσεβέστερον. 3. δέομαι δὲ ὑμῶν Δεσφὸς καὶ αὐ-
 τὸς ὦν καὶ τὸ ἴσον μετέχων τῆς τε δημοσίας εὐκλείας,
 εἰ φυλάττοιτο, καὶ τῆς ἐναντίας δόξης, εἰ ἐκ τῶν παρόν-
 των προσγένειτο, μὴτ' ἀποκλείειν τὸ ἱερὸν τοῖς εὐσεβοῦσι
 μῆτε τὴν πόλιν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους διαβάλλειν ὥς
 τὰ πεμπόμενα τῷ θεῷ συκοφαντοῦσαν καὶ ψήφῳ καὶ δι-
 καστηρίῳ δοκιμάζουσιν τοὺς ἀνατιθέντας· οὐδὲς γὰρ
 ἐτι ἀναθεῖναι τολμήσειεν ἂν εἰδὼς οὐ προσησόμενον τὸν
 203 θεὸν ὃ τι ἂν μὴ πρότερον τοῖς Δεσφοῖς δοκῇ. 4. ὁ μὲν
 οὖν Πύθιος τὴν δικαίαν ἤδη περὶ τοῦ ἀναθήματος ψή-
 φον ἤνεγκεν· εἰ γοῦν ἐμίσει τὸν Φάλαριν ἢ τὸ δῶρον
 αὐτοῦ ἐμυσάττετο, ῥᾶδιον ἦν ἐν τῷ Ἰονίῳ μέσῳ καταδύ-
 σαι αὐτὸ μετὰ τῆς ἀγούσης ὀλκάδος, ὃ δὲ πολὺν τούναν-
 τίον ἐν εὐδίᾳ τε διαπεραιωθῆναι, ὥς φασί, παρέσχεν
 αὐτοῖς καὶ σῶς ἐς τὴν Κίρραν κατᾶραι. 5. ᾧ καὶ δῆλον
 ὅτι προσίεται τὴν τοῦ μονάρχου εὐσέβειαν. χρηὴ δὲ καὶ
 ὑμᾶς τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ ψηφισαμένους προσθεῖναι καὶ τὸν
 ταῦτον τουτονὶ τῷ ἄλλῳ κόσμῳ τοῦ ἱεροῦ· ἐπεὶ πάντων
 ἂν εἴη τοῦτο ἀτοπώτατον, πέμπαντά τινα μεγαλοπρεπὲς
 οὕτω δῶρον θεῷ τὴν καταδικάζουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ψή-
 φον λαβεῖν καὶ μισθὸν κομίσασθαι τῆς εὐσεβείας τὸ κε-
 κρίσθαι μηδὲ τοῦ ἀνατιθέναι ἄξιον. 6. ὁ μὲν οὖν τάναντία
 μοι ἐγνωκώς, καθάπερ ἐκ τοῦ Ἀκράγαντος ἄρτι κατα-
 πεπλευκώς, σφαγὰς τινας καὶ βίαις καὶ ἄρπαγὰς καὶ ἀπα-
 γαγὰς ἐτραγῶδει τοῦ τυράννου μόνον οὐκ αὐτόπτης γε-
 γενῆσθαι λέγων, ὃν ἴσμεν οὐδ' ἄχρὶ τοῦ πλοίου ἀποδε-
 δημηκότα· χρηὴ δὲ τὰ μὲν τοιαῦτα μηδὲ τοῖς πιπονθέναι
 φάσκουσι πάνυ πιστεῦειν διηγουμένοις — ἄδηλον γὰρ
 εἰ ἀληθὴ λέγουσιν — οὐκ ὅπως αὐτοὺς ἂν ἐπιστάμεθα

κατηγορεῖν. 7. εἰ δ' οὖν τι καὶ πέπρακται τοιοῦτον ἐν 204
 Σικελίᾳ, τοῦτ' οὐ Δελφοῖς ἀναγκαῖον πολυπραγμονεῖν,
 εἰ μὴ ἀντὶ ἱερῶν ἤδη δικασταὶ εἶναι ἀξιοῦμεν καί, θεὸν
 θύειν καὶ τᾶλλα θεραπεύειν τὸν θεὸν καὶ συνανατιθῆναι
 εἰ πέμψειέ τις, σκοποῦντες καθήμεθα εἰ τινες τῶν ὑπὲρ
 τὸν Ἰόνιον δικαίως ἢ ἀδίκως τυραννοῦνται. 8. καὶ τὰ
 μὲν τῶν ἄλλων ἔχέτω ὅπῃ βούλεται· ἡμῖν δὲ ἀναγκαῖον,
 οἶμαι, τὰ ἡμέτερα αὐτῶν εἰδέναι, ὅπως τε πάλαι διέκειτο
 καὶ ὅπως νῦν ἔχει καὶ τί ποιοῦσι λῶλον ἔσται. ὅτι μὲν δὴ
 ἐν κρημνοῖς τε οἰκοῦμεν αὐτοὶ καὶ πέτρας γεωργοῦμεν,
 οὐχ' Ὀμηρον χρὴ περιμένειν δηλώσοντα ἡμῖν, ἀλλ' ὁρᾶν
 πάρεστι ταῦτα· καὶ ὅσον ἐπὶ τῇ γῇ, βαθεὶ λιμῶ ἀεὶ συνῆ-
 μεν ἄν, τὸ δὲ ἱερὸν καὶ ὁ Πύθιος καὶ τὸ χρηστήριον
 καὶ οἱ θύοντες καὶ οἱ εὐσεβοῦντες ταῦτα Δελφῶν τὰ πε-
 δία, ταῦτα ἢ πρόσδοτος, ἐντεῦθεν ἢ εὐπορία, ἐντεῦθεν
 αἱ τροφαί — χρὴ γὰρ τάληθ' ἡμᾶς αὐτοὺς λέ-
 γειν — καὶ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν, ἄσπαρτα
 ἡμῖν καὶ ἀνῆροτα φύεται τὰ πάντα ὑπὸ γεωργῷ τῷ θεῷ,
 ὃς οὐ μόνον τὰ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἀγαθὰ γινόμενα παρὲ- 205
 χει, ἀλλ' εἰ τι ἐν Φρυγίᾳ ἢ Ἀνδοῖς ἢ Πέρσαις ἢ Ἀσσυ-
 ρίοις ἢ Φοίνικιν ἢ Ἰταλιώταις ἢ Ὑπερβορέοις αὐτοῖς πάν-
 τα ἐς Δελφοὺς ἀφικνεῖται. καὶ τὰ δεύτερα μετὰ τὸν θεὸν
 ἡμεῖς τιμῶμεθα ὑφ' ἀπάντων καὶ εὐποροῦμεν καὶ εὐ-
 δαιμονοῦμεν· ταῦτα τὸ ἀρχαῖον, ταῦτα τὸ μέχρι νῦν,
 καὶ μὴ παυσάμεθα γε οὕτω βιοῦντες. 9. μέμνηται δὲ οὐ-
 δεὶς πώποτε ψῆφον ὑπὲρ ἀναθήματος παρ' ἡμῖν ἀναδο-
 θείσαν οὐδὲ κωλυθέντα τινὰ θύειν ἢ ἀνατιθῆναι. καὶ
 διὰ τοῦτ', οἶμαι, καὶ αὐτὸ εἰς ὑπερβολὴν ἠϋξῆται τὸ
 ἱερὸν καὶ ὑπερπλουτεῖ ἐν τοῖς ἀναθήμασι. δεῖ τοίνυν μὴδ'
 ἐν τῷ παρόντι καινοτομεῖν μὴδὲν μὴδὲ παρὰ τὰ πάτρια
 νόμον καθιστάναι, φυλοκρινεῖν τὰ ἀναθήματα καὶ γε-
 νεαλογεῖν τὰ πεμπόμενα, ὅθεν καὶ ἀφ' ὅτου καὶ ὅποια,

δεξαμένους δὲ ἀπραγμόνως ἀνατιθέναι ὑπηρετοῦντας ἀμφοῖν, καὶ τῷ θεῷ καὶ τοῖς εὐσεβέσι. 10. δοκεῖτε δέ μοι, ὦ ἄνδρες Δελφοί, ἄριστα βουλευέσθαι περὶ τῶν παρόντων, εἰ λογίσαισθε πρῶτον ὑπὲρ ὧσων καὶ ἡλίκων ἐστὶν ἡ σκέψις, πρῶτον μὲν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ
 206 ἱεροῦ καὶ θυσιαῶν καὶ ἀναθημάτων καὶ ἐθῶν ἀρχαίων καὶ θεσμῶν παλαιῶν καὶ δόξης τοῦ μαντείου, ἔπειτα ὑπὲρ τῆς πόλεως ὅλης καὶ τῶν συμφερόντων τῷ τε κοινῷ ἡμῶν καὶ ἰδίᾳ ἐκάστῳ Δελφῶν, ἐπὶ πᾶσι δὲ τῆς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εὐκλείας ἢ κακοδοξίας· τούτων γὰρ οὐκ οἶδα εἴ τι μείζον, εἰ σωφρονεῖτε, ἢ ἀναγκαιότερον ἡγήσασθε ἄν.

11. Περὶ μὲν οὖν ὧν βουλευόμεθα, ταῦτά ἐστιν, οὐ Φάλαρις τύραννος εἰς οὐδὲ ταῦρος οὗτος οὐδὲ χαλκὸς μόνον, ἀλλὰ πάντες βασιλεῖς καὶ πάντες θυνάσται, ὅσοι νῦν χρῶνται τῷ ἱερῷ, καὶ χρυσὸς καὶ ἄργυρος καὶ ὅσα ἄλλα τίμια πολλὰ πολλάκις ἀνατεθῆσόμενα τῷ θεῷ· πρῶτον μὲν γὰρ τὸ κατὰ τὸν θεὸν ἐξετασθῆναι ἄξιον. 12. τί-
 νος οὖν ἔνεκα μὴ ὥς αἰεὶ μηδὲ ὥς πάλαι τὰ περὶ τῶν ἀνα-
 207 θημάτων ποιήσομεν; ἢ τί μεμφόμενοι τοῖς παλαιοῖς ἔθεσι καινοτομήσομεν; καὶ ὃ μηδὲ πώποτε, ἀφ' οὗ τὴν πόλιν οἰκοῦμεν καὶ ὁ Πύθιος χρῶ καὶ ὁ τρίπους φθιέγγεται καὶ ἡ ἱέρεια ἐμπνεῖται, γηγένηται παρ' ἡμῖν, νῦν καταστη-
 σόμεθα, κρινεσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι τοὺς ἀνατιθέντας; καὶ μὴν ἐξ ἐκείνου μὲν τοῦ παλαιοῦ ἔθους, τοῦ ἀνέδην καὶ πᾶσιν ἐξεῖναι, ὁρᾷτε ὧσων ἀγαθῶν ἐμπέπλησται τὸ ἱερόν, ἀπάντων ἀνατιθέντων καὶ ὑπὲρ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν ἐνίων δωρουμένων τὸν θεόν. 13. εἰ δ' ὑμᾶς αὐτοὺς δοκιμαστὰς καὶ ἐξεταστὰς ἐπιστήσετε τοῖς ἀναθη-
 μασιν, ὅκνῳ μὴ ἀπορήσωμεν τῶν δοκιμασθησομένων, ἔτι οὐθενὸς ὑπομένοντος ὑπόδικον αὐτὸν καθιστάναι, καὶ ἀναλίσκοντα καὶ καταδαπανῶντα παρ' αὐτοῦ, κρί-

νεσθαι καὶ ὑπὲρ τῶν ὅλων κινδυνεύειν. ἢ τίνι βιωτὸν,
εἰ κριθήσεται τοῦ ἀνατιθέναι καὶ ἀνάξιος;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Η ΨΕΥΔΟΜΑΝΤΙΣ.

1. Σὺ μὲν ἴσως, ὃ φίλτατε Κέλσε, μικρόν τι τοῦτο
καὶ φαῦλον οἶε τὸ πρόσταγμα, προστάττειν τὸν Ἀλεξάν- 208
δρου σοι τοῦ Ἀβωνοτειχίτου τοῦ γόητος βίον καὶ ἐπι-
νοίας αὐτοῦ καὶ τολμήματα καὶ μαγανείας ἐς βιβλίον
ἐγγράψαντα πέμψαι· τὸ δέ, εἰ τις ἐθέλοι πρὸς τὸ ἀκρι-
βὲς ἕκαστον ἐπεξιέναι, οὐ μεῖον ἐστὶν ἢ τὰς Ἀλεξάνδρου
τοῦ Φιλίππου πράξεις ἀναγράψαι· τοσοῦτος ἐν κακίᾳ οὗ-
τος, ὅσος εἰς ἀρετὴν ἐκεῖνος. ὅμως δὲ εἰ μετὰ συγγνώμης
ἀναγνώσσεσθαι μέλλοις καὶ τὰ ἐνδέοντα τοῖς ἱστορουμέ-
νοις προσλογιεῖσθαι, ὑποστήσομαι σοι τὸν ἄθλον καὶ τὴν
Αὐγέου βουστασίαν, εἰ καὶ μὴ πᾶσαν, ἀλλ' ἐς δύναμιν
γε τὴν ἑμαυτοῦ ἀνακαθήρασθαι πειράσομαι, ὀλίγους
ὅσους τῶν κοφίνων ἐκφορήσας, ὥς ἀπ' ἐκείνων τεκμαί-
ροιο πόση πᾶσα καὶ ὥς ἀμύθητος ἦν ἡ κόπρος, ἣν τρισχί-
λιοι βόες ἐν πολλοῖς ἔτεσι ποιῆσαι ἐδύναντο.

2. Αἰδοῦμαι μὲν οὖν ὑπὲρ ἀμφοῖν, ὑπὲρ τε σοῦ καὶ
ὑπὲρ ἑμαυτοῦ· σοῦ μὲν, ἀξιοῦντος μνήμῃ καὶ γραφῇ
παραδοθῆναι ἄνδρα τρισκατάρατον, ἑμαυτοῦ δέ, σπουδὴν
ποιουμένου ἐπὶ τοιαύτῃ ἱστορίᾳ καὶ πράξεσιν ἀνθρώπου,
ὃν οὐκ ἀναγινώσκεσθαι πρὸς τῶν πεπαιδευμένων ἦν 209
ἄξιον, ἀλλ' ἐν πανδήμῳ τινὶ μεγίστῳ θεάτρῳ ὁρᾶσθαι
ὑπὸ πιθήκων ἢ ἀλωπέκων σπαραττόμενον. ἀλλ' ἦν τις
ἡμῖν ταύτην ἐπιφέρει τὴν αἰτίαν, ἔχομεν καὶ αὐτοὶ ἐς
παράδειγμά τι τοιοῦτον ἀνευεγκεῖν· καὶ Ἀρριανὸς γὰρ ὁ
τοῦ Ἐπικτήτου μαθητῆς, ἀνὴρ Ῥωμαίων ἐν τοῖς πρώ-
τοις καὶ παιδείᾳ παρ' ὅλον τὸν βίον συγγενόμενος, ὅμοιον

τι παθὼν ἀπολογῆσαι· ἂν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν· Τιλλιβόρου γοῦν τοῦ ληστοῦ κάκεινος βίον ἀναγράφαι ἤξιωσεν· ἡμεῖς δὲ πολὺ ὠμοτέρου ληστοῦ μνήμην ποιησόμεθα, ὅσῳ μὴ ἐν ὕλαις καὶ ἐν ὄρεσιν, ἀλλ' ἐν πόλεσιν οὗτος ἐλήστευεν οὐ Μυσίαν μόνην οὐδὲ τὴν Ἰδην κατατρέχων οὐδὲ ὀλίγα τῆς Ἀσίας μέρη τὰ ἐρημότερα λεηλατῶν, ἀλλὰ πᾶσαν ὡς εἶπειν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐμπλήσας τῆς ληστείας τῆς αὐτοῦ.

3. Πρῶτερον δέ σοι αὐτὸν ὑπογράψω τῷ λόγῳ πρὸς τὸ ὁμοιότατον εἰκάσας, ὡς ἂν δύνωμαι, καίτοι μὴ πάνν
 210 γραφικὸς τις ὢν· τὸ γὰρ δὴ σῶμα, ἵνα σοι καὶ τοῦτο δειξῶ, μέγας τε ἦν καὶ καλὸς ἰδεῖν καὶ θεοπρεπὴς ὡς ἀληθῶς, λευκὸς τὴν χροαν, τὸ γένειον οὐ πάνν λάσιος, κόμην τὴν μὲν ἰδίαν, τὴν δὲ καὶ πρόσθετον ἐπικείμενος εὖ μάλα εἰκασμένην καὶ τοὺς πολλοὺς ὅτι ἦν ἄλλοτρίᾳ λεληθυῖαν· ὀφθαλμοὶ πολὺ τὸ γοργόν καὶ ἐνθεον διεμ-
 φαίνοντες, φώνημα ἡδιστόν τε ἅμα καὶ λαμπρότατον· καὶ ὅλως οὐδαμῶθεν μωμητὸς ἦν ταῦτά γε. 4. τοιοῦσδε μὲν τὴν μορφήν· ἡ ψυχὴ δὲ καὶ ἡ γνώμη, ἀλεξίκακε Ἡράκλεις καὶ Ζεὺ ἀποτρόπαιε καὶ Διόσκουροι σωτήρες, πολεμίοις καὶ ἐχθροῖς ἐντυχεῖν γένοιτο καὶ μὴ συγγενέ-
 σθαι τοιούτῳ τιμῇ· συνέσει μὲν γὰρ καὶ ἀγχινόῃ καὶ δριμύτητι πάμπαν τῶν ἄλλων διέφερε, καὶ τὸ τε πε-
 ρίεργον καὶ εὐμαθὲς καὶ μνημονικὸν καὶ πρὸς τὰ μαθή-
 ματα εὐφυὲς πάντα ταῦτα ἐς ὑπερβολὴν ἕκαστα ὑπῆρχεν αὐτῷ· ἐχρῆτο δὲ αὐτοῖς ἐς τὸ χεῖριστον· καὶ ὄργανα ταῦ-
 τα γενναῖα ὑποβεβλημένα ἔχων αὐτίκα μάλα τῶν ἐπὶ κα-
 211 κίᾳ διαβοήτων ἀκρότατος ἀπετελέσθη ὑπὲρ τοὺς Κέρ-
 κωπας, ὑπὲρ τὸν Εὐρύβατον ἢ Φρυγῶνδαν ἢ Ἀριστόδη-
 μον ἢ Σώστρατον· αὐτὸς μὲν γὰρ τῷ γαμβρῷ Ρουτίλ-
 λιανῷ ποτε γράψων καὶ τὰ μετριώτατα ὑπὲρ αὐτοῦ
 λέγων Πυθαγόρα ὁμοίος εἶναι ἤξιον· ἀλλ' ἴλεως μὲν ὁ

Πυθαγόρας εἶη, σοφὸς ἀνὴρ καὶ τὴν γνώμην θεσπέσιος. εἰ δὲ κατὰ τοῦτον ἐγεγένητο, παῖς ἂν εὖ οἶδ' ὅτι πρὸς αὐτὸν εἶναι ἔδοξε. καὶ πρὸς Χαρίτων μὴ με νομίσης ἐφ' ὕβρει ταῦτα τοῦ Πυθαγόρου λέγειν ἢ συνάπτειν πειρώμενον αὐτοὺς πρὸς ὁμοιότητα τῶν πράξεων. ἀλλ' εἰ τις τὰ χεῖριστα καὶ βλασφημώτατα τῶν ἐπὶ διαβολῇ περὶ τοῦ Πυθαγόρου λεγομένων, οἷς ἔγωγε οὐκ ἂν πεισθείην ὥς ἀληθέσιν οὖσιν, ὅμως συναγάγοι ἐς τὸ αὐτό, πολλοσὶν ἂν μέρος ἅπαντα ἐκεῖνα γένοιτο τῆς Ἀλεξάνδρου δεινότητος. ὅλως γὰρ ἐννόησόν μοι καὶ τῷ λογισμῷ διατύπωσον ποικιλωτάτην τινὰ ψυχῆς κρᾶσιν ἐκ ψεύδους καὶ δόλων καὶ ἐπιπορκιῶν καὶ κακοτεχνιῶν συγκειμένην, ῥαδίαν, 212 τολμηράν, παράβολον, φιλόπονον ἐξεργάσασθαι τὰ νοηθέντα, καὶ πιθανὴν καὶ ἀξιόπιστον καὶ ὑποκριτικὴν τοῦ βελτίονος καὶ τῷ ἐναντιωτάτῳ τῆς βουλήσεως ἐοικυῖαν. οὐδεὶς γοῦν τὸ πρῶτον ἐντυχῶν οὐκ ἀπῆλθε δόξαν λαβὼν ὑπὲρ αὐτοῦ ὥς εἶη πάντων ἀνθρώπων χρηστότατος καὶ ἐπιεικέστατος καὶ προσέτι ἀπλοῦκάτατος τε καὶ ἀφελέστατος. ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὸ μεγαλουργὸν προσῆν καὶ τὸ μηδὲν μικρὸν ἐπινοεῖν, ἀλλ' αἰ τοῖς μεγίστοις ἐπέχειν τὸν νοῦν.

5. Μειράκιον μὲν οὖν ἔτι ὢν πάνυ ὥραϊον, ὥς ἐνὴν ἀπὸ τῆς καλᾶμης τεκμαίρεσθαι καὶ ἀκούειν τῶν διηγουμένων, ἀνέδην ἐπόρνευε καὶ συνῆν ἐπὶ μισθῷ τοῖς βουλομένοις. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις λαμβάνει τις αὐτὸν ἐραστῆς γόης τῶν μαγείας καὶ ἐπωδᾶς θεσπεσίους ὑπισχνουμένων καὶ χάριτας ἐπὶ τοῖς ἐρωτικοῖς καὶ ἐπαγωγὰς τοῖς 213 ἐχθροῖς καὶ θησαυρῶν ἀναπομπὰς καὶ κλήρων διαδοχὰς. οὗτος ἰδὼν εὐφυᾶ παῖδα καὶ πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ἑαυτοῦ πράξεων ἐτοιμώτατον, οὐ μείον ἐρῶντα τῆς κακίας τῆς αὐτοῦ ἢ αὐτὸς τῆς ὥρας τῆς ἐκείνου, ἐξεπαίδενσέ τε αὐτὸν καὶ διετέλει ὑπουργῶ καὶ ὑπηρετῇ καὶ διακόνῳ χρω-

μενος. ὁ δ' αὐτὸς ἐκεῖνος δημοσίᾳ μὲν ἰατρὸς δῆθεν ἦν, ἠπίστατο δὲ κατὰ τὴν Θώωνος τοῦ Αἰγυπτίου γυναικα φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρὰ.

ὦν ἀπάντων κληρονόμος καὶ διάδοχος οὗτος ἐγένετο. ἦν δὲ ὁ διδάσκαλος ἐκεῖνος καὶ ἐραστής τὸ γένος Τυανεύς τῶν Ἀπολλωνίῳ τῷ Τυανεῖ συγγενομένων καὶ τὴν πᾶσαν
214 αὐτοῦ τραγωδίαν εἰδότεν. ὅρας ἐξ οἷας σοι διατριβὴς ἄνθρωπον λέγω.

6. Ἦδη δὲ πώγωνος ὁ Ἀλέξανδρος πιμπλάμενος καὶ τοῦ Τυανέως ἐκείνου ἀποθανόντος ἐν ἀπορίᾳ καθεστώς, ἀπηνθηκυίας ἅμα τῆς ὥρας, ἀφ' ἧς τρέφεσθαι ἐδύνατο. οὐκέτι μικρὸν οὐδὲν ἐπενόει, ἀλλὰ κοινωνήσας Βυζαντίῳ τιμὴν χορονογράφῳ τῶν καθιέντων ἐς τοὺς ἀγῶνας, πολὺν καταρατοτέρῳ τὴν φύσιν — Κοκκωνᾶς δὲ οἶμαι ἐπεκαλεῖτο — περιήρσαν γοητεύοντες καὶ μαγγανεύοντες καὶ τοὺς παχεῖς τῶν ἀνθρώπων — οὕτως γὰρ αὐτοὶ τῇ πατρίῳ τῶν μάγων φωνῇ τοὺς πολλοὺς ὀνομάζουσιν — ἀποκείροντες. ἐν δὴ τούτοις καὶ Μακέτιν γυναικα πλουσίαν, ἔξωρον μὲν, ἐράσμιον δὲ ἔτι εἶναι βουλομένην, ἐξευρόντες ἐπεσιτίσαντό τε τὰ ἀρκούντα παρ' αὐτῆς καὶ ἠκολούθησαν ἐκ τῆς Βιθυνίας ἐς τὴν Μακεδονίαν. Πελλαία δὲ ἦν ἐκείνη, πάλαι μὲν εὐδαίμονος χωρίου κατὰ τοὺς τῶν Μακεδόνων βασιλέας, νῦν δὲ ταπεινὸς καὶ ὀλιγίστους οἰκήτορας ἔχοντος. 7. ἐνταῦθα ἰδόντες δρᾶ-
215 κοντας παμμεγέθεις, ἡμέρους πάνυ καὶ τιθασούς, ὥς καὶ ὑπὸ γυναικῶν τρέφεσθαι καὶ παιδίοις συγκαθεύδειν καὶ πατουμένους ἀνέχεσθαι καὶ θλιβομένους μὴ ἀγανακτεῖν καὶ γάλα πίνειν ἀπὸ θηλῆς κατὰ ταῦτα τοῖς βρέφεσι — πολλοὶ δὲ γίγνονται παρ' αὐτοῖς τοιοῦτοι, ὅθεν καὶ τὸν περὶ τῆς Ὀλυμπιάδος μῦθον διαφοιτῆσαι πάλαι εἰκός, ὁπότε ἐκύνει τὸν Ἀλέξανδρον. δράκοντας οἶμαι συγκα-

θεύδοντος αὐτῇ τοιούτου — ὠνοῦνται τῶν ἐρπειτῶν ἐν
 τὸ κάλλιστον ὀλίγων ὀβολῶν. 8. καὶ κατὰ τὸν Θουκυδί-
 δην ἄρχεται ὁ πόλεμος ἐνθένδε ἤδη. ὥς γὰρ ἂν δύο κά-
 κιστοι καὶ μεγαλότολμοι καὶ πρὸς τὸ κακουργεῖν προχει-
 ρότατοι ἐς τὸ αὐτὸ συνελθόντες ῥαδίως κατενόησαν τὸν
 τῶν ἀνθρώπων βίον ὑπὸ δουεῖν τοῦτοις μεγίστοις τυραν-
 νοῦμενον, ἐλπίδος καὶ φόβου, καὶ ὅτι ὁ τοῦτων ἑκατέρω
 ἐς θεὸν χρήσασθαι δυνάμενος τάχιστα πλουτήσκειν ἂν.
 ἀμφοτέροις γάρ, τῷ τε δεδιότι καὶ τῷ ἐλπίζοντι, ἐώρων
 τὴν πρόγνωσιν ἀναγκαιοτάτην τε καὶ ποθεινοτάτην οὖ-
 σαν, καὶ Δελφοὺς οὕτω πάσαις πλουτῆσαι καὶ αἰοιδίμους 216
 γενέσθαι καὶ Ἀῆλον καὶ Κλάρων καὶ Βραγχίδας, τῶν ἀν-
 θρώπων αἰεὶ δι' οὓς προεῖπον τυράννους, τὴν ἐλπίδα καὶ
 τὸν φόβον, φοιτῶντων ἐς τὰ ἱερὰ καὶ προμαθεῖν τὰ μέλ-
 λοντα δεομένων καὶ δι' αὐτὸ ἑκατόμβας θνύοντων καὶ
 χρυσᾶς πλίνθους ἀνατιθέντων. ταῦτα πρὸς ἀλλήλους
 στρέφοντες καὶ κυκλοῦντες μαντεῖον συστήσασθαι καὶ
 χρηστήριον ἐβουλεύοντο· εἰ γὰρ τοῦτο προχωρήσειεν αὐ-
 τοῖς, αὐτίκα πλούσιοι τε καὶ εὐδαίμονες ἔσεσθαι ἤλπι-
 ζον, ὅπερ ἐπὶ μείζον ἢ κατὰ τὴν πρώτην προσδοκίαν
 ἀπῆντησεν αὐτοῖς καὶ κρείττον διεφάνη τῆς ἐλπίδος.
 9. τοῦντεῦθεν τὴν σκέψιν ἐποιοῦντο, πρῶτον μὲν περὶ
 τοῦ χωρίου, δεύτερον δὲ ἥτις ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ τρόπος ἂν γέ-
 νοιτο τῆς ἐπιχειρήσεως. ὁ μὲν οὖν Κοκκωνᾶς τὴν Χαλ-
 κηδόνα ἐδοκίμαζεν ἐπιτηδεῖον εἶναι, ὥς ἐμπόρων χωρίον
 τῇ τε Θράκῃ καὶ τῇ Βιθυνίᾳ πρόσσοικον, οὐχ ἑκὰς οὐδὲ
 τῆς Ἀσίας καὶ Γαλατίας καὶ τῶν ὑπερκειμένων ἐθνῶν
 πάντων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐμπαλιν τὰ οἰκοὶ προὔκρινε 217
 λέγων ὅπερ ἀληθὲς ἦν, πρὸς τὴν τῶν τοιούτων ἀρχὴν
 καὶ ἐπιχειρήσιν ἀνθρώπων δεῖν παχέων καὶ ἡλιθίων τῶν
 ὑποδεχομένων, οἷους τοὺς Παφλαγόνας εἶναι ἐφασκεν
 ὑπερκοκύντας τὸ τοῦ Ἀβώνου τεῖχος, δεισιδαίμονας τοὺς

πολλοὺς καὶ πλουσίους, καὶ μόνον εἰ φανείη τις ἀνλή-
την ἢ τυμπανιστὴν ἢ κυμβάλοις κροτοῦντα ἐπαγόμενος,
κοσκίνῳ τὸ τοῦ λόγου μαντευόμενος, αὐτίκα μάλα πάν-
τας κεκηνότας πρὸς αὐτὸν καὶ ὥσπερ τινὰ τῶν ἐπουρι-
νίων προσβλέποντας.

10. Ὀλίγη δὲ τῆς περὶ τοῦτο στάσεως αὐτοῖς γενο-
μένης τέλος ἐνίκησεν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἀφικόμενοι ἐς
τὴν Χαλκηδὸνα — χρήσιμον γάρ τι ὅμως ἡ πόλις αὐτοῖς
ἔχειν ἔδοξε — τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπερ ἀρχαϊό-
τατόν ἐστι τοῖς Χαλκηδονίοις, κατορύττουσι δέλτους χαλ-
κᾶς, λεγούσας ὡς αὐτίκα μάλα ὁ Ἀσκληπιὸς σὺν τῷ πα-
τρὶ Ἀπόλλωνι μέτεισιν ἐς τὸν Πόντον καὶ καθέξει τὸ τοῦ
Ἀβώνου τεῖχος. αὗται αἱ δέλτοι ἐξεπίτηδες εὑρεθεῖσαι
218 διαφοιτῆσαι ῥαδίως τοῦτον τὸν λόγον ἐς πᾶσαν τὴν Βι-
θυνίαν καὶ τὸν Πόντον ἐποίησαν, καὶ πολὺ πρὸ τῶν ἄλ-
λων ἐς τὸ τοῦ Ἀβώνου τεῖχος· κἀκεῖνοι γάρ καὶ νεῶν
αὐτίκα ἐψηφίσαντο ἐγείραι καὶ τοὺς θεμελίους ἤδη ἔσκα-
πτον. κἀνταῦθα ὁ μὲν Κοκκωνᾶς ἐν Χαλκηδόνι κατα-
λείπεται, διττοὺς τινας καὶ ἀμφιβόλους καὶ λοξοὺς χρη-
σμοὺς συγγράφων. καὶ μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησε τὸν βίον
ὑπὸ ἐχίδνης οἶμαι δηχθεὶς. 11. προεισπέμπεται δὲ ὁ
Ἀλέξανδρος κομῶν ἤδη καὶ πλοκάμους καθευμένος καὶ
μεσόλευκον χιτῶνα πορφυροῦν ἐνδεδυκὼς καὶ ἱμάτιον
ὑπὲρ αὐτοῦ λευκὸν ἀναβεβλημένος ἄρπην ἔχων κατὰ τὸν
Περσέα, ἀφ' οὗ ἑαυτὸν ἐγενεαλόγει μητροθεν, καὶ οἱ
ὀλέθριοι ἐκεῖνοι Παφλαγόνες εἰδότες αὐτοῦ ἀμφοτέρους
τοὺς γονεᾶς ἀφανεῖς καὶ ταπεινοὺς ἐπίστευον τῷ χρησμῷ
λέγοντι

219 Περσείδης γενεὴν Φοῖβῳ φίλος οὗτος ὁρᾶται,
δῖος Ἀλέξανδρος, Ποδαλείριον αἶμα λελογχώς.
οὕτως ἄρα ὁ Ποδαλείριος μάχλος καὶ γυναικομανὴς τὴν
φύσιν, ὡς ἀπὸ Τρίκλως ἄχρι Παφλαγονίας στύεσθαι ἐπὶ

τὴν Ἀλεξάνδρου μητέρα. εὗρητο δὲ χρησμός ἤδη ὡς Σιβύλλης προμαντευσαμένης·

Εὐξείνου Πόντοιο παρ' ἧσιν ἄγχι Σινώπης
ἔσται τις κατὰ Τύρσιν ὑπ' Ἀύσονίοισι προφήτης,
ἐκ πρώτης δεικνὺς μονάδος τρισσῶν δεκάδων τε
πένθ' ἑτέρας μονάδας καὶ εἰκοσάδα τρισάριθμον,
ἀνδρὸς ἀλεξήτηρος ὁμωνυμῆν τετρακύκλον.

12. Ἐσβαλὼν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τοιαύτης τρα- 220
γῳδίας διὰ πολλοῦ ἐς τὴν πατρίδα περιβλεπτός τε καὶ
λαμπρὸς ἦν, μεμνηνέναι προσποιούμενος καὶ ἀφροῦ ἐνίοτε
ὑποπιμπλάμενος τὸ στόμα· ὁμοίως δὲ τοῦτο ὑπῆρχεν ἀν-
τῷ, στρουθίου τῆς βαφικῆς βοτάνης τὴν ῥίζαν διαμαση-
σάμενῳ· τοῖς δὲ θεῖόν τι καὶ φοβερὸν ἐδόκει καὶ ὁ ἀφρός.
ἐπεποίητο δὲ αὐτοῖς πάλαι καὶ κατεσκεύαστο κεφαλὴ δρά-
κοντος ὀθονίνῃ ἀνθρωπόμορφόν τι ἐπιφαίνουσα, κατὰ-
γραφος, πάνυ εἰκασμένη, ὑπὸ θριξίν ἱππείαις ἀνοίγουσά
τε καὶ αὐθις ἐπικλείουσα τὸ στόμα, καὶ γλῶττα οἷα δρά-
κοντος διττὴ μέλαινα προέκυπτεν, ὑπὸ τριχῶν καὶ αὐτῇ
ἐλκομένη. καὶ ὁ Πελλαῖος δὲ δράκων προὔπηρχε καὶ οἱ-
κοι ἐτρέφετο, κατὰ καιρὸν ἐπιφανησόμενος αὐτοῖς καὶ
συντραγωδήσων, μᾶλλον δὲ πρωταγωνιστῆς ἐσόμενος.

13. Ἦδη δὲ ἄρχεσθαι θέον, μηχανᾶται τοιόνδε τι·
νύκτωρ γὰρ ἐλθὼν ἐπὶ τοὺς θεμελίους τοῦ νεῶ τοὺς ἄρτι
ὀρυττομένους — συνειστήκει δὲ ἐν αὐτοῖς ὕδωρ ἢ αὐτό- 221
θεν ποθὲν συλλειβόμενον ἢ ἐξ οὐρανοῦ πεσόν — ἐν-
ταῦθα κατατίθεται χήνιον ῥὸν προκεκενωμένον, ἔνδον
φυλάττον ἐρπετόν τι ἀρτιγέννητον, καὶ βυθίσας τοῦτο
ἐν μυχῷ τοῦ πηλοῦ ὀπίσω αὐθις ἀπηλλάττετο. ἔωθεν δὲ
γυμνὸς ἐς τὴν ἀγορὰν προπηδήσας, διάζωμα δὲ περὶ το
αἰδοῖον ἔχων κατάχρυσον, καὶ τοῦτο καὶ τὴν ἄρπην ἐκεί-
νην φέρων, σείων ἅμα τὴν κόμην ἄνετον ὥσπερ οἱ τῇ
μητρὶ ἀγείροντές τε καὶ ἐνθεαζόμενοι, ἐδημηγόρει ἐπὶ

- βωμόν τινα ὑψηλὸν ἀναβάς καὶ τὴν πόλιν ἐμακάριζεν αὐτίκα μάλα δεξιόμενῃν ἐναργῇ τὸν θεόν. οἱ παρόντες δὲ — ξυνδεδραμημένοι γὰρ σχεδὸν ἅπαντα ἡ πόλις ἅμα γυναιξὶ καὶ γέρονσι καὶ παιδίοις — ἐτεθήπесαν καὶ εὐχοντο καὶ προσεκύνουν. ὁ δὲ φωνάς τινας ἀσήμους φθεγγόμενος, οἷαι γένοιτο ἂν Ἑβραίων ἢ Φοινίκων, ἐξέπληττε τοὺς ἀνθρώπους οὐκ εἰδότας ὅ τι καὶ λέγοι, πλὴν τοῦτο μόνον, ὅτι πᾶσιν ἐγκατεμίγνυ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὸν Ἀσκληπιόν. 14. εἴτα ἔθει δρόμῳ ἐπὶ τὸν ἐσόμενον νεών·
- 222 καὶ ἐπὶ τὸ ὄρυγμα ἐλθὼν καὶ τὴν προφυκοδομημένην τοῦ χρησθηρίου πηγὴν, ἐμβὰς ἐς τὸ ὕδωρ ὕμνους τε ᾗδει Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἀπόλλωνος μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ ἐκάλει τὸν θεὸν ἡκεῖν τύχῃ τῇ ἀγαθῇ ἐς τὴν πόλιν. εἴτα φιάλην αἰτήσας, δύντος τινός, ῥαδίως ὑποβαλὼν ἀνιμάται μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ πηλοῦ τὸ φῶν ἐκεῖνο, ἐν ᾧ ὁ θεὸς αὐτῷ κατεκέκλειστο, κηρῷ λευκῷ καὶ ψιμυθίῳ τὴν ἀρμολὴν τοῦ στόματος ξυγκεκολλημένον· καὶ λαβὼν αὐτὸ ἐς τὰς χεῖρας ἔχειν ἐφασκεν ἤδη τὸν Ἀσκληπιόν. οἱ δὲ ἀτενὲς ἀπέβλεπον ὅ τι καὶ γίνοιτο, πολὺ πρότερον θαυμάσαντες τὸ φῶν ἐν τῷ ὕδατι εὐρημένον. ἐπεὶ δὲ καὶ κατὰξας αὐτὸ ἐς κοίλῃν τὴν χεῖρα ὑπεδέξατο τὸ τοῦ ἐρπετοῦ ἐκείνου ἔμβρονον καὶ οἱ παρόντες εἶδον κινούμενον καὶ περὶ τοῖς δακτύλοις εἰλούμενον, ἀνέκραγον εὐθὺς καὶ ἡσπάζοντο τὸν θεὸν καὶ τὴν πόλιν ἐμακάριζον καὶ χανδὸν ἕκαστος ἐνεπίμπλαντο τῶν εὐχῶν, θησαν-
 ροὺς καὶ πλούτους καὶ ὑγίαιαν καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ αἰτῶν παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ δρομαῖος αὐθις ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἵετο φέ-
 223 ρων ἅμα καὶ τὸν ἀρτιγέννητον Ἀσκληπιὸν δις τεχθέντα, ὅτε ἄλλοι ἅπαξ τίκονται ἄνθρωποι, οὐκ ἐκ Κορωνίδος μὰ Δι' οὐδέ γε κορώνης, ἀλλ' ἐκ χηρὸς γεγεννημένον. ὁ δὲ λεὼς ἅπας ἡκολούθει, πάντες ἐνθεοὶ καὶ μεμνηότες ὑπὸ τῶν ἐλπίδων.

15. Ἡμέρας μὲν οὖν οἶκοι ἔμεινεν ἐλπίζων ὅπερ ἦν, ὑπὸ τῆς φήμης αὐτίκα μάλα παμπόλλους τῶν Παφλαγόνων συνδραμεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ὑπερεπέπληστο ἀνθρώπων ἢ πόλιν, ἀπάντων τοὺς ἐγκεφάλους καὶ τὰς καρδίας προεξηρημένων οὐδὲν ἐοικότων σιτοφάγοις ἀνδράσιν, ἀλλὰ μόνῃ τῇ μορφῇ μὴ οὐχὶ πρόβατα εἶναι διαφερόντων, ἐν οἰκίσκῳ τινὶ ἐπὶ κλίνης καθεζόμενος μάλα θεοπρεπῶς ἐσταλμένος ἐλάμβανεν ἐς τὸν κόλπον τὸν Πελλαῖον ἐκείνου Ἀσκληπιόν, μέγιστόν τε καὶ κάλλιστον, ὥς ἔφην, ὄντα, καὶ ὅλον τῷ αὐτοῦ τραχήλῳ περιειλήσας καὶ τὴν οὐρὰν ἔξω ἀφείς — πολὺς δὲ ἦν, ὥς καὶ ἐν τῷ προκολπίῳ προκεχύσθαι αὐτοῦ καὶ χαμαὶ τὸ μέρος ἐπισύρεσθαι — μόνην τὴν κεφαλὴν ὑπὸ μάλης ἔχων καὶ ἀποκρύπτων, ἀνεχομένου πάντα ἐκείνου, προὔφαινε τὴν ὀθονίνην κε- 224 φαλὴν κατὰ θάτερον τοῦ πώγωνος, ὥς δῆθεν ἐκείνου τοῦ φαινομένου πάντως οὖσαν. 16. εἰτά μοι ἐννόησον οἰκίσκον οὐ πολὺ φαιδρὸν οὐδὲ ἐς κόρον τοῦ φωτὸς δεχόμενον καὶ πλῆθος ἀνθρώπων συγκλύδων τεταραγμένων καὶ προεκπεπληγμένων καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐπαιωρουμένων, οἷς ἐσελθούσι τεράστιον ὥς εἰκὸς τὸ πρᾶγμα ἐφαίνετο, ἐκ τοῦ τέως μικροῦ ἔρπειτοῦ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τοσοῦτον δρᾶκοντα πεφηνέναι, ἀνθρωπόμορφον καὶ ταῦτα καὶ τιθασόν. ἡπείγοντο δὲ αὐτίκα πρὸς τὴν ἐξοδον, καὶ πρὶν ἀκριβῶς ἰδεῖν, ἐξηλαύνοντο ὑπὸ τῶν αἰὲ ἐπεισιόντων. ἐτερούπητο δὲ κατὰ τὸ ἀντίθυρον ἄλλη ἐξοδος, οἷόν τι καὶ τοὺς Μακεδόνας ἐν Βαβυλῶνι ποιῆσαι ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ νοσοῦντι λόγος, ὅτε ὁ μὲν ἤδη πονήρως εἶχεν, οἱ δὲ περυστάντες τὰ βασίλεια ἐπόθουν ἰδεῖν αὐτὸν καὶ προσεῖπεν τὸ ὕστατον. τὴν δὲ ἐπίδειξιν ταύτην οὐχ ἅπαξ ὁ μισρός, ἀλλὰ πολλάκις ποιῆσαι λέγεται, καὶ μάλιστα εἰ τινες τῶν πλουσίων ἀφίκοιντο νεαλέστεροι.

17. Ἐνταῦθα, ὦ φίλε Κέλσε, εἰ δεῖ τάληθῇ λέγειν,

συγγνώμην χρή ἀπονέμειν τοῖς Παφλαγόσι καὶ Ποντικοῖς
 ἐκείνοις, παχέσι καὶ ἀπαιδεύτοις ἀνθρώποις, εἰ ἐξηπι-
 τήθησαν ἀπτόμενοι τοῦ δράκοντος — καὶ γὰρ τοῦτο
 225 παρῆχε τοῖς βουλομένοις ὁ Ἀλέξανδρος — ὁρῶντες ἐν
 ἀμυδρῇ τῷ φωτὶ τὴν κεφαλὴν δῆθεν αὐτοῦ ἀνοίγουσάι
 τε καὶ συγκλείουσαν τὸ στόμα, ὥστε πᾶν τὸ μηχανήμα
 ἔδειτο Δημοκρίτου τινὸς ἢ καὶ αὐτοῦ Ἐπικούρου ἢ Μη-
 τροδώρου ἢ τινος ἄλλου ἀδαμαντίνην πρὸς ταῦτα καὶ τὰ
 τοιαῦτα τὴν γνώμην ἔχοντας, ὥς ἀπιστῆσαι καὶ ὅπερ ἦν
 εἰκάσαι, καὶ εἰ μὴ εὐρεῖν τὸν τρόπον ἐδύνατο, ἐκείνο
 γοῦν προπεπεισμένον, ὅτι λέληθεν αὐτὸν ὁ τρόπος τῆς
 μαγανείας, τὸ δ' οὖν πᾶν ψεῦδός ἐστι καὶ γενέσθαι
 ἀδύνατον. 18. κατ' ὀλίγον οὖν καὶ ἡ Βιθυνία καὶ ἡ Γα-
 λατία καὶ ἡ Θράκη συνέρρει, ἐκάστου τῶν ἀπαγγελλόν-
 των ὡς τὸ εἶκος λέγοντος ὡς καὶ γεννώμενον ἴδοι τὸν
 θεὸν καὶ ὕστερον ἄψαιτο μετ' ὀλίγον παμμεγέθους αὐ-
 τοῦ γεγενημένου καὶ τὸ πρόσωπον ἀνθρώπου ἑοικότες.
 γραφαί τε ἐπὶ τούτῳ καὶ εἰκόνες καὶ ξόανα, τὰ μὲν ἐκ
 χαλκοῦ, τὰ δὲ ἐξ ἀργύρου εἰκασμένα, καὶ ὄνομά γε τῷ
 θεῷ ἐπιτεθέν· Γλύκων γὰρ ἐκαλεῖτο ἐκ τινος ἐμμέτρου
 καὶ θείου προστάγματος· ἀνεφώνησε γὰρ ὁ Ἀλέξανδρος
 Εἰμὶ Γλύκων, τρίτον αἷμα Διός, φάος ἀνθρώποισι.

19. Καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, οὗπερ ἔνεκα τὰ πάντα
 226 ἐμεμηγάνητο, καὶ χάιν τοῖς θεομένοις καὶ θεσπίζεν παρ'
 Ἀμφιλόχου τοῦ ἐν Κιλικίᾳ τὸ ἐνδόσιμον λαβὼν — καὶ
 γὰρ ἐκεῖνος μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευταίην τοῦ Ἀμφιάρεω
 καὶ τὸν ἐν Θήβαις ἀφανισμόν αὐτοῦ ἐκπεσὼν τῆς οἰκίας
 εἰς τὴν Κιλικίαν ἀφικόμενος οὐ πονήρως ἀπήλλαξε προ-
 θεσπίζων καὶ αὐτὸς τοῖς Κίλιξι τὰ μέλλοντα καὶ δὴ ὁρ-
 λαὺς ἐφ' ἐκάστῳ χρησμῷ λαμβάνων — ἐκείθεν οὖν τὸ
 ἐνδόσιμον λαβὼν ὁ Ἀλέξανδρος προλέγει πᾶσι τοῖς ἀφι-
 κομένοις ὡς μαντεύσεται ὁ θεὸς ῥητὴν τινα ἡμέραν. ἐκ-

λευσε δὲ ἕκαστον, οὐ δέοιτ' ἂν καὶ ἡ μάλιστα μαθεῖν ἐθέ-
 λου, ἐς βιβλίον ἐγγράψαντα καταρράψαι τε καὶ καταση- 227
 μήνασθαι κηρῷ ἢ πηλῷ ἢ ἄλλῳ τοιούτῳ· αὐτὸς δὲ λαβὼν
 τὰ βιβλία καὶ ἐς τὸ ἄδυτον κατελθὼν — ἥδη γὰρ ὁ νεὼς
 ἐγγήγερτο καὶ ἡ σκηνὴ κατεσκευάστο — καλέσειν ἑμελλε
 κατὰ τάξιν τοὺς θεδωκότας ὑπὸ κήρυκι καὶ θεολόγῳ, καὶ
 παρα τοῦ θεοῦ ἀκούων ἕκαστα τὸ μὲν βιβλίον ἀποδώ-
 σαιν σεσημασμένον ὡς εἶχε, τὴν δὲ πρὸς αὐτὸ ἀπόκρισιν
 ὑπογεγραμμένην, πρὸς ἕπος ἀμειβομένου τοῦ θεοῦ περὶ
 οὗτου τις ἔροιτο. 20. ἦν δὲ τὸ μηχανήμα τοῦτο ἀνδρὶ μὲν
 οἴῳ σοί, εἰ δὲ μὴ φορτικὸν εἴπειν, καὶ οἴῳ ἐμοί, πρόδηλον
 καὶ γινῶναι ῥᾶδιον, τοῖς δὲ ἰδιώταις καὶ κορυΐνης μεστοῖς
 τὴν ῥίνα τεράστιον καὶ πάνυ ἀπίστῳ ὁμοιον. ἐπινοήσας 228
 γὰρ ποικίλας τῶν σφραγίδων τὰς λύσεις ἀνεγίνωσκέ τε
 τὰς ἐρωτήσεις ἑκάστας καὶ τὰ δοκοῦντα πρὸς αὐτάς ἀπε-
 κρίνεται, εἰτα κατελήσας αὐτῆς καὶ σημενόμενος ἀπεδί-
 δον μετὰ πολλοῦ θαύματος τοῖς λαμβάνουσι. καὶ πολὺ
 ἦν παρ' αὐτοῖς τό, πόθεν γὰρ οὗτος ἡπίστατο ἢ ἐγὼ
 πάνυ ἀσφαλῶς σημενόμενος αὐτῷ ἔδωκα ὑπὸ σφραγίδι
 δυσμιμήτοις, εἰ μὴ θεὸς τις ὡς ἀληθῶς ὁ πάντα γινώ-
 σκων ἦν;

21. Τίνες οὖν αἱ ἐπίνοιαί, ἴσως γὰρ ἐρήσῃ με. ἄκουε
 τοῖσιν, ὡς ἔχοις ἐλέγχειν τὰ τοιαῦτα. ἡ πρώτη μὲν ἐκείνη,
 ᾧ φίλτατε Κέλσε· βελόνην πυρῶσας τὸ ὑπὸ τὴν σφρα-
 γίδα μέρος τοῦ κηροῦ διατήκων ἐξήρει καὶ μετὰ τὴν
 ἀνάγνωσιν τῇ βελόνῃ αὐτῆς ἐπιχλιάνας τὸν κηρὸν, τὸν
 τε κάτω ὑπὸ τῷ λίνῳ καὶ τὸν αὐτὴν τὴν σφραγίδα ἔχοντα,
 ῥαδίως συνεκόλλη. ἕτερος δὲ τρόπος ὁ διὰ τοῦ λεγομένου
 κολλυρίου· σκευαστὸν δὲ τοῦτό ἐστιν ἐκ πίττης Βρυτ-
 τίας καὶ ἀσφάλτου καὶ λίθου τοῦ διαφανοῦς τετριμμένου
 καὶ κηροῦ καὶ μαστίχης· ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων ἀνα- 229
 πλάσας το κολλύριον καὶ θεομήνας πυρὶ σιᾶλω τὴν σφρα-

γίδα προχρίσας ἐπιτίθει καὶ ἀπέματτε τὸν τύπον. εἴτα αὐτίκα ξηροῦ ἐκείνου γενομένον, λύσας ῥαδίως καὶ διαναγνοὺς ἐπιτιθεῖς τὸν κηρὸν ἀπετύπου ὥσπερ ἐκ λίθου τὴν [αὐτὴν] σφραγίδα εὖ μάλιστα τῷ ἀρχετύπῳ ἔοικυιαν. τρίτον ἄλλο πρὸς τοῦτοις ἄκουσον· τιτάνου γὰρ ἐς κόλλαν ἐμβαλῶν, ἣ κολλῶσι τὰ βιβλία, καὶ κηρὸν ἐκ τούτου ποιήσας ἐτι ὑγρὸν ὄντα ἐπιτίθει τῇ σφραγίδι καὶ ἀφελῶν — αὐτίκα δὲ ξηρὸν γίνεται καὶ κέρατος, μᾶλλον δὲ σιδήρου παγιώτερον — τούτῳ δὴ ἐχρήτο πρὸς τὸν τύπον. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τοῦτο ἐπινενοημένα. ὧν οὐκ ἀναγκαῖον μεμνησθαι πάντων, ὥς μὴ ἀπειρόκαλοι εἶναι δοκοίημεν, καὶ μάλιστα σοῦ ἐν οἷς κατὰ μάγων συνέγραψας, καλλίστοις τε ἅμα καὶ ὠφελιμωτάτοις συγγράμμασι καὶ δυναμένοις σωφρονίζειν τοὺς ἐντυγχάνοντας, ἱκανὰ παραθεμένου καὶ πολλῷ τούτων πλείονα.

- 230 22. Ἐχρη οὖν καὶ ἐθέσπιξε, πολλῇ τῇ συνέσει χρωμένος ἐνταῦθα καὶ τὸ εἰκαστικὸν τῇ ἐπινοίᾳ προσάπτων, τοῖς μὲν λοξὰ καὶ ἀμφίβολα πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἀποκρινόμενος, τοῖς δὲ καὶ πάνυ ἀσαφῇ χρησμοδικὸν γὰρ ἐδόκει αὐτῷ καὶ τοῦτο· τοὺς δὲ ἀπέτρεπεν ἢ προὔτρεπεν, ὥς ἂν ἄμεινον ἔδοξεν αὐτῷ εἰκάζοντι, τοῖς δὲ θεραπείας προὔλεγε καὶ διαίτας, εἰδώς, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔφην, πολλὰ καὶ χρήσιμα φάρμακα· μάλιστα δὲ εὐδοκίμουν παρ' αὐτῷ αἱ κυτμίδες, ἀκόπου τι ὄνομα πεπλασμένον, ἐκ λίπους αἰγείου συντεθειμένον. τὰς μέντοι ἐλπίδας καὶ προκοπὰς

- 231 καὶ κλήρων διαδοχὰς εἰσαυθις αἰεὶ ἀνεβάλλετο, προστιθεῖς ὅτι ἔσται πάντα, ὁπόταν ἐθελήσω ἐγὼ καὶ Ἀλέξανδρος ὁ προφήτης μου δεηθῇ καὶ εὕξηται ὑπὲρ ὑμῶν. 23. ἐτέτακτο δὲ καὶ μισθὸς ἐφ' ἐκάστῳ χρησμῷ δραχμὴ καὶ δύο ὄβολοι. μὴ μικρὸν δὲ οἰήθης, ὡ ἐταῖρε, μηδὲ ὀλίγον γεγενῆσθαι τὸν πόρον τοῦτον, ἀλλ' εἰς ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ μηνιαίας ἐκάστιον ἔτους ἥθουιξεν. ἀνὰ δέκα καὶ πεντε-

καίδεκα χρησμούς τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ ἀπληστίας ἀναδιδόντων. λαμβάνων δὲ οὐκ αὐτὸς ἐχρήτο μόνος οὐδ' ἐς πλοῦτον ἀπεθησαύριζεν, ἀλλὰ πολλοὺς ἤδη περὶ αὐτὸν 232 ἔχων συνεργούς καὶ ὑπηρέτας καὶ πενθήνας καὶ χρησιμοποιοὺς καὶ χρησιμοφύλακας καὶ ὑπογραφέας καὶ ἐπισφραγιστάς καὶ ἐξηγητάς ἅπασιν ἔνεμεν ἑκάστῳ τὸ κατ' ἀξίαν.

24. Ἦδη δέ τις καὶ ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξέπεμπε, φήμας ἐμποιήσοντας τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ μαντείου καὶ διηγησόμενους ὡς προείποι καὶ ἀνέυροι δραπέτας καὶ κλέπτας καὶ ληστὰς ἐξελέγξειε καὶ θησαυροὺς ἀνορύξαι παράσχοι καὶ νοσοῦντας ἰάσαιτο, ἐνίους δὲ καὶ ἤδη ἀποθανόντας ἀναστήσειε. θρόμος οὖν καὶ ὠθισμὸς ἀπανταχόθεν ἐγίνετο καὶ θυσίαι καὶ ἀναθήματα, καὶ διπλάσια τῷ προφήτῃ καὶ μαθητῇ τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ αὐτὸς καὶ οὗτος ἐξέπεσεν ὁ χρησμός.

Τιέμεναι κέλομαι τὸν ἐμὸν θεράπονθ' ὑποφήτην.

οὐ γὰρ ἐμοὶ κτεάνων μέλεται ἄγαν, ἀλλ' ὑποφήτου.

25. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ τῶν νοῦν ἐχόντων ὥσπερ ἐκ μέθης βαθείας ἀναφέροντες συνίσταντο ἐπ' αὐτὸν καὶ μάλιστα οἱ Ἐπικούρου ἑταῖροι, πολλοὶ δὲ ἦσαν, καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπεφώρατο ἡρέμα ἡδὴ πᾶσα ἡ μαργαρεῖα καὶ συσκευὴ τοῦ δράματος, ἐκφέρει φόβητρον τι ἐπ' αὐτούς, λέγων ἀθέων ἐμπεπλησθαι καὶ Χριστιανῶν τὸν Πόντον, οἳ περὶ αὐτοῦ τολμῶσι τὰ κάκιστα βλασφημεῖν, 233 οὕς ἐκέλευε λίθοις ἐλαύνειν, εἰ γε ἐθέλουσιν ἵλεων ἔχειν τὸν θεόν. περὶ δὲ Ἐπικούρου καὶ τοιοῦτόν τινα χρησμόν ἀπεσφθέρξατο. ἐρομένου γὰρ τινος τί πράττει ἐν Αἰδου ὁ Ἐπίκουρος;

Μολυβδίνας, ἔφη, ἔχων πέδας ἐν βορβόρῳ κάθηται. εἰτα θαυμάζεις, εἰ ἐπὶ μέγα ἦρθη τὸ χρηστήριον, ὁρῶν τὰς ἐρωτήσεις τῶν προσιόντων συνετάς καὶ πεπαιδευμένας; ὅλως δὲ ἄσπουδος καὶ ἀκήρυκτος αὐτῷ ὁ πόλεμος

- τὴν Ἰταλίαν διεφοίτησε τοῦ μαντείου τὸ κλέος καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων πόλιν ἐνέπεσεν, οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἄλλος πρὸ ἄλλου ἠπείρετο, οἱ μὲν αὐτοὶ ἰόντες, οἱ δὲ πέμποντες, καὶ μάλιστα οἱ δυνατώτατοι καὶ μέγιστον ἀξίωμα ἐν τῇ πόλει ἔχοντες, ὧν πρῶτος καὶ κορυφαϊότατος ἐγένετο Ῥουτιλλιανός, ἀνὴρ τὰ μὲν ἄλλα καλὸς καὶ ἀγαθὸς καὶ
- 238 ἐν πολλαῖς τάξεσι Ῥωμαῖκάς ἐξητασμένος, τὰ δὲ περὶ τοὺς θεοὺς πάννυ νοσῶν καὶ ἀλλόκοτα περὶ αὐτῶν πεπιστευκῶς καὶ εἰ μόνον ἀλημιμένον πον λίδον ἢ ἐστεφανωμένον θεάσαιτο, προσπίπτων εὐθὺς καὶ προσκυνῶν καὶ ἐπὶ πολὺ παρεστῶς καὶ εὐχόμενος καὶ τὰ γαθὰ παρ' αὐτοῦ αἰτῶν. οὗτος τοίνυν ἀκούσας τὰ περὶ τοῦ χρηστηρίου μικροῦ μὲν ἐδέησεν ἄφεις τὴν ἐγκεχειρισμένην τάξιν εἰς τὸ τοῦ Ἀβώνου τεῖχος ἀναπτῆναι. ἔπεμπε δ' οὖν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις· οἱ δὲ πεμπόμενοι ἰδιωταὶ τινες οἰκέται ῥαδίως ἑξαπατηθέντες ἐπαυήσαν τὰ μὲν ἰδόντες, τὰ δὲ ὥς ἰδόντες καὶ ὥς ἀκούσαντες διηγούμενοι καὶ προσεπι-
- 239 μετροῦντες ἔτι πλείω τούτων, ὥς ἐντιμότεροι εἶεν παρὰ τῷ δεσπότῃ. ἐξέκαλον οὖν τὸν ἄθλιον γέροντα καὶ ἐς μάιναν ἐρρωμένην ἐνέβαλλον. 31. ὁ δὲ ὥς ἂν τοῖς πλείστοις καὶ δυνατωτάτοις φίλος ὧν περιῆει τὰ μὲν διηγούμενος ὥς ἀκούσειε παρὰ τῶν πεμφθέντων, τὰ δὲ καὶ παρ' αὐτοῦ προστιθείς. ἐνέπλησε δ' οὖν τὴν πόλιν καὶ διεσάλευσεν οὗτος καὶ τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τοὺς πλείστους διεθορύβησεν, οἱ αὐτίκα καὶ αὐτοὶ ἠπείλγοντο ἀκοῦσαι τι τῶν κατ' αὐτούς. ὁ δὲ τοὺς ἀφικνουμένους πάννυ φιλοφρόνως ὑποδεχόμενος ξενίοις τε καὶ ταῖς ἄλλαις δωραῖς πολυτελέσιν εὖνους ἐργαζόμενος αὐτῷ ἀπέπεμπεν οὐκ ἀπαγγε-
- 240 λούντας μόνον τὰς ἐρωτήσεις, ἀλλὰ καὶ ὑμνῆσοντας τὸν θεὸν καὶ τερέστια ὑπὲρ τοῦ μαντείου καὶ αὐτοῦ ψευσομένους.

32. Ἀλλὰ καὶ μηχανᾶται ὁ τρισκατάρματος οὐκ ἄσο-

φρον οὐδὲ τοῦ προστυχόντος ληστοῦ ἄξιον· λύων γὰρ τὰ πεπεμμένα βιβλίδια καὶ ἀναγινώσκων, εἴ τι εὖροι ἐπισφαλὲς καὶ παρακεινδυνευμένον ἐν ταῖς ἐρωτήσεσι, κατεῖχεν αὐτὸς καὶ οὐκ ἀπέπεμπεν, ὥς ὑποχειρίους καὶ μονοβουχὶ δούλους διὰ τὸ δέος ἔχει τοὺς πεπομφότας, μεμνημένους οἷα ἦν ἃ ἤρουντο. συνίης δὲ οἷας εἰκὸς τοὺς πλουσίους καὶ μέγα δυναμένους τὰς πύστεις πυνθανέσθαι. ἐλάμβανεν οὖν πολλὰ παρ' ἐκείνων εἰδότην, ὅτι ἐντὸς αὐτοὺς ἔχει τῶν ἀρκύων.

33. Βούλομαι δέ σοι καὶ τῶν Ῥουτιλλιανῶ δοθέντων χρησμῶν ἐνίους εἰπεῖν· πυνθανομένῳ γὰρ αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἐκ προτέρας γυναικός, παιδείας ὥραν ἔχοντος, ὅντινα προστήσεται τὸν διδάσκαλον τῶν μαθημάτων αὐτοῦ, ἔφη·

Πυθαγόρην πολέμων τε διάκτορον ἐσθλὸν αἰοιδόν. 241
εἶτα μετ' ὀλίγας ἡμέρας τοῦ παιδὸς ἀποθανόντος ὁ μὲν ἠπόρει καὶ οὐδὲν εἶχε λέγειν πρὸς τοὺς αἰτιωμένους, παρὰ πόδας οὕτως ἐληλεγμένου τοῦ χρησμοῦ, ὁ δὲ Ῥουτιλλιανὸς αὐτὸς φθάσας ὁ βέλτιστος ἀπελογεῖτο ὑπὲρ τοῦ ματαίου λέγων, τοῦτο αὐτὸ προδηλωκέναι τὸν θεὸν καὶ δι' αὐτὸ ζῶντα μὲν κελεῦσαι μηδένα διδάσκαλον ἐλέσθαι αὐτῷ, Πυθαγόραν δὲ καὶ Ὀμηρον πάλοι τεθνεῶτας, οἷς εἰκὸς τὸ μισθάκιον ἐν Ἄιδου νῦν συνεῖναι, τί τοίνυν μέμφεσθαι ἄξιον Ἀλεξάνδρῳ, εἰ τοιούτοις ἀνθρωπίσκους ἐνδιατρίβειν ἤξιον; 34. αὐτὸς δὲ πυνθανομένῳ αὐτῷ τήν τίνος ψυχὴν αὐτὸς διεδέξατο, ἔφη·

Πρωτὸν Πηλείδης ἐγένον, μετὰ ταῦτα Μένανδρος,
εἰθ' ὃς νῦν φαίνη, μετὰ δ' ἔσσει ἡλιάς ἀκτίς, 242
ζήσεις δ' ὀγδώκοντ' ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν λυκάβαντας.
ὁ δὲ ἐβδομηκοντούτης ἀπέθανε μελαγχολήσας οὐ περι-
μείνας τὴν ταῦ θεοῦ ὑπόσχεσιν. 35. καὶ οὗτος ὁ χρησμὸς

τῶν αὐτοφώνων ἦν. ἐρομένῳ δὲ αὐτῷ ποτε καὶ περὶ γάμου ῥητῶς ἔφη·

Γῆμον Ἀλεξάνδρου τε Σεληναίης τε θυγάτρα. διεδεδώκει δὲ πάλαι λόγον ὥς τῆς θυγατρὸς, ἣν εἶχεν, ἐκ Σελήνης αὐτῷ γενομένης· τὴν γὰρ Σελήνην ἐρωτῶν ἀλῶναι αὐτοῦ καθεύδοντός ποτε ἰδοῦσαν, ὅπερ αὐτῇ ἔθος, κοιμωμένων ἐρᾶν τῶν καλῶν. ὁ δ' οὐδὲν μελλήσας ὁ συνετώτατος Ρουτιλλιανὸς ἔπεμπεν εὐθὺς ἐπὶ τὴν κόρην καὶ τοὺς γάμους ξυντετέλει ἐξηκοντούτης νυμφίος καὶ συνῆν, τὴν πενθερὰν Σελήνην ἐκατόμβαις ὅλαις ἱλασκόμενος καὶ τῶν ἐπουρανίων εἰς καὶ αὐτὸς οἰόμενος γερονέναι.

- 243 36. Ὁ δ' ὥς ἅπαξ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πραγμάτων ἐλάβετο, μείζω αἰὲν προσεπενόει καὶ πάντοσε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἔπεμπε χρησμολόγους ταῖς πόλεσι προλέγων, λοιμοὺς καὶ πυρκαϊὰς φυλάττεσθαι καὶ σεισμούς, καὶ ἀσφαλῶς βοηθήσειν, ὥς μὴ γένοιτό τι τούτων, αὐτὸς ὑπὸ σφραγιδος αὐτοῖς. Ἐνὰ δὲ τινα χρησμόν, αὐτόφωνον καὶ αὐτόν, εἰς ἅπαντα τὰ ἔθνη ἐν τῷ λοιμῷ διεπέμψατο· ἦν δὲ τὸ ἔπος ἔν·

Φοῖβος ἀκερσεκόμης λοιμοῦ νεφέλην ἀπερύκει. καὶ τοῦτο ἦν ἰδεῖν τὸ ἔπος πανταχοῦ ἐπὶ τῶν πυλώνων γεγραμμένον ὥς τοῦ λοιμοῦ ἀλεξιφάρμακον. τὸ δ' ἐς τοῦναντίον τοῖς πλείστοις προὔχῳρει· κατὰ γὰρ τινα τύχην αὐταὶ μάλιστα αἱ οἰκίαι ἐκενώθησαν, ἐν αἷς τὸ ἔπος ἐπεγέγραπτο. καὶ μὴ με νομίσῃς τοῦτο λέγειν, ὅτι διὰ τὸ ἔπος ἀπώλλυντο· ἀλλὰ τύχῃ τινὶ οὕτως ἐγένετο. τάχα δὲ καὶ οἱ πολλοὶ θαρροῦντες τῷ στίχῳ ἡμέλουν καὶ ῥαθυμότερον διητῶντο οὐδὲν τῷ χρησμῷ πρὸς τὴν νόσον
244 συντελοῦντες, ὥς ἂν ἔχοντες προμαχομένας αὐτῶν τὰς συλλαβὰς καὶ τὸν ἀκερσεκόμην Φοῖβον ἀποτοξεύοντα τὸν λοιμόν. 37. πενθῆνας μέντοι ἐν αὐτῇ Ῥώμῃ κατεστήσατο

πάνυ πολλοὺς τῶν συνωμοτῶν, οἳ τὰς ἐκάστου γνώμας διήγγελλον αὐτῷ καὶ τὰς ἐρωτήσεις προσημύνον καὶ ὧν μάλιστα ἐφίενται, ὥς ἔτοιμον αὐτὸν πρὸς τὰς ἀποκρίσεις καὶ πρὶν ἤκειν τοὺς πεμπομένους καταλαμβάνεσθαι.

38. Καὶ πρὸς μὲν τὰ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα προσεμνηχανᾶτο· τελετὴν τε γάρ τινα συνίσταται καὶ δαδουχίας καὶ ιεροφαντίας, τριῶν ἑξῆς αἰὲ τελουμένων ἡμερῶν· καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ πρόρρησις ἦν ὥσπερ Ἀθηνησι τοιαύτη· Εἴ τις ἄθεος ἢ Χριστιανὸς ἢ Ἐπικουρεῖος ἢ κει κατάσκοπος τῶν ὀργίων, φευγέτω, οἱ δὲ πιστεύοντες τῷ θεῷ τελεῖσθωσαν τύχη τῇ ἀγαθῇ. εἰτ' εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἐξέλασις ἐγίγνετο· καὶ ὁ μὲν ἡγεῖτο λέγων 245 „ἔξω Χριστιανούς“, τὸ δὲ πλῆθος ἔπαν ἐπεφθέγγετο „ἔξω Ἐπικουρεῖους.“ εἶτα Ἀητοὺς ἐγίγνετο λοχεία καὶ Ἀπόλλωνος γοναὶ καὶ Κορωνίδος γάμος καὶ Ἀσκληπιὸς ἐτίκτετο· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ Γλύκωνος ἐπιφάνεια καὶ γέννησις τοῦ θεοῦ. 39. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ Ποδαλειρίου ἦν καὶ τῆς μητρὸς Ἀλεξάνδρου γάμος· Λαδὶς δὲ ἐκαλεῖτο καὶ δᾶδες δὲ ἐκαίοντο. καὶ τελευταῖον Σελήνης καὶ Ἀλεξάνδρου ἔρωσ καὶ τικτομένη τοῦ Ρουτιλλιαροῦ ἡ γυνή. ἔδαδούχει δὲ καὶ ιεροφάντει ὁ Ἐνδυμίων Ἀλέξανδρος. καὶ ὁ μὲν καθεύδων δῆθεν κατέκειτο ἐν τῷ μέσῳ, κατήει δὲ ἐπ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὀροφῆς ὥς ἐξ οὐρανοῦ ἀντὶ τῆς Σελήνης Ρουτιλλία τις ὠραιότατη τῶν Καίσαρος οἰκονόμων τινὸς γυνή, ἐρῶσα ὥς ἀληθῶς τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀντερωμένη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ ὀλεθρίου ἐκείνου ἀνδρὸς φιλήματά τε ἐγίγνετο ἐν τῷ μέσῳ καὶ περι- 246 πλοκαί· εἰ δὲ μὴ πολλὰ ἦσαν αἱ δᾶδες, τάχα ὦν τι καὶ τῶν ὑπὸ κόλπου ἐπράττετο. μετὰ μικρὸν δὲ πάλιν ἐσῆει ιεροφαντικῶς ἐσκενασμένος ἐν πολλῇ τῇ σιωπῇ, καὶ αὐτὸς μὲν ἔλεγε μεγάλη τῇ φωνῇ, ἡ Γλύκων· ἐπεφθέγγοντα δὲ αὐτῷ ἐπακολουθοῦντες Εὐμολπίδαι δῆθεν καὶ Κή-

ρυκές τινες Παφλαγόνες καρβατίνας ὑποδεδεμένοι, πολλήν τὴν σκοροδάλμην ἐρυγγάνοντες, ἡ Ἀλέξανδρε. 40. πολλάκις δ' ἐπὶ ταῖς θαλασσίαις καὶ τοῖς μυστικοῖς σκιρτήμασι γυμνωθεὶς ὁ μηρὸς αὐτοῦ ἐξεπίτηδες χρυσοῦς ἐξεφάνη, δέρματος ὡς τὸ εἰκὸς ἐπιχρύσου περιτεθέντος καὶ πρὸς τὴν ἀργὴν τῶν λαμπάδων ἀποστίλβοντος. ὥστε καὶ γενομένης ποτὲ ζητήσεως δύο τισὶ τῶν μωροσόφων 247 ὑπὲρ αὐτοῦ, εἴτε Πυθαγόρου τὴν ψυχὴν ἔχει διὰ τὸν χρυσοῦν μηρὸν εἴτε ἄλλην ὁμοίαν αὐτῷ, καὶ τὴν ζητήσιν ταύτην αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐπανευεγκόντων, ὁ βασιλεὺς Γλύκων χρησάμῃ ἔλυσε τὴν ἀπορίαν.

Πυθαγόρου ψυχὴ ποτὲ μὲν φθίνει, ἄλλοτε δ' αὖξει· ἡ δὲ προφητεία δόξης φρενὸς ἐστὶν ἀπορρώξ.

καὶ μιν ἐπεμψε πατὴρ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐπαρωγόν· καὶ πάλιν ἐς Διὸς εἰσι Διὸς βληθεῖσα κεραννῶ.

41. προλέγων δὲ πᾶσιν ἀπέχεσθαι παιδίου συνουσίας, ὡς ἄσεβες ὄν, αὐτὸς τοιόνδε τι ὁ γεννάδας ἐτεχνάσατο· ταῖς γὰρ πόλεσι ταῖς Παφλαγονικαῖς καὶ ταῖς Ποντικαῖς ἐπήγγελλε θεηκόλους πέμπειν ἐς τριετίαν ὑμνήσοντας παρ' αὐτῷ τὸν θεόν· καὶ ἔδει δοκιμασθέντας καὶ προκριθέν- 248 τας τοὺς εὐγενεστάτους καὶ ὠραιοτάτους καὶ κάλλει διαφέροντας πεμφθῆναι, οὓς ἐγκλεισάμενος ὥσπερ ἄργυρωνήτοις ἐχρήσατο καὶ συγκαθεύδων καὶ πάντα τρόπον ἐμπαροινῶν. καὶ νόμον δὲ ἐπεποίητο, ὑπὲρ τὰ ὀκτωκαίδεκα ἔτη μηδένα τῷ αὐτοῦ στόματι δεξιούσθαι μηδὲ φιλήματι ἀσπάζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἄλλοις προτείνων τὴν χεῖρα κύσαι μόνους τοὺς ὠραίους κατεφίλει, καὶ ἔκαλοντο οὗτοι οἱ ἐντὸς τοῦ φιλήματος. 42. ταιαῦτα ἐντρυφῶν τοῖς ἀνοήτοις διετελεῖ γυναικᾶς τε ἀνέδην διαφθείρων καὶ παισὶ συνών. καὶ ἦν μέγα καὶ εὐκτὸν ἑκάστω, εἴ τις γυναικὶ προσβλέψειεν· εἰ δὲ καὶ φιλήματος ἄξιόσειεν, ἀθρόαν τὴν ἀγαθὴν τύχην ᾤετο ἕκαστος ἐς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ

ἐσφυήσεσθαι· πολλὰ δὲ καὶ ἡῤυχουν τετοκένοι παρ' αὐ-
τοῦ, καὶ οἱ ἄνδρες ἐπεμαρτύρουν ὅτι ἀληθῆ λέγουσιν.

43. Ἐθέλω δέ σοι καὶ διάλογον διηγήσασθαι τοῦ
Γλύκωνος καὶ Σακέρδωτος τινος, Τιανοῦ ἀνθρώπου,
ὁποίου τινὸς τὴν σύνεσιν, εἴσῃ ἀπὸ τῶν ἐρωτήσεων.
ἀνέγνων δὲ αὐτὸν χρυσοῖς γραμμασι γεγραμμένον ἐν Τίῳ 249
ἐν τῇ τοῦ Σακέρδωτος οἰκίᾳ. Εἰπέ γάρ μοι, ἔφη, ὦ δέ-
σποτα Γλύκων, τίς εἶ; Ἐγώ, ἡ δ' ὅς, Ἀσκληπιὸς νέος.
Ἄλλος παρ' ἐκείνον τὸν πρότερον; πῶς λέγεις; Οὐ θέ-
μις ἀκοῦσαί σε τοῦτό γε. Πόσα δὲ ἡμῖν ἔτη παραμενεῖς
χρησιμῶδων; Τρίτου πρὸς τοῖς χιλίοις. Εἶτα ποῖ μετα-
στήσῃ; Ἐς Βάκτρα καὶ τὴν ἐκεῖ γῆν· δεῖ γὰρ ἀπολαῦσαι
καὶ τοὺς βαρβάρους τῆς ἐπιδημίας τῆς ἐμῆς. Τὰ δ' ἄλλα
χρηστήρια, τὸ ἐν Διδύμοις καὶ τὸ ἐν Κλάρῳ καὶ τὸ ἐν
Λελφοῖς ἔτι σου τὸν προπάτορα ἔχει τὸν Ἀπόλλω, ἡ ψευ-
δεῖς εἰσιν οἱ νῦν ἐκπίπτοντες ἐκεῖ χρησιμοί; Μηδὲ τοῦτο
ἐθελήσης εἰδέναι· οὐ γὰρ θέμις. Ἐγὼ δὲ τίς ἔσομαι μετὰ
τὸν νῦν βίον; Κάμηλος, εἶτα ἵππος, εἶτα ἀνὴρ σοφὸς καὶ
προφήτης οὐ μείων Ἀλεξάνδρου. τοιαῦτα μὲν ὁ Γλύκων
τῷ Σακέρδωτι διελέχθη. ἐπὶ τέλει δὲ χρησμὸν ἔμμετρον
ἐφθέγγετο εἰδὼς αὐτὸν Λεπίδῳ ἑταῖρον ὄντα·

Μὴ πείθου Λεπίδω, ἐπεὶ οἱ λυγρὸς οἶτος ὀπηδεῖ.
πάνν γὰρ ἐδεδείκε τὸν Ἐπίκουρον, ὥς προείπον, ὥς
τινα ἀντίτεχνον καὶ ἀντισοφιστὴν τῆς μαργανείας αὐτοῦ.
44. ἓνα γοῦν τινα τῶν Ἐπικουρείων τολμήσαντα καὶ διε- 250
λέγχειν αὐτὸν ἐπὶ πολλῶν τῶν παρόντων ἐς κίνδυνον οὐ
μικρὸν κατέστησεν· ὁ μὲν γὰρ προσελθὼν ἔλεγε μεγάλη
τῇ φωνῇ, Σὺ μέντοι, ὦ Ἀλέξανδρε, τὸν δεῖνα Παφλα-
γόνα προσαγαγεῖν οἰκέτας αὐτοῦ τῷ ἡγουμένῳ τῆς Γα-
λατίας τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἀνέπεισας ὥς ἀπεκτονότας τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παιδευόμενον, ὁ δὲ νεανίσκος
καὶ ζῆ καὶ ἐπανελήλυθε ζῶν μετὰ τὴν τῶν οἰκετῶν ἀπώ-

- λειαν θηρίοις ὑπὸ τοῦ παραδοθέντων. τοιοῦτο δὲ τι ἐργένητο· ἀναπλεύσας ὁ νεανίσκος ἐς Αἴγυπτον, ἄχρι τοῦ Κλύσματος πλοίου ἀναγομένου ἐπέσθη καὶ αὐτὸς ἐς Ἰνδίαν πλεῦσαι, καὶ περὶ ἧς ἐβράδυνεν, οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι οἰκείται αὐτοῦ οἰκθέντες ἢ ἐν τῷ Νείλῳ πλέοντα διεφθάρθαι τὸν νεανίσκον ἢ καὶ ὑπὸ ληστῶν — πολλοὶ
- 251 γὰρ ἦσαν τότε — ἀνηρῆσθαι ἐπανῆλθον ἀπαγγέλλοντες αὐτοῦ τὸν ἀφανισμόν. εἶτα ὁ χρησμός καὶ ἡ καταδίκη, μεθ' ἣν ἐπέστη ὁ νεανίσκος διηγούμενος τὴν ἀποδημίαν.
45. ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγεν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀρνακτῆσας ἐπὶ τῷ ἐλέγχῳ καὶ μὴ φέρων τοῦ ὀνειδούς τὴν ἀλήθειαν ἐκέλευε τοὺς παρόντας λίθοις βάλλειν αὐτὸν ἢ καὶ αὐτοὺς ἐναγεῖς ἔσεσθαι καὶ Ἐπικουρείους κληθῆσεσθαι. τῶν δὲ βάλλειν ἀρξαμένων Δημόστρατος τις ἐπιδημῶν τοῦ Πόντου πρῶτος περιχυθεὶς ἐρρύσατο τοῦ θανάτου τὸν ἄνθρωπον μικροῦ δεῖν καταλευσθέντα, πάντῃ δικαίως. τί γὰρ ἔδει μόνον φρονεῖν ἐν τοσούτοις μεμνηῶσι καὶ παραπολαῦσαι τῆς Παφλαγόνων μωρίας; καὶ τὰ μὲν κατ' ἐκεῖνον τοιαῦτα.
46. εἰ δὲ τινων προσκαλουμένων κατὰ τάξιν τῶν χρησμῶν — πρὸ μιᾶς δὲ τοῦτο τοῦ θεσπίζειν
- 252 ἐρίγνυτο — καὶ ἐρομένου τοῦ κήρυκος εἰ θεσπίζει, τῷ δὲ ἀνείπεν ἐνδοθεὺς· Ἐς κόρακας, οὐκέτι τὸν τοιοῦτον οὔτε στέγη τις ἐδέχεται οὔτε πυρὸς ἢ ὕδατος ἐκοινώνει, ἀλλ' ἔδει γῆν πρὸ γῆς ἐλαύνεσθαι ὥς ἄσεβῃ καὶ ἄθεον καὶ Ἐπικουρείον, ἥπερ ἦν ἡ μεγίστη λοιδορία.
47. Ἐν γοῦν καὶ γελοιότατον ἐποίησεν ὁ Ἀλέξανδρος· εὐρῶν γὰρ τὰς Ἐπικούρου κυρίας δόξας, τὸ ἀλίστου, ὥς οἶσθα, τῶν βιβλίων καὶ κεφαλαιώδη περιέχον τῆς τάνδρως σοφίας τὰ δόγματα, κομίσας ἐς τὴν ἀγορὰν μέσσην ἔκαυσεν ἐπὶ ξύλων συκίνων ὥς δῆθεν αὐτὸν καταφλέγων, καὶ τὴν σποδὸν ἐς τὴν θάλατταν ἐξέβαλεν ἐπὶ καὶ χρησμόν ἐπιφθεγξάμενος·

Πυρπολέειν κέλομαι δόξας ἀλαοῖο γέροντος·

253

οὐδὲ εἰδῶς ὁ κατάρατος ὅσων ἀγαθῶν τὸ βιβλίον ἐκείνο
τοῖς ἐντυγχάνουσιν αἴτιον γίνεται καὶ ὅσῃν αὐτοῖς εἰρή-
νην καὶ ἀταραξίαν καὶ ἐλευθερίαν ἐνεργάζεται, δειμάτων
μὲν καὶ φασμάτων καὶ τεράτων ἀπαλλάττον καὶ ἐλπίδων
ματαίων καὶ περιττῶν ἐπιθυμιῶν, νοῦν δὲ καὶ ἀλήθειαν
ἐντιθεὶν καὶ καθαίρου ὡς ἀληθῶς τὰς γνώμας οὐχ ὑπὸ
δόξῃ καὶ σκέλλῃ καὶ ταῖς τοιαύταις φλυαρίαις, ἀλλὰ λόγῳ
ὁρθῷ καὶ ἀληθείᾳ καὶ παρρησίᾳ. 48. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις
ἐν τι καὶ μέγιστον τόλμημα τοῦ μικροῦ ἀνδρὸς ἄκου-
σον· ἔχων γάρ οὐ μικρὰν ἐπὶ τὰ βασίλεια καὶ τὴν αὐτὴν
τὸν Ῥουτιλλιανὸν εὐδοκιμοῦντα πάροδον, διαπέμπεται
χρησμὸν τοῦ ἐν Γερμανίᾳ πολέμου ἀκμάζοντος, ὅτε θεὸς 254
Μάρκος ἤδη τοῖς Μαρκιόμοις καὶ Κουάδοις συνεπλέ-
κετο. ἤξλου δὲ ὁ χρησμὸς δύο λέοντας ἐμβληθῆναι ξῶν-
τας ἐς τὸν Ἰστρον μετὰ πολλῶν ἄρωμάτων καὶ θυσιῶν
μεγαλοπρεπῶν. ἄμεινον δὲ αὐτὸν εἰπεῖν τὸν χρησμὸν·

Ἐς δίνας Ἰστροιο διυπετέος ποταμοῖο
ἐσβαλέειν κέλομαι δοιοὺς Κυβέλης θεράποντας,
θῆρας ὀρειτρεφέας, καὶ ὅσα τρέφει Ἰνδικὸς ἀήρ
ἄνθρα καὶ βοτάνας εὐώδεις· ἀντίκα δ' ἔσται
νίκη καὶ μέγα κῦδος ἅμ' εἰρήνῃ ἐρατεινῇ.

γενομένων δὲ τούτων, ὡς προσέταξε, τοὺς μὲν λέον-
τας διανηξαμένους ἐς τὴν πολεμίαν οἱ βάρβαροι ξύλοις
κατειργάσαντο ὡς τινας κύνας ἢ λύκους ξενικούς· ἀντίκα
δὲ τὸ μέγιστον τραῦμα τοῖς ἡμετέροις ἐγένετο διςμυρίων
που σχεδὸν ἀθρόων ἀπολομένων. εἴτα ἐπηκολούθησε τὰ
περὶ Ἀκυλῆϊαν γενόμενα καὶ ἡ παρὰ μικρὸν ἐκείνης τῆς
πόλεως ἄλωσις. ὁ δὲ πρὸς τὸ ἀποβεβηκὸς τὴν Δελφικὴν
ἐκείνην ἀπολογίαν καὶ τὸν τοῦ Κροίσου χρησμὸν ψυχρῶς
παρῆγε, νίκην μὲν γὰρ προειπεῖν τὸν θεόν, μὴ μέντοι
δηλῶσαι, Ῥωμαίων ἢ τῶν πολεμιῶν. 49. ἤδη δὲ πολλῶι

ἐπὶ πολλοῖς ἐπεσφρεόντων καὶ τῆς πόλεως αὐτῶν θλιβο-
 μένης ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐπὶ τὸ χρηστήριον ἀφικνου-
 255 μένων καὶ τὰ ἐπιτήδεια διαρκῆ μὴ ἐχούσης, ἐπινοεῖ τοὺς
 νυκτερινοὺς καλουμένους χρησμούς· λαμβάνων γὰρ τὰ
 βιβλία ἐπεκοιμᾶτο ὡς ἔφασκεν αὐτοῖς καὶ ὡς ὄναρ παρὰ
 τοῦ θεοῦ ἀκούων ἀπεκρίνετο, οὐ μέντοι σαφεῖς τοὺς πολ-
 λούς, ἀλλ' ἀμφιβόλους καὶ τεταραγμένους καὶ μάλιστα
 εἰ ποτε θεάσαιοτο περιεργότερον κατεσφραγισμένον τὸ βι-
 βλίον. οὐ γὰρ παρακινδυνεύων τὸ ἐπελθὼν ἄλλως ὑπέ-
 γραφε χρησμοῖς πρόπον καὶ τὸ τοιοῦτον οἰόμενος, καὶ
 ἡσάν τινες ἐξηγηταὶ ἐπὶ τούτῳ καθήμενοι καὶ μισθοὺς οὐκ
 ὀλίγους ἐκλέγοντες παρὰ τῶν τοῖς τοιοῦτους χρησμοῖς
 ἀπολαμβανόντων ἐπὶ τῇ ἐξηγήσει καὶ διαλύσει αὐτῶν.
 καὶ τοῦτο αὐτῶν τὸ ἔργον ὑπόμισθον ἦν· ἐτέλουν γὰρ
 οἱ ἐξηγηταὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τάλαντον Ἀττικὸν ἑκάτερος.
 50. ἐνίοτε δὲ μήτε ἐρομένου τινὸς μήτε πεμφθέντος, ἀλλ'
 οὐδὲ ὅλως ὄντος ἐχρησμώδει πρὸς ἐκπληξιν τῶν ἀνοή-
 των, οἷον καὶ τοῦτο·

Αἰξαι ὅστις σὴν ἄλοχον μάλα πάγχυ λεληθὼς
 Καλλιγένειαν ὑπὲρ λεχέων σαλαγεῖ κατὰ δῶμα;
 δοῦλος Πρωτογένης, τῷ δὴ σύ γε πάντα πέποιθας.
 ὦπυες γὰρ ἐκείνου, ὃ δ' αὐθις σὴν παράκοιτιν,
 256 ἀντίδοσιν ταύτην ὕβρεως ἰδίας ἀποτίνων.
 ἀλλ' ἐπὶ σοὶ δὴ φάρμακ' ἀπ' αὐτῶν λυγρὰ τέτυκται,
 ὡς μήτ' εἰσαῖοις μήτ' εἰσοράοις ἃ ποιοῦσιν.
 εὐρήσεις δὲ κάτω ὑπὸ σῶ λέχει ἀγχόθι τοίχου
 πρὸς κεφαλῆς· καὶ σὴ θεράπαινα σύνοιδε Καλυψώ.
 τίς οὐκ ἂν Δημόκριτος διαταράχθῃ ἀκούσας ὀνόματα καὶ
 τόπους ἀκριβῶς, εἶτα μετ' ὀλίγον κατέπτυσεν ἂν συνεῖς
 τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν;

51. Ἀλλὰ καὶ βαρβάρους πολλάκις ἐχρησεν, εἰ τις τῇ
 πατρίῳ ἔροιτο φωνῇ Συριστὶ ἢ Κελτιστί, οὐ ῥαδίως ἔξευ-

ρίσκων τινὰς ἐπιδημοῦντας ὁμοεθνεῖς τοῖς δεδωκόσι. διὰ τοῦτο καὶ πολὺς ὁ ἐν μέσῳ χρόνος ἦν τῆς τε δόσεως τῶν βιβλίων καὶ τῆς χρησιμότητος, ὥς ἐν τοσοῦτῳ κατὰ σχολὴν λύοιντο τε οἱ χρησμοὶ ἀσφαλῶς καὶ εὐρίσκονται οἱ ἐρμηνεύσαι δυνάμενοι ἕκαστα, οἷος καὶ ὁ τῷ Σκύθῃ δο- 257
θεῖς χρησμός ἦν·

Μόρφι ἐβάργους εἰς σκίην χνέγγικραγκ λείπει φάος.

52. Ἄλλως πάλιν οὔτε παρόντι οὔτε ὄλως τινὶ ὄντι ἔφη ἄνευ μέτρου, ἀναστρέφειν ὀπίσω· ὁ γὰρ πέμψας σε τέθνηκεν ὑπὸ τοῦ γείτονος Διοκλέους τήμερον, ληστῶν ἐπαχθέντων Μάγνου καὶ Κέλερος καὶ Βουβάλου, οἱ καὶ ἤδη δέδονται ληφθέντες.

53. Ὀλίγους δὲ καὶ τῶν ἐμοὶ δοθέντων ἄκουσον· ἐρομένου γάρ μου εἰ φαλακρός ἐστιν Ἀλέξανδρος, καὶ κατασημηναμένου περιέργως καὶ προφανῶς ὑπογράφεται χρησμός νυκτερείσιος,

Σαβαρδαλάχου μάλαχ' Ἄττις ἄλλος ἦν.

καὶ πάλιν ἐμοῦ ἐρομένου ἐν δύο βιβλίοις διαφόροις τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν, πόθεν ἦν Ὅμηρος ὁ ποιητής, ἐπ' ἄλλου καὶ ἄλλου ὀνόματος, τῷ ἑτέρῳ μὲν ὑπέγραψεν ἑξαπατηθεῖς ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ νεανίσκου — ἐρωτηθεῖς γὰρ ἐφ' ὃ τι ἦκε, Θεραπείαν, ἔφη, αἰτήσων πρὸς ὀδύνην πλευροῦ —

Κυτμίδα χρίεσθαι κέλομαι δροσίην τε κέλητος· 258
τῷ δ' ἑτέρῳ, ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἠκηκόει ὥς ἐρομένου τοῦ πέμψαντος, εἰτε μοι πλεῦσαι ἐπ' Ἰταλίαν εἰτε πεξοπορήσαι λῶον, ἀπεκρίνατο οὐδὲν πρὸς τὸν Ὅμηρον·

Μὴ σὺ γε πλωμέναι, πεξὴν δὲ κατ' οἶμον ὄδευε.

54. πολλὰ γὰρ τοιαῦτα καὶ αὐτὸς ἐπεμηχανησάμην αὐτῷ, οἷον καὶ ἐκεῖνο· μίαν ἐρώτησιν ἐρωτήσας ἐπέγραψα τῷ βιβλίῳ κατὰ τὸ ἔθος· τοῦ δεῖνος χρησμοὶ ὁκτώ, ψευδόμενός τι ὄνομα, καὶ τὰς ὁκτὼ δραχμὰς καὶ τὸ γιγνόμενον ἐτι πρὸς ταύταις πέμψας· ὁ δὲ πιστεύσας τῇ ἀπο-

πομπῇ τοῦ μισθοῦ καὶ τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ βιβλίου πρὸς μίαν ἐρώτησιν — ἦν δὲ αὕτη· πότε ἀλώσεται μαργα-
νεύων Ἀλέξανδρος; — ὁκτώ μοι χρησμούς ἐπεμψεν οὔτε
γῆς φασιν οὔτε οὐρανοῦ ἀπτομένους, ἀνοήτους δὲ καὶ
δυσνοήτους ἅπαντας. ἅπερ ὕστερον αἰσθόμενος καὶ ὅτι
τὸν Ῥουτιλλιανὸν ἀπέτρεπον ἐγὼ καὶ τοῦ γάμου καὶ τοῦ
προσκειῖσθαι ταῖς τοῦ χρησθηρίου ἐλπίσιν, ἐμίσει, ὥς τὸ
εἰκός, καὶ ἐχθιστον ἠγείτο. καὶ ποτε περὶ ἐμοῦ ἐρομένῳ
τῷ Ῥουτιλλιανῷ ἔφη·

Νυκτιπλάνοις ὁαροῖς χαίρει κοίταις τε δυσάγνοις.

- 259 55. καὶ ὅλως ἐχθιστος εἰκότως ἦν ἐγὼ. ἀπείδῃ ἐσελθόντα
με εἰς τὴν πόλιν ἦσθετο καὶ ἔμαθεν ὡς ἐκεῖνος εἶην ὁ Λου-
κιανός — ἐπηγόμην δὲ καὶ στρατιώτας δύο, λογχοφόρον
καὶ κοντοφόρον, παρὰ τοῦ ἡγούμενου τῆς Καππαδοκίας,
φίλου ὄντος, λαβών, ὥς με παραπέμψειαν ἄχοι πρὸς τὴν
θάλατταν — αὐτίκα μεταστέλλεται δεξιῶς πάννυ καὶ μετὰ
πολλῆς φιλοφροσύνης. ἐλθὼν δ' ἐγὼ πολλοὺς καταλαμ-
βάνω περὶ αὐτόν· συνεπηγόμην δὲ καὶ τοὺς στρατιώτας
τύχη τιμὴ ἀγαθῇ. καὶ ὁ μὲν προὔτεινέ μοι κύσαι τὴν
δεξιάν, ὥσπερ εἰώθει τοῖς πολλοῖς, ἐγὼ δὲ προσφὺς ὡς
φιλήσω δῆγματι χρηστῷ πάννυ μικροῦ δεῖν χωλὴν αὐτῷ
τὴν χεῖρα ἐποίησα. οἱ μὲν οὖν παρόντες ἄγχειν με καὶ
παίειν ἐπειρῶντο ὡς λερόσυλον, καὶ πρότερον ἔτι ἀγα-
νακτήσαντες ὅτι Ἀλέξανδρον αὐτόν, ἀλλὰ μὴ προφήτην
προσεῖπον· ὁ δὲ πάννυ γεννικῶς καρτερήσας κατέπανε
τε αὐτοὺς καὶ ὑπισχνεῖτο τιθασὸν με ῥαδίως ἀποφανεῖν
καὶ δείξειν τὴν Γλύκωνος ἀρετὴν, ὅτι καὶ τοὺς πάννυ
τραχνομένους φίλους ἀπεργάζεται· καὶ μεταστησάμενος
ἅπαντας ἐδικαιολογεῖτο πρὸς με λέγων πάννυ εἰδέναι καὶ
260 τὰ ὑπ' ἐμοῦ Ῥουτιλλιανῷ συμβουλευόμενα, καὶ τί πα-
θὼν τάδε με εἰργάσω δυνάμενος ὑπ' ἐμοῦ ἐπὶ μέγα προ-
αχθῆναι παρ' αὐτῷ; κἀγὼ ἄσμενος ἤδη ἐδεχόμεν τὴν

φιλοφροσύνην ταύτην ὁρῶν οἱ κινδύνου καθεισθήκειν, καὶ μετ' ὀλίγον προήλθον φίλος γεγεννημένος. καὶ τοῦτο οὐ μικρὸν θαῦμα τοῖς ὁρῶσιν ἔδοξεν, οὕτω μου ῥαδία γενομένη μεταβολή.

56. Εἶτα δὴ μου ἐκπλεῖν προαιρουμένου ξένια καὶ θῶρα πολλὰ πέμψας — μόνος δὲ σὺν τῷ Ξενοφῶντι ἔτυχον ἐπιδημῶν, τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἐμούς ἐς Ἀμαστριν προῦκπεπομφῶς — ὑπισχνεῖται καὶ πλοῖον αὐτὸς παρέξειν καὶ ἐρέτας τοὺς ἀπάζοντας· καὶ γὰρ μὲν ὥμην ἀπλοῦν τι τοῦτο εἶναι καὶ δεξιόν. ἐπεὶ δὲ κατὰ μέσον τὸν πόρον ἐγενόμην, δακρύοντα ὁρῶν τὸν κυβερνήτην καὶ τοῖς ναύταις τι ἀντιλέγοντα οὐκ ἀγαθὰς εἶχον περὶ τῶν μελλόντων ἐλπίδας. ἦν δὲ αὐτοῖς ἐπεσταλμένον ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀραμένους ῥῖψαι ἡμᾶς ἐς τὴν θάλατταν· ὅπερ εἰ ἐγενένητο, ῥαδίως ἂν αὐτῷ διεπεπολέμητο τὰ πρὸς ἐμέ. ἀλλὰ δακρύων ἐκεῖνος ἐπεισε καὶ τοὺς συνναύτας 261 μὴδὲν ἡμᾶς δεινὸν ἢ κακὸν ἐργάσασθαι, καὶ πρὸς ἐμὲ ἔφη, Ἔτη ἐξήκοντα, ὥς ὁρᾷς, ἀνεπίληπτον βίον καὶ ὅσιον προβεβιωκὼς οὐκ ἂν βουλοίμην ἐν τούτῳ τῆς ἡλικίας καὶ γυναικῆ καὶ τέκνα ἔχων μιᾶναι φόνει τὰς χεῖρας, θηλῶν ἐφ' ὅπερ ἡμᾶς ἀνείληφει καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου προστεταγμένα. 57. καταθέμενος δὲ ἡμᾶς ἐν Αἰγιαλοῖς, ὧν καὶ ὁ καλὸς Ὅμηρος μέμνηται, ὀπίσω ἀπήλαυνεν. ἐνθα ἐγὼ παραπλέοντας εὐρὼν Βοσποριανούς τινας πρέσβεις παρ' Εὐπάτορος τοῦ βασιλέως ἐς τὴν Βιθυνίαν ἀπιόντας ἐπὶ κοιμῇ τῆς ἐπετείου συντάξεως καὶ διηγησάμενος αὐτοῖς τὸν περιστάντα ἡμᾶς κίνδυνον καὶ δεξιῶν αὐτῶν τυχῶν ἀναληφθεὶς ἐς τὸ πλοῖον διασωζομαι ἐς τὴν Ἀμαστριν παρὰ τοσοῦτον ἔλθων ἀποθανεῖν. τούντεῦθεν καὶ αὐτὸς ἐπεκορυσσομένην αὐτῷ καὶ πάντα κάλων ἐκίνουν ἁμύνασθαι βουλόμενος, καὶ πρὸ τῆς ἐπιβουλῆς ἤδη μισῶν αὐτόν καὶ ἔχθιστον ἡγούμενος διὰ τὴν τοῦ τρόπου

μιαρίαν, καὶ πρὸς τὴν κατηγορίαν ὥρμημην πολλοὺς
 262 συναγωνιστάς ἔχων καὶ μάλιστα τοὺς ἀπὸ Τιμοκράτους
 τοῦ Ἡρακλεώτου φιλοσόφου· ἀλλ' ὁ τότε ἡγούμενος τῆς
 Βιθυνίας καὶ τοῦ Πόντου Αὔειτος ἐπέσχε μονονουχί ἱκε-
 τεύων καὶ ἀντιβολῶν παύσασθαι· διὰ γὰρ τὴν πρὸς Ῥου-
 τιλλικανὸν εὐνοίαν μὴ ἂν δύνασθαι, καὶ εἰ φανερώς λά-
 βοι ἀδικοῦντα, κολάσαι αὐτόν. οὕτω μὲν ἀνεκόπην τῆς
 ὁρμῆς καὶ ἐπαυσάμην οὐκ ἐν δέοντι θρασυνόμενος ἐφ'
 οὕτω δικαστοῦ διακειμένον.

58. Ἐκείνο δὲ πῶς οὐ μέγα ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ τόλ-
 μαγμα τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ αἰτῆσαι παρὰ τοῦ αὐτοκράτο-
 ρος μετονομασθῆναι τὸ Ἀβώνου τεῖχος καὶ Ἰωνόπολιν
 κληθῆναι καὶ νόμισμα καινὸν κόψαι ἐγκεχαρῶμενον τῇ
 μὲν τοῦ Γλύκωνος, κατὰ θάτερα δὲ Ἀλεξάνδρου στέμ-
 ματά τε τοῦ πάππου Ἀσκληπιοῦ καὶ τὴν ἄρπην ἐκείνην
 263 τοῦ πατρομήτορος Περσέως ἔχοντος; 59. προειπὼν δὲ
 διὰ χρησμοῦ περὶ ἑαυτοῦ ὅτι ζῆσαι εἴμαρται αὐτῷ ἔτη
 πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, εἴτα κεραυνῷ βληθὲντα ἀποθα-
 νεῖν, οἰκτίστῳ τέλει οὐδὲ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγυνώς ἀπέ-
 θανεν ὡς Ποδαλειρίου υἱὸς διασαπείς τὸν πόδα μέχρι
 τοῦ βουβῶνος καὶ σκωλήκων ξέσας, ὅτεπερ καὶ ἐφάνη
 φαλακρὸς ὢν παρέχων τοῖς ἰατροῖς ἐπιβρέχειν αὐτοῦ τὴν
 κεφαλὴν διὰ τὴν ὀδύνην, ὃ οὐκ ἂν ποιῆσαι ἐδύναντο μὴ
 οὐχὶ τῆς φενάκης ἀφηρημένης.

60. Τοιοῦτο τέλος τῆς Ἀλεξάνδρου τραγωδίας καὶ
 αὕτη τοῦ παντὸς δράματος ἢ καταστροφή, ὡς εἰκάξειν
 προνοίας τινὸς τὸ τοιοῦτον, εἰ καὶ κατὰ τύχην συνέβη.
 ἔδει δὲ καὶ τὸν ἐπιτάφιον αὐτοῦ γενέσθαι ἄξιον τοῦ βίου
 264 καὶ ἀγῶνά τινα συστήσασθαι ὑπὲρ τοῦ χρηστηρίου, τῶν
 συνωμοτῶν ἐκείνων καὶ γοήτων, ὅσοι κορυφαῖοι ἦσαν,
 ἀνελθόντων ἐπὶ διαιτητὴν τὸν Ῥουτιλλικανόν, τίνα χρὴ
 προκριθῆναι αὐτῶν καὶ διαδέξασθαι τὸ μαντεῖον καὶ στε-

φανωθῆναι τῷ ἱεροφαντικῷ καὶ προφητικῷ στέμματι. ἦν δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ Παῖτος ἰατρὸς τὴν τέχνην, πολιώδης ὢν, οὔτε ἰατρῷ πρόποντα οὔτε πολιῷ ἀνδρὶ ταῦτα ποιῶν, ἀλλ' ὁ ἀγωνοθέτης Ῥουτιλλιανὸς ἀστεφανώτους αὐτοὺς ἀπέπεμψεν αὐτῷ τὴν προφητείαν φυλάττων μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀπαλλαγὴν.

61. Ταῦτα, ὃ φιλότης, ὀλίγα ἐκ πολλῶν δείγματος ἔνεκα γράψαι ἤξιῶσα καὶ σοὶ μὲν χαριζόμενος ἀνδρὶ ἐταίρῳ καὶ φίλῳ καὶ ὃν ἐγὼ πάντων μάλιστα θαυμάσας ἔχω ἐπὶ τε σοφίᾳ καὶ τῷ πρὸς ἀλήθειαν ἔρωτι καὶ τρόπου πραότητι καὶ ἐπιεικείᾳ καὶ γαλήνῃ βίου καὶ δεξιότητι πρὸς τοὺς συνόντας, τὸ πλεον δέ, ὅπερ καὶ σοὶ ἥδιον, Ἐπικούρῳ τιμωρῶν, ἀνδρὶ ὡς ἀληθῶς ἰερῷ καὶ θεσπεσίῳ τὴν φύσιν καὶ μόνῳ μετ' ἀληθείας τὰ καλὰ ἐγνωκότι καὶ παραδεδωκότι καὶ ἐλευθερωτῇ τῶν ὁμιλησάντων αὐτῷ γενομένῳ. οἶμαι δὲ ὅτι καὶ τοῖς ἐντιχοῦσι χρῆσιμόν τι 265 ἔχειν δόξει ἢ γραφὴ τὰ μὲν διεξελέγχουσα, τὰ δ' ἐν ταῖς τῶν εὐφρονούντων γνώμαις βεβαιούσα.

ΠΕΡΙ ΟΡΧΗΣΕΩΣ.

1. ΑΥΚΙΝΟΣ. Ἐπεὶ τοίνυν, ὃ Κράτων, δεινὴν τινα ταύτην κατηγορίαν ἐκ πολλοῦ, οἶμαι, παρεσκευασμένος κατηγορήσας ὀρχήσεώς τε καὶ αὐτῆς ὀρχηστικῆς καὶ προσέτι ἡμῶν γε τῶν χαιρόντων τῇ τοιαύτῃ θεᾷ ὡς ἐπὶ φανύλῳ καὶ γυναικείῳ πράγματι μεγάλην σπουδὴν ποιουμένων, ἄκουσον ὅσον τοῦ ὀρθοῦ διημάστηκας καὶ ὡς λέληθας σεαυτὸν τοῦ μεγίστου τῶν ἐν τῷ βίῳ ἀγαθῶν κατηγορῶν. καὶ συγγνώμη σοι, εἰ ἐξ ἀρχῆς βίῳ ἀνυμνητῷ συζῶν

καὶ μόνον τὸ σκληρὸν ἀγαθὸν ἡγούμενος ὑπ' ἀπειρίας αὐτῶν κατηγορίας ἄξια εἶναι νενόμικας.

- 266 2. ΚΡΑΤ. Ἀνὴρ δέ τις ὦν, ὃ λῶσθε, καὶ ταῦτα παιδείᾳ σύντροφος καὶ φιλοσοφίᾳ τὰ μέτρια ὠμילהκώς, ἀφόμενος, ὃ Λυκίνε, τοῦ περὶ τὰ βελτίω σπουδάζειν καὶ τοῖς παλαιοῖς συνεῖναι, κἀθῆται κατακυλούμενος, θηλυδρίαν ἄνθρωπον ὁρῶν ἐσθῆσι μαλακαῖς καὶ ἄσμασιν ἀκολάστοις ἐναβρυνόμενον καὶ μιμούμενον ἐρωτικὰ γύναια, τῶν πάλαι τὰς μαχλοτάτας, Φαίδρας καὶ Παρθενόπας καὶ Ῥοδόπας τινάς, καὶ ταῦτα πάντα ὑπὸ κρούμασι καὶ τερετίσμασι καὶ ποδῶν κτύπῳ καταγέλαστα ὡς ἀληθῶς πράγματα καὶ ἥκιστα ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ καὶ οἷῳ σοὶ πρόποντα; ὥστε ἐγῶγε πνυθόμενος ὡς ἐπὶ τοιαύτῃ θῆξ σχολάζεις, οὐκ ἡδέσθην μόνον ὑπὲρ σοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡνιάθην, εἰ Πλάτωνος καὶ Χρυσίππου καὶ Ἀριστοτέλους ἐκλαθόμενος κἀθῆσαι τὸ ὅμοιον πεπονθὼς τοῖς τὰ ὧτα πτερωκνωμένοις, καὶ ταῦτα μυρίων ἄλλων ὄντων ἀκουσμάτων
- 267 καὶ θεαμάτων σπουδαίων, εἰ τούτων τις δέοιτο τῶν κυκλικῶν ἀύλητῶν καὶ τῶν κιθάρας τὰ ἔννομα προσαδόντων, καὶ μάλιστα τῆς σεμνῆς τραγωδίας καὶ τῆς φαιδροτάτης κωμῳδίας, ἅπερ καὶ ἐναγώνια ἡξίωται. 3. πολλῆς οὖν, ὃ γεννατε, τῆς ἀπολογίας σοὶ δεῖσει πρὸς τοὺς πεπαιδευμένους, εἰ βούλει μὴ παντάπασιν ἐκκεκρίσθαι καὶ τῆς τῶν σπουδαίων ἀγέλης ἐξεληλάσθαι. καίτοι τό γε ἄμεινον ἐκείνῳ ἐστίν, οἶμαι, ἀρνήσει τὸ πᾶν ἰάσασθαι καὶ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὁμολογεῖν τι τοιοῦτον παρανενομησθαι σοι. πρὸς δ' οὖν τοῦπιόν ὄρα ὅπως μὴ λάθῃς ἡμῖν ἐξ ἀνδρὸς τοῦ πάλαι Ἀνδρῆ τις ἢ Βάκχη γενόμενος, ὅπερ οὐ σὸν ἂν ἐγκλημα εἴη μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν, εἰ μὴ σε κατὰ τὸν Ὀδυσσεά τοῦ λωτοῦ ἀποσπάσαντες ἐπὶ τὰς συνήθεις διατριβὰς ἐπανάξομεν, πρὶν λάθῃς τελείως ὑπὸ τῶν ἐν τῷ θεάτρῳ Σειρήνων κατεσχημένους. καίτοι ἐκεῖ-

ναι μὲν τοῖς ὥσὶ μόνοις ἐπεβούλευον, καὶ διὰ τοῦτο κη- 268
ροῦ ἔδῃσε πρὸς τὸν παράπλου ἀντῶν· σὺ δὲ καὶ δι'
ὀφθαλμῶν ἔοικας ὅλος δεδουλώσθαι.

4. ΑἴΤΚ. Παπαί, ὦ Κράτων, ὡς κάρχαρόν τινα ἔλυσας ἐφ' ἡμᾶς τὸν σαυτοῦ κύνα. πλὴν τό γε παράδειγμα τὴν τῶν Ἀωτοφάγων καὶ Σειρήνων εἰκόνα πάνυ ἀνομοιοτάτην μοι δοκεῖς εἰρηκέναι ὧν πέπονθα, παρ' ὅσων τοῖς μὲν τοῦ λωτοῦ γευσασμένοις καὶ τῶν Σειρήνων ἀκοῦσασιν ὀλεθρος ἦν τῆς τε ἐδωδῆς καὶ τῆς ἀκροάσεως τοῦ πειτίμιον, ἐμοὶ δὲ πρὸς τῷ τὴν ἡδονὴν παρὰ πολὺ ἡδῖω περνεῖναι καὶ τὸ τέλος ἀγαθὸν ἀποβέβηκεν· οὐ γὰρ εἰς λήθην τῶν οἰκοι οὐδ' εἰς ἀγνώσϊαν τῶν κατ' ἐμαυτὸν περιίσταμαι, ἀλλ' εἰ χρη μὴδὲν ὀκνήσαντα εἰπεῖν, μακροῦ πιτυτώτερος καὶ τῶν ἐν τῷ βίῳ διορατικώτερος ἐκ τοῦ θεάτρου σοὶ ἐπανελήλυθα. μᾶλλον δὲ τὸ τοῦ Ὀμήρου αὐτὸ εἰπεῖν καλόν, ὅτι ὁ τοῦτο ἰδὼν τὸ θέαμα

τερψάμενος νεῖται καὶ πλείονα εἰδώς.

ΚΡΑΤ. Ἡράκλεις, ὦ Ἀνκίρε, οἷα πέπονθας, ὅς οὐδὲ αἰσχύνῃ ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ σεμννομένῳ ἔοικας. τὰ γοῦν θεινότατον τοῦτό ἐστιν, ὅτι μὴδὲ ἰάσεώς τινα ἡμῖν ὑποφαίνεις ἐλπίδα ἐπαινεῖν τολμῶν τὰ οὕτως αἰσχρὰ καὶ 269
κατάπτυστα.

5. ΑἴΤΚ. Εἰπέ μοι, ὦ Κράτων, ταυτὶ δὲ καὶ περὶ ὀρχήσεως καὶ τῶν ἐν τῷ θεάτρῳ γινομένων, ἰδὼν πολλὰκις αὐτός, ἐπιτιμᾶς, ἢ ἀπείρατος ὧν του θεάματος ὅμως αἰσχρὸν αὐτὸ καὶ κατάπτυστον, ὡς φῆς, νομίζεις; εἰ μὲν γὰρ εἶδες, ἐξ ἴσου ἡμῖν καὶ σὺ γεγένησαι· εἰ δὲ μή, ὅρα μὴ ἄλογος ἢ ἐπιτίμησις εἶναι σου δόξη καὶ θρασεία κατηγοροῦντος ὧν ἀγνοεῖς.

ΚΡΑΤ. Ἐτι γὰρ τοῦτό μοι λοιπὸν ἦν, ἐν βαθεῖ τούτῳ τῷ πῶγωνι καὶ πολιᾷ τῇ κόμῃ καθῆσθαι μέσον ἐν τοῖς γυναιόις καὶ τοῖς μεμνηόσιν ἐκείνοις θεαταῖς

κροτοῦντά τε προσέτι καὶ ἐπαίνους ἀρεπεστάτους ἐπι-
βοῶντα ὀλεθρίῳ τινὶ ἀνθρώπῳ ἐς οὐδὲν δέον κατα-
κλωμένῳ.

ΑΥΚ. Συγγνωστιά σου ταῦτα, ὦ Κράτων. εἰ δέ μοι
πεισθείης ποτὲ καὶ ὅσον πείρας ἔνεκα παράσχοις ἑαυτὸν
ἀναπετάσας τοὺς ὀφθαλμούς, εὖ οἶδα ὥς οὐκ ἀνάσχοιαι
ἂν μὴ οὐχὶ πρὸ τῶν ἄλλων θέαν ἐν ἐπιτηδείῳ καταλαμ-
270 βάντων, ὅθεν καὶ ὅψει ἀκριβῶς καὶ ἀκούσῃ ἅπαντα.

ΚΡΑΤ. Μὴ ᾄρασιν ἄρα ἰκοίμην, εἴ τι τοιοῦτον ἀνα-
σχοίμην ποτέ, ἐστ' ἂν θασύς τε εἴην τὰ σκέλη καὶ τὸ γέ-
νειον ἀπαράτιλτος· ὥς νῦν γε καὶ σὲ ἤδη ἐλεῶ τελέως
ἡμῖν ἐκβεβακχευμένον.

6. ΑΥΚ. Βούλει οὖν ἀφένεος, ὦ ἑταῖρε, τῶν βλασφη-
μιῶν τούτων ἀκοῦσαί μου τι περὶ ὀρχήσεως λέγοντος
καὶ τῶν ἐν αὐτῇ καλῶν, καὶ ὥς οὐ τερπνὴ μόνον, ἀλλὰ
καὶ ὠφέλιμός ἐστι τοῖς θεωμένοις, καὶ ὅσα παιδεύει καὶ
ὅσα διδάσκει καὶ ὥς ἑνθμίζει τῶν ὀρώντων τὰς ψυχὰς καλ-
λίστοις θεάμασιν ἐγγυμαζούσα καὶ ἀρίστοις ἀκούσμασιν
ἐνδιατρίβουσα καὶ κοινόν τι ψυχῆς καὶ σώματος κάλλος
ἐπιδεικνυμένη; τὸ γὰρ μετὰ μουσικῆς καὶ ἑνθμοῦ ταῦτα
πάντα ποιεῖν, οὐ φόγος ἂν αὐτῆς, ἀλλ' ἐπαινος μάλ-
λον εἴη.

ΚΡΑΤ. Ἐμοὶ μὲν οὐ πάνυ σχολὴ μεμνηνόςτος ἀν-
θρώπου ἀκροᾶσθαι τὴν πόσον τὴν αὐτοῦ ἐπαινοῦντος·
σὺ δὲ εἰ βούλει ληρόν τινα κατασκεδάσαι μου, ἔτοιμος
φιλικὴν ταύτην λειτουργίαν ὑποστῆναι καὶ παρασχεῖν τὰ
ᾧτα, καὶ ἄνευ κηροῦ παρακούειν τῶν φανύλων δυνάμε-
271 νος. ὥστε ἤδη σιωπήσομαί σοι, καὶ λέγε ὅποσα ἐθέλεις
ὥς μηδὲ ἀκούοντός τινος.

7. ΑΥΚ. Εὖ γε, ὦ Κράτων, καὶ τούτου ἐδεόμην
μάλιστα· εἴσῃ γὰρ μετ' ὀλίγον εἰ λῆρος εἶναι σοι δόξει
τὰ λεχθησόμενα. καὶ πρῶτόν γε ἐκεῖνο πάνυ ἡγνοημέναι

μοι δοκεῖς, ὥς οὐ νεώτερον τὸ τῆς ὀρχήσεως ἐπιτήδευμα τοῦτ' ἔστιν οὐδὲ χθὲς καὶ πρῶην ἀρξάμενον, οἷον κατὰ τοὺς προπάτορας ἡμῶν ἢ τοὺς ἐκείνων, ἀλλ' οἳ γε τὰ ληθίστατα ὀρχήσεως περὶ γενεαλογοῦντες ἅμα τῇ πρώτῃ γενέσει τῶν ὅλων φαίεν ἂν σοι καὶ ὀρχησιν ἀναφῶναι τῷ ἀρχαίῳ ἐκείνῳ Ἐρωτι συναναφανείσαν· ἡ γοῦν χορεία τῶν ἀστέρων καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς τῶν πλανήτων συμπλοκὴ καὶ εὐρυθμὸς αὐτῶν κοινωνία καὶ εὐτακτος ἁρμονία τῆς πρωτογόνου ὀρχήσεως δείγματά ἐστι. κατ' ὀλίγον δὲ αὐξανομένη καὶ τῆς πρὸς τὸ βέλτιον ἀεὶ προσθήκης τυγχάνουσα νῦν ἔοικεν ἐς τὸ ἀκρότατον ἀποτελεῖσθαι καὶ γεγενῆσθαι ποικίλον τι καὶ παναρμόνιον καὶ πολύμουσον ἀγαθόν.

8. Πρῶτον δὲ φασὶ Ῥέαν ἡσθεῖσαν τῇ τέχνῃ ἐν Φρυ- 272
γίᾳ μὲν τοὺς Κορύβαντας, ἐν Κρήτῃ δὲ τοὺς Κουρητάς ὀρχεῖσθαι κελεῦσαι, καὶ οὐ τὰ μέτρια ὦνατο τῆς τέχνης αὐτῶν, οἳ γε περιορχούμενοι διεσώσαντο αὐτῇ τὸν Δία, ὥστε καὶ σῶστροι εἰκότως ἂν ὁ Ζεὺς ὀφείλειν ὁμολογῶν αὐτοῖς ἐκφυγῶν διὰ τὴν ἐκείνων ὀρχησιν τοὺς πατρῷους ὀδόντας· ἐνόπλιος δὲ αὐτῶν ἡ ὀρχησις ἦν, τὰ ξίφη με-
ταξὺ κροτούντων πρὸς τὰς ἀσπίδας καὶ πηδῶντων ἐν-
θεόν τι καὶ πολεμικόν. μετὰ δὲ Κρητῶν οἱ κρᾶτιστοι ἐνεργῶς ἐπιτηδεύσαντες αὐτὸ ἄριστοι ὀρχησται ἐγένοντο, οὐχ οἱ ἰδιῶται μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ βασιλικώτεροι καὶ πρω-
τεύειν ἀξιοῦντες. ὁ γοῦν Ὅμηρος τὸν Μηριόνην οὐκ αἰ-
σχῦναι βουλόμενος, ἀλλὰ κοσμήσαι, ὀρχηστὴν προσεῖπε,
καὶ οὕτως ἄρα πᾶσιν ἐπίσημος ἦν καὶ γνώριμος ἐπὶ τῇ ὀρχηστικῇ, ὥστε οὐχ οἱ Ἕλληνες μόνον ταῦτα ἠπίσταντο περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ Τρῶες αὐτοὶ καίτοι πολέμιοι ὄντες· ἑώρων γάρ, οἶμαι, καὶ τὴν ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτοῦ κορυφότητα καὶ εὐρυθμίαν, ἣν ἐξ ὀρχήσεως ἐκέκτητο.
φησὶ δὲ πως ᾧδε τὰ ἔπη·

Μηριόνη, τάχα κέν σε καὶ ὀρχηστήν περ εόντα
ἐργος ἐμὸν κατέπαυσε.

- 273 καὶ ὅμως οὐ κατέπαυσεν αὐτόν· ἅτε γὰρ ἡσκημένος ἐ
τῇ ὀρχηστικῇ ῥαδίως, οἶμαι, διεδίδρασκε τὰς ἐπ' αὐτόν
ἀφέσεις τῶν ἀκοντίων. 9. πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους τῶν
ἡρώων εἰπεῖν ἔχων τοῖς αὐτοῖς ἐγγεγυμνασμένους καὶ
τέχνην τὸ πρᾶγμα πεποιημένους ἱκανὸν ἡγοῦμαι τὸν
Νεοπτόλεμον, Ἀχιλλέως μὲν παῖδα ὄντα, πάννυ δὲ δια-
πρέψαντα ἐν τῇ ὀρχηστικῇ καὶ εἶδος τὸ κάλλιστον αὐτῇ
προσθεθεικότα, Πυρρίχιον ἀπ' αὐτοῦ κεκλημένον· καὶ
ὁ Ἀχιλλεὺς ταῦτα ὑπὲρ τοῦ παιδὸς πυνθανόμενος μάλ-
λον ἔχαιρεν, οἶμαι, ἢ ἐπὶ τῷ κάλλει καὶ τῇ ἄλλῃ ἀλκῇ
αὐτοῦ. τοιγαροῦν τὴν Ἴλιον τέως ἀνάλωτον οὔσαν ἢ ἐκεί-
νου ὀρχηστικῇ καθεῖλε καὶ εἰς ἔδαφος κατέρριψε. 10. Λα-
κεδαιμόνιοι μὲν ἄριστοι Ἑλλήνων εἶναι δοκοῦντες παρὰ
Πολυδεύκους καὶ Κάστορος καρνατίζειν μαθόντες — ὀρ-
χήσεως δὲ καὶ τοῦτο εἶδος ἐν Καρύαις τῆς Λακωνικῆς
διδασκόμενον — ἅπαντα μετὰ Μουσῶν ποιοῦσιν ἄχρη-
στοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐλὸν καὶ ὄνυθον καὶ εὐτακτον ἐμ-
βασιν τοῦ ποδός· καὶ τὸ πρῶτον σύνθημα Λακεδαιμο-
νίοις πρὸς τὴν μάχην ὁ αὐλὸς ἐνδίδωσι. τοιγαροῦν καὶ
ἐκράτουν ἀπάντων μουσικῆς αὐτοῖς καὶ εὐρύθμιας ἡγου-
274 μένης. ἴδοις δ' ἂν νῦν ἔτι καὶ τοὺς ἐφήβους αὐτῶν οὐ
μείον ὀρχεῖσθαι ἢ ὀπλομαχεῖν μαυθάνοντας· ὅταν γὰρ
ἀκροχειρισάμενοι, καὶ παῖσαντες καὶ παισθέντες ἐν τῷ
μέρει, παύσωνται, εἰς ὀρχησιν αὐτοῖς ἢ ἀγωνία τελευτᾷ
καὶ αὐλητῆς μὲν ἐν τῷ μέσῳ κάθηται ἐπανυλὼν καὶ κτυ-
πῶν τῷ ποδί, οἱ δὲ κατὰ στοῖχον ἀλλήλοις ἐπόμενοι σχή-
ματα παντοῖα ἐπιδείκνυνται πρὸς ὄνυθον ἐμβαίνοντες,
ἄρτι μὲν πολεμικά, μετ' ὀλίγον δὲ χορευτικά, ἃ Διονύσοι
καὶ Ἀφροδίτη φίλια. 11. τοιγαροῦν καὶ τὸ ἄσμα, ὃ με-
ταξὺ ὀρχοῦμενοι ἔδουσιν, Ἀφροδίτης ἐπικλησίς ἐστι καὶ

Ἐρώτων, ὥς συγκωμάζοιεν αὐτοῖς καὶ συνορχοῖντο. καὶ θάτερον δὲ τῶν ῥσμάτων — δύο γὰρ ἔδεται — καὶ διδασκαλίαν ἔχει ὥς χρὴ ὀρχεῖσθαι. Πόρρω γάρ, φασίν, ὧ παῖδες, πόδα μετάβατε καὶ κωμάξατε βέλτιον, τουτέστιν ἄμεινον ὀρχήσασθε. ὅμοια δὲ καὶ οἱ τὸν ὄρμον καλούμενον ὀρχοῦμενοι ποιοῦσιν. 12. ὁ δὲ ὄρμος ὀρχησίς ἐστι 275 κοινὴ ἐφήβων τε καὶ παρθένων, παρ' ἓνα χορευόντων καὶ ὥς ἀληθῶς ὄρμῳ εἰκότων· καὶ ἡγεῖται μὲν ὁ ἔφηβος τὰ νεανικὰ ὀρχοῦμενος καὶ ὅσοις ὕστερον ἐν πολέμῳ χρῆσεται, ἢ παρθένος δὲ ἔπεται κοσμίως τὸ θῆλυ χορεύειν διδάσκουσα, ὥς εἶναι τὸν ὄρμον ἐκ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας πλεκόμενον. καὶ αἱ γυμνοπαιδία δὲ αὐτοῖς ὁμοίως ὀρχησίς ἐστιν. 13. ἃ δὲ Ὅμηρος ὑπὲρ Ἀριάδνης ἐν τῇ ἀσπίδι πεποίηκε καὶ τοῦ χοροῦ ὃν αὐτῇ Λαίδαλος ἤσκησεν, ὥς ἀνεγνωκότε σοι παρόημι, καὶ τοὺς ὀρχηστὰς δὲ τοὺς δύο, οὓς ἐκεῖ ὁ ποιητὴς κυβιστητῆρας καλεῖ, ἡγουμένους τοῦ χοροῦ, καὶ πάλιν, ἃ ἐν τῇ αὐτῇ ἀσπίδι λέγει· „Κοῦροι δ' ὀρχηστῆρες ἐδίνεον,“ ὥς τι κάλλιστον 276 τοῦτο τοῦ Ἠφαίστου ἐμποιήσαντος τῇ ἀσπίδι. τοὺς μὲν γὰρ Φαίακας καὶ πάνυ εἰκὸς ἦν ὀρχήσει χαίρειν ἄβρους τε ὄντας καὶ ἐν πάσῃ εὐδαιμονίᾳ διατρίβοντας. ὁ γοῦν Ὅμηρος τοῦτο αὐτῶν μάλιστα θαυμάζοντα πεποίηκε τὸν Ὀδυσσεῆα καὶ τὰς μαρμαρυγὰς τῶν ποδῶν θεώμενον. 14. ἐν μὲν γε Θεσσαλίᾳ τοσοῦτον ἐπέδωκε τῆς ὀρχηστικῆς ἢ ἀσκήσις, ὥστε τοὺς προστάτας καὶ προαγωνιστὰς αὐτῶν προορχηστῆρας ἐκάλουν· καὶ δηλοῦσι τοῦτο αἱ τῶν ἀνδριάντων ἐπιγραφαί, οὓς τοῖς ἀριστεύουσιν ἀνίστασαν. Προὔκρινε γάρ, φησί, προορχηστῆρα ἃ πόλις. καὶ αὐθις, Εἰλατίωνι τὰν εἰκόνα ὁ δᾶμος εὐ ὀρχησαμένῳ τὰν μάχαν.

15. Ἐὼ λέγειν, ὅτι τελετὴν οὐδὲ μίαν ἀρχαίαν ἐστίν 277 εὐρεῖν ἄνευ ὀρχήσεως, Ὀρφείως δηλαδὴ καὶ Μουσαίου,

τῶν τότε ἀρίστων ὀρχηστῶν, καταστησαμένων αὐτάς, ὥς τι κάλλιστον καὶ τοῦτο νομοθετησάντων σὺν ὀνυμφῶ καὶ ὀρχήσῃ μνεῖσθαι. ὅτι δ' οὕτως ἔχει, τὰ μὲν ὄργια σιωπᾶν ἄξιον τῶν ἀμνητῶν ἔνεκα, ἐκεῖνο δὲ πάντες ἀκούουσιν, ὅτι τοὺς ἐξαγορεύοντας τὰ μυστήρια ἐξορχεῖσθαι λέγουσιν οἱ πολλοί. 16. ἐν Δήλῳ δέ γε οὐδὲ αἱ θυσίαι ἄνευ ὀρχήσεως, ἀλλὰ σὺν ταύτῃ καὶ μετὰ μουσικῆς ἐγίνοντο. παίδων χοροὶ συνελθόντες ὑπ' αὐλῶ καὶ κιθάρα οἱ μὲν ἐχόρευον, ὑπαρχοῦντο δὲ οἱ ἄριστοι προκριθέντες ἐξ αὐτῶν. τὰ γοῦν τοῖς χοροῖς γραφόμενα τοῦ-
 278 τοῖς ἔσματα ὑπορχήματα ἐκαλεῖτο καὶ ἐμπέπληστο τῶν τοιούτων ἡ λύρα.

17. Καὶ τί σοι τοὺς Ἕλληνας λέγω, ὅπου καὶ Ἴνδοι ἐπειδὴν ἔωθεν ἀναστάντες προσεύχωνται τὸν Ἥλιον, οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς τὴν χεῖρα κύσαντες ἡγούμεθα ἐντελεῖ ἡμῶν εἶναι τὴν εὐχὴν, ἀλλ' ἐκεῖνοι πρὸς τὴν ἀνατολὴν στάντες ὀρχήσῃ τὸν Ἥλιον ἀσπάζονται σχηματίζοντες ἑαυτοὺς σιωπῇ καὶ μιμούμενοι τὴν χορείαν τοῦ θεοῦ· καὶ τοῦτό ἐστιν Ἰνδῶν καὶ εὐχὴ καὶ χοροὶ καὶ θυσία. διὸ καὶ τοῦτοις ἰλεοῦνται τὸν θεὸν δις καὶ ἀρχομένης καὶ δυομένης τῆς ἡμέρας. 18. Αἰθίοπες δέ γε καὶ πολεμοῦντες σὺν ὀρχήσῃ αὐτὸ θρῶσι, καὶ οὐκ ἂν ἀφείη τὸ βέλος Αἰθίοψ ἀνὴρ ἀφελὼν τῆς κεφαλῆς — ταύτῃ γὰρ ἀντὶ φαρέτρας χρῶνται περιδέοντες αὐτῇ ἀκτινηδὸν τὰ βέλη — εἰ μὴ πρότερον ὀρχήσαιτο καὶ τῷ σχήματι ἀπειλήσειε καὶ προεκφοβήσειε τῇ ὀρχήσῃ τὸν πολέμιον. 19. ἄξιον δέ, ἐπεὶ τὴν Ἰνδικὴν καὶ τὴν Αἰθιοπίαν διεξεληλύθαμεν, καὶ ἐς τὴν γείτονα αὐτῶν Αἴγυπτον καταβῆναι τῷ λόγῳ· δοκεῖ γάρ μοι ὁ παλαιὸς μῦθος καὶ Πρωτεύα τὸν Αἰγύπτιον οὐκ
 279 ἄλλο τι ἢ ὀρχηστὴν τινα γενέσθαι λέγειν, μιμητικὸν ἀνθρώπου καὶ πρὸς πάντα σχηματίζεσθαι καὶ μεταβάλλεσθαι δυνάμενον, ὥς καὶ ὕδατος ὑγρότητα μιμεῖσθαι καὶ

πυρὸς ὀξύτητα ἐν τῇ τῆς κινήσεως σφοδρότητι καὶ λέον-
τος ἀγριότητα καὶ παρδάλεως θυμὸν καὶ δένδρου δόνη-
μα, καὶ ὅλως ὅ τι καὶ θελήσειεν. ὁ δὲ μῦθος παραλαβὼν
πρὸς τὸ παραδοξότερον τὴν φύσιν αὐτοῦ διηγήσατο, ὥς
γιννομένου ταῦτα ἅπερ ἐμιμεῖτο· ὅπερ δὴ καὶ τοῖς νῦν
ὀρχουμένοις πρόσσεστιν. ἰδοὺς δ' ἂν οὖν αὐτοὺς πρὸς τὸν
αὐτὸν καιρὸν διαλλαττομένους ὡκέως καὶ αὐτὸν μιμου-
μένους τὸν Πρωτέα. εἰκάξειν δὲ χρὴ καὶ τὴν Ἑμπουσάν
τὴν ἐς μυρίας μορφὰς μεταβαλλομένην τοιαύτην τινὰ
ἄνθρωπον ὑπὸ τοῦ μύθου παραδεδύσθαι.

20. Ἐπὶ τοῦτοις δίκαιον μηδὲ τῆς Ῥωμαίων ὀρχήσεως
ἀμνημονεῖν, ἣν οἱ εὐγενέστατοι αὐτῶν τῷ πολεμικωτάτῳ
τῶν θεῶν Ἄρει οἱ Σάλιοι καλούμενοι — ἱερωσύνης δὲ
τοῦτο ὄνομα — ὀρχοῦνται σεμνοτάτην τε ἅμα καὶ ἱερο-
τάτην. 21. Βιθυνὸς δὲ μῦθος, καὶ οὗτος οὐ πάνυ τῶν
Ἰταλιωτικῶν ἑλλότριος, τὸν Πρίαπον δαίμονα πολεμι-
στήν, τῶν Τιτάνων οἶμαι ἓνα ἢ τῶν Ἰδαίων Δακτύλων
τοῦτο ἔργον πεποιημένων τὰ ἐνόπλια παιδεύειν, παρα- 280
λαβόντα παρὰ τῆς Ἥρας τὸν Ἄρη, παῖδα μὲν ἔτι, σκλη-
ρὸν δὲ καὶ πέρα τοῦ μετρίου ἀνδρικόν, μὴ πρότερον
ὅπλομαχεῖν διδάξει, πρὶν τέλειον ὀρχηστὴν ἀπειργάσατο·
καὶ ἐπὶ τούτῳ καὶ μισθὸς αὐτῷ παρὰ τῆς Ἥρας ἐγένετο,
δεκάτην αἰὲ τῶν ἐκ πολέμου περιγιγνομένων τῷ Ἄρει
παρ' αὐτοῦ λαμβάνειν. 22. τὰ μὲν γὰρ Διονυσιακὰ καὶ
Βακχικὰ οἶμαι σε μὴ περιμένειν ἐμοῦ ἀκοῦσαι, ὅτι ὄρ-
χῆσις ἐκεῖνα πάντα ἦν· τριῶν γοῦν οὐσῶν τῶν γενικω-
τάτων ὀρχήσεων, κόρδακος καὶ σικιννίδος καὶ ἐμμελείας,
οἱ Διονύσου θεράποντες οἱ Σάτυροι ταύτας ἐφευρόντες
ἅφ' αὐτῶν ἐκάστην ὠνόμασαν. καὶ ταύτῃ τῇ τέχνῃ χρω-
μένος ὁ Διόνυσος Τυρρηνοὺς καὶ Ἰνδοὺς καὶ Λυδοὺς
ἐχειρώσατο καὶ φύλον οὕτω μάχιμον τοῖς αὐτοῖς θιάσοις
κατωρχήσατο.

281 23. Ὡστε, ὦ θαυμάσιε, ὅρα μὴ ἀνόσιον ἢ κατηγορεῖν ἐπιτηδεύματος θείου τε ἅμα καὶ μυστικοῦ καὶ τοσούτοις θεοῖς ἐσπουδασμένον καὶ ἐπὶ τιμῇ αὐτῶν ὄντα καὶ τοσαύτην τέχνην ἅμα καὶ παιδιὰν ὠφέλιμον παρεχομένου. θαυμάζω δὲ σου κάκεινο, εἰδὼς Ὅμηρον καὶ Ἡσιόδου μάλιστα ἐραστὴν ὄντα σε — αὐτίς γὰρ ἐπ' αὐτοὺς ποιητὰς ἐπάνειμι — πῶς ἀντιφθέγγεσθαι ἐκείνοις τολμᾷς πρὸ τῶν πάντων ὄρχησιν ἐπαινοῦσιν· ὁ μὲν γὰρ Ὅμηρος τὰ ἡδίστα καὶ κάλλιστα καταλέγων, ὕπνου καὶ φιλοσύνης καὶ μόλπης καὶ ὄρχησιν, ταύτην μόνην ἀμύμονα ὠνόμασε, προσμαρτυρήσας νῆ Δία καὶ τὸ ἡδὺ τῆς μόλπης, ἅπερ ἀμφοτέρω τῇ ὄρχηστικῇ πρόσσεσι, καὶ ᾧ δὴ γλυκερὰ καὶ ὄρχηθμός ἀμύμων, ὃν σὺ νῦν μωμᾷσθα ἐπινοεῖς. καὶ πάλιν ἐν ἑτέρῳ μέρει τῆς ποιήσεως·

282 Ἄλλω μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμῆϊα ἔργα,
 ἄλλω δ' ὄρχηστὴν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδήν.
 ἱμερόεσσα γὰρ ὡς ἀληθῶς ἢ μετ' ὄρχησεως ᾧ δὴ καὶ δῶρον θεῶν τοῦτο κάλλιστον. καὶ ἔοικεν εἰς δύο διηρηκῶς ὁ Ὅμηρος τὰ πάντα πράγματα, πόλεμον καὶ εἰρήνην τοῖς τοῦ πολέμου μόνον ταῦτα ὡς κάλλιστα ἀντιτεθεικέναι. 24. ὁ δὲ Ἡσιόδος οὐ παρ' ἄλλον ἀκούσας, ἀλλ' ἰδὼν αὐτὸς ἔωθεν εὐθύς ὄρχουμένας τὰς Μούσας ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπῶν τοῦτο περὶ αὐτῶν τὸ μέγιστον ἐγκώμιον διηγέται ὅτι „περὶ κρήνην ἰοειδέα πόσσ' ἀπαλοῖσιν ὄρχευνται· τοῦ πατρὸς τὸν βωμὸν περιχορεύουσαι. ἀλλὰ σὺ μὲν, ὦ γενναῖε, μονογονὸς θεομαχῶν ὑβρίζεις εἰς τὴν ὄρχηστικὴν. 25. ὁ Σωκράτης δὲ σοφώτατος ἀνὴρ — εἰ γε πιστεύομεν τοῦτο περὶ αὐτοῦ λέγοντι τῷ Πινδάρῳ — οὐ μόνον ἐπῆνυε τὴν ὄρχηστικὴν, ἀλλὰ καὶ ἐκμαθεῖν αὐτὴν ἠξίον. 283 μέγιστον ἀπονέμων εὐρυθυμία καὶ εὐμουσία καὶ κινήσει ἐμμελεῖ καὶ εὐσχημοσύνη τοῦ κινουμένου, καὶ οὐκ ἦδεῖτο γέρον ἀνὴρ ἐν τῶν σπουδαιοτάτων μαθημάτων

καὶ τοῦτο ἡγούμενος εἶναι· καὶ ἔμελλέ γε ἐκεῖνος περὶ ὀρχηστικὴν οὐ μετρίως σπουδάσεισθαι, ὅς γε καὶ τὰ μικρὰ οὐκ ᾤκνει μανθάνειν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ διδασκαλεῖα τῶν αὐλητριδῶν ἐφοῖτα καὶ παρ' ἐταίρας γυναικὸς οὐκ ἀπηξίου σπουδαῖόν τι ἀκούειν τῆς Ἀσπασίας. καίτοι ἐκεῖνος ἄρτι ἀρχομένην ἑώρα τότε τὴν τέχνην καὶ οὐδέπω εἰς τοσούτον κάλλος διηρθρωμένην. εἰ δὲ τοὺς νῦν ἐπὶ μέριστον αὐτὴν προαγαγόντας ἐθεᾶτο, εὖ οἶδα, πάντων ἂν ἐκεῖνός γε ἀφήμενος μόνῳ τῷ θεάματι τούτῳ τὸν νοῦν ἂν προσεῖχε καὶ τοὺς παῖδας οὐκ ἂν ἄλλο τι πρὸ αὐτοῦ ἐδιδάξατο.

26. Δοκεῖς δέ μοι, ὅταν κωμῳδίαν καὶ τραγωδίαν ἐπαινῆς, ἐπιλελήσθαι ὅτι καὶ ἐν ἑκατέρᾳ ἐκείνων ὀρχήσεως ἰδίον τι εἶδός ἐστιν, οἷον τραγικὴ μὲν ἡ ἐμμέλεια, κωμῳδικὴ δὲ ὁ κόρδαξ, ἐνίοτε δὲ καὶ τρίτης σικιννίδος προσλαμβανομένης. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐν ἀρχῇ προετίμησας τῆς 284 ὀρχήσεως τὴν τραγωδίαν καὶ κωμῳδίαν καὶ αὐλητὰς κυκλίους καὶ κθαρῳδίαν ἐναγώνια ταῦτα καὶ διὰ τοῦτο σεμνὰ προσεπειῶν, φέρε νῦν ἀντεξετάσωμεν τῇ ὀρχήσει ἕκαστον αὐτῶν. καίτοι τὸν μὲν αὐλόν, εἰ δοκεῖ, καὶ τὴν κιθάραν παρῶμεν· μέρη γάρ τῆς τοῦ ὀρχηστοῦ ὑπηρεσίας καὶ ταῦτα. 27. τὴν τραγωδίαν δὲ γε ἀπὸ τοῦ σχήματος πρῶτον καταμάθωμεν οἷα ἐστίν, ὥς εἰδεχθὲς ἅμα καὶ φοβερόν θεῖαμα εἰς μῆκος ἄρρυνθμον ἡσκημένος ἀνθρώπος, ἐμβάταις ὑψηλοῖς ἐποχούμενος, πρόσωπον ὑπὲρ κεφαλῆς ἀνατεινόμενον ἐπικείμενος καὶ στόμα κεκηνὸς πάμμεγα ὥς καταπιόμενος τοὺς θεατάς, ἐὼ λέγειν προστερνίδια καὶ προγαστρίδια, προσθετὴν καὶ ἐπιτεχνητὴν παχύτητα προσποιούμενος, ὥς μὴ τοῦ μήκους ἡ ἄρρυνθμία ἐν λεπτῷ μᾶλλον ἐλέγχοιτο· εἰτ' ἐνδοθεν αὐτὸς κεκρα- 285 γώς, ἑαυτὸν ἀνακλῶν καὶ κατακλῶν, ἐνίοτε καὶ περιῶδων τὰ λαμβεῖα, καὶ τὸ δὴ αἰσχιστον μελωδῶν τὰς συμ-

φορὰς καὶ μόνης τῆς φωνῆς ὑπεύθυνον παρέχων ἑαυτὸν·
 τὰ γὰρ ἄλλα τοῖς ποιηταῖς ἐμέλησε πρὸ πολλοῦ ποτε γε-
 νομένοις· καὶ μέχρι μὲν Ἀνδρομάχῃ τις ἢ Ἑκάβῃ ἐστὶ,
 φορητὸς ἡ ᾠδή, ὅταν δὲ Ἡρακλῆς αὐτὸς εἰσελθὼν μονωδῇ
 ἐπιλαθόμενος αὐτοῦ καὶ μήτε τὴν λεοντὴν αἰδεσθεὶς μήτε
 τὸ ῥόπαλον ὃ περικείται, σολοικίαν εὖ φρονῶν εἰκότως
 φαίη ἂν τις τὸ πρᾶγμα. 28. καὶ γὰρ αὖ, ὅπερ ἐνεκάλεις
 τῇ ὀρχηστικῇ, τὸ ἄνδρας ὄντας γυναῖκας μιμεῖσθαι, κοι-
 νὸν τοῦτο καὶ τῆς τραγωδίας καὶ τῆς κωμωδίας ἐγκλημα
 ἂν εἴη· πλείους γοῦν ἐν αὐταῖς τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες.
 29. ἡ κωμωδία δὲ καὶ τῶν προσώπων αὐτῶν τὸ καταγέ-
 λαστον μέρος τοῦ τερπνοῦ αὐτῇ νενόμικεν, οἷα Δάων
 286 καὶ Τιβίων καὶ μαγεύρων πρόσωπα. τὸ δὲ τοῦ ὀρχηστοῦ
 σχῆμα ὥς μὲν κόσμιον καὶ εὐπρεπὲς οὐκ ἐμὲ χρὴ λέγειν·
 δῆλα γὰρ τοῖς μὴ τυφλοῖς ταῦτα. τὸ δὲ πρόσωπον αὐτὸ
 ὥς κάλλιστον καὶ τῷ ὑποκειμένῳ θεάματι εἰκότως, οὐ κε-
 κτηνὸς δὲ ὥς ἐκεῖνα ἄλλα συμμεμυκός· ἔχει γὰρ πολλοὺς
 τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ βοῶντας. 30. πάλαί μὲν γὰρ οἱ αὐτοὶ
 καὶ ἦδον καὶ ὠρχοῦντο· εἰτ' ἐπειδὴ κινουμένων τὸ ᾄσθαι
 τὴν ᾠδὴν ἐπετάραττεν, ἄμεινον ἔδοξεν ἄλλους αὐτοῖς
 ὑπάδειν. 31. αἱ δὲ ὑποθέσεις κοιναὶ ἀμφοτέροισι, καὶ οὐ-
 δέν τι διακεκριμένα τῶν τραγικῶν αἱ ὀρχηστικά, πλήν
 ὅτι ποικιλώτεραι αὐταὶ καὶ πολυμαθέστεραι καὶ μυρίας
 μεταβολὰς ἔχουσιν. 32. εἰ δὲ μὴ ἐναργῆς ἡ ὀρχησις,
 ἐκείνην εἶναι φημι αἰτίαν, τὸ δοῖναι τοῖς ἀγωνοθέταις
 μᾶλλον καὶ σεμνότερον τὸ πρᾶγμα ἢ ὥστε εἰς ἐξέτασιν
 καλεῖσθαι. ἐγὼ λέγειν ὅτι πόλις ἐν Ἰταλίᾳ τοῦ Χαλκιδι-
 κοῦ γένους ἡ ἀρίστη καὶ τοῦτο ὥσπερ τι κόσμημα τῷ παρ'
 αὐτοῖς ἀγῶνι προστέθεικεν.

287 33. Ἐθέλω δέ σοι ἐνταῦθα ἤδη ἀπολογησάσθαι ὑπὲρ
 τῶν παραλελειμμένων τῷ λόγῳ παμπόλλων ὄντων, ὥς
 μὴ δοῖαν ἀνναίεας ἢ ἀμαθίας παρασῆναι· οὐ γὰρ με

λέληθεν ὅτι πολλοὶ πρὸ ἡμῶν περὶ ὀρχήσεως συγγεγρα-
φότες τὴν πλείστην διατριβὴν τῆς γραφῆς ἐποιήσαντο
πάντα τῆς ὀρχήσεως τὰ εἶδη ἐπεξιόντες καὶ ὀνόματα αὐ-
τῶν καταλέγοντες καὶ οἷα ἐκάστη καὶ ὑφ' ὅτου εὐρέσθῃ,
πολυμαθείας ταύτην ἐπίδειξιν ἡγούμενοι παρέξεν. ἐγὼ
δὲ μάλιστα μὲν τὴν περὶ ταῦτα φιλοτιμίαν ἀπειρόκαλόν
τε καὶ ὀψιμαθῆ καὶ ἐμυτῶ ἄκαιρον οἶομαι εἶναι καὶ διὰ
τοῦτο παρήμι. 34. ἔπειτα δὲ κάκεῖνό σε ἄξιῳ ἐννοεῖν
καὶ μεμνήσθαι, ὅτι μοι νῦν οὐ πᾶσαν ὀρχήσιν πρόκειται
γενεαλογεῖν, οὐδὲ τοῦτον τὸν σκοπὸν ὑπεστησάμην τῷ
λόγῳ ὀρχήσεων ὀνόματα καταριθμήσασθαι πλὴν ὅσων
ἐν ἀρχῇ ὀλίγων ἐπεμνήσθην τὰς γενικωτέρας αὐτῶν προ-
χειρισάμενος· ἀλλὰ τό γε ἐν τῷ παρόντι μοι κεφάλαιον
τοῦ λόγου τοῦτό ἐστι τὴν νῦν ὀρχήσιν καθεστῶσαν ἐπαι-
νέσαι καὶ δεῖξαι ὅσα ἐν αὐτῇ τερπνὰ καὶ χρήσιμα περι-
λαβοῦσα ἔχει, οὐ πάλαι ἀρξαμένη ἐς τοσοῦτον κἄλλος
ἐπιδιδόναί, ἀλλὰ κατὰ τὸν Σεβαστὸν μάλιστα· αἱ μὲν 288
γὰρ πρῶται ἐκεῖναι ὥσπερ τινὲς ῥίζαι καὶ θεμέλια τῆς
ὀρχήσεως ἦσαν, τὸ δὲ ἄνθος αὐτῆς καὶ τὸν τελεωτάτον
καρπὸν, ὅπερ νῦν μάλιστα ἐς τὸ ἀκρότατον ἀποτετέλε-
σται, τοῦτο νῦν ὁ ἡμέτερος λόγος διεξέρχεται παρὲς τὸ
θερμαῦσθρίξειν καὶ γέρανον ὀρχεῖσθαι καὶ τᾶλλα ὡς μη-
δὲν τῇ νῦν ταύτῃ ἔτι προσήκοντα· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο τὸ
Φρύγιον τῆς ὀρχήσεως εἶδος τὸ παροῖνιον καὶ συμποτι-
κὸν μετὰ μέθης γιγνόμενον, ἀγροίκων πολλάκις πρὸς
αὐτὸν γυναικεῖον ὀρχουμένων σφοδρὰ καὶ καματηρὰ
πληθῆματα καὶ νῦν ἔτι ταῖς ἀγροικίαις ἐπιπολάζοντα, ὑπ'
ἀγροίας παρέλιπον, ἀλλ' ὅτι μηδὲν ταῦτα τῇ νῦν ὀρχή-
σει κοινωνεῖ. καὶ γὰρ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς Νόμοις τὰ μὲν τινα
εἶδη ἐπαινεῖ ταύτης, τὰ δὲ πάννυ ἀπαξιοὶ διαίρων αὐτὰ
ἐς τε τὸ τερπνὸν καὶ τὸ χρήσιμον καὶ ἀπελαύνων αὐτῶν
τὰ ἀσχημονέστερα, προτιμῶν δὲ καὶ θαναμάζων θάτερα.

35. Καὶ περὶ μὲν αὐτῆς ὀρχήσεως τοσαῦτα· τὸ γὰρ πάντα ἐπεξιόντα μηχανεῖν τὸν λόγον ἀπειρόκαλον. ἃ δὲ τὸν ὀρχηστὴν αὐτὸν ἔχειν χρὴ καὶ ὅπως δεῖ ἡσκησθαι καὶ ἃ μεμαθηκέναι καὶ οἷς κρατύειν τὸ ἔργον, ἤδη σοι 289 δίδειμι, ὥς μάθῃς οὐ τῶν ἁδίστων καὶ τῶν εὐμεταχειρίστων οὐσαν τὴν τέχνην, ἀλλὰ πάσης παιδείσεως ἐς τὸ ἀκρότατον ἀφικνουμένην, οὐ μουσικῆς μόνον ἀλλὰ καὶ ὁυθυμικῆς καὶ μετρικῆς καὶ τῆς σῆς φιλοσοφίας μάλιστα, τῆς τε φυσικῆς καὶ τῆς ἡθικῆς· τὴν γὰρ διαλεκτικὴν αὐτῆς περιεργίαν ἀκαιρον αὐτῇ νενόμικεν. οὐ μὴν οὐδὲ ῥητορικῆς ἀφέστηκεν, ἀλλὰ καὶ ταύτης μετέχει, καθ' ὅσον ἡθους τε καὶ πάθους ἐπιδεικτική ἐστιν, ὧν καὶ οἱ ῥητορες γλίσχονται. οὐκ ἀπήλλακται δὲ καὶ γραφικῆς καὶ πλαστικῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν ταύταις εὐρυθμίαν μάλιστα μιμουμένη φαίνεται, ὥς μηδὲν ἀμείνω μήτε Φειδίαν αὐτῆς μήτε Ἀπελλῆν εἶναι δοκεῖν. 36. πρὸ πάντων δὲ Μνημοσύνην καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς Πολύμνιον ἔλεον ἔχειν αὐτῇ πρόκειται καὶ μεμνησθαι πειράται ἀπάντων· κατὰ γὰρ τοι τὸν Ὀμηρικὸν Κάλχαντα τὸν ὀρχηστὴν εἰδέναι χρὴ „τά τ' εἶοντα τὰ τ' ἐσόμενα πρὸ τ' εἶοντα,“ ὥς μηδὲν αὐτὸν διαλαθεῖν, ἀλλ' εἶναι πρόχειρον τὴν μνήμην αὐτῶν. καὶ τὸ μὲν κεφάλαιον τῆς ὑποθέσεως, μιμητική τις ἐστὶν ἐπιστήμη καὶ δεικτική καὶ τῶν ἐννοηθέντων 290 ἐξαγορευτική καὶ τῶν ἀφανῶν σαφητιστική, καὶ ὅπερ ὁ Θουκυδίδης περὶ τοῦ Περικλέους ἔφη ἐπαινῶν τὸν ἄνδρα, τοῦτο καὶ τὸ τοῦ ὀρχηστοῦ ἀκρότατον ἐγκώμιον ἂν εἴη, γυνῶναι τε τὰ δέοντα καὶ ἐρμηνεύσαι αὐτά· ἐρμηνείαν δὲ νῦν τὴν σαφηνείαν τῶν σχημάτων λέγω. 37. ἢ δὲ πᾶσα τῷ ἔργῳ χορηγία ἢ παλαιὰ ἱστορία ἐστίν, ὥς προεῖπον, καὶ ἢ πρόχειρος αὐτῆς μνήμη τε καὶ μετ' εὐπρεπείας ἐπίδειξις· ἀπὸ γὰρ χάους εὐθύς καὶ τῆς πρώτης τοῦ κόσμου γενέσεως ἀρξάμενον χρὴ αὐτὸν ἅπαντα εἰδέ-

ναι ἄχρι τῶν κατὰ τὴν Κλεοπάτραν τὴν Αἰγυπτίαν. τοῦτο γὰρ τῷ διαστήματι περιορισθῶ ἡμῖν ἢ τοῦ ὀρχηστοῦ πολυμαθεία καὶ τὰ διὰ μέσον μάλιστα ἴστω, Οὐρανοῦ τομὴν, Ἀφροδίτης γονάς, Τιτάνων μάχην, Διὸς γέννησιν, Πέας ἀπάτην, λίθου ὑποβολήν, Κρόνου δεσμά, τὸν τῶν τριῶν ἀδελφῶν κληρον. 38. εἶτα ἐξῆς Γιγάντων ἐπανάστασιν, πυρὸς κλοπὴν, ἀνθρώπων πλάσιν, Προ- 291 μηθέως κόλασιν, Ἔρωτος ἰσχὺν ἀμφοτέρου, καὶ μετὰ ταῦτα Ἀήλου πλάνην καὶ Αἰητοῦς ὠδίνας καὶ Πύθωνος ἀναίρεσιν καὶ Τιτυοῦ ἐπιβουλήν καὶ τὸ μέσον τῆς γῆς εὐρισκόμενον πτήσει τῶν αἰετῶν. 39. Δευκαλίωνα ἐπὶ τοῦτοις καὶ τὴν μεγάλην ἐπ' ἐκείνου τοῦ βίου ναυαγίαν καὶ Λάρνακα μίαν λείψανον τοῦ ἀνθρώπου γένους φνλάττουσαν καὶ ἐκ λίθων ἀνθρώπους πάλιν, εἶτα Ἰάκχου σπαραγμὸν καὶ Ἡρας δόλον καὶ Σεμέλης κατάφλεξιν καὶ Διονύσου ἀμφοτέρας τὰς γονάς καὶ ὅσα περὶ Ἀθηναῖας καὶ ὅσα περὶ Ἡφαίστου καὶ Ἐριχθονίου καὶ τὴν ἔριν τὴν περὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ Ἀλιεργόθιον καὶ τὴν πρώτην ἐν Ἀρεῖῳ πάγῳ κρίσιν, καὶ ὅλως τὴν Ἀττικὴν πᾶσαν μυθολογίαν. 40. ἐξαιρέτως δὲ τὴν Ἀθήμητρος πλάνην καὶ Κόρης εὐρεσιν καὶ Κελεοῦ ξενίαν καὶ Τριπτολέμου γεωργίαν καὶ Ἰκαρίου ἀμπελουργίαν καὶ τὴν Ἡριγόνης συμφορὰν, καὶ 292 ὅσα περὶ Βορέου καὶ ὅσα περὶ Ὠρειθυίας καὶ Θησέως καὶ Αἰγέως· ἐτι δὲ τὴν Μηδείας ὑποδοχὴν καὶ αὐτῆς ἐς Πέρας φυγὴν καὶ τὰς Ἐρεχθέως θυγατέρας καὶ τὰς Πανδίωνος, ἃ τε ἐν Θωράκῃ ἐπαθον καὶ ἐπραξαν· εἶτα ὁ Ἀκάμας καὶ ἡ Φυλλίς καὶ ἡ προτέρα δὲ τῆς Ἑλένης ἀρπαγὴ καὶ ἡ στρατεία τῶν Διοσκούρων ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ Ἰππολύτου πάθος καὶ Ἡρακλειδῶν καθόδος· Ἀττικὰ γὰρ καὶ ταῦτα εἰκότως ἂν νομίζοιτο. ταῦτα μὲν τὰ Ἀθηναίων ὀλίγα πάννυ δέλωτος ἔνεκα ἐκ πολλῶν τῶν παραλείμμένων διήλθον. 41. ἐξῆς δὲ Μέγαρα καὶ Νῆσος καὶ Σκυλλὰ

καὶ πορφυροῦς πλόκαμος καὶ Μίνως πόρος καὶ περὶ τὴν
 εὐεργέτιν ἀχαριστία· οἷς ἐξῆς ὁ Κιθαιρῶν καὶ τὰ Θη-
 βαίων καὶ Λαρδακιδῶν πάθη καὶ Κάδμου ἐπιδημία καὶ
 293 βοός ὄκλασις καὶ ὄφεως ὀδόντες καὶ Σπαρτῶν ἀνάδοσις
 καὶ αὐτῆς τοῦ Κάδμου εἰς δράκοντα μεταβολή καὶ πρὸς
 λύραν τείχισις καὶ μανία τοῦ τειχοποιοῦ καὶ τῆς γυναι-
 κὸς αὐτοῦ τῆς Νιδῆς ἢ μεγαλαυχία καὶ ἡ ἐπὶ τῷ πένθει
 σιγὴ καὶ τὰ Πενθέως καὶ Ἀκταίωνος καὶ τὰ Οἰδίποδος
 καὶ Ἡρακλῆς σὺν τοῖς ἄθλοις αὐτοῦ ἅπασι καὶ ἡ τῶν παῖ-
 δων σφαγὴ. 42. εἰδ' ἡ Κόρινθος πλέα καὶ αὕτη μύθων,
 τὴν Γλαύκην καὶ τὸν Κρέοντα ἔχουσα, καὶ τὸν πρὸ αὐ-
 τῶν Βελλεροφόντην καὶ τὴν Σθενέβοιαν καὶ Ἡλίου μάχην
 καὶ Ποσειδῶνος, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν Ἀθάμαντος μανίαν
 καὶ τῶν Νεφέλης παίδων ἐπὶ τοῦ κριοῦ τὴν διαέριον
 φυγὴν, Ἴνου καὶ Μελικέρτου ὑποδοχὴν. 43. ἐπὶ τούτοις
 τὰ Πελοπιδῶν καὶ Μυκῆναι καὶ τὰ ἐν αὐταῖς καὶ πρὸ αὐ-
 τῶν, Ἰναχος καὶ Ἰὼ καὶ ὁ φρουρὸς αὐτῆς Ἄργος καὶ
 294 Ἄτρεὺς καὶ Θυέστης καὶ Ἀερόπη, καὶ τὸ χρυσοῦν ἀρνίον
 καὶ Πελοπείας γάμος καὶ Ἀγαμέμνονος σφαγὴ καὶ Κλυ-
 ταιμνήστρας τιμωρία· καὶ ἔτι πρὸ τούτων ἡ τῶν ἐπὶ
 λοχαγῶν στρατεία καὶ ἡ τῶν φυγάδων γαμβρῶν τοῦ
 Ἀδράστου ὑποδοχὴ καὶ ὁ ἐπ' αὐτοῖς χρῆσμός καὶ ἡ τῶν
 πεσόντων ἀταφία καὶ Ἀντιγόνης διὰ ταῦτα καὶ Μενoi-
 κέως ἀπάλεια. 44. καὶ τὰ ἐν Νεμέᾳ δὲ ἡ Ὀψιπύλη καὶ
 Ἀρχέμορος, ἀναγκαιοτάτα τῷ ὀρχηστῇ μνημονεύματα,
 καὶ πρὸ αὐτῶν εἰσεται τὴν Δανάης παρθένευσιν καὶ Περ-
 σέως γέννησιν καὶ τὸν ἐπὶ τὰς Γοργόνας ἄθλον αὐτῷ
 προφηημένον, ᾧ οἰκία καὶ ἡ Αἰθιοπικὴ διήγησις, Κασ-
 σιέπεια καὶ Ἀνδρομέδα καὶ Κηφεύς, οὓς καὶ ἄστροις
 ἐμμετέλλεται ὁ τῶν μετὰ ταῦτα στίχων ἀντίκλιος δὲ τὸ ὄρ-

τοιαῦτα παρέχεται, τὸν Τάκινθον καὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλω-
 νος ἀντεραστὴν Ζέφυρον καὶ τὴν ὑπὸ τῷ δίσκῳ τοῦ μει-
 ρακίου σφαγὴν καὶ τὸ ἐκ τοῦ αἵματος ἄνθος καὶ τὴν ἐν
 αὐτῷ αἰάξουσιν ἐπιγραφὴν, καὶ τὴν Τυνδάρεω ἀνάστα-
 σιν καὶ τὴν Διὸς ἐπὶ τούτῳ κατ' Ἀσκληπιοῦ ὀργήν· ἐτι 295
 δὲ καὶ τὸν Πάριδος ξενισμὸν καὶ τὴν Ἑλένης ἀρπαγὴν
 μετὰ τὴν ἐπὶ τῷ μῆλῳ κρίσιν. 46. νομιστέον γάρ τῃ
 Σπαρτιατικῇ ἱστορίᾳ καὶ τὴν Ἰλιακὴν συνῆφθαι, πολλὴν
 οὖσαν καὶ πολυπρόσωπον· καθ' ἕκαστον γοῦν τῶν ἐκεῖ
 πεσόντων δρᾶμα τῇ σκηνῇ πρόκειται· καὶ μεμνησθαι δεῖ
 τούτων αἰεὶ, μάλιστα ἀπὸ τῆς ἀρπαγῆς ἐνθὺς ἄχρι τῶν
 ἐν ταῖς νόστοις γεγενημένων καὶ τῆς Αἰνέου πλάνης καὶ
 Διδοῦς ἔρωτος, ὧν οὐκ ἄλλότρια καὶ τὰ περὶ τὸν Ὁρέ-
 στην δράματα καὶ τὰ ἐν Σκυθίᾳ τῷ ἥρωϊ τετολυμένα.
 οὐκ ἀπωδὰ δὲ καὶ τὰ πρὸ τούτων, ἀλλὰ τοῖς Ἰλιακοῖς
 συγγενῇ, Ἀχιλλέως ἐν Σκύρῳ παρθένευσις καὶ Ὀδυσσεὺς
 μανία καὶ Φιλοκτήτου ἐρημία, καὶ ὅπως ἢ πάσα Ὀδύς-
 σειος πλάνη καὶ Κίρκη καὶ Τηλέγονος καὶ ἡ Αἰόλου τῶν
 ἀνέμων δυναστεία καὶ τὰ ἄλλα μέχρι τῆς τῶν μνηστή-
 ρων τιμωρίας· καὶ πρὸ τούτων ἢ κατὰ Παλαμήδους ἐπι-
 βουλὴ καὶ ἡ Ναυπλίου ὀργὴ καὶ ἡ Αἶαντος μανία καὶ ἡ
 θατέρου ἐν ταῖς πέτραις ἀπώλεια. 47. ἔχει πολλὰς καὶ ἡ
 Ἥλις ἀφορμὰς τοῖς ὀρχεῖσθαι πειρωμένοις, τὸν Οἶνό- 296
 μαον, τὸν Μυρτίλον, τὸν Κρόνον, τὸν Δία, τοὺς πρῶ-
 τους τῶν Ὀλυμπίων ἀγωνιστάς. 48. πολλὴ δὲ καὶ ἡ κατ'
 Ἀρκαδίαν μυθολογία, Δάφνης φυγὴ, Καλλιστοῦς θη-
 ριώσις, Κενταύρων παροιμία καὶ Πανὸς γοναί, Ἀλφειοῦ
 ἔρως καὶ ὕψιλος ἀποδημία. 49. ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Κρή-
 την ἀφίκη τῷ λόγῳ, πάμπολλα ἀκαίειθεν ἢ ὀρχησις ἐρα-
 νίζεται, τὴν Εὐρώπην, τὴν Παισιφίην, τοὺς Τάυρους
 ἀμφοτέρους, τὸν Λαβύρινθον, τὴν Ἀριάδην, τὴν Φαί-
 δραν, τὸν Ἀνδρόγεον, τὸν Δαίδαλον, τοὺς Ἰκαρον, τὸν

- Γλαῦκον, τὴν Πολυῦδου μαντικήν, τὸν Τάλω, τὸν χαλ-
 297 κούν τῆς Κρήτης περίπολον. 50. καὶ εἰς Αἰτωλίαν μετέλ-
 θης, κακεῖ πολλά ἢ ὄρχησις καταλαμβάνει, τὴν Ἀλθαίαν,
 τὸν Μελέαγρον, τὴν Ἀταλάντην, τὸν δαλόν, καὶ ποτα-
 μὸν καὶ Ἡρακλέους πάλην καὶ Σειρήνων γένεσιν καὶ Ἐχι-
 νάδων ἀνάδοσιν καὶ μετὰ τὴν μανίαν Ἀλκμέωνος οἴκη-
 σιν· εἶτα Νέσσον καὶ Ἀθανεΐρας ζηλοτυπίαν, ἐφ' ἣ τὴν
 ἐν Οἴτῃ πυράν. 51. ἔχει καὶ Θράκη πολλά τῶ ὄρχησμένῳ
 ἀναγκαῖα, τὸν Ὀρφέα, τὸν ἐκείνου σπαραγμὸν καὶ τὴν
 λάλον αὐτοῦ κεφαλὴν τὴν ἐπιπλέονσαν τῇ λύρα, καὶ τὸν
 Αἴμον καὶ τὴν Ῥοδόπην καὶ τὴν Ἀνκούργου κόλασιν.
 52. καὶ Θεσσαλία δὲ ἐτι πλείω παρέχεται, τὸν Περίαν, τὸν
 298 Ἰάσονα, τὴν Ἀλκηστίαν, τὸν τῶν πεντήκοντα νέων στό-
 λον, τὴν Ἀργώ, τὴν λάλον αὐτῆς τροπὴν. 53. τὰ ἐν
 Ἀθήνῃ, τὸν Αἰήτην, τὸν Μηδείας ὄνειρον, τὸν Ἀψύρτου
 σπαραγμὸν καὶ τὰ ἐν τῷ παράπλῳ γεγόμενα, καὶ μετὰ
 ταῦτα τὸν Πρωτεσίλαον καὶ τὴν Λαοδάμειαν. 54. καὶ εἰς
 τὴν Ἀσίαν πάλιν διαβῆς, πολλά κακεῖ δράματα· ἡ γὰρ
 Σάμος εὐθύς καὶ τὸ Πολυκράτους πάθος καὶ τῆς θυγα-
 τρός αὐτοῦ μέχρι Περσῶν πλάνη, καὶ τὰ ἐτι ἀρχαιότερα,
 ἡ τοῦ Ταντάλου φλυαρία καὶ ἡ παρ' αὐτῷ θεῶν ἐστίασις
 καὶ ἡ Πέλοπος κρεουργία καὶ ὁ ἐλεφάντινος ὥμος αὐτοῦ.
 55. καὶ ἐν Ἰταλίᾳ δὲ ὁ Ἡριδανὸς καὶ Φαέθων καὶ αἰγει-
 ροὶ ἀδελφαὶ θρηνοῦσαι καὶ ἤλεκτρον δακρύνουσαι. 56. ἐλ-
 σεται δὲ ὁ τοιοῦτος καὶ τὰς Ἑσπερίδας καὶ τὸν φρουρὸν
 299 τῆς χρυσεῆς ὀπώρας δράκοντα καὶ τὸν Ἀτλαντος μόχθον
 καὶ τὸν Γηρουνὴν καὶ τὴν ἐξ Ἑρυνθείας ἔλασιν τῶν βοῶν.
 57. οὐκ ἀγνοήσῃ δὲ καὶ τὰς μυθικὰς μεταμορφώσεις ἀπά-
 σας, ὅσαι εἰς δένδρα ἢ θηρία ἢ ὄρνεα ἠλλάγησαν καὶ
 ὅσαι ἐκ γυναικῶν ἄνδρες ἐγένοντο, τὸν Καϊνέα λέγω καὶ
 τὸν Τειρεσίαν καὶ τοὺς τοιούτους. 58. καὶ ἐν Φοινίκῃ δὲ
 Μύρραν καὶ τὸ Ἀσσύριον ἐκεῖνο πένθος μεριζόμενον, καὶ

ταῦτα εἴσεται, καὶ τὰ νεώτερα δὲ ὅσα μετὰ τὴν Μακεδό-
νων ἀρχὴν ἐτολμήθη ὑπὸ τε Ἀντιπάτρου καὶ παρὰ Σε-
λεύκου ἐπὶ τῷ Στρατονίκῃς ἔρωσι. 59. τὰ γὰρ Αἰγυπτίων
μυστικώτερα ὄντα εἴσεται μὲν, συμβολικώτερον δὲ ἐπι-
δείξεται, τὸν Ἐπαφον λέγω καὶ τὸν Ὀσίριν καὶ τὰς τῶν
θεῶν εἰς τὰ ζῶα μεταβολάς· πρὸ πάντων δὲ τὰ περὶ τοὺς 300
ἔρωτας αὐτῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Διὸς καὶ εἰς ὅσα ἑαυτὸν
μετεσκεύασεν. 60. εἴσεται δὲ καὶ τὴν ἐν Αἰδου ἄπασαν
τραγῳδίαν καὶ τὰς κολάσεις καὶ τὰς ἐφ' ἑκάστη αἰτίας καὶ
τὴν Πειρίθου καὶ Θησέως ἄχρη τοῦ Αἰδου ἑταιρείαν.
61. συνελόντι δὲ εἰπεῖν, οὐδὲν τῶν ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ
Ἡσιόδου καὶ τῶν ἀρίστων ποιητῶν καὶ μάλιστα τῆς τρα-
γῳδίας λεγομένων ἀγνοήσει. ταῦτα πάνυ ὀλίγα ἐκ πολ-
λῶν, μᾶλλον δὲ ἀπείρων τὸ πλῆθος ἐξελαὼν τὰ κεφαλαιω-
δέστερα κατέλεξα, τὰ ἄλλα τοῖς τε ποιηταῖς ἀφείξ ἄδειν
καὶ τοῖς ὀρχησταῖς αὐτοῖς δεικνύναι καὶ σοὶ προσεξευ-
ρίσκειν καθ' ὁμοιότητα τῶν προειρημένων, ἅπερ ἅπαντα
πρόχειρα καὶ πρὸς τὸν καιρὸν ἕκαστον τῷ ὀρχηστῇ προ-
πεπορισμένα καὶ προτεταμιενμένα κείσθαι ἀναγκαῖον.
62. ἐπεὶ δὲ μιμητικός ἐστι καὶ κινήμασι τὰ ἀδόμενα δεί-
ξειν ὑπισχνεῖται, ἀναγκαῖον αὐτῷ ὅπερ καὶ τοῖς ῥήτορσι,
σαφήνειαν ὑσχεῖν, ὥς ἕκαστον τῶν δεικνυμένων ὑπ' αὐ-
τοῦ δηλοῦσθαι μηδενὸς ἐξηγητοῦ δεόμενον, ἀλλ' ὅπερ 301
ἔφη ὁ Πυθικός χρησμός, δεῖ τὸν θεώμενον ὀρχησιν καὶ
κωφοῦ συνιέναι καὶ μὴ λαλέοντος (τοῦ ὀρχηστοῦ) ἀκού-
ειν. 63. ὃ δὴ καὶ Δημήτριον τὸν Κυνικὸν παθεῖν λέγου-
σιν· ἐπεὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ὁμοιά σοι κατηγορεῖ τῆς ὀρχη-
στικῆς, λέγων τοῦ αὐλοῦ καὶ τῶν συρίγγων καὶ τῶν κτύ-
πων πάρεργόν τι τὸν ὀρχηστὴν εἶναι, μηδὲν αὐτὸν πρὸς
τὸ δρᾶμα συντελοῦντα, κινούμενον δὲ ἄλογον ἄλλως κί-
νησιν καὶ μάταιον, οὐδενὸς αὐτῇ νοῦ προσόντος, τῶν
δὲ ἀνθρώπων τοῖς περὶ τὸ πρᾶγμα ροητευομένων, ἐσθῆτι

- Σηρικῇ καὶ προσωπείῳ εὐπρεπεῖ, αὐλῶ τε καὶ τερετίσμα-
 σι καὶ τῇ τῶν ἄδόντων εὐφωνίᾳ, οἷς κοσμεῖσθαι μηδὲν
 οὐ τὸ τοῦ ὀρχηστοῦ πρᾶγμα· ὁ τότε κατὰ τὸν Νέρωνα
 εὐδοκιμῶν ὀρχηστὴς οὐκ ἄσύνετος, ὥς φασιν, ἀλλ' εἰ
 καὶ τις ἄλλος ἐν τε ἱστορίας μνήμη καὶ κινήσεως κάλλει
 διενεγκὼν ἐδεῖσθαι τοῦ Δημητρίου εὐγνωμονεστάτην, οἴ-
 302 μαι, τὴν δέησιν, ἰδεῖν ὀρχούμενον, ἔπειτα κατηγορεῖν
 αὐτοῦ, καὶ ὑπέσχετό γε ἄνευ αὐλοῦ καὶ ῥομάτων ἐπι-
 δεῖξασθαι αὐτῷ· καὶ οὕτως ἐποίησεν· ἥσυχίαν γὰρ τοῖς
 τε κτυποῦσι καὶ τοῖς αὐλοῦσι καὶ αὐτῷ παραγγείλας τῷ
 χορῷ αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ ὀρχήσατο τὴν Ἀφροδίτης καὶ
 Ἄρεος μοιχείαν, Ἥλιον μηνύοντα καὶ Ἥφαιστον ἐπιβου-
 λεύοντα καὶ τοῖς δεσμοῖς ἀμφοτέρους, τὴν τε Ἀφροδίτην
 καὶ τὸν Ἄρη, σαγηνεύοντα καὶ τοὺς ἐφεστῶτας θεοὺς
 ἕκαστον αὐτῶν, καὶ αἰδουμένην μὲν τὴν Ἀφροδίτην,
 ὑποδεδοικότα δὲ καὶ ἱκετεύοντα τὸν Ἄρη καὶ ὅσα τῇ ἱστο-
 ρίᾳ ταύτῃ πρόσσεσιν, ὥστε τὸν Δημήτριον ὑπερησθέντα
 τοῖς γιγνομένοις τοῦτον ἐπαινοῦ ἀποδοῦναι τὸν μέγιστον
 τῷ ὀρχηστῇ· ἀνέκραγε γὰρ καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ ἀνε-
 φθέγγετο, Ἀκούω, ἄνθρωπε, ἃ ποιεῖς, οὐχ ὁρῶ μόνον,
 ἀλλὰ μοι δοκεῖς ταῖς χερσὶν αὐταῖς λαλεῖν. 64. ἐπεὶ δὲ
 κατὰ τὸν Νέρωνα ἔσμεν τῷ λόγῳ, βούλομαι καὶ βαρβά-
 ρον ἄνδρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὀρχηστοῦ γενόμενον εἰπεῖν,
 ὅπερ μέγιστος ἐπαινος ὀρχηστικῆς γένοιτ' ἂν· τῶν γὰρ
 303 ἐκ τοῦ Πόντου βαρβάρων βασιλικὸς τις ἄνθρωπος κατὰ
 τι χρέος ἦκων ὥς τὸν Νέρωνα ἔθεατο μετὰ τῶν ἄλλων
 τὸν ὀρχηστὴν ἐκείνου οὕτως σαφῶς ὀρχούμενον, ὥς καί-
 τοι μὴ ἐπακούοντα τῶν ἄδομένων — ἡμιέλλην γὰρ τις
 ὦν ἐτύγγανε — συνεῖναι ἀπάντων. καὶ δὴ ἀπὶ αὐτῶν ἤδη ἐς
 τὴν οἰκίαν, τοῦ Νέρωνος δεξιουμένου καὶ ὃ τι βούλοιο
 αἰτεῖν κελεύοντος καὶ δάσειν ὑπισχνουμένου, Τὸν ὀρ-
 χηστὴν, ἔφη, δοὺς τὰ μέγιστα εὐφρανεῖς. τοῦ δὲ Νέρω-

νος ἐρομένου, Τί ἂν σοι χρήσιμος γένοιτο ἐκεῖ; Προσοί-
κους, ἔφη, βαρβάρους ἔχω, οὐχ ὁμογλώττους, καὶ ἑρμη-
νέων οὐ ῥᾷδιον εὐπορεῖν πρὸς αὐτούς· ἦν οὖν τινος
δέωμαι, διανεύων οὗτος ἕκαστά μοι ἑρμηνεύσει. τοσοῦ-
τον ἄρα καθίκετο αὐτοῦ ἡ μίμησις τῆς ὀρχήσεως, ἐπίση-
μός τε καὶ σαφὴς φανείσα. 65. ἡ δὲ πλείστη διατριβὴ καὶ
ὁ σκοπὸς τῆς ὀρχηστικῆς ἡ ὑπόκρισις ἐστίν, ὥς ἔφην,
κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ τοῖς ῥήτορσιν ἐπιτηδευομένη, καὶ μά-
λιστα τοῖς τὰς καλουμένας ταύτας μελέτας διεξιούσιν·
οἶδε γὰρ καὶ ἐν ἐκείνοις μᾶλλον ἐπαινουμένη τῷ εἰοικέναι
τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις καὶ μὴ ἀπωδᾶ εἶναι τὰ λε- 304
γόμενα τῶν εἰσαγομένων ἀριστέων ἢ τυραννοκτόνων ἢ
πενήτων ἢ γεωργῶν, ἀλλ' ἐν ἑκάστῳ τούτων τὸ ἴδιον καὶ
τὸ ἐξαιρετικὸν δείκνυσθαι.

66. Ἐθέλω γοῦν σοὶ καὶ ἄλλου βαρβάρου ῥῆσιν ἐπὶ
τούτοις εἰπεῖν· ἰδὼν γὰρ πέντε πρόσωπα τῷ ὀρχηστῇ
παρεσκευασμένα — τοσοῦτων γὰρ μερῶν τὸ δρᾶμα ἦν —
ἐξήτει ἓνα ὁρῶν τὸν ὀρχηστήν, τίνες οἱ ὀρχησόμενοι καὶ
ὑποκρινοῦμενοι τὰ λοιπὰ προσωπεῖα εἶεν· ἐπεὶ δὲ ἔμα-
θεν ὅτι ὁ αὐτὸς ὑποκρινεῖται καὶ ὑπορχήσεται τὰ πάντα,
Ἐλελήθεις, ὦ βέλτιστε, ἔφη, σῶμα μὲν τοῦτο ἔν, πολλὰς
δὲ τὰς ψυχὰς ἔχων. 67. ταῦτα μὲν ὁ βάρβαρος. οὐκ ἀπει-
κότως δὲ καὶ οἱ Ἰταλιῶται τὸν ὀρχηστήν παντόμαμον κα-
λοῦσιν, ἀπὸ τοῦ δρωμένου σχεδόν· καλὴ γὰρ ἡ ποιητικὴ
παραίνεσις ἐκείνη τό, „ὦ παῖ, ποντίου θηρός πετραίου
νόον ἴσχων πάσαις πολίεσσιν ὁμίλει,“ καὶ τῷ ὀρχηστῇ
ἀναγκαῖα· καὶ θεῖ προσφύντα τοῖς πράγμασι συνοικειοῦν
ἑαυτὸν ἑκάστῳ τῶν δρωμένων. τὸ δὲ ὅλον ἦθῃ καὶ πάθῃ
θεῖκειν καὶ ὑποκρινεῖσθαι ἢ ὀρχησις ἐπαγγέλλεται νῦν
μὲν ἐρῶντα, νῦν δὲ ὀργιζόμενόν τινα εἰσάγουσα, καὶ ἄλ-
λον μεμνηνότα καὶ ἄλλου λελυπημένον, καὶ ἅπαντα ταῦτα
μεμετρομένως· τὸ γοῦν παραδοξότατον, τῆς αὐτῆς ἡμέ- 305

ρας ἄρτι μὲν Ἀδάμῳ μεμηνώς, ἄρτι δὲ Ἰνῶ φοβουμένη
 δέκνυνται, καὶ ἄλλοτε Ἀτρεΰς ὁ αὐτός, καὶ μετὰ μικρὸν
 Θυέστης, εἶτα Ἀλγισθος ἢ Ἀερόπη· καὶ ταῦτα πάντα
 εἰς ἄνθρωπος ἐστί. 68. τὰ μὲν οὖν ἄλλα θεάματα καὶ
 ἀκούσματα ἐνὸς ἐκάστου ἔργου τὴν ἐπίδειξιν ἔχει· ἢ γὰρ
 αὐλὸς ἐστὶν ἢ κισθάρᾳ ἢ διὰ φωνῆς μελωδία ἢ τραγικὴ
 δραματοποιία ἢ κωμικὴ γελοιοποιία· ὁ δὲ ὀρχηστὴς τὰ
 πάντα ἔχει ξυλλαβὸν, καὶ ἐνεσσι ποικίλην καὶ παμμικτὴν
 τὴν παρασκευὴν αὐτοῦ ἰδεῖν, αὐλόν, σύριγγα, ποδῶν
 κτύπον, κυμβάλου ψόφον, ὑποκριτοῦ εὐφωνίαν, ἀδόν-
 των ὁμοφωνίαν. 69. ἐτι δὲ τὰ μὲν ἄλλα θατέρου τῶν ἐν
 τῷ ἀνθρώπῳ ἔργα ἐστί, τὰ μὲν ψυχῆς, τὰ δὲ σώματος·
 ἐν δὲ τῇ ὀρχήσει ἀμφοτέρω συμμέμικται. καὶ γὰρ δια-
 νοίας ἐπίδειξιν τὰ γιννόμενα ἔχει καὶ σωματικῆς ἀσκή-
 σεως ἐνέργειαν, τὸ δὲ μέγιστον ἢ σοφία τῶν δρωμένων
 καὶ μηδὲν ἔξω λόγον. Λεσβῶναξ γοῦν ὁ Μυτιληναῖος,
 ἀνὴρ καλὸς καὶ ἀγαθός, χειροσόφους τοὺς ὀρχηστὰς ἀπε-
 κάλει καὶ ἦε ἐπὶ τὴν θείαν αὐτῶν ὡς βελτίων ἀναστρέψων
 306 ἀπὸ τοῦ θεάτρου. Τιμοκράτης δὲ ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ
 ἰδὼν ποτε ἅπαξ, οὐκ ἐξεπίτηδες ἐπιστάς, ὀρχηστὴν τὰ
 αὐτοῦ ποιοῦντα, Οἶον με, ἔφη, θεάματος ἢ πρὸς φιλο-
 σοφίαν αἰδῶς ἀπεστέρηκεν. 70. εἰ δ' ἐστὶν ἀληθὴ ἃ περὶ
 ψυχῆς ὁ Πλάτων λέγει, τὰ τρία μέρη αὐτῆς καλῶς ὁ ὀρ-
 χηστὴς δείκνυσιν, τὸ θυμικόν, ὅταν ὀργιζόμενον ἐπιδει-
 κνύηται, τὸ ἐπιθυμητικόν, ὅταν ἐρῶντας ὑποκρίνηται,
 τὸ λογιστικόν, ὅταν ἕκαστα τῶν παθῶν χαλινάγῃ·
 τοῦτο μὲν γε ἐν ἅπαντι μέρει τῆς ὀρχήσεως καθάπερ ἢ
 ἀφ' ἐν ταῖς αἰσθήσεσι κατέσπαρται. κάλλους δὲ προνοῶν
 καὶ τῆς ἐν τοῖς ὀρχήμασιν εὐμορφίας, τί ἄλλο ἢ τὸ τοῦ
 Ἀριστοτέλους ἐπαληθεύει, τὸ κάλλος ἐπαινουντος καὶ
 μέρος τρίτον ἡγουμένου τἀγαθοῦ καὶ τοῦτο εἶναι; ἤκουσα
 δέ τινος καὶ περιττότερόν τι νεανιευομένου ὑπὲρ τῆς τῶν

ὀρχηστικῶν προσωπειῶν σιωπῆς, ὅτι καὶ αὕτη Πυθαγο-
 ρικόν τι δόγμα αἰνίττεται. 71. ἐτι δὲ τῶν ἄλλων ἐπιτη-
 δευμάτων τῶν μὲν τὸ τερπνόν, τῶν δὲ τὸ χρήσιμον
 ὑπὸ σκηνουμένων, μόνῃ ἢ ὀρχήσις ἄμφω ἔχει· καὶ πολὺ γε
 τὸ χρήσιμον ὠφελιμώτερον, ὅσῳ μετὰ τοῦ τερπνοῦ γίγνε-
 ται. πόσῳ γὰρ τοῦτο ἡδίων ὁρᾶν ἢ πυκτεύοντας νεα-
 νίσκους καὶ αἵματι ῥεομένους καὶ παλαίοντας ἄλλους ἐν
 κόνῃ, οὓς ἢ ὀρχήσις πολλάκις ἀσφαλέστερον ἅμα καὶ
 εὐμορφότερον καὶ τερπνότερον ἐπιδείκνυται. τὴν μὲν 307
 οὖν γε σύντονον κίνησιν τῆς ὀρχηστικῆς καὶ στροφᾶς
 αὐτῆς καὶ περιαγωγᾶς καὶ πηδήματα καὶ ὑπτιασμοὺς τοῖς
 μὲν ἄλλοις τερπνὰ εἶναι συμβέβηκεν ὁρᾶσι, τοῖς δὲ ἐνεργ-
 οῦσιν αὐτοῖς ὑγιεινότερα· γυμνασίῳ γὰρ τὸ κάλλιστόν
 τε ἅμα καὶ εὐρυθυμώτατον τοῦτο φαίην ἂν ἔγωγε εἶναι,
 μαλάττον μὲν τὸ σῶμα καὶ κάμπτον καὶ κουφίζον καὶ εὐ-
 χερές εἶναι πρὸς μεταβολὴν διδάσκον ἰσχύν τε οὐ μικρὰν
 περιποιοῦν τοῖς σώμασι. 72. πῶς οὖν οὐ παναρμόνιον
 τι χοῖμα ἢ ὀρχήσις, θήγουσα μὲν τὴν ψυχὴν, ἀσχοῦσα
 δὲ καὶ τὸ σῶμα, τέρπουσα δὲ τοὺς ὁρῶντας, διδάσκουσα
 δὲ πολλὰ τῶν πάλαι ὑπ' αὐλοῖς καὶ κυμβάλοις καὶ μελῶν
 εὐρυθυμία καὶ κηλήσει διὰ τε ὀφθαλμῶν καὶ ἀκοῆς; εἴτ'
 οὖν φωνῆς εὐμοιρίαν ζητεῖς, ποῦ ἂν ἀλλαχόθι εὔροις,
 ἢ ποῖον πολυφωνότερον ἄκουσμα ἢ ἐμμελέστερον; εἴτε
 αὐλοῦ καὶ σύριγγος τὸ λιγυρώτερον, ἄλλῃ καὶ τούτων ἐν
 ὀρχήσει ἀπολαῦσαι σοι πάρεστιν. ἐγὼ λέγειν ὥς ἀμείνων
 τὸ ἡθος ὁμιλῶν τῇ τοιαύτῃ θεᾷ γενήσῃ, ὅταν ὁρᾶς τὸ
 θέατρον μισοῦν μὲν τὰ κακῶς γιγνόμενα, ἐπιδακρύου
 δὲ τοῖς ἀδίκουμένοις, καὶ ὅλως τὰ ἡθῆ τῶν ὁρῶντων παι-
 δαγωγῶν. 73. ὃ δὲ ἐστὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ὀρχηστῶν ἐπαι-
 νέσαι, τοῦτο ἡδὴ ἐρῶ· τὸ γὰρ ἰσχύν τε ἅμα καὶ ὑγρότητα
 τῶν μελῶν ἐπιτηδεύειν ὁμοίως παρὰδοξον εἶναι μοι δοκεῖ

308 ὥς εἰ τις ἐν τῷ αὐτῷ καὶ Ἡρακλέους τὸ καρτερόν καὶ Ἀφροδίτης τὸ ἄβρόν δεικνύοι.

74. Ἐθέλω δὲ ἤδη καὶ ὑποδείξαι σοι τῷ λόγῳ ὅποιον χρὴ εἶναι τὸν ἄριστον ὀρχηστὴν ἐν τε ψυχῇ καὶ σώματι. καίτοι τῆς μὲν ψυχῆς προείπον τὰ πλεῖστα· μνημονικόν τε γὰρ καὶ εὐφρῶ καὶ ξυνετὸν καὶ ὀξὺν ἐπινοῆσαι καὶ καιροῦ μάλιστα ἐστοχάσθαι φημί δεῖν αὐτόν, ἐτι δὲ καὶ κριτικόν τε ποιημάτων καὶ ᾄσμάτων καὶ μελῶν τῶν ἀρίστων διαγνωστικόν καὶ τῶν κακῶς πεποιημένων ἐλεγκτικόν. 75. τὸ δὲ σῶμα κατὰ τὸν Πολυκλείτου κανόνα ἤδη ἐπιδείξειν μοι δοκῶ· μήτε γὰρ ὑψηλὸς ἄγαν ἔστω καὶ πέρα τοῦ μέτριου ἐπιμήκης μήτε ταπεινὸς καὶ ναιναῶδης τὴν φύσιν, ἀλλ' ἐμμετρος ἀκριβῶς, οὔτε πολυσάρκος — ἀπλόθανον γάρ — οὔτε λεπτὸς ἐς ὑπερβολήν — σκελετωδὲς τοῦτο καὶ νεκρικόν —. 76. Ἐθέλω γοῦν σοι καὶ δῆμον

309 τινὸς οὐ φάυλου τὰ τοιαῦτα ἐπισημαίνεσθαι βραῆς εἰπεῖν· οἱ γὰρ Ἀντιοχεῖς εὐφρεστάτη πόλις καὶ ὀρχησιν μάλιστα πρεσβεύουσα οὕτως ἐπιτηρεῖ τῶν λεγομένων καὶ τῶν γιγνομένων ἕκαστα, ὥς μηδένα μηδὲν αὐτῶν διαλανθάνειν. μικροῦ μὲν γὰρ ὀρχηστοῦ εἰσελθόντος καὶ τὸν Ἐκτορα ὀρχουμένου μιᾷ φωνῇ πάντες ἀνεβόησαν, Σὺ Ἀστυάναξ, Ἐκτωρ δὲ ποῦ; ἄλλοτε δὲ ποτε μηκίστου τινὸς ὑπὲρ τὸ μέτριον ὀρχεῖσθαι τὸν Καπανέα ἐπιχειροῦντος καὶ προσβάλλειν τοῖς Θηβαίων τεύχεσιν, Ἐπέρβηθι, ἔφησαν, τὸ τεῖχος, οὐδέν σοι δεῖ κλίμακος. καὶ ἐπὶ τοῦ παχέος δὲ καὶ πιμελοῦς ὀρχηστοῦ πηδᾶν μεγάλα πειρωμένου, Δεόμεθα, ἔφησαν, πεφείσθαι τῆς θυμῆλης. τὸ δὲ ἐναντίον τῷ πάνυ λεπτῷ ἐπεβόησαν, Καλῶς ἔχε, ὥς νοσοῦντι. τούτων οὐ τοῦ γελοίου ἕνεκα ἐπεμνήσθην, ἀλλ' ὥς ἴδῃς ὅτι καὶ δῆμοι ὅλοι μεγάλην σπουδὴν ἐποιήσαντο ἐπὶ τῇ ὀρχηστικῇ, ὥς καὶ ῥυθμίζειν τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχροῦς αὐτῆς δύνασθαι. 77. εὐκρίντος δὲ τὸ μετὰ τούτῳ πάντως

ἔστω καὶ τὸ σῶμα λελυμένος τε ἄμα καὶ συμπεπηγώς,
 ὡς λυγίζεσθαι τε ὅπη καιρὸς καὶ συνεστάναι καρτερῶς,
 εἰ τούτου δέοι. 78. ὅτι δὲ οὐκ ἀπήλλακται ὄρχησις καὶ
 τῆς ἐναγωνίου χειρονομίας, ἀλλὰ μετέχει καὶ τῶν Ἑρμοῦ
 καὶ Πολυδεύκου καὶ Ἡρακλέους ἐν ἀθλήσει καλῶν, ἰδοὺς
 ἂν ἐκάστη τῶν μιμήσεων ἐπισχῶν. Ἡροδότῳ μὲν οὖν τὰ 310
 δι' ὁμμάτων φαινόμενα πιστότερα εἶναι τῶν ὥτων δο-
 κεῖ· ὀρχήσει δὲ καὶ τὰ ὥτων καὶ ὀφθαλμῶν πρόσεστιν.
 79. οὕτω δὲ θέλγει ὄρχησις, ὥστε ἂν ἐρῶν τις εἰς τὸ θεά-
 τρον παρέλθοι, ἐσωφρονίσθῃ ἰδὼν ὅσα ἐρωτος κακὰ τέλη
 καὶ λύπη ἐχόμενος ἐξέρχεται τοῦ θεάτρου φαιδρότερος
 ὥσπερ τι φάρμακον ληθεθαιὸν καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν
 νηπενθές τε καὶ ἄχολον πιῶν. σημεῖον δὲ τῆς πρὸς τὰ
 γινόμενα οἰκειότητος καὶ τοῦ γνωρίζειν ἕκαστον τῶν
 ὁρῶντων τὰ δεικνύμενα τὸ δακρύειν πολλάκις τοὺς θεα-
 τὰς, ὁπόταν τι οἰκτρὸν καὶ ἐλεεινὸν φαίνεται. ἡ μὲν γε
 Βακχικὴ ὄρχησις ἐν Ἰωνίᾳ μάλιστα καὶ ἐν Πόντῳ σπου-
 दाζομένη, καίτοι σατυρικὴ οὖσα, οὕτω κεχείρωται τοὺς
 ἀνθρώπους τοὺς ἐκεῖ, ὥστε κατὰ τὸν τεταγμένον ἕκαστοι
 καιρὸν ἀπάντων ἐπιλαθόμενοι τῶν ἄλλων κάθηνται δι'
 ἡμέρας τιτάνας καὶ κορύβαντας καὶ σατύρους καὶ βου-
 κόλους ὁρῶντες· καὶ ὀρχοῦνται γε ταῦτα οἱ εὐγενέστα-
 τοι καὶ πρωτεύοντες ἐν ἐκάστη τῶν πόλεων οὐχ ὅπως αἰ-
 δοῦμενοι, ἀλλὰ καὶ μέγα φρονοῦντες ἐπὶ τῷ πράγματι
 μᾶλλον ἢ περ ἐπ' εὐγενείαις καὶ λειτουργίαις καὶ ἀξιωμασι
 προγονικοῖς.

80. Ἐπεὶ δὲ τὰς ἀρετὰς ἔφην τὰς ὀρχηστικὰς, ἄκουε 311
 καὶ τὰς κακίας αὐτῶν. τὰς μὲν οὖν ἐν σώματι ἤδη ἔδειξα,
 τὰς δὲ τῆς διανοίας οὕτως ἐπιτηρεῖν οἶμαι δύναο ἂν·
 πολλοὶ γὰρ αὐτῶν ὑπ' ἀμαθίας — ἀμήχανου γὰρ ἄπαν-
 τας εἶναι σοφούς — καὶ σολοικίας δεινὰς ἐν τῇ ὀρχήσει
 ἐπιδεικνύνται. οἱ μὲν ἄλλα κινούμενοι καὶ μηδέν, ὥς

φασι, πρὸς τὴν χορδὴν· ἕτερα μὲν γὰρ ὁ πούς, ἕτερα
 δ' ὁ ῥυθμὸς λέγει. οἱ δὲ εὐρυθμα μὲν, τὰ πράγματα δὲ
 μεταχρόνα ἢ πρόχρονα, οἷον ἐγὼ ποτε ἰδὼν μέμνημαι·
 τὰς γὰρ Διὸς γονὰς ὀρχούμενός τις καὶ τὴν τοῦ Κρόνου
 τεκνοφαγίαν παρωρχεῖτο καὶ τὰς Θυέστου συμφορὰς τῷ
 ὁμοίῳ παρηγμένους. καὶ ἄλλος τὴν Σεμέλην ὑποκρινόμε-
 νος βαλλομένην τῷ κεραυνῷ τὴν Γλαύκην αὐτῇ εἰκαζε
 μεταγενεστέραν οὕσαν. ἀλλ' οὐκ ἀπὸ γε τῶν τοιούτων
 ὀρχηστῶν ὀρχήσεως αὐτῆς, οἶμαι, καταγνωστέον οὐδὲ τὸ
 ἔργον αὐτὸ μισητέον, ἀλλὰ τοὺς μὲν, ὥσπερ εἰσὶν, ἀμα-
 θεῖς νομιστέον, ἐπαινετέον δὲ τοὺς ἐννόμους καὶ κατὰ
 ῥυθμὸν τῆς τέχνης ἱκανῶς ἕκαστα ὁρῶντας. 81. ὅλως δὲ
 312 τὸν ὀρχηστὴν δεῖ πανταχόθεν ἀπηκριβῶσθαι, ὥς εἶναι
 τὸ πᾶν εὐρυθμον, εὐμορφον, σύμμετρον, αὐτὸ αὐτῷ
 εὐκόλως, ἀσυκοφαντητον, ἀνεπλήπτον, μηδαμῶς ἑλλιπές,
 ἐκ τῶν ἀρίστων κεκραμένον, τὰς ἐνθυμήσεις ὀξύ, τὴν
 παιδείαν βαθύν, τὰς ἐννοίας ἀνθρώπινον μάλιστα. ὁ
 γοῦν ἔπαινος αὐτῷ τότε ἂν γίγνοιτο ἐντελής παρὰ τῶν
 θεατῶν, ὅταν ἕκαστος τῶν ὁρῶντων γνωρίζῃ τα αὐτοῦ,
 μᾶλλον δὲ ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ τῷ ὀρχηστῇ ἑαυτὸν βλέπῃ
 καὶ ἂ πάσχειν αὐτὸς καὶ ἂ ποιεῖν εἴωθε· τότε γὰρ οὐδὲ
 κατέχειν ἑαυτοὺς οἱ ἄνθρωποι ὑφ' ἡδονῆς δύνανται, ἀλλ'
 αἰθροοὶ πρὸς τὸν ἔπαινον ἐκχέονται τὰς τῆς ἑαυτοῦ ψυ-
 χῆς ἕκαστος εἰκόνας ὁρῶντες καὶ αὐτοὺς γνωρίζοντες·
 ἀτεχνῶς γὰρ τὸ Δελφικὸν ἐκεῖνο τὸ Γνωθὶ σεαυτὸν ἐκ
 τῆς θεᾶς ἐκείνης αὐτοῖς περιγίγνεται· καὶ ἀπέρχονται
 ἀπὸ τοῦ θεάτρον ἢ τε χορῇ αἰρεῖσθαι καὶ ἢ φεύγειν μεμα-
 θηκότες καὶ ἂ πρότερον ἡγνῶουν διδασθέντες. 82. γίγνε-
 313 ται δὲ ὥσπερ ἐν λόγοις, οὕτω δὲ καὶ ἐν ὀρχήσει ἢ πρὸς
 τῶν πολλῶν λεγομένη κακοζηλία ὑπερβαίνοντων τὸ μέ-
 τρον τῆς μιμήσεως καὶ πέρα τοῦ δέοντος ἐπιτελούντων
 καὶ εἰ μέγα τι θεῖται θεοί, ὑπερμέγεδες ἐπιδεικνυμένων,

καὶ εἰ ἀπαλόν, καθ' ὑπερβολὴν θηλυνομένων, καὶ τα
 ανδρῶδη ἄχρῳ τοῦ ἀγρίου καὶ θηριώδους προαγόντων.
 83. οἷον ἐγὼ ποτε μέμνημαι ἰδὼν ποιοῦντα ὀρχηστὴν εὐ-
 δοκιμοῦντα πρότερον, συνετὸν μὲν τὰ ἄλλα καὶ θαυμά-
 ζεσθαι ὥς ἀληθῶς ἄξιον, οὐκ οἶδα δὲ ἦτινι τύχῃ εἰς
 ἀσχήμονα ὑπόκρισιν δι' ὑπερβολὴν μιμήσεως ἐξοκείλαν-
 τα· ὀρχοῦμενος γὰρ τὸν Αἴαντα μετὰ τὴν ἦτταν εὐθὺς
 μαινώμενον εἰς τοσοῦτον ὑπερεξέπεσεν, ὥστε οὐχ ὑπο-
 κρίνασθαι μακίαν, ἀλλὰ μαίνεσθαι αὐτὸς εἰκότως ἂν τι-
 ἐδοξεν· ἐνὸς γὰρ τῶν τῷ σιδηρῷ ὑποδήματι κτυπούντων
 τὴν ἐσθῆτα κατέρρηξεν, ἐνὸς δὲ τῶν ὑπαυλούντων τὸν
 αὐλὸν ἄρπάσας τοῦ Ὀδυσσεῶς πλησίον ἐστῶτος καὶ ἐπὶ
 τῇ νίκῃ μέγα φρονοῦντος διεῖλε τὴν κεφαλὴν κατενεγκών,
 καὶ εἰ γε μὴ ὁ πῖλος ἀντέσχε καὶ τὸ πολὺ τῆς πληγῆς ἀπε- 314
 δέξατο, ἀπωλώλει ἂν ὁ κακοδαίμων Ὀδυσσεὺς ὀρχηστῇ
 πυραπαίουσι περιπεσών. ἀλλὰ τό γε θέατρον ἅπαν συνε-
 μεμήνει τῷ Αἴαντι καὶ ἐπήδων καὶ ἐβόων καὶ τὰς ἐσθῆ-
 τας ἀνερρίπτουν, οἱ μὲν συρφετώδεις καὶ αὐτὸ τοῦτο
 ἰδιῶται τοῦ μὲν εὐσχήμονος οὐκ ἐστοχασμένοι οὐδὲ τὸ
 χεῖρον ἢ τὸ κρεῖττον ὀρῶντες, ἄκραν δὲ μίμησιν τοῦ πά-
 θους τὰ τοιαῦτα οἰόμενοι εἶναι· οἱ ἀστειότεροι δὲ συνιέν-
 τες μὲν καὶ αἰδούμενοι ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις, οὐκ ἐλέγ-
 χοντες δὲ σιωπῇ τὸ πρᾶγμα, τοῖς δὲ ἐπαίνους καὶ αὐτοὶ
 τὴν ἄνοιαν τῆς ὀρχήσεως ἐπικαλύπτουντες, καὶ ἀκριβῶς
 ὀρῶντες ὅτι οὐκ Αἴαντος, ἀλλ' ὀρχηστοῦ μακίας τὰ γιννό-
 μενα ἦν. οὐ γὰρ ἄρκεσθεις τούτοις ὁ γενναῖος ἄλλο
 μακρῷ τούτου γελοιότερον ἐπραξε· καταβὰς γὰρ εἰς τὸ
 μέσον ἐν τῇ βουλῇ δύο ὑπατικῶν μέσος ἐκαθέζετο πάν-
 δεδιότων μὴ καὶ αὐτῶν τινα ὥσπερ κριὸν μαστιγώσῃ λα-
 βῶν· καὶ τὸ πρᾶγμα οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐγέλων, οἱ
 δὲ ὑπώπτευον μὴ ἄρα ἐκ τῆς ἄγαν μιμήσεως εἰς τὴν τοῦ
 πάθους ἀλήθειαν ὑψηνέχθῃ. 84. καὶ αὐτὸν μέντοι, φα- 315

σέν, ἀνανήψαντα οὕτως μετανοῆσαι ἐφ' οἷς ἐποίησεν, ὥστε καὶ νοσῆσαι ὑπὸ λύπης ὡς ἀληθῶς ἐπὶ μανίᾳ κατεγνωσμένον· καὶ ἐδήλωσέ γε τοῦτο σαφῶς αὐτός. αἰτούντων γὰρ αὐτίς τῶν συστασιωτῶν αὐτὸν τὸν Αἰάντα ὀρχήσασθαι αὐτοῖς, παραστησάμενος τὸν ὑποκριτὴν ἔφη πρὸς τὸ θέατρον· Ἰκανόν ἐστιν ἅπαξ μανῆναι. μάλιστα δὲ αὐτὸν ἠνίασεν ὁ ἀνταγωνιστὴς καὶ ἀντίτεχνος· τοῦ γὰρ ὁμοίου Αἰάντος αὐτῷ γραφέντος οὕτως κοσμίως καὶ σωφρόνως τὴν μανίαν ὑπεκρίνατο, ὡς ἐπαινεθῆναι μείνας ἐντὸς τῶν τῆς ὀρχήσεως ὁρῶν καὶ μὴ παρουνήσας εἰς τὴν ὑπόκρισιν.

85. Ταῦτά σοι, ὦ φιλότης, ὀλίγα ἐκ παμπόλλων παρέδειξα ὀρχήσεως ἔργα καὶ ἐπιτηδεύματα, ὡς μὴ πάνυ ἄχθοιό μοι ἐρωτικῶς θεωμένῳ αὐτά. εἰ δὲ βουλευθεὶς κοινωνῆσαι μοι τῆς θέας, εὖ οἶδα ἐγὼ πάνυ ἀλυσόμενόν σε καὶ ὀρχηστομανήσοντά γε προσέει. ὥστε οὐδὲν δεήσομαι τὸ τῆς Κίρκης ἐκεῖνο πρὸς σὲ εἰπεῖν τό

θαυμά μ' ἔχει ὡς οὔτι πινὼν τάδε φάρμακ' ἐθέλχθης.

- 316 θελχθήσῃ γὰρ καὶ μὰ Δι' οὐκ ὄνου κεφαλὴν ἢ σὺς καρδίαν ἔξεις, ἀλλ' ὁ μὲν νόος σοι ἐμπεδώτερος ἐσται, σὺ δὲ ὑφ' ἡδονῆς οὐδὲ ὀλίγον τοῦ κυκεῶνος ἄλλα μεταδώσεις πιεῖν· ὅπερ γὰρ ὁ Ὅμηρος περὶ τῆς Ἑρμοῦ ῥάβδου τῆς χρυσῆς λέγει, ὅτι καὶ „ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει“ δι' αὐτῆς

ὣν ἐθέλει, τοὺς δ' αὐτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει, τοῦτο ἀτεχνῶς ὀρχησὶς ποιεῖ καὶ τὰ ὄμματα θέλγουσα καὶ ἐγρηγορέναι ποιοῦσα καὶ ἐπεγείρουσα τὴν διάνοιαν πρὸς ἕκαστα τῶν ὁρωμένων.

ΚΡΑΤ. Καὶ μὴν ἤδη ἐγώ, ὦ Λυκῖνε, πείθομαι τέ σοι καὶ ἀναπεπταμένα ἔχω καὶ τὰ ὦτα καὶ τὰ ὄμματα. καὶ μέμνησό γε, ὦ φιλότης, ἐπειδὴν εἰς τὸ θέατρον ἴης, καὶ ἐμοὶ παρὰ σεαυτῷ θεῖαν καταλαμβάνειν, ὡς μὴ μόνος ἐκεῖθεν σοφώτερος ἡμῖν ἐπανίης.

Λ Ε Ξ Ι Φ Α Ν Η Σ.

317

1. ΑΤΚΙΝΟΣ. Λεξιφάνης ὁ καλὸς μετὰ βιβλίου;

ΛΕΞ. Νῆ Δί', ὦ Λυκῖνε, γράμμα ἐστὶ τητινόν τι 318
τῶν ἐμῶν κομιδῇ νεοχμόν.

ΑΤΚ. Ἦδη γάρ τι καὶ περὶ ἀνύχμων ἡμῖν γράφεις;

ΛΕΞ. Οὐ δῆτα, οὐδὲ ἀνύχμον εἶπον, ἀλλὰ ὦρα σοι
τὸ ἀρτιγραφὲς οὕτω καλεῖν. σὺ δὲ κυψελόβυστα ἔοικας
ἔχειν τὰ ὦτα.

ΑΤΚ. Σύγγνωθι, ὦ ἑταῖρε· πολὺ γὰρ τοῦ ἀνύχμου
τὸ νεοχμόν μετέχει, ἀλλ' εἰπέ μοι, τίς ὁ νοῦς τῷ συγ-
γράμματι;

ΛΕΞ. Ἀντισυμποσιάζω τῷ Ἀρίστωνος ἐν αὐτῷ.

ΑΤΚ. Πολλοὶ μὲν οἱ Ἀρίστωνες· σὺ δὲ ὅσον ἀπὸ
τοῦ συμποσίου τὸν Πλάτωνα μοι ἐδοξας λέγειν.

ΛΕΞ. Ὅρθῳς ἀνέγνως. τὸ δὲ λεγόμενον ὡς ἄλλω
παντὶ ἀνόητον ἂν ᾔην.

ΑΤΚ. Οὐκοῦν ὀλίγα μοι αὐτοῦ ἀνάγνωθι τοῦ βι-
βλίου, ὅπως μὴ παντάπασιν ἀπολειποίμην τῆς ἐστιάσεως· 319
νέκταρος γὰρ τινος ἔοικας οἰνογοήσειν ἡμῖν ἀπ' αὐτοῦ.

ΛΕΞ. Τὸν μὲν εἰρώνα πεδοῖ κατάβαλε· σὺ δὲ εὖ-
πορα ποιήσας τὰ ὦτα ἤδη ἄκουε. ἀπέστω δὲ ἡ ἐπιβύστρα
ἡ Κυψελίς.

ΑΤΚ. Λέγε θαρρῶν, ὡς ἔμοιγε οὔτε Κύψελός τις
οὔτε Περίανδρος ἐν τοῖς ὥσι κάθηται.

ΛΕΞ. Σκόπει δὴ μεταξὺ, ὅπως διαπεραίνομαι, ὦ
Λυκῖνε, τὸν λόγον, εἰ εὐαρχὸς τέ ἐστὶ καὶ πολλὴν τὴν
εὐλογίαν ἐπιδεικνύμενος καὶ εὐλεξίς, ἔτι δὲ εὐώνυμος.

ΑΤΚ. Ἔοικε τοιοῦτος εἶναι σὸς γέ ὢν. ἀλλ' ἄρ-
ξαι ποτέ.

2. ΛΕΞ. Εἴτα δειπνήσομεν, ἡ δ' ὥς ὁ Καλλικλῆς.

- 320 εἶτα τὸ δειλινὸν περιδινησόμεθα ἐν Ἀνκείῳ, νῦν δὲ ἤδη καιρὸς ἐστὶ χρίεσθαι τὸ ἡλιοκαὲς καὶ πρὸς τὴν εἰλην θέρεσθαι καὶ λουσαμένους ἀρτοσιτεῖν· καὶ ἤδη γε ἀπιτητέα. σὺ δέ, ὦ παῦ, σπλεγγίδα μοι καὶ βύρσαν καὶ φωσώνεια καὶ ῥύμματα ναυστολεῖν ἐς τὸ βαλανεῖον καὶ τοῦ πλουτρον κομίζειν· ἔχεις δὲ χαμᾶζε παρὰ τὴν ἐγγυθήκην δὴ ὀβολῶ. σὺ δὲ τί καὶ πράξεις, ὦ Ἀεξίφανες, ἥξεις ἢ ἐλινύσεις ἐτι αὐτόθι; Κἀγώ, ἦν δ' ἐγώ, τρέπαλαι λουτιῶ.
- 321 οὐκ εὐπόρως τε γάρ εἰχω καὶ τὰ ἀμφὶ τὴν τράμιν μαλακίζομαι ἐπ' ἀστράβης ὀχηθείς. ὁ γὰρ ἀστραβηλάτης ἐπέσπερχε καίτοι ἀσκολιάζων αὐτὸς. ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ οὐκ ἀκμῆς ἦν τῷ ἀγρῷ· κατέλαβον γάρ τοὺς ἐργάτας λιγυρίζοντας τὴν θερυνὴν ὥδην, τοὺς δὲ τάφον τῷ ἐμῷ πατρὶ κατασκευάζοντας. συντυμβωρυχήσας οὖν αὐτοῖς καὶ τοῖς ἀναχοῦσι τὰ ἄνδρα καὶ αὐτὸς ὀλίγα συγχειροποιήσας
- 322 ἐκείνους μὲν διαφῆκα τοῦ τε κρύους ἔνεκα καὶ ὅτι καύματα ἦν· οἶσθα δὲ ὡς ἐν κρύει σφοδρῶ γίνεται τὰ καύματα. ἐγὼ δὲ περιελθὼν τὰ ἀρώματα σκόροδά τε εὖρον ἐν αὐτοῖς πεφυκότα καὶ γηπαττάλους τινὰς ὀνορύξας καὶ τῶν σκανθίκων καὶ βρακάνων λαχανευσάμενος, ἐτι δὲ κάκρως προάμενος — οὐπω δὲ οἱ λειμῶνες ἀνθοσμῖαι ἦσαν, ὡς αὐτοποδητὶ βαδίζειν — ἀνατεθεὶς ἐπὶ τὴν ἀστράβην ἐδάσην τὸν ὄρρον· καὶ νῦν βαδίζω τε ὀδυνηρῶς καὶ ἰδίῳ θανά καὶ μαλακίῳ τὸ σῶμα καὶ δέομαι διανεῦσαι ἐν τῷ ὕδατι ἐπὶ πλείστον· χαίρω δὲ μετὰ κάματος ἀπολούμενος. 3. ἀποθρέξομαι οὖν καὶ αὖ πρὸς τὸν παῖδα, ὃν εἰκὸς ἢ παρὰ τῇ λεκιθοπώλιδι ἢ παρὰ τῇ γρυμμοπώλῃ με περιμένειν· καίτοι προηγόρευτο αὐτῷ ἐπὶ τὰ γέλγη
- 324 ἀπαντᾶν. ἀλλ' εἰς καιρὸν οὗτοσί αὐτὸς ἐμπολήσας γε, ὡς ὄρῳ, πυριάτην τέ τινα καὶ ἐγκρυφίας καὶ γῆτεια καὶ φύσκας καὶ οἶβον τουτονὶ καὶ λωγάνιον καὶ τοῦ βοὸς τὸ πολύπτυχον ἐγκατον καὶ φώκτας. Εὐ γέ, ὦ Ἀττικίων,

ὅτι μοι ἄβατον ἐποίησας τὸ πολὺ τῆς ὁδοῦ. Ἐγὼ δέ, ἡ δ' ὅς, σίλλος, ὦ δέσποτα, γεγέννημαι σὲ περιορῶν. σὺ δὲ ποῦ 325
 χθρὲς εἰδείπνεις; μῶν παρὰ Ὀνομακρίτῳ; Οὐ, μὰ Δί', ἦν
 δ' ἐγὼ, ἀλλ' ἀγρόνδε ᾤχόμεν ψύττα καταταίνας· οἷσθα
 δὲ ὡς φίλαγρὸς εἰμι. ὑμεῖς δὲ ἴσως ᾤεσθέ με λαταγεῖν
 κοττάβους. ἀλλ' εἰσιῶν ταῦτά τε καὶ τὰ ἄλλα ἡδύνειν καὶ 326
 τὴν κάρδοπον σμῆν, ὡς θριδακίνας μάττοτε ἡμῖν. 4. ἐγὼ
 δὲ ξηραλοιφήσω ἀπελθόν. Καὶ ἡμεῖς, ἡ δ' ὅς ὁ Φιλίνος,
 ἐγὼ τε καὶ Ὀνόμαρχος καὶ Ἑλλάνικος οὐτοσί ἐψόμεθα·
 καὶ γὰρ ὁ γνώμων σκυῖζει μέσσην τὴν πόλιν, καὶ δέος μὴ
 ἐν λουτρῷ ἀπολουσώμεθα κατόπιν τῶν Καριμάντων
 μετὰ τοῦ σύρφακος βύξην ὥστιζόμενοι. καὶ ὁ Ἑλλάνικος
 ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ δυσωπῶ· καὶ γὰρ τὰ κόρα μοι ἐπιτε-
 θόλωσθον καὶ σκαρδαμυκτῷ θαμὰ καὶ ἀρτίδακρὺς εἰμι
 καὶ τὰ ὄμματά μοι φαρμακῶ καὶ δέσσαι Ἀσκληπιάδου 327
 τινὸς ὀφθαλμοδόφου, ὃς ταράξας καὶ ἐρχέας μοι φάρμα-
 κον ἀπερυθριάσαι τε ποιήσει τοὺς ὀφθαλμούς καὶ μηκέτι
 λημαλέους εἶναι μηδὲ διερὸν βλέπειν. 5. Τοιαῦτα ἄττα
 διεξιόντες ἵπαντες οἱ παρόντες ἀπήειμεν· κἀπειδὴ περ
 ἦκομεν εἰς τὸ γυμνάσιον ἀπῆσθιμένοι ἦδη, ὁ μὲν τις
 ἀκροχειρισμῷ, ὁ δὲ τραχηλισμῷ καὶ ὀρθοπάλῃ ἐχρήτο, ὁ
 δὲ λίπα χρυσάμενος ἐλυνγίζετο, ὁ δὲ ἀντέβαλλε τῷ κωρύνῳ,
 ὁ δὲ μολυβδαίνας χερμαδῶν ἀράγδην ἔχων ἐχειροβόλει. 328
 εἶτα συντριβέντες καὶ ἀλλήλους κατανωτισάμενοι καὶ ἐμ-
 παίζαντες τῷ γυμνασίῳ ἐγὼ μὲν καὶ Φιλίνος ἐν τῇ θερμῇ
 πνέλῳ καταιονηθέντες ἐξήειμεν· οἱ λοιποὶ δὲ τὸ ψυχρο-
 βαφὲς κάρα δελφινίσαντες περιένεον ὑποβρύχιοι θαυμα-
 σίως. ἀναστρέψαντες δὲ αὐθις ἄλλος ἄλλοσε ἄλλα ἐδρῶ-
 μεν. ἐγὼ μὲν ὑποδησάμενος ἐξυόμην τὴν κεφαλὴν τῇ
 ὀδοντωτῇ ξυστρῷ· καὶ γὰρ σὺ κήπιον, ἀλλὰ σκάφιον 329
 ἐκεκάρμην ὥς ἂν οὐ πρὸ πολλοῦ τὸν κόνηνον καὶ τὴν κο-
 ρυμναίαν ἀπακεκουνηκός· ἄλλος ἐθερομοτράγει, ὁ δὲ ἦμει

- τὸν νῆστιν, ὁ δὲ ἀραιὰς ποιῶν τὰς ἡαφανίδας ἐμυστιλᾶτο τοῦ ἰχθυηροῦ ζώου, ἄλλος ἥσθιε φανλίας, ὁ δὲ ἐρρύφει τῶν κριθῶν. 6. κάπειδὴ καιρὸς ἦν, ἐπ' ἀγκῶνος ἔδειπνοῦμεν· ἔκειντο δὲ καὶ ὀκλαδίαι καὶ ἀσκάνται. τὸ μὲν 330 δὴ δειπνον ἦν ἀπὸ συμφορῶν. παρεσκεύαστο δὲ πολλὰ καὶ ποικίλα, δέχηλα ὕεια καὶ σχελίδες καὶ ἡτριάλα καὶ τοκάδος ὕος τὸ ἐμβρυοδόχον ἐντερον καὶ λοβὸς ἐκ ταγήνου καὶ μυτιωτὸς καὶ ἀβυρτάκη καὶ τοιαῦτα τινες καρυκεῖται καὶ θρυμματίδες καὶ θοῖα καὶ μελιτοῦνται· τῶν δὲ ὑποβρυχίων τὰ σελάχια πολλὰ καὶ ὅσα ὀστρακόρυνα τὸ 331 δέρμα καὶ τεμάχη ποντικά τῶν ἐκ σαργάνης καὶ κωπαῖδες καὶ ὄρνις σύντροφος καὶ ἀλεκτρονῶν ἥδη ἀπώδός καὶ ἰχθύς ἦν παράσιτος· καὶ οἷν δὲ ὕλον ἱπποκαῆ εἶχομεν καὶ βοὸς λειπογνώμονος κωλῆν. ἄρτοι μέντοι ἦσαν σιφαῖτοι, οὐ φαῦλοι, καὶ ἄλλοι νοσηνιοι, ὑπερήμεροι τῆς ἐορτῆς, καὶ λάχανα τὰ τε ὑπόγεια καὶ τὰ ὑπερφνῆ· οἶνος δὲ ἦν οὐ γέρων, ἀλλὰ τῶν ἀπὸ βύρσης, ἥδη μὲν 332 ἀγλευκῆς, ἀπεπτος δὲ ἐτι. 7. ποτήρια δὲ ἔκειτο παντοῖα ἐπὶ τῆς δελφινίδος τραπέζης, ὁ κρυψιμέτωπος καὶ τρυγλῆς μεντορουργῆς εὐλαβῇ ἔχουσα τὴν κέρκον καὶ βομβυλῖος καὶ θειροκύνελλον καὶ γηγενῆ πολλὰ οἷα θηρικλῆς ὥπτα, εὐρυχαδῇ τε καὶ ἄλλα εὖστομα, τὰ μὲν Φωκαῆθεν, τὰ δὲ Κνιδόθεν, πάντα μέντοι ἀνεμοφόρητα καὶ ὑμενό- 333 στρακα. κυμβία δὲ ἦν καὶ φιαλίδες καὶ ποτήρια γραμματικά, ὥστε μεστὸν ἦν τὸ κυλικεῖον. 8. ὁ μέντοι ἱππολύβης ὑπερπαφλάζων ἐς κεφαλὴν ἡμῶν ἐπέτρπε τοὺς ἀνθρακας. ἐπίνομεν δὲ ἀμυστὶ καὶ ἥδη ἀκροθώρακες ἦμεν· εἴτ' ἐχρῴμεθα βακχάριδι καὶ εἰσεκύκλησέ τις ἡμῶν τὴν 334 ποδοκτύπην καὶ τριγωνίστριαν· μετὰ δὲ ὁ μὲν τις ἐπὶ τὴν κατήλιφα ἀναροίχυσάμενός ἐπιφόρημα ἐξῆται, ὁ δὲ ληκίνδα ἐπαίξεν, ἄλλος ἐρρικνοῦτο σὺν γέλωτι τὴν ἀσφῦν. 9. καὶ ἐν ταύτῳ λελορημένοι εἰσεκώμασαν ἡμῶν ἀντεπάν-

γελτοι Μεγαλώνυμος τε ὁ δικοδίφης καὶ Χαιρέας ὁ χρυ-
 σοτέκτων ὁ κατὰ νότου ποικίλος καὶ ὁ ὠτοκάταξις Εὐ-
 δημος. καὶ γὰρ ἠρόμην αὐτούς, τί παθόντες ὥς ἤκοιεν.
 ὁ μὲν οὖν Χαιρέας, Ἐγὼ, ἡ δ' ὅς, ληρόν τινα ἐκρότουν
 καὶ ἐλλόβια καὶ πέδας τῇ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ καὶ διὰ τοῦτο
 ὑμῖν ἐπιδείπνιος ἀφῆγμαι. Ἐγὼ δέ, ἡ δ' ὅς ὁ Μεγαλώ-
 νυμος, περὶ ἄλλα εἶχον· ἦν μὲν γὰρ ἄδικος ἡ ἡμέρα, ὥς 335
 ἴστε, καὶ ἄλογος· ὥς ἂν οὖν ἐχελωπτίας οὕσης οὔτε
 ῥησιμετερεῖν εἶχον οὔτε ἡμερολεγδὸν ὥς ὑδρονομεῖσθαι·
 πυθόμενος δὲ ὅτι ὁ στρατηγὸς ὀπίος ἐστί, λαβὼν ἄχρη-
 στα ἱμάτια εὐήτρια καὶ ἀφόρητα ὑποδήματα ἐξέφρησα
 ἑμαυτόν. 10. εἰτ' εὐθύς ἐντυγχάνω θαδούχῳ τε καὶ ἱερο-
 φάντῃ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀρρητοποιοῖς Δεινίαν σύρουσιν
 ἄγρην ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ἐγκλημα ἐπάγοντας, ὅτι ὠνόμαζεν
 αὐτούς, καὶ ταῦτα εὐ εἰδὼς ὅτι ἐξ οὐπερ ὠσιώθησαν,
 ἀνώνυμοί τε εἰσι καὶ οὐκέτι ὀνομαστοὶ ὥς ἂν ἱερώνυμοι
 ἦδη γεγεννημένοι. ἐκάλει δ' αὖν με τοῦνομα. Οὐκ οἶδα,
 ἦν δ' ἔγω, ὃν λέγεις τὸν Δεινίαν. Ἔστιν, ἡ δ' ὅς, ἐν 336
 τοῖς σκιραφείοις ἐγκασιχίδαλος ἀνθρωπος τῶν αὐτολη-
 κύθων καὶ τῶν αὐτοκαβδάλων, αἰὲ κουριῶν, ἐνδρομίδας
 ὑποδούμενος ἢ βαυκίδας, ἀμφιμάσχαλον ἔχων. Τί οὖν,
 ἦν δ' ἔγω, ἔδωκεν ἀμηγέπη δίκην ἢ λάξ πατήσας ᾤχετο;
 Καὶ μὴν ἐκεῖνός γε, ἡ δ' ὅς, ὁ τέως στυλούμενος, ἦδη
 ἔμπεδός ἐστιν· ὁ γὰρ στρατηγὸς καίτοι ἀτιμαγελοῦντι
 καρπόδεσμά τε αὐτῷ περιθίεις καὶ περιδέραιον ἐν ποδο-
 κάκαις καὶ ποδοστράβαις ἐποίησεν εἶναι. ὥστε ἐν δεσμοῖς 337
 ὧν ὑπέβδυνλλέ τε ὁ κακοδαίμων ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ πορ-
 δαλέος ἦν καὶ χρήματα ἀντίψυχα διδόναι ἤθελεν. 11. Ἐμὲ
 δέ, ἡ δ' ὅς ὁ Εὐδήμος, ὑπὸ τὸ ἀκροκνεφές μετεστείλατο
 Δαμασίας ὁ πάλαι μὲν ἀθλητὴς καὶ πολυνίκης, νῦν δὲ
 ἦδη ὑπὸ γήρως ἑξαθλος ὢν. οἶσθα τὸν χαλκοῦν τὸν
 ἐστῶτα ἐν τῇ ἀγορᾷ. καὶ τὰ μὲν πέττων τὰ δὲ εὖων δι-

- τέλεσεν. ἔξοικιεὺν γὰρ ἔμελλε τήμερον εἰς ἀνδρὸς τὴν
 338 θυγατέρα καὶ ἤδη ἐκάλλυνεν αὐτήν. εἴτα μερμερίον τι
 κακὸν ἔμπεσόν διέκοψε τὴν ἑορτήν· ὁ γὰρ υἱὸς αὐτοῦ ὁ
 Δίων, οὐκ οἶδ' ἐφ' ὅτῳ λυπηθεὶς, μᾶλλον δὲ θεοεχθρία
 σχεθεὶς ἀπηγγενετο αὐτόν, καὶ εὖ ἴστε, ἀπωλώλει αὐν, εἰ
 μὴ ἐγὼ ἐπιστὰς ἀπηγγόνισά τε αὐτόν καὶ παρέλυσά τῃς
 ἐμβροχῆς, ἐπὶ πολὺ τε ὀκλᾷ παρακαθήμενος, ἐπινύσσων
 τὸν ἀνθρώπον, βαυκαλῶν καὶ διακωδωνίζων, μὴ πῃ ἔτι
 συνεχῆς εἴη τὴν φάρυγγα. τὸ δὲ μάλιστα ὀνῆσαν ἐκεῖνο
 ἦν, ὅτι ἀμφοτέραις κατασχὼν αὐτοῦ τὰ ἄκρα διεπύεσα.
 12. Μῶν ἐκείνων, ἣν δ' ἐγὼ, φῆς Δίωνα τὸν καταπύ-
 γονα καὶ λακκοσχέαν, τὸν μύρωνα καὶ σχινοτρώκταν
 νεανίσκον, ἀναφλῶντα καὶ βλιμάζοντα, ἣν τινα πεσώδη
 339 καὶ πόσθωνα αἰσθῆται; Βενητιῶν ἐκεῖνός γε καὶ ληκα-
 λέος. ἀλλὰ τοί γε τὴν θεόν, ἣ δ' ὅς ὁ Εὐδήμος, θαν-
 μάσας — Ἄρτεμις γὰρ ἔστιν αὐτοῖς ἐν μέσῃ τῇ αὐτῇ Σκο-
 πᾶδειον ἔργον — ταύτῃ προσπεσόντες ὅ τε Λαμασίας καὶ
 ἡ γυνὴ αὐτοῦ πρεσβῦτις ἤδη καὶ τὴν κεφαλὴν πολιὰς
 ἀκριβῶς ἰκέτευον ἐλεῆσαι σφᾶς· ἡ δὲ ἀντίκα ἐπένευσε,
 καὶ σῶς ἦν, καὶ νῦν Θεόδωρον, μᾶλλον δὲ περιφανῶς
 Ἀρτεμίδωρον ἔχουσι τὸν νεανίσκον. ἀνέθεσαν οὖν αὐτῇ
 τὰ τε ἄλλα καὶ βέλη καὶ τόξα, ὅτι χαίρει τούτοις· τοξόταις
 γὰρ καὶ ἐκηβόλος καὶ τηλέμαχος ἡ Ἄρτεμις. 13. Πίνωμεν
 οὖν, ἣ δ' ὅς ὁ Μεγαλὼνυμος, καὶ γὰρ καὶ λάγνον του-
 340 τοῦ παρηγηκότος ἤκω ὑμῖν κομίζων καὶ τροφαλίδας τυ-
 ροῦ καὶ ἐλαίας χαμαιπετεῖς — φυλάττω δ' αὐτὰς ὑπὸ
 σφραγίδι θριπτηδεστάτοις — καὶ ἄλλας ἐλαίας νευστὰς
 καὶ πῆλινα ταυτὶ ποτήρια, ὀξύοστρακα, εὐπυνθάκωτα,
 ὡς ἐξ αὐτῶν πίνοιμεν, καὶ πλακοῦντα ἐξ ἐντέρων κρω-
 βυλώδη τὴν πλοκὴν. σὺ δ', ὦ παῖ, πλέον μοι τοῦ ὕδατος
 ἔγχει, ὡς μὴ καρηβαρεῖν ἀρξαίμην κατὰ σοι τὸν παιδο-
 βοσκὸν καλῶ ἐπὶ σέ· ἴστε γὰρ ὥς ὀδυνῶμαι καὶ διέμπι-

λον ἔχω τὴν κεφαλὴν. 14. μετὰ δὲ τὸν ποτὸν συννυθλή-
σομεν οἷα καὶ ἅττα ἐώθαμεν· οὐ γὰρ ἄκαιρον δήπουθεν
ἐνοينوφλύειν. Ἐπαινῶ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, καὶ γὰρ ὅτι περ
ὄφελός ἐσμεν τῆς ἀττικίσεως ἄκρον. Εὐ λέγεις, ἦ δ' ὅς
ὁ Καλλικλῆς· τὸ γὰρ ἐρεσχηλεῖν ἀλλήλους συχνάκις λάλης
θηγάνη γίγνεται. Ἐγὼ δέ, ἦ δ' ὅς ὁ Εὐδήμος, — κρύος 341
γὰρ ἐστίν — ἥδιον ἂν εὐξωροτέρῳ ὑποπνυκνάξοιμι· καὶ
γὰρ χειμοθιῆς εἰμι, καὶ χλιανθεῖς ἥδιον ἂν ἀκούοιμι τῶν
χειροσόφων τούτων τοῦ τε αὐλητοῦ καὶ τῆς βαρβιτωδοῦ.
15. Τί ταῦτα ἔφησθα, ὦ Εὐδήμει; ἦν δ' ἐγώ· ἀλογίαν
ἡμῖν ἐπιτάττεις ὥς ἀστόμοις οὖσι καὶ ἀπεργλωττισμένοις;
ἐμοὶ δὲ ἡ γλώττιά τε ἥδη λογᾶ καὶ δὴ ἀνηγρόμην γε ὥς ἀρ-
χαιολογήσων ὑμῖν καὶ κατανίψων ἀπὸ γλώττης ἅπαντας·
ἀλλὰ σὺ τὸ ὁμοίου εἰργάσω με ὥσπερ εἰ τις ὀλκάδα τριάρ-
μενον ἐν οὐρίῳ πλέουσιν, ἐμπεπνευματωμένον τοῦ ἀκα-
τίου, εὐφοροῦσάν τε καὶ ἀκροκυματοῦσαν, ἔκτοράς τινας
ἀμφιστόμους καὶ ἰσχάδας σιδηρᾶς ἀφελὺς καὶ ναυσιπέδας
ἐναχαιτῖζοι τοῦ δρόμου τὸ ῥόδιον φθόνῳ τῆς εὐνημερίας.
Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, σὺ μὲν, εἰ βούλει, πλεῖ καὶ νει καὶ θει 342
κατὰ τοῦ κλύδωνος, ἐγὼ δὲ ἀπόγειος πίνων ἅμα ὥσπερ
ὁ τοῦ Ὀμήρου Ζεὺς ἢ ἀπὸ φαλάκρων ἢ ἀπὸ τῆς ἀκρου-
ρανίας ὄψομαι διαφερόμενόν σε τε καὶ τὴν ναῦν πρύμνη-
θεν ἀπὸ τοῦ ἀνέμου κατοουρουμένην.

16. ΑἴΚ. Ἄλως, ὦ Λεξιφάνες, καὶ ποτοῦ καὶ ἀναγνώ-
σεως. ἐγὼ γοῦν ἥδη μεθύω σοι καὶ ναυτιῶ καὶ ἦν μὴ
τάχιστα ἐξεμέσω πάντα ταῦτα ὅποσα διεξελέλυθας, εὖ
ἴσθι, κορυβαντιάσειν μοι δοκῶ περιβομβούμενος ὑφ' ὧν
κατεσκέδασάς μου ὀνομάτων. καίτοι τὸ μὲν πρῶτον γε-
λᾶν ἐπῆει μοι ἐπ' αὐτοῖς, ἐπειδὴ δὲ πολλὰ καὶ πάντα
ὅμοια ἦν, ἡλέουν σε τῆς κακοδαιμονίας ὀρῶν εἰς λαβύ-
ρινθον ἄφυκτον ἐμπεπτωκότα καὶ νοσοῦντα νόσον τῇ
μεγίστην, μᾶλλον δὲ μελαγχολῶντα. 17. ζητῶ οὖν πρὸς

ἐμαυτὸν ὁπόθεν τὰ τοσαῦτα κακὰ συνελέξω καὶ ἐν ὁπόσῳ χρόνῳ καὶ ὅπου κατακλείδας εἶχες τοσοῦτον ἐσμὸν ἀτόπων καὶ διαστρόφων ὀνομάτων, ὧν τὰ μὲν αὐτὸς ἐποίησας, τὰ δὲ κατορθωγμένα ποθὲν ἀνασπῶν κατὰ τὸ ἱαμβεῖον

ὅλοιο θνητῶν ἐκλέγων τὰς συμφοράς·

- 343 τοσοῦτον βόρβορον συνερανίσας κατήντησάς μου μηδὲν σε δεινὸν εἰργασμένου. δοκεῖς δέ μοι μῆτε φίλον τινὰ ἢ οἶκετον ἢ εὖνον ἔχειν μῆτε ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ πώποτε καὶ παρρησίαν ἄγουντι ἐντετυχημέναι, ὅς τ' ἀληθὲς εἰπὼν ἔπαισεν ἂν σε ὑδέρῳ μὲν ἐχόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ πάθους διαρραγῆναι κινδυνεύοντα, σαιτῷ δὲ εὖσαρκον εἶναι δοκοῦντα καὶ εὐρωστίαν οἰόμενον τὴν συμφορὰν καὶ ὑπὸ μὲν τῶν ἀνοήτων ἐπαινούμενον ἀγνοοῦντων ἅ πάσχεις, ὑπὸ δὲ τῶν πεπαιδευμένων εἰκότως ἐλεούμενον. 18. ἀλλ' εἰς καλὸν γὰρ τουτοῦ Σώπολι ὁρῶ τὸν ἱατρὸν προσιόντα, φέρε τοῦτ' ἐργειρδαντές σε καὶ διαλεχθέντες ὑπὲρ τῆς νόσου ἰασίν τινά σοι εὐρώμεθα· συνετὸς γὰρ ἀνὴρ καὶ πολλοὺς ἤδη παραλαβὼν ὥσπερ σὲ ἡμιμανεῖς καὶ κορυζῶντας ἀπήλλαξεν ἐργέας φάρμακον. χαῖρε, Σώπολι, καὶ τουτοῦ Λεξιφάνην παραλαβὼν ἑταῖρον, ὥς οἶσθα, ἡμῖν ὄντα, λήρῳ δὲ νῦν καὶ ξένη περὶ τὴν φωνήν νόσῳ ξυνόντα καὶ κινδυνεύοντα ἤδη τελέως ἀπολωλέναι σῶσον ἐνὶ γέ τῳ τρόπῳ.

19. ΑΕΞ. Μὴ ἐμέ, Σώπολι, ἀλλὰ τουτοῦ Λυκῖνον, 344 ὃς περιφανῶς μακκοῶ καὶ ἀνδρας πεφρονωμένους ὀλισθωγνωμονεῖν οἶεται καὶ κατὰ τὸν Μνησάρχου τὸν Σάμιον σιωπὴν καὶ γλωτταργίαν ἡμῖν ἐπιβάλλει. ἀλλὰ μὰ τὴν ἀναίσχυτον Ἀθηνᾶν καὶ τὸν μέγαν θηριομάχον Ἡρακλέα οὐδ' ὅσον τοῦ γρῦ καὶ τοῦ φνεῖ φροντιοῦμεν αὐτοῦ· ὅττεῦόμαι γοῦν μηδὲ ὅλως ἐντυγχάνειν αὐτῷ. εἰοικα δὲ καὶ εἰναυλήσειν τοιαῦτα ἐπιτιμῶντος ἀκούων. καὶ ἤδη

γε ἄπειμι παρὰ τὸν ἐταίριον Κλεινίαν, ὅτι πυνθάνομαι χρόνου ἤδη ἀκάθαρτον εἶναι αὐτῷ τὴν γυναῖκα καὶ ταύτην νοσεῖν, ὅτι μὴ ῥεῖ. ὥστε οὐκέτι οὐδ' ἀναβαίνει αὐτήν, ἀλλ' ἄβατος καὶ ἀνήροτός ἐστι.

20. ΣΩΠ. Τί δὲ νοσεῖ, ὦ Ανκίνε, Λεξιφάνης;

ΑΤΚ. Αὐτὰ ταῦτα, ὦ Σώπολι. οὐκ ἀκούεις ἃ φθέγγεται; καὶ ἡμᾶς τοὺς νῦν προσομιλοῦντας καταλιπὼν πρὸ χιλίων ἐτῶν ἡμῖν διαλέγεται διαστρέφων τὴν γλῶτταν καὶ ταυτὶ τὰ ἀλλόκοτα συντιθεῖς καὶ σπουδὴν ποιούμενος ἐπ' αὐτοῖς, ὥς δὴ τι μέγα ὄν, εἴ τις ξευλίζοι 345 καὶ τὸ καθεστηκὸς νόμισμα τῆς φωνῆς παρακόπτοι.

ΣΩΠ. Μὰ Δί' οὐ μικρὰν τινα λέγεις τὴν νόσον, ὦ Ανκίνε. βοηθητέα γοῦν τῷ ἀνδρὶ πάσῃ μηχανῇ καὶ — κατὰ θεὸν γὰρ τῶν χολωτῶν τινι φάρμακον τουτὶ κερασάμενος ἀπῆειν, ὥς πιὼν ἐμέσσειε — φέρε πρῶτος αὐτὸς πῖθι, ὦ Λεξιφάνες, ὥς ὑγιὴς ἡμῖν καὶ καθαρὸς γένοιτο τῆς τοιαύτης τῶν λόγων ἀτοπίας κενωθεῖς. ἀλλὰ πείσθητί μοι καὶ πῖθι καὶ ῥᾶν ἔσῃ.

ΛΕΞ. Οὐκ οἶδ' ὃ καὶ δράσετέ με, ὦ Σώπολι, σὺ τε καὶ Ανκίνος, πιπίσκοντες τουτοῦ τοῦ φαρμάκου. δέδοικα γοῦν μὴ πτώμα γένοιτό μοι τοῦτο τῶν λόγων τὸ πῶμα.

ΑΤΚ. Πῖθι καὶ μὴ μέλλε, ὥς ἀνθρώπινα ἤδη φρονοίης καὶ λόγοις.

ΛΕΞ. Ἴδον πείθομαι καὶ πίομαι. φεῦ, τί τοῦτο; πολὺς ὁ βορβορυγμός. ἐγγαστρίμυθόν τινα εἶκα πεπωκέναι.

21. ΣΩΠ. Ἄρξαι δὴ ἐμεῖν. βαβαῖ. πρῶτον τουτὶ τὸ 346 μῶν, εἶτα μετ' αὐτὸ ἐξελήλυθε τὸ κᾶτα, εἶτα ἐπ' αὐτοῖς τὸ ἦ δ' ὅς καὶ ἀμηγέπη καὶ λῶστε καὶ δῆπουθεν καὶ συνεχὲς τὸ ἅττα. βίασαι δ' ὅμως, κάθες εἰς τὴν φάρυγγα τοὺς δακτύλους. οὐδέπω τὸ ἱκταρ ἐμήμεκας οὐδὲ τὸ σκορδινᾶσθαι οὐδὲ τὸ τευτάζεσθαι οὐδὲ τὸ σκύλεσθαι. πολλὰ

ἐτι ὑποδέονκε καὶ μεστή σοι αὐτῶν ἡ γαστήρ. ἄμεινοι δέ, εἰ καὶ κάτω διαχωρήσειεν ἂν ἔνια· ἡ γοῦν σιληπορδία μέγα τὸν ψόφον ἐργάσεται συνεκπεσοῦσα μετὰ τοῦ πνεύματος. ἀλλ' ἤδη μὲν καθαρὸς οὐτοσί πλην εἴ τι μεμύνηκεν ὑπόλοιπον ἐν τοῖς κάτω ἐντέροις. σὺ δὲ τὸ μετὰ τοῦτο παραλαβὼν αὐτόν, ὦ Λυκίνε, μεταπαίδευε καὶ δίδασκε ἃ χρὴ λέγειν.

22. ΑἴΤΚ. Οὕτω ποιήσομεν, ὦ Σάπολι, ἐπειδὴ περ ἡμῖν προωδοποιῆται τὰ παρὰ σοῦ· καὶ πρὸς σέ τὸ λοιπόν, ὦ Δεξίφανες, ἡ συμβουλή. εἰπερ ἄρ' ἐθέλεις ὥς ἀληθῶς
 347 ἐπαινέσθαι ἐπὶ λόγοις καὶ τοῖς πλήθεσιν εὐδοκίμειν, τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα φεύγε καὶ ἀποτρέπου, ἀρξάμενος δὲ ἀπὸ τῶν ἀρίστων ποιητῶν καὶ ὑπὸ διδασκάλοις αὐτοὺς ἀναγνοὺς μέτιθι ἐπὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τῇ ἐκείνων φωνῇ συντραφεῖς ἐπὶ τὰ Θουκυδίδου καὶ Πλάτωνος ἐν καιρῷ μέτιθι πολλὰ καὶ τῇ καλῇ κωμῳδίᾳ καὶ τῇ σεμνῇ τραγωδίᾳ ἐργεγνυμασμένος· παρὰ γὰρ τούτων ἅπαντα τὰ κάλλιστα ἀπανθισάμενος ἔσῃ τις ἐν λόγοις· ὥς νῦν γε ἐλεληθεις σαυτὸν τοῖς ὑπὸ τῶν κοροπλάθων εἰς τὴν ἀγορὰν πλαττομένοις ἑοικώς, κεχρωσμένος μὲν τῇ μίλτῳ καὶ τῷ κυανῷ, τὸ δ' ἐνδοθεὶν πῆλινός τε καὶ εὐθρυπτος ὢν.
23. ἔὰν ταῦτα ποιῇς πρὸς ὀλίγον τὸν ἐπὶ τῇ ἀπαιδευσίᾳ ἔλεγχον ὑπομείνας καὶ μὴ αἰδεσθείς μεταμανθάνων, θαρρῶν ὁμιλήσεις τοῖς πλήθεσι καὶ οὐ καταγελασθήσῃ ὥσπερ νῦν οὐδὲ διὰ στόματος ἐπὶ τῷ χεῖρονι τοῖς ἀρίστοις ἔσῃ, Ἑλλήνα καὶ Ἀττικὸν ἀποκαλούντων σε τὸν μηδὲ βαρβάρων ἐν τοῖς σαφεστάτοις ἀριθμείσθαι ἄξιον. πρὸ
 348 πάντων δὲ ἐκείνο μέμνησό μοι, μὴ μιμείσθαι τῶν ὀλίγων πρὸ ἡμῶν γενομένων σοφιστῶν τὰ φανυλότατα μηδὲ περιεσθίειν ἐκείνα ὥσπερ νῦν, ἀλλὰ τὰ μὲν τοιαῦτα καταπατεῖν, ζηλοῦν δὲ τὰ ἀρχαῖα τῶν παραδειγμάτων. μηδέ σε θηλεγέτωσαν εἰ ἀνεμῶναι τῶν λόγων. ἀλλὰ κατὰ τὸν

τῶν ἀθλητῶν νόμον ἢ στερεά σοι τροφή συνήθης ἔστω, μάλιστα δὲ Χάρισι καὶ σαφηνεῖα θύε, ὧν πάμπολυ λίαν νῦν ἀπολέλειψο. 24. καὶ ὁ τύφος δὲ καὶ ἡ μεγαλυγία καὶ ἡ κακοήθεια καὶ τὸ βρενθύνεσθαι καὶ λαρυγγίζειν ἀπέστω καὶ τὸ διασιλλαίνειν τὰ τῶν ἄλλων καὶ οἰεσθαι ὅτι πρῶτος ἔσῃ αὐτός, ἦν τὰ πάντων συκοφαντῆς. καὶ μὴν κἀκεῖνο οὐ μικρόν, μᾶλλον δὲ τὸ μέγιστον ἁμαρτάνεις, ὅτι οὐ πρότερον τὰς διανοίας τῶν λέξεων προ-
 παρεσκευασμένος ἔπειτα κατακοσμεῖς τοῖς ῥήμασι καὶ τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ ἦν που ῥῆμα ἔκφυλον εὐρης ἢ αὐτὸς πλασάμενος οἰηθῆς εἶναι καλόν, τούτῳ ζητεῖς διάνοιαν ἐφαρμόσαι καὶ ζημίαν ἡγῆ, ἂν μὴ παραβύσης αὐτό που, καὶ τῷ λεγόμενῳ μὴδ' ἀναγκαῖον ἦ, οἷον πρῶτον τὸν θυ- 349
 μάλωπα οὐδὲ εἰδὼς ὅ τι σημαίνει, ἀπέριψας οὐδὲν ἐοικότα τῷ ὑποκειμένῳ. καὶ οἱ μὲν ἰδιῶται πάντες ἐτεθῆ-
 πεσαν ὑπὸ τοῦ ξένου πληγέντες τὰ ὦτα, οἱ πεπαιδευμένοι δὲ ἐπ' ἀμφοτέροις καὶ σοὶ καὶ τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐγέλων. 25. τὸ δὲ πάντων καταγελαστότατον ἐκεῖνό ἐστιν, ὅτι ὑπεράττικος εἶναι ἀξιῶν καὶ τὴν φωνὴν εἰς τὸ ἀρχαιοτά-
 του ἀπηκριβωμένος τοιαῦτα ἔνια, μᾶλλον δὲ τὰ πλεῖστα ἐγκαταμιγνύεις τοῖς λόγοις, ἃ μὴδὲ παῖς ἄρτι μανθάνων ἀγνοήσειεν ἂν· οἷον ἐκεῖνα πῶς οἶε κατὰ γῆς δύναι
 ἡγῆσθαι ἀκούων σου ἐπιδεικνυμένου, ὅτε χιτώνιον μὲν καὶ τὸ ἀνδρεῖον ὧν λέγεσθαι, δουλάρια δὲ καὶ τοὺς ἄρ-
 ρενας τῶν ἀκολουθῶν ἀπεκάλεις, ἃ τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι χιτώνιον μὲν γυναικὸς ἐσθῆς, δουλάρια δὲ τὰ θήλεα κα-
 λοῦσι; καὶ ἄλλα πολὺ τούτων προφανέστερα, οἷον τὸ ἵπτατο καὶ τὸ ἀπαντῶμενος καὶ τὸ καθεσθῆεις οὐδὲ μετοι-
 κικά τῆς Ἀθηναίων φωνῆς. ἡμεῖς οὐδὲ ποιητὰς ἐπαι-
 νοῦμεν τοὺς κατάγλωττα γράφοντας ποιήματα. τὰ δὲ σά,
 ὧς περὶ μέτροις παραβάλλειν, καθάπερ ὁ Δωσιάδα βω- 350
 μὸς ἂν εἴη καὶ ἡ τοῦ Ἀνκόφρονος Ἀλεξάνδρα, καὶ εἰ τις

ἔτι τούτων τὴν φωνὴν κακοδαιμονέστερος. ἂν ταῦτα ξηλώσης καὶ μεταμάθῃς, ἄριστα βεβουλευμένος ὑπὲρ σεαυτοῦ ἔσῃ· ἦν δὲ λάθῃς αὐτίς εἰς τὴν λιχυνείαν κατολισθίων, ἐμοὶ μὲν ἀποπεπλήρωται ἡ παραίνεσις, σὺ δὲ σεαυτὸν αἰτιάσῃ, ἂν γε καὶ ξυνῆς χείρων γενόμενος.

ΕΥΝΟΤΥΧΟΣ.

1. ΠΑΜΦΙΛΟΣ. Πόθεν, ὦ Λυκῖνε, ἢ τί γελῶν ἡμῖν ἀπῆλθαι; αἰ μὲν γὰρ παιδρὸς ὦν τυγχάνεις· τουτὶ δὲ πλεον τοῦ συνηθούς εἶναι μοι δοκεῖ, ἐφ' ὅτῳ μὴδὲ κατέχειν δυνατός εἰ τὸν γέλωτα.

ΛΥΚΙΝΟΣ. Ἐξ ἀγορᾶς μὲν ἤκω σοι, ὦ Πάμφιλε τοῦ γέλωτος δὲ ἀντίκα κοινωνὸν ποιήσομαί σε, ἣν ἀκούσῃς οἷα δίκη δικαζομένη παρεγενόμην, φιλοσόφων πρὸς ἀλλήλους ἐριζόντων.

ΠΑΜΦ. Καὶ τοῦτο μὲν ὥς ἀληθῶς γελοῖον λέγεις τὸ φιλοσοφοῦντας δικάζεσθαι πρὸς ἀλλήλους, δέον, εἰ καὶ τι μέγα εἴη, κατ' εἰρήνην ἐν σφίσι διαλύεσθαι τὰ ἐγκλήματα.

2. ΛΥΚ. Πόθεν, ὦ μακάριε, κατ' εἰρήνην ἐκείνοι, οἳ γε ξυμπεσόντες ὅλας ἀμάξας βλασφημιῶν κατεσκεδάσαν ἀλλήλων κεκραγότες καὶ ὑπερδιατεινόμενοι;

ΠΑΜΦ. Ἢ που, ὦ Λυκῖνε, περὶ τῶν λόγων διεφέροντο τὰ συνηθῆ ταῦτα ἑτερόδοξοι τυγχάνοντες;

ΛΥΚ. Οὐδαμῶς, ἀλλ' ἑτεροτόν τι τοῦτο ἦν· ὁμόδοξοι γὰρ ἄμφω καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν λόγων. δίκη δὲ ὅμως συνειστήκει καὶ δικασταὶ ψηφοφοροῦντες ἦσαν οἱ ἄριστοι καὶ πρεσβύτατοι καὶ σοφώτατοι τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ ἐφ'

ὧν ἂν τις ἡδέσθῃ παρὰ μέλος τι φθερξάμενος, οὐχ ὅπως ἐς τοσαύτην ἀναισχυντίαν τραπόμενος.

ΠΑΜΦ. Οὐκοῦν λέγοις ἂν ἤδη τὸ κεφάλαιον τῆς δίκης, ὥς καὶ αὐτὸς εἰδείην ὅ τι σοὶ τὸ κεκινηκὸς εἴη τὸν τοσοῦτον γέλωτα.

3. ΑΤΚ. Συντέτακται μὲν, ὦ Πάμφιλε, ὥς οἶσθα, 352 ἐκ βασιλέως μισθοφορὰ τις οὐ φαύλη κατὰ γένη τοῖς φιλοσόφοις, Στωϊκοῖς λέγω καὶ Πλατωνικοῖς καὶ Ἐπικουρείοις, ἐτι δὲ καὶ τοῖς ἐκ τοῦ περιπάτου, τὰ ἴσα τούτοις ἅπανσιν. ἔδει δὲ ἀποθανόντος αὐτῶν τινος ἄλλον ἀντικαθίστασθαι δοκιμασθέντα ψήφῳ τῶν ἀρίστων. καὶ τὰ ἄλλα οὐ βοεῖη τις ἦν κατὰ τὸν ποιητὴν οὐδὲ ἱερῆιον, ἀλλὰ μύριαι κατὰ τὸν ἐνιαυτόν, ἐφ' ὅτῳ συνεῖναι τοῖς νέοις.

ΠΑΜΦ. Οἶδα ταῦτα· καὶ τινὰ φασιν αὐτῶν ἔναγχος ἀποθανεῖν, τῶν Περιπατητικῶν οἶμαι τὸν ἕτερον. 353

ΑΤΚ. Αὕτη, ὦ Πάμφιλε, ἡ Ἑλένη, ὑπὲρ ἧς ἐμονομάχουν πρὸς ἀλλήλους. καὶ ἄχρι γε τούτου γελοῖον οὐδὲν ἦν ἐκείνοις ἢ τὸ φιλοσόφους εἶναι φάσκοντας καὶ χρημάτων καταφρονεῖν ἔπειτα ὑπὲρ τούτων ὥς ὑπὲρ πατρίδος κινδυνευούσης καὶ ἱερῶν πατρῴων καὶ τάφων προγονικῶν ἀγωνίζεσθαι.

ΠΑΜΦ. Καὶ μὴν καὶ τὸ δόγμα τοῦτό γέ ἐστι τοῖς Περιπατητικοῖς, τὸ μὴ σφόδρα καταφρονεῖν χρημάτων, ἀλλὰ τρίτον τι ἀγαθὸν καὶ τοῦτο οἶεσθαι.

ΑΤΚ. Ὅρθως λέγεις. φασὶ γὰρ οὖν ταῦτα, καὶ κατὰ 354 τὰ πάτρια ἐγίγνετο αὐτοῖς ὁ πόλεμος. 4. τὰ μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη ἔκουε. πολλοὶ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοι τὸν ἐπιτάφιον τοῦ ἀποθανόντος ἐκείνου ἠγωνίζοντο· δύο δὲ μάλιστα ἦσαν οἱ ἀμφήριστοι αὐτῶν, Διοκλῆς τε ὁ πρεσβύτης — οἶσθα ὃν λέγω, τὸν ἐριστικόν — καὶ Βαγῶας ὁ εὐνοῦχος εἶναι δοκῶν. τὰ μὲν οὖν τῶν λόγων προηγάνιστο αὐτοῖς καὶ τὴν ἐμπειρίαν ἑκάτερος τῶν δογμάτων ἐπέδεδεικτο καὶ

ὅτι τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τῶν ἐκείνων δοκούντων εἶχετο· καὶ μὰ τὸν Δι' οὐδέτερος αὐτῶν ἀμείνων ἦν. 5. τὸ δ' οὖν τέλος τῆς δίκης ἐς τοῦτο περιέστη· ἀφήμενος γὰρ ὁ Διοκλῆς τοῦ δεικνύναι τὰ αὐτοῦ μετέβαινεν ἐπὶ τὸν Βαγῶαν καὶ διελέγχειν ἐπειράτο μάλιστα τὸν βίον αὐτοῦ· κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ὁ Βαγῶας ἀντεξήταξε τὸν ἐκείνου βίον.

ΠΑΜΦ. Εἰκότως, ὦ Λυκίνε· καὶ τὰ πλείω γε τοῦ λόγου περὶ τούτου μᾶλλον ἔχρην εἶναι αὐτοῖς· ὥς ἔγωγε, εἰ δικάζων ἐτύγχανον, ἐπὶ τῷ τοιούτῳ τὸ πλεῖον διατρήψαι ἂν μοι δοκῶ τὸν ἄμεινον βιούντα μᾶλλον ἢ τὸν ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῖς προχειρότερον ζητῶν καὶ οἰκειότερον τῇ νίκῃ νομίζων.

6. ΔΥΚ. Εὖ λέγεις καὶ μὲ ὁμόψηφον ἐν τούτῳ ἔχεις. 355 ἐπεὶ δὲ ἅλις μὲν εἶχον βλασφημιῶν, ἅλις δὲ ἐλέγχων, τὸ τελευταῖον ἤδη ὁ Διοκλῆς ἔφη, μηδὲ τὴν ἀρχὴν θεμιτὸν εἶναι τῷ Βαγῶα μεταποιεῖσθαι φιλοσοφίας καὶ τῶν ἐπ' αὐτῇ ἀριστείων εὐνοούχῳ γε ὄντι, ἀλλὰ τοὺς τοιούτους οὐχ ὅπως τούτων ἀποκεκλείσθαι ἤξιον, ἀλλὰ καὶ ἱερῶν αὐτῶν καὶ περιφραυτηρίων καὶ τῶν κοινῶν ἀπάντων συλλόγων, δυσοιώνιστόν τι ἀποφαίνων καὶ δυσάντητον θείαμα, εἰ τις ἔωθεν ἑξίων ἐκ τῆς οἰκίας ἰδοι τοιούτον τινα. καὶ πολὺς ἦν ὁ περὶ τούτου λόγος, οὔτε ἄνδρα οὔτε γυναικα εἶναι τὸν εὐνοῦχον λέγοντος, ἀλλὰ τι σύνθετον καὶ μικτὸν καὶ τερατώδες ἔξω τῆς ἀνθρωπείας φύσεως.

ΠΑΜΦ. Καινόν γε τὸ ἐγκλημα φῆς, ὦ Λυκίνε, καὶ ἤδη γελᾶν καὶ αὐτός, ὦ ἑταῖρε, προάγομαι τῆς παραδόξου ταύτης κατηγορίας ἀκούων. τί δ' οὖν ἄτερος; ἄρα τὴν ἡσυχίαν ἤγαγεν, ἥ τι πρὸς ταῦτα καὶ αὐτὸς ἀντειπεῖν ἐτόλμησε;

7. ΔΥΚ. Τὰ μὲν πρῶτα ὑπ' αἰδοῦς καὶ δειλίας — οἰκτεῖον γὰρ αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον — ἐπὶ πολὺ ἐσιώπα καὶ ἡουβρία καὶ ἰδίων πανεοῦς ἦν. τέλος δὲ λεπτὸν τι καὶ

γυναικεῖον ἐμφανέστατον οὐ δίκαια ποιεῖν ἐφη τὸν Διο-
 κλέα φιλοσοφίας ἀποκλείοντα εὐνοῦχον ὄντα, ἧς καὶ γυ-
 ναιξὶ μετεῖναι· καὶ παρήγοντο Ἀσπασία καὶ Διοτίμα καὶ
 Θαρρηλία συνηγορήσουσαι αὐτῷ, καὶ τὶς Ἀκαδημαῖκός 356
 εὐνοῦχος ἐκ Κελτῶν ὀλίγον πρὸ ἡμῶν εὐδοκιμήσας ἐν
 τοῖς Ἑλλήσιν. ὁ Διοκλῆς δὲ κάκεινον αὐτόν, εἰ περιῆν
 καὶ τῶν ὁμοίων μετεποιεῖτο, εἰρξεν ἂν οὐ καταπλαγείς
 αὐτοῦ τὴν παρὰ τοῖς πολλοῖς δοξάν· καὶ τινὰς καὶ αὐτὸς
 ἀπεμνημόνευε λόγους καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὑπὸ τε Στωϊκῶν
 καὶ Κυνικῶν μάλιστα εἰρημένους πρὸς τὸ γελοιότερον
 ἐπὶ τῷ ἀτελεῖ τοῦ σώματος. 8. ἐν τούτοις ἦν τοῖς δικα-
 σταῖς ἡ διατριβή· καὶ τὸ κεφάλαιον ἤδη τοῦ σκέμματος
 τοῦτο ἐτύγχανεν ὅν, εἰ δοκιμαστέος εὐνοῦχος ἐπὶ φιλο-
 σοφίαν παρελθὼν καὶ νέων προστασίαν ἐργχειρισθῆναι
 ἀξίων· τοῦ μὲν καὶ σχῆμα καὶ σώματος εὐμοιρίαν προσεῖ-
 ναι φιλοσόφῳ δεῖν λέγοντος, καὶ τὸ μέγιστον, πῶρωνα
 βαθὺν ἔχειν αὐτόν καὶ τοῖς προσιοῦσι καὶ μαυθάνειν
 βουλομένοις ἀξιόπιστον καὶ πρέποντα ταῖς μυρίαις, ὥς
 χρὴ παρὰ βασιλέως ἀποφέρεισθαι, τὸ δὲ τοῦ εὐνοῦχου καὶ
 τῶν βακχίων χεῖρον εἶναι· τοὺς μὲν γὰρ καὶ πεπειρά- 357
 σθαι ποτε ἀνδρείας, τοῦτον δὲ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἀποκε-
 κόφθαι καὶ ἀμφίβολόν τι ξῶν εἶναι κατὰ ταῦτά ταῖς
 κορώταις, αἷ μῆτε περισσεύει μῆτε κόραξιν ἐναριθμοῦν-
 το ἔν. 9. τοῦ δὲ οὐ σωματικὴν λέγοντος εἶναι τὴν κρίσιν,
 ἀλλ' ἄλλην ψυχῆς καὶ τῆς γνώμης ἐξέτασιν δεῖν γίνεσθαι
 καὶ τῆς τῶν δογμάτων ἐπιστήμης, εἰδ' ὅ Ἀριστοτέλης
 ἐκαλεῖτο μάρτυς τοῦ λόγου εἰς ὑπερβολὴν θαυμάσας Ἐρ-
 μέαν τὸν εὐνοῦχον τὸν ἐκ τοῦ Ἀταρνέως τύραννον ἄχρι
 τοῦ καὶ θῖναι αὐτῷ κατὰ ταῦτά τοις θεοῖς. καὶ τι καὶ
 ἐτόλμα προστιθέναι ὁ Βαγῶας τοιοῦτον, ὥς πολὺν ἐπιτη-
 δειώτερος εὐνοῦχος τοῖς νέοις διδάσκαλος οὐδὲ διαβολὴν
 τινα πρὸς αὐτοὺς ἐνδέξασθαι δυνάμενος οὐδὲ τὸ τοῦ

Σωκράτους ἐκεῖνο ἔγκλημα παθεῖν ἂν ὡς διαφθεύρων
τὰ μειράκια. ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἀγένειον μάλιστα ἐσκώφθη,
358 ἀπὸ πάγωνος, ἔφη, βυθὸς κρίνεσθαι δεοὶ τοὺς φιλοσο-
φοῦντας, τὸν τράγον ἂν δικαιότερον προκριθῆναι πάν-
των. 10. ἐν τούτῳ τρίτος ἄλλος παρεστώς — τὸ δὲ ὄνομα
ἐν ἀφανεὶ κείσθω — Καὶ μὲν, ἔφη, ὦ ἄνδρες δικασταί,
οὔτοσί ὁ τὰς γνώθους λείος καὶ τὸ φώνημα γυναικεῖος
καὶ τὰ ἄλλα εὐνοῦχῳ εἰκῶς εἰ ἀποδύσκειτο, πάννυ ἀνδρεῖος
ὑμῖν φανεῖται· εἰ δὲ μὴ ψεύδονται οἱ περὶ αὐτοῦ λέγον-
τες, καὶ μοιχὸς ἐάλω ποτέ, ὡς ὁ ἄξων φησὶν, ἄρθρα ἐν
ἄρθροις ἔχων· ἀλλὰ τότε μὲν ἐς τὸν εὐνοῦχον ἀναφυ-
γὼν καὶ τοῦτο κρησφύγετον εὐρόμενος ἀφείδη, ἀπιστη-
σάντων τῇ κατηγορίᾳ τῶν τότε δικαστῶν ἀπὸ γε τῆς φα-
νερᾶς ὄψεως· νῦν δὲ κἂν παλινοφθῆσαι μοι δοκεῖ τοῦ
προκειμένου μισθοῦ ἔνεκα. 11. τούτων δὴ λεγομένων
παρὰ πάντων μὲν γέλως ἐγίγνετο, ὡς τὸ εἰκός. Βαρύας
δὲ μᾶλλον ἐταράττετο καὶ παντοῖος ἦν ἐς μυρία τραπόμε-
νος χρώματα καὶ ψυχρῷ τῷ ἰδρωτὶ θρόμβος, καὶ οὔτε
συγκατατίθεσθαι τῷ περὶ τῆς μοιχείας ἔγκληματι καλῶς
ἔχειν ᾗτο οὔτε ἀχρεῖον αὐτῷ τὴν κατηγορίαν ταύτην ἐς
τὸν παρόντα ἀγῶνα ἡγεῖτο εἶναι.

ΠΑΜΦ. Γελοῖα, ὦ Λυκίε, ὡς ἀληθῶς ταῦτα καὶ
ἔοικεν οὐ τὴν τυχοῦσαν ὑμῖν διατριβὴν παρεσχῆσθαι. τὸ
δ' οὖν τέλος τί ἐγένετο καὶ πῶς ἐγνωσαν ὑπὲρ αὐτῶν οἱ
δικασταί;

359 12. ΑΤΚ. Οὐχ ὁμόψηφοι πάντες ἦσαν, ἀλλ' οἱ μὲν
ἡξίουσαν ἀποδύσαντας αὐτὸν ὥσπερ τοὺς ἀργυρωνήτους
ἐπισκοπεῖν, εἰ δύναίτο φιλοσοφεῖν τὰ γε πρὸς τῶν ὄρ-
χεων· οἱ δὲ ἔτι γελοιότερον μεταστελαιμένους τινὰς τῶν
ἐξ οἰκήματος γυναικῶν κελεύειν αὐτὸν συνεῖναι καὶ
ὀπυῖναι, καὶ τινὰ τῶν δικαστῶν τὸν πρεσβυτάτον τε καὶ

πιστότατον ἐφρεστώτα ὄραν, εἰ φιλοσοφεῖ. μετὰ δὲ ἐπεὶ πάντας ὁ γέλως κατεῖχε καὶ οὐδείς ὅστις οὐ τὴν γαστέρα ἤλγει βρασσόμενος ὑπ' αὐτοῦ, ἐγνωσαν ἀναπόμπιμον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐκπέμψαι τὴν δίκην. 13. καὶ νῦν ἄτερος μὲν πρὸς τὴν τῶν λόγων ἐπίδειξιν, ὥς φασι, γυμνάζεται καὶ παρασκευάζεται καὶ κατηγορίαν συγκροτεῖ καὶ τὸ τῆς μοιχείας ἐγκλημα ὑποκινεῖ ἐναντιώτατον αὐτῷ, καὶ οὗτος κατὰ τοὺς φαύλους τῶν ῥητόρων τοῦτο ποιῶν καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας τὸν ἀντίδικον ἐκ τοῦ ἐγκλήματος καταλέγων· τῷ Βαγῳά δὲ ἕτερα, ὥς φασι, μέλει καὶ ἀνδρίζεται τὰ πολλὰ καὶ διὰ χειρὸς ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ τέλος κρατήσῃν ἐλπίζει, ἣν ἐπιδείξῃ ὥς οὐδὲν χείρων ἐστὶ τῶν τὰς ἵππους ἀναβαινόντων ὄνων. αὕτη γάρ, ὧς ἑταῖρε, φιλοσοφίας ἀρίστη κρίσις ἔοικεν εἶναι καὶ ἀπόδειξις ἀναντίλεκτος. ὥστε καὶ τὸν νῦν — ἔτι δὲ μοι κομιδῇ νέος ἐστίν — εὐξαίμην ἂν οὐ τὴν γνώμην οὐδὲ τὴν γλῶτταν ἀλλὰ τὸ αἰδοῖον ἔτοιμον εἰς φιλοσοφίαν ἔχειν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑΣ.

350

1. Ἀμφί τε οὐρανοῦ ἀμφί τε ἀστέρων ἡ γραφή, οὐκ ἀντέων ἀστέρων οὐδ' αὐτέον περὶ οὐρανοῦ, ἀλλὰ μαντήϊας καὶ ἀληθειῆς, ἣ δὴ ἐκ τουτέων εἰς ἀνθρώπων βίον ἔρχεται. ὁ δὲ μοι λόγος οὐχ ὑποθημοσύνην ἔχει οὐδὲ διδασκαλίην ἐπαγγέλλεται, ὅπως ταύτην τὴν μαντοσύνην διενεκτέον, ἀλλὰ μέμφομαι ὁκόσοι σοφοὶ εἶντες τὰ μὲν ἄλλα ἐπασκέουσιν καὶ πᾶσι τοῖς ἐαυτέων ἀπηγγέονται, μούνην δ' ἀστρολογίην οὔτε τιμέουσιν οὔτε ἐπασκέουσιν. 2. καὶ ἡ μὲν σοφίη παλαιὴ οὐδὲ νέον εἰς ἡμέας ἀπύκετο, ἀλλ' ἔστιν ἔργον ἀρχαίων βασιλέων θεοφιλέων. οἱ δὲ νῦν ἀμα-

- 361 θίῃ καὶ ῥαθυμίῃ καὶ προσέτι μισοπονίῃ καίνουσί τε ἀντί-
 ξοα φρονέουσι καὶ εὐτ' ἂν ἀνδράσιν ἐπικυρέωσι ψεύ-
 δεα μαντευομένοισι, ἄστρον τε κατηγοροῦσι καὶ αὐτὴν
 ἄστρολογίην μισέουσιν, οὐδέ μιν οὔτε ὕγιέα οὔτε ἀληθέα
 νομίζουσιν, ἀλλὰ λόγον ψευδέα καὶ ἀνεμώλιον, οὐ δι-
 καίως, ἐμοὶ δοκέει, φρονέοντες· οὔτε γὰρ τέκτονος αἰδρίῃ
 τεκτοσύνης αὐτῆς ἀδικίῃ οὔτε ἀνλητέῳ ἀμυνσίῃ μουσι-
 κῆς ἀσοφίῃ, ἀλλ' οἱ μὲν ἀμαθέες τῶν τεχνέων, ἐκάστη
 δ' ἐν ἐωυτῇ σοφῇ. 3. πρῶτον μὲν ὧν Αἰθίοπες τόνδε τὸν
 λόγον ἀνθρώποισι κατεστήσαντο. αἰτίη δὲ αὐτέοισι τὰ
 μὲν ἢ σοφίῃ τοῦ ἔθνους — καὶ γὰρ τὰλλα τῶν ἄλλων σο-
 φώτεροι Αἰθίοπες — τὰ δὲ καὶ τῆς οἰκῆσις ἢ εὐμοιρίῃ·
 αἰεὶ γὰρ σφέας εὐδὴ καὶ γαληναίῃ περικέεται· οὐδὲ τῶν
 τοῦ ἔτους τροπέων ἀνέχονται, ἀλλ' ἐν μῇ ὥρῃ οἰκεύ-
 362 σιν. ἰδόντες ὧν πρῶτα τὴν σεληναίην οὐκ ἐς πᾶμπαν
 ὁμοίην φαινομένην, ἀλλὰ πολυειδέα τε γιγνομένην καὶ
 ἐν ἄλλοτε ἄλλῃ μορφῇ τροπομένην, ἐδόκεεν αὐτέοισι τὸ
 χοῖμα θωύματος καὶ ἀπορίας ἄξιον. ἔνθεν δὲ ζητέοντες
 εὐθροῦ τουτέων τὴν αἰτίην, ὅτι οὐκ ἴδιον τῇ σεληναίῃ τὸ
 φέγγος, ἀλλὰ οἱ παρ' ἡελίου ἔρχεται. 4. εὐθροῦ δὲ καὶ
 τῶν ἄλλων ἀστέρων τὴν φορὴν, τοὺς δὴ πλάνητας ἡμεῖς
 καλέομεν — μῦνοι γὰρ τῶν ἄλλων ἀστέρων κινέονται —
 φύσιν τε αὐτέων καὶ δυναστείην καὶ ἔργα, τὰ ἕκαστος
 ἐπιτελεῖουσιν. ἐν δὲ καὶ οὐνόματα αὐτέοισιν ἐπέθεσαν,
 οὐκ οὐνόματα, ὡς ἐδόκεον, ἀλλὰ σημεῖα. 5. ταῦτα μὲν
 ὧν Αἰθίοπες ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπέβλεψαν. μετὰ δὲ γείτοσιν
 οὗσιν Αἰγυπτίοισιν ἀτελέα τὸν λόγον παρέδωκαν, Αἰ-
 γύπτιοι δὲ παρὰ σφέων ἐκδεξάμενοι ἡμιεργέα τὴν μαντι-
 κὴν ἐπὶ μέζον ἤγειραν μέτρα τε τῆς ἐκάστου κινήσιος
 ἐσημῆναντο καὶ ἑτέων ἀριθμῶν καὶ μηνέων καὶ ὥρέων
 διατάξαντο. καὶ μηνέων μὲν σφίσι μέτρον ἢ σεληναίῃ καὶ
 363 ἢ ταύτης ἀνκαστροφῇ ἐγένετο. ἔτος δὲ ἥλιος καὶ ἡ τοῦ

ἡελίου περίφορος. 6. οἱ δὲ καὶ ἄλλα ἐμήσαντο πολλὸν
 μέζω τούτων· ἐκ γὰρ δὴ τοῦ παντός ἡέρος καὶ ἀστέρων
 τῶν ἄλλων ἀπλανέων τε καὶ εὐσταθέων καὶ οὐδαμὰ κί-
 νηομένων δυώδεκα μοίρας ἐτάμοντο [ἐν] τοῖσι κινεομέ-
 νοισι, καὶ οἵκεῖα ζῶα ἔοντα ἕκαστον αὐτέων ἐς ἄλλην
 μορφήν μεμιμέαται τὰ μὲν ἐνάλια, τὰ δὲ ἀνθρώπων, τὰ
 δὲ θηρῶν, τὰ δὲ πτηνῶν, τὰ δὲ κτηνέων, 7. ἀπὸ τῶν δὲ
 καὶ ἱερὰ τὰ Αἰγυπτια πολυειδέα ποιεῖται· οὐ γὰρ πάν-
 τες Αἰγυπτιοὶ ἐκ τῶν δυώδεκα μοιρέων πασέων ἐμαν-
 τεύοντο, ἄλλοι δὲ ἀλλοίησι μοιρήσιν ἐχρέοντο· καὶ κριὸν
 μὲν σέβουσιν ὁκόσοι ἐς κριὸν ἀπέβλεπον, ἰχθυῖας δὲ οὐ
 σιτέονται ὁκόσοι ἰχθυῖας ἐπεσημήναντο, οὐδὲ τράγον κτεί-
 νουσιν ὅσοι αἰγόκερων ἤδεσαν, καὶ οἱ ἄλλοι τὰλλα ὡς
 ἕκαστοι ἰλάσκονται. καὶ μὴν καὶ ταῦρον ἐς τιμὴν τοῦ
 ἡεριοῦ ταύρου σεβίζονται, καὶ ὁ Ἄπις αὐτέοις χρῆμα ἱερό-
 τατον τὴν χώραν ἐπινέμεται καὶ οἱ ἐκεῖ μαντήιον ἀνατι- 364
 θέασι σημήιον τῆς ἐκείνου τοῦ ταύρου μαντικῆς. 8. οὐ
 μετὰ πολλὸν δὲ καὶ Αἰβυες ἐπέβησαν τοῦ λόγον· καὶ γὰρ
 τὸ Αἰβύων μαντήιον τὸ Ἄμμωνος, καὶ τοῦτο ἐς τὸν ἡέρα
 καὶ ἐς τὴν τουτέου σοφίην εὔρητο, παρ' ὅσον τὸν Ἄμ-
 μωνα καὶ οὗτοι κριοπρόσωπον ποιεύονται. 9. ἐγνώσαν δὲ
 τουτέων ἕκαστα καὶ Βαβυλωνιοὶ, οὗτοι μὲν, λέγουσι, καὶ
 πρὸ τῶν ἄλλων, ἐμοὶ δὲ δοκέει, πολλὸν ὕστερον ἐς του-
 τέους ὁ λόγος ἀπῆκετο. 10. Ἕλληνες δὲ οὔτε παρ' Αἰθιο-
 πων οὔτε παρ' Αἰγυπτίων ἀστρολογίης πέρι οὐδὲν ἤκου-
 σαν, ἀλλὰ σφίσιν Ὀρφεὺς ὁ Οἰάγρου καὶ Καλλιόπης
 πρῶτος τὰδε ἀπηγγέσατο, οὐ μάλα ἐμφανέως, οὐδὲ ἐς
 φάος τὸν λόγον προήνεγκεν, ἀλλ' ἐς γοητείην καὶ ἱερολο-
 γίην, οὔη διανοίῃ ἐκείνου· πηξάμενος γὰρ λύρην ὄργικ-
 τε ἐποίεετο καὶ τὰ ἱερὰ ἤειδεν· ἡ δὲ λύρη ἐπατάμιος ἐοῦσα
 τὴν τῶν κινεομένων ἀστέρων ἀρμονίην συνεβάλλετο.
 ταῦτα Ὀρφεὺς διέξημενος καὶ ταῦτα ἀνακινέων πάντα

ἐθελγε καὶ πάντων ἐκράτεεν· οὐ γὰρ ἐκείνην τὴν λύρην
 ἐβλεπεν οὐδέ οἱ ἄλλης ἔμελε μουσουργίης, ἀλλ' αὕτη Ὀρ-
 365 φέος ἡ μεγάλη λύρη. Ἕλληνές τε τὰδε τιμέοντες μοίρην
 αὐτῇ ἐν οὐρανῷ ἀπέκριναν καὶ ἀστέρες πολλοὶ καλέου-
 ται λύρη Ὀρφείος. ἦν δέ κοτε Ὀρφέα ἰδῆς ἡ λίθοισιν ἡ
 χροίῃ μεμιμημένον, ἐν μέσῳ ἔξεται ἱκελος αἰδόντι μετὰ
 χερσὶν ἔχων τὴν λύρην· ἀμφὶ δέ μιν ἕωα μυρία ἔστηκεν,
 ἐν οἷς καὶ ἄνθρωπος καὶ ταῦρος καὶ λέων καὶ τῶν ἄλλων
 ἕκαστον. εὐτ' ἂν ἐκεῖνα ἰδῆς, μέμνησό μοι τουτέων, κοίη
 ἐκείνου αἰοιδή, κοίη δὲ καὶ ἡ λύρη, κοῖος δὲ καὶ ταῦρος
 ἡ ὀκοῖος λέων Ὀρφείος ἐπαῖουσιν. εἰ δὲ τὰ λέγω αἷτια
 γνοιῆς, σὺ δὲ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ δέρκεο ἕκαστον τουτέων.
 11. λέγουσι δὲ Τειρεσίην ἄνδρα Βοιωτίου, τοῦ δὴ κλέος
 μαντοσύνης πέρι πολλὸν αἰρέται, τοῦτον τὸν Τειρεσίην
 ἐν Ἑλλήσιν εἰπεῖν, ὅτι τῶν πλαυομένων ἀστέρων οἱ μὲν
 θήλεις, οἱ δὲ ἄρρενες ἔοντες οὐκ ἴσα ἐκτελέουσιν· τῷ καὶ
 μιν διφυέα γενέσθαι καὶ ἀμφίβιον Τειρεσίην μυθολο-
 γέουσιν ἄλλοτε μὲν θήλυν ἄλλοτε δὲ ἄρρενα. 12. Ἀτρεὺς
 δὲ καὶ Θυέστew περὶ τῇ πατρῴῃ βασιλῆῃ φιλονεικεόν-
 των ἤδη τοῖσιν Ἑλλήσιν ἀναφανδὸν ἀστρολογίης τε καὶ
 σοφίης τῆς οὐρανόης μάλιστα ἔμελε, καὶ τὸ ξυνὸν τῶν
 Ἀργείων ἄρχειν ἐγνωσαν ἐωυτῶν ὅστις τοῦ ἑτέρου σο-
 366 φίην προφερέστερος. ἐνθα δὴ Θυέστης μὲν τὸν κριὸν
 σφίσι τὸν ἐν τῷ οὐρανῷ σημηνάμενος ὑπέδειξεν, ἀπὸ
 τέω δὴ ἄρνα χρύσειον Θυέστη γενέσθαι μυθολογέουσιν.
 Ἀτρεὺς δὲ τοῦ ἡελίου πέρι καὶ τῶν ἀνατολέων αὐτείου λό-
 γον ἐποιήσατο, ὅτι οὐκ ἔς ὁμοίην φορὴν ἡελίος τε καὶ ὁ
 κόσμος κινέονται, ἀλλ' ἔς ἀντίξουν ἀλλήλοισι ἀντιδρο-
 μέουσι, καὶ αἱ νῦν δύσεις δοκέουσαι, τοῦ κόσμου δύσεις
 εἶναι, τοῦ ἡελίου ἀνατολαί εἰσι. τὰδε εἰπόντα βασιλέα
 μιν Ἀργεῖοι ἐποιήσαντο, καὶ μέγα κλέος ἐπὶ σοφίᾳ αὐτείου
 ἐγένετο. 13. ἐγὼ δὲ καὶ περὶ Βελλεροφόντew τοιαῦτα φρο-

νέω· πτηνὸν μὲν οἱ γενέσθαι ὡς ἵππον, οὐ μάλα πεί-
 θομαι, δοκέω δέ μιν ταύτην τὴν σοφίην μετέποντα ὑψηλά
 τε φρονέοντα, καὶ ἄστροισιν ὁμιλέοντα ἐς οὐρανὸν οὐχὶ
 τῷ ἵππῳ ἀναβῆναι, ἀλλὰ τῇ διανοίῃ. 14. ἴσα δέ μοι καὶ
 ἐς Φοῖβον τὸν Ἀθάμαντος εἰρήσθω, τὸν δὴ κριῶ χρυσέῳ
 δι' αἰθέρος ἐλάσαι μυθέονται. ναὶ μέντοι καὶ Δαίδαλου
 τὸν Ἀθηναῖον· ξείνη μὲν ἡ ἱστορία, δοκέω γε μὴν οὐκ
 ἔξω ἀστρολογίης, ἀλλὰ οἱ αὐτὸς μάλιστα ἐχρήσατο καὶ
 παιδὶ τῷ ἑωυτοῦ κατηγήσατο. 15. Ἰκαρος δὲ νεότητι καὶ 367
 ἀτασθαλίῃ χρεόμενος καὶ οὐκ ἐπικτὰ διζήμενος, ἀλλ' ἐς
 πόλον ἀερθεὶς τῷ νῶ ἐξέπεσε τῆς ἀληθείης καὶ παντὸς
 ἀπεσφάλῃ τοῦ λόγου καὶ ἐς πέλαγος κατηνέχθη ἀβύσσων
 πρηγμάτων, τὸν Ἕλληνες ἄλλως μυθολογέουσι καὶ κόλ-
 πον ἐπ' αὐτῷ ἐν τῇδε τῇ θαλάσῃ Ἰκάριον εἰκὴ καλέουσι.
 16. τάχα δὲ καὶ Πασιφάη παρὰ Δαίδαλου ἀκούσασα ταύ-
 ρου τε πέρι τοῦ ἐν τοῖς ἄστροισι φαινομένου καὶ αὐτῆς
 ἀστρολογίης εἰς ἔρωτα τοῦ λόγου ἀπλκετο, ὅθεν νομί-
 ζουσιν ὅτι Δαίδαλός μιν τῷ ταύρῳ ἐνύμφευσεν. 17. εἰσὶ
 δὲ οἱ καὶ κατὰ μέρεα τὴν ἐπιστήμην διελόντες ἕκαστοι
 αὐτέων ἄλλα ἐπενοήσαντο, οἱ μὲν τὰ ἐς τὴν σεληναίην,
 οἱ δὲ τὰ ἐς Δίαν, οἱ δὲ τὰ ἐς ἥλιον συναγείραντες δρόμου
 τε αὐτέων πέρι καὶ κινήσιος καὶ δυνάμιος. 18. καὶ Ἐν-
 δυνμίων μὲν τὰ ἐς τὴν σεληναίην διετάξατο· 19. Φαέθων
 δὲ τοῦ ἡλίου δρόμον ἐτεκμήρατο, οὐ μὲν γε ἀτρεκέως,
 ἀλλ' ἀτελέα τὸν λόγον ἀπολιπὼν ἀπέθανεν. οἱ δὲ τὰδε
 ἀγνοέοντες Ἡελίου παῖδα Φαέθοντα δοκέουσι καὶ μῦθον 368
 ἐπ' αὐτέῳ οὐδαμὰ πιστὸν διηγέονται· ἐλθόντα γὰρ μιν
 παρὰ τὸν Ἥλιον τὸν πατέρα αἰτέειν τὸ τοῦ φωτὸς ἄρμα
 ἡμιοχεύειν, τὸν δὲ δοῦναί τε οἱ καὶ ὑποθέσθαι τῆς ἱπ-
 πασίης τὸν νόμον. ὁ δὲ Φαέθων ἐπειδὴ ἀνέβη τὸ ἄρμα,
 ἡλικίῃ καὶ ἀπειρίῃ ἄλλοτε μὲν πρόσγειος ἡμιοχενεν, ἄλ-
 λοτε δὲ πολλὸν τῆς γῆς ἀπαιωρούμενος· τοὺς δὲ ἀνθρώ-

πους κρύος τε καὶ θάλλπος οὐκ ἀνασχετὸν διέφθειρεν. ἐπὶ
 τοῖσι δὴ τὸν Δία ἀγανακτέοντα βαλεῖν πρηστήρι Φαέ-
 θοντα μεγάλῳ. πεσόντα δέ μιν αἱ ἀδελφαὶ περιστᾶσαι
 πένθος μέγα ἐποίηον, ἔστε μετέβαλλον τὰ εἶδεα, καὶ νῦν
 εἰσιν αἰγριοὶ καὶ τὸ ἤλεκτρον ἐπ' αὐτέφω δάκρυον στα-
 λάουσιν. οὐχ οὔτω ταῦτα ἐγένετο οὐδὲ ὅσιον αὐτέοισι πεί-
 θεσθαι, οὐδὲ Ἡέλιος παῖδα ἐποίησατο, οὐδὲ ὁ παῖς αὐ-
 τέφω ἀπέθανε. 20. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλα Ἕλληνες πολλὰ
 μυθώδεα, τοῖσιν ἐγὼ οὐ μάλα τι πείθομαι. κῶς γὰρ δὴ
 ὅσιον πιστεῦσαι παῖδα Αἰνείην τῆς Ἀφροδίτης γενέσθαι
 καὶ Διὸς Μίνω καὶ Ἄρεος Ἀσκάλαφον καὶ Αὐτόλυκον
 Ἑρμέω; ἀλλ' οὗτοι ἕκαστος αὐτέων θεοφιλέες ἐγένοντο
 καὶ σφίσι γενομένοισι τῷ μὲν ἢ Ἀφροδίτῃ, τῷ δὲ ὁ Ζεὺς,
 τῷ δὲ ὁ Ἄρης ἐπέβλεψαν· ὁκόσοι γὰρ δὴ ἀνθρώποισιν
 369 ἐν τῇ γενεῇ ταύτῃ οἰκοδεσποτεύουσιν, οὗτοι ὅκως τοκέες
 ἑωυτοῖσι πάντα ἱκελὰ ἐκτελέουσι καὶ χορὴν καὶ μορφήν
 καὶ ἔργα καὶ διανοίην, καὶ βασιλεὺς μὲν ὁ Μίνως Διὸς
 ἡγεομένον, καλὸς δὲ Αἰνείης Ἀφροδίτης βουλήσει ἐγέ-
 νετο, κλέπτῃ δὲ Αὐτόλυκος, ἣ δὲ οἱ κλεπτικῇ ἐξ Ἑρμέω
 ἀπίκετο. 21. οὐ μὲν ὦν οὐδὲ τὸν Κρόνον ὁ Ζεὺς ἔδωκεν
 οὐδὲ ἐς Τάρταρον ἔριψεν οὐδὲ τὰ ἄλλα ἐμήσατο ὁκόσα
 ἀνθρώποι νομίζουσιν, ἀλλὰ φέρεται γὰρ ὁ Κρόνος τὴν
 ἕξω φορὴν πολλὸν ἀπ' ἡμέων καὶ οἱ νωδρὴ τε ἡ κίνησις
 καὶ οὐ ῥηιδίῃ τοῖσι ἀνθρώποισι ὀρέεσθαι. διὸ δὴ μιν
 ἐστάναι λέγουσιν ὅκως πεπεδημένον. τὸ δὲ βάθος τὸ πολ-
 λὸν τοῦ ἡέρος Τάρταρος καλέεται. 22. μάλιστα δ' ἔκ τε
 Ομήρου τοῦ ποιητέω καὶ τῶν Ἡσιόδου ἐπέων μάθοι ἄν-
 τις τὰ πάλαι τοῖς ἀστρολογέουσιν ὁμοφωνέοντα. εὐτ' ἂν
 δὲ τὴν σειρὴν τοῦ Διὸς ἀπηγένηται καὶ τοῦ Ἡελίου τὰς
 βόας, τὰ δὴ ἐγὼ ἡματα εἶναι συμβάλλομαι, καὶ τὰς πό-
 λιας τὰς ἐν τῇ ἀσπίδι Ἡφαίστος ἐποίησατο καὶ τὸν χορὸν
 καὶ τὴν ἀλωήν. τὰ μὲν γὰρ ὁκόσα ἐς τὴν Ἀφροδίτην

αὐτέῳ καὶ τοῦ Ἄρεος τὴν μοιχείην λέλεκται καὶ τὰ ἐμφα-
νέα οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆσδε τῆς σοφίης πεποιημένα· ἡ
γὰρ δὴ ὦν Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεος ὁμοδομίῃ τὴν Ὀμή-
ρου ἀοιδὴν ἀπεργάζεται· ἐν ἄλλοισι δὲ ἔπеси τὰ ἔργα 370
ἐκάστου αὐτέων διωρίσατο τῇ Ἀφροδίτῃ μὲν εἰπών,

ἀλλὰ σὺ γ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο·

τὰ δὲ τοῦ πολέμου,

ταῦτα δ' Ἄρηι θοῶ καὶ Ἀθήνῃ πάντα μελήσει.

23. ἅπερ οἱ παλαιοὶ ἰδόντες μάλιστα μαντηίῃσιν ἐχρέοντο
καὶ οὐ πάρεργον αὐτέην ἐποιέοντο, ἀλλ' οὔτε πόλιας
ῥιζίζον οὔτε τείχεα περιεβάλλοντο οὔτε φόνους ἐργάζοντο
οὔτε γυναικας ἐγάμεον, πρὶν ἂν δὴ παρὰ μάντεων ἀκοῦ-
σαι ἕκαστα· καὶ γὰρ δὴ τὰ μαντήια αὐτέοισι οὐκ ἔξω
ἀστρολογίης ἦν, ἀλλὰ παρὰ μὲν Δελφοῖσι παρθένος ἔχει
τὴν προφητείην σύμβολον τῆς παρθένου τῆς οὐρανίης,
καὶ δράκων ὑπὸ τῷ τρίποδι φθέγγεται, ὅτι καὶ ἐν τοῖσι
ἄστροισι δράκων φαίνεται, καὶ ἐν Διδύμοις δὲ μαντήιον
τοῦ Ἀπόλλωνος, ἑμοὶ δοκέει, καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἡερίων
Διδύμων ὀνομάζεται. 24. οὕτω δὲ αὐτέοισι χρῆμα ἱρό-
τατον ἢ μαντοσύνη ἐδόκεεν, ὥστε δὴ Ὀδυσσεὺς ἐπειδὴ
ἔκαμε πλανεόμενος, ἐθελήσας ἀτρεκέες ἀκοῦσαι περὶ τῶν
ἔωντοῦ πρηγμάτων ἐς τὸν Ἀτθὴν ἀπύκετο, οὐκ „ὄφρα ἰδῇ 371
νέκυας καὶ ἀτερπέα χῶρον,“ ἀλλ' εἰς λόγους ἐλθεῖν Τει-
ρεσίῃ ἐπιθυμῶν. καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν χῶρον ἦλθεν, ἐνθα
οἱ Κίρκη ἐσήμηνε, καὶ ἔσκαψε τὸν βόθρον καὶ τὰ μῆλα
ἔσφαξε, πολλῶν νεκρῶν παρεόντων, ἐν τοῖσι καὶ τῆς μη-
τρὸς τῆς ἑωυτοῦ, τοῦ αἵματος πιεῖν ἐθελόντων οὐ πρό-
τερον ἀπῆκεν οὐδενὶ οὐδὲ αὐτέῃ τῇ μητρί, πρὶν Τειρε-
σίην γεύσασθαι καὶ ἐξανγκάσαι εἰπεῖν οἱ τὸ μαντήιον·
καὶ ἀνέσχετο διψῶσαν ὀρέων τῆς μητρὸς τὴν σκιάν.

25. Λακεδαιμονίοισι δὲ Λυκούργος τὴν πολιτήην πᾶσαι

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διατάξατο καὶ νόμους σφίσι ἐποιήσατο
 μηδαμὰ μηδὲ ἐς πόλεμον προχωρέειν πρὶν τὴν σεληναίην
 πλήρεα γενέσθαι· οὐ γὰρ ἴσην ἐνόμιζεν εἶναι τὴν δυνα-
 στείην αὐξανομένης τῆς σεληναίης καὶ ἀφανιζομένης,
 πάντα δὲ ὑπ' αὐτῇ διοικέσθαι. 26. ἀλλὰ μούνοι Ἀρκά-
 δες ταῦτα οὐκ ἐδέξαντο οὐδὲ ἐτίμησαν ἀστρολογίην, ἀνοίη
 δὲ καὶ ἀσοπίη λέγουσι καὶ τῆς σεληναίης ἔμμεναι πρόγε-
 νέστεροι. 27. οἱ μὲν ὦν πρὸ ἡμέων οὕτω κάρτα ἦσαν φι-
 λομάντιες, οἱ δὲ νῦν οἱ μὲν αὐτέων ἀδύνατα εἶναι λέγου-
 σιν ἀνθρώποισι τέλος εὐρασθαι μαντικῆς — οὐ γὰρ εἶναι
 372 μιν οὔτε πιστὴν οὔτε ἀληθέα, οὐδὲ τὸν Ἄρεα ἢ τὸν Δία
 ἐν τῷ οὐρανῷ ἡμέων ἕνεκα κινέσθαι, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀν-
 θρωπῶν προηγημάτων οὐδεμίην ὥρην ἐκεῖνοι ποιοῦνται
 οὐδ' ἔστιν αὐτέοισι πρὸς τὰδε κοινωνίη, κατὰ σφέας δὲ
 χρεΐη τῆς περιφορῆς ἀναστρέφονται. 28. ἄλλοι δὲ ἀστρο-
 λογίην ἀπειδέα μὲν, ἀνωφελέα δ' εἶναι λέγουσιν· οὐ γὰρ
 ὑπὸ μαντοσύνῃ ἀλλάσσεσθαι ὁκόσα τῇσι μοίρῃσι δοκέον-
 τα ἐπέρχεται. 29. ἐγὼ δὲ πρὸς τὰδε ἄμφω ἐκεῖνα ἔχω εἰ-
 πεῖν, ὅτι οἱ μὲν ἀστέρες ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν σφετέρην
 εἰλέονται, πάρεργον δὲ σφίσι τῆς κινήσιος τῶν κατ' ἡμέας
 ἕκαστον ἐπιγίγνεται. ἢ ἐθέλεις ἵππου μὲν θέοντος καὶ ὀρ-
 νίθων καὶ ἀνδρῶν κινεομένων λίθους ἀνασαλεύεσθαι καὶ
 373 κάρφεα δυνέεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων τοῦ δρόμου, ὑπὸ δὲ
 τῇ δίνῃ τῶν ἀστέρων μηδὲν ἄλλο γίνεσθαι; καὶ ἐκ μὲν
 ὀλίγου πυρὸς ἀπορροίη ἐς ἡμέας ἔρχεται, καὶ τὸ πῦρ οὐ
 δι' ἡμέας καίει τι οὐδέ οἱ μέλει τοῦ ἡμετέρου θάλλεος,
 ἀστέρων δὲ οὐδεμίην ἀπορροίην δεχόμεθα; καὶ μέντοι τῇ
 ἀστρολογίῃ τὰ μὲν φαῦλα ἐσθλὰ ποιῆσαι ἀδύνατά ἐστιν
 οὐδὲ ἀλλάξαι τι τῶν ἀπορρεόντων προηγημάτων, ἀλλὰ τοὺς
 χρεομένους τὰδε ὠφελεῖ, τὰ μὲν ἐσθλὰ εἰδότας ἀπιξό-
 μενα πολλὸν ἀπόπροσθεν εὐφρανεῖ, τὰ δὲ φαῦλα εὐ-
 μαρέως δέχονται· οὐ γὰρ σφίσι ἀγνοέουσιν ἐπέρχεται,

ἀλλ' ἐν μελέτῃ καὶ προσδοκίῃ θήϊδια καὶ πρηέα ἡγέεται.
τάδε ἀστρολογίης πέρι ἐγὼν ὑπολαμβάνω.

ΔΗΜΩΝ ΑΚΤΟΣ ΒΙΟΣ.

374

1. Ἐμελλεν ἄρα μηδὲ ὁ καθ' ἡμᾶς βίος τὸ παντάπα-
σιν ἄμοιρος ἔσεσθαι ἀνδρῶν λόγου καὶ μνήμης ἀξίων,
ἀλλὰ καὶ σώματος ἀρετὴν ὑπερφυῖ καὶ γνώμην ἄκρως
φιλόσοφον ἐκφαίνειν· λέγω δὲ εἰς τε τὸν Βοιωτίον Σώ-
στρατον ἀναφέρων, ὃν Ἡρακλέα οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν καὶ
ᾧοντο εἶναι, καὶ μάλιστα εἰς Δημόνακτα τὸν φιλόσοφον,
οὓς καὶ εἶδον αὐτοὺς καὶ ἰδὼν ἐθαύμασα, θατέρω δὲ τῷ
Δημόνακτι καὶ ἐπὶ μήκιστον συνεγενόμην. περὶ μὲν οὖν
Σωστράτου ἐν ἄλλῳ βιβλίῳ γέγραπται μοι καὶ δεδήλω-
ται μέγεθός τε αὐτοῦ καὶ ἰσχύος ὑπερβολὴ καὶ ἡ ὑπαι-
θρος ἐν τῷ Παρνασσῷ δίαίτα καὶ ἡ ἐπὶ πόας εὐνὴ καὶ τρο- 375
φαί ὄρειοι καὶ ἔργα οὐκ ἀπαρδὰ τοῦ ὀνόματος καὶ ὅσα ἡ
ληστὰς αἰρων ἐπραξεν ἡ ὁδοποιῶν τὰ ἄβατα ἡ γεφυρῶν
τὰ δύσπορα.

2. Περὶ δὲ Δημόνακτος ἤδη δίκαιον λέγειν ἀμφοῖν
ἔνεκα, ὥς ἐκεῖνός τε διὰ μνήμης εἴῃ τοῖς ἀρίστοις τὸ γε
κατ' ἐμὲ καὶ οἱ γενναιότατοι τῶν νέων καὶ πρὸς φιλο-
σοφίαν ὀρώντες ἔχοιεν μὴ πρὸς τὰ ἀρχαῖα μόνα τῶν πα-
ραδειγμάτων σφᾶς αὐτοὺς ὀνημίζειν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἡμε-
τέρου βίου κανόνα προτίθεσθαι καὶ ζηλοῦν ἐκεῖνον ἀρι-
στου ὧν οἶδα ἐγὼ φιλοσόφων γενόμενον. 3. ἦν δὲ τὸ μὲν
γένος Κύπριος, οὐ τῶν ἀφανῶν ὅσα εἰς ἀξίωμα πολιτι-
κὸν καὶ κτήσιν. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ πάντων τούτων ὑπεράνω 376
γενόμενος καὶ ἀξιώσας ἑαυτὸν τῶν καλλίστων πρὸς φιλο-
σοφίαν ὠρμησεν οὐκ Ἀγαθοβούλου μὰ Δί' οὐδὲ Δημη-
τρίου πρὸ αὐτοῦ οὐδὲ Φαικτῆτος ἐπεγειράντων, ἀλλὰ

πᾶσι μὲν συνεγένετο τούτοις καὶ ἔτι Τιμοκράτει τῷ Ἡρα-
 κλεώτῃ σοφῷ ἀνδρὶ φωνήν τε καὶ γνώμην μάλιστα κε-
 κοσμημένῃ· ἀλλ' ὁ γὰρ Δημόναξ οὐχ ὑπὸ τούτων τινός,
 ὡς ἔφην, παρακληθεὶς, ἀλλ' οἰκείας πρὸς τὰ καλὰ ὁρμῆς
 καὶ ἐμφύτου πρὸς φιλοσοφίαν ἔρωτος ἐκ παίδων εὖ-
 θυς κεινημένος ὑπερεῖδε μὲν τῶν ἀνθρωπείων ἀγαθῶν
 ἀπάντων, ὅλον δὲ παραδοὺς ἑαυτὸν ἐλευθερίᾳ καὶ παρ-
 ρησίᾳ διετέλεσεν αὐτός τε ὀρθῶ καὶ ὕμει καὶ ἀνεπιλήπτῳ
 βίῳ χρώμενος καὶ τοῖς ὁρῶσι καὶ ἀκούουσι παράδειγμα
 παρέχων τὴν ἑαυτοῦ γνώμην καὶ τὴν ἐν τῷ φιλοσοφεῖν
 ἀλήθειαν. 4. οὐ μὴν ἀνίπτους γε ποσὶ, τὸ τοῦ λόγου,
 πρὸς ταῦτα ἦξεν, ἀλλὰ καὶ ποιηταῖς σύντροφος ἐγένετο
 377 καὶ τῶν πλείστων ἐμνηστο καὶ λέγειν ἤσκητο καὶ τὰς ἐν
 φιλοσοφίᾳ προαιρέσεις οὐκ ἐπ' ὀλίγον οὐδὲ κατὰ τὴν
 παροιμίαν ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ ἀψάμενος ἠπίστατο, καὶ το
 σῶμα δὲ ἐγεγύμναστο καὶ πρὸς καρτερίαν διεπαιπύνητο,
 καὶ τὸ ὅλον ἐμεμελήκει αὐτῷ μηδενὸς ἄλλου προσδεᾶ εἶ-
 ναι· ὥστε ἐπεὶ καὶ ἔμαθεν οὐκέτι ἑαυτῷ διαρκῶν, ἐκὼν
 ἀπῆλθε τοῦ βίου πολὺν ὑπὲρ αὐτοῦ λόγον τοῖς ἀρίστοις
 τῶν Ἑλλήνων καταλιπών. 5. φιλοσοφίας δὲ εἶδος οὐχ ἔν
 ἀποτεμόμενος, ἀλλὰ πολλὰ ἐς ταὐτὸ καταμίξας οὐ πάννυ
 τι ἐξέφαινε τίνι αὐτῶν ἔχαιρεν· ἐφκει δὲ τῷ Σωκράτει
 μᾶλλον ᾧκειώσθαι, εἰ καὶ τῷ σχήματι καὶ τῇ τοῦ βίου
 ῥεστώνῃ τὸν Σινωπέα ξηλοῦν ἔδοξεν, οὐ παραχαράττων
 τὰ εἰς τὴν δίαίταν, ὡς θαυμάζοιτο καὶ ἀποβλέποιτο ὑπὸ
 τῶν ἐντυγχανόντων, ἀλλ' ὁμοδίατος ἅπασιν ὦν καὶ πε-
 ζὸς καὶ οὐδ' ἐπ' ὀλίγον τύφῳ κάτοχος συνῆν καὶ ξυνε-
 378 πολιτευέτο, β. τὴν μὲν τοῦ Σωκράτους εἰρωνεῖαν οὐ
 προσιέμενος, χάριτος δὲ Ἀττικῆς μεστὰς ἀποφαίνων τὰς
 συνουσίας, ὡς τοὺς προσομιλήσαντας ἀπιέναι μήτε κατα-
 φρονήσαντας ὡς ἀγεννοὺς μήτε τὸ σκυθρωπὸν τῶν ἐπι-
 τιμήσεων ἀποφεύγοντας, παντοίους δὲ ὑπ' εὐφροσύνης

γενομένους καὶ κοσμιωτέρους παρὰ πολὺ καὶ παιδοτε-
 ρους καὶ πρὸς τὸ μέλλον εὐέλπιδας. 7. οὐδὲ πώποτε γοῦν
 ὥφθη κεκραγὼς ἢ ὑπερδιατεινόμενος ἢ ἀγανακτῶν οὐδ'
 εἰ ἐπιτιμᾶν τῷ θεοί, ἀλλὰ τῶν μὲν ἁμαρτημάτων καθή-
 πτετο, τοῖς δὲ ἁμαρτάνουσι συνεγίνωσκε, καὶ τὸ παρὰ-
 δεῖγμα παρὰ τῶν ἱατρῶν ἡξίου λαμβάνειν τὰ μὲν νοσή-
 ματα ἰωμένων, ὄργῃ δὲ πρὸς τοὺς νοσοῦντας οὐ χρωμέ-
 νων· ἡγρεῖτο γὰρ ἀνθρώπου μὲν εἶναι τὸ ἁμαρτάνειν,
 θεοῦ δὲ ἢ ἀνδρὸς ἰσοθέου τὰ πταισθέντα ἐπανορθοῦν.
 8. τοιοῦτῳ δὴ βίῳ χρώμενος εἰς ἑαυτὸν μὲν οὐδενὸς ἐδεῖ-
 το, φίλοις δὲ συνέπραττε τὰ εἰκότα, καὶ τοὺς μὲν εὐτυ-
 χεῖν δοκοῦντας αὐτῶν ὑπεμίμνησκεν ὥς ἐπ' ὀλιγοχρο-
 νίοις τοῖς δοκοῦσιν ἀγαθοῖς ἐπαιρουμένους, τοὺς δὲ ἢ
 πενίαν ὀδυρομένους ἢ φνυγὴν δυσχεραίνοντας ἢ γῆρας ἢ
 νόσον αἰτιωμένους σὺν γέλῳ παρεμυθεῖτο, οὐχ ὁρῶν-
 τας ὅτι μετὰ μικρὸν αὐτοῖς παύσεται μὲν τὰ ἀνιῶντα,
 λήθη δέ τις ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ ἐλευθερίᾳ μακρὰ πάν- 379
 τας ἐν ὀλίγῳ καταλήφεται. 9. ἔμελε δὲ αὐτῷ καὶ ὑδελφούς
 στασιάζοντας διαλλάττειν καὶ γυναιξὶ πρὸς τοὺς γεραμη-
 κότας εἰρήνην προτανεύειν· καὶ πού καὶ δήμοις ταρατ-
 τομένοις ἐμμελῶς διελέχθη καὶ τοὺς πλείστους αὐτῶν
 ἐπεισεν ὑπουργεῖν τῇ πατρίδι τὰ μέτρια, τοιοῦτός τις ἦν
 ὁ τρόπος τῆς φιλοσοφίας αὐτοῦ, πρᾶος καὶ ἡμερος καὶ
 παιδρός. 10. μόνον αὐτὸν ἡνία φίλου νόσος ἢ θάνατος,
 ὡς ἂν καὶ τὸ μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῶν τὴν
 φιλίαν ἡγούμενον· καὶ διὰ τοῦτο φίλος μὲν ἦν ἅπασι καὶ
 οὐκ ἔστιν ὄντινα οὐκ οἰκεῖον ἐνόμιζεν, ἀνθρωπὸν γε ὄν-
 τα. πλεόν δὲ ἢ ἔλαττον ἔχαιρε συνῶν ἐνίοις αὐτῶν, μό-
 νοις ἐξιστάμενος ὁπόσοι ἂν ἐδόκουν αὐτῷ ὑπὲρ τὴν τῆς
 θεραπείας ἐλπίδα διαμαρτάνειν. καὶ πάντα ταῦτα μετὰ
 Χαρίτων καὶ Ἀφροδίτης αὐτῆς ἐπραττέ τε καὶ ἔλεγεν, ὡς
 αἰεὶ, τὸ κωμικὸν ἐκείνο, τὴν πειθῶ τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ

ἐπικαθῆσθαι. 11. τοιγαροῦν καὶ Ἀθηναίων ὃ τε σύμπας
 ὄμιλος καὶ οἱ ἐν τέλει ὑπερφυῶς ἐθαύμαζον αὐτὸν καὶ
 διετέλουν ὥς τινα τῶν κρειττόνων προσβλέποντες. καίτοι
 ἐν ἀρχῇ προσέκρουε τοῖς πολλοῖς αὐτῶν καὶ μῖσος οὐ
 μείον τοῦ [Σωκράτους] παρὰ τοῖς πλήθεσιν ἐκτίσματο ἐπὶ
 380 τε τῇ παρρησίᾳ καὶ ἐλευθερίᾳ, καὶ τινες ἐπ' αὐτὸν συνέ-
 στησαν Ἄνυτοι καὶ Μέλητοι τὰ αὐτὰ κατηγοροῦντες ἅπερ
 κἀκείνου οἱ τότε, ὅτι οὔτε θύων ὥφθη πώποτε οὔτε
 ἐμνήθη μόνος ἀπάντων ταῖς Ἐλευσινίαις· πρὸς ἅπερ ἄν-
 δρείως μάλα στεφανωσάμενος καὶ καθαρὸν ἱμάτιον ἀνα-
 λαβὼν καὶ παρελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὰ μὲν ἐμμελῶς,
 τὰ δὲ καὶ τραχυτέρου ἢ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν ἀπε-
 λογίσματο· πρὸς μὲν γὰρ τὸ μὴ τεθνέσκειν πώποτε τῇ
 Ἀθηνᾷ, Μὴ θαυμάσητε, ἔφη, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ
 μὴ πρότερον αὐτῇ ἔθυσα, οὐδὲ γὰρ δεῖσθαι αὐτὴν τῶν
 παρ' ἐμοῦ θυσίων ὑπελάμβανον. πρὸς δὲ θιάτερον, τὸ
 τῶν μυστηρίων, ταύτην ἔφη ἔχειν αἰτίαν τοῦ μὴ κοινω-
 νῆσαι σφίσι τῆς τελετῆς, ὅτι, ἂν τε φαῦλα ἢ τὰ μυστή-
 ρια, οὐ σιωπήσεται πρὸς τοὺς μηδέπω μεμνημένους, ἀλλ'
 ἀποτρέψει αὐτοὺς τῶν ὀργίων, ἂν τε καλὰ, πᾶσιν αὐτὰ
 ἐξαγορεύσειν ὑπὸ φιλανθρωπίας· ὥστε τοὺς Ἀθηναίους
 ἤδη λίθους ἐπ' αὐτὸν ἐν ταῖν χεροῖν ἔχοντας πράους αὐ-
 τῷ καὶ ἴλεως γενέσθαι ἀντίκα καὶ τὸ ἅπ' ἐκείνου ἀρξα-
 μένους τιμᾶν καὶ αἰδεῖσθαι καὶ τὰ τελευταῖα θαυμάζειν,
 καίτοι εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῶν πρὸς αὐτοὺς λόγων τραχυτέρῳ
 ἐχρήσατο τῷ προοιμίῳ· Ἄνδρες γάρ, ἔφη, Ἀθηναῖοι, ἐμὲ
 μὲν ὀρῶντες ἐστεφανωμένον ὑμεῖς ἤδη κάμει καταθύσατε,
 τὸ γὰρ πρότερον οὐκ ἐκαλλιερήσατε.

381 12. Βούλομαι δὲ ἐνία παραθέσθαι τῶν εὐστόχως τε
 ἅμα καὶ ἀστείως ὑπ' αὐτοῦ λελεγμένων, ἀρξασθαι δὲ ἀπὸ
 Φαβωρίνου καλὸν καὶ ὦν πρὸς ἐκεῖνον εἶπεν. ἐπεὶ γὰρ ὁ
 Φαβωρίνος ἀκούσας τινὸς ὡς ἐν γέλῳ ποιοῖτο τὰς ὁμι-

λίας αὐτοῦ καὶ μάλιστα τῶν ἐν αὐταῖς μελῶν τὸ ἐπικε-
κλασμένον σφόδρα ὥς ἀγεννὲς καὶ γυναικεῖον καὶ φιλο-
σοφία ἥκιστα πρόπον, προσελθὼν ἡρώτα τὸν Δημώ-
νακτα, τίς ὦν χλευάζει τὰ αὐτοῦ. Ἀνθρωπος, ἔφη, οὐκ
εὐαπάτητα ἔχων τὰ ὦτα. ἐγκειμένου δὲ τοῦ σοφιστοῦ καὶ
ἐρωτῶντος, τίνα δὲ καὶ ἐφόδια ἔχων, ὦ Δημόναξ, ἐκ
παιδείας εἰς φιλοσοφίαν ἤκεις; Ὅρχεις, ἔφη. 13. ἄλλοτε
δὲ ποτε ὁ αὐτὸς προσελθὼν ἡρώτα τὸν Δημόνακτα, τίνα
αἵρεσιν ἀσπάζεται μᾶλλον ἐν φιλοσοφίᾳ. ὁ δέ, Τίς γάρ
σοι εἶπεν ὅτι φιλοσοφῶ; καὶ ἀπιὼν ἤδη παρ' αὐτοῦ μάλα
ἠδὺ ἐγέλασε. τοῦ δὲ ἐρωτήσαντος, ἐφ' ὅτῳ γελᾷ, ἐκείνος
ἔφη, Γελοῖόν μοι εἶναι ἔδοξεν, εἰ σὺ ἀπὸ τοῦ πάγωνος
ἀξιοῖς κρίνεσθαι τοὺς φιλοσοφοῦντας αὐτὸς πάγωννα οὐκ
ἔχων. 14. τοῦ δὲ Σιδωνίου ποτὲ σοφιστοῦ Ἀθήνησιν εὐ-
δοκιμοῦντος καὶ λέγοντος ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπαινὸν τινα τοιοῦ-
τον, ὅτι πάσης φιλοσοφίας πεπείραται — οὐ χεῖρον δὲ
αὐτὰ εἶπεν ἢ ἔλεγεν. Ἐὰν Ἀριστοτέλης με καλῇ ἐπὶ τὸ
Λύκειον, ἔσομαι. ἂν Πλάτων ἐπὶ τὴν Ἀκαδημίαν, ἀφί-
ξομαι. ἂν Ζήνων, ἐπὶ τῇ Ποικίλῃ διατρίψω. ἂν Πυθα-
γόρας καλῇ, σιωπήσομαι. ἀναστὰς οὖν ἐκ μέσων τῶν 382
ἀκροωμένων, Οὗτος, ἔφη προσεειπὼν τὸ ὄνομα, καλεῖ σε
Πυθαγόρας. 15. Πύθωνος δὲ τινος τῶν ἐν Μακεδονίᾳ
εὐπαρέφρων νεανίσκου ὠραίου ἐρεσχηλοῦντος αὐτὸν καὶ
προτείνοντος ἐρώτημά τι σοφιστικὸν καὶ κελεύοντος εἶ-
πεῖν τοῦ συλλογισμοῦ τὴν λύσιν, Ἐν, ἔφη, οἶδα, τέκνον,
ὅτι περαίνει. ἀγανακτήσαντος δὲ ἐκείνου ἐπὶ τῷ τῆς ἀμ-
φιβολίας σκώμματι καὶ συναπειλήσαντος, Ἀντίκα σοι
μάλα τὸν ἄνδρα δείξω, ὁ δὲ σὺν γέλῳ ἡρώτησε, Καὶ
γὰρ ἄνδρα ἔχεις; 16. ἐπεὶ δὲ τις ἀθλητὴς καταγελασθεὶς
ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι ἐσθῆτα ὥφθη ἀνδρινὴν ἀμπεχόμενος
Ὀλυμπιονίκης ὦν, ἐπάταξεν αὐτὸν εἰς τὴν κεφαλὴν λίθῳ
καὶ αἷμα ἐρρῦη, οἱ μὲν παρόντες ἡγανάκτουσιν ὥς αὐτὸς

- ἐκαστος τετυπτημένος καὶ ἐβόων ἐπὶ τὸν ἀνθύπατον λέ-
ναι, ὁ δὲ Δημόναξ, Μηθαμῶς, ἔφη, ὦ ἄνδρες, πρὸς τὸν
ἀνθύπατον, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἱατρὸν. 17. ἐπεὶ δέ ποτε καὶ χρυ-
σοῦν δακτύλιον ὁδῶ βαδίζων εὔρε, γραμματίου ἐν ἀγορᾷ
προθεὶς ἡξίου τὸν ἀπολέσαντα, ὅστις εἶη τοῦ δακτυλίου
383 δεσπότης, ἤκειν καὶ εἰπόντα ὀλκὴν αὐτοῦ καὶ λίθον καὶ
τύπον ἀπολαμβάνειν· ἤκεν οὖν τις μειρακίσκος ὠραῖος
αὐτὸς ἀπολωλεκέναι λέγων. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὑγιὲς ἔλεγεν,
Ἄπιθι, ἔφη, ὦ παῖ, καὶ τὸν ἑαυτοῦ δακτύλιον φύλαττε,
τοῦτον γὰρ οὐκ ἀπολώλεκας. 18. τῶν δὲ ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων
βουλῆς τις Ἀθηνησιν υἱὸν αὐτῷ δείξας πάνυ ὠραῖον, θη-
λυδριὰν δὲ καὶ διακεκλασμένον, Προσαγορεύει σε, ἔφη,
ὁ ἐμὸς υἱὸς οὐτοσί, καὶ ὁ Δημόναξ, Καλός, ἔφη, καὶ
σοῦ ἄξιος καὶ τῇ μητρὶ ὅμοιος. 19. τὸν δὲ Κυνικὸν ἐν
ἄρκτον δέρματι φιλοσοφοῦντα οὐχ Ὀνωράτου, ὥσπερ
ὠνομάζετο, ἀλλ' Ἀρκεσίλαον καλεῖν ἡξίου. 20. ἐρωτή-
σαντος δέ τινος, τίς αὐτῷ ὄρος εὐδαιμονίας εἶναι δοκεῖ,
Μόνον εὐδαίμονα, ἔφη, τὸν ἐλεύθερον· ἐκείνου δὲ φή-
σαντος πολλοὺς ἐλευθέρους εἶναι, Ἄλλ' ἐκείνου νομίζω
τὸν μῆτε ἐλπίζοντά τι μῆτε δεδιότα· ὁ δέ, Καὶ πῶς ἂν,
ἔφη, τοῦτό τις δύναιτο; ἅπαντες γὰρ ὡς τὸ πολὺ τού-
τοις δεδουλώμεθα. Καὶ μὴν, ἔφη, εἰ κατανοήσεις τὰ τῶν
384 ἀνθρώπων πράγματα, εὖροις ἂν αὐτὰ οὔτε ἐλπίδος οὔτε
φόβου ἄξια, παυσομένων πάντως καὶ τῶν ἀνιαρῶν καὶ
τῶν ἡδέων. 21. Περεργίνου δὲ τοῦ Πρωτέως ἐπιτιμῶν-
τος αὐτῷ, ὅτι ἐγέλα τὰ πολλὰ καὶ τοῖς ἀνθρώποις προσέ-
παιζε, καὶ λέγοντος, Δημόναξ, οὐ κυνᾶς, ἀπεκρίνατο,
Περεργῖνε, οὐκ ἀνθρωπίξεις. 22. καὶ μὴν καὶ φυσικὸν
τινα περὶ τῶν ἀντιπόδων διαλεγόμενον ἀναστήσας καὶ
ἐπὶ φρέαρ ἀγαγὼν καὶ δείξας αὐτῷ τὴν ἐν τῷ ὕδατι σκιὰν
ἤρετο, Τοιούτους ἄρα τοὺς ἀντίποδας εἶναι λέγεις;
23. ἀλλὰ καὶ μάγον τινὸς εἶναι λέγοντος καὶ ἐπωδᾶς

ἔχειν ἰσχυράς, ὥς ὑπ' αὐτῶν ἅπαντας ἀναπείθειν καὶ
παρέχειν αὐτῷ ὅποσα βούλεται, Μὴ θαύμαζε, ἔφη· καὶ
γὰρ αὐτὸς ὁμότεχνός εἰμί σοι, καὶ εἰ βούλει, ἔπου πρὸς
τὴν ἀρτόπωλιν καὶ ὄψει με διὰ μιᾶς ἐπωδῆς καὶ μικροῦ
του φαρμάκου πείθοντα αὐτὴν δοῦναι μοι τῶν ἄρτων,
αἰνιττόμενος τὸ νόμισμα ὡς τὰ ἴσα τῇ ἐπωδῇ δυνάμενον.
24. ἐπεὶ δὲ Ἡρώδης ὁ πᾶν ἐπένθει τὸν Πολυδεύκην πρὸ
ᾧρας ἀποθανόντα καὶ ἡξίου ὄχημα ζεύγνυσθαι αὐτῷ καὶ
ἵππους παρίστασθαι ὡς ἀναβησομένῳ καὶ δεῖπνον παρα- 385
σκευάζεσθαι, προσελθὼν, Παρὰ Πολυδεύκους, ἔφη, κο-
μίσσω σοὶ τινα ἐπιστολήν. ἡσθέντος δὲ ἐκείνου καὶ οἴη-
θέντος ὅτι κατὰ τὸ κοινὸν καὶ αὐτὸς συντρέχει τοῖς ἄλ-
λοις τῷ πᾶθει αὐτοῦ, καὶ εἰπόντος, Τί οὖν, ὦ Δημόναξ,
Πολυδεύκης ἀξιοῖ; Αἰτιᾶται σε, ἔφη, ὅτι μὴ ἤδη πρὸς
αὐτὸν ἔπει. 25. ὁ δ' αὐτὸς υἱὸν πενθοῦντι καὶ ἐν σκότῳ
ἑαυτὸν καθείρξαντι προσελθὼν ἔλεγε μάργος τε εἶναι καὶ
δύνασθαι ἀναγαγεῖν τοῦ παιδὸς τὸ εἶδωλον, εἰ μόνον
αὐτῷ τρεῖς τινὰς ἀνθρώπους ὀνομάσειε μηδένα πώποτε
πεπευθηκότας· ἐπὶ πολὺ δὲ ἐκείνου ἐνδοιάσαντος καὶ
ἀποροῦντος — οὐ γὰρ εἶχε τινα, οἶμαι, εἰπεῖν τοιοῦτον —
Εἴτ', ἔφη, ὦ γελοῖε, μόνος ἀφόρητα πάσχειν νομίζεις
μηδένα ὄρων πένθους ἅμοιρον; 26. καὶ μὴν ἀκείνων
καταγελαῖν ἡξίου τῶν ἐν ταῖς ὁμιλίαις πᾶν ἀρχαίοις καὶ
ξένοις ὀνόμασι χρωμένων· ἐν γοῦν ἐρωτηθέντι ὑπ' αὐ-
τοῦ λόγον τινα καὶ ὑπεραττικῶς ἀποκριθέντι, Ἐγὼ μὲν
σε, ἔφη, ὦ ἐταῖρε, νῦν ἡρώτησα, σὺ δέ μοι ὡς ἐπ' Ἀγα-
μέμνονος ἀποκρίνη. 27. εἰπόντος δὲ τινος τῶν ἐταίρων,
Ἀπίωμεν, Δημόναξ, εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον καὶ προσευξώ- 386
μεθα ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ, Παιν, ἔφη, κωφὸν ἡγῆ τὸν Ἀσκλη-
πιόν, εἰ μὴ δύναται κἀντεῦθεν ἡμῶν εὐχομένων ἀκούειν.
28. ἰδὼν δὲ ποτε δύο τινὰς φιλοσόφους κοιμῶν ἀπαιδεύ-
τως ἐν ζητήσει ἐρίζοντας καὶ τὸν μὲν ἄτοπα ἐρωτῶντα,

- τὸν δὲ οὐδὲν πρὸς λόγον ἀποκρινόμενον, Οὐ δοκεῖ ὑμῖν, ἔφη, ὦ φίλοι, ὁ μὲν ἕτερος τούτων τράγον ἀμέλγειν, ὁ δὲ αὐτῷ κόσκινον ὑποτιθέναι; 29. Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Περιπατητικοῦ μέγα φρονεῦντος ὅτι μόνος αὐτός ἐστι καὶ πρῶτος τῶν διαλεκτικῶν, ἔφη, Καὶ μὴν, ὦ Ἀγαθόκλεις, εἰ μὲν πρῶτος, οὐ μόνος, εἰ δὲ μόνος, οὐ πρῶτος. 30. Κεθήγρου δὲ τοῦ ὑπατικοῦ, ὁπότε διὰ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπῆει πρεσβεύσων τῷ πατρί, πολλὰ καταγέλαστα καὶ λέγοντος καὶ ποιούντος, ἐπειδὴ τῶν ἐταίρων τις ὁρῶν ταῦτα ἔλεγεν αὐτὸν μέγα κάθαρμα εἶναι, Μὰ 387 τὸν Δί', ἔφη ὁ Δημῶναξ, οὐδὲ μέγα. 31. καὶ Ἀπολλώνιον δὲ ποτε τὸν φιλόσοφον ἰδὼν μετὰ πολλῶν τῶν μαθητῶν ἐξελαύνοντα — ἦδη δὲ ἀπῆει μετὰ πέμπτου ὥς ἐπὶ παιδείᾳ τῷ βασιλεῖ συνεσόμενος — Προσέρχεται, ἔφη, ὁ Ἀπολλώνιος καὶ οἱ Ἀργοναῦται αὐτοῦ. 32. ἄλλου δὲ ποτε ἐρομένου εἰ ἀθάνατος αὐτῷ ἢ ψυχὴ δοκεῖ εἶναι, Ἀθάνατος, ἔφη, ἀλλ' ὥς πάντα. 33. περὶ μέντοι Ἡρώδου ἔλεγεν ἀληθεύειν τὸν Πλάτωνα φάμενον, οὐ μίαν ἡμᾶς ψυχὴν ἔχειν· οὐ γὰρ εἶναι τῆς αὐτῆς ψυχῆς Πηρίλλαν καὶ Πολυδεύκην ὥς ζῶντας ἐστιᾶν καὶ τὰ τοιαῦτα μελετᾶν. 34. ἐτόλμησε δὲ ποτε καὶ Ἀθηναίους ἐρωτῆσαι δημοσίᾳ τῆς προσηρῆσεως ἀκούσας, διὰ τίνα αἰτίαν ἀποκλείουσι τοὺς βαρβάρους, καὶ ταῦτα τοῦ τὴν τελετὴν αὐτοῖς καταστήσαντος Εὐμόλπου βαρβάρου καὶ Θρακὸς ὄντος. 388 35. ἐπεὶ δὲ ποτε πλεῖν μέλλοντι αὐτῷ διὰ χειμῶνος ἔφη τις τῶν φίλων, Οὐ δέδοικας μὴ ἀνάτραπέντος τοῦ σκάφους ὑπὸ ἰχθύων καταβρωθῆς; Κατ' ἀγνώμων ἂν εἴην, ἔφη, ὁκνῶν ὑπὸ ἰχθύων καταδασθῆναι τοσούτους αὐτὸς ἰχθύς καταφαγών. 36. ῥήτορι δὲ τινι κάκιστα μελετήσαντι συνεβούλευεν ἀσκεῖν καὶ γυμνάζεσθαι· τοῦ δὲ εἰπόντος, Ἀεὶ ἐπ' ἑμαυτοῦ λέγω, Εἰκότως τοῖνον, ἔφη, τοιαῦτα λέγεις μωρῷ ἀκροατῇ χρώμενος. 37. καὶ μάντιν

δὲ ποτε ἰδὼν δημοσίᾳ ἐπὶ μισθῷ μαντευόμενον, Οὐχ ὀρώ, ἔφη, ἐφ' ὅτῳ τὸν μισθὸν ἀπαιτεῖς· εἰ μὲν γὰρ ὡς ἀλλάξει τι θυνάμενος τῶν ἐπικεκλωσμένων, ὀλίγον αἰτεῖς ὅποσον ἂν αἰτῆς, εἰ δὲ ὡς δέδοκται τῷ θεῷ πάντα ἔσται, τί σου δύναται ἡ μαντική; 38. πρεσβύτου δέ τινος Ῥωμαίου εὐσωματοῦντος καὶ τὴν ἐνόπλιον αὐτῷ μάχην πρὸς πάτταλον ἐπιδειξαμένον καὶ ἔρομένου, Πῶς σοι, Δημῶναξ, μεμαχῆσθαι ἔδοξα; Καλῶς, ἔφη, ἂν ξύλινον τὸν ἀνταγωνιστὴν ἔχῃς. 39. καὶ μὴν καὶ πρὸς τὰς ἀπόρους τῶν ἐρωτήσεων πάννυ ἐστόχως παρεσκεύαστο· ἔρομένου γάρ τινος ἐπὶ χλευασμῷ, Εἰ χιλίας μνᾶς ξύλων καύ- 389
σαιμι, ὦ Δημῶναξ, πόσαι μναὶ ἂν καπνοῦ γένοιτο; Στή-
σον, ἔφη, τὴν σποδόν, καὶ τὸ λοιπὸν πᾶν καπνός ἐστι.
40. Πολυβίου δέ τινος, κομιδῇ ἀπαιδεύτου ἀνθρώπου καὶ
σολοίκου, εἰπόντος, Ὁ βασιλεὺς με τῇ Ῥωμαίων πολιτείᾳ
τετίμηκεν· Εἶθε σε, ἔφη, Ἑλληνα μᾶλλον ἢ Ῥωμαῖον πε-
ποίηκεν. 41. ἰδὼν δέ τινα τῶν εὐπαρύφων ἐπὶ τῷ πλάτει
τῆς πορφύρας μέγα φρονοῦντα, κύψας αὐτοῦ πρὸς τὸ
σὺς καὶ τῆς ἐσθῆτος λαβόμενος καὶ δείξας, Τοῦτο μέντοι,
ἔφη, πρὸ σοῦ πρόβατον ἐφόρει καὶ ἦν πρόβατον. 42. ἐπεὶ
μέντοι λονόμενος ὤκνησεν ἐς τὸ ὕδωρ ζέον ἐμβῆναι, καὶ
ἠτιάσατό τις ὡς ἀποδειλιάσαντα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὑπὲρ
πατριδος αὐτὸ πείσεσθαι ἔμελλον; 43. ἔρομένου δέ τινος,
Ὅποια νομίζεις τὰ ἐν Ἄιδου; Περίμεινον, ἔφη, κακείθεν
σοι ἐπιστελῶ. 44. Ἀδμήτῳ δέ τιμι ποιητῇ φανίῳ λέγοντι
γεγραμέναι μονόστιχον ἐπίγραμμα, ὅπερ ἐν ταῖς διαθή-
καις κεκέλευκεν ἐπιγραφῆναι αὐτοῦ τῇ στήλῃ — οὐ χεῖ-
ρον δὲ καὶ αὐτὸ εἰπεῖν,

Γατα λάβ' Ἀδμήτου ἔλντρον, βῆ δ' εἰς θεὸν αὐτός —
γελάσας εἶπεν, Οὕτω καλὸν ἐστίν, ὦ Ἀδμητε, τὸ ἐπίγραμ- 390
μα, ὥστε ἐβουλόμην αὐτὸ ἤδη ἐπιγεγραφῆναι. 45. ἰδὼν
δὲ τις ἐπὶ τῶν σκελῶν αὐτοῦ οἷα τοῖς γέρονσιν ἐπικεικᾶς

- γίνεται, ἤρετο, Τί τοῦτο, ὦ Δημόναξ; ὁ δὲ μειδιάσας, Χάρων με ἔδακεν, ἔφη. 46. καὶ μέντοι καὶ Λακεδαιμόνιον τινα ἰδὼν τὸν αὐτοῦ οἰκέτην μαστιγοῦντα, Παῦσαι, ἔφη, ὁμότιμον σαντοῦ τὸν δούλον ἀποφαίνων. 47. Δανάης δὲ τινος πρὸς τὸν ἀδελφὸν δίκην ἐχούσης, Κρίθῃτι, ἔφη, οὐ γὰρ εἰ Δανάη ἡ Ἀκρισίου θυγάτηρ. 48. μάλιστα δὲ
- 391 ἐπολέμει τοῖς οὐ πρὸς ἀλήθειαν ἀλλὰ πρὸς ἐπίδειξιν φιλοσοφοῦσιν· ἓνα γοῦν ἰδὼν Κυνικὸν τρίβωνα μὲν καὶ πήραν ἔχοντα, ἀντὶ δὲ τῆς βακτηρίας ὑπερον, καὶ κεκραγῶτα καὶ λέγοντα ὅτι Ἀντισθένης καὶ Κράτης καὶ Διογένης ἐστὶ ζηλωτῆς, Μὴ ψεύδου, ἔφη, σὺ γὰρ Τπερίδου μαθητὴς ὢν τυγχάνεις. 49. ἐπεὶ μέντοι πολλοὺς τῶν ἀθλητῶν ἑώρα κακομαχοῦντας καὶ παρὰ τὸν νόμον τὸν ἐναγώνιον ἀντὶ τοῦ παγκρατιαῖζειν δάκνοντας, Οὐκ ἀπεικότως, ἔφη, τοὺς νῦν ἀθλητὰς οἱ παρομαρτοῦντες λέοντας καλοῦσιν. 50. ἀστεινὸν δὲ κάκεῖνο αὐτοῦ καὶ δηκτικὸν ἅμα τὸ πρὸς τὸν ἀνθυπάτου εἰρημένον· ἦν μὲν γὰρ τῶν
- 392 πιττουμένων τὰ σκέλη καὶ τὸ σῶμα ὅλον· Κυνικοῦ δὲ τινος ἐπὶ λίθον ἀναβάντος καὶ αὐτὸ τοῦτο κατηγοροῦντος αὐτοῦ καὶ εἰς κιναιδίαν διαβάλλοντος, ὑγανακτήσας καὶ κατασπασθῆναι τὸν Κυνικὸν κελεύσας ἐμελλεν ἢ ξύλοις συντρίψειν ἢ καὶ φυγῇ ζημιώσκειν· ἀλλ' ὁ γε Δημόναξ παρατυχὼν παρητεῖτο συγγνώμην ἔχειν αὐτῷ κατὰ τινα πάτριον τοῖς Κυνικοῖς παρησίαν θρασυνομένῳ. εἰπόντος δὲ τοῦ ἀνθυπάτου, Νῦν μὲν σοι ἀφήμι αὐτόν, ἀν δὲ ὑστερον τοιοῦτόν τι τολμήσῃ, τί παθεῖν ἕξιός ἐστι; καὶ ὁ Δημόναξ, Δρωπακισθῆναι τότε αὐτόν κέλευσον. 51. ἄλλῳ δὲ τινι στρατοπέδῳ ἅμα καὶ ἔθνοισ τοῦ μεγίστου τὴν ἀρχὴν ἐμπιστευθέντι ἐκ βασιλέως ἐρομένῳ, πῶς ἄριστα ἄρξει; Δόργητος, ἔφη, καὶ ὀλίγα μὲν λαλῶν, πολλὰ δὲ ἀκούων. 52. ἐρομένῳ δὲ τινι εἰ καὶ αὐτὸς πλακοῦντας ἑσθίοι, Οἶει οὖν, ἔφη, τοῖς μωροῖς τὰς μελίττας τιθέναι τὰ κηρία; 53. πρὸς δὲ τῇ Ποικίλῃ ἀνδριάντῃ ἰδὼν τὴν χεῖρα ἀποκεκομμένον, ὅψε ἔφη Ἀθηναίους εἰκόσι χαλκῇ τετιμηκέναι τὸν Κυναίγειρον. 54. καὶ μὴν καὶ Ρουφῆνον τὸν Κύπριον — λίγω δὲ τὸν χωλὸν τὸν ἐκ τοῦ περιπά-
- 393 του — ἰδὼν ἐπὶ πολὺ τοῖς περιπάτοις ἐνδιατρίβοντα,

Οὐδέν ἐστιν, ἔφη, ἀναισχυντότερον χολοῦ Περιπατητικοῦ. 55. ἐπεὶ δέ ποτε ὁ Ἐπίκτητος ἐπιτιμῶν ἅμα συνεβούλευεν αὐτῷ ἀγαγέσθαι γυναῖκα καὶ παιδοποιησασθαι, πρέπειν γάρ καὶ τοῦτο φιλοσόφῳ ἀνδρὶ ἕτερον ἐνθ' αὐτοῦ καταλιπεῖν τῇ φύσει, ἐλεγκτικώτατα πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο, Οὐκοῦν, ὦ Ἐπίκτητε, δός μοι μίαν τῶν σαντοῦ θυγατέρων. 56. καὶ μὴν καὶ τὸ πρὸς Ἑρμίον τὸν Ἀριστοτελικὸν ἄξιον ἀπομνημονεύσαι· εἰδὼς γὰρ αὐτὸν παγκάκιστον μὲν ὄντα καὶ μυρία κακὰ ἐργαζόμενον, τὸν Ἀριστοτέλην δὲ διὰ στόματος καὶ αὐτοῦ τὰς δέκα κατηγορίας ἔχοντα, Ἑρμίνε, ἔφη, ἀληθῶς ἄξιός εἰ δέκα κατηγοριῶν. 57. Ἀθηναίων δὲ σκεπτομένων κατὰ ξῆλον τὸν πρὸς Κορινθίους καταστήσασθαι θέαν μονομάχων προσελθὼν εἰς αὐτούς, Μὴ πρότερον, ἔφη, ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, ψηφίσασθε, ἂν μὴ τοῦ Ἑλέου τὸν βωμὸν καθέλητε. 58. ἐπεὶ δὲ εἰς Ὀλυμπίαν ποτὲ ἔλθοντι αὐτῷ Ἥλειοι εἰκόνα χαλκῇν ἐψηφίσαντο, Μηδαμῶς τοῦτο, ἔφη, ὦ ἄνδρες Ἥλειοι, μὴ δόξητε οὐνείδῃζειν τοῖς προγόνοις ὑμῶν, ὅτι μῆτε Σωκράτους μῆτε Διογένους εἰκόνα ἀνατεθεῖ- 394 κασιν. 59. ἤκουσα δὲ αὐτοῦ ποτε καὶ πρὸς τὸν τῶν νόμων ἔμπειρον ταῦτα λέγοντος, ὅτι κινδυνεύουσιν ἄχρηστοι εἶναι οἱ νόμοι, ἂν τε πονηροῖς ἂν τε ἀγαθοῖς γράφονται· οἱ μὲν γὰρ οὐ δέονται νόμων, οἱ δὲ ὑπὸ νόμων οὐδὲν βελτίους γίνονται. 60. τῶν δὲ Ὀμήρου στίχων ἓνα ἦδε μάλιστα,

κάτθαν' ὁμῶς ὃ τ' ἀεργὸς ἀνὴρ ὃ τε πολλὰ ἔοργας.

61. ἐπὶ νει δὲ καὶ τὸν Θερσίτην ὡς Κυνικόν τινα δημηγόρον. 62. ἐρωτηθεὶς δέ ποτε, τίς αὐτῷ ἀρέσκοι τῶν φιλοσόφων, ἔφη, Πάντες μὲν θαυμαστοί, ἐγὼ δὲ Σωκράτην μὲν σέβω, θαυμάζω δὲ Διογένην καὶ φιλῶ Ἀρίστιππον.

63. Ἐβίω δὲ ἐτὶ ὀλίγον δέοντα τῶν ἑκατὸν ἄνδρος, ἄλυκος, οὐδένα ἐνοχλήσας τι ἢ αἰτήσας, φίλοις χρήσιμος, ἐχθρὸν οὐδένα οὐδέπωποτε ἐσχχῶς· καὶ τοσοῦτον ἐρωτᾷ ἔσχον πρὸς αὐτὸν Ἀθηναῖοί τε αὐτοὶ καὶ ἅπανα ἡ Ἑλλάς, ὥστε παριόντι ὑπεξανίστασθαι μὲν τοὺς ἄρχοντας, σιωπὴν δὲ γίνεσθαι παρὰ πάντων. τὸ τελευταῖον δὲ ἤδη ὑπεργηρῶς ὢν ἄκκλητος εἰς ἣν τύχοι παριὼν οἰκίαν ἐδεί- 395

πνει καὶ ἐκάθευδε, τῶν ἐνοικούντων θεοῦ τινα ἐπιφάνειαν ἡγουμένων τὸ πρᾶγμα καὶ τινα ἀγαθὸν δαίμονα εἰσεληλυθέναι αὐτοῖς εἰς τὴν οἰκίαν. παριόντα δὲ αἱ ἀρτοπώλιδες ἀνθεῖλκον πρὸς αὐτάς ἐκάστη ἀξιούσα παρ' αὐτῆς λαμβάνειν τῶν ἄρτων, καὶ τοῦτο εὐτυχίαν ἑαυτῆς ἢ δεδωκυῖα ᾤετο. καὶ μὴν καὶ οἱ παῖδες ὁπώρας προσέφερον αὐτῷ πατέρα ὀνομάζοντες. 64. στάσεως δὲ ποτε Ἀθήνησι γενομένης εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ φανείς μόνου σιωπᾶν ἐποίησεν αὐτούς· ὁ δὲ ἰδὼν ἤδη μετεγνωκότες οὐδὲν εἰπὼν καὶ αὐτὸς ἀπηλλάγη. 65. ὅτε δὲ συνῆκεν οὐκέθ' οἷός τε ὦν αὐτῷ ἐπικουρεῖν, εἰπὼν πρὸς τοὺς παρόντας τὸν ἐναγώνιον τῶν κηρύκων πόδα

Ἀῆγει μὲν ἄγων τῶν καλλίστων
ἄθλων ταμίας, καιρὸς δὲ καλεῖ
μηκέτι μέλλειν

καὶ πάντων ἀποσχόμενος ἀπῆλθε τοῦ βίου φαιδρὸς καὶ
396 οἷός αἰεὶ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐφαίνετο. 66. ὀλίγον δὲ πρὸ τῆς τελευτῆς ἐρομένου τινός, Περὶ ταφῆς τί κελεύεις; Μὴ πολυπραγμονεῖτε, ἔφη· ἡ γὰρ ὁδμὴ με θάψει. φαιμένου δὲ ἐκείνου, Τί οὖν; οὐκ αἰσχρὸν ὀρνέοις καὶ κυσὶ βορὰν προτεθῆναι τηλικούτου ἀνδρὸς σῶμα; Καὶ μὴν οὐδὲν ἄτοπον, ἔφη, τοῦτο, εἰ μέλλω καὶ ἀποθανὼν ζῳοῖς τισὶ χρήσιμος ἔσεσθαι. 67. οἱ μὲντοι Ἀθηναῖοι καὶ ἔθαψαν αὐτὸν δημοσίᾳ μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐπὶ πολὺ ἐπένθησαν καὶ τὸν θᾶκον τὸν λίθινον, ἔφ' οὗ εἰσθαι ὅποτε κάμνοι ἀναπαύεσθαι, προσεκύνουν καὶ ἐστεφάνουν ἐς τιμὴν τοῦ ἀνδρὸς ἡγούμενοι ἱερὸν εἶναι καὶ τὸν λίθον, ἔφ' οὗ ἐκαθέζετο. ἐπὶ μὲν γὰρ τὴν ἐκφορὰν οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἀπήντησε, καὶ μάλιστα τῶν φιλοσόφων· οὗτοι μὲντοι ὑποδύντες ἐκόμιζον αὐτὸν ἄχρι πρὸς τὸν τάφον.

Ταῦτα ὀλίγα πάννυ ἐκ πολλῶν ἀπεμνημόνευσα, καὶ ἔστιν ἀπὸ τούτων τοῖς ἀναγινώσκουσι λογίζεσθαι ὁποῖος ἐκείνος ἀνὴρ ἐγένετο.

Ε Ρ Ω Τ Ε Σ.

397

1. ΑΤΚΙΝΟΣ. Ἐρωτικῆς παιδιᾶς, ἑταῖρέ μοι Θεό-
 μνηστε, ἔξ ἑωθινοῦ πεπλήρωκας ἡμῶν τὰ κεκμηκότα
 πρὸς τὰς συνεχεῖς σπουδὰς ὧτα, καί μοι σφόδρα διψῶντι
 τοιαύτης ἀνέσεως εὐκαιρος ἢ τῶν ἱλαρῶν σου λόγων
 ἐρρύνῃ χάρις· ἀσθενὴς γάρ ἡ ψυχὴ διηνεκοῦς σπουδῆς
 ἀνέχεσθαι, ποθοῦσι δ' οἱ φιλότιμοι πόνοι μικρὰ τῶν
 ἐπαχθῶν φροντίδων χαλασθέντες εἰς ἡδονὰς ἀνίσθαι.
 πάννυ δὴ με ὑπὸ τὸν ὄρθρον ἢ τῶν ἀκολάστων σου διη-
 γημάτων αἰμύλη καὶ γλυκεῖα πειθῶ κατεύφρανεν, ὥστ'
 ὀλίγου δεῖν Ἀριστείδης ἐνόμιζον εἶναι τοῖς Μιλησιακοῖς
 λόγοις ὑπερκηλούμενος, ἄχθομαι τε νῆ τοὺς σοὺς ἔρω-
 τας, οἷς πλατὺς εὐρέθης σκοπός, ὅτι πέπαυσαι διηγού-
 μενος· καὶ σε πρὸς αὐτῆς ἀντιβολοῦμεν Ἀφροδίτης, εἰ 398
 περιττὰ με λέγειν ἔοικας, εἴ τις ἄρσσην ἢ καὶ νῆ Αἰαθῆ-
 λυς ἐφείτῃ σοι πόθος, ἡρέμα τῇ μνήμῃ ἐκκαλέσασθαι.
 καὶ γὰρ ἄλλως ἑορταστικὴν ἄγομεν ἡμέραν Ἡράκλεια
 θύοντες· οὐκ ἄγνοεῖς δὲ δὴ που τὸν θεὸν ὥς ὀξὺς ἦν
 πρὸς Ἀφροδίτην· ἥδιστα οὖν δοκεῖ μοι τῶν λόγων τὰς
 θυσίας προσήσεσθαι.

2. ΘΕΟΜΝΗΣΤΟΣ. Θᾶττον ἂν μοι, ὦ Ἀνκῖνε, θα-
 λάττης κύματα καὶ πυκνὰς ἀπ' οὐρανοῦ νιφάδας ἀριθμή-
 σεις ἢ τοὺς ἐμοὺς ἔρωτας. ἐγὼ γοῦν ἅπασαν αὐτῶν
 κενὴν ἀπολελείφθαι φαρέτρην νομίζω, καὶ ἐπ' ἄλλον τινα
 πτῆναι θελήσωσιν, ἄνοπλος αὐτῶν ἢ δεξιὰ γελασθήσε-
 ται· σχεδὸν γὰρ ἐκ τῆς ἀντίπαιδος ἡλικίας εἰς τοὺς ἐφή-
 βους κριθεὶς ἄλλαις ἀπ' ἄλλων ἐπιθυμίαις βουκολοῦμαι·
 διάδοχοι ἔρωτες ἀλλήλων καὶ πρὶν ἢ λῆξαι τοὺς προτέ- 399
 ρους, ἄρχονται δεύτεροι, κάρηνα Λερναῖα τῆς παλιμ-

φρυοὺς Ἵδρας πολυπλοκώτερα μὴδ' Ἰόλειον βοηθὸν ἔχειν
 δυνάμενα· πυρὶ γὰρ οὐ σβέννυνται πῦρ. οὕτω τις ὑγρὸς
 τοῖς ὄμμασιν ἐνοικεῖ μύωψ, ὅς ἅπαν κάλλος εἰς αὐτὸν
 ἀρπάξων ἐπ' οὐδενὶ κόρῳ παύεται· καὶ συνεχὲς ἀπορεῖν
 ἐπέρχεται μοι, τίς οὗτος Ἀφροδίτης ὁ χόλος· οὐ γὰρ
 Ἥλιάδης ἐγὼ τις οὐδὲ Ἀημιτιάδων ὕβρεις οὐδὲ Ἱππολύ-
 τειον ἀγροικίαν ὠφρουμένος, ὥς ἐρεθίσαι τῆς θεοῦ τὴν
 ἄπαυστον ταύτην ὀργήν.

3. ΑΤΚ. Πέπαυσο τῆς ἐπιπλάστου καὶ δυσχεροῦς
 ταύτης ὑποκρίσεως, Θεόμνηστε. ἄχθη γὰρ ὅτι τούτῳ τῷ
 βίῳ ἢ τύχῃ προσεκλήρωσέ σε, καὶ χαλεπὸν εἶναι νομίζεις,
 εἰ γυναιξὶν ὠραῖαις καὶ μετὰ παιδῶν τὸ καλὸν ἀνθού-
 των ὁμιλεῖς; ἀλλὰ σοὶ καὶ καθαρσίῳν τάχα δεήσει πρὸς
 400 τὸ δυσχερὲς οὕτω νόσημα· δεινὸν γὰρ τὸ πάθος. ἀλλ'
 οὐχὶ τοῦτον τὸν πολὺν ἐκχέας λῆρον εὐδαίμονα σπαντὸν
 εἶναι νομίζεις, ὅτι σοὶ ὁ θεὸς οὐκ ἀνχημῆρὰν γεωργίαν
 ἐπέκλωσεν οὐδ' ἐμπορικὰς ἄλλας καὶ στρατιωτικὴν ἐν ὅπλοις
 βίον, ἀλλὰ λιπαρὰ παλαιστραὶ μέλουσί σοι καὶ φαιδρὰ
 μὲν ἐσθῆς μέχρι ποδῶν τὴν τρυφήν καθειμένην, διακρι-
 δὸν δ' ἡσχημένης κόμης ἐπιμέλεια; τῶν γε μὴν ἐρωτι-
 κῶν ἡμέρων καὶ αὐτὸ τὸ βασανίζον εὐφραίνει καὶ γλυκύς
 ὁδοὺς ὁ τοῦ πόθου δάκνει· πειράσας μὲν γὰρ ἐλπίζεις,
 τυχῶν δ' ἀπολέλαυκας· ἴση δὲ ἡδονὴ τὸ παρῆναι καὶ τὸ
 μέλλον. Ξυγῆτος γοῦν διηγούμενου σου τὸν πολὺν, ὥς
 καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, κατάλογον ὧν ἀρχῇθεν ἡράσθης, ἱλα-
 ραὶ μὲν τῶν ὁμμάτων αἱ βολαὶ τακερῶς ἀνυγραίνοντο,
 401 τὴν φωνὴν δ' ἴσην τῇ Λυκάμβου θυγατρὶ λεπτὸν ἀφη-
 δύνων ἀπ' αὐτοῦ τοῦ σχήματος εὐθὺς δῆλος ἦς οὐκ ἐκεί-
 νων μόνων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς μνήμης ἐρῶν. ἀλλ'
 εἴ τί σοι τοῦ κατὰ τὴν Ἀφροδίτην περίπλου λείψανον
 ἀφεῖται, μὴδὲν ἀποκρύψῃ, τῷ δὲ Ἡρακλεῖ τὴν θυσίαν
 ἐντελὴν παράσχον.

4. ΘΕΟΜΝ. Βουφάγος μὲν ὁ δαίμων, ὦ Λυκίνε, καὶ ταῖς ἀκάπνοις, φασί, τῶν θυσιῶν ἥκιστα τερπόμενος. ἐπεὶ δ' αὐτοῦ τὴν ἐτήσιον ἐορτὴν λόγῳ γεραίρομεν, αἱ μὲν ἐμαὶ διηγῆσεις ἐξ ἑωθινοῦ παραταθεῖσαι κόρον ἔχουσιν, ἡ δὲ σὴ Μοῦσα τῆς συνήθους μεθαρμοσαμένη σπουδῆς ἱλαρῶς τῷ θεῷ συνδιημερευσάτω, καὶ μοι γενοῦ δικαστῆς ἴσος, ἔπει μὴδ' εἰς ἕτερόν σε τοῦ πάθους ῥέποντα ὄρω, ποτέρους ἀμείνονας ἡγῇ, τοὺς φιλόπαιδας 402 ἢ τοὺς γυναικοὺς ἀσμενίζοντας; ἐγὼ μὲν γὰρ ὁ πληγείς ἐκατέρῳ καθάπερ ἀκριβὴς τρυτάνη ταῖς ἐπ' ἀμφοτέρα πλάστιγγιν ἰσορροπῶς ταλαντεύομαι, σὺ δ' ἐκτὸς ὧν ἄδεκάστῳ κριτῇ τῷ λογισμῷ τὸ βέλτιον αἰρήσῃ. πάντα δὴ περιελὼν ἀκκισμόν, ὦ φιλότης, ἦν πεπίστευκέ σοι ψῆφον ἢ περὶ τῶν ἐμῶν ἐρώτων κρίσις, ἥδη φέρε.

5. ΑΥΚ. Παιδιάς, ὦ Θεόμνηστε, καὶ γέλωτος ἡγῇ τὴν διήγησιν; ἡ δ' ἐπαγγέλλεται καὶ σπουδαῖον. ἐγὼ γοῦν ἐξ ὑπογύου τῆς ἐπιχειρήσεως ἡψάμην, εἰδὼς ὅτι λίαν σπουδαία, ἐξ ὅτου δυοῖν ἀνδροῖν ἀκηκοὺς περὶ τοῦτοιον συντόνως ἀμιλλωμένοιιν ἔτι τὴν μνήμην ἐναυλον ἔχω. διήρητο δ' αὐτῶν ἅμα τοῖς λόγοις τὰ πάθη οὐχ ὥσπερ σὺ κατ' εὐκολίαν ψυχῆς αὐπνος ὦν διττοὺς ἄρτυσαι μισθοὺς

τὸν μὲν βουκολέων, τὸν δ' ἄργυρα μῆλα νομεύων, ἀλλ' ὁ μὲν ὑπερφυνῶς παιδικοῖς ἦδετο τὴν θήλειαν Ἀφρο- 403 δίτην βάραθρον ἡγούμενος, ὁ δ' ἄρνεύων ἐρωτος ἄρρενος ἐς γυναικας ἐπτόητο. δυοῖν οὖν μαχομένοιν παθοῖν ἀγωνοθετήσας ἀμιλλαν οὐδ' ἂν εἰπεῖν δυναίμην ὥς ὑπερφυράνθην· καὶ μοι τὰ τῶν λόγων ἱκνῇ ταῖς ἀκοαῖς ἐνεσφράγισται σχεδὸν ὥς ἀρτίως εἰρημένα. πᾶσαν οὖν ὑποτιμῆσεως ἀφορμὴν ἐκποδῶν ἀποθήμενος ἂ παρ' ἀμφοῖν ἤκουσα λεγόντοιν κατ' ἀκριβὲς ἐπέξειμι σοι.

ΘΕΟΜΝ. Καὶ μὴν ἔγωγε ἐπαναστὰς ἐνθεν ἀπαν-
τικρὺν καθέδοῦμαι σου,

δέγμενος Αἰακίδην ὅποτε λήξειεν αἰίδων.
σὺ δ' ἡμῖν τὰ πάλαι κλέα τῆς ἐρωτικῆς διαφορᾶς μελω-
δία περαίνειν.

6. ΑἴΚ. Ἐπ' Ἰταλίαν μοι πλεῖν διανοοῦμένῳ ταχυ-
ναυτοῦν σκάφος εὐτρέπιστο τούτων τῶν δικρότων, οἷς
μάλιστα χρῆσθαι Αἰβυρνοὶ δοκοῦσιν ἔθνος Ἰονίῳ κόλπῳ
παρωκισμένον. ὥς δ' ἐνῆν, πάντας ἐπιχωρίους θεοὺς
404 προσκυνήσας καὶ Δία ξένιον ἕλω συνεφάσασθαι τῆς ἀπο-
δήμου στρατείας ἐπικαλεσάμενος ἀπ' ἄστεος ὀρικῶ ζεύγει
κατῆιεν ἐπὶ θάλατταν· εἶτα τοὺς παραπέμποντάς με δε-
ξιωσάμενος — ἠκολούθει δὲ παιδείας λιπαρῆς ὄχλος, οὗ
συνεχῆς ἡμῖν ἐντυγχάνοντες ἀνιαρῶς διεξέγγυνντο — τῆς
πρύμνης ἐπιβὰς ἐγγὺς ἑμαυτὸν ἴδρυσα τοῦ κυβερνήτου.
καὶ ῥοδίῳ τῷ τῶν ἐλατήρων μετὰ μικρὸν ἀπὸ τῆς γῆς
ἀναχθέντες, ἐπειδὴ μάλα καὶ κατόπιν ἡμᾶς ἐποίμαινον
αὔραι, τὸν ἰστὸν ἐκ τῶν μεσοκοίλων ἄραντες καρχησίῳ
τὸ κέρας προσεστείλαμεν· εἶτ' ἀθρόας κατὰ τῶν κάλων
τὰς ὀδόντας ἐκχέαντες ἠρέμα πιμπλαμένου τοῦ λίνου κατ'
οὐδὲν οἶμαι βέλους ἐλάττονι ῥοίῳ διπτάμεθα βαρὺ τοῦ
κύματος ὑποβρυχωμένου περὶ τὴν σχίζουσαν αὐτὸ πρῶ-
ραν. 7. ἀλλ' ἃ γε μὴν ἐν τῷ μεταξὺ παράπλῳ σπουδῆς
ἢ παιδιᾶς ἐχόμενα συννηέχθη, καιρὸς οὐ πάννυ μηκύνειν.
405 ὥς δὲ τῆς Κιλικίας τὴν ἑφαλον ἀμείψαντες εἰχόμεθα τοῦ
Παμφυλίου κόλπου, Χελιδονέας ὑπερθέοντες οὐκ ἀμοχθεῖ
τοὺς εὐτυχεῖς τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος ὄρους, ἐκάστη τῶν
Λυκιακῶν πόλεων ἐπεξενούμεθα μύθοις τὰ πολλὰ χαί-
ροντες· οὐδὲν γὰρ ἐν αὐταῖς σαφὲς εὐδαιμονίας ὁράται
λείψανον· ἄχρι τῆς Ἠλιάδος ἀψάμενοι Ῥόδον τὸ συνεχὲς
τοῦ μεταξὺ πλοῦ διαναπαῦσαι πρὸς ὀλίγον ἐκρίναμεν.
8. οἱ μὲν οὖν ἐρέται τὸ σκάφος ἔξαλον ἐς γῆν ἀνασπάσαν-

τες ἐγγὺς ἐσκήνωσαν, ἐγὼ δ' εὐτρεπισμένον μοι ξενῶνος ἀπαντικρὺ τοῦ Διονυσίου κατὰ σχολὴν ἐβάδιζον ὑπερφουὺς ἀπολαύσεως ἐμπιπλάμενος· ἔστι γὰρ οὕτως ἡ πόλις Ἑλλίου πρέπον ἔχουσα τῷ θεῷ τὸ κάλλος. ἐκπεριῶν δὲ τὰς ἐν τῷ Διονυσίῳ στοὰς ἐκάστην γραφὴν κατῴπτειον ἅμα τῷ τέρποντι τῆς ὕψεως ἡρωϊκοὺς μύθους ἀνανεούμενος· εὐθὺ γὰρ μοι δύο ἢ καὶ τρεῖς προσεφρύνησαν ὀλίγου διαφόρου πᾶσαν ἱστορίαν ἀφηγούμενοι· τὰ δὲ πολλὰ 406 καὶ αὐτὸς εἰκασία προῦλάμβανον. 9. ἤδη δὲ τῆς θέας ἅλις ἔχοντι καὶ διανοοιμένῳ μοι βαδίζειν οἴκαδε τὸ ἥδιστον ἐπὶ ξένης ἀπήντησέ μοι κέρδος, ἄνδρες ἐκ παλαιοῦ χρόνου συνήθεις, οὓς οὐδ' αὐτὸς ἀγνοεῖν μοι δοκεῖς πολλὰ· κίς ἡμῖν ἰδὼν ἐπιφουτῶντας ἐνταῦθα, τὸν ἐκ Κορίνθου Χαρίκλέα νεανίαν οὐκ ἄμορφον, ἔχοντά τι καὶ κομμητικῆς ἀσκήσεως ἅτε οἶμαι γυμναίους ἐνωραϊζόμενον· ἅμα δ' αὐτῷ καὶ Καλλικρατίδαν τὸν Ἀθηναῖον τὸν τρόπον ἀπολοκόν· προηγουμένως γὰρ πολιτικῶν λόγων προῖστατο καὶ ταυτησί τῆς ἀγοραίου ῥητορικῆς. ἦν δὲ καὶ τῷ σώματι γυμναστικός, οὐ δι' ἄλλο τί μοι δοκεῖν τὰς παλαιστρας ἀγαπῶν ἢ διὰ τοὺς παιδικοὺς ἔρωτας· ὅλος γὰρ εἰς τοῦτο ἐπτόητο· τῷ δὲ πρὸς τὸ θῆλυ μίσει πολλὰ καὶ Προμηθεὶ κατηράτο. πόρωθεν οὖν ἰδὼν ἐκάτερός με γήθους καὶ χαρᾶς πλέοι προσέδραμον· εἶπ' ὅποια φιλεῖ, δεξιωσάμενοι πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν ἐκάτερος ἡξίουν με. καὶ γὰρ φιλονεικοῦντας ὁρῶν περαιτέρω, Τὸ μὲν τήμερον, εἶπον, ὦ Καλλικρατίδα καὶ Χαρίκλεις, ἅμφω καλῶς ἔχον ἔστιν ὑμᾶς παρ' ἐμοὶ φοιτᾶν, ἵνα μὴ πλείω τὴν ἔριν ἐγείρητε· ταῖς δὲ ἐφεξῆς ἡμέραις — τρεῖς γὰρ ἐνταῦθα ἢ τέτταρας 407 διέγνωκα μένειν — ἀμοιβαίως ἀνθεστιάσετε με, κλήρω διακριθεὶς ὁ πρότερος. 10. δοκεῖ ταῦτα. καὶ κείνην μὲν τὴν ἡμέραν εἰστιάρχουν ἐγώ, τῇ δ' ἐπιούσῃ Καλλικρατίδας, εἶτα μετ' αὐτὸν ὁ Χαρίκλης. ἐώρων δὴ καὶ παρὰ τὴν

ἐστίασιν ἐναργῇ τῆς ἐκατέρου διαθέσεως τεκμήρια· ὁ μὲν
 γὰρ Ἀθηναῖος εὐμόρφους παισὶν ἐξήσκητο, καὶ πᾶς αἰ-
 κέτης αὐτῷ σχεδὸν ἀγένειος ἦν μέχρι τοῦ πρώτου ὑπο-
 γραφέντος αὐτοῖς χροῦ παραμένοντες, ἐπειδὴν δὲ τοῖσι
 αἱ παρειαὶ πυκασθῶσιν, οἰκονόμοι καὶ τῶν Ἀθηνησὶ χω-
 ρίων κηδεμόνες ἀπεστέλλοντο. Χαρικλεῖ γε μὴν πολὺς
 ὀρχηστρίδων καὶ μουσουργῶν χορὸς εἶπετο καὶ πᾶν τὸ
 δωματίον ὥς ἐν Θεσμοφορίοις γυναικῶν μεστὸν ἦν ἀν-
 δρὸς οὐδ' ἀκαρῇ παρόντος, εἰ μὴ τί που νήπιον ἢ γέρον
 ὑπερῆλιξ ὄψοποιὸς ὀφθείη, τοῦ χρόνου ζηλοτυπίας ὑπο-
 φάν οὐκ ἔχοντος. ἦν μὲν οὖν, ὥς ἔφην, καὶ ταῦθ' ἱκανὰ
 τῆς ἀμφοτέρων γνώμης δείγματα. πολλάκις γε μὴν ἀψι-
 μαχίαι τινὲς ἐπ' ὀλίγον αὐτοῖς ἐκινήθησαν, οὐχ ὥς πέρας
 408 ἔχειν τι τὴν ζήτησιν. ἀλλ' ἐπεὶ καιρὸς ἦν ἀνάγεσθαι,
 σύμπλους ἐθελήσαντας αὐτοὺς ἐπηγόμην· διεννοοῦντο
 γὰρ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπαίρειν ὁμοίως ἐμοί. 11. καὶ δόξαν
 ἡμῖν Κνίδω προσορμίσαι κατὰ θέαν τοῦ Ἀφροδίτης ἱεροῦ
 — ὑμεῖται δὲ τούτου τὸ τῆς Πραξιτέλους εὐχερείας ὄν-
 τως ἐπαφροδίτου — ἡρέμα τῇ γῇ προσηνέχθημεν αὐτῆς
 αἶμαι τῆς θεοῦ λιπαρᾶ γαλήνῃ πομποστολούσης τὸ σκά-
 φος. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἔμελον αἱ σινηθεῖς παρασκευαί,
 ἐγὼ δὲ τὸ ἐρωτικὸν ζεύγος ἐκατέρωθεν ἐξαψάμενος κύκλω
 περιήειν τὴν Κνίδον οὐκ ἀγέλαστὶ τῆς κεραμευτικῆς ἀκο-
 λασίας μετέχων ὥς ἐν Ἀφροδίτῃ πόλει. στοᾶς δὲ Σω-
 στράτου καὶ τᾶλλα ὅσα τέρπειν ἡμᾶς ἐδύνατο, πρώτον
 ἐκπεριελθόντες ἐπὶ τὸν νεῶν τῆς Ἀφροδίτης βαδίζομεν,
 409 γὰρ μὲν, ἐγὼ τε καὶ Χαρικλῆς, πάνυ προθύμως, Καλλι-
 κρατίδας δ' ὥς ἐπὶ θέαν θήλειαν ἄκων, ἥδιον ἂν οἶμαι
 τῆς Ἀφροδίτης τῆς Κνιδίας τὸν ἐν Θεσπιάς ἀντικαταλ-
 λαξάμενος Ἐρώτα. 12. καὶ πῶς εὐθὺς ἡμῖν ἀπ' αὐτοῦ
 τοῦ τεμένους Ἀφροδίσειοι προσέπνευσαν αὖραι· τὸ γὰρ
 αἰθιαῖον οὐκ εἰς ἔδαφος ἔβαιον ἀλλ' ἔπλεον πλεῖ-

λείαις ἐστρωμένον, ἀλλ' ὥς ἐν Ἀφροδίτης ἅπαν ἦν γό-
 νιμον ἡμέρων καρπῶν, ἃ ταῖς κόμαις εὐθαλέσιν ἄχρι
 πόρρω βρύοντα τὸν πέριξ ἀέρα συνωρόφουν. περιττόν
 γε μὴν ἢ πυκνόκαρπος ἐτεθήλει μυρρίνη παρὰ τὴν
 δέσποιναν αὐτῆς θαψιλῆς πεφυκυῖα τῶν τε λοιπῶν δέν-
 δρων ἕκαστον, ὅσα κάλλους μετέλληχεν· οὐδ' αὐτὰ γέ-
 ροντος ἤδη χρόνου πολὺ καθαύαινε, ἀλλ' ὑπ' ἀκμῆς
 σφριγῶντα νέοις κλωσὶν ἦν ὥρια, τούτοις δ' ἐνεμέμικτο
 καὶ τὰ καρπῶν μὲν ἄλλως ἄγωνα, τὴν δ' εὐμορφίαν ἔχοντα 410
 καρπόν, κυπαρίττων γε καὶ πλατανίστων αἰθέρια μήκη
 καὶ σὺν αὐταῖς αὐτόμολος Ἀφροδίτης ἢ τῆς θεοῦ πάλαι
 φυγὰς Ἀφύνη. παντί γε μὴν δένδρῳ περιπλέγδην ὁ φί-
 λερὸς προσείρπυζε κιττός. ἀμφιλαφεῖς ἄμπελοι πυκνοῖς
 κατήρτηντο βότρυσιν· τερπνοτέρα γάρ Ἀφροδίτῃ μετὰ
 Διονύσου καὶ τὸ παρ' ἀμφοῖν ἡδὺ σύγκρατον, εἰ δ' ἀπο-
 ζευχθεῖεν ἀλλήλων, ἦττον εὐφραίνουσιν. ἦν δ' ὑπὸ ταῖς
 ἄγαν παλινσκήοις ὕλαις Ἰλαραὶ κλισίαι τοῖς ἐνεστιᾷσθαι
 θέλουσιν, εἰς ἃ τῶν μὲν ἀστικῶν σπανίως ἐπεφοίτων
 τινές, ἀθρόος δ' ὁ πολιτικὸς ὄχλος ἐπανηγύριζεν ἄντως
 ἀφροdisιάζοντες. 13. ἐπεὶ δ' ἱκανῶς τοῖς φυτοῖς ἐτέρωθι- 411
 μὲν, εἰδῶ τοῦ νεῶ παρῆειμεν. ἡ μὲν οὖν θεὸς ἐν μέσῳ
 καθίδρυται — Παρίας δὲ λίθου δαίδαλμα κάλλιστον —
 ὑπερήφανον καὶ σεσηρότι γέλωτι μικρὸν ὑπομειδιῶσα.
 πᾶν δὲ τὸ κάλλος αὐτῆς ἀκάλυπτον οὐδεμιᾶς ἐσθῆτος
 ἱμπεχούσης γεγύμνωται, πλήν ὅσα τῇ ἐτέρᾳ χειρὶ τὴν
 κιδῶ λεληθότως ἐπικρύπτειν. τοσοῦτό γε μὴν ἢ δημιουργ-
 γὸς ἴσχυσε τέχνη, ὥστε τὴν ἀντίτυπον οὕτω καὶ καρτε-
 ρὰν τοῦ λίθου φύσιν ἑκάστοις μέλεσιν ἐπιπρέπειν. ὁ γοῦν
 Χαρικλῆς ἔμμανές τι καὶ παράφορον ἀναβοήσας, Εὐτυ-
 χέστατος, εἶπε, θεῶν ὁ διὰ ταύτην δεθεὶς Ἄρης, καὶ ἅμα
 προσδραμῶν λιπαροῖς τοῖς χεῖλεσιν ἐφ' ὅσον ἦν δυνατόν 412
 ἐκτείνων τὸν ἀνχένα κατεφίλει· σιγῇ δ' ἐφεστὼς ὁ Καλ-

λικρατίδας κατὰ νοῦν ἀπεθαύμαζεν. ἔστι δ' ἀμφίθυρος ὁ νεὸς τοῖς θέλουσι καὶ κατὰ νότον τὴν θεὸν ἰδεῖν ἀκριβῶς, ἵνα μὴδὲν αὐτῆς ἀθαύμαστον ᾖ. δι' εὐμαρείας οὖν ἔστι τῇ ἐτέρᾳ πύλῃ παρελθούσῃ τὴν ὀπισθεν εὐμορφίαν διαθρῆσαι. 14. δόξαν οὖν ὅλην τὴν θεὸν ἰδεῖν, εἰς τὸ κατόπιν τοῦ σηκοῦ περιήλθομεν. εἴτ' ἀνοιγείσης τῆς θυρας ὑπὸ τοῦ κλειδοφύλακος ἐμπεπιστευμένου γυναιίου θάμβος αἰφνίδιον ἡμᾶς εἶχε τοῦ κάλλους. ὁ γοῦν Ἀθηναῖος ἡσυχῇ πρὸ μικροῦ βλέπων ἐπεὶ τὰ παιδικὰ μέρη τῆς θεοῦ κατώπτευσεν, ἀθρόως πολὺ τοῦ Χαρικλέους ἐμμανέστερον ἀνεβόησεν, Ἡράκλεις, ὅση μὲν τῶν μεταφρένων εὐρυθυμία, πῶς δ' ἀμφιλαφεῖς αἱ λαρόνες, ἀγκάλισμα χειροπληθές· ὥς δ' εὐπερίγραφοι τῶν γλουτῶν αἱ σάρκες ἐπικυρτοῦνται μὴτ' ἄγαν ἐλλιπεῖς αὐτοῖς ὁστέοις προσεσταλμένοι μῆτε εἰς ὑπέρογκον ἐκνεχυμένοι πιότη-
 413 τὰ. τῶν δὲ τοῖς ἰσχύοις ἐνεσφραγισμένων ἐξ ἐκατέρων τύπων οὐκ ἂν εἴποι τις ὡς ἡδύς ὁ γέλως· μηροῦ τε καὶ κνήμης ἐπ' εὐθὺν τεταμένης ἄχρῃ ποδὸς ἡκριβωμένοι ὀυθμοί. τοιοῦτος ἄρα Γανυμήδης ἐν οὐρανῷ Διὶ τὰ νέκταρ ἥδιον ἐργεῖ· παρὰ μὲν γὰρ Ἑβης οὐκ ἂν ἐγὼ διακονουμένης ποτὸν ἐδεξάμην. ἐνθεαστικῶς ταῦτα τοῦ Καλλικρατίδου βοῶντος ὁ Χαρικλῆς ὑπὸ τοῦ σφόδρα θάμβους ὀλίγου δεῖν ἐπεπήγει τακερόν τι καὶ ῥέον ἐν τοῖς ὄμμασι πάθος ἀνυγραίνων. 15. ἐπεὶ δὲ τοῦ θαυμά-
 ζειν ὁ κόρος ἡμᾶς ἀπήλλαξεν, ἐπὶ θατέρου μηροῦ σπῖλον εἶδομεν ὥσπερ ἐν ἐσθῇτι κηλίδα· ἤλεγχε δ' αὐτοῦ τὴν ἀμορφίαν ἡ περὶ τὰλλα τῆς λίθου λαμπρότης. ἐγὼ μὲν οὖν πιθανῇ τάληθές εἰκασία τοπάζων φύσει ὄμην τοῦ λίθου τὸ βλεπόμενον εἶναι· πάθος γὰρ οὐδὲ τούτων ἔστιν ἔξω, πολλὰ δὲ τοῖς κατ' ἄκρον εἶναι δυναμένοις καλοῖς ἡ τύχη παρεμποδίζει. μέλαιναν οὖν ἐσπιλώσθαι φυσικὴν τινα κηλίδα νομίζων καὶ κατὰ τοῦτο τοῦ Πραξιτέλους

ἐθαύμαζον, ὅτι τοῦ λίθου τὸ δύσμορφον ἐν τοῖς ἦττον
ἐλέγχεσθαι δυναμένοις μέρεσιν ἀπέκρυψεν. ἡ δὲ παρ- 414
στῶσα πλησίον ἡμῶν ξάκορος ἀπίστου λόγου καινὴν
παρέδωκεν ἱστορίαν· ἔφη γὰρ οὐκ ἀσήμου γένους νεα-
νίαν — ἡ δὲ πρᾶξις ἀνώνυμον αὐτὸν ἐσίγησε — πολλὰ-
κας ἐπιφοιτῶντα τῷ τεμένει σὺν δειλαίῳ δαίμονι ἐρασθῆ-
ναι τῆς θεοῦ καὶ πανήμερον αὐτὸν ἐνδιατρίβοντα τῷ ναῷ
κατ' ἀρχὰς ἔχειν δεισιδαίμονος ἀγιστείας δόκησιν· ἐκ τε
γὰρ τῆς ἐωθινῆς κοίτης πολὺν προλαμβάνων τὸν ὄρθρον
ἐπεφοίτα καὶ μετὰ δύσιν ἄκων ἐβάδιζεν οἰκαδὲ τὴν θ'
ὄλην ἡμέραν ἀπαντικρὺ τῆς θεοῦ καθεξόμενος ὄρθας ἐπ'
αὐτὴν διηνεκῶς τὰς τῶν ὁμμάτων βολὰς ἀπήρειδεν. ἄση-
μοι δ' αὐτῷ ψιθυρισμοὶ καὶ κλεπτομένης λαλιᾶς ἐρωτι-
καὶ διεπεραίνοντο μέμψεις. 16. ἐπειδὴν δὲ καὶ μικρὰ τοῦ 415
πάθους ἑαυτὸν ἀποβουκολῆσαι θελήσειε, προσειπὼν, τῇ
δὲ τραπέξῃ τέτταρας ἀστραγάλους Λιβυκῆς δορκὸς ἀπα-
ριθμήσας διεπέτεψε τὴν ἐλπίδα, καὶ βαλὼν μὲν ἐπίσκο-
πα, μάλιστα δ' εἰ ποτε τὴν θεὸν αὐτὴν εὐβολήσειε, μη-
δενὸς ἀστραγάλου πεσόντος ἴσῳ σχήματι, προσεκύνει τῆς
ἐπιθυμίας τεύξεσθαι νομίζων· εἰ δ', ὅποια φιλεῖ, φαν-
λως κατὰ τῆς τραπέξης ῥίψειεν, οἱ δ' ἐπὶ τὸ δυσφημό-
τερον ἀνασταίεν, ὅλη Κνίδω καταρώμενος ὥς ἐπ' ἀνη-
κέστῳ συμφορᾷ κατήφει καὶ δι' ὀλίγου συναρπάσας ἐτέρῳ
βόλῳ τὴν πρὶν ἀστοχίαν ἐθεράπευεν. ἦδη δὲ πλέον αὐτῷ
τοῦ πάθους ἐρεθιζομένου τοῖχος ἅπας ἐχαράσσετο καὶ 416
πᾶς μαλακοῦ δένδρου φλοιὸς Ἀφροδίτην καλὴν ἐκήρυσ-
σεν· ἐτιμᾶτο δ' ἐξ ἴσου Διὶ Πραξιτέλῃ καὶ πᾶν ὅ τι κει-
μήλιον εὐπρεπὲς οἴκοι φυλάττοιο, τοῦτ' ἦν ἀνάθημα
τῆς θεοῦ. πέρας αἱ σφοδραὶ τῶν ἐν αὐτῷ πόθων ἐπιτά-
σεις ἀπενοήθησαν, εὐρέθη δὲ τόλμα τῆς ἐπιθυμίας μα-
στροπὸς· ἦδη γὰρ ἐπὶ δύσιν ἡλίου κλίνοντος ἡρέμα λα-
θὼν τοὺς παρόντας ὀπισθε τῆς θύρας παρεισερχομένη καὶ

στας ἀφανῆς ἐνδοτάτω σχεδὸν οὐδ' ἀναπνέων ἠτρέμει,
 συνήθως δὲ τῶν ζακόνων ἔξωθεν τὴν θύραν ἐφελκυσ-
 μένων ἐνδον ὁ καινὸς Ἀρχίσσης καθείρκετο. καὶ τί γὰρ
 ἀορήτου νυκτὸς ἐγὼ τόλμαν ἢ λάλος ἐπ' ἀκριβὲς ὑμῖν
 διηγοῦμαι; τῶν ἐρωτικῶν περιπλοκῶν ἴχνη ταῦτα μεθ'
 ἡμέραν ὥφθη καὶ τὸν σπῖλον εἶχεν ἢ θεὸς ὧν ἔπαθεν
 ἔλεγχον. αὐτὸν γε μὴν τὸν νεανίαν, ὡς ὁ δημῶδης ἱστο-
 ρεῖ λόγος, ἢ κατὰ πετρῶν φασιν ἢ κατὰ πελαγίου κύμα-
 τος ἐνεχθέντα παντελῶς ἀφανῆ γενέσθαι. 17. ταῦτα τῆς
 417 ζακόνου διηγουμένης μεταξὺ τοῦ λόγου διαβοήσας εἶπεν
 τί δ', εἰ τις ἐμψυχον εἶδε τοιοῦτο κάλλος; ἄρ' οὐκ ἂν
 ἢ μία νῦξ τῶν τοῦ Διὸς σκήπτρων ἐτιμᾶται; μειδιάσας
 δὲ ὁ Καλλικρατίδας, Οὐδέπω, φησὶν, ἴσμεν, ὦ Χαρί-
 κλεις, εἰ πολλῶν ἀκουσόμεθα τοιούτων διηγημάτων, ὅταν
 ἐν Θεσπιαῖς γενώμεθα. καὶ νῦν δὲ τῆς ὑπὸ σοῦ ζηλου-
 μένης Ἀφροδίτης ἐναργὲς ἐστὶ τοῦτο δεῖγμα. Πῶς; ἐρο-
 μένου τοῦ Χαρικλέους, ἄγαν πιθανῶς μοι ἔδοξε λέγειν
 ὁ Καλλικρατίδας· ἔφη γὰρ ὡς ὁ ἐρασθεὶς νεανίας παν-
 νύχου σχολῆς λαβόμενος, ὥσθ' ὅλην τοῦ πάθους ἔχειν
 ἐξουσίαν κορεσθῆναι, παιδικῶς τῷ λίθῳ προσωμύλησε
 βουληθεὶς οἰδ' ὅτι μὴδ' ἐν τῷ θήλει πρόσθεν εἶναι τὸ
 θῆλυ. πολλῶν οὖν ἀκρίτων ἀφυλακτομένων λόγων τὸν
 συμμιγῇ καταπαύσας ἐγὼ θόρυβον, Ἄνδρες, εἶπον, ἐταῖ-
 ροι, τῆς κατὰ κόσμον ἔχουσθαι ζητήσεως, ὡς εὐπρεπὴς
 ἐστὶ νόμος παιδείας. ἀπαλλαγέντες οὖν τῆς ἀτάκτου καὶ
 πέρας οὐδὲν ἐχούσης φιλονεικίας ἐν μέρει ὑπὲρ τῆς αὐ-
 τὸς ἑαυτοῦ δόξης ἐκάτερος ἀποτεινέσθαι· καὶ γὰρ οὐδέπω
 418 καιρὸς ἐπὶ ναῦν ἀπιέναι· τῇ δὲ σχολῇ καταχρηστέον εἰς
 ἱλαρίαν καὶ μετὰ τέρψεως ὠφελῆσαι δυναμένην σπουδῇ.
 ὑπεκστάντες οὖν τοῦ νεῶ — πολὺς γὰρ ὁ κατ' εὐσέβειαν
 ἐπιφοιτῶν ὄμιλος — εἰς ἐν τι τῶν συμποσίων ἀπονέλιμα

μιν, ὅπως δι' ἡρεμίας ἀκούειν τε καὶ λέγειν αὐτ' ἂν ἡ
 βουλομένοις ἐξῇ. μέμνησθε δὲ ὡς ὁ τήμερον ἡττηθείς
 οὐκέτ' αὐθις ἡμῖν περὶ τῶν ἰσῶν διοχλήσει. 18. καλῶς
 ἔδοξα ταῦτα λέγειν καὶ συγκαταίνεσάντων ἐξῆξιμεν, ἐγὼ
 μὲν ἡδόμενος οὐδεμιᾶς με πιεζούσης φροντίδος, οἱ δ' ἐπὶ
 συννοίας μεγάλην ἐν ἑαυτοῖς σκέψιν ἄνω καὶ κάτω κυ-
 κλοῦντες ὡς περὶ τῆς προπομπίας ἀγωνιούμενοι Πλα-
 ταιᾶσιν. ἐπεὶ δ' ἤκομεν εἰς τι συνηροφές καὶ παλίνσκιον
 ὥρα θέρους ἀναπαυστήριον, Ἡδύς, εἰπὼν, ὁ τόπος, ἐγώ,
 καὶ γὰρ οἱ κατὰ κορυφὴν λιγυρὸν ὑπηχοῦσι τέττιγες, ἐν
 μέσῳ πάννυ δικαστικῶς καθεζόμεν ἑαυτὴν ἐπὶ ταῖς ὀφρύνουσι
 τὴν Ἠλιαίαν ἔχων. προθείς δ' ἀμφοτέροις κληρὸν ὑπὲρ
 τοῦ τίνα χρὴ πρῶτον εἰπεῖν, ἐπειδὴ Χαρικλῆς ἐλελόγχει
 πρότερον, εὐθὺς ἐνάρχεσθαι τοῦ λόγου διεκελευσάμην.
 19. ὁ δὲ τῇ δεξιᾷ τὸ πρόσωπον ἀνατρέψας ἡσυχῇ καὶ
 μικρὸν ἐπισχὼν ἀρχεται τῇδε πη, Σέ, θέσποινα, τῶν
 ὑπὲρ σοῦ λόγων, Ἀφροδίτη, σε βοηθὸν αἰ ἐμαὶ δεήσεις
 καλοῦσιν· ἅπαντι μὲν γὰρ ἔργῳ καὶ βραχὺ τῆς ἰδίας
 πειθοῦς ἐπιστάτῃς, τελειότατόν ἐστιν, οἱ δ' ἐρωτικοὶ λό-
 γοι περιττῶς σοῦ θέονται· σὺ γὰρ αὐτῶν γνησιωτάτη 419
 μῆτηρ. ἴθι δὴ γυναιξὶ συνήγορος ἡ θήλεια, χάρισαι δὲ
 καὶ τοῖς ἀνδράσι μένειν ἄρρεσιν, ὡς ἐγεννήθησαν. ἐρωγ'
 οὖν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου τὴν προμήτορα καὶ πάσης
 γενέσεως πρωτόφρονισον ὣν ἀξιῷ μάρτυρα ἐπικαλοῦμαι,
 λέγω δὲ τὴν ἱερὰν τῶν ὕλων φύσιν, ἣ τὰ πρῶτα πηξα-
 μένη στοιχεῖα τοῦ κόσμου γῆν αἶρα πῦρ ὕδωρ τῇ πρὸς
 ἄλληλα τούτων ἐπικράσει πᾶν ἐξωροδόνησεν ἔμψυχον.
 ἐπισταμένη δ' ὅτι θνητῆς ἐσμέν ὕλης δημιουργήματα καὶ
 βραχὺς χρόνος ὁ τοῦ ζῆν ἐκάστω καθείμαρται, τὴν ἑτέρου
 φθορὰν ἄλλου γένεσιν ἐμνηχυνήσατο καὶ τῷ θνητῷ
 τὸ τικτόμενον ἀντεμέτρησεν, ἵνα ταῖς παρ' ἀλλήλων δια-
 δογαῖς εἰς τὸν αἰὶ χρόνον ζῶμεν. ἐπεὶ δ' ἦν ἄπορον ἐξ

ένός τι γενναῦσθαι, διπλὴν ἐν ἐκάστῳ φύσιν ἐμνηχανή-
 σατο· τοῖς μὲν γὰρ ἄρρεσιν ἰδίας καταβολὰς σπερμάτων
 χαρισαμένη, τὸ θῆλυ δ' ὥσπερ γονῆς τι δοχεῖον ἀποφύ-
 νασα, κοινὸν ἀμφοτέρῳ γένει πόθον ἐγκερασάμενη συνέ-
 ξευξεν ἀλλήλοις, θεσμόν ἀνάγκης ὅσιον καταγράψασα
 μένειν ἐπὶ τῆς οἰκείας φύσεως ἐκάτερον, καὶ μήτε τὸ
 θῆλυ παρὰ φύσιν ἄρρενοῦσθαι μήτε τ' ἄρρεν ἀπρεπῶς
 μαλακίζεσθαι. διὰ τοῦθ' αἱ σὺν γυναιξὶν ἀνδρῶν ὁμιλίαι
 μέχρι δεῦρο τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀθανάτοις διαδοχαῖς
 φυλάττουσιν· οὐδεὶς δ' ἀνὴρ ἀπ' ἀνδρὸς ἀνχεῖ γενέσθαι.

- 420 οὐοῖν δ' ὀνομάτοιιν σεβασμολοῖν πᾶσαι τιμαὶ μένουσιν ἐξ
 ἴσου πατρὶ μητέρα προσκυνοῦντων. 20. κατ' ἀρχὰς μὲν
 οὖν εἶθ' ἡρωϊκὰ φρονῶν ὁ βίος καὶ τὴν γείτονα θεῶν
 σέβων ἀρετὴν οἷς ἐνομοθέτησεν ἢ φύσις ἐπειθάρχει, καὶ
 καθ' ἡλικίας μέτρα γυναιξὶ ξενυνύμενοι γενναίων πατέ-
 ρες ἐρίγνοντο τέκνων· κατὰ μικρὸν δ' ὁ χρόνος ἀπ' ἐκεί-
 νου τοῦ μεγέθους ἐς τὰ τῆς ἡδονῆς καταβαίνων βάραθρα
 ξένας ὁδοὺς καὶ παρηλλαγμαμένας ἀπολαύσεων ἐτεμνεν.
 εἶθ' ἢ πάντα τολμῶσα τρυφῇ τὴν φύσιν αὐτὴν παρενό-
 μησε· καὶ τίς ἄρα πρῶτος ὀφθαλμοῖς τὸ ἄρρεν εἶδεν ὥς
 θῆλυ, δυοῖν θάτερον ἢ τυραννικῶς βιασάμενος ἢ πείσας
 πανούργως; συνῆλθε δ' εἰς μίαν κόλτην μίᾳ φύσις· αὐ-
 τοὺς δ' ἐν ἀλλήλοις ὀρῶντες οὐθ' ἂ δρωσιν οὐθ' ἂ πύ-
 σχουσιν ἡδοῦντο, κατὰ πετρῶν δέ, φασίν, ἀγόνων σπεί-
 ραντες ὀλίγης ἡδονῆς ἀντικατηλλάξαντο μεγάλην ἄδο-
 421 ξίαν. 21. τούτοις γε μὴν εἰς τοσοῦτον τυραννικῆς βίας
 ἢ τόλμα προέκοψεν, ὥς μέχρι σιδήρῳ τὴν φύσιν ἱεροσυ-
 λῆσαι· τῶν δ' ἄρρένων τὸ ἄρρεν ἐκκενώσαντες εὖρον ἡδο-
 νῆς παρέλκοντα μέτρα. οἱ δ' ἄθλιοι καὶ δυστυχεῖς ἴν'
 ἐπὶ πλεον ὧσι παῖδες, οὐδὲ ἔτι μένουσιν ἄνδρες, ἀμφί-
 βολον αἰνιγμα διπλῆς φύσεως, οὔτ' εἰς ὃ γεγέννηται
 φυλαχθέντες οὔτ' ἔχοντες ἐφ' ὃ μετέβησαν· τὸ δ' ἐν νεό-

τητι παραμείναν ἄνθρωπος εἰς γῆρας αὐτοὺς μαραίνει πρό-
 ωρον. ἅμα γὰρ ἐν παισὶν ἀριθμοῦνται, καὶ γεγηράκασιν
 οὐδὲν ἀνδρῶν μεταίχμιον ἔχοντες. οὕτως ἡ μισαὶ καὶ
 παντὸς κακοῦ διδάσκαλος τρυφῇ ἄλλην ἀπ' ἄλλης ἡδονᾶς
 ἀναισχύντους ἐπινοοῦσα μέχρι τῆς οὐδὲ ῥηθῆναι δυνα-
 μένης εὐπρεπῶς νόσον κατώλισθεν, ἵνα μηδὲν ἀγνοῇ
 μέρος ἀσελγείας. 22. εἰ δ' ἐφ' ᾧ ἡ πρόνοια θεσμῶν
 ἔταξεν ἡμᾶς, ἕκαστος ἴδρυτο, ταῖς μετὰ γυναικῶν ἂν ὁμι- 422
 λίας ἡρκοῦμεθα καὶ παντὸς οὐνείδους ὁ βίος ἐκαθάρευεν.
 ἀμέλει παρὰ τοῖς οὐδὲν ἐκ πονηρᾶς διαθέσεως παραχα-
 ράξαι δυναμένοις ζῶσις ἄχραντος ἡ τῆς φύσεως νομοθε-
 σία φυλάττεται· λέοντες οὐκ ἐπιμαίνονται λέουσιν, ἀλλ'
 ἡ κατὰ καιρὸν Ἀφροδίτη πρὸς τὸ θῆλυ τὴν ὄρεξιν αὐ-
 τῶν ἐκκαλεῖται· ταῦρος ἀγελάρχης βοῦσιν ἐπιθόρνυται,
 καὶ κριὸς ὅλην τὴν ποιμνὴν ἄρρενος πληροῖ σπέρματος.
 τί δέ; οὐ συνὼν μὲν εὐνᾶς μεταδιώκουσι κάπροι; λυκαί-
 ναις δ' ἐπιμίγνυνται λύκοι; καθόλου δ' εἰπεῖν, οὐδ' οἱ
 ἀέρια ῥοιζοῦντες ὄρνεις οὐδ' ὅσα τὴν ἰγρὰν καθ' ὕδατος
 εἴληχε λῆξιν, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ γῆς τι ζῶον ἄρρενος ὁμιλίας
 ἐπωρέχθη, μένει δὲ ἀκίνητα τῆς προνοίας τὰ δόγματα.
 ὑμεῖς δ', ὦ μάτην ἐπὶ τῷ φρονεῖν εὐλογούμενοι, θηρίου
 ὡς ἀληθῶς φαῦλον, ἀνθρώποι, τίνι καινῇ νόσῳ παρα-
 νομήσαντες ἐπὶ τὴν κατ' ἀλλήλων ὕβριν ἡρέθισθε; τίνα
 τῆς ψυχῆς τυφλὴν ἀναισθησίαν καταχέαντες ἀμφοῖν ἡστο-
 χήκατε φεύγοντες ἃ διώκειν ἔδει καὶ διώκοντες ἀφ' ᾧ
 ἔδει φεῦγειν; καὶ καθ' ἕνα τοιαῦτα ζηλοῦν πάντων ἐλο-
 μένων οὐδὲ εἰς ἔσται. 23. ἀλλὰ γὰρ ἐνταῦθα τοῖς Σω- 423
 κρατικοῖς ὁ θαυμαστός ἀναφύεται λόγος, ὅφ' οὐ παιδι-
 καὶ μὲν ἀκοαὶ τελείων ἐνδεεῖς λογισμῶν φενακίζονται·
 τὸ δ' ἥδη κατὰ φρόνησιν ἐς ἄκρον ἔχον οὐκ ἂν ὑπαχθῇ-
 ναι δύναίτο· ψυχῆς γὰρ ἔρωτα πλάττονται καὶ τὸ τοῦ
 σώματος εὐμορφον αἰδούμενοι φιλεῖν ἀρετῆς καλοῦσιν

αὐτοὺς ἐραστάς. ἐφ' οἷς μοι πολλάκις καυχᾶσθαι ἐπέ-
χεται. τί γὰρ παθόντες, ὧς σεμνοὶ φιλόσοφοι, τὸ μὲν ἤδη
μακρῷ χρόνῳ δεδοκὸς ἑαυτοῦ πείραν ὁποῖον ἐστίν. ὥ
πολιὰ προσήκουσα καὶ γῆρας ἀρετὴν μαρτυρεῖ, δι' ὀλι-
γωρίας παραπέμπετε, πᾶς δὲ ὁ σοφὸς ἔρως ἐπὶ τὸ νέαν
ἐπτόηται, μὴδέπω τῶν λογισμῶν ἐν αὐτῷ, πρὸς ἃ τρα-
πῆσονται, κρίσειν ἐχόντων; ἢ νόμος ἐστί, πᾶσαν μὲν
ἀμορφίαν πονηρίας εἶναι κατάκριτον, εὐθὺς δ' ὥς ἀγα-
θὸν ἐπαινέσθαι τὸν καλόν; ἀλλὰ τοι κατὰ τὸν μέγαν
ἀληθείας προφήτην Ὅμηρον

εἶδος τις ἀκιδνότερος πέλει ἀνὴρ,
ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεισι στέφει, οἳ δὲ τ' ἐξ αὐτὸν
τερπόμενοι λεύσσουσιν, ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
αἰδοῖ μελιχίη, μετὰ δὲ πρόπει ἀγορμένοισιν·
124 ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστρῳ θεὸν ὥς εἰσορόωσιν.
καὶ πάλιν εἶπε που λέγων·

οὐκ ἄρα σοὶ γ' ἐπὶ εἶδεν καὶ φρένες ἦσαν.
ἀμέλει τοῦ καλοῦ Νιρέως ὁ σοφὸς Ὀδυσσεὺς πλέον ἐπαι-
νεῖται. 24. πῶς οὖν φρονήσεως μὲν ἢ δικαιοσύνης τῶν
τε λοιπῶν ἀρετῶν, αὐτὴ τελείοις ἀνδράσι σύγκληρον εἰλή-
χασι τάξιν, οὐδεὶς ἔρως ἐντρέχει, τὸ δ' ἐν παισὶ κάλλος
ὀξυτάτης ὁρμᾶς παθῶν ἐγείρει; πάννυ γοῦν ἐρᾶν ἔδει
Φαίδρου διὰ Λυσίαν, ὧ Πλάτων, ὃν προῦδωκεν. ἢ τὴν
ἀρετὴν φιλεῖν Ἀλκιβιάδου εἰκὸς ἦν, διότι ἡκρωτηρίαζε
τὰ θεῶν ἀγάλματα καὶ τὴν ἐν Ἐλευσίνι τελετὴν αἰ παρὰ
πότον ἐξορχοῦνται φωναί; τίς ἐραστὴς ὁμολογεῖ γενέ-
σθαι προδιδομένων Ἀθηνῶν καὶ Λεκελείας ἐπιτειχιζομέ-
νης καὶ βίου τυραννίδα βλέποντος; ἀλλ' ἄχρι μὲν οὐ-
δέπω κατὰ τὸν ἱερὸν Πλάτωνα πώγωνος ἐπίμπλατο, πᾶ-
425 σιν ἐπέραστος ἦν· μεταβάς δ' ἀπὸ τοῦ παιδὸς εἰς τὸν
ἄνδρα, καθ' ἣν ἡλικίαν ἢ τέως ἀτελὴς φρονήσις ὀλόκλη-
ρον εἶχε τὸν λογισμόν, ὑπὸ πάντων ἐμίσετο. τί δὴ; πᾶ-

θεσιν αἰσχροῖς ὀνομάτων ἐπιγράφοντες αἰδῶ ψυχῆς ἀρε-
τὴν λέγουσι τὴν τοῦ σώματος εὐπρέπειαν οἱ φιλόνοιοι
μᾶλλον ἢ φιλόσοφοι. καὶ ταῦτα μὲν ἡμῖν ὑπὲρ τοῦ μὴ
δοκεῖν ἐπισήμων ἀνδρῶν φιλαπεχθιμόνως μνημονεύειν
ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.

25. Μικρὰ δ' ἀπὸ τῆς ἄγαν σπουδῆς ἐπὶ τὴν ὑμετέ-
ραν, ὦ Καλλικρατίδα, καταβάς ἡδονὴν ἐπιδείξω παιδι-
κῆς χρήσεως πολὺ τὴν γυναικεῖαν ἀμείνω. καὶ τό γε πρῶ-
τον ἐγὼ πᾶσαν ἀπόλαυσιν ἡγοῦμαι τερπνοτέραν εἶναι τὴν
χρονιωτέραν· ὅξεϊα γὰρ ἡδονὴ παραπτᾶσα φθάνει πρὶν
ἢ γνωσθῆναι πεπανμένη, τὸ δ' εὐφραῖνον ἐν τῷ παρέλ-
κοντι κρεῖττον. ὥς εἶθε γε καὶ βίου μακρὰς προθεσμίας
ἢ μικρολόγος ἡμῖν ἐπέκλωσε Μοῖρα καὶ τὸ πᾶν ἦν διη-
νεκῆς ὑγίεια μηδεμιᾶς λύπης τὴν διάνοιαν ἐκνευρομένης· 426
ἐορτὴν γὰρ αὖ καὶ πανήγυριν τὸν ὅλον χρόνον ἡγομεν.
ἀλλ' ἐπὶ τῶν μειζόνων ἀγαθῶν ὁ βάσκανος δαίμων ἐνε-
μέσῃσεν, ἐν γε τοῖς παροῦσιν ἡδίστα τὰ παρέλκοντα. γυνὴ
μὲν οὖν ἀπὸ παρθένου μέχρι ἡλικίας μέσης, πρὶν ἢ τε-
λέως τὴν ἐσχάτην ὀυτίδα τοῦ γήρως ἐπιδραμεῖν, εὐάγκα-
λον ἀνδράσιν ὁμίλημα, καὶν παρέλθῃ τὰ τῆς ὥρας, ὅμως
„ἢ ἐμπειρία ἔχει τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον.“ 26. εἰ
δ' ἐλκοσιν ἐτῶν ἀποπειρώῃ παῖδά τις, αὐτὸς ἐμοιγε δοκεῖ
πασχητιᾶν ἀμφίβολου Ἀφροδίτην μεταδιώκων· σκληροὶ
γὰρ οἱ τῶν μελῶν ἀπανδρωθέντες ὄγκοι καὶ τραχὺ μὲν
ἀντὶ τοῦ πάλαι μαλακοῦ πυκασθὲν ἰούλοις τὸ γένειον, οἱ
δ' εὐφυνεῖς μηροὶ θριξὶν ὥσπερ εἰ ὄντωντες· ἃ δ' ἐστὶ τού-
των ἀφανέστερα, τοῖς πεπειρακόσιν ὑμῖν εἰδέναι παρήμι.
γυναικὶ δὲ αἰεὶ πάσῃ ἢ τοῦ χρώματος ἐπιστίλβει χάρις,
καὶ θαψιλεῖς μὲν ἀπὸ τῶν τῆς κεφαλῆς βοστρύχων ἑλικες
ὑακίνθοις τὸ καλὸν ἀνθοῦσιν ὅμοια πορφύροντες οἱ μὲν 427
ἐπινώτιοι κέχυνται μεταφρένων κόσμος, οἱ δὲ παρ' ὧτα
καὶ κροτάφους πολὺ τῶν ἐν λειμῶνι οὐλότεροι σελίνων.

τὸ δ' ἄλλο σῶμα μὴδ' ἄκυρῃ τριχὸς αὐταῖς ὑποφρυομένης
 ἡλέκτρον, φασίν, ἢ Σιδωνίας ὕελου διαφεργέστερον ἀπα-
 στραπτει. 27. τί δ' οὐχὶ τῶν ἡδονῶν καὶ τὰς ἀντιπαθεῖς
 μεταδιωκτέον, ἐπειδὴν ἐξ ἴσου τοῖς διατιθεῖσιν οἱ πά-
 σχοντες εὐφραίνωνται; σχεδὸν γὰρ οὐ κατὰ ταῦτά τοις
 ἀλόγοις ζώοις τὰς μονήρεις διατριβὰς ἀσμενίζομεν, ἀλλὰ
 πῶς φιλεταίρῳ κοινωνία συζυγέντες ἡδίστα τε ἀγαθὰ
 σὺν ἀλλήλοις ἡγούμεθα καὶ τὰ δυσχερῆ κουφότερα μετ'
 ἀλλήλων. ὅθεν εὐρέθη τράπεζα κοινή· καὶ φιλίας μεσι-
 τιν τράπεζαν παραθέμενοι γαστροὶ τὴν ὀφειλομένην ἀπο-
 μετροῦμεν ἀπόλαυσιν, οὐ μόνον τὸν Θάσιον, εἰ τύχοι,
 πίνοντες οἶνον οὐδὲ καθ' αὐτοὺς τῶν πολυτελῶν πιμ-
 πλάμενοι σιτίων, ἀλλὰ δοκεῖ τερπνὸν ἐκάστῳ τὸ μετ' ἄλ-
 λων, καὶ τὰς ἡδονὰς κοινωνοῦμενοι μᾶλλον εὐφρανό-
 428 μεθα. αἱ μὲν οὖν γυναικεῖοι σύνοδοι τῆς ἀπολαύσεως
 ἀντίδοσιν ὁμοίαν ἔχουσιν· ἀλλήλους γὰρ ἐξ ἴσου διαθέν-
 τες ἡδέως ἀπηλλάγησαν, εἴ γε μὴ δικαστῇ Τειρεσία προσ-
 εκτέον, ὅτι ἡ θήλεια τέρψις ὅλη μοῖρα πλεονεκτεῖ τὴν
 ἄρρενα. καλὸν δ' οἶμαι, μὴ φιλευνόμενος ἀπολαῦσαι θελή-
 σαντας, ὅπως ἰδίᾳ τι χρηστὸν ἀποίσονται, σκοπεῖν ὅλην
 παρὰ τοῦ λαμβάνοντος ἡδονήν, ἀλλ' ἐκεῖνο μερισμαμένους
 οὐ τυγχάνουσιν ἀντιπαρασχεῖν ὅμοια. τοῦτο δ' οὐκ ἂν
 ἐπὶ παῖδων εἴποι τις, οὐχ οὕτω μέμνηεν, ἀλλ' ὁ μὲν δια-
 θεῖς, ἢ νομίζει ποτὲ ταῦτα, τὴν ἡδονήν ἐξαίρετον λαβὼν
 ἀπέρχεται, τῷ δὲ ὑβρισμένῳ κατ' ἀρχὰς μὲν ὀδύναι καὶ
 δάκρυα, μικρὸν δὲ ὑπὸ χρόνου τῆς ἀλγηδόνης χαλασά-
 σης πλεον, ὥς φασιν, οὐδὲν ἂν ὀχλήσεως, ἡδονὴ δ' οὐδ'
 ἦτισούν. εἰ δὲ δεῖ τι καὶ περιεργότερον εἰπεῖν — δεῖ δὲ
 ἐν Ἀφροδίτῃς τεμένει — γυναικὶ μὲν, ᾧ Καλλικρατίδα,
 καὶ παιδικώτερον χρώμενον ἔξεστιν εὐφρανθῆναι διπλα-
 σίας ἀπολαύσεως ὁδοὺς ἀνοίξαντα, τὸ δὲ ἄρρεν οὐδενὶ
 τρόπῳ χαρίζεται θήλειαν ἀπόλαυσιν. 28. ὥστ' εἰ ἡ μὲν

καὶ ὑμῖν ἀρέσκειν δύναται, πρὸς ἀλλήλους ἡμεῖς ἀπο-
 τειχισώμεθα, εἰ δὲ τοῖς ἄρρεσιν εὐπρεπεῖς αἰ μετὰ ἀρρέ- 429
 νων ὀμιλλῶ, πρὸς τὸ λοιπὸν ἐράτωσαν ἀλλήλων καὶ γυ-
 ναῖκες. ἄγε νῦν, ὦ νεώτερε χρόνε καὶ τῶν ξένων ἡδο-
 νῶν νομοθέτα, καινὰς ὁδοὺς ἄρρενος τρυφῆς ἐπινοήσας
 χάρισαι τὴν ἴσῃν ἐξουσίαν καὶ γυναιξίν, ἀλλήλαις ὀμι-
 λείτωσαν ὡς ἄνδρες· ἄσελγῶν δὲ ὀργάνων ὑποξυγασά-
 μεναι τέχνασμα, ἀσπόρων τεράστιον αἰνίγμα, κοιμάσθω-
 σαν γυνὴ μετὰ γυναικὸς ὡς ἀνὴρ· τὸ δὲ εἰς ἀκοὴν σπα-
 νίως ἦκον ὄνομα — αἰσχύνομαι καὶ λέγειν — τῆς τρι-
 βακῆς ἀσελγείας ἀνέδην πομπευέτω. πᾶσα δ' ἡμῶν ἡ
 γυναικωνίτις ἔστω Φιλαινὴς ἀνδρογύνους ἔρωτας ἀσχη-
 μονοῦσα. καὶ πόσῳ χρεῖττον εἰς ἄρρενα τρυφὴν βιάζε-
 σθαι γυναῖκα ἢ τὸ γενναῖον ἀνδρῶν εἰς γυναῖκα θηλυ-
 νεσθαι;

29. Τοιαῦτα συντόνως μεταξὺ παθαινόμενος ὁ Χα-
 ρικλῆς ἐπαύσατο δεινόν τι καὶ θηριῶδες ἐν τοῖς ὄμμασιν
 ὑποβλέπων. ἐφίκει δέ μοι καὶ καθαροῖς χρησθαι πρὸς τοὺς
 παιδικοὺς ἔρωτας. ἐγὼ δὲ ἡσυχῇ μειδιάσας καὶ πρὸς τὸν
 Ἀθηναῖον ἡρέμα τὸ ὀφθαλμὸν παραβαλὼν, Παιδιάς,
 ἔφην, καὶ γέλωτος, ὦ Καλλικρατίδα, δικαστῆς καθεδεῖ- 430
 σθαι προσδοκήσας οὐκ οἶδ' ὅπως ὑπὸ τῆς Χαρικλέους
 δεινότητος ἐπὶ σπουδαιότερον ἦγμαι· σχεδὸν γὰρ ὡς ἐν
 Ἀρείῳ πάγῳ περὶ φόνον καὶ πυρκαϊᾶς, ἢ νῆ Δία φαρ-
 μάκων ἀγωνιζόμενος ὑπερφυῶς ἐπαθήνατο. καιρὸς οὖν
 ὁ νῦν, εἰ ποτε καὶ πρότερον, ἀπαιτεῖ σε τὰς Ἀθήνας,
 Περίκλειον δὲ πειθῶ καὶ τῶν δέκα δητόρων τὰς Μακε-
 δόσιν ἀνθρωπισμένως γλώσσας ἐν ἐνὶ τῷ σῷ λόγῳ δια-
 τρεῖσθαι μιᾶς τῶν ἐν Πρυκλὶ δημηγοριῶν ἀναμνησθέντι.

30. Μικρὸν οὖν ἐπισχὼν ὁ Καλλικρατίδας — ἐφίκει
 δὲ ἀπὸ τοῦ προσώπου μοι τεκμαιρομένῳ καὶ λίαν ἀγω-
 νίας μεστὸς εἶναι — λόγων ἀμοιβαίων ἐνέρχεται· Εἰ γυ-

ναιξιν ἐκκλησίᾳ καὶ δικαστήρια καὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἦν μετουσία, στρατηγὸς ἂν ἢ προστάτης ἐκεχειροτόνησο καὶ σε χαλκῶν ἀνδριάντων ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ὡς Χαρίκλεις, ἐτίμων. σχεδὸν γὰρ οὐδὲ αὐταὶ περὶ αὐτῶν, ὅπως αὐτοὶ προὔχουσιν κατὰ σοφίαν ἐδόκουν, εἰ τις αὐταῖς τὴν
 431 τοῦ λέγειν ἐξουσίαν ἐφῆκεν, οὕτω μετὰ σπουδῆς ἂν εἴπον, οὐχ ἡ Σπαρτιάταις ἀνθρωπισμένη Τελέσιλλα, δι' ἣν ἐν Ἀργεὶ θεὸς ἀριθμεῖται γυναικῶν Ἀρης· οὐχὶ τὸ μελιχρὸν αὐχῆμα Λεσβίων Σαπφῶ καὶ ἡ τῆς Πυθαγορείου σοφίας θυγάτηρ Θεανώ· τάχα δ' οὐδὲ Περικλῆς οὕτως ἂν Ἀσπασίᾳ συνηγόρησεν. ἀλλ' ἐπειδήπερ εὐπρεπὲς ἄρρενας ὑπὲρ θηλειῶν λέγειν, εἰπώμεν καὶ ἄνδρες ὑπὲρ ἀνδρῶν. σὺ δὲ ἔλεως, Ἀφροδίτῃ, γενοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς τὸν σὸν Ἔρωτα τιμῶμεν.

31. Ἐγὼ μὲν οὖν ἐνόμιζον ἄχρι παιδείας λατρεῖν τὴν ἔριν ἡμῶν προκόψαι, ἐπεὶ δὲ οἱ παρὰ τούτου λόγοι καὶ φιλοσοφεῖν ὑπὲρ γυναικῶν ἐπενοήθησαν, ἀσμένως τὴν ἀφορμὴν ἤρπακα· μόνος γὰρ ὁ ἄρρεν ἔρως κοινὸν ἀρετῆς καὶ ἡδονῆς ἐστὶν ἔργον. εὐξαίμην γὰρ ἂν, εἴπερ ἦν ἐν δυνάτῳ, τὴν ἐπήκοόν ποτε τῶν Σωκρατικῶν λόγων πλατάνιστον, Ἀκαδημίας καὶ Λυκείου δένδρον εὐτυχέστερον, ἐγγὺς ἡμῶν ἐστάναι πεφυκυῖαν, ἐνθ' ἡ Φαίδρου προσανάκλισις ἦν, ὥσπερ ὁ ἱερὸς εἶπεν ἀνὴρ πλείστον
 432 ἀψάμενος χαρίτων· αὐτὴ τάχα ἂν ὥσπερ ἡ ἐν Δωδώνῃ φηγὸς ἐκ τῶν ὀροδάμνων ἱερῶν ἀπορρήξασα φωνὴν τοὺς παιδικοὺς εὐφήμησεν ἔρωτας ἔτι τοῦ καλοῦ μεμνημένη Φαίδρου, πλην ἐπεὶ τοῦτ' ἀμήχανον,

ἡ γὰρ πολλὰ μεταξὺ
 οὐρεᾶ τε σκιδόεντα θάλασσά τε ἠχῆσσα,
 ξένοι τε ἐπ' ἀλλοτρίᾳς γῆς ἀπειλήμεθα καὶ πλεονέκτημα
 Χαρικλέους ἐστὶν ἡ Κυίδος, ὅμως τάληθες οὐ προδώσομεν εἰξαντες ὄκνη. 32. μόνον ἡμῖν σὺ, δαῖμον οὐράνιε,

καιρίως παρὰσθηθι φιλίας εὐγνώμων, ἱεροφάντα μυστη-
ρίων Ἑρώς, οὐ κακὸν νήπιον ὅποιον ζωγράφῳ παίζουσι
χειρὲς, ἀλλ' ὅν ἡ πρωτοσπόρος ἐγέννησεν ἀρχὴ τέλειον
εὐθυ τεχθέντα· σὺ γὰρ ἐξ ἀφανοῦς καὶ κεχυμένης ἀμορ-
φίας τὸ πᾶν ἐμόρφωσας· ὥσπερ οὖν ὅλου κόσμου τά-
φρον τινα κοινὸν ἀφελὼν τὸ περικείμενον χάος ἐκεῖνο
μὲν ἐς ἐσχάτους ταρτάρου μυχοὺς ἐφυγάδευσας, ἐνθα
ὥς ἀληθῶς

σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός,

ὅπως ὑπ' ἀρρήκτου δεθὲν φρουράς τῆς ἐμπαλιν ὁδοῦ ἐλρ-
γῆται· λαμπρῷ δὲ φωτὶ τὴν ἀμαυρὰν νύκτα πετάσας
παντὸς ἀψύχου τε καὶ ψυχῇν ἔχοντος ἐγένου δημιουργός· 433
ἐξαίρετον δὲ ἐγκεράσας ὁμόνοιαν ἀνθρώποις τὰ σεμνὰ
φιλίας πάθη συνῆψας, ἵν' ἐξ ἀκάκου καὶ ἀπαλῆς ἔτι ψυ-
χῆς ἡ εὐνοια συνεκτρεφομένη πρὸς τὸ τέλειον ἀνδρῶται.
33. γάμοι μὲν γὰρ διαδοχῆς ἀναγκαίως εὗρηνται φάρμα-
κα, μόνος δὲ ὁ ἄρρην ἔρως φιλοσόφου καλὸν ἐστὶ ψυχῆς
ἐπίταγμα. πᾶσι δὲ τοῖς ἐκ τοῦ περιόντος εἰς εὐπρέπειαν
ἡσχημένοις ἔπεται τιμὴ πλείων ἢ ὅσα τῆς παρὰντὰ χρείας
ἐπιδεῖται, καὶ πάντῃ τοῦ ἀναγκαίου τὸ καλὸν κρείττον.
ἄχρι μὲν οὖν ὁ βίος ἀμαθῆς ἦν οὐδέπω τῆς καθ' ἡμέραν
πείρας πρὸς τὸ βέλτιον εὐσκολῶν, ἀγαπητῶς ἐπ' αὐτὰ
τὰ ἀναγκαῖα συνεστελλετο, τῆς δὲ ἀγαθῆς διαίτης ἐπεί-
γων ὁ χρόνος οὐ παρέσχευεν εὐρεῖν. ἐπειδὴ δὲ αἱ μὲν
ἐσπευσμέναι χρεῖαι πέρας εἶχον, οἱ δὲ τῶν ἐπιγιγνομένων
αἰεὶ λογισμοὶ τῆς ἀνάγκης ἀφειθέντες ἠνυκαίρουν ἐπινοεῖν
τι τῶν κρειττόνων, ἐκ τούτου κατ' ὀλίγον ἐπιστῆμαί
συνηύξοντο. τοῦτο δ' ἡμῖν ἀπὸ τῶν ἐντελεστέρων τεχνῶν
ἐνεστὶν εἰκάζειν. αὐτίκα πρῶτοί τινες ἀνθρώποι γενόμε- 434
νοι τοῦ καθ' ἡμέραν λιμοῦ φάρμακον ἐζήτουν, εἰδ' ἄλι-
σκόμενοι τῇ πρὸς τὸ παρὸν ἐνθελείᾳ, τῆς ἀπορίας οὐκ ἐώ-
σης ἐλῆσθαι τὸ βέλτιον, τὴν εἰκαίαν πόαν ἐσπεύοντο καὶ

μαλθακάς ὄξας ὀρύττοντες καὶ τὰ πλεῖστα δρυὸς καρ-
 πὸν ἐσθίουσιν. ἀλλ' ἡ μὲν ἀλόγοις ζώοις μετὰ χρόνον
 ἐρρόφη, σπόρον δὲ πυροῦ καὶ κριθῆς εἶδον αἱ γεωργῶν
 ἐπιμέλειαι εὐρουῖσαι κατ' ἔτος ἐκνεάζοντα. καὶ οὐδὲ μα-
 νεῖς ἂν εἴποι τις ὅτι δρυὲς στάχνος ἀμείνων. 34. τί δ';
 οὐκ ἐν ἀρχῇ μὲν εὐθὺ τοῦ βίου σκέπησθε δεηθέντες ἄν-
 θρωποι νύκτῃ, θηρία δείραντες, ἡμφιέσαντο; καὶ σπή-
 λυγγας ὀρώων κρύους καταδύσεις ἐπενόησαν ἢ παλαιῶν
 ὀξῶν ἢ φυτῶν αὐτὰ κοιλώματα; τὴν δὲ ἀπὸ τούτων μί-
 μῃσιν ἐπὶ τὸ κρεῖττον αἰεὶ μετὰγοντες ὕφηναν μὲν ἑαυ-
 τοῖς χλανίδας, οἴκους δὲ ὠκίσαντο, καὶ λεληθότως αἱ περὶ
 435 ταῦτα τέχνηαι τὸν χρόνον λαβοῦσαι διδάσκαλον ἀντὶ μὲν
 λιτῆς ὑφῆς τὸ κάλλιον ἐποίκιλαν, ἀντὶ δὲ εὐτελεῶν θω-
 ματίων ὑψηλὰ τέρεμνα καὶ λίθων πολυτέλειαν ἐμηχανή-
 σαντο καὶ γυμνὴν τοίχων ἀμορφίαν εὐανθεσί βαφαῖς
 χρωμάτων κατέγραψαν. πλὴν ἐκάστη γε τούτων τῶν
 τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν ἄφωνος οὐσὰ καὶ βαθεῖαν ἐπιτε-
 θειμένη λήθην ὥς ἀπὸ μακρᾶς δύσεως κατὰ μικρὸν εἰς
 τὰς ἰδίας ἀνέτειλεν ἀκτῖνας. ἕκαστος γὰρ εὐρών τι παρε-
 δίδου τῷ μετ' αὐτόν· εἶθ' ἡ διαδοχὴ τῶν λαμβανόντων
 οἷς ἐμαθεῖν ἤδη προστιθεῖσα, τὸ ἐνδέον ἐπλήρωσε. 35. μὴ
 δὴ τις ἔρωτας ἀρρένων ἀπαιτεῖτω παρὰ τοῦ παλαιοῦ χρό-
 νου· γυναιξὶ γὰρ ὀμιλεῖν ἀναγκαῖον ἦν, ἵνα μὴ τελέως
 ἄσπερμον ἡμῶν φθαρῇ τὸ γένος. αἱ δὲ ποικίλαι σοφίαι
 καὶ τῆς φιλοκάλου ταύτης ἀρετῆς ἐπιθυμία μόλις ὑπὸ
 τοῦ μηδὲν ἑῶντος ἀνίχνευτον αἰῶνος εἰς τοῦμφανὲς ἐμελ-
 436 λον ἤξειν, ἵνα τῇ θείᾳ φιλοσοφίᾳ καὶ τὸ παιδερασθεῖν
 συνακμάσῃ. μὴ δῆτα, Χαρίκλεις, ὃ μὴ πρότερον εὖρητο,
 τοῦτο ἐπινοηθὲν αὐθις ὥς φαῦλον εὐθύνε, μὴδ' ὅτι τῶν
 παιδικῶν ἐρώτων αἱ γυναικεῖαι σύνοδοι πρεσβυτέρους
 ἐπιγράφονται χρόνους, ἐλάττω θάτερον· ἀλλὰ τὰ μὲν
 παλαιὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀναγκαῖα νομίζωμεν, ἃ δὲ

αὐτῶν ἐνευσχολήσας τοῖς λογισμοῖς ὁ βίος ἐπέξευρεν, ὥς
 ἐκείνων ἀμείνω τιμητέον. 36. ἐμοὶ μὲν γὰρ ὀλίγου καὶ
 γελᾶν ἐναργχὸς ἐπῆει, Χαρικλέους ἄλογα ζῶα καὶ τὴν Σκυ-
 θῶν ἐρημίαν ἐπαινοῦντος· ὀλίγου δὲ ὑπὸ τῆς ἄραν φι-
 λουεικίας καὶ μετενόει γενόμενος Ἕλληνα. οὐδὲ γὰρ ὥς
 ἐναντία φθεγγόμενος οἷς ἐπεχείρει λέγειν, ὑπεσταλμένῳ
 τῷ τῆς φωνῆς τόνῳ τὸ ῥηθὲν ἐκλεπτεν, ἀλλ' ἐπηρμένη
 φωνῇ λαρυγγίζων, Οὐκ ἐρῶσι, φησίν, ἀλλήλων λέοντες
 οὐδ' ἄρκτοι καὶ σύες, ἀλλ' αὐτῶν ἢ πρὸς τὸ θῆλυ μόνον
 ὁρμὴ κρατεῖ. καὶ τί θαυμαστόν; ἃ γὰρ ἐκ λογισμοῦ δι- 437
 καίως ἂν τις ἔλοιτο, ταῦτα τοῖς μὴ δυναμένοις λογίζεσθαι
 δι' ἀφροσύνην οὐκ ἔνεστιν ἔχειν. ἐπεὶ τοι Προμηθεὺς
 ἢ θεῶν τις ἄλλος εἰ νοῦν ἐκάστω συνέξενξεν ἀνθρώπι-
 νον, οὐκ ἂν ἐρημία καὶ βίος ὄρειος αὐτοὺς ἐποίμαινεν
 οὐδὲ ἀλλήλους τροφὴν εἶχον, ἐξ ἴσου δὲ ἡμῶν ἱερὰ δαι-
 μάμενοι καὶ μέσσην ἐστίαν τῶν ἰδίων ἕκαστος οἰκῶν ὑπὸ
 τοῖς κοινοῖς ἐπολιτεύοντο νόμοις. τί δὴ παράδοξον, εἰ
 ζῶα τῆς φύσεως κατὰκριτα μὴδὲν ὦν λογισμοὶ παρέχου-
 νται, παρὰ τῆς προνοίας λαβεῖν ἡντυχηκότα προσαφήρη-
 ται μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὰς ἄρρενας ἐπιθυμίας; οὐκ
 ἐρῶσι λέοντες, οὐδὲ γὰρ φιλοσοφοῦσιν· οὐκ ἐρῶσιν
 ἄρκτοι, τὸ γὰρ ἐκ φιλίας καλὸν οὐκ ἴσασιν. ἀνθρώποις
 δ' ἢ μετ' ἐπιστήμης φρόνησις ἐκ τοῦ πολλάκις πειρᾶσαι
 τὸ κάλλιστον ἐλομένη βεβαιοτάτους ἐρώτων ἐνόμισε τοὺς
 ἄρρενας. 37. μὴ τοίνυν, ὦ Χαρίκλειε, ἀκολάστον βίου 438
 συμφορήσας ἐταιρικά διηγήματα γυμνῷ τῷ λόγῳ τῆς
 σεμνότητος ἡμῶν καταπόμπευε μὴδὲ τὸν οὐράνιον Ἑρωτα
 τῷ νηπίῳ συναρίθμει, λογίζου δὲ ὅπῃ μὲν ἡλικίας τὰ
 τοιαῦτα μεταμανθάνων, ὅμως δ' οὖν λογίζου νῦν γε,
 ἐπειδήπερ οὐ πρότερον, ὅτι διπλοῦς θεὸς ὁ Ἑρως, οὐ
 κατὰ μίαν ὁδὸν φοιτῶν οὐδὲ ἐνὶ πνεύματι τὰς ἡμετέρας
 ψυχὰς ἐρεθίζων, ἀλλ' ὁ μὲν, ὥς ἄν, οἶμαι, κομιδῇ νῆπια

φρονῶν, οὐδενὸς αὐτοῦ τὴν διάνοιαν ἡμιοχεῖν δυναμέ-
 νου λογισμοῦ, πολὺς ἐν ταῖς τῶν ἀφρόνων ψυχαῖς ἀθροί-
 ζεται, μάλιστα δὲ αὐτῷ γυναικεῖοι πόθοι μέλουσιν· οὗ-
 τός ἐστιν ὁ τῆς ἐφημέρου ταύτης ὑβρεως ἐταῖρος ἀκρίτως
 φορᾷ πρὸς τὸ βουλόμενον ἄγων. ἕτερος δὲ Ἔρως ἰσχυ-
 ρίων πατὴρ χρόνων, σεμνὸν ὀφθῆναι καὶ πάντοθεν ἱερο-
 πρεπὲς θέαμα, σωφρονούντων ταμίας παθῶν ἥπια ταῖς
 ἐκάστου διανοοίαις ἐμπνεῖ, καὶ λαχόντες ἴλεω τοῦδε τοῦ
 δαίμονος ἡδονὴν ἀρετῇ μεμιγμένην ἀσπαζόμεθα· δις δὲ
 γὰρ ὄντως κατὰ τὸν τρυφικὸν πνεύματα πνεῖ ὁ Ἔρως,
 ἐνὸς δὲ ὀνόματος οὐχ ὅμοια τὰ πάθη κεκοινωνήκε· καὶ
 439 γὰρ Αἰδῶς ὠφελείας ὁμοῦ καὶ βλάβης ἀμφίβολός ἐστι
 δαίμων·

Αἰδῶς ἦτ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἢ δ' ὀνύνησιν.

οὐ μὴν οὐδ' Ἐρίδων γένος ἐστὶν ἐν, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν
 εἰσὶ δὺς, τὴν μὲν κεν ἐπαινήσειε νοήσας,

ἢ δ' ἐπιμωμητή· διὰ δ' ἄνδιχα θυμὸν ἔχουσιν.

οὐδὲν οὖν παράδοξον, εἰ πάθος ἀρετῇ κοινὴν προσηγο-
 ρίαν ἔχειν ἔτυχεν, ὥστε ἔρωτα καλεῖσθαι καὶ τὴν ἀκό-
 λαστον ἡδονὴν καὶ τὴν σωφρονουσαν εὐνοίαν. 38. Γά-
 μους οὖν, φησί, τὸ μηδὲν οἶει, καὶ τὸ θῆλυ τοῦ βίου
 φυγαδεύεις, ἵνα πῶς μείνωμεν ἄνθρωποι; ζηλωτὸν μὲν
 ἦν κατὰ τὸν σοφώτατον Εὐριπίδην, εἰ δίχα τῆς πρὸς γυ-
 ναῖκας συνόδου φοιτῶντες ἐπὶ ἱερὰ καὶ ναοὺς ἀργύρου
 καὶ χρυσοῦ τέκνα ὑπὲρ τῆς διαδοχῆς ἐωνοούμεθα· ἀνάγκη
 γὰρ βαρὺν κατ' αὐχένων ζυγὸν ἡμῖν ἐπιθεῖσα τοῖς κε-
 λευομένοις πειθαρχεῖν βιάζεται. τὸ μὲν οὖν καλὸν αἰρώ-
 μεθα τοῖς λογισμοῖς, εἰκέτω δὲ τῇ ἀνάγκῃ τὸ χρειώδες.
 440 ἄχρὶ τέκνων γυναικὺς ἀριθμὸς ἔστωσαν, ἐν δὲ τοῖς ἄλ-
 λοις ἄπαγε, μὴ μοι γένοιτο. τίς γὰρ ἂν εὖ φρονῶν ἀνέ-
 χεσθαι δύναίτο ἔξ ἑωθινοῦ γυναικὸς ὠρεῖσθαι ἐπικτή-
 τοις σοφίσμασιν, ἧς ὁ μὲν ἀληθῶς χαρακτὴρ ἄμορφος,

ἄλλότριοι δὲ κόσμοι τὸ τῆς φύσεως ἀπρεπὲς βουκολοῦ-
 σιν. 39. εἰ γοῦν ἀπὸ τῆς νυκτέρου κοίτης πρὸς ὄρθρον
 ἂν ἴδοι τις ἀνισταμένας γυναῖκας, αἰσχίᾳ νομίζει θηρίων
 τῶν πρωίας ὥρας ὀνομασθῆναι δυσκληδονίσταν· ὅθεν
 ἀκριβῶς οἴκοι καθείργουσιν αὐτάς οὐδενὶ τῶν ἀρρένων
 βλεπομένας· γράες δὲ καὶ θεραπαινίδων ὁ σύμμορφος
 ὄχλος ἐν κύκλῳ περιεστᾶσι ποικίλοις φαρμάκοις κατα-
 φαρμακεύουσαι τὰ δυστυχῆ πρόσωπα· οὐ γὰρ ὕδατος
 ἀκράτῳ νάματι τὸν ὑπνυλὸν ἀπονηψάμεναι κάρου εὐθὺς
 ἄπτονται σπουδῆς ἐχομένου τινὸς πράγματος, ἀλλ' αἱ
 πολλὰ τῶν διαπασμάτων συνθέσεις τὸν ἀηδὴ τοῦ προ-
 σώπου χροῶτα φαιδρύνουσιν, ὥς δὲ ἐπὶ δημοτελοῦς πομ-
 πῆς ἄλλο τι ἄλλῃ τῶν ὑπηρετουσῶν ἐνκεχεύριστα, λε-
 κανίδας ἀργυρᾶς καὶ προχόους ἔσοπτρά τε καὶ καθάπερ
 ἐν φαρμακοπάλῳ πυξίδῳ ὄχλον, ἄγγεῖα μεστὰ πολλῆς 44i
 κακοδαιμονίας, ἐν οἷς ὀδόντων σμηκτικὰ θυνάμεις ἢ
 βλέφαρα μελαινουσα τέχνη θησαυρίζεται. 40. τὸ δὲ πλε-
 στον ἀναλίσκει μέρος ἢ πλοκὴ τῶν τριχῶν· αἱ μὲν γὰρ
 φαρμάκοις ἐρυσθαίνειν δυναμένοις πρὸς ἡλίου μεσημ-
 βρίαν τοὺς πλοκάμους ἴσα ταῖς τῶν ἐρίων χροιαῖς ξανθῶ
 μεταβάπτουσιν ἄνθει τὴν ἰδίαν κατακρίνουσαι φύσιν·
 ὀπόσαις δὲ ἀρεεῖν ἢ μέλαινα χεῖρ νομίζεται, τὸν τῶν γε-
 γαμηκότων πλοῦτον εἰς ταύτην ἀναλίσκουσιν ὅλην Ἀρα-
 βίαν σχεδὸν ἐκ τῶν τριχῶν ἀποπνέουσai, σιδηρᾶ τε ὄρ-
 γανα πυρὸς ἀμβλείᾳ φλογὶ χλιανθέντα βία τὴν ἐλίκαν οὐ-
 λότητα διαπλέκει, καὶ περίεργοι μὲν αἱ μέχρι τῶν ὀφρύων
 ἐφειλκυσμένοι κόμαι βραχὺ τῷ μετώπῳ τὸ μεταίχμιον
 ἀφιασι, σοβαρῶς δὲ ἄχρι τῶν μεταφρένων οἱ ὀπισθεν
 ἐπισαλεύονται πλόκαμοι. 41. καὶ μετὰ τοῦτο ἀνθοβαφῇ
 πέδιλα τῆς σαρκὸς ἐνδοτέρῳ τοὺς πόδας ἐπισφίγγοντα
 καὶ λεπτοῦφῆς ἐς πρόφασιν ἐσθῆς ὑπὲρ τοῦ δοκεῖν μὴ
 γεγυμνωσθαι. πάντα δὲ τὰ ἐντὸς ἀντῆς γνωριμώτερα

- 442 τοῦ προσώπου χωρὶς τῶν ἀμόρφως προπεπτωκότων μα-
 ξῶν, οὓς αἰεὶ περιφέρουσι δεσμώτας. τί δεῖ τὰ τούτων
 πλουσιώτερα κακὰ διεξιέναι; λίθους Ἐρυθραίους κατὰ
 τῶν λοβῶν πολυτάλαντον ἡρτημένους βροῖθος ἢ τοὺς περὶ
 καρποῖς καὶ βραχίوشي δράκοντας, ὥς ὥφελον ὄντως ἀντὶ
 χρυσίου δράκοντες εἶναι· καὶ στεφάνη μὲν ἐν κύκλῳ τὴν
 κεφαλὴν περιθεῖν λίθοις Ἰνδικαῖς διάστερος, πολυτελεῖς
 δὲ τῶν ἀνέχων ὄρμοι καθεῖνται, καὶ ἄχρι τῶν ποδῶν
 ἐσχάτων καταβέβηκεν ὁ ἄθλιος χρυσὸς ἅπαν, εἴ τι τοῦ
 σφυροῦ γυμνοῦται, περισφίγγων. ἄξιον δ' ἦν σιδήρεω
 443 τὰ περισφυρα σκέλη πεπεδησθαι. κάπειδ' ἀντῶν ὅλον
 τὸ σῶμα νόθης εὐμορφίας ἐξαπατῶντι κάλλει διαμα-
 γευθῇ, τὰς ἀναισχύντους παρειὰς ἐρυθαίνουσιν ἐπιχρί-
 στοις φύκεσιν, ἵνα τὴν ὑπέρλευκον αὐτῶν καὶ πύονα
 χροιάν τὸ πορφυροῦν ἄνθος ἐπιφοινίξῃ. 42. τίς οὖν ὁ
 μετὰ τὴν τοσαύτην παρασκευὴν βίος; εὐθύς ἀπὸ τῆς οἰ-
 κίας ἐξοδοί, καὶ πᾶς θεὸς ἐπιτρίβων τοὺς γεγαμηκότας,
 ὧν ἐνίων οἱ κακοθαίμονες ἄνδρες οὐδὲ αὐτὰ ἴσασι τὰ
 ὀνόματα, Κωλιάδας, εἰ τύχοι, καὶ Γενετυλλίδας ἢ τὴν
 444 Φρυγίαν δαίμονα καὶ τὸν δυσέρωτα κῶμον ἐπὶ τῷ ποι-
 μένι. τελεταὶ δὲ ἀπόρρητοι καὶ χωρὶς ἀνδρῶν ὑποπτα-
 μυστήρια καὶ — τί γὰρ δεῖ περιπλέκειν; — διαφθορὰ
 ψυχῆς. ἐπειδ' ἀν τούτων ἀπαλλαγῶσιν, οἴκοι εὐθύς τὰ
 μακρὰ λουτρά, καὶ πολυτελὲς μὲν νηὶ Δία τράπεζα, πο-
 λὺς δὲ ὁ μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἄκκισμός. ἐπειδ' ἀν γὰρ ὑπέρ-
 πλεω γένωνται ταῖς παρ' αὐταῖς γαστριμαργίαις, οὐκέτ'
 οὐδὲ τοῦ φάρυγγος αὐταῖς παραδέχεσθαι θυμαμένου τι
 445 σιτίου, ἄκροις δακτύλοις ἐπιγράφουσαι τῶν παρακειμέ-
 νων ἕκαστον ἀπογεύονται νύκτας ἐπὶ τούτοις διηγούμε-
 ναι. καὶ τοὺς ἑτερόχρωτας ὕπνους καὶ θηλύτητος εὐνήν
 γέμουσαν, ἀφ' ἧς ἀναστὰς ἕκαστος εὐθὺς λουτροῦ χρεῖός
 ἐστίν.

43. Ταυτὶ μὲν οὖν εὐσταθοῦς βίου τεκμήρια· τῶν δὲ πικροτέρων εἴ τις ἐθελήσῃε τὸ ἀληθὲς κατὰ μέρος ἐξετάζειν, ὅτως καταράσεται Προμηθεὶ τὴν Μενάνδρειον ἐκείνην ἀπορρήξας φωνήν·

Εἴτ' οὐ δικαίως προσπεπαταλευμένον
γράφουσι τὸν Προμηθεά πρὸς ταῖς πέτραις;
καὶ γίνετ' αὐτῷ λαμπάς, ἄλλο δ' οὐδὲ ἔν
ἀγαθόν. ὃ μισεῖν οἴμ' ἅπαντας τοὺς θεούς,
γυναῖκας ἐπλασεν, ὧ πολυτίμητοι θεοί,
ἔθνος μιαιρόν. γαμεῖ τις ἀνθρώπων, γαμεῖ;
λάτριοι τὸ λοιπὸν γὰρ ἐπιθυμίαί κακαί,
γαμηλίῳ λέχει τε μοιχὸς ἐντροφῶν
καὶ φαρμακεῖται καὶ νόσων χαλεπώτατος
φθόνος, μεθ' οὗ ξῇ πάντα τὸν βίον γυνή.

446

τίς ταῦτα τὰ ἀγαθὰ διώκει; τίνι βίος ὁ δυστυχῆς οὗτος θυμῆρης; 44. ἄξιον τοίνυν ἀντιθεῖναι τοῖς θῆλεσι κακοῖς τὴν ἄρρενα τῶν παίδων ἀγωγὴν. ὄρθριος ἀναστὰς ἐκ τῆς ἀξύγου κοίτης τὸν ἐπὶ τῶν ὀμμάτων ἐτι λοιπὸν ὕπνον 447 ἐκπονιψάμενος ὕδατι λιτῷ καὶ τὴν ἱερὰν χλαμύδα ταῖς ἐπωμίοις περόναις συρράψας ἀπὸ τῆς πατρῴας ἐστίας ἐξέρχεται κάτω κεκυφὼς καὶ μηδένα τῶν ἀπαντῶντων ἐξ ἐναντίου προσβλέπων· ἀκόλουθοι δὲ καὶ παιδαγωγοὶ χορὸς αὐτῷ κόσμιος ἔπονται τὰ σεμνὰ τῆς ἀρετῆς ἐν χειρσὶν ὄργανα κρατοῦντες, οὐ πριστοῦ κτενὸς ἐντομὰς κόμην καταψήχειν δυναμένας οὐδὲ ἔσοπτρα τῶν ἀντιμόρφων χαρακτηριστῶν ἀγράφους εἰκόνας, ἀλλ' ἢ πολύπτυχοι δέλτοι κατόπιν ἀκολουθοῦσιν ἢ παλαιῶν ἔργων ἀρετὰς φυλάττουσαι βίβλοι, καὶ εἰς μουσικοῦ θέῃ φοιτᾶν, εὐμελὲς λύρα. 45. πᾶσι δὲ τοῖς φιλοσόφοις ψυχῆς μαθή- 448 μασι λιπαρῶς ἐναθλήσας, ἐπειδὴν ἡ διάνοια τῶν ἐγκυκλίων ἀγαθῶν κορεσθῇ, τὸ σῶμα ταῖς ἐλευθερίοις ἀσκήσεσιν ἐκπονεῖ· Θεσσαλοὶ γὰρ ἵπποι μέλουσιν αὐτῷ· καὶ

βραχὺ τὴν νεότητά πωλοδαμνήσας ἐν εἰρήνῃ μελετᾷ τὰ
 πολεμικὰ ἄκοντας ἀφιεῖς καὶ βέλη δι' εὐστόχου δεξιᾶς
 ἀποπάλλων. εἶθ' αἱ λιπαραὶ παλαιστραὶ, καὶ πρὸς ἡλίον
 μεσημβρινὸν θάλλπος ἐγκοινοῖται τὸ σῶμα πυκνούμενου,
 οἷ τε τῶν ἐναγωνίων πόνων ἀποσταλάζοντες ἰδρῶτες,
 μεθ' οὓς λουτρὰ σύντομα καὶ τράπεζα τῇ μετὰ μικρὸν
 ἐπινήφουσα πράξει· πάλιν γὰρ αὐτῷ διδάσκαλοι καὶ πα-
 λαιῶν ἔργων αἰνιττόμεναι καὶ ἐπιμελούμεναι μνήμαι, τίς
 ἀνδρείος ἦρως ἢ τίς ἐπὶ φρονήσει μαρτυρούμενος ἢ οἷοι
 δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην ἡσπάσαντο. τοιαύταις ἀρε-
 ταῖς ἀπαλὴν ἔτι τὴν ψυχὴν ἐπάρδων, ὅταν ἑσπέρα τὴν
 πράξιν ὀρίσῃ, τῇ γαστροῦς ἀνάγκῃ τὸν ὀφειλόμενον δασμὸν
 ἐπιμετρήσας ἡδίους ὕπνους καθεύδει τοῖς μεθ' ἡμέραν
 καμᾶτοις ἐπηρεμῶν ἐπίφθονον. 46. τίς οὐκ ἂν ἐραστὴς
 ἐφήβου γένοιτο τοιούτου; τίμι δ' οὕτω τυφλαὶ μὲν αἱ
 τῶν ὀμμάτων βολαί, πηροὶ δὲ αἱ τῆς διανοίας λογισμοί;
 πῶς δ' οὐκ ἂν ἀγαπήσαι τὸν ἐν παλαιίστραις μὲν Ἑρμῆν,
 449 Ἀπόλλωνα δὲ ἐν λύραις, Ἰππαστὴν δὲ ὡς Κάστορα, Θείας
 δὲ ἀρετὰς διὰ θυητοῦ διώκοντα σώματος; ἀλλ' ἐμοὶ μὲν,
 θαίμονες οὐράνιοι, βίος εἴη διηνεκὴς οὗτος, ἀπαντικρὺ
 τοῦ φίλου καθέζεσθαι καὶ πλησίον ἡδὺ λαλοῦντος ἀκού-
 ειν, ἐξιόντι δὲ αὐτῷ συνεξιέναι καὶ παντὸς ἔργου κοινῶ
 νίαν ἔχειν. εὐξαιτο μὲν οὖν ἔρωϊν τις δι' ἀπταίστου καὶ
 ἀκλινοῦς βίου τὸν στεργόμενον ἀλύπτως εἰς γῆρας ὁδεῦ-
 σαι μηδεμιᾶς τύχης πειράσαντα βάσκανον ἐπήρειαν. εἰ
 δὲ καί, οἷος ἀνθρωπίνης φύσεως νόμος, νόσος ἐπιψάυ-
 σειεν αὐτοῦ, κάμνοντι συνορήσω καὶ διὰ χειμερίου θα-
 λάττης ἀναγομένῳ συμπλεύσομαι· κἂν τυραννικὴ βία
 δεσμὰ περιάψῃ, τὸν ἴσον ἐμαυτῷ περιθήσω σίδηρον·
 ἐχθρὸς ἅπας ὁ μισῶν ἐκεῖνον ἐμὸς ἔσται, καὶ φιλήσω τοὺς
 πρὸς αὐτὸν εὐνοϊκῶς ἔχοντας· εἰ δὲ ληστὰς ἢ πολεμίου
 θεασαίμην ἐπ' αὐτὸν ὀρμώντας, ὀπλισαίμην καὶ παρὰ

δύναμιν· καὶ ἀποθάνῃ, ζῆν οὐκ ἀνέξομαι· τελευταίας
 δὲ ἐντολὰς τοῖς μετ' ἐκείνουν ὑπ' ἐμοῦ στεργομένοις ἐπι-
 θήσομαι κοινὸν ἀμφοτέροις ἐπιχῶσαι τάφον, ὅστέοις δὲ
 ἀναμίξαντας ὅστέα μηδὲ τὴν κωφὴν κόνιν ἀπ' ἀλλήλων
 διακρίναι. 47. ταῦτα δ' οὐ πρόωτοι χαράζουσιν οἱ ἐμοὶ
 πρὸς τοὺς ἀξίους ἔρωτες, ἀλλ' ἡ θεοῖς γέλτων ἡρωϊκῇ
 φρόνησις ἐνομοθέτησεν, ἐν οἷς ὁ φιλίας ἔρωτος ἄχρι θανά- 450
 του συνεξέπνευσεν. Φωκὶς ἐκ νηπίων ἐτι χρόνων Ὁρέ-
 στην Πυλάδῃ συνηψεν· θεὸν δὲ τῶν πρὸς ἀλλήλους πα-
 θῶν μεσίτην λαβόντες ὥς ἐφ' ἐνὸς σκάφους τοῦ βίου
 συνέπλευσαν· ἀμφοτέροις Κλυταιμνήστραν ἀνῆρουν ὥς
 Ἀγαμέμνονος παῖδες, ὑπ' ἀμφοῖν Αἰγισθοῦς ἐφρονεύετο·
 τὰς Ὁρέστην ἐλαννοῦσας Ποινὰς Πυλάδης ἐνόσει μᾶλλον,
 κρινομένῳ συνηγωνίζετο. τὴν δὲ ἑρωτικὴν φιλίαν οὐδὲ
 τοῖς τῆς Ἑλλάδος ὄροις ἐμέτρησαν, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἐσχά-
 τους Σκυθῶν τέρμονας ἐπλευσαν, ὁ μὲν νοσῶν, ὁ δὲ
 θεραπεύων. τῆς γοῦν Ταυρικῆς γῆς ἐπιβαίνοντας εὐθύς
 ἡ μητροκτόνος αὐτοὺς Ἑρινὺς ἐξενοδόχησε, καὶ τῶν βαρ-
 βάρων ἐν κύκλῳ περιεστῶτων ὁ μὲν ὑπὸ τῆς συνηθούς
 μαυρίας πεσὼν ἔκειτο, Πυλάδης δὲ

ἀφρόν τ' ἀπέψα σώματός τ' ἐτῆμέλει.

πέπλου τε προῦκάλυπτεν εὐπήκτους ὑφάς,

οὐκ ἐραστοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ πατρὸς ἐνδεικνύμενος
 ἦθος. ἡνίκα γοῦν ἐκρίθη θατέρου μένοντος ἐπὶ τῷ φο-
 νευθῆναι τὸν ἕτερον ἐς Μυκῆνας ἀπιέναι κομοῦντα
 γράμματα, μένειν ὑπὲρ ἀλλήλων ἀμφοτέροις θέλουσιν
 ἐκάτερος ἐν θατέρῳ ζῶντι ζῆν ἑαυτὸν ἡγούμενος. ἀπω-
 θεῖται δὲ τὰς ἐπιστολὰς Ὁρέστης ὥς Πυλάδου λαβεῖν 451
 ἀξιωτέρου, μόνον οὐκ ἐραστῆς αὐτ' ἐρωμένου γενόμενος·

τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδ' ἐμοὶ βάρος μέγα·

ὁ ναυστολῶν γὰρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς.

καὶ μετ' ὀλίγον φησί,

τῷδε μὲν δέλτον δίδου·

πέμψω γὰρ Ἄργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν·

ἡμᾶς δ' ὁ χρηζών κτεινέτω.

48. καὶ γὰρ οὕτως ἔχει τὸ πᾶν· ὅταν γὰρ ἐκ παίδων ὁ σπουδαῖος ἔρως ἐντραφεὶς ἐπὶ τὴν ἡδὴ λογίζεσθαι δυναμένην ἡλικίαν ἀνδρωθῇ, τὸ πάλα φιληθὲν ἀμοιβαίους ἔρωτας ἀνταποδίδωσι, καὶ δυσχερὲς αἰσθῆσθαι ποτέρου πότερος ἐραστής ἐστιν, ὥσπερ ἀπ' ἐσόπτρου τῆς τοῦ φιλήσαντος εὐνοίας ἐπὶ τὸν ἐρώμενον ὁμοίου πεσόντος ἐιδώλου. τί δὴ οὖν τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου ξένην αὐτὸ τρυφήν ὀνειδίζεις θείοις νόμοις ὁρισθὲν ἐκ διαδοχῆς ἐφ' ἡμᾶς καταβεβηκός; ἀσμένως δὲ αὐτὸ δεξιόμενοι μεθ' ἀγνῆς διανοίας νεωκοροῦμεν· ὀλβιος γὰρ ὡς ἀληθῶς κατὰ τὴν τῶν σοφῶν ἀπόφασιν,

ὦ παῖδές τε νέοι καὶ μῶνυχες ἵπποι,

γηράσκει δ' ὁ γέρον κείνος ἐλαφρότατα,

κοῦροι τὸν φιλέουσιν.

αἶ γε μὴν Σωκρατικά διδασκαλίας καὶ τὸ λαμπρὸν ἐκείνου

452 τῆς ἀρετῆς δικαστήριον τοῖς Δελφικοῖς τρίποσιν ἐτιμήθη· χρησμὸν γὰρ ἀληθείας ὁ Πύθιος ἐθέσπισεν,

ἀνδρῶν ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος,

ὃς ἅμα τοῖς ἄλλοις μαθήμασιν, ἐξ ὧν τὸν βίον ὠνησε καὶ τὸ παιδεραστεῖν ὡς μάλιστα ὠφελοῦν προσήκατο.

49. δεῖ δὲ τῶν νέων ἐρᾶν ὡς Ἀλκιβιάδου Σωκράτης, ὃς ὑπὸ μιᾷ χλαμύδι πατρὸς ὕπνους ἐκοιμήθη. καὶ ἐρωγὴ τὸ Καλλιμάχειον ἐπὶ τέλει τῶν λόγων ἡδιστα προσθεῖναι ἂν ἅπασι κήρυγμα

Ἄλθε γάρ, ὦ κούροισιν ἐπ' ὄμματα λίγνα φέροντες,

Ἐρχίος ὡς ὑμῖν ὥρισε παιδοφιλεῖν,

ὦδε νέων ἐράοιτε, πόλιν κ' εὐάνδρου ἔχοιτε.

ταῦτ' εἰδότες, ὦ νεανίαί, σωφρόνως παισὶν ἀγαθοῖ πρόσιτε μηδὲ ὀλίγης τέρψεως εἵνεκεν τὴν μακρὰν ἐκχέον·

τες εὐνοίαν ἄχρι τῆς ἀκμῆς πλαστὰ τὰ τοῦ φιλεῖν πάθη
προβάλλεσθε, τὸν δ' οὐράνιον Ἔρωτα προσκυνοῦντες εἰς
γῆρας ἀπὸ παίδων βέβαια τηρεῖτε τὰ πάθη· τοῖς γὰρ οὕτω
φιλοῦσιν ἥδιστος μὲν ὁ τοῦ ζῆν χρόνος οὐδεμιᾶς ἀπρε- 453
ποῦς συνειδησέως παροικούσης, αἰδιμοὶ δὲ μετὰ θάνα-
τον εἰς πάντας ἐκφοιτῶσι κληρόνες. εἰ δὲ θεῖ φιλοσόφων
παισὶ πιστεύειν, αὐτῆς μετὰ γῆν ἐκδέχεται τοὺς τεῦτα
ζηλοῦντας· εἰς δὲ ἀμείνονα βίον ἀποθανύοντες ἔχουσι τῆς
ἀρετῆς γέρας τὸ ἄφθαρτον.

50. Τοιαῦτα τοῦ Καλλικρατίδου σφόδρα νεανικῶς
σεμνολογησαμένου Χαρίκλέα μὲν ἐκ δευτέρου λέγειν πει-
ρώμενον ἐπέσχον· ὥρα γὰρ ἦν ἐπὶ ναῦν κατιέναι. θεο-
μένων δ' ὅ τι φρονοίην ἀποφύνασθαι, δι' ὀλίγου τοὺς
ἐκατέρου λόγους ἀριθμησάμενος, Οὐκ ἐξ ὑπογύου, φημί,
καὶ παρημελημένως ὑμῖν, ὦ ἐταῖροι, τὰ τῶν λόγων ἐοικεν
ἀπεσχεδιάσθαι, διηνεκοῦς δὲ καὶ νῆ Δι' ἐρωσμένης φρον-
τίδος ἐναργῆ ταυτ' ἐστὶν ἔχνη· σχεδὸν γὰρ οὐδέν ἐστιν
ὅ τι τῶν λεκτέων εἰπεῖν ἑτέρῳ δύνασθαι παρήκατε. καὶ
πολλὴ μὲν ἡ τῶν πραγμάτων ἐμπειρία, πλείων δ' ἡ τῶν
λόγων δεινότης, ὥστ' ἔργωγε ἂν εὐξαίμην, εἴπερ ἦν ἐν
δυνατῷ, γενέσθαι Θηραμένης ἐκείνος ὁ Κόδορνος, ἢν' 454
ἱμῶ νενικηκότες ἐξ ἴσου βαδίζοιτε. πλὴν ἐπειδὴ περ
ἀνῆσειν οὐκ εἰκόκατε καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μεταξὺ πλεῖ
τῶν αὐτῶν οὐ κέκρικα διοχλεῖσθαι, τὸ μάλιστα παραστὰν
εἶναι μοι δίκαιον ἀποφανοῦμαι. 51. γάμοι μὲν ἀνθρώποις
βιωφελὲς πρᾶγμα καὶ μακάριον, ὁπόταν εὐτυχῶνται, παι-
δικοὺς δ' ἔρωτας, ὅσοι φιλίας ἀγνὰ δίκαια προμνῶνται,
μόνης φιλοσοφίας ἔργον ἡγοῦμαι. διὸ δὴ γαμητέον μὲν
ἅπασι, παιδεραστέον δὲ ἐφείσθω μόνοις τοῖς σοφοῖς· ἡκι-
στα γὰρ ἐν γυναιξὶν ὁλόκληρος ἀρετὴ φύεται. καὶ σὺ δ',
ὦ Χαρίκλεις, μηδὲν ἀχθεσθῆς, εἰ ταῖς Ἀθήναις ἢ Κόριν-
θος εἴξει. 52. καὶ γὰρ μὲν ὑπ' αἰδοῦς συντόμῳ λόγῳ τὴν

κρίσιν ἐπισπεύσας ἔξανέστην· ἑώρων γὰρ ὑπερκατηφῇ
 τὸν Χαρικλέα παρὰ μικρὸν ὥς θανάτου κατάκριτον. ὁ
 δ' Ἀθηναῖος Ἰλαρῷ τῷ προσώπῳ φαιδρὸς ἀναπηδήσας
 προῆει σφόδρα σοβαρῶς· εἶκασεν ἄν τις αὐτὸν ἐν Σαλα-
 μῖνι Πέρσας κατανεναυμαχηκέναι. καὶ τοῦτό γε τῆς κρί-
 σεως ἀπονάμην, λαμπρότερον ἡμᾶς ἐστιάσαντος αὐτοῦ
 455 τὰπινίκια· καὶ γὰρ ἦν ἄλλως τὸν βίον μεγαλοφρονέστε-
 ρος. ἡσυχῇ δὲ καὶ τὸν Χαρικλέα παρηγορησάμην ἐπὶ τῇ
 δεινότητι τῶν λόγων συνεχῆς ὑπερθανμάζων, ὅτι δυσχε-
 ρεστέρῳ μέρει δυνατῶς συνηγόρησεν. 53. ἀλλ' ἡ μὲν ἐν
 Κνίδῳ διατριβὴ καὶ τὰ παρὰ τῇ θεᾷ λαληθέντα σπουδῇν
 Ἰλαρὰν ἅμα καὶ παιδιὰν εὖμουσον ἐσχηκότα τῇδέ πη
 διεκρίθη. σὺ δέ, ὦ Θεόμνηστε, ὁ τὴν ξωλον ἡμῶν ἐκ-
 καλεσάμενος μνήμην, εἰ δικαστὴς τότε ἦσθα, πῶς ἂν
 ἀπεφῆναι;

ΘΕΟΜΝ. Μελητίδην ἢ Κόροιβον οἶμι με πρὸς θεῶν,
 ἵνα τοῖς ὑπὸ σοῦ δικαίως κριθεῖσιν ἐναντίαν φέρω ψή-
 φον; ὅς ὑπ' ἄκρας ἡδονῆς τῶν λεγομένων ἐν Κνίδῳ δια-
 τρίβειν φόβην ὀλίγου τὸ βραχὺ τοῦτο δωμάτιον αὐτὸν
 ἡγνούμενος εἶναι τὸν νεῶν ἐκείνου. ὅμως δ' οὖν — οὐδὲν
 γὰρ ἀπρεπὲς ἐν ἑορτῇ λέγεσθαι, πᾶς δὲ γέλως, κἂν πε-
 ρίεργος ἦ, πανηγυρίζειν δοκεῖ — τοὺς ἄγαν ὑπὸ τοῦ παι-
 456 δεραστεῖν κατωφρυωμένους λόγους ἐθαύμαζον μὲν ἐπὶ
 τῇ σεμνότητι, πλὴν οὐ πάνυ θυμῆρες φόβην, ἐφήβῳ
 παιδί συνδιημερεύοντα Τανταλείους δίκας ὑποφέρειν,
 καὶ τοῖς ὄμμασι τοῦ κάλλους μονονουχὶ προσκλύζοντος,
 ἐξὸν ἀρύσασθαι, διψῇν ὑπομένειν· οὐ γὰρ ἀπόχρη τὸ
 θεωρεῖν ἐρώμενον οὐδ' ἀπαντικρὺ καθημένον καὶ λα-
 λούντος ἀκούειν, ἀλλ' ὥσπερ ἡδονῆς κλίμακα συμπηξά-
 μενος ἔρως πρῶτον ἔχει βαθμὸν ὄψεως, ἵνα ἴδῃ, κἂν
 θεάσῃται, ποθεῖ προσάγων ἐφάψασθαι· δι' ἄκρων γοῦν
 δακτύλων κἂν μόνον θίγῃ, τὰ τῆς ἀπολαύσεως εἰς ἅπαν

διαθεῖ τὸ σῶμα. τυχῶν δ' εὐμαρῶς τούτου τρίτην πείραν ἐπάγει φιλήματος, οὐκ εὐθύς περιέρρον, ἀλλ' ἡρέμα χεῖλη προσεγγίσας χεῖλεσιν, ἃ πρὶν ἢ ψαῦσαι τελείως, ἀπέστη, μηδὲν ὑπονοίας ἔχνος καταλιπών· εἶτα πρὸς τὸ παρεῖκον ἀρμοζόμενος ἀεὶ λιπαρεστέροις μὲν ἀσπάζεσθαι ἐντέτηκεν, ἔσθ' ὅτε καὶ διαστέλλων ἡσυγῇ τὸ στόμα, τῶν δὲ χειρῶν οὐδεμίαν παρήσιν ἀργήν· αἱ γὰρ φανεραὶ μετὰ τῶν ἐσθῆτων περιπλοκαὶ τὴν ἡδονὴν συνάπτουσιν, ἢ λάθριος ὑγρῶς ἢ δεξιὰ κατὰ κόλπου δῦσα μαστοὺς βραχὺ τὴν φύσιν ὑπεροιδῶντας πιέζει, καὶ σφριγώσης 457 γαστρὸς ἀμφιλαφὲς τοῖς δακτύλοις ἐπιδράττεται ὁμαλῶς, μετὰ τοῦτο καὶ πρωτόχουν ἄνθος ἤβης. καὶ

τί τᾶρρητ' ἀναμετρήσασθαι με δεῖ;

τοσαύτης τυχῶν ἐξουσίας ὁ ἔρως θερμοτέρου τινὸς ἄπτεται πράγματος· εἴτ' ἀπὸ μηρῶν προοιμιασάμενος κατὰ τὸν κωμικὸν αὐτὸ ἐπάταξεν. 54. ἐμοὶ μὲν οὕτω παιδεραστεῖν γένοιτο· μετεωρολέσχει δὲ καὶ ὅσοι τὴν φιλοσοφίας ὄφρυν ὑπὲρ αὐτοὺς τοὺς κροτάφους ὑπερήρασι, σεμνῶν ὀνομάτων κομψεύμασι τοὺς ἀμαθεῖς ποιμαίνε-
 τωσαν· ἐρωτικὸς γὰρ ἦν, εἶπερ τις, καὶ ὁ Σωκράτης, καὶ ὑπὸ μίαν Ἀλκιβιάδης αὐτῷ χλανίδα κλιθεὶς οὐκ ἀπλήξ ἀνέστη. καὶ μὴ θαναμάσης· οὐδὲ γὰρ ὁ Πάτροκλος ὑπ' Ἀχιλλέως ἡγαπᾶτο μέχρι τοῦ καταντικρὺ καθέζεσθαι

δέγμενος Αἰακίδην, ὅποτε λήξειεν αἰείδων,

ἀλλ' ἦν καὶ τῆς ἐκείνων φιλίας μεσῖτις ἡδονή· στένων γοῦν Ἀχιλλεύς τὸν Πατρόκλον θάνατον ἀταμιεύτῳ πά-
 θει πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀπερράγη,

μηρῶν τε τῶν σῶν εὐσέβησ' ὁμίλειαν
 κλαίων.

τούς γε μὴν ὀνομαζομένους παρ' Ἑλλήσι κωμαστάς αὐ- 458
 δὲν ἀλλ' ἢ δῆλους ἐραστάς νομίζω. τάχα φήσει τις αἰσχρὰ

ταυτ^ς εἶναι λέγεσθαι, πλην ἀληθῆ γε νῆ τὴν Κνιδίαι Ἀφροδίτην.

ΑΤΚ. Οὐκ ἀνέξομαί σου, φίλε Θεόμνηστε, ἄλλην ἀρχὴν καταβαλλομένου τρίτων λόγων, ἧς ἀκούειν ἐν ἑορτῇ μόνον εἰκός ἐστι, τᾶλλα δὲ τῶν ἑμῶν ὥτων πόρρω ἀποικιεῖν. ἀφήμενοι δὲ τοῦ παρῆλκειν πλείω χρόνον εἰς ἀγορὰν ἐξίωμεν· ἥδη γὰρ εἰκός ἐστιν ὑφάπτεσθαι τῷ θεῷ τὴν πυράν. ἔστι δ' οὐκ ἀτερπὴς ἡ θέα τῶν ἐν Οἴτῃ παθῶν ὑπομιμνήσκουσα τοὺς παρόντας.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

1. ΑΤΚΙΝΟΣ. Ἄλλ' ἢ τοιοῦτόν τι ἄρα ἐπασχον οἱ
459 τὴν Γοργῶ ἰδόντες, οἷον ἐγὼ ἔναγχος ἐπαθον, ὦ Πολύ-
στρατε, παγκάλην τινὰ γυναῖκα ἰδῶν· αὐτὸ γὰρ τὸ τοῦ
μυθου ἐκεῖνο μικροῦ θέῳ λίθος ἐξ ἀνθρώπου σοι γεγο-
νέναι πεπηγὼς ὑπὸ τοῦ θαύματος.

ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΣ. Ἡράκλεις, ὑπερφυές τι τὸ θεά-
μα φῆς καὶ δεινῶς βίαιον, εἰ γε καὶ Λυκῖνον ἐξέπληξε
γυνή τις οὕσα· σὺ γὰρ ὑπὸ μὲν τῶν μειρακίων καὶ πάννυ
ῥαδίως αὐτὸ πάσχεις, ὥστε θαῖττον ἂν τις ὄλον τὸν Σί-
πυλον μετακινήσειεν ἢ σὲ τῶν καλῶν ἀπάγοι μὴ οὐχὶ
παρεστάναι αὐτοῖς κεκηνότα καὶ ἐπιδακρύοντά γε πολ-
λάκις ὥσπερ ἐκείνην αὐτὴν τὴν τοῦ Ταυτάλου. ἀτὰρ εἰπέ
μοι, τίς ἡ λιθοποιὸς αὕτη Μέδουσα ἡμῖν ἐστι καὶ πόθεν,
ὥς καὶ ἡμεῖς ἰδοίμεν· οὐ γὰρ ἂν, οἶμαι, φθονήσαις ἡμῖν
τῆς θεᾶς οὐδὲ ζηλοτυπήσαις, εἰ μέλλοιμεν πλησίον που
καὶ αὐτοὶ παραπεπηγέναι σοι ἰδόντες.

ΑΤΚ. Καὶ μὴν εὖ εἰδέναι χρή σε, ὥς καὶ ἐκ περιω-
πῆς μόνον ἀπὸ δὴς ἐς αὐτήν, ἀχανῆ σε καὶ τῶν ἀνδριάν-

των ἀκίνητότερον ἀποφανεῖ. καίτοι τοῦτο μὲν ἴσως εἰρη-
νικώτερόν ἐστι καὶ τὸ τραῦμα ἦντον καίριον, εἰ αὐτὸς 460
ἰδοῖς· εἰ δὲ κἀκείνη προσβλέψει σε, τίς ἔσται μηχανὴ
ἀποστῆναι αὐτῆς; ἀπάξει γάρ σε ἀναδυσάμενη ἔνθα ἂν
ἐθέλῃ, ὅπερ καὶ ἡ λίθος ἡ Ἡρακλεία θοῇ τὸν σίδηρον.

2. ΠΟΛ. Πάνου, ὦ Ανκῖνε, τεράστιόν τι κάλλος
ἀναπλάττων, ἀλλ' εἰπέ, τίς ἡ γυνὴ ἐστίν.

ΑΤΚ. Οἶει γάρ με ὑπερβαλέσθαι τῷ λόγῳ, ὃς δέ-
δια μὴ σοι ἰδούντι ἀσθενὴς τις ἐπαινέσαι δόξῳ, παρὰ το-
σοῦτον ἀμείνων φανεῖται. πλὴν ἀλλὰ ἦτις μὲν, οὐκ ἂν
εἰπεῖν ἔχοιμι, θεραπεία δὲ πολλὴ καὶ ἡ ἄλλη περὶ αὐτὴν
παρασκευὴ λαμπρὰ καὶ εὐνούχων τι πληθὸς καὶ ἄβραι
πάνυ πολλαί, καὶ ὅλως μεῖζόν γε ἢ κατ' ἰδιωτικὴν τύχην
ἐδόκει τὸ πρᾶγμα εἶναι.

ΠΟΛ. Οὐδὲ τοῦνομα ἐπύθου σύ γε ἦτις καλοῖτο;

ΑΤΚ. Οὐδαμῶς, ἡ τοῦτο μόνον, τῆς Ἰωνίας ἐστὶ
τῶν θεατῶν γάρ τις ἀπιδὼν ἐς τὸν πλησίον, ἐπεὶ παρῆλθε,
Τοιαῦτα μέντοι, ἔφη, τὰ Συμυρναῖκά κάλλη· καὶ θαυμα-
στόν οὐδέν, εἰ ἡ καλλίστη τῶν Ἰωνικῶν πόλεων τὴν καλ-
λίστην γυναικα ἤνεγκεν. ἐδόκει δέ μοι καὶ αὐτὸς Συμυρ-
ναῖος εἶναι ὁ λέγων, οὕτως ἐσεμνύετο ἐπ' αὐτῇ.

3. ΠΟΛ. Οὐκοῦν ἐπεὶ λίθου τοῦτό γε ὥς ἀληθῶς 461
ἐποίησας οὔτε παρακολουθήσας οὔτε τὸν Συμυρναῖον ἐκεί-
νον ἐρόμενος ἦτις ἦν, καὶ τὸ εἶδος ὥς οἶόν τε ὑπόδει-
ξον τῷ λόγῳ· τάχα γάρ ἂν οὕτως γνωρίσαιμι.

ΑΤΚ. Ὅρᾳς ἡλίκον τοῦτο ἦτησας; οὐ κατὰ λόγων
δύναμιν, καὶ μάλιστα γε τῶν ἐμῶν, ἐμφανίσαι θαυμα-
σίαν οὕτως εἰκόνα, πρὸς ἣν μόλις ἂν ἡ Ἀπελλῆς ἢ Ζεῦ-
ξις ἢ Παρράσιος ἱκανοὶ ἔδοξαν, ἢ εἰ τις Φειδίας ἢ Ἀλ-
καμένης· ἐγὼ δὲ λυμανοῦμαι τὸ ἀρχέτυπον ἀσθενείᾳ τῆς
τέχνης.

ΠΟΛ. Ὅμως, ὦ Ανκῖνε, ποία τις ἦν τὴν ὄψιν; οὐ

γάρ ἐπισφαλὲς τὸ τόλμημα, εἰ φίλῳ ἀνδρὶ ἐπιδείξαις τὴν εἰκόνα ὅπως ἂν τῆς γραμμῆς ἔχῃ.

ΑΤΚ. Καὶ μὴν ἀσφαλέστερον αὐτὸ ποιήσῃ μοι δοκῶ τῶν παλαιῶν τινας ἐκείνων τεχνιτῶν παρακαλέσας ἐπὶ τὸ ἔργον, ὥς ἀναπλάσειάν μοι τὴν γυναιῖκα.

ΠΟΛ. Πῶς τοῦτο φῆς; ἢ πῶς ἂν ἀφίκοντό σοι πρὸ τοσούτων ἐτῶν ἀποθανόντες;

ΑΤΚ. Ῥαδίως, ἥνπερ σὺ μὴ ὀκνήσῃς ἀποκρίνασθαι τί μοι.

ΠΟΛ. Ἐρώτα μόνον.

462 4. ΑΤΚ. Ἐπεδήμησάς ποτε, ὦ Πολύστρατε, τῇ Κνιδίῳ;

ΠΟΛ. Καὶ μάλα.

ΑΤΚ. Οὐκοῦν καὶ τὴν Ἀφροδίτην εἶδες πάντως αὐτῶν;

ΠΟΛ. Νὴ Δία, τῶν Πραξιτέλους ποιημάτων τὸ κάλλιστον.

ΑΤΚ. Ἀλλὰ καὶ τὸν μῦθον ἤκουσας, ὃν λέγουσιν οἱ ἐπιχώριοι περὶ αὐτῆς, ὥς ἔρασθεῖν τις τοῦ ἀγάλματος καὶ λαθὼν ὑπολειφθεὶς ἐν ἱερῷ συγγένοιτο, ὥς δυνατόν ἀγάλματι. τοῦτο μέντοι ἄλλως ἱστορεῖσθω. σὺ δὲ — ταύτην γάρ, ὥς φῆς, εἶδες — ἴθι μοι καὶ τόδε ἀποκρίναι, εἰ καὶ τὴν ἐν κήποις Ἀθήνησιν τὴν Ἀλκαμένους ἑώρακας.

ΠΟΛ. Ἡ πάντων γ' ἂν, ὦ Λυκίνε, ὁ ῥαθυμότατος ἦν, εἰ τὸ κάλλιστον τῶν Ἀλκαμένους πλασμάτων παρεῖδον.

ΑΤΚ. Ἐκεῖνο μὲν γε, ὦ Πολύστρατε, οὐκ ἐξερήσομαί σε, εἰ πολλάκις ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνελθὼν καὶ τὴν Καλάμιδος Σωσάνδραν τεθέασαι.

ΠΟΛ. Εἶδον καὶ κείνην πολλάκις.

ΑΤΚ. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς. τῶν δὲ Φειδίου
ἔργων τί μάλιστα ἐπήνεσας;

ΠΟΛ. Τί δ' ἄλλο ἢ τὴν Ἀθηνίαν, ἣ καὶ ἐπιγράψαι
τοῦνομα ὃ Φειδίας ἡξίωσε; καὶ νῆ Δία τὴν Ἀμαζόνα τὴν
ἐπερειδομένην τῷ δορατίῳ.

5. ΑΤΚ. Τὰ κάλλιστα, ὦ ἑταῖρε, ὥστε οὐκέτ' ἄλ- 463
λων τεχνιτῶν δεήσει. φέρε δὴ ἐξ ἀπασῶν ἥδη τούτων ὡς
οἶόν τε συναρμόσας μίαν σοι εἰκόνα ἐπιδείξω τὸ ἐξαί-
ρετον παρ' ἐκάστης ἔχουσιν.

ΠΟΛ. Καὶ τίνα ἂν τρόπον τοῦτ' ἔσται;

ΑΤΚ. Οὐ χαλεπόν, ὦ Πολύστρατε, εἰ τὸ ἀπὸ τοῦδε
παραδόντες τὰς εἰκόνας τῷ λόγῳ ἐπιτρέψαιμεν αὐτῷ με-
τακοσμεῖν καὶ συντιθέναι καὶ ἀρμόζειν ὡς ἂν εὐρυθμό-
τατα δύναιτο φυλάττων ἅμα τὸ συμμιγῆς ἐκεῖνο καὶ ποι-
κίλον.

ΠΟΛ. Εὖ λέγεις· καὶ δὴ παραλαβὼν δεικνύτω·
ἐθέλω γὰρ εἶδέναι ὅ τι καὶ χρήσεται αὐταῖς ἢ ὅπως ἐκ
τοσοῦτων μίαν τινα συνθεῖς οὐκ ἀπάρχουσιν ἀπεργάζεται.

6. ΑΤΚ. Καὶ μὴν ἥδη σοι ὁρᾶν παρέχει γινομένην
τὴν εἰκόνα ὥδε συναρμόζων, τῆς ἐκ Κνίδου ἡκούσης μό-
νον τὴν κεφαλὴν λαβὼν· οὐδὲν γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος
γυμνοῦ ὄντος δεήσεται· τὰ μὲν ἄμφι τὴν κόμην καὶ μέτω-
πον ὀφρύων τε τὸ εὐγραμμον εἶσσι ἔχειν ὥσπερ ὁ Πρα-
ξιτέλης ἐποίησε, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν δὲ τὸ ὑγρὸν ἅμα τῷ
φαιδρῷ καὶ κεχαρισμένῳ καὶ τοῦτο διαφυλάξει κατὰ τὸ 464
Πραξιτέλει δοκοῦν· τὰ μῆλα δὲ καὶ ὅσα τῆς ὕψεως ἀντωπᾶ
παρ' Ἀλκαμένους καὶ τῆς ἐν κήποις λήψεται, καὶ προσέτι
χειρῶν ἄκρα καὶ καρπῶν τὸ εὐρυθμον καὶ δακτύλων τὸ
εὐάγωγον ἐς λεπτὸν ἀπολήγον παρὰ τῆς ἐν κήποις καὶ
ταῦτα· τὴν δὲ τοῦ παντὸς προσώπου περιγραφὴν καὶ
παρειῶν τὸ ἀπαλὸν καὶ εἶναι σύμμετρον ἢ Ἀθηνία παρέξει
καὶ Φειδίας· ἐτι καὶ στόματος ἀρμογὴν ὃ αὐτὸς καὶ τὸν

αὐχένα, παρὰ τῆς Ἀμαζόνης λαβών· ἡ Σωσάνδρα δὲ καὶ ὁ Κάλαρις αἰδοὶ κοσμήσουσιν αὐτήν, καὶ τὸ μειδίωμα σεμνὸν καὶ λεληθὸς ὥσπερ τὸ ἐκείνης ἔσται· καὶ τὸ εὐσταλὲς δὲ καὶ κόσμιον τῆς ἀναβολῆς παρὰ τῆς Σωσάνδρας, πλὴν ὅτι ἀκατακάλυπτος αὕτη ἔσται τὴν κεφαλὴν. τῆς ἡλικίας δὲ τὸ μέτρον, ἡλικίον αὖν γένοιτο, κατὰ τὴν ἐν Κνίδῳ ἐκείνην μάλιστα· καὶ γὰρ καὶ τοῦτο κατὰ τὸν Πραξιτέλην μεμετρήσθω. τί σοι, ὦ Πολύστρατε, δοκεῖ; καλὴ γενήσεσθαι ἢ εἰκὼν;

ΠΟΛ. Καὶ μάλιστα, ἐπειδὴν ἐς τὸ ἀκριβέστατον ἀποτελεσθῇ· 7. ἔτι γάρ, ὦ πλαστῶν γενναϊότατε, καταλέ-
465 λοιπὰς τι κάλλος ἔξω τοῦ ἀγάλματος οὕτως πάντα ἐς τὸ αὐτὸ συμπεφορηκώς.

ΑΤΚ. Τί τοῦτο;

ΠΟΛ. Οὐ τὸ μικρότατον, ὦ φιλότης, εἰ μὴ σοι δόξει ὀλίγα πρὸς εὐμορφίαν συντελεῖν χρῶα καὶ τὸ ἐκάστω πρόπον· ὥς μέλανα μὲν εἶναι ἀκριβῶς ὅποσα μέλανα, λευκὰ δὲ ὅσα τοιαῦτα χρή, καὶ τὸ ἐρυθρὸν ἐπανθῆναι καὶ τὰ τοιαῦτα· κινδυνεύει τοῦ μεγίστου ἔτι ἡμῖν προσδεῖν.

ΑΤΚ. Πόθεν οὖν καὶ ταῦτα πορισάμεθ' ἄν; ἡ παρακαλέσασθαι μὲν τοὺς γραφεάς, καὶ μάλιστα ὅποσοι αὐτῶν ἄριστοι ἐγένοντο κεράσασθαι τὰ χρώματα καὶ εὐκαιρον ποιεῖσθαι τὴν ἐπιβολὴν αὐτῶν; καὶ δὴ παρακεκλησθῶ Πολύγνυτος καὶ Εὐφράνωρ ἐκεῖνος καὶ Ἀπελλῆς καὶ Ἀετίων· οὗτοι δὲ διελόμενοι τὸ ἔργον ὁ μὲν Εὐφράνωρ χρωσάτω τὴν κόμην οἷαν τῆς Ἥρας ἔγραψεν, ὁ Πολύγνυτος δὲ ὀφρύων τὸ ἐπιπρεπὲς καὶ παρειῶν τὸ ἐνερεσθὲς οἷαν τὴν Κασάνδραν ἐν τῇ λέσχῃ ἐποίησε τοῖς Δελφοῖς, καὶ ἐσθῆτα δὲ οὗτος ποιησάτω ἐς τὸ λεπτότατον ἔξοργασμένην, ὥς συνιστάλθαι μὲν ὅσα χρή, διαρμῶσθαι δὲ τὰ πολλὰ· τὸ δὲ ἄλλο σῶμα ὁ Ἀπελλῆς δει-
466 ξάτω κατὰ τὴν Πακάτην μάλιστα. μὴ ἄγαν λευκὸν ἄλλὰ

ἐναιμιον ἀπλῶς· τὰ χεῖλη δὲ οἷα Ῥωξάνης ὁ Ἀετίων ποιη-
σάτω. 8. μᾶλλον δὲ τὸν ἄριστον τῶν γραφέων Ὅμηρον
παρόντος Εὐφράνορος καὶ Ἀπελλοῦ δεδέγμεθα· οἷον γάρ
τι τοῖς Μενελάου μηροῖς τὸ χρῶμα ἐκείνος ἐπέβαλεν ἐλέ-
φαντι εἰκάσας ἡρέμα πεφοινιγμένῳ, τοιούνδε ἔστω τὸ πᾶν·
ὁ δ' αὐτὸς αὐτός καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς γραψάτω βοῶπιν
τινα ποιήσας αὐτήν. συνεπιλήψεται δὲ τοῦ ἔργου αὐτῷ
καὶ ὁ Θηβαῖος ποιητῆς, ὥς ἰοβλέφαρον ἐξεργάσασθαι·
καὶ φιλομειδῇ δὲ Ὅμηρος ποιήσει καὶ λευκώλενον καὶ
ῥοδοδάκτυλον, καὶ ὅλως τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ εἰκάσει πολὺν
δικαιότερον ἢ τὴν τοῦ Βρισέως. 9. ταῦτα μὲν οὖν πλα-
στῶν καὶ γραφέων καὶ ποιητῶν παῖδες ἐργάσονται. ὁ δὲ
πᾶσιν ἐπανθῇ τούτοις, ἡ Χάρις, μᾶλλον δὲ πᾶσαι ἅμα
ὁπόσαι Χάριτες καὶ ὁπόσοι Ἔρωτες περιχορεύοντες, τίς
ἂν μιμήσασθαι δύναιτο;

ΠΟΛ. Θεσπέσιόν τι χρῆμα, ὦ Λυκίνα, φῆς καὶ δι-
πετὲς ὥς ἀληθῶς οἷόν τι τῶν ἐξ οὐρανοῦ γένοιτο. τί δὲ 467
πράττουσαν εἶδες αὐτήν;

ΑΤΚ. Βιβλίον ἐν ταῖν χεροῖν εἶχεν ἐς δύο συνει-
λημένον, καὶ ἐφώκει τὸ μὲν τι ἀναγνώσεσθαι αὐτοῦ, τὸ
δὲ ἤδη ἀνεγνώκεναι. μεταξὺ δὲ προοῦσα διελέγετο τῶν
παρομαρτούντων τινὲ οὐκ οἶδα ὅ τι· οὐ γὰρ ἐς ἐπήκοον
ἐφθέγγετο. πλὴν μειδιάσασά γε, ὦ Πολύστρατε, ὀδόντας
ἐξέφηνε πῶς ἂν εἰποιμί σοι ὅπως μὲν λευκούς, ὅπως δὲ
συμμέτρους καὶ πρὸς ἀλλήλους συνηρμοσμένους; εἴ που
κάλλιστον ὄρμον εἶδες ἐκ τῶν στιλπνοτάτων καὶ ἰσομεγε-
θῶν μαργαριτῶν, οὕτως ἐπὶ στίχου ἐπεφύκεσαν· ἐκοσ-
μοῦντο δὲ μάλιστα τῷ τῶν χειλῶν ἐρυθρήματι. ὑπεφαί-
νοντο γοῦν, αὐτὸ δὴ τὸ τοῦ Ὁμήρου, ἐλέφαντι τῇ πρι-
στῇ ὅμοιοι, οὐχ οἱ μὲν πλατύτεροι αὐτῶν, οἱ δὲ προσέχον-
τες ἢ διεστηκότες οἷοι ταῖς πλείσταις, ἀλλὰ τις παν-
των ἰσοτιμία καὶ ὁμόχροια καὶ μέγεθος ἐν καὶ προσεχεῖς

ὁμοίως, καὶ ὅλως μέγα τι θαῦμα καὶ θέαμα πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην εὐμορφίαν ὑπερπεπαικός.

- 468 10. ΠΟΛ. Ἐχ' ἀτρέμας. συνήμι γὰρ ἤδη πάνυ σαφῶς ἦντινα καὶ λέγεις τὴν γυναῖκα τούτοις τε αὐτοῖς γνωρίσας καὶ τῇ πατρίδι. καὶ εὐνούχους δέ τινας ἔπεσθαι αὐτῇ ἔφη.

ΑΥΚ. Νῆ Δία, καὶ στρατιώτας τινάς.

ΠΟΛ. Τὴν βασιλεῖ συνοῦσαν, ᾧ μακάριε, τὴν αἰδιμον ταύτην λέγεις.

ΑΥΚ. Τί δέ ἐστιν αὐτῇ τοῦνομα;

ΠΟΛ. Πάνυ καὶ τοῦτο γλαφυρόν, ᾧ Λυκίνε, καὶ ἐπέραστον· ὁμώνυμος γάρ ἐστι τῇ τοῦ Ἀβραδάτα ἐκεῖνη τῇ καλῇ. οἶσθα πολλάκις ἀκούσας Ξενοφώντος ἐπαινοῦντός τινα σώφρονα καὶ καλὴν γυναῖκα.

ΑΥΚ. Νῆ Δία, καὶ ὥσπερ γε ὁρῶν αὐτὴν οὕτω διατέθειμαι, ὅποτεν κατ' ἐκεῖνό που ἀναγινώσκων γένωμαι, καὶ μονονουχὶ καὶ ἀκούω λεγούσης αὐτῆς ἃ πεποιήται λέγουσα, καὶ ὥς ὠπλιξε τὸν ἄνδρα καὶ οἷα ἦν παραπέμπουσα αὐτὸν ἐπὶ τὴν μάχην.

- 469 11. ΠΟΛ. Ἀλλ', ᾧ ἄριστε, σὺ μὲν ὥσπερ τινὰ ἀστραπὴν παραδραμοῦσαν ἅπαξ εἶδες αὐτὴν καὶ ἔοικας τὰ πρόχειρα ταῦτα, λέγω δὲ τὸ σῶμα καὶ τὴν μορφὴν, ἐπαινεῖν· τῶν δὲ τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν ἀθέατος εἰ οὐδὲ οἶσθα ὅσον τὸ κάλλος ἐκεῖνό ἐστιν αὐτῆς μακρῶ τιμι ἄμεινον καὶ θεοειδέστερον τοῦ σώματος. ἐγὼ δὲ συνήθης γὰρ εἰμι καὶ λόγων ἐκοινώνησα πολλάκις ὁμοεθνὲς ὦν. καὶ γάρ, ὥς οἶσθα καὶ αὐτός, τὸ ἡμέρον καὶ φιλόανθρωπον καὶ μεγαλόφρον καὶ σωφροσύνην καὶ παιδείαν πρὸ τοῦ κάλλους ἐπαινῶ· ἅλλα γὰρ προκεκρίσθαι ταῦτα τοῦ σώματος· ἐπεὶ ἄλογον ἂν εἴη καὶ γελοῖον, ὥσπερ εἴ τις τὴν ἐσθῆτα πρὸ τοῦ σώματος θαυμάζοι. τὸ δ' ἐντελές, οἶμαι, κάλλος τοῦτό ἐστιν, ὅποτεν ἐς τὸ αὐτὸ συνδράμῃ ψυχῆς

ἀρετῇ καὶ εὐμορφίᾳ σώματος. ἀμέλει πολλὰς ἂν σοι δεί-
ξαιμι μορφῆς μὲν εὖ ἡκούσας, τὰ δὲ ἄλλα αἰσχυνούσας
τὸ κάλλος, ὥς καὶ μόνου φθεδξαμένων ἀπανθεῖν αὐτὸ
καὶ ἀπομαραινέσθαι ἐλεγχόμενόν τε καὶ ἀσχημονοῦν καὶ
παρ' ἀλίαν συνὸν πονηρὰ τινι δεσποίνῃ τῇ ψυχῇ. καὶ αἶ-
γε τοιαῦται ὅμοιαι μοι δοκοῦσι τοῖς Αἰγυπτίοις ἱεροῖς·
κάκει γὰρ αὐτὸς μὲν ὁ νεὼς κάλλιστος τε καὶ μέγιστος,
λίθαις τοῖς πολυτελέσιν ἡσκημένος καὶ χρυσῷ καὶ γρα-
φαῖς διηνηθισμένος, ξινδον δὲ ἦν ζητῆς τὸν θεόν, ἢ πύ-
θνηκός ἐστιν ἢ ἱβὺς ἢ τράγος ἢ αἰλουρος. τοιαύτας πολλὰς
ἰδεῖν ἐνεστιν. οὐ τοίνυν ἀπόχρη τὸ κάλλος, εἰ μὴ κεκόσμη-
ται τοῖς δικαίοις κοσμήμασι, λέγω δὴ οὐκ ἐσθῆτι αἰλουρ-
γεί καὶ ὄρμοις, ἀλλ' οἷς προεῖπον ἐκείνοις, ἀρετῇ καὶ
σωφροσύνῃ καὶ ἐπιεικειᾷ καὶ φιλανθρωπίᾳ καὶ τοῖς ἄλ- 470
λοις, ὅποσα ταύτης ὅρος ἐστίν.

12. ΑΤΚ. Οὐκοῦν, ὦ Πόλυστρατε, μῦθον ἀντὶ μύ-
θου ἀμειψαί αὐτῷ τῷ μέτρῳ, φασίν, ἢ καὶ λῶλον, δύ-
νασαι γάρ, καὶ τινα εἰκόνα γραψάμενος τῆς ψυχῆς ἐπί-
δειξον. ὥς μὴ ἐξ ἡμισείας θαυμάζοιμι αὐτήν.

ΠΟΛ. Οὐ μικρόν, ὦ ἑταῖρε, τὸ ἀγώνισμα προστίε-
ται· οὐ γὰρ ὅμοιον τὸ πᾶσι προφανὲς ἐπαινέσαι καὶ τὰ
ἄθληα ἐμφανίσαι τῷ λόγῳ. καὶ μοι δοκῶ συνεργῶν καὶ
αὐτὸς δεήσεσθαι πρὸς τὴν εἰκόνα, οὐ πλαστῶν οὐδὲ γρα-
φῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ φιλοσόφων, ὥς πρὸς τοὺς ἐκεί-
νων κανόνας ἀπευθῆναι τὸ ἄγαλμα καὶ δεῖξαι κατὰ τὴν
ἀρχαίαν πλαστικὴν κατεσκευασμένον. 13. καὶ δὴ πεποιή-
σθω. αὐδήεσσα μὲν τὸ πρῶτον καὶ λίγεια, καὶ τό, γλυ- 471
κίων μέλιτος ἀπὸ τῆς γλώσσης περὶ αὐτῆς μάλλον ἢ περὶ
τοῦ Πυλίου γέροντος ἐκείνου ὁ Ὅμηρος ἂν εἰρήκει. πᾶς
δὲ ὁ τόπος τοῦ φθέγματος οἷος ἀπαλαίματος, οὔτε βαρὺς
ὥς εἰς τὸ ἀνδρεῖον ἡρμόσθαι οὔτε πάνυ λεπτὸς ὥς θη-
λύτατός τε εἶναι καὶ καυιδῇ ἐκλιτος. ἅλλ' οἷος γέννοιτ

ἂν παιδὶ μήπω ἡβᾶσκοντι, ἢ
 παραδιδόμενος ἐς τὴν ἀκοήν
 λον εἶναι τὴν βοήν καὶ τι λείν
 βομβεῖν τὰ ὦτα καθάπερ ἡ
 ἀκρόασιν καὶ ἔχνη τῶν λόγων
 μεστὰ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀπολιμ
 472 καλὸν ἐκεῖνο ἄδῃ, καὶ μάλι
 δὴ τότε ὦρα μὲν σιωπᾶν τὰ
 τοῖς κύκνοις· ἄμουσα γὰρ ὦ
 τὴν Πανδύλονος εἶπης, ἰδιῶ
 καὶ πολυηχέα τὴν φωνὴν ὡ
 Ἀμφίω, οἵπερ ἐπαγωγότα
 ὥς καὶ τὰ ἄψυχα ἐπικαλέσασ
 οἶμαι, εἴ γε ἤκουσαν, καὶ
 παρεστήκεσαν σιωπῇ ἀκροῶ
 νίας τὸ ἀκριβέστατον διαφν
 τι τοῦ ῥυθμοῦ, ἀλλ' εὐκαίρ
 μετρήσθαι τὸ ᾄσμα καὶ συν
 ὁμοχρονεῖν τῇ γλώττῃ τὸ π
 δακτύλων καὶ τὸ εὐκαμπὲς
 ὑπῆρχε τῷ Θρακὶ ἐκείνῳ κα
 ταξὺ βουκολοῦντι καὶ κιθ
 ποτε, ὦ Λυκῖνε, καὶ ἄδούσ
 473 τῶν Γοργόνων ἐκεῖνο ἔση
 ἀνθρώπου γενόμενος, ἀλλὰ
 ὁποῖόν τι ἦν· παρεστήξῃ γὰρ
 δος καὶ οἰκείων ἐπιλαθόμεν
 ὦτα, καὶ διὰ τοῦ κηροῦ δια
 τόν τι ἄκουσμά ἐστι, Τερψι
 Καλλιόπης αὐτῆς παίδευμα,
 τοῖα ἐν ἑαυτῷ ἔχον. ἐνί τε λ
 αῖτης μοι τῆς ὥδης ἀκούειν

διὰ τοιούτων χειλῶν, δι' ἐκείνων δὲ τῶν ὁδούντων ἐξιοῦσαν. εἰσάρας δὲ καὶ αὐτὸς ἦν φημι, ὥστε καὶ ἀκηκοέναι νόμιξε. 15. τὸ μὲν γὰρ ἀκριβὲς τοῦτο τῆς φωνῆς καὶ καθαρῶς Ἰωνικὸν καὶ ὅτι ὁμιλῆσαι στωμύλη καὶ πολὺ τῶν Ἀττικῶν χαρίτων ἔχουσα οὐδὲ θαυμάζειν ἄξιον· πατριον γὰρ αὐτῇ καὶ προγονικόν, οὐδὲ ἄλλως ἐχρῆν μετέχουσιν τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὴν ἀποικίαν, οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐκεῖνο 474 θαυμάσαιμ' ἂν, εἰ καὶ ποιήσει χαίρει καὶ τὰ πολλὰ ταύτῃ ὁμιλεῖ τοῦ Ὀμήρου πολῖτις οὖσα. μία μὲν δὴ σοι, ὦ Δυκίνε, καλλιφωνίας αὐτῇ καὶ ὠδῆς εἰκῶν, ὥς ἂν τις ἐπὶ τὸ ἐλαττον εἰκάσειε. σκόπει δὲ δὴ καὶ τὰς ἄλλας· οὐ γὰρ μίαν ὥσπερ σὺ ἐκ πολλῶν συνθεῖς ἐπιδεῖξαι διέγνωκα — ἦττον γὰρ δὴ τοῦτο καὶ γραφικῶς συντελεσθέν, κάλλη τοσαῦτα καὶ πολυειδές τι ἐκ πολλῶν ἀποτελεῖν αὐτὸ αὐτῷ ἀνθαμιλλώμενον — ἀλλ' αἱ πᾶσαι τῆς ψυχῆς ἀρεταὶ καθ' ἑκάστην εἰκῶν μία γεγράφεται πρὸς τὸ ἀρχέτυπον μεμιμημένη.

ΑΓΚ. Ἐορτήν, ὦ Πολύστρατε, καὶ πανδαισίαν ἐπαγγέλλεις. εἰσάρας γοῦν λῶλον ὥς ἀληθῶς αποδώσειν μοι τὸ μέτρον, ἐπιμέτρει δ' οὖν· ὥς οὐκ ἔστιν ὅ τι ἂν ἄλλο ποιήσας μᾶλλον χαρίσαιο μοι.

16. ΠΟΔ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ πάντων καλῶν παιδείαν ἡγεῖσθαι ἀνάγκη, καὶ μάλιστα τούτων ὅποσα μελετητά, 475 φέρε καὶ ταύτην ἥδη συστησώμεθα, ποικίλην μέντοι καὶ πολύμορφον, ὥς μηδὲ κατὰ τοῦτο ἀπολιποῖμεθα τῆς σῆς πλαστικῆς. καὶ δὴ γεγράφθω πάντα συλλήβδην τὰ ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος ἀγαθὰ ἔχουσα οὐχ ὥσπερ ἡ Κλειὼ καὶ ἡ Πολύμνια καὶ ἡ Καλλιόπη καὶ αἱ ἄλλαι ἔν τι ἐκάστη ἐπισταμένη, ἀλλὰ τὰ πασῶν καὶ προσέτι τὰ Ἑρμοῦ καὶ Ἀπόλλωνος· ὅποσα γὰρ ἢ ποιηταὶ μέτροις διακοσμήσαντες ἢ ῥήτορες δεινότητι κρατύναντες ἐξενηνόχασιν ἢ συγγραφεῖς ἱστορήκασιν ἢ φιλόσοφοι παραμύχασιν. πᾶσι τούτοις

ἢ εἰκῶν κεκοσμήσθω, οὐκ ἄχρι τοῦ ἐπικεχρωῶσθαι μόνον, ἀλλ' ἐς βάθος δευσοποιοῖς τισι φαρμάκοις ἐς κόρον καταβαφεῖσα. καὶ συγγνώμη, εἰ μηδὲν ἀρχέτυπον ἐπιδείξαι ταύτης δυναίμην τῆς γραφῆς· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅ τι τοιοῦ-
 476 του ἐν τοῖς πάλαι παιδείας περὶ μνημονεύεται. πλήν ἀλλὰ, εἴ γε δοκεῖ, ἀνακείσθω καὶ αὕτη· οὐ μεμπτή γάρ, ὥς ἐμοὶ φαίνεται.

ΛΥΚ. Καλλίστη μὲν οὖν, ὦ Πολύστρατε, καὶ πάσαις ταῖς γραμμαῖς ἀπηκριβωμένη.

17. ΠΟΛ. Μετὰ δὲ ταύτην ἡ τῆς σοφίας καὶ συνέσεως εἰκῶν γραπτέα. δεῖσει δὲ ἡμῖν ἐνταῦθα πολλῶν τῶν παραδειγμάτων, ἀρχαίων τῶν πλείστων, ἐνὸς μὲν καὶ αὐτοῦ Ἰωνικοῦ· γραφεῖς δὲ καὶ δημιουργοὶ αὐτοῦ Αἰσχίνης Σωκράτους ἑταῖρος καὶ αὐτὸς Σωκράτης, μιμηλότατοι τεχνιτῶν ἀπάντων, ὅσῳ καὶ μετ' ἔρωτος ἔγραφον. τὴν δὲ ἐκ τῆς Μιλήτου ἐκείνην Ἀσπασίαν, ἣ καὶ ὁ Ὀλύμπιος θανμασιώτατος καὶ αὐτὸς συνῆν, οὐ φαῦλον
 477 συνέσεως παράδειγμα προθέμενοι, ὁπόσον ἐμπειρίας πραγμάτων καὶ ὀξύτητος ἐς τὰ πολιτικὰ καὶ ἀγχινούας καὶ δριμύτητος ἐκείνη προσῆν, τοῦτο πᾶν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν εἰκόνα μεταγάρωμεν ἀκριβεῖ τῇ στάθμῃ· πλήν ὅσον ἐκείνη μὲν ἐν μικρῷ πινακίῳ ἐγγέγραπτο, αὕτη δὲ κολοσσιαία τὸ μέγεθός ἐστι.

ΛΥΚ. Πῶς τοῦτο φῆς;

ΠΟΛ. Ὅτι, ὦ Ἀνκῖνε, οὐκ ἰσομεγέθεις εἶναι φημί τὰς εἰκόνας ὁμοίας οὕσας· οὐ γὰρ ἴσον οὐδὲ ἐγγὺς Ἀθηναίων ἢ τότε πολιτεία καὶ ἡ παρούσα τῶν Ῥωμαίων δύναμις. ὥστε εἰ καὶ τῇ ὁμοιότητι ἡ αὕτη, ἀλλὰ τῷ μεγέθει γε ἀμείνων αὕτη ὥς ἂν ἐπὶ πλατυτάτου πίνακος καταγεγραμμένη. 18. δεύτερον δὲ καὶ τρίτον παράδειγμα Θεανῶ τε ἐκείνη καὶ ἡ Λεσβία μελοποιὸς καὶ Διοτίμα ἐπὶ ταύταις, ἡ μὲν τὸ μεγαλύνουν ἢ Θεανῶ συμβαλλομένη

εἰς τὴν γραφὴν, ἡ Σαπφὼ δὲ τὸ γλαφυρὸν τῆς προαιρέ- 478
σεως· τῇ Διοτίμα δὲ οὐχ ἂ Σωκράτης ἐπήνεσεν αὐτήν,
ἐοικυῖα ἔσται μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλλην σύνεσίν τε καὶ
συμβουλίαν. τοιαύτη σοὶ καὶ αὕτη, Ἀνκῖνε, ἐνακείσθω
ἡ εἰκὼν.

19. ΑΥΚ. Νῆ Δ', ὦ Πολύστρατε, θαυμάσιος οὖσα.
σὺ δὲ ἄλλας γράφου.

ΠΟΛ. Τὰς τῆς χρηστότητος, ὦ ἑταῖρε, καὶ φιλαν-
θρωπίας, ἣ τὸ ἡμέτερον ἐμφανιεῖ τοῦ τρόπου καὶ πρὸς
τοὺς δεομένους προσηνές. εἰκάσθω οὖν αὕτῃ Θεανοῖ τε
ἐκείνῃ τῇ Ἀντήνορος καὶ Ἀρήτῃ καὶ τῇ θυγατρὶ αὐτῆς τῇ
Ναυσικάα, καὶ εἰ τις ἄλλη ἐν μεγέθει πραγμάτων ἐσω-
φρόνησε πρὸς τὴν τύχην. 20. ἔξῃς δὲ μετὰ ταύτην ἡ τῆς
σωφροσύνης αὐτῆς γεγράφθω καὶ τῆς πρὸς τὸν συνόντα
εὐνοίας, ὥς κατὰ τὴν τοῦ Ἰκαρίου μάλιστα εἶναι τὴν σαύ-
φρονα καὶ τὴν περίφρονα ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου γεγραμμέ-
νην — τοιαύτην γάρ τὴν τῆς Πηνελόπης εἰκόνα ἐκεῖνος
ἔγραψεν — ἥ καὶ νῆ Δία κατὰ τὴν ὁμώνυμον αὐτῆς τὴν
τοῦ Ἀβραδάτα, ἥς μικρὸν ἐμπροσθεν ἐμνημονεύσαμεν.

ΑΥΚ. Παγκάλην καὶ ταύτην, ὦ Πολύστρατε, ἀπειρ- 479
γῶσω, καὶ σχεδὸν ἤδη τέλος σοὶ ἔχουσιν αἱ εἰκόνες· ἅπα-
σαν γὰρ ἐπελήλυθας τὴν ψυχὴν κατὰ μέρη ἐπαινῶν.

21. ΠΟΛ. Οὐχ ἅπασαν· ἐτι γὰρ τὰ μέγιστα τῶν
ἐπαινῶν περιλείπεται. λέγω δὲ τὸ ἐν τηλικούτῳ ὄγκῳ γε-
νομένην αὐτὴν μήτε τῷφον ἐπὶ εὐπραξία περιβαλέσθαι
μήτε ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον ἐπαρθῆναι πιστευσά-
σαν τῇ τύχῃ, φυλάττειν δὲ ἐπὶ τοῦ ἰσοπέδου ἑαυτὴν μη-
δὲν ἀπειρόκαλον ἢ φορτικὸν φρονοῦσαν καὶ τοῖς προσ-
ιοῦσι δημοτικῶς τε καὶ ἐκ τοῦ ὁμοίου προσφάρεσθαι καὶ
δεξιῶσεις καὶ φιλοφροσύνας φιλοφρονεῖσθαι τοσοῦτον
ἡδῖους τοῖς προσομιλουσιν, ὅσῳ καὶ παρὰ μέζονος ὅμως
γινόμεναι οὐδὲν τραγικὸν ἐμφαίνουσιν· ὥς ὅπόσοι τῶ

μέγα δύνασθαι μὴ πρὸς ὑπεροψίαν, ἀλλὰ πρὸς εὐπορίαν
 ἐχρήσαντο, οὗτοι καὶ ἄξιοι μάλιστα τῶν παρὰ τῆς τύχης
 δοθέντων ἀγαθῶν ὥφθησαν. καὶ μόνοι ἂν οὗτοι δικαίως
 τὸ ἐπιφθονον διαφύγοιεν· οὐδεὶς γὰρ ἂν φθονήσειε τῷ
 ὑπερέχοντι, ἣν μετριάζοντα ἐπὶ τοῖς εὐτυχήμασιν αὐτὸν
 480 ὁρᾷ καὶ μὴ κατὰ τὴν τοῦ Ὀμήρου Ἀτὴν ἐκείνην ἐπ' ἀν-
 δρῶν κράτα βεβηκότα καὶ τὸ ὑποδεέστερον πατοῦντα·
 ὅπερ οἱ ταπεινοὶ τὰς γνώμας πάσχουσιν ἀπειροκαλία τῆς
 ψυχῆς· ἐπειδὴν γὰρ αὐτοὺς ἡ τύχη μηδὲν τοιοῦτον ἐλ-
 πίσαντας ἄφνω ἀναβιβάσῃ ἐς πτηνόν τι καὶ μετάρσιον
 ὄχημα, οὐ μένουσιν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων οὐδ' ἀφορῶσι
 κάτω, ἀλλ' αἰὶ πρὸς τὸ ἄναντες βιάζονται. τοιγαροῦν ὥσ-
 περ οἱ Ἴκαροι τακέντος αὐτοῖς τάχιστα τοῦ κηροῦ καὶ τῶν
 πτερῶν περιρρυέντων γέλωτα ὀφλισκάνουσιν ἐπὶ κεφα-
 λῇν εἰς πελάγη καὶ κλύδωνα ἐμπίπτοντες. ὅσοι δὲ κατὰ
 τὸν Δαίδαλον ἐχρήσαντο τοῖς πτεροῖς καὶ μὴ πάνυ ἐπήρ-
 θησαν, εἰδότες ὅτι ἐκ κηροῦ ἦν αὐτοῖς πεποιημένα, ἐτα-
 μιεύσαντο δὲ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον τὴν φορὰν καὶ ἡγά-
 πησαν ὑψηλότεροι μόνον τῶν κυμάτων ἐνεχθέντες, ὥστε
 481 μέντοι νοτίξεσθαι αὐτοῖς αἰὲ τὰ πτερὰ καὶ μὴ παρέχειν
 αὐτὰ μόνῳ τῷ ἡλίῳ. οὗτοι δὲ ἀσφαλῶς τε ἅμα καὶ σω-
 φρόνως διέπτησαν· ὅπερ καὶ ταύτην ἂν τις μάλιστα ἐπαι-
 νήσειε. τοιγαροῦν καὶ ἄξιον παρὰ πάντων ἀπολαμβάνει
 τὸν καρπὸν εὐχομένων ταῦτά τε αὐτῇ παραμεῖναι τὰ
 πτερὰ καὶ ἔτι πλείω ἐπιρρεῖν τὰγαθά.

22. ΑΤΚ. Καὶ οὕτως, ὦ Πολύστρατε, γιγνέσθω·
 ἄξια γὰρ οὐ τὸ σῶμα μόνον ὥσπερ ἡ Ἑλένη καλὴ οὖσα,
 καλλίῳ δὲ καὶ ἐρασμιωτέρῳ ὑπ' αὐτῷ τὴν ψυχὴν σκέ-
 πουσα. ἔπρεπε δὲ καὶ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ χρηστῷ καὶ
 ἡμέρῳ ὄντι καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ὅπόσα
 ἐστὶν αὐτῷ, εὐδαιμονῆσαι, ὥς ἐπ' αὐτοῦ καὶ φῦναι γυ-
 ναῖκα τοιαύτην καὶ σπουδαῖαν αὐτῷ ποθεῖν αὐτόν· οὐ

γὰρ μικρὸν τοῦτο εὐδαιμόνημα γυνή, περὶ ἧς ἂν τις
 εὐλόγως τὸ Ὀμηρικὸν ἐκείνο εἰποι, χροσεῖη μὲν αὐτήν 482
 Ἀφροδίτῃ ἐρίξειν τὸ κάλλος, ἔργα δὲ Ἀθηναίῃ αὐτῇ ἰσο-
 φारीξειν. γυναικῶν γὰρ συνόλως οὐκ ἂν τις παραβλη-
 θείῃ αὐτῇ „οὐδέμας οὐδὲ φυήν,“ φησὶν Ὀμηρος, „οὔτ’
 ἄρ’ φρένας οὔτε τι ἔργα.“

23. ΠΟΛ. Ἀληθῇ φῆς, ὦ Λυκίνε· ὥστε εἰ δοκεῖ,
 ἀναμύξαντες ἤδη τὰς εἰκόνας, ἦν τε σὺ ἀνέπλασας τὴν 483
 τοῦ σώματος καὶ ἄς ἐγὼ τῆς ψυχῆς ἐγραψάμην, μίαν ἐξ
 ἅπασων συνθέντες ἐς βιβλίον καταθέμενοι παρέχωμεν
 ἅπασι θαυμάζειν τοῖς τε νῦν οὔσι καὶ τοῖς ἐν ὑστέρω
 ἐσομένοις· μονιμωτέρα γοῦν τῶν Ἀπελλοῦ καὶ Παρρα-
 σίου καὶ Πολυγνώτου γένοιτ’ ἂν, καὶ αὐτὴ ἐκείνη παρὰ
 πολὺ τῶν τοιούτων κεχωρισμένη, ὅσῳ μὴ ξύλον καὶ κη- 484
 ροῦ καὶ χρωμάτων πεποίηται, ἀλλὰ ταῖς παρὰ Μουσῶν
 ἐπιπνοαῖς εἰκασταί, ἥπερ ἀκριβεστάτῃ εἰκῶν γένοιτ’ ἂν
 σώματος κάλλος καὶ ψυχῆς ἀρετὴν ἅμα ἐμφανίζουσα.

ΤΗΡ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.

1. ΠΟΛΥΣΤΡΑΤΟΣ. Ἐγὼ σοι, ὦ Λυκίνε, φησὶν
 ἡ γυνή, τὰ μὲν ἄλλα πολλὴν ἐνείδον τὴν εὐνοίαν πρὸς
 ἐμὲ καὶ τιμὴν ἐκ τοῦ συγγράμματος· οὐ γὰρ ἂν οὕτως
 ὑπερεπῆναι τις, εἰ μὴ καὶ μετ’ εὐνοίας συνέγραφε· τὸ
 δὲ ἐμὸν ὥς ἂν εἰδῆς, τοιόνδε ἐστίν· οὐδὲ ἄλλως μὲν χαίρω
 τοῖς κολακικοῖς τὸν τρόπον, ἀλλὰ μοι δοκοῦσιν οἱ τοιοῦ-
 τοι γόητες εἶναι καὶ ἥκιστα ἐλεύθεροι τὴν φύσιν, ἐν δὲ
 τοῖς ἐπαίνοις μάλιστα, ὅταν τις ἐπαυλῇ με φορτικὰς καὶ
 ὑπερμέτρους ποιούμενος τὰς ὑπερβολάς, ἐρυθριῶ τε καὶ
 ὀλλύνοι δειν ἐπιφορτίζουμαι τὰ ὦτα καὶ τὸ πρᾶγμα γλεύη 485

μᾶλλον ἢ ἐπαίνῳ ἰοικέναι μοι δοκεῖ. 2. μέχρι γὰρ τοῦδε οἱ ἐπαινοὶ ἀνεκτοὶ εἰσιν ἐς ὅσον ἂν ὁ ἐπαινούμενος γνωρίξῃ ἕκαστον τῶν λεγομένων προσὸν ἑαυτῷ· τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦτο ἀλλότριον ἤδη καὶ κολακεία σαφής. καίτοι πολλοὺς οἶδα, ἔφη, χαίροντας, εἴ τις αὐτοὺς ἐπαινῶν καὶ ἅ μὴ ἔχουσι προσάπτοι τῷ λόγῳ, οἷον εἰ γέροντας ὄντας εὐδαιμονίζοι τῆς ἀκμῆς ἢ ἀμόρφους οὖσι τὸ Νιρέως κάλλος ἢ τὸ Φάωνος περιθειή· οἴονται γὰρ ὑπὸ τῶν ἐπαίνων ἀλλαγήσεσθαι σφίσι καὶ τὰς μορφὰς καὶ αὐτοὶ ἀνηβήσειν αὐτίς ὥσπερ ὁ Πελλίας ᾤετο. 3. τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει· πολλοῦ γὰρ ἂν ὁ ἐπαινος ἦν τίμιος, εἴ τι καὶ ἔργον αὐτοῦ ἀπολαῦσαι δυνατόν ἦν ἐκ τῆς τοιαύτης ὑπερβολῆς. νῦν δὲ ὁμοίον μοι δοκοῦσιν, ἔφη, πάσχειν, ὥσπερ ἂν εἴ τιμι ἀμόρφῳ προσωπεῖον εὐμορφον ἐπιθειή τις φέρων, ὃ δὲ μέγα ἐπὶ τῷ κάλλει φρονοίῃ, καὶ ταῦτα περιαιρετῷ ὄντι καὶ ὑπὸ τοῦ τυγχόντος συντριβῆναι δυναμένῳ, ὅτε καὶ γελοιότερος ἂν γένοιτο αὐτοπροσώπος φανείς, οἷος ὢν ὑφ' οἷῳ κέκρυπτο· ἢ καὶ νῦν Δ' εἴ τις ὑποδησάμενος

486 κοθόρουνος μικρὸς αὐτὸς ὢν ἐρίξοι περὶ μεγέθους τοῖς ἀπὸ ἰσοπέδου ὄλῳ πῆχει ὑπερέχουσιν. 4. ἐμέμνητο γὰρ καὶ τοιούτου τινός. ἔφη γυναῖκά τινα τῶν ἐπιφανῶν τὰ μὲν ἄλλα καλὴν καὶ κόσμιον, μικρὰν δὲ καὶ πολὺ τοῦ συμμέτρου ἀποδέουσαν, ἐπαινέσθαι πρὸς τινος ποιητοῦ ἐν ᾧσματι τὰ τε ἄλλα καὶ ὅτι καλὴ τε καὶ μεγάλη ἦν· αἰγείρῳ δ' αὐτῆς εἰκάξεν ἐκεῖνος τὸ εὐμηκές τε καὶ ὄρθιον. τὴν μὲν δὴ γάνυσθαι τῷ ἐπαίνῳ καθάπερ αὐξανομένην πρὸς τὸ μέλος καὶ τὴν χεῖρα ἐπισείειν, τὸν ποιητὴν δὲ πολλάκις τὸ αὐτὸ ἄδειν ὀρῶντα ὡς ἦδοντο ἐπαινουμένη, ἄχρι δὴ τῶν παρόντων τινα προσκύναντα πρὸς τὸ οὐς εἰπεῖν αὐτῷ, Πέπαισο, ᾧ οὗτος, μὴ ἀναστῆναι ποιήσης τὴν γυναῖκα. 5. παραπλήσιον δὲ καὶ μακρῷ τούτου γελοιότερον Στρατονίκην ποιῆσαι τὴν Σελεύκου γυναῖκα·

τοῖς γὰρ ποιηταῖς ἄγωνα προθεῖναι αὐτὴν περὶ ταλάντου, ὅστις ἂν ἄμεινον ἐπαινέσαι αὐτῆς τὴν κόμην. καίτοι φαλακρὰ ἐτύγγανεν οὕσα καὶ οὐδὲ ὅσας ὀλίγας τὰς ἑαυτῆς τρίχας ἔχουσα. καὶ ὅμως οὕτω διακειμένη τὴν κεφαλὴν, ἀπάντων εἰδότες ὅτι ἐκ νόσου μακρὰς τὸ τοιοῦτον ἐπεπόνθει, ἤκουε τῶν καταράτων ποιητῶν ὑακινθίνης τὰς 487 τρίχας αὐτῆς λεγόντων καὶ οὐλοῦς τινὰς πλοκάμους ἀναπλεκόντων καὶ σελίνοις τοὺς μὴδὲ ὅλως ὄντας εἰκαζόντων. 6. ἀπάντων οὖν τῶν τοιούτων κατεγέλα τῶν παρεχόντων αὐτοὺς τοῖς κόλαξι, καὶ προσετίθει δὲ ὅτι μὴ ἐν ἐπαίνοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν γραφαῖς τὰ ὅμοια πολλοὶ κολακεύεσθαι τε καὶ ἐξαπατᾶσθαι θέλουσι. χαίρουσι γοῦν, ἔφη, τῶν γραφῶν ἐκείνοις μάλιστα, οἳ ἂν πρὸς τὸ εὐμορφότερον αὐτοὺς εἰκάσωσιν· εἶναι δέ τινας, οἳ καὶ προστάττουσι τοῖς τεχνίταις ἢ ἀφελεῖν τι τῆς ῥινὸς ἢ μελάντερα γράψασθαι τὰ ὄμματα ἢ ὅ τι ἂν ἄλλο ἐπιθυμήσωσιν αὐτοῖς προσεῖναι, εἴτα λανθάνειν αὐτοὺς ἁλλοτρίας εἰκόνας στεφανοῦντας καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ἰοικνίας. 7. ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἔλεγε τὰ μὲν ἄλλα ἐπαινοῦσα τοῦ συγγράμματος. ἐν δὲ τοῦτο οὐ φέρουσα, ὅτι ταῖς θεαῖς αὐτὴν Ἦρα καὶ Ἀφροδίτῃ εἰκάσας· ὑπὲρ ἐμὲ γάρ, φησί, μᾶλλον δὲ ὑπὲρ ἅπασαν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ δὲ σε οὐδ' ἐκεῖνα ἠέλιον, ταῖς ἡρώδαις παραθεωρεῖν με Πηνελόπῃ καὶ Ἀρήτῃ καὶ Θεανοῖ, οὐχ ὅπως θεῶν ταῖς ἀρίσταις· καὶ γὰρ αὐ καὶ τότε, Πάνν, ἔφη, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς δεισιδαιμόνως καὶ φοφοδεῶς 488 ἔχω. δέδωκα τοίνυν μὴ κατὰ τὴν Κασσιέπειαν εἶναι δόξω τοῦ τοιοῦτου ἐπαινον προσιεμένη· καίτοι Νηρηΐσιν ἐκείνη ἀντεξητάζετο, Ἦραν δὲ καὶ Ἀφροδίτῃν ἔσεβεν. 8. ὥστε, ὦ Λυκίε, μεταγράψαι σε τὰ τοιαῦτα ἐκέλευσεν, ἢ αὐτὴ μὲν μαρτυρασθαι τὰς θεὰς ὡς ἀκούσης αὐτῆς γέγραφας, σὲ δὲ εἰδέναι ὅτι ἀνιάσει αὐτὴν τὸ βιβλίον οὕτω περι-

νοστοῦν, ὥσπερ νῦν σοι διάκειται, οὐ μάλα εὐσεβῶς
 οὐδὲ ὁσίως τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς. ἐδόκει τε ἀσέβημα ἑαυ-
 τῆς καὶ πλημμέλημα τοῦτο δόξειν, εἰ ὑπομένοι τῇ ἐν
 Κνίδω καὶ τῇ ἐν κήποις ὁμοία λέγεσθαι· καὶ σε ὑπεμίμ-
 νησκε τῶν τελευταίων ἐν τῷ βιβλίῳ περὶ αὐτῆς εἰρημέ-
 νων, ὅτι μετρίαν καὶ ἄτυπον ἔφησ αὐτὴν οὐκ ἀνατεινο-
 μένην ὑπὲρ τὸ ἀνθρώπινον μέτρον, ἀλλὰ πρόσγειον τὴν
 πτήσιν ποιουμένην, ὃ δὲ ταῦτα εἰπὼν ὑπὲρ αὐτὸν τὸν
 οὐρανὸν ἀναβιβάζει τὴν γυναῖκα, ὥς καὶ θεαῖς αὐτὴν
 489 ἀπεικάζειν. 9. ἤξειον δέ σε μηδὲ ἄξυνετωτέραὶν αὐτὴν ἡγεί-
 σθαι τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅς τοῦ ἀρχιτέκτονος ὑπισχνουμέ-
 νου τὸν Ἄθω ὅλον μετασχηματίσειν καὶ μορφώσειν πρὸς
 αὐτόν, ὥς τὸ ὄρος ἅπαν εἰκόνα γενέσθαι τοῦ βασιλέως,
 ἔχοντα δύο πόλεις ἐν ταῖν χερσίν, οὐ προσήκατο τὴν τε-
 ρατείαν τῆς ὑποσχέσεως, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτὸν ἡγησάμενος
 τὸ τόλμημα ἔπαυσε τὸν ἄνθρωπον οὐ πιθανῶς κολοσ-
 σοὺς ἀναπλάττοντα καὶ τὸν Ἄθω κατὰ χώραν ἔαν ἐκέ-
 λευσε μηδὲ κατασμικρύνειν ὄρος οὕτω μέγα πρὸς μικροῦ
 σώματος ὁμοιότητα. ἐπήγει δὲ τὸν Ἀλέξανδρον τῆς μεγα-
 λοψυχίας καὶ ἀνδριάντα μείζω τοῦτον τοῦ Ἄθω ἔλεγεν
 αὐτοῦ ἀνεστάναι ἐν ταῖς τῶν αἰετῶν μεμνησομένων διανοαῖς·
 οὐ γὰρ μικρὰς εἶναι γνώμης ὑπεριδεῖν οὕτω παραδόξου
 τιμῆς. 10. καὶ ἑαυτὴν οὖν τὸ μὲν πλάσμα σου ἐπαινεῖν
 καὶ τὴν ἐπίνοιαν τῶν εἰκόνων, μὴ γνωρίζειν δὲ τὴν ὁμοιό-
 τητα· μὴ γὰρ εἶναι τῶν τηλικούτων ἄξιαν, μηδὲ ἐγγύς,
 ὅτι μηδὲ ἄλλην τινα, γυναῖκά γε οὐσαν· ὥστε ἀφίησί σοι
 490 ταύτην τὴν τιμὴν καὶ προσκυνεῖ σου τὰ ἀρχέτυπα παρα-
 δείγματα. σὺ δὲ τὰ ἀνθρώπινα ταῦτα ἐπαίνει αὐτήν,
 μηδὲ ὑπὲρ τὸν πόδα ἔστω τὸ ὑπόδημα, μὴ καὶ ἐπιστομίση
 με, φησίν, ἐμπεριπατοῦσαν αὐτῷ. κάκεινο δὲ εἰπεῖν σοι
 ἐνετείλατο. 11. Ἀκούω, ἔφη, πολλῶν λεγόντων — εἰ δὲ
 ἀληθές, ὑμεῖς οἱ ἄνδρες ἴστε — μηδ' Ὀλυμπίασιν ἐξεῖναι

τοῖς νικῶσι μείζους τῶν σωμάτων ἀνεστάναι τοὺς ἀνδριάντας, ἀλλὰ ἐπιμελεῖσθαι τοὺς Ἑλληνοδικας ὅπως μὴδὲ εἰς ὑπερβάληται τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀνδριάντων ἀκριβεστέραν γίνεσθαι τῆς τῶν ἀθλητῶν ἐγκρίσεως. ὥστε ὅρα, ἔφη, μὴ αἰτίαν λάβωμεν ψεύδεσθαι ἐν τῷ μέτρῳ, κατὰ ἡμῶν ἀνατρέψωσιν οἱ Ἑλληνοδίκαι τὴν εἰκόνα. 12. ταῦτα μὲν ἔλεγεν ἐκείνη. σὺ δὲ σκόπει, ὦ Δυκίνε, ὅπως μετακοσμήσεις τὸ βιβλίον καὶ ἀφαιρήσεις τὰ τοιαῦτα, μὴδὲ σφαλῆς πρὸς τὸ θεῖον· ὡς ἐκείνη πάνυ γε αὐτὰ ἐδυσχέραине καὶ ὑπέφριτε μεταξὺ ἀναγινωσκομένων καὶ παρητεῖτο τὰς θεὰς Ἰλεως εἶναι αὐτῇ, καὶ συγγνώμη, εἰ γυναικεῖόν τι ἔπαθε. καίτοι εἰ χρὴ τὰληθὲς εἰπεῖν, καὶ αὐτῷ ἐμοὶ τοιοῦτόν τι ἔδοξε· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἀκούων οὐδὲν πλημμέλημα ἐνεώρων 491 τοῖς γεγραμμένοις, ἐπεὶ δὲ ἐκείνη ἐπεσημνήματο, καὶ αὐτὸς ἄρχομαι τὰ ὅμοια γινώσκειν περὶ αὐτῶν, καὶ παρὰ πλήσιόν τι ἔπαθον οἷς ἐπὶ τῶν ὀρωμένων πάσχομεν· ἦν μὲν πάνυ ἐγγύθεν σκοπῶμέν τι καὶ ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, οὐδὲν ἀκριβὲς διαγινώσκομεν, ἦν δὲ ἀποστάντες ἐκ τοῦ συμμέτρου διαστήματος ἰδῶμεν, ἅπαντα σαφῶς καταφαίνεται τὰ εὖ καὶ τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα. 13. τὸ δὴ ἄνθρωπον οὐσαν Ἀφροδίτη καὶ Ἥρα εἰκάσαι τί ἄλλο ἢ ἀντικρὺς ἐστὶν εὐτελίζειν τὰς θεὰς; ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις οὐχ οὕτω τὸ μικρὸν μείζον γίνεται τῇ παραθέσει, ὡς τὸ μείζον αποσμικρύνεται πρὸς τὸ ταπεινότερον κατασπώμενον· οἷον εἰ τινες ἅμα βαδίζοιεν, ὁ μὲν μέγιστος, ὁ δὲ πάνυ τῇ ἡλικίᾳ χαμαῖζηλος, εἴτα δεήσειεν ἀπισῶσαι αὐτούς, ὡς μὴ ὑπερέχειν θατέρου τὸν ἕτερον, οὐ τοῦ βραχυτέρου ὑπεραναινεομένου τοῦτο γένοιτ' ἂν, καὶ ὅτι μάλιστα ἀκροποδῆτι ἐπεγείρη ἑαυτόν· ἀλλ' εἰ μέλλουσιν ὁμήλικες φανεῖσθαι, ὁ μείζων ἐκεῖνος ἐπικύψει καὶ ταπεινότερον ἀποφανεῖ ἑαυτόν. ὡσαύτως δὲ καὶ 492

ἐν ταῖς τοιαύταις εἰκόσιν οὐχ οὕτως ἄνθρωπος μείζων γίνεται, ἢν τις αὐτὸν θεῶ ἀπεικάξῃ, ὥς τὸ θεῖον ἀνάγκη ἐλαττωθῆναι πρὸς τὸ ἐνδέον ἐπικλώμενον· καὶ γὰρ εἰ μὲν ὑπὸ ἀπορίας τῶν ἐπιγείων ἐπὶ τὰ οὐράνια ἐκτείνου τις τὸν λόγον, ἥττονα ἂν ὁ τοιοῦτος αἰτίαν ἔχῃ ὑπὸ ἀσεβείας αὐτὸ δρᾶν· σὺ δὲ τοσαῦτα ἔχων κάλλη γυναικῶν Ἀφροδίτῃ καὶ Ἑρῇ εἰκάσαι αὐτὴν ἐτόλμησας οὐδὲν δέον.

14. ὥστε τὸ ἄγαν τοῦτο καὶ ἐπίφθονον ἀφαίρει, ᾧ Ἀνκίρε· οὐ γὰρ πρὸς τοῦ σοῦ τρόπου τὸ τοιοῦτον, ὅς οὐδὲ ἄλλως ῥάδιος πρὸς τοὺς ἐπαίνους καὶ πρόχειρος ὢν ἐτύγχανες· ἀλλὰ νῦν οὐκ οἶδ' ὅπως ἀθρόαν πεποιήσαι τὴν μεταβολὴν ἐπιδαφιλευόμενος καὶ ἐκ τοῦ τέως φειδομένου ἄσωτος ἐν τοῖς ἐπαίνουις ἀναπέφηνας. ἀλλὰ μὴδὲ ἐκεῖνο αἰσχυρῆς, εἰ μεταρρυνθμίσῃς τὸν λόγον ἤδη διαδεδομένον· ἐπεὶ καὶ Φειδίαν φασὶν οὕτω ποιῆσαι, ὁπότε ἐξεργάσατο τοῖς Ἡλείοις τὸν Δία· σπάντα γὰρ αὐτὸν κατόπιν τῶν θυρῶν, ὁπότε τὸ πρῶτον ἀναπετάσας ἐπεδείκνυε τὸ ἔργον, ἐπακούειν τῶν αἰτιωμένων τι ἢ ἐπαινούντων· ἥτις αὐτὸ δὲ ὁ μὲν τὴν ῥῖνα ὥς παχεῖαν, ὁ δὲ ὥς ἐπιμηκέ-
493 στερον τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ ἄλλος ἄλλο τι. εἰτ' ἐπειδὴ ἀπηλλάγησαν οἱ θεαταί, αὐτῆς τὸν Φειδίαν ἐγκλεισάμενον ἑαυτὸν ἐπανορθοῦν καὶ ῥυθμίζειν τὸ ἄγαλμα πρὸς τὸ τοῖς πλείστοις δοκοῦν· οὐ γὰρ ἡγρεῖτο μικρὰν εἶναι συμβουλήν δῆμου τοσούτου, ἀλλ' αἰετὶ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν τοὺς πολλοὺς περιττότερον ὁρᾶν τοῦ ἐνός, καὶ Φειδίας ἦ. ταῦτά σοι παρ' ἐκείνης κομίζω καὶ αὐτὸς παραινῶ ἐταῖρός τε καὶ εὐνους ὢν.

15. ΑΤΚΙΝΟΣ. Πολύστρατε, οἷός ἐστιν ὃν ῥήτωρ ἐλέλθεις με· ῥῆσιν γοῦν οὕτω μακρὰν καὶ κατηγορίαν τοσαύτην ἐξενήνοχας κατὰ τοῦ συγγράμματος, ὥστε μὴδὲ ἐλπίδα μοι ἀπολογίας ἐτι καταλείπεσθαι. πλὴν ἀλλὰ ἐκεῖνό γε σὺ δικαστικὸν ἐποιήσατε, καὶ μάλιστα σὺ ἐρή-

μην καταδικαιήσας τοῦ βιβλίου μὴ παρόντος αὐτῷ τοῦ συνηγόρου. ῥᾷστον δέ, οἶμαι, τοῦτό ἐστι κατὰ τὴν παροιμίαν, μόνον θέοντα κρατεῖν. ὥστε οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ καὶ ἡμεῖς ἐάλωμεν οὔτε ὕδατος ἡμῖν ἐκχυθέντος οὔτε ἀπολογίας ἀποδοθείσης. μᾶλλον δὲ τοῦτο πάντων ἀτοπώτατον, οἱ αὐτοὶ κατηγοροὶ καὶ δικασταὶ ἦτε. πότερα δ' οὖν ἐθέλεις, ἀγαπήσας τοῖς ἐγνωσμένοις ἡσυχίαν ἄγω ἢ κατὰ τὸν Ἱμεραίου ποιητὴν παλινωδίαν τινὰ συγγράφω. ἢ δώσετέ μοι ἐφέσιμον ἀγωνίσασθαι τὴν δίκην; 494

ΠΟΛ. Νῆ Δί', ἥνπερ ἐχῆς τι δίκαιον εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἐν ἀντιδίκοις, ὥς σὺ φῆς, ἀλλ' ἐν φίλοις ποιήσῃ τὴν ἀπολογίαν. ἐγὼ δὲ καὶ συνεξετάζεσθαι σοι ἔτοιμος ἐπὶ τῆς δίκης.

16. ΑΤΚ. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ἀνιαιρόν, ὃ Πολύστρατε, ὅτι μὴ ἐκείνης παρούσης ποιήσομαι τοὺς λόγους· μακροῦ γὰρ ἂν οὕτως ἄμεινον ἦν. νῦν δὲ ἀνάγκη ἀπ' ἐντολῆς ἀπολογήσασθαι. ἀλλ' εἰ μοι τοιοῦτος ἀγγελιαφόρος γένοιτο πρὸς αὐτὴν οἷος παρ' ἐκείνης πρὸς με γεγένησαι, τολμήσω ἀναρρῖψαι τὸν κύβον.

ΠΟΛ. Θάρρει, ὦ Λυκίνε, τούτου γε ἔνεκα, ὥς οὐ φαῦλόν με ὑποκριτὴν ἔξων τῆς ἀπολογίας, πειρώμενος διὰ βραχέων εἰπεῖν, ὥς ἂν μᾶλλον μνημονεύσαιμι.

ΑΤΚ. Καὶ μὴν πάνυ μὲν ἔδει μοι μακρῶν τῶν λόγων πρὸς οὕτω σφοδρὰν τὴν κατηγορίαν. ὅμως δὲ σοῦ ἔνεκα ἐπιτεμοῦμαι τὴν ἀπολογίαν. καὶ παρ' ἐμοῦ τοίνυν τάδε αὐτῇ ἀπάγγελλε.

ΠΟΛ. Μηδαμῶς, ὦ Λυκίνε, ἀλλ' ὥσπερ αὐτῆς ἐκείνης παρούσης λέγε τὸν λόγον, εἰτ' ἐγὼ μιμήσομαι σε πρὸς αὐτήν.

ΑΤΚ. Οὐκ οὖν ἐπαιδήπερ οὕτω σοι δοκεῖ, ὦ Πολύστρατε, ἢ μὲν πάρεστι καὶ προεῖρηκε δηλαδὴ ἐκεῖνα ὅποσα σὺ παρ' αὐτῆς ἀπήγγειλας. ἡμᾶς δὲ γοη τῶν δευτέρων

λόγων ἐνάρχεσθαι. καίτοι — οὐ γὰρ ὀκνήσω περὶν ὃ πέπονθα — οὐκ οἶδα ὅπως φοβερώτερόν τι πρᾶγμα πεποίηκας, καὶ ὥς ὁρᾷς ἰδρῶ τε ἤδη καὶ μονονουχί καὶ ὁρᾶν αὐτὴν οἶμαι καὶ τὸ πρᾶγμα μὲν μοι τὴν ταραχὴν ἐμπεποίηκεν. ἄρξομαι δ' ὅτι γὰρ οἷόν τε ἀναδύναί ἤδη παρούσης.

ΠΟΛ. Καὶ νῦν Δία πολλὴν τὴν εὐμένειαν ἐπὶ τῷ προσώπῳ· φαιδρὰ γὰρ ὥς ὁρᾷς καὶ προσήναι θαιρῶν λέγε τὸν λόγον.

- 495 17. ΛΥΚ. Ἐγὼ σε, ὦ γυναικῶν ἀρίστη, μετὰ σφῆς, καὶ πέρα τοῦ μέτρου ἐπαινέσας οὐχ ὁρῶ ὅτι κοῦτον ἐπήνεσα, ἡλίκον αὐτὴ σὺ τοῦτο ἐγκωμιαστικῆς ἐξευνήνοχας τὴν πρὸς τὸ θεῖον τιμὴν ἐπιτιθεμένη· σχεδὸν γὰρ ἀπάντων τοῦτο μείζον ὡς περὶ σοῦ, καὶ συγγνώμη, εἰ μὴ καὶ ταύτην σὺ γράφα τὴν εἰκόνα ὑπ' ἀγνοίας με διαλαθοῦσαν ἢ ἄλλην πρὸ αὐτῆς ἐγραψάμην. ὥστε ταύτη γε ὑπερβάλλεσθαι τοὺς ἐπαίνους, ἀλλὰ πολὺ καταδύσει μοι δοκῶ τῆς ἀξίας εἰρηκέναι. σκοπεῖ γοῦν ἡλικὸν παρέλιπον, ὥς παμμέγεθες εἰς ἐπίδειξιν τρόπου καὶ γνώμης ὀρθῆς· ὥς ὅσοι τὸ θεῖον μὴ ἐν παρρησίᾳ βουσιν, οὗτοι καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπους ἀριστοῦ ὥστε εἰ πάντως μετακοσμησαί θεοὶ τὸν λόγον καὶ μὴ ἐπανορθώσασθαι, ἀφελεῖν μὲν οὐκ ἂν τι τοιοῦτον αὐτοῦ, προσθήσω δὲ καὶ τοῦτο ὥς τινα κεφαλὴν παντὸς ἔργου καὶ κορυφὴν. ἐπ' ἐκείνῳ μέντοι πολλὴν σοι εἰδέναι τὴν χάριν ὁμολογῶ· ἐμοῦ γὰρ πρὸς τὸν νέσαντος τοῦ σοῦ τρόπου τὸ μέτριον καὶ ὅτι μηδὲν πετὲς μηδὲ τύφου μεστὸν ἐνεποίησέ σοι ὁ παρὰ τῶν πραγμάτων, σὺ τὰ τοιαῦτα αἰτιασαμένη τὴν ἐπιστάσας τοῦ ἐπαίνου τὴν ἀλήθειαν· τὸ γὰρ μὴ μόλιν τὰ τοιαῦτα τῶν ἐγκωμίων, ἀλλ' αἰδέσθαι

αὐτοῖς καὶ μέλλω ἢ κατὰ σὲ εἶναι λέγειν, μετρίας καὶ δημοτικῆς τινος διανοίας δείγμα ἔστι. πλὴν ἀλλὰ ἐς ὅσον περ ἂν πρὸς τὸ ἐπαινεῖσθαι αὐτὸ οὕτω διακειμένη τυγχάνῃς, τοσοῦτον ἀξιωτέραν ὑπερεπαινεῖσθαι ἀποφαίνεις σεαυτὴν. καὶ σχεδὸν ἐς τὸν τοῦ Διογένοους λόγον περιελήλυθέ σοι τὸ πρᾶγμα, ὃς ἐρομένου τινός, ὅπως ἂν τις 496 εὐδοξος γένοιτο, Εἰ δόξης, ἔφη, καταφρονήσεις· φαίην γάρ ἂν καὶ αὐτός, εἰ τις ἔροιτό με, Τίνες εἰσὶ μάλιστα ἐπαινῶν ἀξιοί; Ὅποσοι ἐπαινεῖσθαι μὴ θέλουσιν.

18. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ἐξαγώνια καὶ πόρρω τοῦ πράγματος. ὑπὲρ δὲ οὐ χρὴ ἀπολογησασθαι, τοῦτο ἔστιν, ὅτι τῇ ἐν Κνίδω καὶ τῇ ἐν κήποις καὶ Ἡρᾷ καὶ Ἀθηνᾷ τὴν μορφήν ἀναπλάττων εἰκάσαι· ταῦτά σοι ἐκμετρα ἔδοξε καὶ ὑπὲρ τὸν πόδα. περὶ αὐτῶν δὲ τούτων ἐρῶ. καίτοι παλαιῶς οὗτος ὁ λόγος, ἀνευθύνους εἶναι καὶ ποιητὰς καὶ γραφεάς, τοὺς δὲ ἐπαινοῦντας καὶ μᾶλλον, οἶμαι, εἰ καὶ χαμαὶ καὶ βάδην ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλὰ μὴ ἐπὶ μέτρων 497 φέροντο. ἐλευθέρον γάρ τι ὁ ἐπαινος οὐδ' ἔστιν αὐτοῦ μέτρον εἰς μέγεθος ἢ βραχύτητα νενομοθετημένον, ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἐξ ἅπαντος ὀρθόν, ὅπως ὑπερθauμάσεται καὶ ζηλωτὸν ἀποφανεῖ τὸν ἐπαινούμενον. οὐ μὲν ταύτην ἐγὼ βαδιοῦμαι, μὴ καὶ σοὶ δόξω ὑπ' ἀπορίας αὐτὸ δρᾶν.

19. ἐκεῖνο δὲ σοὶ φημι, τοιαύτας ἡμῖν τὰς ἀφορμὰς τῶν ἐπαινετικῶν τούτων λόγων εἶναι, ὥς χρὴ τὸν ἐπαινοῦντα καὶ εἰκόσι καὶ ὁμοιώσει προσσχρῆσθαι, καὶ σχεδὸν ἐν τούτῳ τὸ μέγιστόν ἐστιν εὐ εἰκάσαι· τὸ δὲ εὐ ᾧδε μάλιστα ἂν κρίνεται, οὐκ ἦν τις τοῖς ὁμοίοις παραβάλλῃ οὐδ' ἦν πρὸς τὸ ὑποδεέστερον ποιῆται τὴν παράθεσιν, 498 ἀλλ' ἦν πρὸς τὸ ὑπερέχον ὥς οἶόν τε προσβιβάζῃ τὸ ἐπαινούμενον. οἶον εἰ τις κύνᾳ ἐπαινοῶν εἰποι ἀλώπεκος εἶναι μέλλω αὐτὸν ἢ αἰλούρου, ἂρά σοι δοκεῖ ὁ τοιοῦτος ἐπαινεῖν εἰδέναι; οὐκ ἂν εἰποις. οὐ μὲν οὐδ' εἰ λύκῳ

φαίη ἴσον αὐτὸν ὑπάρχειν, οὐδὲ οὕτως μεγαλωστὶ ἐπή-
 νεσεν. ἀλλὰ ποῦ τὸ ἴδιον τοῦ ἐπαίνου ἀποτελεῖται; ἦν ὁ
 κύνων τῷ λέοντι ἰοικέναι λέγεται καὶ μέγεθος καὶ ἀλκὴν.
 ὥς ὁ τὸν Ὠρίωνος κύνα ἐπαινῶν ἔφη ποιητῆς λεοντοδά-
 μαν αὐτόν· οὗτος γὰρ δὴ κύνος ἐντελής ἐπαινος. καὶ
 πάλιν εἰ τις Μίλωνα τὸν ἐκ Κρότωνος ἢ Γλαῦκον τὸν ἐκ
 Καρύστου ἢ Πολυδάμαντα ἐπαινεῖσαι θέλων ἔπειτα λέγοι
 ἰσχυρότερον ἑκαστου αὐτῶν γυναικὸς γενέσθαι, οὐκ ἂν
 οἶει γελασθῆναι αὐτόν ἐπὶ τῇ ἀνοίᾳ τοῦ ἐπαίνου; ὅπου
 γε καὶ εἰ ἐνὸς ἀνδρὸς ἔλεγεν ἀμείνω εἶναι αὐτόν, οὐδὲ
 τοῦτο ἀπέκρησεν ἂν εἰς ἐπαινον. ἀλλὰ πῶς ἐπήνεσε ποιη-
 τῆς εὐδόκιμος τὸν Γλαῦκον, οὐδὲ Πολυδεύκης βίαν φή-
 σας ἀνατείνασθαι ἂν αὐτῷ ἐναντίας τὰς χεῖρας οὐδὲ σι-
 δάρεον Ἀλκμήνας τέκος; ὁρᾷς ὁποίοις αὐτόν θεοῖς εἰ-
 499 κασε; μᾶλλον δὲ καὶ αὐτῶν ἐκείνων ἀμείνω ἀπέφηνε.
 καὶ οὔτε αὐτὸς ὁ Γλαῦκος ἠγανάκτησε τοῖς ἐφόροις τῶν
 ἀθλητῶν θεοῖς ἀντεπαινούμενος οὔτε ἐκείνοι ἠμύναντο
 ἢ τὸν Γλαῦκον ἢ τὸν ποιητὴν ὥς ἀσεβοῦντα περὶ τὸν
 ἐπαινον, ἀλλὰ εὐδοκίμουν ἄμφω καὶ ἐτιμῶντο ὑπὸ τῶν
 Ἑλλήνων, ὁ μὲν ἐπὶ τῇ ἀλκῇ [ὁ Γλαῦκος], ὁ δὲ ποιητῆς
 ἐπὶ τε τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ μάλιστα τῷ ἔσματι.
 μὴ δὴ θαυμάσης, εἰ καὶ αὐτὸς εἰκάσαι βουλόμενος, ὅπερ
 ἦν τῷ ἐπαινοῦντι ἀναγκαῖον, ὑψηλοτέρῳ ἐχρησάμην τῷ
 παραδείγματι, τοῦτο ὑποβαλόντος τοῦ λόγου. 20. ἐπεὶ
 δὲ καὶ κολακεῖας ἐπεμνήσθης, ὅτι μὲν καὶ σὺ μισεῖς τοὺς
 κολακικούς, ἐπαινῶ μὲν σε, καὶ οὐκ ἔχρην ἄλλως. ἐθέλω
 δέ σοι διακρίναι καὶ διορίσαι τό τε τοῦ ἐπαινοῦντος ἔρ-
 γον καὶ τὴν τοῦ κόλακος ὑπερβολήν. ὁ μὲν οὖν κόλαξ
 ἅτε τῆς χρείας ἔνεκα τῆς ἑαυτοῦ ἐπαινῶν, ἀληθείας δὲ
 ὀλίγην ποιούμενος τὴν πρόνοιαν, ἅπαντα ὑπερεπαινεῖν
 οἶεται δεῖν, ἐπιψευδόμενος καὶ προστιθεὶς παρ' αὐτοῦ
 τὰ πλείω, ὥς μὴ ἂν ὀκνηῇσαι καὶ τὸν Θεοστέτην εὐμορφό-

τερον ἀποφῆναι τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὸν Νέστορα φάναι 500
τῶν ἐπὶ Ἴλιον στρατευσάντων τὸν νεώτατον εἶναι· διο-
μύσαιτο δ' ἂν καὶ τὸν Κροίσου παῖδα ὀξυκοώτερον εἶ-
ναι τοῦ Μελάμποδος καὶ τὸν Φινέα ὀξύτερον δεδορκέναι
τοῦ Λυγκέως, ἥνπερ μόνον κερδᾶναι τι ἐλπίσῃ ἐπὶ τῷ
ψεύσματι. ὁ δέ γε αὐτὸ τοῦτο ἐπαινῶν οὐχ ὅπως οὐδ'
ἂν ψεύσαιτό τι ἢ προσθεῖη τῶν μηδὲ ὅλως προσόντων,
τὰ δ' ὑπάρχοντα αὐτῷ φύσει ἀγαθὰ καὶ μὴ πάνυ μεγάλα
ἢ, παραλαβὼν ἐπηύξησε καὶ μείζω ἀπέφηνε· καὶ τολμή-
σειεν ἂν εἰπεῖν, ἵππον ἐπαινέσαι θέλων φύσει κούφον
ὦν ἴσμεν ζῶων καὶ δρομικόν, ὅτι

Ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέεν οὐδὲ κατέκλα.
καὶ πάλιν οὐκ ἂν ὀκνήσειε φάναι „ἀελλοπόδων δρόμον
ἵππων.“ καὶ ἦν οἰκίαν ἐπαινῇ καλὴν καὶ ἄριστα κατε-
σκευασμένην, εἶποι ἂν

Ζηγὸς πον τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἐνδοθεν αὐλή. 501
ὁ δὲ κόλαξ τοῦτο τὸ ἔπος καὶ περὶ τῆς συβώτου καλύβης
εἶποι, εἰ μόνον τι παρὰ τοῦ συβώτου λαβεῖν ἐλπίσειεν·
ὅπου Κύναιθος ὁ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ κόλαξ
ἀπάντων αὐτῷ τῶν πρὸς τὴν κολακειάν καταναλωμένων
ἐπῆναι ὑπὸ βηχὸς ἐνοχλούμενον τὸν Δημήτριον, ὅτι ἐμ-
μελῶς ἐχρέμπετο. 21. οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἐκατέρου αὐ-
τῶν γνῶρισμά ἐστι, τὸ τοὺς μὲν κόλακας οὐκ ὀκνεῖν καὶ
ψεύδεσθαι τοῦ χαρίσασθαι ἕνεκα τοῖς ἐπαινουμένοις,
ἐξαίρειν δὲ τοὺς ἐπαινοῦντας τὰ ὑπάρχοντα πειραῖσθαι·
ἀλλὰ καὶ κείνῳ οὐ σμικρῶ διαλλάττουσιν, ὅτι οἱ μὲν κό-
λακες, ἐφ' ὅσον οἶόν τε αὐτοῖς, χρῶνται ταῖς ὑπερβο-
λαῖς, οἱ ἐπαινοῦντες δὲ καὶ ἐν αὐταῖς ταύταις σωφρο-
νοῦσι καὶ ἐντὸς τῶν ὅρων μένουσι. ταῦτά σοι ἀπὸ πολ- 502
λῶν ὀλίγα κολακειᾶς καὶ ἐπαινοῦ ἀληθοῦς δείγματα, ὥς
μὴ πάντας ὑποπτεύῃς τοὺς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ διακρίνης
καὶ παραμετρῇς τῷ οἰκείῳ μέτρῳ ἑκάτερον. 22. φέρε' οὖν,

εἰ δοκεῖ, πρόσκαγε τοῖς ὑπ' ἐμοῦ εἰρημένοις τοὺς κανό-
 νας ἀμφοτέρους, ὥς μάθῃς εἴτε τούτῳ εἴτε ἐκείνῳ εὐό-
 κασιν· ἐγὼ γὰρ εἰ μὲν τινα ἄμορφον οὖσαν ἔφην τῷ ἐν
 Κνίδῳ ἀγάλματι ὁμοίαν, γόης αὖ καὶ τοῦ Κυνναίου κο-
 λακικώτερος οὕτως νομιζοίμην· εἰ δὲ τοιαύτην ὑπάρ-
 χουσάν οἶαν πάντες ἴσασιν, οὐ πάνυ ἐκ πολλοῦ διαστή-
 ματος ἦν τὸ τόλμημα. 23. τάχ' αὖ οὖν φαίης, μᾶλλον δὲ
 ἤδη εἰρηκας, ἐπαινεῖν μὲν σοι ἐς τὸ κάλλος ἐφείσθω·
 ἀνεπίφθορον μέντοι ποιήσασθαι τὸν ἐπαινον ἔχρην, ἀλλὰ
 μὴ θεαῖς ἀπεικάξειν ἄνθρωπον οὖσαν. ἐγὼ δὲ — ἤδη γάρ
 με προάξεται τάληθές εἰπεῖν — οὐ θεαῖς σε, ὦ βελτίστη,
 εἴκασα, τεχνιτῶν δὲ ἀγαθῶν δημιουργήμασι λίθου καὶ
 χαλκοῦ ἢ ἐλέφαντος πεποιημένοις. τὰ δὲ ὑπ' ἀνθρώπων
 γεγεννημένα οὐκ ἄσεβες οἶμαι ἀνθρώποις εἰκάζειν· ἐκτός
 εἰ μὴ σὺ τοῦτο εἶναι τὴν Ἀθηνᾶν ὑπέληφας τὸ ὑπὸ Φει-
 503 δίου πεπλασμένον ἢ τοῦτο τὴν οὐρανίαν Ἀφροδίτην, ὃ
 ἐποίησε Πραξιτέλης ἐν Κνίδῳ οὐ πάνυ πολλῶν ἐτῶν.
 ἀλλ' ὅρα μὴ ἄσεμνον ἢ τὰ τοιαῦτα περὶ θεῶν δοξάζειν,
 ὧν τάς γε ἀληθεῖς εἰκόνας ἀνεφίκτους εἶναι ἀνθρωπίνῃ
 μιμῆσει ἔρωγε ὑπολαμβάνω. 24. εἰ δὲ καὶ ὅτι μάλιστα σε
 αὐταῖς ἐκείναις εἴκασα, οὐκ ἐμὸν τοῦτο οὐδὲ ἐγὼ πρῶτος
 ταύτην ἐτεμόμην τὴν ὁδόν, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ποιη-
 ταί, καὶ μάλιστα ὁ πολίτης ὁ σὸς Ὅμηρος, ὃν καὶ νῦν
 ἀναβιβάζομαι συναγορεύοντά μοι, ἢ οὐδεμία μηχανὴ
 μὴ οὐχὶ καὶ αὐτὸν σὺν ἐμοὶ ἀλῶναι. ἐρήσομαι τοίνυν αὐ-
 τόν, μᾶλλον δὲ σὲ ὑπὲρ αὐτοῦ — καὶ γὰρ διαμνημονεύεις
 εὖ ποιοῦσα τὰ χαριέστατα τῶν ἐρραψοδημένων αὐτῷ —
 τί σοι ἐκείνος δοκεῖ, ὅπότεν περὶ τῆς αἰχμαλώτου λέγει
 τῆς Βρισηίδος, ὅτι χρυσῇ Ἀφροδίτῃ ἱκέλη ἐπένθει τὸν
 Πάτροκλον· εἴτα μετὰ μικρόν, ὥς οὐχ ἱκανὸν εἰ μόνη τῇ
 Ἀφροδίτῃ εἰκονῖα ἔσται,

Εἶπε δ' ἄρα — φησὶ — κλαίουσα νύνη εἰκονῖα θεῆσιν.

ὁπόταν οὖν τὰ τοιαῦτα λέγῃ, μισεῖς καὶ κεῖνον καὶ ἀπορ-
ρίπτεις τὸ βιβλίον, ἢ δίδως αὐτῷ ἐλευθεριάξαι ἐν τῷ
ἐπαίνῳ; ἀλλὰ καὶ σὺ μὴ θῷς, ὅ γε τοσοῦτος αἰὼν δέ- 504
δωκεν, οὐδ' ἔστιν ὅστις αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ ἡτιάσατο, οὐδὲ
ὁ μαστίξαι τολμήσας αὐτοῦ τὴν εἰκόνα οὐδ' ὁ τὰ νόθα
ἐπισημηγνάμενος τῶν ἐπῶν ἐν τῇ παραγραφῇ τῶν ὀβελῶν.
εἶτα ἐκεῖνος μὲν ἐφεθήσεται βάρβαρον γυναῖκα, καὶ ταῦτα
κλαίουσαν, τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ εἰκάσαι, ἐγὼ δέ, ἵνα μὴ
τὸ κάλλος εἶπω, διότι μὴ ἀνέχῃ ἀκούουσα, οὐκ ἂν παρα-
βάλλοιμι θεῶν εἰκόσι γυναῖκα παιδρὰν καὶ μειδιῶσαν
τὰ πολλά, ὅπερ θεοῖς ὅμοιον ἄνθρωποι ἔχουσιν; 25. ἐπὶ
μὲν γε τοῦ Ἀγαμέμνονος ὅρα ὅσῃν αὐτὸς φειδῶ ἐποίη-
σατο τῶν θεῶν καὶ ὥς ἐταμιεύσατο τὰς εἰκόνας ἐς τὸ
σύμμετρον· ὥς ὄμματα μὲν φησι καὶ κεφαλὴν ἱκελον
αὐτὸν εἶναι τῷ Διὶ, τῷ Ἄρει δὲ τὴν ζώνην, στέρνον δὲ
τῷ Ποσειδῶνι, διαιρῶν τὸν ἄνθρωπον κατὰ μέλη πρὸς
τοσοῦτων θεῶν εἰκόνας· καὶ αὐτὸς πάλιν βροτολογῶν Ἄρει
φησιν ὅμοιον εἶναι καὶ ἄλλον ἄλλῳ, θεοειδῇ τὸν Φρύγα
τὸν Πριάμου, καὶ θεοείκελον πολλάκις τὸν Πηλέως. ἀλλὰ
ἐπάνειμι αὐτίς ἐπὶ τὰ γυναῖκα τῶν παραδειγμάτων·
ἀκούεις γὰρ δὴ ποῦ αὐτοῦ λέγοντος

Ἄρτεμιδι ἱκέλη ἧς χρυσῇ Ἀφροδίτῃ.

505

καὶ

οἷη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' αὖρεος.

26. οὐ μόνον δὲ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς θεοῖς ἀπεικά-
ζει, ἀλλὰ καὶ τὴν Εὐφύορβον κόμην ταῖς Χάρισιν ἀπει-

ἐλαττόνων ἐπαινέσαι· τοὺς γοῦν τῆς Ἥρας ὀφθαλμοὺς τοῖς τῶν βοῶν εἴκασεν· ἕτερος δέ τις ἰοβλέφαρον τὴν Ἀφροδίτῃν εἶπε. τὴν μὲν γὰρ ῥοδοδάκτυλον τις ἀγνοεῖ τῶν καὶ ἐπ' ἐλάχιστον τῇ Ὀμήρου ποιήσει ὁμιληκότων;

27. Καίτοι τὰ μὲν τῆς μορφῆς ἐτι μετριοτέρα, εἰ τις θεῶ ἔοικέναι λέγεται· ἀλλὰ τὰς προσηγορίας αὐτὰς πόσοι ἐμιμήσαντο τὰς τῶν θεῶν Διονύσιοι καὶ Ἡφαιστῖνες καὶ Ζήνῳνες καὶ Ποσειδῶνιοι καὶ Ἑρμαῖοι προσαγορευόμενοι; 506 Αἰτῶ δὲ γυνὴ τις ἐγένετο Εὐαγόρου τοῦ Κυπρίων βασιλέως, καὶ ὅμως οὐκ ἡγανάκτησεν ἢ θεὸς δυναμένη λίθον αὐτὴν ὥσπερ τὴν Νιόβην ἀπεργάσασθαι. ἐῷ γὰρ τοὺς Αἰγυπτίους, οἵπερ καὶ δεισιδαιμονέστατοί εἰσι πάντων, ὅμως τοῖς θεοῖς ὀνόμασιν ἐς κόρον ἐπιχρωμένους· σχεδὸν γοῦν τὰ πλεῖστα αὐτοῖς ἐξ οὐρανοῦ ἐστίν. 28. ὥστε οὐ πρὸς γε σοῦ τὸ τοιοῦτον, ψοφοδεῶς διακείσθαι πρὸς τὸν ἐπαινον· εἰ γὰρ τι ἐν τῷ συγγράμματι πεπλημμέληται ἐς τὸ θεῖον, σὺ μὲν ἀνεύθυνος αὐτοῦ, ἐκτὸς εἰ μὴ τινα νομίζεις ἀκροάσεως εὐθύνην εἶναι, ἐμὲ δὲ ἀμνυοῦνται οἱ θεοί, ἐπειδὴν πρὸ ἐμοῦ τὸν Ὀμηρον καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς ἀμύνονται. ἀλλ' οὐδέπω οὐδὲ τὸν ἄριστον τῶν φιλοσόφων ἡμύναντο εἰκόνα θεοῦ τὸν ἄνθρωπον εἰπόντα εἶναι. πολλὰ ἐτι ἔχων πρὸς σέ εἰπεῖν Πολυστράτου ἕνεκα τούτου παύσομαι, ἵνα καὶ ἀπομνημονεῦσαι δυνηθῇ τὰ εἰρημένα.

29. ΠΟΛ. Οὐκ οἶδα εἰ μοι τοῦτο δυνατόν ἐτι, ὦ Λυκίνε· μακρὰ γὰρ εἴρηται σοι ταῦτα καὶ ὑπὲρ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκκεχυμένον. πειράσομαι δὲ ὅμως ἐπιμνησθῆναι αὐ- 507 τῶν. καὶ ὥς ὁρᾷς, ἥδη ἀποσοβῶ παρ' αὐτὴν ἐπιβυσάμενος τὰ ὥτα, ὥς μὴ τι παρεμπιπτόν ἄλλο συγγένη τὴν τάξιν αὐτῶν, λίτά μοι συγγέσθαι συρβῇ πρὸς τῶν θεατῶν.

ΑΤΚ. Αὐτῷ σοι μελήσει, ὦ Πολύστρατε, ὅπως ἄριστα ὑποχρήνη. ἐνὶ δὲ ἐπείπερ ἅπαξ σοι τὸ δοῦμα παρα-

δέδωκα, νῦν μὲν ἐκποδὼν ἀποστήσομαι· ὅπου ταν δὲ τὰς ψήφους ἀνακηρύττωσι τῶν κριτῶν, τότε ἤδη καὶ αὐτοὺς παρέσομαι ὁψόμενος ὁποῖόν τι τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος ἔσται.

ΤΟΞΑΡΙΣ Η ΦΙΛΙΑ.

1. ΜΝΗΣΙΠΠΟΣ. Τί φῆς, ὦ Τόξαρι; θύετε Ὁρέστη καὶ Πυλάδῃ ὑμεῖς οἱ Σκῦθαι καὶ θεοὺς εἶναι πεπιστεύκατε αὐτούς;

ΤΟΞΑΡΙΣ. Θύομεν, ὦ Μνήσιππε, θύομεν, οὐ μὴν 508 θεοὺς γε οἰόμενοι εἶναι, ἀλλὰ ἄνδρας ἀγαθοὺς.

ΜΝΗΣ. Νόμος δὲ ὑμῖν καὶ ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἀποθανοῦσι θύειν ὥσπερ θεοῖς;

ΤΟΞ. Οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσι τιμῶμεν αὐτούς.

ΜΝΗΣ. Τί θηρώμενοι παρ' αὐτῶν; οὐ γὰρ δὴ ἐπ' εὐμενεῖα θύετε αὐτοῖς, νεκροῖς γε οὖσιν.

ΤΟΞ. Οὐ χεῖρον μὲν ἴσως, εἰ καὶ οἱ νεκροὶ ἡμῖν εὐμενεῖς εἴεν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ζῶντας ἄμεινον οἰόμεθα πράξειν μεμνημένοι τῶν ἀρίστων, καὶ τιμῶμεν ἀποθανόντας· ἡγούμεθα γὰρ οὕτως ἂν ἡμῖν πολλοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἐπιελῆσαι γενέσθαι.

2. ΜΝΗΣ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀρθῶς γιννώσκετε. 509 Ὁρέστην δὲ καὶ Πυλάδην τίνος μάλιστα θανμάσαντες ἰσοθέους ἐποιήσασθε, καὶ ταῦτα ἐπήλυδας ὑμῖν ὄντας, καὶ τὸ μέγιστον πολεμίους; οἳ γε, ἐπεὶ σφᾶς ναυαγία περιπεσόντας οἱ τότε Σκῦθαι συλλαβόντες ἀπήγαγον ὥς τῇ Ἀρτέμιδι καταθύσοντες, ἐπιθέμενοι τοῖς δεσμοφύλαξι καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπικρατήσαντες τὸν τε βασιλέα κτείνουσι καὶ τὴν ἑρρειαν παραλαβόντες, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀρτε-

μιν αὐτήν ἀποσυλήσαντες ᾤχοντο ἀποπλύνοντες, καταγε-
 λάσαντες τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν. ὥστε εἰ διὰ ταῦτα
 510 τιμᾶτε τοὺς ἄνδρας, οὐκ ἂν φθάνοιτε πολλοὺς ὁμοί-
 ους αὐτοῖς ἐξεργασάμενοι. καὶ τούντεϋθεν αὐτοὶ ἤδη
 πρὸς τὰ παλαιὰ σκοπεῖτε, εἰ καλῶς ἔχει ὑμῖν πολλοὺς εἰς
 τὴν Σκυθίαν Ὀρέστας καὶ Πυλάδας καταίρειν. ἐμοὶ μὲν
 γὰρ δοκεῖτε τάχιστα ἂν οὕτως ἀσεβεῖς αὐτοὶ καὶ ἄθεοι
 γενέσθαι τῶν περιλοιπῶν θεῶν τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν
 ἐκ τῆς χάρας ἀποξενοθέντων· εἰτ', οἶμαι, ἀντὶ τῶν θεῶν
 ἀπάντων τοὺς ἐπ' ἐξαγωγῇ αὐτῶν ἤκοντας ἄνδρας ἐκ-
 θειάσατε καὶ ἱεροσύλοις ὑμῶν θύσετε ὡς θεοῖς. 3. εἰ γὰρ
 μὴ ἀντὶ τούτων Ὀρέστην καὶ Πυλάδην τιμᾶτε, ἀλλ' εἰπέ,
 τί ἄλλο, ᾧ Τόξαρι, ἀγαθὸν ὑμᾶς εἰργάσαντο, ἀνθ' ὅτου,
 πάλαι οὐ θεοὺς εἶναι δικαιώσαντες αὐτούς, νῦν τὸ ἔμ-
 παλιν θύσαντες αὐτοῖς θεοὺς νενομέκατε καὶ ἱερείοις ὀλί-
 γου θεῖν τότε γενομένοις ἱερεῖα νῦν προσάγετε; γελοῖα
 γὰρ ἂν ταῦτα δοῦξαι καὶ ὑπεναντία τοῖς πάλοι.

ΤΟΞ. Καὶ ταῦτα μὲν, ᾧ Μνησίππε, γενναῖα τῶν
 ἀνδρῶν ἐκείνων, ἃ κατέλεξας. τὸ γὰρ δύο ὄντας οὕτω
 μέγα τόλμημα τολμῆσαι καὶ τοσοῦτον ἀπὸ τῆς αὐτῶν
 ἀπάραντας ἐκπλεῦσαι εἰς τὸν Πόντον ἀπείρατον ἐτι τοῖς
 Ἑλλήσιν ὄντα πλὴν μόνων τῶν ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς ἐς τὴν
 Κολχίδα στρατευσάντων, μὴ καταπλαγέντας μήτε τοὺς
 μύθους τοὺς ἐπ' αὐτῷ μήτε τὴν προσηγορίαν καταδεί-
 σαντας, ὅτι ἄξενος ἐκαλεῖτο, οἶα, οἶμαι, ἀγρίων ἔθνων
 περιοικούντων, καὶ ἐπειδὴ ἐάλωσαν, οὕτως ἀνδρείως
 511 χρῆσασθαι τῷ πράγματι καὶ μὴ ἀγαπήσαι εἰ διαφεύξον-
 ται μόνον, ἀλλὰ τιμωρησαμένους τὸν βασιλέα τῆς ὕβρεως
 καὶ τὴν Ἀρτεμιν ἀναλαβόντας ἀποπλύνειν, πῶς ταῦτα
 οὐ θαυμαστά καὶ θείας τινὸς τιμῆς ἄξια παρὰ πάντων,
 ὅσοι οὐκ ἐπαινοῦσιν; ἄρα οὐ ταῦτα ἡμεῖς Ὀρέστην

4. ΜΝΗΣ. Λέγοις ἂν ἤδη ὅτι τὸ σεμνὸν καὶ θεῖον ἄλλο ἐξεργάσαντο. ἐπεὶ ὅσον ἐπὶ τῷ πλῶ καὶ τῇ ἀποδημίᾳ πολλοὺς ἂν σοι θειοτέρους ἐκείνων ἀποδείξαιμι τοὺς ἐμπόρους, καὶ μάλιστα τοὺς Φοίνικας αὐτῶν, οὐκ ἐς τὸν Πόντον οὐδὲ ἄχρι τῆς Μαιώτιδος καὶ τοῦ Βοσπόρου μόνον ἐσπλέοντας, ἀλλὰ πανταχοῦ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ βαρβαρικῆς θαλάττης ναυτιλλομένους· ἅπασαν γὰρ οὗτοι ἀκτὴν καὶ πάντα αἰγιαλόν, ὥς εἰπεῖν, διερευνησάμενοι καθ' ἕκαστον ἔτος ὅπῃ τοῦ μετοπώρου εἰς τὴν αὐτῶν ἐκανίσιν. οὗς κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον θεοὺς νόμιξε, καὶ ταῦτα καπήλους καὶ ταριχοπώλας, εἰ τύχοι, τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ὄντας.

5. ΤΟΞ. Ἄκουε δὴ, ὦ θανμάσιε, καὶ σκόπει καθ' ὅσον ἡμεῖς οἱ βάρβαροι εὐγνωμονέστερον ὑμῶν περὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν κρίνομεν, εἰ γε ἐν Ἀργεὶ μὲν καὶ Μυκῆναις οὐδὲ τάφον ἐνδοξόν ἐστιν ἰδεῖν Ὀρέστου ἢ Πυλᾶδου, παρ' ἡμῶν δὲ καὶ νεὼς ἀποδέδεικται αὐτοῖς ἅμα ἀμφοτέροις, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, ἑταίροις γε οὖσι, καὶ θυσίαι προσάγονται καὶ ἡ ἄλλη τιμὴ ἅπασα· κωλύει τε οὐδέν, ὅτι ξένοι ἦσαν, ἀλλὰ μὴ Σκυθαί, ἀγαθοὺς κεκρίσθαι· οὐ γὰρ ἐξετάζομεν ὅθεν οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ εἰσιν, οὐδὲ φθονοῦμεν, εἰ μὴ φίλοι ὄντες ἀγαθὰ εἰργάσαντο, ἐπαινοῦντες δὲ ἃ ἐπραξαν, οἰκείους αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἔργων ποιούμεθα. ὃ δὲ δὴ μάλιστα καταπλεγέντες τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπαινοῦμεν, τοῦτό ἐστιν, ὅτι ἡμῶν ἐδοξάν φίλοι οὗτοι δὴ ἄριστοι ἀπάντων γεγενῆσθαι καὶ τοῖς ἄλλοις νομοθέταις καταστῆναι, ὥς χρὴ τοῖς φίλοις ἀπάσης τῆς τύχης κοινωνεῖν καὶ ὑπὸ Σκυθῶν τῶν ἀρίστων διαραπεύεσθαι. 6. καὶ ἃ γε μετ' ἀλλήλων ἢ ὑπὲρ ἀλλήλων ἔπαθον, ἀναγράφαντες οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐπὶ στήλης χαλκῆς ἀνέθεσαν εἰς τὸ Ὀρέστειον καὶ νόμον ἐποίησαντο,

- τέροις εἶναι τὴν στήλην ταύτην καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς γεγραμμένα διαμνημονεῦσαι. θᾶπτον γοῦν τοῦνομα ἕκαστος αὐτῶν ἐπιλάθοιτο τοῦ πατρὸς ἢ τὰς Ὁρέστου καὶ Πυλάδου πράξεις ἀγνοήσειεν· ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ περιβόλῳ
- 513 τοῦ νεῶ τὰ αὐτὰ ὅποσα ἡ στήλη δηλοῖ, γραφαῖς ὑπὸ τῶν παλαιῶν εἰκασμένα δαίκνυνται, πλέων Ὁρέστης ἅμα τῷ φίλῳ, εἶτα ἐν τοῖς κρημνοῖς διαφθαρείσης αὐτῷ τῆς νεῶς συνειλημμένος καὶ πρὸς τὴν θυσίαν παρεσκευασμένος, καὶ ἡ Ἰφιγένεια ἥδη κατάρχεται αὐτῶν· καταντικρὺ δὲ ἐπὶ τοῦ ἐτέρου τοίχου ἥδη ἐκδεδνκῶς τὰ δεσμὰ γεγραπται καὶ φονεύων τὸν Θόαντα καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν Σκυθῶν, καὶ τέλος ἀποπλέοντες, ἔχοντες τὴν Ἰφιγένειαν καὶ τὴν θεόν· οἱ Σκύθαι δὲ ἄλλως ἐπιλαμβάνονται τοῦ σκάφους ἥδη πλέοντος ἐκκρεμαννύμενοι τῶν πηδαλίων καὶ ἐπαναβαίνειν πειρώμενοι, εἴτ' οὐδὲν ἀνύσαντες οἱ μὲν αὐτῶν τραυματίαι, οἱ δὲ καὶ δέμι τούτου ἀπονήχονται πρὸς τὴν γῆν. ἐνθα δὴ καὶ μάλιστα ἴδοι τις αὐτὸν ὅποσῃ ὑπὲρ ἀλλήλων εὐνοίαν ἐπεδείκνυντο, ἐν τῇ πρὸς τοὺς Σκύθας συμπλοκῇ. πεποίηκε γὰρ ὁ γραφεὺς ἑκάτερον ἀμελοῦντα μὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν πολεμίων, ἀμυνόμενον δὲ τοὺς ἐπιφερομένους θατέρῳ καὶ πρὸ ἐκείνου
- 514 ἅπαντῶν πειρώμενον τοῖς τοξεύμασι καὶ παρ' οὐδὲν τιθέμενον, εἰ ἀποθανεῖται σώσας τὸν φίλον, καὶ τὴν ἐπ' ἐκείνον φερομένην πληγὴν προαρπάσας τῷ ἑαυτοῦ σώματι. 7. τὴν δὴ τοσαύτην εὐνοίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς κοινωνίαν καὶ τὸ πιστὸν καὶ φιλέταιρον καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ βέβαιον τοῦ πρὸς ἀλλήλους ἔρωτος οὐκ ἀνθρώπινα ταῦτα ᾤθημεν εἶναι, ἀλλὰ τινος γνώμης βελτίονος ἢ κατὰ τοὺς πολλοὺς τούτους ἀνθρώπους, οἳ μέχρι μὲν κατ' οὐρον ὁ πλοῦς εἴη, τοῖς φίλοις ἀγανακτοῦσιν, εἰ μὴ ἐπ' ἴσης κοινωνήσουσι τῶν ἡδέων, εἰ δέ τι καὶ μικρὸν τι ἀντιπνεύσει αὐτοῖς, οἴχονται μόνους τοῖς κιν-

δύνοις ἀπολιπόντες. καὶ γὰρ οὖν καὶ τότε ὅπως εἰδῆς, οὐδὲν Σκῦθαι φιλίας μείζον οἴονται εἶναι, οὐδὲ ἐστὶν ἐφ' ὅτῳ ἂν τις Σκῦθης μᾶλλον σεμνύναιτο ἢ ἐπὶ τῷ συμπονεῖν φιλῶ ἀνδρὶ καὶ κοινωνῆσαι τῶν δεινῶν, ὥσπερ οὐδὲν ὄνειδος μείζον παρ' ἡμῖν τοῦ προδότην φιλίας γεγενησθαι δοκεῖν. διὰ ταῦτα Ὀρέστην καὶ Πυλάδην τιμῶμεν, ἀρίστους γενομένους τὰ Σκυθῶν ἀγαθὰ καὶ ἐν φιλίᾳ διενεγκόντας, ὃ πρῶτον ἡμεῖς ἀπάντων θαυμάζομεν, καὶ τοῦνομα ἐπὶ τοῦτοις αὐτοῖν ἐθέμεθα, Κοράκους καλεῖσθαι, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ ὥσπερ ἂν εἴ τις λέγοι, φίλιοι δαίμονες.

8. ΜΝΗΣ. Ὁ Τόξαρι, οὐ μόνον ἄρα τοξεύειν ἀγα- 516
θοὶ ἦσαν Σκῦθαι καὶ τὰ πολεμικὰ τῶν ἄλλων ἀμείνους, ἀλλὰ καὶ ῥῆσιν εἰπεῖν ἀπάντων πιθανώτατοι. ἐμοὶ γοῦν τέως ἄλλως γινώσκοντι ἤδη καὶ αὐτῷ δίκαια ποιεῖν δοκεῖτε οὕτως Ὀρέστην καὶ Πυλάδην ἐκθειάσαντες. ἐλελήθεις δέ με, ὦ γενναῖε, καὶ γραφεὺς ἀγαθὸς ὢν. πάννυ γοῦν ἐναργῶς ἐπέδειξας ἡμῖν τὰς ἐν τῷ Ὀρεστείᾳ εἰκόνας καὶ τὴν μάχην τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰ ὑπὲρ ἀλλήλων τραύματα. πλὴν ἄλλ' οὐκ ᾤήθην ἂν ποτε οὕτω περισπούδαστον εἶναι φιλίαν ἐν Σκυθαίς· ἅτε γὰρ ἀξένους καὶ ἀγρίους ὄντας αὐτοὺς ἐχθρὰ μὲν αἰεὶ συνεῖναι καὶ ὀργῇ καὶ θυμῷ, φιλίαν δὲ μηδὲ πρὸς τοὺς αἰκιστοτάτους ἐπαναιρεῖσθαι, τεκμαιρόμενος τοῖς τε ἄλλοις ἃ περὶ αὐτῶν ἀκούομεν, καὶ ὅτι κατεσθίουσι τοὺς πατέρας ἀποθανόντας.

9. ΤΟΞ. Εἰ μὲν καὶ τὰ ἄλλα ἡμεῖς τῶν Ἑλλήνων καὶ δικαιοτέροι καὶ πρὸς τοὺς γονέας καὶ ὁσιώτεροι ἐσμέν, οὐκ ἂν ἐν τῷ παρόντι φιλοτιμηθείην πρὸς σέ· ὅτι δὲ οἱ φίλοι Σκῦθαι πολὺ πιστότεροι τῶν Ἑλλήνων φίλων εἰσὶ καὶ ὅτι πλείων φιλίας λόγος παρ' ἡμῖν ἢ παρ' ὑμῖν, ῥᾷδιον ἐπίδειξαι· καὶ πρὸς θεῶν τῶν Ἑλλήνων μὴ πρὸς

ἀχθηδὸνα μου ἀκούσης, ἣν εἶπω τι ὧν κατανενόηκα
 516 πολὺν ἤδη χρόνον ὑμῖν συγγινόμενος. ὑμεῖς γὰρ μοι δο-
 κεῖτε τοὺς μὲν περὶ φιλίας λόγους ἄμεινον ἄλλων ἂν εἰ-
 πεῖν δύνασθαι, τὰργα δὲ αὐτῆς οὐ μόνον οὐ κατ' ἀξίαν
 τῶν λόγων ἐκμελετᾶν, ἀλλ' ἀπόχρη ὑμῖν ἐπαινέσαι τε
 αὐτὴν καὶ δεῖξαι ἡλίκον ἀγαθὸν ἔστιν· ἐν δὲ ταῖς χρείαις
 προδόντες τοὺς λόγους δραπετεύετε οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκ μέ-
 σων τῶν ἔργων. καὶ ὁπόταν ὑμῖν οἱ τραγῶδοι τὰς τοιαύ-
 τας φιλίας ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀναβιβάσαντες δεικνύωσιν
 ἐπαινεῖτε καὶ ἐπικροτεῖτε καὶ κινδυνεύουσιν αὐτοῖς ὑπὲρ
 ἀλλήλων οἱ πολλοὶ καὶ ἐπιδακρύετε, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ἄξιον
 ἐπαίνου ὑπὲρ τῶν φίλων παρέχεσθαι τολμᾶτε, ἀλλ' ἦν
 του φίλος δεηθῆς τύχη, αὐτίκα μάλα ὥσπερ τὰ οὐνεῖρατα
 οἴχονται ὑμῖν ἐκποδῶν ἀποπτάμεναι αἱ πολλαὶ ἐκείναι
 τραγῳδαί, τοῖς κενοῖς τούτοις καὶ κωφοῖς προσωπελοῖς
 εἰκοτάς ὑμᾶς ἀπολιποῦσαι, ἃ διηρμένα τὸ στόμα καὶ
 παμμέγεθες κεχρηνότε οὐδὲ τὸ σμικρότατον φθίγγεται·
 ἡμεῖς δὲ ἔμπαιλιν· ὅσῳ γὰρ δὴ λειπόμεθα ἐν τοῖς περὶ
 φιλίας λόγοις, τοσούτῳ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῆς πλεονεκτοῦ-
 μεν. 10. εἰ γ' οὖν δοκεῖ, οὕτω νῦν ποιῶμεν, τοὺς μὲν
 παλαιοὺς φίλους ἀτρεμεῖν ἐάσωμεν, εἰ τινες ἢ ἡμεῖς ἢ
 ὑμεῖς τῶν πάλαι καταριθμεῖν ἔχομεν — ἐπεὶ κατὰ γε
 τοῦτο πλεονεκτοῖτε ἂν πολλοὺς καὶ ἀξιοπίστους μάρτυ-
 ρας τοὺς ποιητὰς παρεχόμενοι, τὴν Ἀχιλλέως καὶ Πατρό-
 κλου φιλίαν καὶ τὴν Θησέως καὶ Πειρίδου καὶ τῶν ἄλ-
 517 λων ἐταιρείαν ἐν καλλίστοις ἐπεσι καὶ μέτροις ῥαψωδοῦν-
 τας — ὀλίγους δὲ τινες προχειρισάμενοι τῶν καθ' ἡμᾶς
 αὐτοὺς καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν διηγησάμενοι, ἐγὼ μὲν τὰ
 Σκυθικά, σὺ δὲ τὰ Ἑλληνικά, καὶ ὁπότερος ἂν ἐν τού-
 τοις κρατῇ καὶ ἀμείνους παράσχηται τοὺς φίλους, αὐτός
 τε νενικηκὼς ἔσται καὶ τὴν αὐτοῦ ἀνακηρύξει κάλλιστον
 ἄγωνα καὶ σεμνότετον ἀγωνισάμενος· ὥς ἔργωγε πολὺ

ἡδίων ἂν μοι δοκῶ μονομαχῶν ἡττηθεὶς ἀποτμηθῆναι τὴν δεξιάν, ὅπερ τῆς Σκυθικῆς ἐπιτίμιόν ἐστιν, ἢ χειρῶν ἄλλου κατὰ φιλίαν κεκρίσθαι, καὶ ταῦτα Ἕλληνας Σκύθης αὐτὸς ὦν.

11. ΜΝΗΣ. Ἔστι μὲν, ὦ Τόξαρι, οὐ φαῦλον τὸ ἔργον ἀνδρὶ οἷώ σοι πολεμιστῇ μονομαχῆσαι πάννυ εὐστόχους καὶ τεθηγμένους παρεσκευασμένῳ τοὺς λόγους. οὐ μὴν ἀγεννῶς γε οὕτως καταπροδοὺς ἐν βραχεὶ τὸ Ἕλληνικὸν ἅπαν ὑποχωρήσομαί σοι· καὶ γὰρ ἂν εἴη πάνδεινον, ὑπὸ δυοῖν μὲν ἐκείνοιν ἡττηθῆναι τοσοῦτους τῶν Σκυθῶν, ὅποσους οἱ τε μῦθοι δηλοῦσι καὶ αἱ ὑμέτεραι παλαιαὶ γραφαί, ἃς μικρῷ πρόσθεν εὖ μάλα ἐξετραγώδηςας, Ἕλληνας δὲ πάντας, τοσαῦτα ἔθνη καὶ τοσαύτας τόλεις ἐρήμην ὑπὸ σοῦ ἁλῶναι. εἰ γὰρ τοῦτο γένοιτο, οὐ τὴν δεξιάν ὥσπερ ὑμεῖς, ἀλλὰ τὴν γλῶτταν ἀποτμηθῆναι καλόν. πότερον δὲ ὠρίσθαι χρὴ τὸν ἀριθμὸν ἡμῖν τῶν φιλικῶν τούτων πράξεων, ἢ ὁπόσῳ ἂν τις πλείους ἐχῇ λέγειν, τοσοῦτῳ εὐπορώτερος δόξειεν ἂν πρὸς τὴν νίκην;

ΤΟΞ. Οὐδαμῶς, ἀλλ' ὠρίσθω μὴ ἐν τῷ πλήθει αὐ- 518 τῶν τὸ κράτος, ἀλλ' εἰ ἀμείνους καὶ τομώτεροι φαίνονται αἱ σοὶ τῶν ἐμῶν ἴσαι τὸν ἀριθμὸν οὖσαι, καιριώτερα δῆλον ὅτι ἐργάζονται μοι τραύματα καὶ θάττον ἐνδύσσω πρὸς τὰς πληγὰς.

ΜΝΗΣ. Εὖ λέγεις, καὶ ὠρίσθωσαν ὁπόσαι ἱκαναί. πέντε ἔμοιγε δοκοῦσιν ἑκατέρῳ.

ΤΟΞ. Κάμοι δοκεῖ, πρότερος δὲ λέγε, ἀλλ' ἐπομοσάμενος ἢ μὴν ἀληθῆ ἐρεῖν· ἄλλως γὰρ πλάττειν τὰ τοιαῦτα, οὐ πάννυ χαλεπὸν καὶ ὁ ἐλεγχος ἀφανής. εἰ δὲ ὁμόσειας, οὐχ ὅσιον ἀπιστεῖν.

ΜΝΗΣ. Ὅμοούμεθα, εἰ τι καὶ ὄρκον δεῖν νομίζεις. τίς δέ σοι τῶν ἡμετέρων θεῶν ..... ἄρ' ἱκανὸς ὁ Φίλιος;

ΤΟΣ. Καὶ μάλα· ἐγὼ δὲ τὸν ἐπιχώριον ὁμοῦμαί σοι ἐν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ.

12 ΜΝΗΣ. Ἴστω τοίνυν ὁ Ζεὺς ὁ φίλιος, ἡ μὴν ὑπόσα ἂν λέγω πρὸς σέ ἢ αὐτὸς εἰδώς ἢ παρ' ἄλλων, ὑπόσαν οἷόν τε ἦν, δι' ἀκριβείας ἐκπνυθανόμενος ἐρεῖν, μηδὲν παρ' ἑαυτοῦ ἐπιτραγῶδων. καὶ πρώτην γέ σοι τὴν Ἀγαθοκλέους καὶ Δεινίου φιλίαν διηγῆσομαι ἀοίδιμον ἐν τοῖς Ἰωσι γενομένην· Ἀγαθοκλῆς γὰρ οὗτος ὁ Σάμιος οὐ πρὸ πολλοῦ ἐγένετο, ἄριστος μὲν πρὸς φιλίαν, ὡς 19 ἐδειξε, τὰ ἄλλα δὲ οὐδὲν Σαρίων τῶν πολλῶν ἀμείνων οὔτε ἐς τὸ γένος οὔτε ἐς τὴν ἄλλην περιουσίαν· Δεινίας δὲ τῷ Ἀνδρώνος Ἐφεσίου φίλος ἐκ παίδων ἦν· ὁ δὲ Δεινίας ἐπλούτει ἄρα εἰς ὑπερβολήν· καὶ ὥσπερ εἰκὸς νεόπλουτον οὕτα, πολλοὺς καὶ ἄλλους εἶχε περὶ ἑαυτὸν ἱκανοὺς μὲν συμπιεῖν καὶ πρὸς ἡδονὴν συνεῖναι, φιλίας δὲ πλείστον ὅσον ἀποδέοντας. τέως μὲν οὖν ἐν τούτοις καὶ ὁ Ἀγαθοκλῆς ἐξητάζετο καὶ συνῆν καὶ συνέπιπεν αὐτοῖς οὐ πάννυ χαίρων τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ, καὶ ὁ Δεινίας οὐδὲν αὐτὸν ἐντιμότερον εἶχε τῶν κολάκων· τελευταῖον δὲ καὶ προσέκρουε τὰ πολλὰ ἐπιτιμῶν, καὶ φορτικὸς ἐδόκει ὑπομιμνήσκων αἰετῶν προγόνων καὶ φυλάττειν παραγέλλων ἅ μετὰ πολλῶν καμάτων ὁ πατήρ αὐτῷ κτησάμενος κατέλιπεν· ὥστε διὰ ταῦτα οὐδὲ ἐπὶ τοὺς κώμους ἀπῆγεν ἔτι αὐτόν, ἀλλὰ μόνος μετ' ἐκείνων ἐκώμαζε λανθάνειν πειρώμενος τὸν Ἀγαθοκλέα. 13. καὶ δὴ ποτε ὑπὸ τῶν κολάκων ἐκείνων ὁ ἄθλιος ἀναπείθεται ὡς ἐρῶν αὐτοῦ Χαρίκλεια Δημόνακτος γυνὴ ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς καὶ πρώτου Ἐφεσίων τὰ πολιτικά· καὶ γραμματία τε εἰσεφοί- 520 τα αὐτῷ παρὰ τῆς γυναικὸς καὶ στέφανοι ἡμιμάραντοι καὶ μῆλ' αἵ τινα ἀποδεσχηγμένα καὶ ἄλλα ὅποσα αἱ μαστρο-

ἐρασθαι νομίζοντας· ἐπαγωγότατον γὰρ τοῦτό γε, καὶ
 μάλιστα τοῖς καλοῖς εἶναι οἰομένοις, ἄχρι ἂν λάθωσιν εἰς
 τὰ δίκτυα ἐμπεσόντες. ἡ Χαρίκλεια δὲ ἦν ἀστεῖον μὲν τι
 γύναιον, ἑταιρικὸν δὲ ἐκτόπως καὶ τοῦ προστυχόντος ἀεί,
 καὶ εἰ πάνν ἐπ' ὀλίγῳ ἐδελήσειέ τις, καὶ εἰ προσίδοι τις
 μόνον, εὐθὺς ἐπένευε καὶ δέος οὐδὲν ἦν μὴ τι ἀντίποι
 Χαρίκλεια. δεινὴ δὲ καὶ τὰ ἄλλα τεχνίτις παρ' ἥντινα
 βούλει τῶν ἑταιρῶν ἐπισπάσασθαι ἐραστὴν καὶ ἀμφίβο-
 λον ἐτι ὄντα ὅλον ὑποποιήσασθαι καὶ ἐνεχόμενον ἤδη
 ἐπιτεῖναι καὶ προσεκκαῦσαι ἄρτι μὲν ὀργῇ, ἄρτι δὲ κο-
 λακείᾳ καὶ μετὰ μικρὸν ὑπεροψίᾳ καὶ τῷ πρὸς ἕτερον
 ἀποκλίνειν δοκεῖν, καὶ ὅλη συνεκεκρότητο ἀπανταχόθεν 521
 ἡ γυνὴ καὶ πολλὰ μηχανήματα παρεσκεύαστο κατὰ τῶν
 ἐραστῶν. 14. ταύτην οὖν τότε οἱ Δεινίου κόλακες παρα-
 λαμβάνουσιν ἐπὶ τὸ μεράκιον καὶ τὰ πολλὰ ὑπεκωμώ-
 δουν συνωθοῦντες αὐτὸν εἰς τὸν ἔρωτα τῆς Χαρικλείας.
 ἡ δὲ πολλοὺς ἤδη νέους ἐκτραχηλίσασα καὶ μυρίους ἔρω-
 τας ὑποκριναμένη καὶ οἴκους πολυταλάντους ἀνατρέ-
 ψασα, ποικίλον τι καὶ πολυγύμναστον κακόν, παραλα-
 βούσα εἰς τὰς χεῖρας ἀπλοῖκόν καὶ ἄπειρον τῶν τοιούτων
 μηχανημάτων νεανίσκον οὐκ ἀνῆκεν ἐκ τῶν ὀνύχων,
 ἀλλὰ περιέχουσα πανταχόθεν καὶ διαπείρασα, ὅτε ἤδη
 παντάπασιν ἐκράτει, αὐτὴ τε ἀπώλετο ὑπὸ τῆς ἄγρας καὶ
 τῷ κακοδαίμονι Δεινίᾳ μυρίων κακῶν αἰτία ἐγένετο. τὸ
 μὲν γὰρ πρῶτον εὐθὺς ἐκεῖνα ἐπ' αὐτὸν καθίει τὰ γραμ-
 μάτια, καὶ συνεχῶς πεμπομένη τὴν ἄβραν, ὥς ἐδάκρυσε 522
 καὶ ἐπηγρύπνησε καὶ τέλος ὥς ἀπάργξει ἑαυτὴν ἡ ἀθλία
 ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ἕως δὴ ὁ μακάριος ἐπέισθη καλὸς εἶναι
 καὶ ταῖς Ἐφεσίῳ γυναιξὶ περιπόθητος. καὶ πον συνη-
 νέχθη πολλὰ ἰκετευθεῖς. 15. καὶ τὸ ἐυτεῦθεν ἤδη ῥᾶον,
 ὥς τὸ εἶκος, ἀλώσεσθαι ἐμελλεν ὑπὸ γυναικὸς καλῆς καὶ
 πρὸς ἡδονὴν τε ὁμιλῆσαι ἐπισταμένης καὶ ἐν καιρῷ ἀα-

κρυῖναι καὶ μεταξὺ τῶν λόγων ἐλεεινῶς ὑποστευάζει καὶ ἀπιόντος ἤδη λαβέσθαι καὶ εἰσελθόντι προσδραμεῖν καὶ καλλωπίζεσθαι, ὡς ἂν μάλιστα ἤρεσσει, καὶ πον καὶ ὄσαι καὶ κιθαρίσαι· οἷς ἅπασι κατὰ τοῦ Δεινίου ἐκέχρητο. καὶ ἐπεὶ ἤσθητο πονηρῶς ἔχοντα καὶ διάβροχον ἤδη τῷ ἔρωτι καὶ τακερὸν γεγενημένον, ἄλλο ἐπὶ τούτοις ἐπενόει καὶ τὸν ἄθλιον ἀπώλλυε· κύνειν τε γὰρ ἐξ αὐτοῦ σκήπτεται — ἱκανὸν δὲ καὶ τοῦτο βλάκα ἐραστὴν προσεκπυρῶσαι — καὶ οὐκέτι ἐφοίτα πρὸς αὐτὸν φυλάττεσθαι ὑπὸ τάνδρως λέγουσα πεπυσμένον τὸν ἔρωτα· ὃ δ' οὐκέτι οἷός τε ἦν φέρειν τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ ἠνέχετο μὴ ὁρᾶν αὐτήν, ἀλλὰ ἐδάκρυε καὶ τοὺς κόλακας εἰσέπεμπε καὶ τοῦνομα 523 τῆς Χαρικλείας ἐπεβοᾶτο καὶ τὴν εἰκόνα περιβαλὼν αὐτῆς — ἐπεπόλητο δὲ λίθου λευκοῦ — ἐκώκυε καὶ τέλος καταβαλὼν ἑαυτὸν εἰς τοῦδαφος ἐκκλύνδeto καὶ λύττα ἦν ἀκριβὲς τὸ πρᾶγμα· τὰ μὲν γὰρ δῶρα οὐ κατὰ μῆλα καὶ στεφάνους ἀντεδίδοτο αὐτῇ, ἀλλὰ συνοικίαι ὅλαι καὶ ἀγροὶ καὶ θεράπαινοι καὶ ἐσθῆτες εὐανθεῖς καὶ χρυσὸν ὅποσον ἐτελήσειε. καὶ τί γάρ; ἐν βραχεὶ ὁ Λύσανος οἶκος ὀνομαστότατος τῶν ἐν Ἰωνίᾳ γενόμενος ἐξήντητο ἤδη καὶ ἐξεκεκένωτο. 16. εἶτα ὥς ἤδη αὐὸς ἦν, ἀπολιποῦσα αὐτὸν ἄλλον τινὰ Κρήτα νεανίσκον τῶν ὑποχρυσῶν ἐθήρα καὶ μετέβαινε ἐπ' ἐκεῖνον καὶ ἦρα ἤδη αὐτοῦ κἀκεῖνος ἐπίστευεν. ἀμελούμενος οὖν ὁ Δεινίας οὐχ ὑπὸ τῆς Χαρικλείας μόνου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν κολάκων — κἀκεῖνοι γὰρ ἐπὶ τὸν Κρήτα ἤδη τὸν ἐρώμενον μετεληλύθεισαν — ἔρχεται παρὰ τὸν Ἀγαθοκλέα καὶ πάλαι εἰδότα ὥς ἔχει πονηρῶς τὰ πράγματα αὐτῷ. καὶ αἰδούμενος τὸ πρῶτον ὅμως διηγείτο πάντα, τὸν ἔρωτα, τὴν ἀπορίαν, τὴν ὑπεροψίαν τῆς γυναικός, τὸν ἀντεραστὴν τὸν Κρήτα, καὶ τέλος ὥς οὐ βιώσεται μὴ οὐχὶ συνῶν τῇ Χαρικλείᾳ. ὃ δὲ ἄκαιρον εἶναι νομίσας ἐν τούτῳ ἀπομνημο-

νεύειν τῷ Δεινίᾳ, διότι οὐ προσίετο μόνον τῶν φίλων
 αὐτόν. ἀλλὰ τοὺς κόλακας αὐτοῦ προσέτιμα τότε. ἦν μό- 524
 νον εἶχε πατρώαν οἰκίαν ἐν Σάμῳ ἀπεμπολήσας ἤκει
 αὐτῷ τὴν τιμὴν κομίζων τρία τάλαντα. λαβὼν δὲ ὁ Δει-
 νίας οὐκ ἀφανὴς εὐθὺς ἦν τῇ Χαρίκλειᾳ καλὸς ποθεν
 ἄρτι γεγενημένος· καὶ αὐθις ἡ ἄβρα καὶ τὰ γραμματῖα
 καὶ μέμψις, ὅτι μὴ πολλοῦ χρόνου ἀφίκετο, καὶ οἱ κόλα-
 κες συνέθεον ἐπικαλαμησόμενοι ὁρῶντες ἐδωδισμόν ἐτι-
 ὄντα τὸν Δεινίαν. 17. ὥς δὲ ὑπέσχετο ἥξειν παρ' αὐτὴν
 καὶ ἦκε περὶ πρῶτον ὕπνον καὶ ἔνδον ἦν, ὁ Δημόναξ ὁ
 τῆς Χαρίκλειας ἀνὴρ εἶτε ἄλλως αἰσθόμενος εἶτε καὶ ἀπὸ
 συνθήματος τῆς γυναικὸς — ἄμφω γὰρ λέγεται — ἐπα-
 ναστὰς ὥσπερ ἐκ λόχου τὴν τε αὐλείον ἀποκλείειν ἐκέ-
 λευε καὶ συλλαμβάνειν τὸν Δεινίαν, πῦρ καὶ μάστιγας
 ἀπειλῶν καὶ ξίφος ὥς ἐπὶ μοιχὸν σπασάμενος. ὁ δὲ συν-
 δῶν οὐ κακῶν ἦν, μοχλόν τινα πλησίον κείμενον ἀρπά- 525
 σας αὐτόν τε ἀποκτείνει τὸν Δημόνακτα πατάξας εἰς τὸν
 κρόταφον καὶ τὴν Χαρίκλειαν, οὐ μὴδ' πληγῇ ταύτην,
 ἀλλὰ καὶ τῷ μοχλῷ πολλάκις καὶ τῷ ξίφει τοῦ Δημό-
 νακτος ὕστερον. οἱ δ' οἰκέται τέως μὲν ἐστήκεισαν ἄφωνοι
 τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος ἐκπεπληγμένοι, εἶτα πει-
 ρώμενοι συλλαμβάνειν, ὥς καὶ αὐτοῖς ἐπῆει μετὰ τοῦ ξί-
 φους, ἐκεῖνοι μὲν ἔφρουγον, ὁ Δεινίας δὲ ὑπεξέρχεται
 τηλικούτου ἔργου εἰργασμένος· καὶ τὸ μέχρι τῆς ἑω παρὰ
 τῷ Ἀγαθοκλεῖ διέτριβεν, ἀναλογιζόμενοι τὰ πεπραγμένα
 καὶ περὶ τῶν μελλόντων ὅ τι ἀποβήσεται σκοποῦντες·
 ἔωθεν δὲ οἱ στρατηγοὶ παρήσαν — ἥδη γὰρ τὸ πρᾶγμα
 διεβεβόητο — καὶ συλλαβόντες τὸν Δεινίαν, αὐδ' αὐτόν
 ἔξακρον ὄντα μὴ οὐχὶ πεφονευκέναι, ἀπάγουσι παρὰ τὸν
 ἄρμοστήν, ὃς ἡρμόζε τὴν Ἀσίαν τότε· ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ 526
 μεγάλῳ ἀναπέμπει αὐτόν· καὶ μετ' οὐ πολὺ κατεπέμφθη

φεύγειν εἰς αἶψα τεταγμένος ὑπὸ βασιλέως. 18. ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς καὶ τὰλλα μὲν συνῆν καὶ συναπῆρεν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ συνεισῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον μόνος τῶν φίλων καὶ πρὸς οὐδὲν ἐνεδέχσεν. ἐπεὶ δὲ ἤδη ἔφενγεν Δεινίας, οὐδὲ τότε ἀπελείφθη τοῦ ἐταίρου, καταδικάσας δὲ αὐτὸς αὐτοῦ διέτριβεν ἐν Γυάρῳ καὶ συνέφενγεν αὐτῷ, καὶ ἐπειδὴ παντάπασιν ἠπόρουν τῶν ἀναγκαίων παραδοὺς ἑαυτὸν τοῖς πορφυρεῦσι συγκρατεῖτο καὶ τρυφῶν ὡς γινόμενον ἐκ τούτου ἀποφύγων ἔτρεφε τὸν Δεινίαν καὶ νοσησάντα τε ἐπὶ μήκιστον ἐθεράπευσε καὶ ἀποθανόντα οὐκέτι ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἡτέλησεν, ἀλλ' αὐτὸς ἐν τῇ νήσῳ ἔμεινεν αἰσχυρόμενος καὶ τεθνεῶτα ἀπολιπεῖν τὸν φίλον. τοῦτό σοι ἔργον φίλον Ἕλληνας οὐ πολλοῦ γενομένου· ἔτη γὰρ οὐκ οἶδα εἰ πέντε ἤδη διεληλυθεν, ἀφ' οὗ Ἀγαθοκλῆς ἐν Γυάρῳ ἀπέθανε.

ΤΟΞ. Καὶ εἶπε γε, ὦ Μνήσιππε, ἀνάμωτος ὢν ταῦτα ἔλεγες, ἵνα καὶ ἀπιστεῖν ἂν ἐδυνάμην αὐτοῖς· οὐτὶς 527 Σκυθικόν τινα φίλον τὸν Ἀγαθοκλέα τοῦτον διηγῆσαι πλὴν οὖν δέδια μὴ τινα καὶ ἄλλον ὅμοιον εἴπῃς αὐτῷ.

19. ΜΝΗΣ. Ἀκουε τοίνυν καὶ ἄλλον, ὦ Τόξαρχε. Εὐθύδικον τὸν Χαλκιδέα. διηγείτο δέ μοι περὶ αὐτοῦ Σιμύλος ὁ ναύκληρος ὁ Μεγαρικὸς ἐπομοσάμενος ἢ μὴ αὐτὸς ἑωρακέναι τὸ ἔργον· πλεῖν μὲν γὰρ ἔφη ἐξ Ἰταλίας Ἀθήναζε περὶ θύσιν Πλειάδος συλλογισμαίους τινὰς ἀνθρώπους κομίζων, ἐν δὲ τούτοις εἶναι καὶ τὸν Εὐθύδικον καὶ μετ' αὐτοῦ Δάμωνα, Χαλκιδέα καὶ τοῦτον, ἐταίρον αὐτοῦ· ἡλικιώτας δὲ εἶναι, τὸν μὲν Εὐθύδικον ἐργαζόμενον καὶ καρτερόν, τὸν δὲ Δάμωνα ὑπαχρον καὶ ἀσθενικόν, ἄρτι ἐκ νόσου μακρᾶς, ὡς ἐδόκει, ἀνιστάμενον. ἄχρη μὲν οὖν Σικελίας εὐτυχῶς διαπλευῖσαι ἔφη Σιμύλος σφᾶς· ἐπεὶ δὲ τὸν πορθμὸν διαπεράσαντες ἐπὶ αὐτῷ ἤδη τῷ Ἰονίῳ ἔπλεον, χεῖμῶνα μέγιστον ἐπιπεσεῖν

αὐτοῖς. καὶ τὰ μὲν πολλὰ τί ἂν τις λέγοι, τρικυμίας τινὰς
καὶ στροβίλους καὶ χαλάζας καὶ ἄλλα ὅσα χειμῶνος κακὰ;
ἐπεὶ δὲ ἤδη σφᾶς κατὰ τὴν Ζάκυνθον εἶναι ἀπὸ ψιλῆς
τῆς κεραίας πλέοντας, ἔτι καὶ σπείρας τινὰς ἐπισυρομέ- 528
νους, ὥς τὸ ῥόδιον ἐπιδέχεσθαι τῆς ὁρμῆς, περὶ μέσας
νύκτας οἷον ἐν τοσοῦτῳ σάλῳ ναυτιάσαντα τὸν Δάμωνα
ἐμεῖν ἐγκεκυφότα εἰς τὴν θάλατταν· εἶτα, οἶμαι, τῆς
νεῶς βιαϊότερον ἐς ὃ ἐκεκύφει μέρος ἐπικλιθεΐσης καὶ τοῦ
κύματος συναπάσαντος, ἐκπεσεῖν αὐτὸν ἐπὶ κεφαλὴν ἐς
τὸ πέλαγος, οὐδὲ γυμνὸν τὸν ἄθλιον, ὥς ἂν καὶ ῥᾶον
δύνασθαι νεῖν· εὐθὺς οὖν βοᾶν πνιγόμενον καὶ μόγῃς
ἑαυτὸν ὑπερέχοντα τοῦ κλύδωνος. 20. τὸν δὲ Εὐθύδι-
κον, ὥς ἤκουσε — τυχεῖν δὲ γυμνὸν ἐν τῇ εὐνῇ ὄντα —
ῥῖψαι ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλατταν καὶ καταλαβόντα τὸν Δά-
μωνα ἤδη ἀπαγορεύοντα — φαίνεσθαι γὰρ ἐπὶ πολὺ
ταῦτα τῆς σελήνης καταλαμπούσης — συμπαρηνήχεσθαι
καὶ συγκουφλίζειν· σφᾶς δὲ ἐπιθυμεῖν μὲν αὐτοῖς βοηθεῖν
καὶ ἐλεεῖν τὴν συμφορὰν τῶν ἀνδρῶν, μὴ δύνασθαι δὲ
μεγάλῳ τῷ πνεύματι ἐλαττωμένους· πλὴν ἐκεῖνά γε ποιῇ- 529
σαι, φελλοὺς τε γὰρ πολλοὺς ἀφεῖναι αὐτοῖς καὶ τῶν
κουτῶν τινὰς, ὥς ἐπὶ τούτων ἀπονῆξαιτο, εἴ τινα αὐ-
τῶν περιτύχοιεν, καὶ τέλος καὶ τὴν ἀποβάθραν αὐτὴν
οὐ μικρὰν οὖσαν. ἐννόησον τοίνυν πρὸς θεῶν, ἦντινα
ἂν τις ἄλλην ἐπίδειξιν ἐπιδείξαντο εὐνοίας βεβαιότεραν
πρὸς ἄνδρα φίλον ἐν νυκτὶ ἐκπεσόντα ἐς πέλαγος οὕτως
ἡγριωμένον ἢ κοινωνήσας τοῦ θανάτου; καὶ μοι ἐπ’
ὀφθαλμῶν λαβὲ τὴν ἐπανάστασιν τῶν κυμάτων, τὸν ἥχον
τοῦ ὕδατος ἐπικλωμένου, τὸν ἄφρον ὑπερέχοντα, τὴν
νύκτα, τὴν ἀπόγνωσιν, εἶτα ἀποπνιγόμενον ἐκεῖνον καὶ
μόγῃς ἀνακύπτοντα καὶ τὰς χεῖρας ὀρέγοντα τῷ ἐταίρῳ,
τὸν δὲ ἐπιπηδῶντα εὐθὺς καὶ συννέοντα καὶ δεδιότα μὴ
προαπόληται αὐτοῦ ὁ Δάμων· οὕτω γὰρ ἂν μάθοις ὥς

οὐκ ἄγενην σοι καὶ τοῦτον φίλον. τὸν Εὐθύδικον διη-
γησάμην.

21. ΤΟΞ. Πότερον δὲ ἀπώλονται, ὦ Μυήσιππε, οἱ
530 ἄνδρες, ἢ τις αὐτοῖς ἐκ παραλόγου σωτηρία ἐγένετο; ὥς
ἔγωγε οὐ μετρίως δέδοικα ὑπὲρ αὐτῶν.

ΜΝΗΣ. Θάρρει, ὦ Τόξαρι, ἐσώθησαν καὶ ἔτι καὶ
νῦν εἰσιν Ἀθήνησιν ἄμφω φιλοσοφοῦντες. ὁ μὲν γὰρ Σι-
μύλος ταῦτα μόνα εἶχε λέγειν, ἃ ποτε εἶδε τῆς νυκτός,
τὸν μὲν ἐκπίπτοντα, τὸν δὲ ἐπιπηδῶντα καὶ νηχομένους,
ἐς ὅσον ἐν νυκτὶ καθορᾶν ἐδύνατο. τὰ δὲ ἀπὸ τούτου οἱ
ἄμφω τὸν Εὐθύδικον αὐτοὶ διηγοῦνται· τὸ μὲν γὰρ πρῶ-
τον φελλοῖς τισι περιπεσόντας ἀνέχειν ἐπὶ τοιούτων ἑαυ-
τοὺς καὶ ἀπονήχεσθαι πονήρως, ὕστερον δὲ τὴν ἀποβά-
θραν ἰδόντας ἤδη πρὸς ἑὸν προσνηξασθαι τε αὐτῇ καὶ τὸ
λοιπὸν ἐπιβάντας εὐμαρῶς προσενεχθῆναι τῇ Ζακύνθῳ.

22. Μετὰ δὲ τούτους οὐ φαύλους ὄντας, ὥς ἔγωγ'
ἦν εἵποιμι, ἄκουσον ἤδη τρίτον ἄλλον οὐδέν τι χείρονα
αὐτῶν. Εὐδαμίδας Κορίνθιος Ἀρεταίῳ τῷ Κορινθίῳ καὶ
Χαριξένῳ τῷ Σικυνιώῳ φίλοις ἐκέκρητο εὐπόροις οὐσι
πενέστατος αὐτὸς ὢν· ἐπεὶ δὲ ἀπέθνησκε, διαθήκας ἀπέ-
531 λипе τοῖς μὲν ἄλλοις ἰσως γελοίας, σοὶ δὲ οὐκ οἶδα εἰ
τοιαῦται δόξουσιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ φιλίῳ τιμῶντι καὶ
περὶ τῶν ἐν αὐτῇ πρωτείων ἀμιλλωμένῳ· ἐγγράπτο γὰρ
ἐν αὐταῖς. Ἀπολείπω Ἀρεταίῳ μὲν τὴν μητέρα μου τρέ-
φειν καὶ γηροκομεῖν, Χαριξένῳ δὲ τὴν θυγατέρα μου
ἐκδοῦναι μετὰ προικός, ὁπόσῃ ἂν πλειστένῃ ἐπιδοῦναι
παρ' αὐτοῦ δύνῃται — ἦν δὲ αὐτῷ καὶ μήτηρ πρεσβῦτις
καὶ θυγάτριον ὠραῖον ἤδη γάμου — ἦν δὲ τι ἄτερος αὐ-
τῶν ἐν τοσοῦτῳ πάθῃ, καὶ τὴν ἐκείνου μερίδα, φησὶν,
ἐχέτω ὁ ἕτερος. τοιούτων ἀναγνωσθεῖσῶν τῶν διαθηκῶν
οἱ τὴν πενίαν μὲν εἰδότες τοῦ Εὐδαμίδα, τὴν φιλίαν δέ,
ἢ πρὸς τοὺς ἄνδρας ἦν αὐτῷ, ἀγνοοῦντες ἐν παιδιᾷ τὸ

πράγμα ἐκοιούντο καὶ οὐδεὶς ὅστις οὐ γελῶν ἀπηλλάττετο, οἷον Ἀρεταῖος καὶ Χαρίξενος οἱ εὐδαίμονες κληρὸν διαδέχονται, λέγοντες, εἴπερ ἀποτίσουσιν Εὐδαμίδα καὶ ζῶντες αὐτοὶ κληρονομήσονται ὑπὸ τοῦ νεκροῦ. 23. οἱ κληρονόμοι δέ, οἷς ταῦτα κατελέλειπτο, ὥς ἤκουσαν, ἤκον εὐθύς διαιτῶντες τὰ ἐκ τῶν διαθηκῶν. ὁ μὲν οὖν Χαρί- 539 ξενος πέντε μόνας ἡμέρας ἐπιβιούς ἀπέθανεν, ὁ δὲ Ἀρεταῖος ἄριστος κληρονόμων γενόμενος τὴν τε αὐτοῦ καὶ τὴν ἐκείνου μερίδα παραλαβὼν τρέφει τε τοῦ Εὐδαμίδα τὴν μητέρα καὶ τὴν θυγατέρα οὐ πρὸ πολλοῦ ἐκδέδωκεν, ἀπὸ ταλάντων πέντε ὧν εἶχε, δύο μὲν τῇ ἑαυτοῦ θυγατρὶ, δύο δὲ τῇ τοῦ φίλου ἐπιδούς, καὶ τὸν γάμον γε αὐταῖν ἐπὶ μιᾷς ἡμέρας ἡξίωσε γενέσθαι, τί σοι δοκεῖ, ὦ Τόξαρι, ὁ Ἀρεταῖος οὗτος; ἄρα φαῦλον παράδειγμα φιλίας παρεσχῆσθαι τοιαῦτα κληρονομήσας καὶ μὴ προδοὺς τὰς διαθήκας τοῦ φίλου; ἢ τίθεμεν καὶ τοῦτον ἐν ταῖς τελείαις ψήφοις μίαν τῶν πέντε εἶναι;

ΤΟΞ. Καὶ οὗτος μὲν καλός· ἐγὼ δὲ τὸν Εὐδαμίδαν πολὺ μᾶλλον ἐθαύμασα τοῦ θάρρους, ὃ εἶχεν ἐπὶ τοῖς φίλοις. ἐδήλου γάρ ὡς καὶ αὐτὸς ἂν τὰ ὅμοια ἐπραξεν ἐπ' αὐτοῖς, εἰ καὶ μὴ ἐν διαθήκαις ταῦτα ἐνεγέγραπτο, ἀλλὰ πρὸ τῶν ἄλλων ἦκεν ἂν ἄγραφος κληρονόμος τῶν τοιούτων.

24. ΜΝΗΣ. Εὖ λέγεις, τέταρτον δέ σοι διηγῆσομαι. 533 Ζηνόθεμιν τὸν Χαρμοῦλεω Μασσαλήθεν· ἐδείχθη δέ μοι ἐν Ἰταλίᾳ πρεσβεύοντι ὑπὲρ τῆς πατρίδος καλὸς ἀνὴρ καὶ μέγας καὶ πλούσιος, ὡς ἐδόκει· παρεκάθητο δὲ αὐτῷ γυνὴ ἐπὶ ξεύρους ὁδοιποροῦντι τὰ τε ἄλλα εἰδεχθῆς καὶ ξηρὰ τὸ ἡμῖν τὸ δεξιὸν καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένη, παλλωβητόν τι καὶ ἀπρόσιτον μορμολύκειον, ἵτα ἐπὶ ἐθαύμασα εἰ καλὸς οὕτως καὶ ὥρατος ὧν ἀνέχεται παροχουμένην τοιαύτην αὐτῷ γυναικα, ὃ δείξας αὐτὸν διηγείτό μοι

τὴν ἀνάγκην τοῦ γάμου ἀκριβῶς εἰδὼς ἕκαστα· Μασσα-
 λιῶτης δὲ καὶ αὐτὸς ἦν. Μενεκράτει γάρ, ἔφη, τῷ πατρὶ
 τῆς δυσμόρφου ταύτης φίλος ἦν ὁ Ζηνόθεμις πλουτοῦντι
 καὶ τιμωμένῳ ὁμότιμος ὢν. χρόνῳ δὲ ὁ Μενεκράτης ἀφη-
 ρέθη τὴν οὐσίαν ἐκ καταδίκης, ὅτεπερ καὶ ἄτιμος ἐγένετο
 ὑπὸ τῶν ἑξακοσίων ὡς ἀποφηνάμενος γνώμην παράνο-
 μου. οὕτω δὲ οἱ Μασσαλιῶται κολάζομεν, ἔφη, εἴ τις
 534 παράνομα γράψειεν. ἔλυπεῖτο οὖν ὁ Μενεκράτης καὶ ἐπὶ
 τῇ καταδίκῃ καὶ ἐπεὶ ἐκ πλουσίου πένης καὶ ἐξ ἐνδοξοῦ
 ἄδοξος ἐν ὀλίγῳ ἐγένετο· μάλιστα δὲ αὐτὸν ἡνία θυγάτηρ
 αὐτῆ ἐπίγαμος ἦδη ὀκτωκαιδεκαέτις οὐσα, ἣν οὐδὲ μετὰ
 πάσης τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, ἣν πρὸ τῆς καταδίκης
 ἐκέκτητο, ἡξίωσεν ἂν τις τῶν γε ἀγενῶν καὶ πενήτων
 ῥαδίως παραλαβεῖν οὕτως κακοδαίμονα οὐσαν τὴν ὄψιν.
 ἐλέγετο δὲ καὶ καταπίπτειν πρὸς τὴν σελήνην αὐξανομέ-
 ιην. 25. ὥς δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Ζηνόθεμιν ἀπωδύρετο,
 θάρρει, ἔφη, ὦ Μενέκρατες, οὔτε γὰρ ἀπορήσεις τῶν
 ἀναγκαίων καὶ ἡ θυγάτηρ σου ἄξιον τοῦ γένους εὖρήσει
 νυμφίον· καὶ ταῦτα ἅμα διεξιὼν λαβόμενος αὐτὸν τῆς
 δεξιᾶς ἤγεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὴν τε οὐσίαν πολλὴν οὐ-
 σαν ἐνείματο πρὸς αὐτὸν καὶ δεῖπνον παρασκευασθῆναι
 κελεύσας εἰστίω τοὺς φίλους καὶ τὸν Μενεκράτην, ὥς θῆ
 τινα τῶν ἐταίρων πεπεικὼς ὑποστῆναι τῆς κόρης τὸν γά-
 μου. ἐπεὶ δὲ ἐδεδεῖπνητο αὐτοῖς καὶ ἔσπαισαν τοῖς θεοῖς,
 ἐνταῦθα δὴ μεστὴν αὐτῷ τὴν φιάλην προτείνας, Δέδεξο,
 εἶπεν, ὦ Μενέκρατες, παρὰ τοῦ γαμβροῦ τὴν φιλοτη-
 σίαν· ἄξιόμαι γὰρ ἐγὼ τήμερον τὴν σὴν θυγατέρα Κυδι-
 μάχην· τὴν προῖκα δὲ πάλαι εἴληφα, τάλαντα πέντε καὶ
 εἴκοσι. τοῦ δέ, Ἀπαγε, λέγοντος, μὴ σύ γε, ὦ Ζηνόθεμι,
 535 μὴ οὕτω μανείην, ὥς περιδεῖν σε νέον καὶ καλὸν ὄντα
 κόρη αἰσχροῦ καὶ λελωβημένην συγκαταξενγνύμενον· ὁ δέ,
 ταῦτα διεξιδόντος, ἀράμενος τὴν νύμφην ἀπῆει ἐς τὸν

θαλαμον καὶ μετ' ὀλίγον προῆλθε διακορήσας αὐτήν· καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου σύνεστιν ὑπεραγαπῶν καὶ πάντα ὡς ὁρᾷς περιαγόμενος αὐτήν. 26. καὶ οὐχ ὅπως αἰσχύνεται τῷ γάμῳ, ἀλλὰ καὶ σεμνυνομένῳ ἔοικεν, ἐπιδεικνύμενος ὡς καταφρονεῖ μὲν τῶν ἐν τῷ σώματι καλῶν ἢ αἰσχρῶν καὶ πλούτου καὶ δόξης, ἀφορᾷ δὲ ἐς τὸν φίλον καὶ τὸν Μενεκράτην· οὐδὲ οἴεται χεῖρῳ πρὸς φιλίαν ὑπὸ τῆς ψήφου τῶν ἑξακοσίων γεγυῖναι. πλὴν ἤδη γε τούτων οὕτως αὐτὸν ἡμεῖψατο καὶ ἡ τύχη· παιδίον γὰρ πάγκαλον ἐκ τῆς αἰσχίστης αὐτῷ ταύτης ἐγένετο. καὶ πρῶτον γε ἐπεὶ ἀράμενος αὐτὸ εἰσεκόμισεν ὁ πατὴρ εἰς τὸ βουλευτήριον θαλλῷ ἐστεμμένον καὶ μέλανα ἀμπεχόμενον, ὡς ἐλεεινότερον φανείη ὑπὲρ τοῦ πάππου, τὸ μὲν βρέφος ἀνεγέλασε πρὸς τοὺς βουλευτάς καὶ συνεκρότει τῷ χεῖρει, ἡ βουλή δὲ ἐπικλασθεῖσα πρὸς αὐτὸ ἀφίησι τῷ Μενεκράτει τὴν καταδίκην, καὶ ἤδη ἐπίτιμός ἐστι τηλικούτῳ συνηγόρῳ χρησάμενος πρὸς τὸ συνέδριον. τοιαῦτα ὁ Μασσαλιώτης ἔλεγε τὸν Ζηνόθεμιν εἰργάσθαι ὑπὲρ τοῦ φίλου, ὡς ὁρᾷς, οὐ μικρὰ οὐδὲ ὑπὸ πολλῶν ἂν Σκυθῶν γενόμενα, οἷγε καὶ τὰς παλλακὰς ἀκριβῶς τὰς καλλίστας ἐκλέγεσθαι λέγονται.

27. Λοιπὸς ἡμῖν ὁ πέμπτος· καὶ μοι δοκῶ οὐκ ἄλλον εἶρεῖν Δημητρίου τοῦ Σουμνέως ἐπιλαθόμενος· συνεκπλεύσας γὰρ ἐς τὴν Αἴγυπτον ὁ Δημήτριος Ἀντιφίλῳ τῷ Ἀλωπεκῆθεν ἑταίρῳ ἐκ παίδων ὄντι καὶ συνεφῆβῳ συνην καὶ συνεπαιδεύετο αὐτὸς μὲν τὴν ἀσκησιν τὴν Κυνικήν ἀσκούμενος ὑπὸ τῷ Ῥοδίῳ ἐκείνῳ σοφιστῇ, ὁ δὲ Ἀντίφιλος ἰατρικὴν ἄρα ἐμελέτα. καὶ δὴ ποτε ὁ μὲν Δημήτριος ἔτυχεν ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀποδημῶν κατὰ θέαν τῶν πυραμίδων καὶ τοῦ Μέμνονος· ἤκουε γὰρ ταύτας ὑψηλὰς οὕσας μὴ παρέχεσθαι σκιάν, τὸν δὲ Μέμνονα βοᾷν πρὸς ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον· τούτων ἐπιθυμήσας

- Δημήτριος, θεάς μὲν τῶν πυραμίδων, ἀκροάσεως δὲ τοῦ
 537 Μέμνονος, ἀνεπεπλεύκει κατὰ τὸν Νεῖλου ἔκτον ἤδη μῆνα
 ὀκνήσαντα πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ τὸ θάλασπος ἀπολιπὼν τὸν
 Ἀντίφιλον. 28. ὁ δὲ ἐν τοσούτῳ συμφορᾷ ἐχρήσατο μάλα
 γενναίου τινὸς φίλου δεομένη· οἰκέτης γὰρ αὐτοῦ Σύ-
 ρρος καὶ τοῦνομα καὶ τὴν πατρίδα, ἱεροσύλοις τισὶ κοινω-
 νήσας συνεισῆλθέ τε αὐτοῖς ἐς τὸ Ἀνουβίδειον καὶ ἀπο-
 συλήσαντες τὸν θεὸν χρυσᾶς τε φιάλας δύο καὶ κηρύκιον,
 χρυσοῦν καὶ τοῦτο, καὶ κνυοκεφάλους ἀργυροῦς καὶ ἄλλα
 τοιαῦτα κατέθεντο πάντα παρὰ τῷ Σύρῳ· εἶπ' ἐμπεσόν-
 τες — ἐάλωσαν γὰρ τι ἀπεμπολῶντες — ἅπαντα εὐθύς
 ἔλεγον στρεβλούμενοι ἐπὶ τοῦ τροχοῦ καὶ ἀγόμενοι ἦκου
 ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀντιφίλου καὶ τὰ φάρια ἐξέφερον ὑπὸ
 κλίνῃ τινὶ ἐν σκοτεινῷ κείμενα. ὁ τε οὖν Σύρρος ἐδέδετο
 εὐθύς καὶ ὁ δεσπότης αὐτοῦ Ἀντίφιλος, οὗτος μὲν καὶ
 μεταξὺ ἀκροώμενος τοῦ διδασκάλου ἀναρπασθεὶς· ἐβοή-
 538 θει δὲ οὐδείς, ἀλλὰ καὶ οἱ τέως ἐταῖροι ἀπεστρέφοντο ὥς
 τὸ Ἀνουβίδειον σεσυληκότα καὶ ἀσέβημα αὐτῶν ἡγοῦντο
 εἶναι, εἰ συνέπιόν ποτε ἢ συνειστιάθησαν αὐτῷ. καὶ οἱ
 λοιποὶ δὲ τῶν οἰκετῶν, δύο ὄντες, ἅπαντα ἐκ τῆς οἰκίας
 συσκευασάμενοι ὄχοντο φεύγοντες. 29. ἐδέδετο οὖν ὁ
 ἄθλιος Ἀντίφιλος πολὺν ἤδη χρόνον ἀπάντων ὅσοι ἦσαν
 κακοῦργοι ἐν τῷ δεσποτηρίῳ, μιαιώτατος εἶναι δοκῶν·
 καὶ ὁ ἐπὶ τῶν δεσμῶν Αἰγύπτιος, δεισιδαίμων ἀνθρώπος,
 ᾤετο χαριεῖσθαι καὶ τιμωρήσειν τῷ θεῷ βαρὺς τῷ Ἀν-
 τιφίλῳ ἐρεστώς· εἰ δ' ἀπολογητό ποτε λέγων ὥς οὐδὲν
 τοιοῦτον εἰργασταί, ἀναίσχυντος ἐδόκει καὶ πολὺ πλεόν
 ἐπὶ τούτῳ ἔμισετο. ὑπενόσει τοιγαροῦν ἤδη καὶ πονή-
 ρως εἶχεν οἶον εἰκὸς χαμαὶ καθεύδοντα καὶ τῆς νυκτὸς
 οὐδὲ ἀποτείνειν τὰ σκέλη θυνάμενου ἐν τῷ ξύλῳ κατακε-
 κλεισμένα· τῆς μὲν γὰρ ἡμέρας ὁ κλοιὸς ἦρκει καὶ ἡ ἑτέρα
 χεὶρ πεπεδημένη, εἰς δὲ τὴν νύκτα ἔδει ὅλον καταδεδέ-

σθαι. καὶ μὴν καὶ τοῦ οἰκήματος ἡ δυσοσμία καὶ τὸ πνι-
 γος ἐν ταύτῳ πολλῶν δεδεμένων καὶ στενοχωρουμένων
 καὶ μόλις ἀναπνεύοντων καὶ τοῦ σιδήρου ὁ ψόφος καὶ
 ὕπνος ὀλίγος ταῦτα πάντα χαλεπὰ ἦν καὶ ἀφόρητα οἷα
 ἀνδρὶ ἐκείνων ἀήθει καὶ ἀμελετήτῳ πρὸς οὕτω σκληρὰν
 τὴν δίαιταν. 30. ἀπαγορεύοντος δὲ αὐτοῦ καὶ μηδὲ σίτον
 αἰρεῖσθαι θέλοντος ἀφικνεῖται ποτε καὶ ὁ Δημήτριος οὐ- 539
 δὲν εἰδὼς τῶν ἤδη γεγενημένων. καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν, ὥς
 εἶχεν εὐθύς ἐπὶ τὸ δεσποτήριον δρομαῖος ἐλθὼν τότε
 μὲν οὐκ εἰσεδέχθη, ἔσπερα γὰρ ἦν, καὶ ὁ δεσμοφύλαξ
 πάλαι κεκληκὼς τὴν θύραν ἐκάθειδε φρουρεῖν τοῖς οἰ-
 κέταις παρακελευσάμενος· ἔωθεν δὲ εἰσέρχεται πολλὰ
 ἰκετεύσας· καὶ παρελθὼν ἐπὶ πολὺ μὲν ἐξήτει τὸν Ἀντί-
 φιλον ἄδηλον ὑπὸ τῶν κακῶν γεγενημένου καὶ περιῶν
 ἀνεσκοπεῖτο καθ' ἕκαστον τῶν δεδεμένων, ὥσπερ εἰώ-
 θασιν οἱ τοὺς οἰκείους νεκρούς, ἤδη ἐώλων ὄντων, ἀνα-
 ξητοῦντες ἐν ταῖς παρατάξεσι. καὶ εἶγε μὴ τοῦνομα ἐβόη-
 σεν, Ἀντίφιλον Δεινομένους, καὶ ἐπὶ πολὺ ἡγνόησεν ἂν
 ὅστις ἦν, τοσοῦτον ἤλλακτο ὑπὸ τῶν δεινῶν. ὥς δὲ τὴν
 φωνὴν αἰσθόμενος ἀνεβόησε καὶ προσιώντος διαστείλας
 τὴν κόμην καὶ ἀπαγαγὼν τοῦ προσώπου αὐχμηρὰν καὶ
 συμπεπιλημένην ἔδειξεν αὐτὸν ὅστις ἦν, ἄμφω μὲν αὐ-
 τίκα πίπτουσιν ἰλιγγιάσαντες ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκίῳ θέρῃ.
 χρόνῳ δὲ ἀναλαβὼν αὐτόν τε καὶ τὸν Ἀντίφιλον ὁ Δη-
 μήτριος καὶ σαφῶς ἕκαστα ὥς εἶχεν ἐκπυθόμενος παρ'
 αὐτοῦ θαρρεῖν τε παρακελεύεται καὶ διελὼν τὸ τριβώνιον
 τὸ μὲν ἡμῖς αὐτὸς ἀναβάλλεται, τὸ λοιπὸν δὲ ἐκείνῳ
 δίδωσιν ἃ εἶχε πιναρὰ καὶ ἐκτερυχωμένα ῥάκη περισπά-
 σας. 31. καὶ τὸ ἀπὸ τούτου πάντα τρόπον συνῆν ἐπιμε- 540
 λούμενος αὐτοῦ καὶ θεραπεύων· παραδοὺς γὰρ ἑαυτὸν
 τοῖς ἐν τῷ λιμένι ἐμπόροις ἔωθεν εἰς μέσσην ἡμέραν οὐκ
 ὀλίγον ἀπέφερεν ἀχθοφορῶν. εἰτ' ἐπανελθὼν ἂν ἐκ τοῦ

ἔργου, μέρος μὲν τοῦ μισθοῦ τῷ δεσμοφύλακι καταβα-
 λὼν τιθασὺν αὐτῷ καὶ εἰρηνικὸν ἀπειργάζετο αὐτόν, τὸ
 λοιπὸν δὲ εἰς τὴν τοῦ φίλου θεραπείαν ἱκανῶς αὐτῷ
 διήρκει. καὶ τὰς μὲν ἡμέρας παρὴν τῷ Ἀντιφίλῳ παρα-
 μυθούμενος, ἐπεὶ δὲ νύξ καταλάβοι, ὀλίγον πρὸ τῆς θύ-
 ρας τοῦ δεσμοωτηρίου στιβάδιόν τι ποιησάμενος καὶ φύλλα
 ὑποβαλόμενος ἀνεπαύετο. χρόνον μὲν οὖν τινα οὕτω διή-
 γον, εἰσιὼν μὲν ὁ Δημήτριος ἀκωλύτως, ῥᾶον δὲ φέρων
 τὴν συμφορὰν ὁ Ἀντίφιλος. 32. ὕστερον δὲ ἀποθανόντος
 ἐν τῷ δεσμοωτηρίῳ ληστοῦ τινος ὑπὸ φαρμάκων, ὥς ἐδό-
 κει, φυλακὴ τε ἀκριβὴς ἐγένετο καὶ οὐκέτι παρῆι εἰς τὸ
 οἴκημα οὐδὲ εἰς τῶν δεομένων. ἐφ' οἷς ἀπορῶν καὶ ἀνιώ-
 541 μένος, οὐκ ἔχων ἄλλως παρεῖναι τῷ ἑταίρῳ, προσαγγέλ-
 λει ἑαυτὸν ἐλθὼν πρὸς τὸν ἀρμολύτην, ὥς εἴη κεκοινω-
 νηκῶς τῆς ἐπὶ τὸν Ἄνουβιν ἐπιβουλῆς. ὥς δὲ τοῦτο εἶπεν,
 ἀπήγετο εὐθύς εἰς τὸ δεσμοωτήριον, καὶ ἀχθεὶς παρὰ τὸν
 Ἀντίφιλον — τοῦτο γοῦν μόλις πολλὰ ἱκετεύσας τὸν
 δεσμοφύλακα ἐξεργάσατο παρ' αὐτοῦ πλησίον τῷ Ἀντι-
 φίλῳ καὶ ὑπὸ τῷ αὐτῷ κλοιῷ δεδέσθαι — ἐνθα δὴ καὶ
 μάλιστα ἔδειξε τὴν εὐνοίαν ἣν εἶχε πρὸς αὐτόν, ἀμελῶν
 μὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν δεινῶν· καίτοι ἐνόσησε καὶ αὐτός·
 ἐπιμελούμενος δὲ ὅπως ἐκεῖνος μάλιστα καθευδήσει καὶ
 ἥττον ἀνιάσεται· ὥστε ῥᾶον ἔφερον μετ' ἀλλήλων κακο-
 παθοῦντες. 33. χρόνῳ δὲ καὶ τοιούτῳ τι προσπεσὼν ἔπαν-
 σεν ἐπὶ πλέον αὐτοὺς δυστυχοῦντας· εἰς γὰρ τῶν δεδε-
 μένων οὐκ οἶδ' ὅθεν ῥίνης εὐπορήσας καὶ συνωμότας
 πολλοὺς τῶν δεσμοτῶν προσλαβὼν ἀποπρίει τε τὴν ἄλυσιν,
 542 ἣ ἑδέδευντο ἐξῆς, τῶν κλοιῶν εἰς αὐτὴν διειρομέ-
 νων, καὶ ἀπολύει ἅπαντας· οἱ δὲ ἀποκτείναντες εὐμαρῶς
 ὀλίγους ὄντας τοὺς φύλακας ἐκπηδῶσιν ἀθρόοι. ἐκεῖνοι
 μὲν οὖν τὸ παραντίκα ἐνθα ἐδύναντο ἕκαστος διασπα-
 ρέντες ὕστερον συνελήφθησαν οἱ πολλοί· ὁ Δημήτριος

δὲ καὶ ὁ Ἀντίφιλος κατὰ χάραν ἔμειναν, καὶ τοῦ Σύρου λαβόμενοι ἤδη ἀπιόντος. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, μαθὼν ὁ τὴν Αἰγύπτου ἐπιτετραμμένος τὸ συμβεβηκὸς ἐπ' ἐκείνους μὲν ἐπεμφε τοὺς διωζομένους, μεταστειλάμενος δὲ τοὺς ἀμφὶ τὸν Δημήτριον ἀπέλυσε τῶν δεσμῶν ἐπαινέσας ὅτι μόνοι οὐκ ἀπέδρασαν· ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνοί γε ἡγάπησαν οὕτως ἀφιέμενοι, ἐβόα δὲ ὁ Δημήτριος καὶ δεινὰ ἐποίει, ἀδικεῖσθαι σφᾶς οὐ σμικρά, εἰ δόξουσιν κακοῦργοι ὄντες ἐλέω ἢ ἐπαίνῳ τοῦ μὴ ἀποδρᾶναι ἀφαιρεῖσθαι· καὶ τέλος ἠνάγκασαν τὸν δικαστὴν ἀκριβῶς τὸ πρᾶγμα ἐξετάσαι. ὁ δὲ ἐπεὶ ἔμαθεν οὐδὲν ἀδικούντας, ἐπαινέσας αὐτούς, τὸν Δημήτριον δὲ καὶ πάνυ θαυμάσας ἀφίησι παραμυθησάμενος ἐπὶ τῇ κολάσει ἣν ἠνέσχοντο ἀδίκως δεθέντες, καὶ ἑκάτερον δωρησάμενος παρ' αὐτοῦ, δραχμαῖς μὲν μυριάς τὸν Ἀντίφιλον, δις τοσαύταις δὲ τὸν Δημή- 543 τριον. 34. ὁ μὲν οὖν Ἀντίφιλος ἔτι καὶ νῦν ἐν Αἰγύπτῳ ἐστίν, ὁ δὲ Δημήτριος καὶ τὰς αὐτοῦ δισμυρίας ἐκείνῳ καταλιπὼν ὥχετο ἀπὼν εἰς τὴν Ἰνδικὴν παρὰ τοὺς Βραχμᾶνας, τοσοῦτον εἰπὼν πρὸς τὸν Ἀντίφιλον, ὥς συγγνωστός ἂν εἰκότως νομίζοιτο ἤδη ἀπολιπὼν αὐτόν· οὔτε γὰρ αὐτὸς δεῖσθαι τῶν χρημάτων, ἐστ' ἂν αὐτὸς ἦ, ὅπερ ἐστίν, ἀρκεῖσθαι ὀλίγοις δυνάμενος, οὔτε ἐκείνῳ ἔτι δεῖν φίλου εὐμαρῶν τῶν πραγμάτων αὐτῷ γεγεννημένων· τοιοῦτοι, ὦ Τόξαρι, οἱ Ἕλληνες φίλοι. εἰ δὲ μὴ προδιβεβλήκεις ἡμᾶς ὥς ἐπὶ ῥήμασι μέγα φρονοῦντας, καὶ αὐτοὺς ἂν σοι τοὺς λόγους διεξῆλθον πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ὄντας, οὓς ὁ Δημήτριος εἶπεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ὑπὲρ αὐτοῦ μὲν οὐδὲν ἀπολογούμενος, ὑπὲρ τοῦ Ἀντιφίλου δέ, καὶ θαυμάσιον προσέτι καὶ ἱκετεύων καὶ τὸ πᾶν ἐφ' ἑαυτὸν ἀναδεξιόμενος, ἄχρι μαστιγανύμενος ὁ Σύρος ἀμφοτέρους ἀφίησιν αὐτούς.

35. Ἐγὼ μὲν οὖν τούτους ὀλίγους ἀπὸ πλείονων,

544 οὓς πρώτους ἡ μνήμη ὑπέβαλε, διηγησαμην σοι ἀγαθούς
καὶ βεβαίους φίλους· καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη καταβάς ἀπὸ τοῦ
λόγου σοὶ τὴν ῥήτρην παραδίδωμι· σὺ δὲ ὅπως μὴ χεί-
ρους ἐρεῖς τοὺς Σκυθίας, ἀλλὰ πολλῶ τούτων ἀμείνους,
αὐτῷ σοὶ μελήσει, εἴ τι καὶ τῆς δεξιᾶς πεφρόντικας, ὥς
μὴ ἀποτμηθείης αὐτήν. ἀλλὰ χρὴ ἄνδρα ἀγαθὸν εἶναι·
ἐπεὶ καὶ γελοῖα ἂν πάθοις Ὀρέστην μὲν καὶ Πυλάδην
πάνυ σοφιστικῶς ἐπαινέσας, ὑπὲρ δὲ τῆς Σκυθίας φαῦ-
λος ῥήτωρ φαινόμενος.

ΤΟΞ. Εὖ γε, ὦ Μνήσιππε, ὅτι καὶ παροτρύνεις με
πρὸς τὸν λόγον, ὥσπερ οὐ πάνυ σοὶ μέλου, εἰ ἀποτμη-
θείης τὴν γλωτταν κρατηθεὶς ἐν τοῖς λόγοις. πλὴν ἄρ-
ξομαι γε ἤδη μηδὲν ὥσπερ σὺ καλλιλογησάμενος· οὐ γάρ
Σκυθικὸν τοῦτο, καὶ μάλιστα ἐπειδὴν τὰ ἔργα ὑπερ-
φθέγγηται τοὺς λόγους. προσδοκῆσης δὲ μηδὲν τοιοῦτο
παρ' ἡμῶν, οἷα σὺ διεξελέλυθας ἐπαινῶν, εἴ τις ἄπροι-
κον ἔγνημεν αἰσχρὰν γυναῖκα ἢ εἴ τις ἀργύριον ἐπέδωκε
γαμουμένη φίλου ἀνδρὸς θυγατρὶ δύο τάλαντα, ἢ καὶ τῇ
Δί' εἴ τις παρέσχεεν ἑαυτὸν δεδησόμενον ἐπὶ προδήλῳ τῷ
μικρὸν ὕστερον λυθῆσεσθαι· πάνυ γὰρ εὐτελῆ ταῦτα καὶ
μεγαλουργόν ἐν αὐτοῖς ἢ ἀνδρεῖον ἐνὶ οὐδέν. 36. ἐγὼ δέ
σοι διηγῆσομαι φόνους πολλοὺς καὶ πολέμους καὶ θανά-
τους ὑπὲρ τῶν φίλων, ἵν' εἰδῆς ὥς παιδιὰ τὰ ὑμέτερά
ἐστὶ παρὰ τὰ Σκυθικά ἐξετάζεσθαι. καίτοι οὐδὲ ἀλόγως
545 αὐτὸ πεπόνθατε, ἀλλὰ εἰκότως τὰ μικρὰ ταῦτα ἐπαινεῖτε·
οὐδὲ γὰρ οὐδέ εἰσιν ὑμῖν ἀφορμαὶ ὑπερμεγέθεις πρὸς
ἐπίδειξιν φιλίας ἐν εἰρήνῃ βαθείᾳ βιοῦσιν, ὥσπερ οὐδ'
ἂν ἐν γαλήνῃ μάθοις, εἰ ἀγαθὸς ὁ κυβερνήτης ἐστί· χει-
μῶνος γὰρ δεήσει σοὶ πρὸς τὴν διάγνωσιν. παρ' ἡμῶν δὲ
συνεχεῖς οἱ πόλεμοι, καὶ ἢ ἐπελαύνομεν ἄλλοις ἢ ὑπο-
χωροῦμεν ἐπιόντας ἢ συμπεσόντες ὑπὲρ νομῆς ἢ λείας
μαχόμεθα, ἐνθα μάλιστα δεῖ φίλων ἀγαθῶν· καὶ διὰ

τοῦτο ὡς βεβαιότατα συντιθέμεθα τὰς φιλίας, μόνον τοῦτο ὅπλον ἄμαχον καὶ δυσπολέμητον εἶναι νομίζοντες.

37. Πρώτερον δέ σοι εἰπεῖν βούλομαι ὅν τρόπον ποιούμεθα τοὺς φίλους, οὐκ ἐκ τῶν πότων, ὥσπερ ὑμεῖς, οὐδ' εἰ συνέφηβός τις ἢ γείτων ἦν, ἀλλ' ἐπειδὴν τινα ἰδῶμεν ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ μεγάλα ἐργάσασθαι δυνάμενον, ἐπὶ τοῦτον ἅπαντες σπεύδομεν, καὶ ὅπερ ὑμεῖς ἐν τοῖς γάμοις, τοῦτο ἡμεῖς ἐπὶ τῶν φίλων ποιεῖν ἀξιούμεν, ἐπὶ πολὺ μνηστευόμενοι καὶ πάντα ὁμοῦ πράττοντες, ὡς μὴ διαμαρτάνοιμεν τῆς φιλίας μηδὲ ἀπόβλητοι δόξωμεν εἶναι. κάπειδὰν προκριθεῖς τις ἤδη φίλος ἦ, συνθῆκαι τὸ ἀπὸ τούτου καὶ ὅρκος ὁ μέγιστος, ἢ μὴν καὶ βιώσεσθαι γετ' ἀλλήλων καὶ ἀποθανεῖσθαι, ἣν δέη, ὑπὲρ τοῦ ἐτέρου τὸν ἕτερον· καὶ οὕτω ποιοῦμεν. ἀφ' οὗ γὰρ ἂν ἐντεμόντες ἅπαξ τοὺς δακτύλους ἐνσταλάξωμεν τὸ αἷμα εἰς κύλικα καὶ τὰ ξίφη ἄκρα βάψαντες ἅμα ἀμφοτέροι ἐπισχόμενοι πίωμεν, οὐκ ἔστιν ὅ τι τὸ μετὰ τοῦτο ἡμᾶς διαλύσειεν ἄν. ἐφεῖται δὲ τὸ μέγιστον ἄχρι τριῶν ἐς τὰς 546 συνθῆκας εἰσεῖναι· ὡς ὅστις ἂν πολύφίλος ἦ, ὅμοιος ἡμῖν δοκεῖ ταῖς κοιναῖς ταύταις καὶ μοιχευομέναις γυναιξί· καὶ οἴομεθα οὐκέθ' ὁμοίως ἰσχυρὰν αὐτοῦ τὴν φιλίαν εἶναι πρὸς πολλὰς εὐνοίας διαιρεθεῖσαν. 38. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν Λαυδάμιδος προφῆν γενομένων· ὁ γὰρ Λάνδαμις ἐν τῇ πρὸς Σαυρομάτας συμπλοκῇ, ἀπαχθέντος ἀλχμαλώτου Ἀμιζώκου τοῦ φίλου αὐτοῦ — μᾶλλον δὲ πρότερον ὁμοῦμαί σοι τὸν ὅρκον τὸν ἡμέτερον, ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἐν ἀρχῇ διωμολογησάμην· οὐ μὰ γὰρ τὸν Ἄνεμον καὶ τὸν Ἀκινάκην οὐδὲν πρὸς σέ, ὦ Μνήσιππε, ψευδὸς ἐρῶ περὶ τῶν φίλων τῶν Σκυθικῶν.

ΜΝΗΣ. Ἐγὼ μὲν οὐ πάνυ σου ὑμνύοντος ἐδεόμην· σὺ δὲ ὅμως εὖ ποιῶν οὐδένα τῶν θεῶν ἐπωμίσω.

ΤΟΞ. Τί σὺ λέγεις; οὐ σοι δοκοῦσιν ὁ Ἄνεμος καὶ

ὁ Ἀκινάκης θεοὶ εἶναι; οὕτως ἄρα ἠγγνόησας ὅτι ἀνθρώποις μείζον οὐδέν ἐστι ζωῆς τε καὶ θανάτου; ὁπότεν τοίνυν τὸν Ἄνεμον καὶ τὸν Ἀκινάκην ὁμνύωμεν, ταῦτα ὁμνύομεν ὥς τὸν μὲν Ἄνεμον ζωῆς αἴτιον ὄντα, τὸν Ἀκινάκην δὲ ὅτι ἀποθνήσκειν ποιεῖ.

ΜΝΗΣ. Καὶ μὴν εἰ διὰ γε τοῦτο, καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιτε πολλοὺς θεοὺς οἷος ὁ Ἀκινάκης ἐστὶ, τὸν αἰστὸν
547 καὶ τὴν λόγχην καὶ κώνειον δὲ καὶ βρόχον καὶ τὰ τοιαῦτα· ποικίλος γάρ οὗτος ὁ θεὸς ὁ θάνατος καὶ ἀπείρους τὰς ἐφ' ἑαυτὸν παρέχεται ἀγούσας ὁδοὺς.

ΤΟΞ. Ὅρας τοῦτο ὥς ἐριστικὸν ποιεῖς καὶ δικανικὸν ὑποκρούων μεταξὺ καὶ διαφθεύρων μου τὸν λόγον; ἐγὼ δὲ ἡσυχίαν ἤγον σου λέγοντος.

ΜΝΗΣ. Ἄλλ' οὐκ ἀνθίς γε, ὦ Τόξαρι, ποιήσω τοῦτο, πάννυ γὰρ ὀρθῶς ἐπέτιμήσας· ὥστε θαρρῶν τό γε ἐπὶ τούτῳ λέγε, ὥς μὴδὲ παρόντος ἐμοῦ τοῖς λόγοις, οὕτω σιωπήσομαί σοι.

39. ΤΟΞ. Τετάρτη μὲν ἦν ἡμέρα τῆς φιλίας Δανδάμιδι καὶ Ἀμιζώκῃ, ἀφ' οὗ τὸ ἀλλήλων αἷμα συνεπεπώκεσαν· ἦκον δὲ ἡμῖν ἐπὶ τὴν χώραν Σαυρομάται μυριοὶς μὲν ἱππεῦσιν, οἱ πεζοὶ δὲ τρεῖς τοσοῦτοι ἐπεληλυθέναι ἔλεγοντο. οἷα δὲ οὐ προῖδομένοις τὴν ἐφοδὸν αὐτῶν ἐπισπεσόντες ἅπαντας μὲν τρέπουσι, πολλοὺς δὲ τῶν μαχίμων κτείνουσι, τοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἀπάγουσι, πλὴν εἰ τις ἐφθῇ διανηξάμενος εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἐνθα ἡμῖν τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοπέδου καὶ μέρος τῶν ἀμαξῶν ἦν· οὕτω γὰρ ἐσκηνώσαμεν τότε, οὐκ οἶδα ὅ τι θόξαν τοῖς ἀρχιπλάνοις ἡμῶν, ἐπ' ἀμφοτέρως τὰς ὕχτας τοῦ Τανάιδος. εὐθύς οὖν ἢ τε λεία περιηλαύνετο καὶ τὰ
548 αἰχμάλωτα συνέλχετο καὶ τὰς σκηναὺς διήρπαζον καὶ τὰς ἀμάξας κατελαμβάνοντο, αὐτάνδρους τὰς πλείστας ἀλίσκομένους, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ὑβρίζοντες τὰς παλλα-

κίδας καὶ τὰς γυναῖκας· ἡμεῖς δὲ ἡνωμένοι τῷ πράγματι.
 40. ὁ δὲ Ἀμιζώκης ἀγόμενος — ἐαλῶκει γὰρ — ἐβόα τὸν
 φίλον ὀνομαστὶ κακῶς δεδεμένος καὶ ὑπερίμνησκει τοῦ
 αἵματος καὶ τῆς κύλικος. ὦν ἀκούσας ὁ Δάνδαμης οὐδὲν
 ἔτι μελλήσας ἀπάντων ὁρώντων διανήχεται εἰς τοὺς πο-
 λεμίους· καὶ οἱ μὲν Σαυρομάται διηρμένοι τοὺς ἄκοντας
 ἔσρησαν ἐπ' αὐτὸν ὥς κατακεντήσουτες, ὁ δὲ ἐβόα τὸ
 Ζίριον· τοῦτο δὲ ἦν τις εἴπη, οὐκέτι φρονεύεται ὑπ' αὐ-
 τῶν, ἀλλὰ δέχονται αὐτὸν ὥς ἐπὶ λύτροις ἦκοντα. καὶ δὴ
 ἀναγκάεις πρὸς τὸν ἄρχοντα αὐτῶν ἀπῆται τὸν φίλον, ὁ
 δὲ λύτρα ἤτει· μὴ γὰρ προήσεσθαι, εἰ μὴ μεγάλα ὑπὲρ
 αὐτοῦ λάβοι· ὁ Δάνδαμης δὲ, Ἄ μὲν εἶχον, φησὶν, ἅπαντα
 διήρπασται ὑφ' ὑμῶν, εἰ δέ τι δύναμαι γυμνὸς ὑποτε-
 λῆσαι, ἔτοιμος ὑποστῆναι ὑμῖν, καὶ πρόστατε ὅ τι ἂν
 θέλῃς· εἰ βούλει δέ, ἐμὲ ἀντὶ τούτου λαβὼν κατὰχρησαι
 πρὸς ὅ τι σοι φίλον. ὁ δὲ Σαυρομάτης, Οὐδέν, ἔφη, δεῖ
 ὅλον κατέχεσθαι σε καὶ ταῦτα Ζίριον ἦκοντα, σὺ δὲ ὦν
 ἔχεις μέρος καταβαλὼν ἄγῃ τὸν φίλον. ἤρετο ὁ Δάνδα- 549
 μης ὅ τι καὶ βούλεται λαβεῖν· ὁ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἤτη-
 σεν. ὁ δὲ αὐτίκα παρέσχεν ἐκκόπτειν αὐτούς· κάπειδ' ἡ
 ἐξεκένκοπτο καὶ ἦδη τὰ λύτρα εἶχον οἱ Σαυρομάται, παρα-
 λαβὼν τὸν Ἀμιζώκην ἐπανήει ἐπερειδόμενος αὐτῷ, καὶ
 ἅμα διανηξάμενοι ἀπεσώθησαν πρὸς ἡμᾶς. 41. τοῦτο γε-
 νόμενον παρεμυθήσατο ἅπαντας Σκύθας καὶ οὐκέτι ἤτ-
 τᾶσθαι ἐνόμιζον ὁρώντες ὅτι τὸ μέγιστον ἡμῖν τῶν ἀγα-
 θῶν οὐκ ἀπήγαγον οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ὅτι ἦν παρ' ἡμῖν
 ἡ ἀγαθὴ γνώμη καὶ ἡ πρὸς τοὺς φίλους πίστις. καὶ τοὺς
 Σαυρομάτας δὲ τὸ αὐτὸ οὐ μετρίως ἐφόβησε λογιζομένους
 πρὸς οἷους ἄνδρας ἐκ παρασκευῆς μαχοῦνται, εἰ καὶ ἐν
 τῷ ἀπροσδοκῆτ' τότε ὑπερέσχον· ὥστε νυκτὸς ἐπιγενο-
 μένης ἀπολιπόντες τὰ πλεῖστα τῶν βοσκημάτων καὶ τὰς
 ἑμάξας ἐμπρήσαντες ὄχοντο φεύγοντες. ὁ μὲντοι Ἀμι-

ζώκης οὐκέτι ἠνέσχετο βλέπειν αὐτὸς ἐπὶ τυφλῷ τῷ Δανάμειδι, ἀλλὰ τυφλώσας καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀμφοτέροι καὶ ἄνηται ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν δημοσίᾳ μετὰ πάσης τιμῆς τρεφόμενοι.

42. Τί τοιοῦτον, ὦ Μνήσιππε, ὑμεῖς ἔχετε ἂν εἰπεῖν, 550 εἰ καὶ ἄλλους σοι δέκα δοίη τις ἐπὶ τοῖς πέντε καταριθμήσασθαι ἀνωμότους, εἰ βούλει, ὥς καὶ πολλὰ ἐπιψεύδοιο αὐτοῖς; καίτοι ἐγὼ μὲν σοι γυμνὸν τὸ ἔργον διηγησάμην· εἰ δὲ σύ τινα τοιοῦτον ἔλεγες, εὖ οἶδα, ὅποσα ἂν κομψὰ ἐγκατέμιξας τῷ λόγῳ, οἷα ἰκέτευεν ὁ Δάνδαμης καὶ ὡς ἐτυφλοῦτο καὶ ἃ εἶπε καὶ ὡς ἐπανῆκε καὶ ὡς ὑπέδεξαντο αὐτὸν ἐπευφημοῦντες οἱ Σκύθαι καὶ ἄλλα ὅποια ὑμεῖς μηχανᾶσθαι εἰσάγατε πρὸς τὴν ἀκρόασιν. 43. ἄκουε δ' οὖν καὶ ἄλλον ἰσότημον, Βελίτταν Ἀμιζώκου τούτου ἀνειψιόν· ὃς ἐπεὶ κατασπασθέντα ἐκ τοῦ ἵππου ὑπὸ λέοντος εἶδε Βάσθην τὸν φίλον — ἅμα δὲ ἔτυχον θηρῶντες — καὶ ἤδη ὁ λέων περιπλακεῖς αὐτῷ ἐνεπεφύκει τῷ λαιμῷ καὶ τοῖς ὀνυξίν ἐσπάρακτε, καταπηθῆσας καὶ αὐτὸς ἐπιπίπτει κατόπιν τῷ θηρίῳ καὶ περιέσπα, πρὸς ἑαυτὸν παροξύνων καὶ μετὰ γων καὶ διὰ τῶν ὀδόντων μεταξὺ διείρων τοὺς δακτύλους καὶ τὸν Βάσθην, ὥς οἷόν τε ἦν, ὑπεξελεῖν πειρώμενος τοῦ θήγματος· ἄχρι δὲ ὁ λέων ἀφελὺς ἐκείνου ἡμιθνήτα ἤδη ἐπὶ τὸν Βελίτταν ἀπεστράφη καὶ συμπλακεῖς ἀπέκτεινε ἀκείνου· ὁ δὲ ἀποθνήσκων τὸ γοῦν τοσοῦτον ἔφθη πατάξας τῷ ἀκινάκῃ τὸν λέοντα εἰς τὸ στέρνον, ὥστε ἅμα πάντες ἀπέθανον, καὶ ἡμεῖς 551 ἐθάψαμεν αὐτοὺς δύο τάφους ἀναχώσαντες πλησίον, ἕνα μὲν τῶν φίλων, ἕνα δὲ καταντικρὺ τοῦ λέοντος.

44. Τρίτην δὲ σοι διηγῆσομαι, ὦ Μνήσιππε, τὴν Μακέντου φιλίαν καὶ Λογγάτου καὶ Ἀρσακόμα. ὁ γὰρ Ἀρσακόμας οὗτος ἠράσθη Μαζαίας τῆς Λευκάνορος τοῦ βασιλεύσαντος ἐν Βοσπόρῳ, ὅποτε ἐπρέσβειεν ὑπὲρ τοῦ

δασμοῦ, ὃν οἱ Βοσποράνιοι ἀεὶ φέροντες ἡμῖν τότε ἤδη
 τρίτον μῆνα ὑπερήμεροι ἐγεγέννητο. ἐν τῷ δεῖπνῳ οὖν
 ἰδὼν τὴν Μαζαίαν μεγάλην καὶ καλὴν παρθένον ἦρα καὶ
 πονήρως εἶχε. τὰ μὲν οὖν περὶ τῶν φόρων διεπέπρακτο
 ἤδη καὶ ἐχρημάτιζει αὐτῷ ὁ βασιλεὺς καὶ εἰστία ἤδη αὐ-
 τὸν ἀποπέμπων. ἔθος δὲ ἐστὶν ἐν Βοσπόρῳ, τοὺς μνη-
 στιήρας ἐπὶ τῷ δεῖπνῳ αἰτεῖν τὰς κόρας καὶ λέγειν, οὔτινες
 ὄντες ἀξιούσι καταδεχθῆναι ἐπὶ τὸν γάμον. καὶ δὴ καὶ
 τότε ἔτυχον ἐν τῷ δεῖπνῳ πολλοὶ μνηστήρες παρόντες,
 βασιλεῖς καὶ βασιλέων παῖδες, καὶ Τιγραπάτης ἦν ὁ Λα-
 ξῶν δυνάστης καὶ Ἀδύρμαχος ὁ Μαχλυνηῆς ἄρχων καὶ
 ἄλλοι πολλοί. θεῖ δὲ τῶν μνηστήρων ἕκαστον προσεγγεί-
 λαντα ἑαυτὸν, διότι μνηστευσόμενος ἦκει, δειπνεῖν ἐν
 τοῖς ἄλλοις κατακείμενον ἐφ' ἡσυχίας· ἐπὰν δὲ παύσω-
 νται δειπνοῦντες, αἰτήσαντα φιάλην ἐπισπεῖσαι κατὰ τῆς
 τραπέζης καὶ μνηστευέσθαι τὴν παῖδα πολλὰ ἐπαινοῦντα 552
 ἑαυτὸν, ὥς τις ἢ γένους ἢ πλούτου ἢ δυνάμεως ἔχει.
 45. πολλῶν οὖν κατὰ τόνδε τὸν νόμον σπεισάντων καὶ
 αἰτησάντων καὶ βασιλείας καὶ πλούτους καταριθμησαμέ-
 νων τελευταῖος ὁ Ἀρσακόμας αἰτήσας τὴν φιάλην οὐκ
 ἐσπείσεν — οὐ γὰρ ἔθος ἡμῖν ἐκχεῖν τὸν οἶνον, ἀλλὰ ὕβρις
 εἶναι δοκεῖ τοῦτο εἰς τὸν θεόν — πιὼν δὲ ἀμυστί, Λός
 μοι, εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, τὴν θυγατέρα σου Μαζαίαν γυ-
 ναῖκα ἔχειν πολὺ ἐπιτηδειότερόν τούτων ὄντι ὅποσα γε
 ἐπὶ τῷ πλούτῳ καὶ τοῖς κτήμασι. τοῦ δὲ Λευκάνορος θαυ-
 μάσαντος — ἡπίστατο γὰρ πένητα τὸν Ἀρσακόμαν καὶ
 Σκυθῶν τῶν πολλῶν — καὶ ἐρομένον, Πόσα δὲ βοσκή-
 ματα ἢ πόσας ἀμάξας ἔχεις, ὦ Ἀρσακόμα; ταῦτα γὰρ
 ὑμεῖς πλουτεῖτε· Ἀλλ' οὐχ ἀμάξας, ἔφη, ἔχω οὐδὲ ἀγέ-
 λας, ἀλλ' εἰσὶ μοι δύο φίλοι καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ οἶοι οὐκ
 ἄλλῳ Σκυθῶν. τότε μὲν οὖν ἐγελάσθη ἐπὶ τούτοις καὶ
 παρῳφθῆ καὶ μεθύειν ἔδοξεν. ἔωθεν δὲ προκριθεὶς τῶν

ἄλλων Ἀδύρμαχος ἔμελλεν ἀπάξειν τὴν νύμφην εἰς τὴν
 Μαιῶτιν παρὰ τοὺς Μάχλυας. 46. ὁ δὲ Ἀρσακόμας
 ἐπανελθὼν οἴκαδε μνηνύει τοῖς φίλοις ὥς ἀτιμασθεῖν ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως καὶ γελασθεῖν ἐν τῷ συμποσίῳ πένυς εἶναι
 δόξας. Καίτοι, ἔφη, ἐγὼ διηγησάμην αὐτῷ τὸν πλοῦτον,
 ὅπόσος ἐστί μοι, ὑμᾶς, ὦ Δοργάτα καὶ Μακέντα, καὶ τὴν
 εὐνοίαν τὴν ὑμετέραν πολὺ ἀμείνω καὶ βεβαιότεραν τῆς
 Βοσπορανῶν δυνάμεως. ἀλλ' ἐμοῦ ταῦτα διεξιόντος ἡμᾶς
 553 μὲν ἔχλευαζε καὶ κατεφρόνει, Ἀδουρμάχῳ δὲ τῷ Μάχλῳ
 παρέδωκεν ἀπάγειν τὴν νύμφην, ὅτι χρυσᾶς τε φιάλας
 ἔλέγετο ἔχειν δέκα καὶ ἀμάξας τετρακλίους ὀγδοήκοντα
 καὶ πρόβατα καὶ βοῦς πολλούς. οὕτως ἄρα προετίμησεν
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν βοσκήματα πολλὰ καὶ ἐκπώματα περί-
 εργα καὶ ἀμάξας βαρείας. Ἐγὼ δέ, ὦ φίλοι, δι' ἀμφο-
 τερα ἀνιώμαι, καὶ γὰρ ἐρῶ τῆς Μαζαίας καὶ ἡ ὕβρις ἐν
 τοσοῦτοις ἀνθρώποις οὐ μετρίως μου καθίκετο, οἶμαι δὲ
 καὶ ὑμᾶς ἐπ' ἴσης ἡδικῆσθαι· τὸ γὰρ τρίτον μετῆν ἐκά-
 στῳ ὑμῶν τῆς ἀτιμίας, εἰ γε οὕτω βιοῦμεν ὥς ἀφ' οὗ
 συνεληλύθαμεν εἰς ἀνθρώπος ὄντες καὶ τὰ αὐτὰ ἀνιώμε-
 νοι καὶ τὰ αὐτὰ χαίροντες. Οὐ μόνον, ἐπεὶ πεν ὁ Δοργά-
 τῃς, ἀλλὰ ἕκαστος ἡμῶν ὅλος ὕβρισται, ὅποτε σὺ τοιαῦτα
 ἐπαθες. 47. Πῶς οὖν, ὁ Μακέντης ἔφη, χρησόμεθα τοῖς
 παροῦσι; Διελώμεθα, ἔφη ὁ Δοργάτης, τὸ ἔργον· καὶ
 ἐγὼ μὲν ὑπισχνοῦμαι Ἀρσακόμα τὴν κεφαλὴν κομιεῖν
 τοῦ Λευκάνορος, σὲ δὲ χορὴν τὴν νύμφην ἐπανάγειν αὐτῷ.
 Οὕτω γινέσθω, ἔφη. σὺ δέ, ὦ Ἀρσακόμα, ἐν τοσοῦτῳ
 — εἰκὸς γὰρ καὶ στρατιᾶς καὶ πολέμου τὸ μετὰ τοῦτο
 δεήσειν ἡμᾶς — αὐτοῦ περιμένων συνάγειρε καὶ παρα-
 σκευάζε ὅπλα καὶ ἵππους καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν ὥς πλεί-
 στην. ῥᾶστα δ' ἂν πολλοὺς προσαγάγοις αὐτός τε ἀγα-
 θὸς ὢν καὶ ἡμῖν οὐκ ὀλίγων ὄντων οἰκείων, μάλιστα δὲ
 εἰ καθέξοιο ἐπὶ τῆς βύρσης τοῦ βοός. ἔδοξε ταῦτα, καὶ

ὁ μὲν ἐχώρει ὡς εἶχεν εὐθύς ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου ὁ Λογχα-
της, ὁ Μακέντης δὲ ἐπὶ τοὺς Μάχλους, ἱππότης ἐκάτερος, 554
ὁ δὲ Ἀρσακόμας οἴκοι μένων τοῖς τε ἡλικιώταις διελέ-
γετο καὶ ὥπλιζε δύναμιν παρὰ τῶν οἰκείων, τέλος δὲ καὶ
ἐπὶ τῆς βύρσης ἐκαθέζετο. 48. τὸ δὲ ἔθος ἡμῖν τὸ περὶ
τὴν βύρσαν οὕτως ἔχει· ἐπειδὴν ἀδικηθεῖς τις πρὸς ἐτέ-
ρου ἀμύνασθαι βουλόμενος ἴδῃ καθ' ἑαυτὸν οὐκ ἀξιό-
μαχος ὢν, βοῦν ἱερεύσας τὰ μὲν κρέα κατακόψας ἤψη-
σεν, αὐτὸς δὲ ἐκπετάσας χαμαὶ τὴν βύρσαν κάθηται ἐπ'
αὐτῆς εἰς τοῦπίσω παραγαγὼν τὸ χεῖρε ὥσπερ οἱ ἐκ τῶν
ἀγκώνων δεδεμένοι. καὶ τοῦτό ἐστιν ἡμῖν ἡ μεγίστη ἰκε-
τηρία. παρακειμένων δὲ τῶν κρεῶν τοῦ βοῦς προσιόντες
οἱ οἰκεῖοι καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλόμενος μοῖραν ἕκαστος
λαβὼν ἐπιβάς τῇ βύρσῃ τὸν δεξιὸν πόδα ὑπισχνεῖται κατὰ
δύναμιν, ὁ μὲν πέντε ἱππέας παρέξιν ἀσίτους καὶ ἀμί-
σθους, ὁ δὲ δέκα, ὁ δὲ πλείους, ὁ δὲ ὀπλίτας ἢ πεζοὺς
ὅπόσους ἂν δύνηται, ὁ δὲ μόνον ἑαυτὸν ὁ πενέστατος.
ἀθροίζεται οὖν ἐπὶ τῆς βύρσης πολὺ πλῆθος ἐνίοτε καὶ
τὸ τοιοῦτον σύνταγμα βεβαιότατόν τε ἐστὶν συμμεῖναι καὶ
ἀπρόσμαχον τοῖς ἐχθροῖς ἅτε καὶ ἐνορκον ὄν· τὸ γὰρ ἐπι-
βῆναι τῆς βύρσης ὄρκος ἐστίν. ὁ μὲν οὖν Ἀρσακόμας
ἐν τούτοις ἦν. καὶ ἡθροίσθησαν αὐτῷ ἱππεῖς μὲν ἀμφὶ
τοὺς πεντακισχιλίους, ὀπλῆται δὲ καὶ πεζοὶ συναμφοτέροι
δισμύριοι. 49. ὁ δὲ Λογχατής ἀγνοούμενος παρελθὼν ἐς 555
τὸν Βόσπορον προσέρχεται τῷ βασιλεῖ διοικουμένῳ τι τῆς
ἀρχῆς καὶ φησὶν ἥκειν μὲν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν,
ἰδίᾳ δὲ αὐτῷ μεγάλα πράγματα κομίζων. τοῦ δὲ λέγειν
κελεύσαντος, Οἱ μὲν Σκύθαι, φησί, τὰ κοινὰ ταῦτα καὶ
τὰ καθ' ἡμέραν ἀξιοῦσι, μὴ ὑπερβαίνειν τοὺς νομέας
ὑμῶν ἐς τὸ πεδῖον, ἀλλὰ μέχρι τοῦ τραχῶνος νέμειν· τοὺς
δὲ ληστὰς οὐς αἰτιασθε ὡς κατατρέχοντας ὑμῶν τὴν χώ-
ραν, οὐ φασὶν ἀπὸ κοινῆς γνώμης ἐκπέμπεσθαι, ἀλλὰ

ἰδίᾳ ἕκαστον ἐπὶ τῷ κέρδει κλωπεύειν· εἰ δέ τις ἀλίσκοι-
 το, αὐτὸν σὲ κύριον εἶναι κολάζειν· ταῦτα μὲν ἐκείνοι
 ἐπεστάλακσιν. 50. ἐγὼ δὲ μηνύσω σοι μεγάλην ἐφοδὸν
 ἐσομένην ἐφ' ὑμᾶς ὑπ' Ἀρσακόμα τοῦ Μαριάντα, ὃς
 ἐπρέσβευε πρὸν παρὰ σὲ καί, οἶμαι, διότι αἰτήσας τὴν
 θυγατέρα οὐκ ἔτυχε παρὰ σοῦ, ἀγανακτεῖ καὶ ἐπὶ τῆς
 βύρσης ἐβδόμην ἤδη ἡμέραν κάθηται καὶ συνῆκται στρα-
 τὸς οὐκ ὀλίγος αὐτῷ. Ἦκουσα, ἔφη ὁ Λευκάνωρ, καὶ αὐ-
 τὸς ἀθροίζεσθαι δύνάμιν ἀπὸ βύρσης, ὅτι δὲ ἐφ' ἡμᾶς
 συνίσταται καὶ ὅτι Ἀρσακόμας ἐστὶν ὁ ἐλαύνων, ἡγνόουν.
 Ἀλλ' ἐπὶ σέ, ἔφη ὁ Λογχάτης, ἡ παρασκευή· ἐμοὶ δὲ
 ἐχθρὸς ὁ Ἀρσακόμας ἐστί, καὶ ἄχθεται διότι προτιμῶμαι
 αὐτοῦ ὑπὸ τῶν γεραιτέρων καὶ ἀμείνων τὰ πάντα δοκῶ
 556 εἶναι· εἰ δέ μοι ὑπόσχοιο τὴν ἑτέραν σου θυγατέρα Βαρ-
 κέτιν, οὐδὲ τὰ ἄλλα ἀναξίω ὑμῶν ὄντι, οὐκ εἰς μακρὰν
 σοὶ ἦξω τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κομίζων. Ὑπισχνοῦμαι, ἔφη
 ὁ βασιλεύς, μάλα περιδεὴς γενόμενος· ἔγνω γὰρ τὴν αἰ-
 τίαν τῆς ὀργῆς τῆς Ἀρσακόμα τὴν ἐπὶ τῷ γάμῳ καὶ ἄλ-
 λως ὑπέπτησεν αἰεὶ τοὺς Σκυῖθας. ὁ δὲ Λογχάτης. Ὁμο-
 σον, εἶπεν, ἢ μὴν φυλάξειν τὰς συνθήκας, μηδὲ ἀπαρ-
 νήσεσθαι. τότε ἡδὴ τούτων γινομένων καὶ ἐπεὶ ἀνατεί-
 νας εἰς τὸν οὐρανὸν ἠθέλεν ὁμνύειν, Μὴ σύ γε ἐνταῦθα,
 εἶπε, μὴ καὶ τις ὑπὶδῃται τῶν ὁρώντων ἐφ' ὅτῳ ὀρκω-
 μοτοῦμεν, ἀλλ' εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἄρεος τουτὶ εἰσελθόν-
 τες, ἐπικλεισάμενοι τὰς θύρας ὁμνύωμεν, ἀκουσάτω δὲ
 μηδεὶς· εἰ γάρ τι τούτων πύθοιτο Ἀρσακόμας, δέδια μὴ
 προθύσῃται με τοῦ πολέμου χεῖρα οὐ μικρὰν ἤδη περι-
 βεβλημένος. Εἰσίσωμεν, ἔφη ὁ βασιλεύς, ὑμεῖς δὲ ἀπό-
 στητε ὅτι πορρωτάτω· μηδεὶς δὲ παρέστω ἐς τὸν νεῶν,
 ὄντινα μὴ ἐγὼ καλέσω. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν εἰσῆλθον, οἱ δο-
 ρυφόροι δὲ ἀπέστησαν, σπασάμενος τὸν ἀκινάκην ἐπι-
 σχῶν τῇ ἐτέρᾳ τὸ στόμα, ὥς μὴ βοήσῃε, παῖει παρὰ τὸν

μαστόν, εἴτα ἀποτεμών τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῇ χλαμύδι
 ἔχων ἔξῃει, μεταξὺ διαλεγόμενος δῆθεν αὐτῷ καὶ διὰ
 ταχέων ἤξειν λέγων, ὥς δὴ ἐπὶ τι πεμφθεὶς ὑπ' ἐκείνου.
 καὶ οὕτως ἐπὶ τὸν τόπον ἀφικόμενος, ἐνθα καταδεδεμέ-
 νον καταλελοίπει τὸν ἵππον, ἀναβὰς ἀφιππάσατο εἰς τὴν
 Σκυθίαν. διώξεις δὲ οὐκ ἐγένετο αὐτοῦ, ἐπὶ πολὺ ἀγνοη-
 σαντων τὸ γεγονός τῶν Βοσπορανῶν, καὶ ὅτε ἔγνωσαν,
 ὑπὲρ τῆς βασιλείας στασιαζόντων. 51. ταῦτα μὲν ὁ Λογ-
 χάτης ἐπραξε καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀπεπλήρωσε τῷ Ἀρσά- 557
 κόμῃ παραδοὺς τὴν κεφαλὴν τοῦ Λευκάνορος. ὁ Μακέν-
 τῃς δὲ καθ' ὁδὸν ἀκούσας τὰ ἐν Βοσπόρῳ γεινόμενα ἤκειν
 εἰς τοὺς Μάχλινυς καὶ πρῶτος ἀγγείλας αὐτοῖς τὸν φόνον
 τοῦ βασιλέως, Ἡ πόλις δέ, ἔφη, ὦ Ἀδύρμαχε, σὲ γαμβρὸν
 ὄντα ἐπὶ τὴν βασιλείαν καλεῖ· ὥστε σὺ μὲν προελάσας
 παραλάμβανε τὴν ἀρχήν, τεταραγμένοις τοῖς πράγμασιν
 ἐπιφανείς· ἡ κόρη δέ σοι κατόπιν ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν ἐπέ-
 σθω· ἥαον γὰρ οὕτως προσάξει Βοσπορανῶν τοὺς πολ-
 λοὺς ἰδόντας τὴν Λευκάνορος θυγατέρα. ἐγὼ δὲ Ἀλανὸς
 τέ εἰμι καὶ τῇ παιδί ταύτῃ συγγενῆς μητροῦθεν· παρ'
 ἡμῶν γὰρ οὖσαν τὴν Μάστειραν ἡγάγετο ὁ Λευκάνωρ·
 καὶ νῦν σοι ἦκω παρὰ τῶν τῆς Μαστείρας ἀδελφῶν τῶν
 ἐν Ἀλανίᾳ παρακελευομένων ὅτι τάχιστα ἐλαύνειν ἐπὶ
 τὸν Βόσπορον καὶ μὴ περιδεῖν ὥς Εὐβότιον περιελθού-
 σαν τὴν ἀρχήν, ὃς ἀδελφὸς ὢν νόθος Λευκάνορος Σκυ-
 θαῖς μὲν αἰεὶ φίλος ἐστίν, Ἀλανοῖς δὲ ἀπέχθεται. ταῦτα
 δὲ ἔλεγεν ὁ Μακέντης ὁμόσκευος καὶ ὁμόγλωττος τοῖς
 Ἀλανοῖς ὢν· κοινὰ γὰρ ταῦτα Ἀλανοῖς καὶ Σκυθαῖς,
 πλὴν ὅτι οὐ πάνυ κομῶσιν οἱ Ἀλανοὶ ὥσπερ οἱ Σκύθαι,
 ἀλλὰ ὁ Μακέντης καὶ τοῦτο εἰκαστο αὐτοῖς καὶ ἀποκεκέρ-
 κει τῆς κόμης ὁπόσον εἰκὸς ἦν ἐλαττον κομῆν τὰν Ἀλα-
 νὸν τοῦ Σκύθου· ὥστε ἐπιστενέτο διὰ ταῦτα Μαστείρας
 καὶ Μαζαίας συγγενῆς εἶναι. 52. Καὶ νῦν, ἔφη, ὦ Ἀδύρ-

μαχε, ἐλαύνειν ἔτοιμος ἅμα σοι ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἣν
 ἐθέλῃς, μένειν τε, εἰ θεοί, καὶ τὴν παῖδα ἔγειν. Τοῦτο,
 554 ἔφη, καὶ μᾶλλον, ὁ Ἀδύρμαχος, ἐθέλησαιμ' ἄν, ἀφ' αἵ-
 ματος ὄντα σε Μαζαίαν ἄγειν. ἣν μὲν γὰρ ἅμα ἡμῖν ἴης
 ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἱππεὶ ἐνὶ πλείους ἂν γενοίμεθα· εἰ
 δέ μοι τὴν γυναῖκα ἄγοις, ἀντὶ πολλῶν ἂν γένοιο. ταῦτα
 ἐγένετο· καὶ ὁ μὲν ἀπήλαυνε παραδοὺς τῷ Μακέντῃ ἄγειν
 τὴν Μαζαίαν παρθένον ἔτι οὔσαν. ὁ δὲ ἡμέρας μὲν ἐπὶ
 τῆς ἀμάξης ἦγεν αὐτήν, ἐπεὶ δὲ νύξ κατέλαβεν, ἀναδέ-
 μενος ἐπὶ τὸν ἵππον — ἐτεθεραπεύκει δὲ ἕνα σφίσιν ἄλ-
 λον ἱππεῖα ἐπεσθαι — ἀναπηδήσας καὶ αὐτὸς οὐκέτι παρὰ
 τὴν Μαιῶτιν ἤλαυνεν, ἀλλ' ἀποτραπόμενος εἰς τὴν με-
 σόγειαν ἐν δεξιᾷ λαβὼν τὰ Μιτραίων ὄρη, διαναπαύων
 μεταξὺ τὴν παῖδα, τριταῖος ἐτέλεσεν ἐκ Μαχλύων εἰς
 Σκύθας. καὶ ὁ μὲν ἵππος αὐτῷ, ἐπειδὴ ἐπαύσατο τοῦ
 δρόμου, μικρὸν ἐπιστάς ἀποθνήσκει. 53. ὁ δὲ Μακέντης
 ἐργχειρίσας τὴν Μαζαίαν τῷ Ἀρσακόμα, Δέδεξο, εἶπε, καὶ
 παρ' ἐμοῦ τὴν ὑπόσχεσιν. τοῦ δὲ πρὸς τὸ ἀνέλπιστον
 τοῦ θεάματος καταπλαγέντος καὶ χάριν ὁμολογοῦντος,
 Παῦε, ἔφη ὁ Μακέντης, ἄλλον με ποιῶν σεαυτοῦ· τὸ γὰρ
 χάριν ἐμοὶ ὁμολογεῖν ἐφ' οἷς ἔπραξα τούτοις τοιόνδε ἐστὶν
 ὥσπερ ἂν εἰ ἡ ἀριστερά μου χάριν εἰδείη τῇ δεξιᾷ, διότι
 τρωθεῖσάν ποτε αὐτὴν ἐθεράπευσε καὶ φιλοφρόνως ἐπε-
 μελήθη καμνουῆς. γελοῖα τοίνυν καὶ ἡμεῖς ἂν ποιοῖμεν,
 εἰ πάλαι ἀναμιχθέντες καὶ ὥς οἶόν τε ἦν εἰς ἕνα συνελ-
 θόντες ἔτι μέγα νομίζοιμεν εἶναι, εἰ τὸ μέρος ἡμῶν ἔπραξέ
 τι χρηστὸν ὑπὲρ ὅλου τοῦ σώματος· ὑπὲρ ἑαυτοῦ γὰρ
 559 ἔπραττε μέρος ὃν τοῦ ὅλου εὖ πάσχοντος. οὕτως μὲν ὁ
 Μακέντης ἔφη τῷ Ἀρσακόμα χάριν ὁμολογήσαντι. 54. ὁ
 δὲ Ἀδύρμαχος ὥς ἤκουσε τὴν ἐπιβουλήν, εἰς μὲν τὸν
 Βόσπορον οὐκέτι ἦλθεν — ἥδη γὰρ Εὐβλότος ἦρχεν ἐπι-
 κληθεὶς ἐκ Σαυροματῶν, παρ' οἷς διέτριβεν — εἰς δὲ τὴν

αὐτοῦ ἐπανελθῶν καὶ στρατιὰν πολλὴν συναγαγὼν διὰ τῆς ὀρεινῆς εἰσέβαλεν ἐς τὴν Σκυθίαν· καὶ ὁ Εὐβίωτος οὐ μετὰ πολὺ καὶ οὗτος εἰσέπεσεν ἄγων πανδημει μὲν τοὺς Ἕλληνας, Ἀλανοὺς δὲ καὶ Σαυρομάτας ἐπικλήτους ἑκατέρους δισμυρίους· ἀναμίξαντες δὲ τὰ στρατεύματα ὁ Εὐβίωτος καὶ ὁ Ἀδύρμαχος, ἐννέα μυριάδες ἅπαντες ἐγένοντο καὶ τούτων τὸ τρίτον ἱπποτοξόται. ἡμεῖς δὲ — καὶ γὰρ αὐτὸς μετέσχον τῆς ἐξόδου αὐτοῖς ἐπιδοὺς ἐν τῇ βύρσῃ τότε ἱππίας αὐτοτελεῖς ἑκατόν — οὐ πολλῶ ἔλαττον τῶν τρισμυρίων σὺν τοῖς ἱππεῦσιν ἀθροισθέντες ὑπεμένομεν τὴν ἔφοδον· ἐστρατήγει δὲ ὁ Ἀρσακόμας. καὶ ἐπειδὴ προσιόντας εἶδομεν αὐτούς, ἀντεπήγομεν προεπαφέντες τὸ ἱππικόν. γενομένης δὲ ἐπὶ πολὺ μάχης καρτερᾶς ἐνεδίδου ἤδη τὰ ἡμέτερα καὶ παρερρήγνυντο ἡ φάλαγξ, καὶ τέλος εἰς δύο διεκόπη τὸ Σκυθικόν ἅπαν, καὶ τὸ μὲν ὑπέφευγεν οὐ πάνυ σαφῶς ἠττημένον, ἀλλ' ἀναχώρησις ἐδόκει ἢ φυγὴ· οὐδὲ γὰρ οἱ Ἀλανοὶ ἐτόλμων ἐπὶ πολὺ διώκειν· τὸ δὲ ἥμισυ, ὅπερ καὶ ἔλαττον, περισχόντες οἱ Ἀλανοὶ καὶ Μάχλυνες ἔκοπτον πανταχόθεν ἀφθόνως ἀφιέντες τῶν οἰστών καὶ ἀκοντίων, ὥστε πάνυ ἐπονοῦντο ἡμῶν οἱ περιεσχημένοι, καὶ ἤδη προΐεντο οἱ 560 πολλοὶ τὰ ὄπλα. 55. ἐν τούτοις δὲ καὶ ὁ Λογγάτης καὶ ὁ Μακέντης ἔτυχον ὄντες καὶ ἐτέτρωντο ἤδη προκινδυνεύοντες, ὁ μὲν στυρακίῳ εἰς τὸν μηρὸν ὁ Λογγάτης, ὁ Μακέντης δὲ πελέκει εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ κοντῶ εἰς τὸν ὤμον· ὅπερ αἰσθόμενος ὁ Ἀρσακόμας, ἐν ἡμῖν τοῖς ἄλλοις ὢν, θεινὸν ἡγησάμενος, εἰ ἄπεισι καταλιπὼν τοὺς φίλους, προσβαλὼν τοὺς μύωπας τῷ ἵππῳ ἐμβοήσας ἤλαυνε διὰ τῶν πολεμίων κοπίδα διηρμένος, ὥστε τοὺς Μάχλυνας μὴδὲ ὑποστῆναι τὸ ῥόδιον τοῦ θυμοῦ, ἀλλὰ διαιρεθέντες ἔδωκαν αὐτῷ διεξελθεῖν. ὁ δὲ ἀνακτησάμενος τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας παρακαλέσας

ᾠρησεν ἐπὶ τὸν Ἀδύρμαχον καὶ πατάξας τῇ κοπίδι παρὰ τὸν αὐχένα μέχρι τῆς ζώνης διέτεμε. πεσόντος δὲ ἐκείνου διελύθη τὸ Μαχλυκὸν ἅπαν καὶ τὸ Ἀλανικὸν οὐ μετὰ πολὺ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τούτοις· ὥστε ἐκρατοῦμεν ἐξ ὑπαρχῆς ἡμεῖς καὶ ἐπεξήλθομεν ἂν ἐπὶ πολὺ κτείνοντες, εἰ μὴ νῦν τὸ ἔργον ἀφείλετο. εἰς δὲ τὴν ἐπιούσαν ἰκέται παρὰ τῶν πολεμίων ἦκοντες ἐδέοντο φιλίαν ποιῆσθαι, Βοσπορανοὶ μὲν ὑποτελέσειν διπλάσιον τὸν δασμὸν ὑπισχνούμενοι, Μάχλυνες δὲ ὁμήρους δώσειν ἔφασαν, οἱ
 561 Ἀλανοὶ δὲ ἀντὶ τῆς ἐφόδου ἐκείνης Σινδιανοὺς ἡμῶν χειρώσασθαι ὑπέστησαν ἐκ πολλοῦ διεστῶτας. ἐπὶ τούτοις ἐπέισθημεν, δόξαν πολὺ πρότερον Ἀρσακόμα καὶ Λογγάτη· καὶ ἐγένετο εἰρήνη ἐκείνων πρυτανευόντων ἕκαστα.

Τοιαῦτα, ὦ Μνήσιππε, τολμῶσι ποιεῖν Σκυθὰι ὑπὲρ τῶν φίλων.

56. ΜΝΗΣ. Πάνυ τραγικά, ὦ Τόξαρι, καὶ μύθοι, ὅμοια· καὶ ἔλεως μὲν ὁ Ἀκινάκης καὶ ὁ Ἄνεμος εἶεν, οὓς ὁμοσας· εἰ γοῦν τις ἀπιστοίῃ αὐτοῖς, οὐ πάνυ μεμπτὸς εἶναι δόξειεν ἂν.

ΤΟΞ. Ἄλλ' ὄρα, ὦ γενναῖε, μὴ φθόνος ὑμῶν ἡ ἀπιστία ᾗ· πλὴν οὐκ ἐμὲ ἀποτρέψεις ἀπιστῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἰπεῖν ἃ οἶδα ὑπὸ Σκυθῶν γινόμενα.

ΜΝΗΣ. Μὴ μακρὰ μόνον, ὦ ἄριστε, μηδὲ οὕτως ἀφέτοις χρώμενος τοῖς λόγοις· ὥς νῦν γε ἄνω καὶ κάτω τὴν Σκυθίαν καὶ τὴν Μαχλυανὴν διαθέων καὶ εἰς τὸν Βόσπορον ἀπιδών, εἴτ' ἐπανιδὼν πάνυ μου κατεχρήσω τῇ σιωπῇ.

ΤΟΞ. Πειστέον καὶ ταῦτά σοι νομοθετοῦντι καὶ διὰ βραχείων λεκτέον, μὴ καὶ κάμης ἡμῶν τῇ ἀκοῇ συμπεριροστώων. 57. μᾶλλον δ' ἄκουσον, ἐμοὶ αὐτῷ οἷα φίλος, Σιδόννης τοῦνομα, ὑπηρέτησεν· ὅτε γὰρ Ἀθήναζε ἀπήεν

οἰκοθεῖν ἐπιθυμία παιδείας τῆς Ἑλληνικῆς. κατέπλευσα
 ἐς Ἀμαστρίν τὴν Ποντικὴν· ἐν προσβολῇ δὲ ἐστὶ τοῖς
 ἀπὸ Σκυθίας πλεύουσιν οὐ πολὺ τῆς Καράμβεως ἀπέ- 562
 χουσα ἡ πόλις· εἶπετο δὲ ὁ Σισίννης ἑταῖρος ἐν παιδὸς
 ὦν. ἡμεῖς μὲν οὖν καταγωγὴν τινα ἐπὶ τῷ λιμένι σκε-
 ψάμενοι καὶ τοῦ πλοίου εἰς αὐτὴν μετασκευασάμενοι
 ἡγοράζομεν, οὐδὲν ποιηρὸν ὑφορώμενοι· ἐν τοσοῦτοις
 δὲ κλωπῆς τινες ἀνασπάσαντες τὸ κλειστρον ἐκφέρουσιν
 ἅπαντα, ὥς μηδὲ τὰ εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαρκέσουσα
 καταλιπεῖν. ἐπανελθόντες οὖν οἰκαδε καὶ τὸ γερονὸς μα-
 θόντες δικάζεσθαι μὲν τοῖς γείτοσι πολλοῖς οὖσιν ἢ τῷ
 ξένῳ οὐκ ἐδοκιμάζομεν, δεδιότες μὴ συνοφάνται δόξω-
 μεν τοῖς πολλοῖς λέγοντες, ὥς ὑφείλετο ἡμῶν τις θαρει-
 κοὺς τετρακοσίους καὶ ἐσθῆτα πολλὴν καὶ δάπιδάς τινας
 καὶ τᾶλλα ὅποσα εἰχομεν. 58. ἐσκοπούμεθα δὲ περὶ τῶν
 παρόντων ὅ τι πράζομεν, ἄποροι παντάπασιν ἐν τῇ ἁλ-
 λοδαπῇ γενόμενοι· κάμοι μὲν ἐδόκει ὥς εἶχον αὐτοῦ πα-
 ραβύσαντα ἐς τὴν πλευρὰν τὸν ἀκινάκην ἀπελθεῖν τοῦ
 βίου πρὶν ἀγυνέες τι ὑποστῆναι λιμῷ ἢ θύψει πιεσθέντα,
 ὁ δὲ Σισίννης παρεμυθεῖτο καὶ ἰκέτευε μηδὲν τοιοῦτον
 ποιεῖν· αὐτὸς γὰρ ἐπινοήσῃν ὅθεν ἔξομεν ἱκανῶς τὰς
 τροφάς. καὶ τότε μὲν ξύλα παρεκόμισεν ἐκ τοῦ λιμένος
 καὶ ἤκεν ἡμῖν ἀπὸ τοῦ μισθοῦ ἐπισιτισάμενος. ἔωθεν δὲ
 περιῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν εἶδε πομπὴν τινα, ὥς ἔφη, γεν-
 ναίων καὶ καλῶν νεανίσκων· μονομαχεῖν δὲ οὗτοι ἐπὶ
 μισθῷ ἀνδρολογηθέντες εἰς τρίτην ἡμέραν διαγωνιεύσθαι 563
 ἔμελλον. καὶ δὴ τὸ πᾶν ὥς εἶχεν ἀμφ' αὐτοὺς πυθόμε-
 νος, ἐλθὼν ὥς ἐμέ, Μηκέτι, ὦ Τόξαρι, ἔφη, πένητα σεαυ-
 τὸν λέγε, εἰς γὰρ τρίτην ἡμέραν πλούσιόν σε ἀποφανῶ.
 59. ταῦτα εἶπε, καὶ ποιηρῶς τὸ μεταξὺ ἀποξήσαντες, ἐν
 στάσης ἤδη τῆς θεᾶς ἐθεώμεθα καὶ αὐτοί· παραλαβὼν
 γὰρ με ὥς ἐπὶ τερπνόν τι καὶ παράδοξον θέαμα τῶν Ἑλ-

ληνικῶν ἄγει εἰς τὸ θέατρον· καὶ καθίσαντες ἑωρῶμεν
 τὸ μὲν πρῶτον θηρία κατακοντιζόμενα καὶ ὑπὸ κυνῶν
 διωκόμενα καὶ ἐπ' ἀνθρώπους δεδεμένους ἀφιέμενα κα-
 κούργους τινάς, ὥς εἰκάξομεν. ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον οἱ μονο-
 μάχοι καὶ τινα παραγωγῶν ὁ κῆρυξ εὐμεγέθην νεανίσκον
 εἶπεν, ὅστις ἂν ἐθέλῃ τούτῳ μονομαχήσαι, ἤκειν εἰς τὸ
 μέσον δραχμὰς ληψόμενον μυρίας μισθὸν τῆς μάχης, ἐν-
 ταῦθα ἐξανίσταται ὁ Σισίννης καὶ καταπηδήσας ὑπέστη
 μαχεῖσθαι καὶ τὰ ὄπλα ῥῖται, καὶ τὸν μισθὸν λαβὼν τὰς
 μυρίας ἑμοὶ φέρων ἐνεχείρισε, καὶ Εἰ μὲν κρατήσαιμι, ὦ
 Τόξαρι, εἶπεν, ἅμα ἅπιμεν ἔχοντες τὰ ἀρκούντα, ἣν δὲ
 πέσω, θάψας με ὑποχώρει ὀπίσω ἐς Σκύθας. ἐγὼ μὲν ἐπὶ
 τούτοις ἐκώκυον. 60. ὁ δὲ λαβὼν τὰ ὄπλα τὰ μὲν ἄλλα
 περιεδήσατο, τὸ κράνος δὲ οὐκ ἐπέθηκεν, ἀλλ' ἀπὸ γυμνῆς
 τῆς κεφαλῆς καταστάς ἐμάχετο· καὶ τὸ μὲν πρῶτον τιτρώ-
 564 σκεται αὐτὸς καμπύλῳ τῷ ξίφει ὑποτμηθεὶς τὴν ἰγνύαν,
 ὥστε αἷμα ἔρρει πολὺ· ἐγὼ δὲ προετεθνήκειν ἤδη τῷ
 δέει· θρασύτερον δὲ ἐπιφερόμενον τηρήσας τὸν ἀντίπα-
 λον παῖει εἰς τὸ στέρνον καὶ διήλασεν, ὥστε αὐτίκα ἐπε-
 πτώκει πρὸ τοῖν ποδοῖν αὐτοῦ· ὁ δὲ κάμνων καὶ αὐτὸς
 ἀπὸ τοῦ τραύματος ἐπεκάθισε τῷ νεκρῷ, καὶ μικροῦ δεῖν
 ἀφῆκεν αὐτὸν ἢ ψυχὴ· ἀλλ' ἐγὼ προσδραμὼν ἀνέστησα
 καὶ παρεμυθησάμην. ἐπεὶ δὲ ἀφείτο ἤδη νενικηκώς, ἀρά-
 μενος αὐτὸν ἐκόμισα εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπὶ πολὺ θερα-
 πευθεὶς ἐπέξησε μὲν καὶ ἔστι μέχρι νῦν ἐν Σκύθαις γή-
 μας τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν, χαλὸς δὲ ἐστὶν ὅμως ἀπὸ τοῦ
 τραύματος. τοῦτο, ὦ Μνήσιππε, οὐκ ἐν Μάχλυσιν οὐδὲ
 ἐν Ἀλανίᾳ ἐγένετο, ὥς ἀμάρτυρον εἶναι καὶ ἀπιστεῖσθαι
 δύνασθαι, ἀλλὰ πολλοὶ πάρειςιν Ἀμαστριανῶν μεμνη-
 μένοι τῆς μάχης τοῦ Σισίννου.

61. Πέμπτον ἔτι σοι τὸ Ἀβανύχα ἔργον διηγησάμενος
 παύσομαι. ἦκέ ποτε οὗτος ὁ Ἀβανύχας εἰς τὴν Βορυσθε-

νιτῶν πόλιν ἐπαγόμενος καὶ γυναῖκα, ἥς ἦρα μάλιστα, καὶ παιδία δύο· τὸ μὲν ἐπιμαστίδιον ἄρρεν, τὸ δὲ ἑτερον κόρη ἐπτέτις ἦν· συναπεδήμει δὲ καὶ ἐταῖρος αὐτοῦ Γυνδάνης, οὗτος μὲν καὶ νοσῶν ἀπὸ τραύματος, ὃ ἐτέρωτο κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπὸ ληστῶν ἐπιπεσόντων σφίσι· διαμα-
 χόμενος γὰρ πρὸς αὐτοὺς ἐλαύνεται εἰς τὸν μηρόν, ὥστε 565
 οὐδὲ ἐστάναι ἐδύνατο ὑπὸ τῆς ὀδύνης. νύκτωρ δὲ καθευ-
 δόντων — ἐτυχον δὲ ἐν ὑπερώῳ τινὲ οἰκοῦντες — πυρ-
 καὶὰ μεγάλη ἐξανίσταται καὶ πάντα περιεκλείετο καὶ
 περιεῖχεν ἡ φλόξ ἀπανταχόθεν τὴν οἰκίαν· ἐνταῦθα δὴ
 ἀνεγρόμενος ὁ Ἀβανύχας καταλιπὼν τὰ παιδία κλανθυμ-
 ριζόμενα καὶ τὴν γυναῖκα ἐκκρεμαμένην ἀποσεισάμενος
 καὶ σώζειν αὐτὴν παρακελευσάμενος, ἁράμενος τὸν ἐταῖ-
 ρον κατῆλθε καὶ ἔφθη διεκπαίσας καθ' ὃ μηδέπω τελῶς
 ἀπεκέκαντο ὑπὸ τοῦ πυρός· ἡ γυνὴ δὲ φέρουσα τὸ βρέ-
 φος εἶπετο ἀκολουθεῖν κελεύσασα καὶ τὴν κόρην, ἡ δὲ
 ἡμίφλεκτος ἀφείσα τὸ παιδίον ἐκ τῆς ἀγκάλης μόλις διε-
 πήδησε τὴν φλόγα καὶ ἡ παῖς σὺν αὐτῇ, παρὰ μικρὸν
 ἐλθοῦσα κάκεινῃ ἀποθανεῖν. καὶ ἐπειδὴ ὠνείδισέ τις τὸν
 Ἀβανύχαν ὕστερον, διότι προδοὺς τὰ τέκνα καὶ τὴν γυ-
 ναῖκα ὃ δὲ Γυνδάνην ἐξεκόμισεν, Ἀλλὰ παῖδας μὲν, ἔφη,
 καὶ αὐτὶς ποιήσασθαι μοι ῥάδιον καὶ ἄδηλον εἰ ἀγαθοὶ
 ἔσονται οὗτοι, φίλον δὲ οὐκ ἂν εὗροίμι ἄλλον ἐν πολλῷ
 χρόνῳ τοιοῦτον οἶος Γυνδάνης ἐστὶ πείραν μοι πολλὴν
 τῆς εὐνοίας παρεσχημένος.

62. Εἰρηκα, ὦ Μνήσιππε, ἀπὸ πολλῶν πέντε τού-
 τους προχειρισάμενος. ἦδη δὲ καιρὸς ἂν εἴη κερκίσθαι,
 ὁπότερον ἡμῶν ἢ τὴν γλῶτταν ἢ τὴν δεξιὰν ἀποτετμῇ- 566
 σθαι θέοι. τίς οὖν ὁ δικάσιων ἐστίν;

ΜΝΗΣ. Οὐδὲ εἰς· οὐ γὰρ ἐκαθίσταμέν τινα δικα-
 στήν τοῦ λόγου. ἀλλ' οἴσθα ὃ θράσσομεν; ἐπειδὴ νῦν
 ἄσχοπα τετοξένκαμεν, αὐτὶς ἐλόμενοι διαιτητὴν ἄλλους

ἐπ' ἐκείνῳ εἰπώμεν φίλους, εἴτα ὅς ἂν ἦτιων γένηται, ἀποτετμήσεται τότε ἢ ἐγὼ τὴν γλῶττιαν ἢ σὺ τὴν δεξιάν. ἢ τοῦτο μὲν ἄγροικον, ἐπεὶ δὲ καὶ σὺ φιλίαν ἐπαινεῖν ἔδοξας, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἡγοῦμαι ἀνθρώποις εἶναι τοῦτου κτήμα ἄμεινον ἢ κάλλιον, τί οὐχὶ καὶ ἡμεῖς συνθέμενοι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς φίλοι τε αὐτόθεν εἶναι καὶ εἰσαεῖ ἔσεσθαι ἀγαπῶμεν ἅμω νικήσαντες, τὰ μέγιστα ἄθλα προσλαβόντες, ἀντὶ μιᾶς γλώττης καὶ μιᾶς δεξιᾶς δύο ἐκάτερος ἐπικτησάμενοι καὶ προσέτι γε καὶ ὀφθαλμοὺς τέτταρας καὶ πόδας τέτταρας καὶ ὅλως διπλᾶ πάντα; τοιοῦτόν τι γὰρ ἔστι συνελθόντες δύο ἢ τρεῖς φίλοι, ὅποιον τὸν Γηρυόνην οἱ γραφεῖς ἐνδείκνυνται, ἄνθρωπον ἐξάχειρα καὶ τρικέφαλον· ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ τρεῖς ἐκεῖνοι ἦσαν ἅμα πράττοντες πάντα, ὥσπερ ἔστι δίκαιον φίλους γε ὄντας.

567 63. ΤΟΞ. Εὐ λέγεις· καὶ οὕτω ποιῶμεν.

ΜΝΗΣ. Ἀλλὰ μήτε αἵματος, ὦ Τόξαρι, μήτε ἀκινάκου δεώμεθα τὴν φιλίαν ἡμῶν βεβαιώσοντος· ὁ γὰρ λόγος ὁ παρὼν καὶ τὸ τῶν ὁμοίων ὁρέγεσθαι πολὺ πιστότερα τῆς κύλικος ἐκείνης ἣν πίνετε, ἐπεὶ τὰ γε τοιαῦτα οὐκ ἀνάγκης, ἀλλὰ γνώμης δεῖσθαι μοι δοκεῖ.

ΤΟΞ. Ἐπαινῶ ταῦτα, καὶ ἤδη ὦμεν φίλοι καὶ ξένοι, ἐμοὶ μὲν σὺ ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐγὼ δὲ σοὶ εἴ ποτε ἐς τὴν Σκυθίαν ἀφίκοιο.

ΜΝΗΣ. Καὶ μὴν εὖ ἴσθι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι καὶ ἐτι πορρωτέρω ἐλθεῖν, εἰ μέλλω τοιούτοις φίλοις ἐντεύξεσθαι οἷος σὺ, ὦ Τόξαρι, διεφάνης ἡμῶν ἀπὸ τῶν λόγων.

ΛΟΥΚΙΟΣ Η ΟΝΟΣ.

1. Ἀπῆλιν ποτὲ ἐς Θετταλίαν· ἦν δέ μοι πατρικόν τι συμβόλαιον ἐκεῖ πρὸς ἄνθρωπον ἐπιχώριον· ἵππος δέ 568 με κατήγε καὶ τὰ σκεύη καὶ θεράπων ἠκολούθει εἰς. ἐπορευόμην οὖν τὴν προκειμένην ὁδόν· καὶ πῶς ἔτυχον καὶ ἄλλοι ἀπιόντες ἐς Ἑπατα πόλιν τῆς Θετταλίας, ἐκεῖθεν ὄντες· καὶ ἁλῶν ἐκοινωνοῦμεν, καὶ οὕτως ἐκείνην τὴν ἀργαλέαν ὁδὸν ἀνύσαντες πλησίον ἤδη τῆς πόλεως ἤμεν, καὶ γὰρ ἠρόμην τοὺς Θετταλοὺς, εἴπερ ἐπίστανται ἄνδρα οἰκοῦντα ἐς τὰ Ἑπατα, Ἱππαρχον τοῦνομα. γράμματα δὲ αὐτῷ ἐκόμιζον οἰκοθεν, ὥστε οἰκῆσαι παρ' αὐτῷ. οἱ δὲ εἰδέναι τὸν Ἱππαρχον τοῦτον ἔλεγον καὶ ὅπῃ τῆς πόλεως οἰκεῖ καὶ ὅτι ἀργύριον ἱκανὸν ἔχει καὶ ὅτι μίαν θεράπαιναν τρέφει καὶ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν μόναν· ἐστὶ γὰρ φιλαργυρώτατος δεινῶς. ἐπεὶ δὲ πλησίον τῆς πόλεως ἐργόνοιμεν, κῆπός τις ἦν καὶ ἔνδον οἰκίδιον ἀνεκτόν, ἔνθα 569 ὁ Ἱππαρχος ὦκει. 2. οἱ μὲν οὖν ἀσπασάμενοί με ὥχοντο, ἐγὼ δὲ κόπτω προσελθὼν τὴν θύραν, καὶ μόλις μὲν καὶ βραδέως, ὑπήκουσε δ' οὖν ἡ γυνή, εἶτα καὶ προῆλθεν. ἐγὼ μὲν ἠρόμην εἰ ἔνδον εἴη ὁ Ἱππαρχος· Ἐνδον, ἔφη· σὺ δὲ τίς ἢ τί βουλόμενος πυνθάνῃ; Γράμματα ἤκω κομίζων αὐτῷ παρὰ Λεκριανοῦ τοῦ Πατρώως σοφιστοῦ. Μεινόν με, ἔφη, αὐτοῦ, καὶ τὴν θύραν συγκλείσασα ὥχeto εἰσω πάλιν· καὶ ποτε ἐξελθοῦσα κελεύει ἡμᾶς εἰσελθεῖν. καὶ γὰρ δὲ παρελθὼν εἰσω ἀσπάζομαι αὐτὸν καὶ τὰ γράμματα ἐπέδωκα. ἔτυχε δὲ ἐν ἀρχῇ δεῖπνου ὦν καὶ κατέκειτο ἐπὶ κλινιδίου στενοῦ, γυνὴ δὲ αὐτοῦ καθῆστο πλησίον, καὶ τράπεζα μηδὲν ἔχουσα παρέκειτο. ὁ δὲ ἐπειδὴ τοῖς γράμμασιν ἐνέτυχεν, Ἀλλ' ὁ μὲν φίλτατος 570 ἔμοι, ἔφη, καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξοχώτατος Λεκριανὸς εὖ

ποιεῖ καὶ θαρρῶν πέμπει παρ' ἐμοὶ τοὺς ἑταίρους τοὺς
 ἑαυτοῦ· τὸ δὲ οἰκίδιον τὸ ἐμὸν ὄρας, ὦ Λούκιε, ὡς ἐστι
 μικρὸν μὲν, ἀλλὰ ἐὺνυῖον τὸν οἰκοῦντα ἐνεργεῖν· ποιή-
 σεις δὲ αὐτὸ σὺ μεγάλην οἰκίαν ἀνεξικιάκως οἰκήσας. καὶ
 καλεῖ τὴν παιδίσκην, ὦ Παλαίστρα, δὸς τῷ ἑταίρῳ κοι-
 τῶνα καὶ κατὰθες λαβοῦσα εἴ τι κομίζει σκεῦος, εἴτα
 πέμπε αὐτὸν εἰς βαλανεῖον· οὐχὶ γὰρ μετρίαν ἐλήλυθεν
 ὁδόν. 3. ταῦτα εἰπόντος τὸ παιδισκάριον ἡ Παλαίστρα
 ἄγει με καὶ δείκνυσί μοι κάλλιστον οἰκημάτιον· καί, Σὺ
 μὲν, ἔφη, ἐπὶ ταύτης τῆς κλίνης κοιμήσῃ, τῷ δὲ παιδί
 σου σκιμπόδιον αὐτοῦ παραθήσω καὶ προσκεφάλαιον ἐπι-
 θήσω. ταῦτα εἰπούσης ἡμεῖς ἀπήειμεν λουσόμενοι δόντες
 αὐτῇ κριθιδίδιον τιμὴν εἰς τὸν ἵππον· ἡ δὲ πάντα ἔφερε
 λαβοῦσα εἰσὼ καὶ κατέθηκεν. ἡμεῖς δὲ λουσάμενοι ἀνα-
 στρέψαντες εἰσὼ εὐθὺς παρήλθομεν, καὶ ὁ Ἰππαρχὸς με
 δεξιωσάμενος ἐκέλευε συνανακλίνεσθαι μετ' αὐτοῦ. τὸ
 δὲ δεῖπνον οὐ σφόδρα λιτόν· ὁ δὲ οἶνος ἡδὺς καὶ παλαιὸς
 ἦν. ἐπεὶ δὲ ἐδεδειπνήκειμεν, πότος ἦν καὶ λόγος οἶος ἐπὶ
 δεῖπνον ξένου, καὶ οὕτω τὴν ἐσπέραν ἐκείνην πότῳ δόν-
 τες ἐκοιμήθημεν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ Ἰππαρχὸς ἤρετό με,
 571 τίς μὲν ἐστὶ ἡ νῦν μοι ὁδὸς καὶ εἰ πάσαις ταῖς ἡμέραις
 αὐτοῦ προσμενῶ. Ἀπειμι μὲν, ἔφη, ἐς Λάρισσαν, ἔοικα
 δὲ ἐνταῦθα διατρίψειν τριῶν ἢ πέντε ἡμερῶν. 4. ἀλλὰ
 τοῦτο μὲν ἦν σκήψις· ἐπεθύμουν δὲ σφόδρα μείνας ἐν-
 ταῦθα ἐξευρεῖν τινα τῶν μαγεύειν ἐπισταμένων γυναι-
 κῶν καὶ θεάσασθαι τι παράδοξον, ἢ πετόμενον ἄνθρω-
 πον ἢ λιθούμενον. καὶ τῷ ἔρωτι τῆς θεᾶς ταύτης δοὺς
 ἑμαυτὸν περιήειν τὴν πόλιν, ἀπορῶν μὲν τῆς ἀρχῆς τοῦ
 ζητήματος, ὅμως δὲ περιήειν· κἂν τούτῳ γυναῖκα ὁρῶ
 προσιοῦσαν ἐτι νέαν, εὐπορουμένην, ὅσον ἦν ἐκ τῆς ὁδοῦ
 συμβαλεῖν· ἱμάτια γὰρ ἀνθινὰ καὶ παῖδες συχνοὶ καὶ
 χρυσίον περιζτόν. ὥς δὲ πλησιαίτερον γίγνομαι, προσά-

γορεύει με ἡ γυνή, καὶ ἀμείβομαι αὐτῇ ὁμοίως, καὶ φη-
σίν, Ἐγὼ Ἀβροιά εἰμι, εἰ τινα τῆς σῆς μητρὸς φίλην
ἀκούεις, καὶ ὑμᾶς δὲ τοὺς ἐξ ἐκείνης γενομένους φιλῶ
ὥσπερ οὗς ἔτεκον αὐτῇ· τί οὖν οὐχὶ παρ' ἐμοὶ καταλύεις,
ὦ τέκνον; Ἀλλὰ σοὶ μὲν, ἔφη, πολλὴ χάρις, αἰδοῦμαι
δὲ οὐδὲν ἀνδρὶ φίλῳ ἐγκαλῶν ἔπειτα φεύγων τὴν ἐκείνου
οἰκίαν· ἀλλὰ τῇ γνώμῃ, ὦ φιλτάτῃ, κατάγομαι παρὰ σοί.
Ποῦ δέ, ἔφη, καὶ κατάγῃ; Παρὰ Ἰππάρχῳ. Τῷ φιλαρ-
γύρῳ; ἔφη. Μηδαμῶς, εἶπον, ὦ μήτερ, τοῦτο εἰπὴς
λαμπρὸς γὰρ καὶ πολυτελὴς γέγονεν εἰς ἐμέ, ὥστε καὶ
ἐγκαλέσαι ἂν τις τῇ τρυφῇ. ἡ δὲ μειδιάσασα καὶ με τῆς
χειρὸς λαβομένη ἄγει ἀπωτέρω καὶ λέγει πρὸς ἐμέ, Φυ- 572
λάττου μοι, ἔφη, τὴν Ἰππάρχου γυναικα πάσῃ μηχανῇ·
μάγος γάρ ἐστι θεινὴ καὶ μάχλος καὶ πᾶσι τοῖς νέοις ἐπι-
βάλλει τὸν ὀφθαλμόν· καὶ εἰ μὴ τις ὑπακούσῃ αὐτῇ,
τοῦτον τῇ τέχνῃ ἀμύνεται, καὶ πολλοὺς μετεμόρφωσεν
εἰς ζῶα, τοὺς δὲ τέλεον ἀπώλεσε· σὺ δὲ καὶ νέος εἶ,
τέκνον, καὶ καλός, ὥστε εὐθὺς ἀρέσαι γυναικί, καὶ ξέ-
νος, πρᾶγμα εὐκαταφρόνητον. 5. ἐγὼ δὲ πυθόμενος ὅτι
τὸ πάλοι μοι ζητούμενον οἴκοι παρ' ἐμοὶ κάθηται, προσεῖ-
χον οὐδὲν αὐτῇ ἔτι. ὡς δὲ ποτε ἀφείθην, ἀπῆειν οἰκαδε
λαλῶν πρὸς ἑμαυτὸν ἐν τῇ ὁδῷ, ἄγε δὴ σὺ ὁ φάσκων ἐπι-
θυμεῖν ταύτης τῆς παραδόξου θέας, ἔγειρέ μοι σεαυτὸν
καὶ τέχνῃν εὗρισκε σοφὴν, ἥ τεύξῃ τούτων ὧν ἑρᾶς, καὶ
ἐπὶ τὴν θεράπαιναν τὴν Παλαιστραν ἥδη ἀποδύου — τῆς 573
γὰρ γυναικὸς τοῦ ξένου καὶ φίλου πόρρω ἴστασο — καπὶ
ταύτης κυλιόμενος καὶ γυμναζόμενος καὶ ταύτῃ συμπλε-
κόμενος εὖ ἴσθι ὥς ῥαδίως γνώσῃ· δοῦλοι γὰρ τὰ δεσπο-
τῶν ἐπίστανται καὶ καλὰ καὶ αἰσχρά. καὶ ταῦτα λέ-
γων πρὸς ἑμαυτὸν εἰσῆειν οἰκαδε. τὸν μὲν οὖν Ἰππάρχου
οὐ κατέλαβον ἐν τῇ οἰκίᾳ οὐδὲ τὴν ἐκείνου γυναικα, ἡ
δὲ Παλαιστρα τῇ ἐστίᾳ παρήδρενε δειπνον ἡμῖν εὐτρεπί-

ζουσα. 6. ἀγὼ εὐθύς ἐνθεν ἐλὼν, ὧς εὐρύθυμως, ἔφην,
 ὦ καλὴ Παλαίστρα, τὴν πυρὴν τῇ χύτρᾳ ὁμοῦ συμπερι-
 φέρεις καὶ κλίνεις. ἡ δὲ ὁσφὺς ἡμῖν ὑγρῶς ἐπικινεῖται.
 μακάριος ὅστις ἐνταῦθα ἐνεβάρησεν. ἡ δὲ — σφύδρα γὰρ
 574 ἦν ἱταμόν καὶ χαρίτων μεστόν τὸ κοράσιον — Φεύγοις
 ἄν, εἶπεν, ὦ νεανίσκε, εἴ γε νοῦν ἔχῃς καὶ ζῆν ἐθέλῃς,
 ὥς πολλοῦ πυρὸς καὶ κνίσης μεστά· ἦν γὰρ αὐτοῦ μόνον
 ἄψῃ, τραῦμα ἔχων πυρίκαυτον αὐτοῦ μοι παρεδρεῦσεις,
 θεραπεύσει δέ σε οὐδεὶς ἄλλ' οὐδὲ θεὸς ἰατρός, ἄλλ' ἡ
 κατακύνσασά σε μύνη ἐγὼ, καὶ τὸ παραδοξότατον, ἐγὼ
 μὲν σε ποιήσω πλέον ποθεῖν, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεραπείας
 ὀδύνης ἀρδόμενος ἀεὶ ἀνθέξῃ καὶ οὐδὲ λίθοις βαλλόμε-
 νος τὴν γλυκεῖαν ὀδύνην φευξῇ. τί γελᾷς; ἀκριβῆ βλέ-
 πεις ἀνθρωπομαΐγειρον· οὐ γὰρ μόνα ταῦτα φαῦλα ἐδώ-
 διμα σκευάζω, ἀλλ' ἤδη τὸ μέγα τοῦτο καὶ καλόν, τὸν
 ἄνθρωπον, οἶδα ἔγωγε καὶ σφάττειν καὶ θέρειν καὶ κατα-
 κόπτειν, ἥδιστα δὲ τῶν σπλάγχχνων αὐτῶν καὶ τῆς καρδίας
 ἅπτομαι. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς, ἔφην, λέγεις· καὶ γὰρ ἐμὲ
 πόρρωθεν καὶ μηδὲ ἐγγὺς ὄντα οὐ κατακύνματι μὰ Δί'
 ἀλλὰ ὄλῳ ἐμπρησμῷ ἐπέστηκας, καὶ διὰ τῶν ὁμμάτων τῶν
 ἐμῶν τὸ σὸν μὴ φαινόμενον πῦρ κάτω ἐς τὰ σπλάγχχνα
 575 τὰμὰ ῥίψασα φρύγεις, καὶ ταῦτα οὐδὲν ἀδικοῦντα· ὥστε
 πρὸς θεῶν ἰασαί με ταύταις αἰς λέγεις αὐτῇ ταῖς πικραῖς
 καὶ ἡδέαις θεραπείαις, καὶ με ἤδη ἀπεσφραγμένον λα-
 βούσα δείρε, ὅπως αὐτῇ θέλεις. ἡ δὲ μέγα καὶ ἥδιστον
 ἐκ τούτου ἀνακαγγάσασα ἐμὴ τὸ λοιπὸν ἦν, καὶ συνέκειτο
 ἡμῖν, ὅπως, ἐπειδὴν κατακοιμίσῃ τοὺς δεσπότας, ἔλθῃ
 εἰςω παρ' ἐμὲ καὶ καθενδῆσῃ. 7. ἀπειδὴ ἀφίκετό ποτε
 ὁ Ἴππαρχος, λουσάμενοι ἐδειπνοῦμεν καὶ πότος ἦν συχνὸς
 ἡμῶν ὁμιλούντων· εἶτα τοῦ ὕπνου καταψευσάμενος ἀνί-
 σταται καὶ ἔργῳ ἀπῆειν ἐνθα ᾤκουν. πάντα δὲ τὰ ἐνδον
 εὐ παρεσκεύαστο· τῷ μὲν παιδί ἐξω ὑπέστρωτο, τράπεζα

δὲ νη κλίνῃ παρεισθῆται ποτήριον ἔχουσα· καὶ οἶνος αὐ-
 τοῦ παρέκειτο καὶ ὕδωρ ἑτοιμον καὶ ψυχρὸν καὶ θερμόν.
 πᾶσα δὲ ἦν αὕτη τῆς Παλαιστράς παρασκευή. τῶν δὲ
 στομαμάτων ῥόδα πολλὰ κατεπέπαστο, τὰ μὲν οὕτω γυμνὰ
 καθ' ἑαυτά, τὰ δὲ λελυμένα, τὰ δὲ στεφάνοις συμπε-
 πλεγμένα. κἀγὼ τὸ συμπόσιον εὐρῶν ἑτοιμον ἔμενον
 τὸν συμπότην. 8. ἣ δὲ ἐπειδὴ κατέκλινε τὴν δέσποιναν, 576
 σπουδῇ παρ' ἐμὲ ἦκε, καὶ ἦν εὐφροσύνη τὸν οἶνον ἡμῶν
 καὶ τὰ φιλήματα προπινόντων ἀλλήλοις. ὥς δὲ τῷ ποτῷ
 παρεσκευάσαμεν ἑαυτοὺς εὖ πρὸς τὴν νύκτα, λέγει πρὸς
 με ἡ Παλαίστρα· Τοῦτο μὲν δὴ πάντως δεῖ σε μνημο-
 νεῦειν, ὡς νεανίσκε, ὅτι εἰς Παλαίστραν ἐμπέτωκας, καὶ
 χρὴ σε νῦν ἐπιδεῖξαι εἰ γέγονας ἐν τοῖς ἐφήβοις γοργὸς
 καὶ παλαισμάτα πολλὰ ἔμαθές ποτε. Ἄλλ' οὐκ ἂν ἰδοὺς
 φεύγοντά με τὸν ἔλεγχον τοῦτον· ὥστε ἀπόδυσαι, καὶ
 ἤδη παλαιῶμεν. ἡ δέ, Οὕτως, ἔφη, ὥς ἐγὼ θέλω, πα-
 ράσχου μοι τὴν ἐπίδειξιν· ἐγὼ μὲν νόμῳ διδασκάλου καὶ
 ἐπιστάτου τὰ ὀνόματα τῶν παλαισμάτων ὧν ἐθέλω εὐ-
 ροῦσα ἐρῶ, σὺ δὲ ἑτοιμος γίνου ἐς τὸ ὑπακούειν καὶ
 ποιεῖν πᾶν τὸ κελευόμενον. Ἄλλ' ἐπιτάττε, ἔφη, καὶ
 σκόπει ὅπως εὐχερῶς καὶ ὑγρῶς τὰ παλαισμάτα καὶ εὐ-
 τόνως ἔσται. 9. ἡ δὲ ἀποδυσάμενη τὴν ἐσθῆτα καὶ σταῖσα
 ὅλη γυμνὴ ἐνθεν ἤρξατο ἐπιτάττειν, Ὡς μειράκιον, ἔκ-
 δυσαι καὶ ἀλειψάμενος ἐνθεν ἐκ τοῦ μύρου συμπλέκον
 τῷ ἀνταγωνιστῇ· δύο μηρῶν σπάσας κλῖνον ὑπέραι, 577
 ἔπειτα ἀνώτερος ὑποβαλὼν διὰ μηρῶν καὶ διαστείλας
 αἰώρει καὶ τείνει ἄνω τὰ σκέλη, καὶ χαλάσας καὶ στήσας
 κολλῶ αὐτῷ καὶ παρεισελθὼν βάλε καὶ πρῶσας νύσσε
 ἤδη πανταχοῦ ἕως πονέσῃ, καὶ ἡ ὁσφὺς ἰσχυνέτω, εἴτα
 ἐξεκλῦσας κατὰ πλάτος διὰ βουβῶνος δῆξον, καὶ πάλιν
 συνῶθει εἰς τὸν τοίχον, εἴτα τύπτε· ἐπειδὴν δὲ χάλασμα
 ἰδῆς, τότε ἤδη ἐπιβάς ἄμμα κατ' ἑξὺς δῆσας σύννεχε, καὶ

πειρῶ μὴ σπεύδειν, ἀλλ' ὀλίγον διακαρτερήσας σύντρεχε.
 ἤδη ἀπολέλυσαι. 10. κἀγὼ ἐπειδὴ ῥαδίως πάντα ὑπή-
 κουσα καὶ εἰς τέλος ἡμῖν ἔληξε τὰ παλαιίσματα, λέγω πρὸς
 τὴν Παλαιίστραν ἅμα ἐπιγελάσας, Ὡς διδάσκαλε, ὁρᾷς
 μὲν ὅπως εὐχερῶς καὶ εὐηκόως πεπάλαισται μοι, σκόπει
 δέ, μὴ οὐκ ἐν κόσμῳ τὰ παλαιίσματα ὑποβάλλης· ἄλλα
 γὰρ ἐξ ἄλλων ἐπιτάττεις. ἡ δὲ ἐπὶ κόρῃς πλήξασά με,
 Ὡς φλύαρον, ἔφη, παρέλαβον τὸν μαθητὴν. σκόπει οὖν
 578 μὴ πληγὰς ἔτι πλείους λάβῃς ἄλλα καὶ οὐ τὰ ἐπιταττό-
 μενα παλαίων. καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐπανίσταται καὶ θε-
 ραπεύσασα ἑαυτήν, Νῦν, ἔφη, δείξεις, εἴπερ νέος εἰ καὶ
 εὐτονος παλαιστής καὶ εἰ ἐπίστασαι παλαίειν καὶ ποιεῖν
 τὰ ἀπὸ γονατίου. καὶ πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ λέχους ἐς γόνυ,
 Ἄγε δὴ σὺ ὁ παλαιστής, ἔχεις τὰ μέσα, ὥστε τινάξας
 ὀξεῖαν ἐπίπρωσον καὶ βάθυνον. ψιλὸν ὁρᾷς αὐτοῦ παρα-
 κείμενον, τούτῳ χρῆσαι· πρῶτον δὲ κατὰ λόγον, ὡς ἅμμα
 σφίγγε, εἴτα ἀνακλάσας ἔμβਾਲε καὶ σύνεχε καὶ μὴ δίδου
 διάστημα. ἐὰν δὲ χαλᾷται, θᾶττον ἐπάρας ἀνώτερον με-
 τὰθες καὶ κρούσας κῦψον καὶ σκόπει ὅπως μὴ ἀνασπάσης
 θᾶττον ἢ κελευσθῆς, ἀλλὰ δὴ κυρτώσας πολὺν αὐτὸν
 ὕφελκε, καὶ ὑποβαλὼν κάτω αὐθις τὴν παρεμβολὴν σύνε-
 χε καὶ κινεῖ, εἴτα ἄφες αὐτόν· πέπτωκε γὰρ καὶ λένυ-
 ται καὶ ὕδωρ ὅλος ἔστι σοι ὁ ἀνταγωνιστής. ἐγὼ δὲ ἤδη
 μέγα ἀναγελῶν, Ἐθέλω, ἔφη, καὶ αὐτός, ὦ διδάσκαλε,
 παλαιίσματα ὀλίγ' ἄττα ἐπιτάξαι, σὺ δὲ ὑπάκουσον ἐπα-
 ναστᾶσα καὶ κάθισον, εἴτα δοῦσα κατὰ χειρὸς πάραφαι
 τὸ λοιπὸν καὶ καταμάττον, καὶ με πρὸς τοῦ Ἡρακλέους
 περιλαβοῦσα ἤδη κοίμισον.

11. Ἐν τοιαύταις ἡδοναῖς καὶ παιδιαῖς παλαισμάτων
 579 ἀγωνιζόμενοι νυκτερινούς ἀγῶνας ἐστεφανοῦμεθα, καὶ
 ἦν πολλὴ μὲν ἐν τούτῳ τρυφή· ὥστε τῆς εἰς τὴν Ἀφρισ-
 σαν ὁδοῦ παντάπασιν ἐπιλελήσμεν. καὶ ποτε ἐπὶ νοῦν

μοι ἤλθε τὸ μαθεῖν ὧν ἕνεκα ἤθλουν, καὶ φημί πρὸς αὐτήν, Ὡ φιλιότη, δεῖξόν μοι μαργανεύουσαν ἢ μεταμορφουμένην τὴν δέσποιναν· πάλαι γὰρ τῆς παραδόξου ταύτης θείας ἐπιθυμῶ. μᾶλλον δ' εἰ τι σὺ οἶδας, αὐτὴ μαργάνευσον, ὥστε φανῆναί μοι ἄλλην ἐξ ἄλλης ὄψιν. οἶμαι δὲ καὶ σὲ οὐκ ἀπείρως τῆσδε τῆς τέχνης ἔχειν· τοῦτο δὲ οὐ παρ' ἑτέρου μαθὼν, ἀλλὰ παρὰ τῆς ἑμαυτοῦ ψυχῆς λαβὼν οἶδα, ἐπεὶ με τὸν πάλαι ἀδαμάντινον, ὥς ἔλεγον αἱ γυναῖκες, ἐς μηδεμίαν γυναῖκα τὰ ὄμματα ταῦτα ἐρωτικῶς ποτε ἐκτέλναντα συλλαβοῦσα τῇ τέχνῃ ταύτῃ αἰχμάλωτον ἔχεις ἐρωτικῶ πολέμῳ ψυχαγωγοῦσα. ἡ δὲ Παλαίστρα, Παῦσαι, φησί, προσπαίζων. τίς γὰρ ῥῶδὴ δύναται μαγεῦσαι τὸν ἔρωτα, ὅντα τῆς τέχνης κύριον; ἐγὼ δέ, ὡ φίλτατε, τούτων μὲν οἶδα οὐδὲν μὰ τὴν κεφαλὴν τὴν σὴν καὶ τήνδε τὴν μακαρίαν εὐνήν· οὐδὲ γὰρ γραμμата ἔμαθον, καὶ ἡ δέσποινα βάσκανος οὐσα τυγχάνει εἰς τὴν αὐτῆς τέχνην· εἰ δέ μοι καιρὸς ἐπιτρέψοι, πειράσομαι παρασχεῖν σοι τὸ ἰδεῖν μεταμορφουμένην τὴν 580 κεκτημένην. καὶ τότε μὲν ἐπὶ τούτοις ἐκοιμήθημεν.

12. ἡμέραις δὲ ὕστερον οὐ πολλαῖς ἀγγέλλει πρὸς με ἡ Παλαίστρα ὡς ἡ δέσποινα αὐτῆς μέλλοι ὄρνις γενομένη πέτεσθαι πρὸς τὸν ἐρώμενον. καγὼ, Νῦν, ἔφη, ὁ καιρὸς, ὦ Παλαίστρα, τῆς εἰς ἐμὲ χάριτος, ἣ νῦν ἔχεις τὸν σαυτῆς ἱκέτην ἀναπαῦσαι πολυχρονίου ἐπιθυμίας. Θάρρει, ἔφη. κάπειδ' ἐσπέρα ἦν, ἄγει με λαβοῦσα πρὸς τὴν θύραν τοῦ θωματίου, ἐνθα ἐκεῖνοι ἐκάθευδον, καὶ κελεύει με προσάγειν ὅπῃ τιμὴ τῆς θύρας λεπτῇ καὶ σκοπεῖν τὰ γινόμενα ἐνδον. ὁρῶ οὖν τὴν μὲν γυναῖκα ἀποδυομένην. εἶτα γυμνὴ τῷ λύχνῳ προσελθοῦσα καὶ χόνδρους δύο λαβοῦσα τὸν μὲν λιβανωτὸν τῷ πυρὶ τοῦ λύχνου ἐπέθηκε καὶ στᾶσα πολλὰ τοῦ λύχνου κατελάλησεν· εἶτα κιβώτιον ἄδρὸν ἀνοίξασα, πάνυ πολλὰς ἔχον πνέ-

- δας ἐν αὐτῷ, ἐνθεν ἀναιρεῖται καὶ προφέρει μίαν· ἡ δὲ εἶχεν ἐμβεβλημένον ὅ τι μὲν οὐκ οἶδα, τῆς δὲ ὄψεως αὐτῆς ἔνεκα ἐλαιον αὐτὸ ἐδόκουν εἶναι. ἐκ τούτου λαβοῦσα χρίεται ὅλη, ἀπὸ τῶν ὀνύχων ἀρξαμένη τῶν κάτω, καὶ ἄνω πτερὰ ἐκφύεται αὐτῇ, καὶ ἡ ὀνυχερατίνη καὶ γρυπή
- 581 ἐγένετο, καὶ τὰλλα δὲ ὅσα ὀρνίθων κτήματα καὶ σύμβολα πάντα εἶχε· καὶ ἦν ἄλλο οὐδὲν ἢ κόραξ νυκτερινός. ἐπεὶ δὲ εἶδεν ἑαυτὴν ἐπτερωμένην, κρώξασα θεινὸν καὶ οἶον· ἐκεῖνο οἱ κόρακες, ἀναστᾶσα ὄχετο πετομένη διὰ τῆς θυρίδος. 13. ἐγὼ δὲ ὄναρ ἐκεῖνο οἰόμενος ὄραν τοῖς δακτύλοις τῶν ἑαυτοῦ βλεφάρων ἡπτόμην, οὐ πιστεύων τοῖς ἑμαυτοῦ ὀφθαλμοῖς οὐδ' ὅτι βλέπουσιν οὐδ' ὅτι ἐργηγόρασιν. ὥς δὲ μόλις καὶ βραδέως ἐπέισθην ὅτι μὴ καθεύδω, ἐδεόμην τότε τῆς Παλαιστρας περῶσαι καὶ με καὶ χρίσασαν ἐξ ἐκείνου τοῦ φαρμάκου ἱᾶσαι πέτεσθαι με· ἡβουλόμην γὰρ πείρα μαθεῖν εἰ μεταμορφωθείς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ψυχὴν ὄρνις ἔσομαι. ἡ δὲ τὸ δωμάτιον ὑπανοίξασα κομίζει τὴν πυξίδα. ἐγὼ δὲ σπεύδω ἡδὴ ἀποδύσας χρίω ὅλον ἑμαυτόν, καὶ ὄρνις μὲν οὐ γίνομαι ὁ δυστυχής, ἀλλὰ μοι οὐρὰ ὀπισθεν ἐξῆλθε, καὶ οἱ δάκτυλοι πάντες ὄχοντο οὐκ οἶδ' ὅποι· ὀνυχας δὲ τοὺς πάντας τέσσαρας εἶχον, καὶ τούτους οὐδὲν ἄλλο ἢ ὀπλὰς, καὶ μοι αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες κτήνους πόδες ἐγένοντο, καὶ τὰ ὦτα δὲ μακρὰ καὶ τὸ πρόσωπον μέγα. ἐπεὶ δὲ κύκλω περιεσκόπουν, αὐτὸν ἑώρων ὄνον, φωνὴν δὲ ἀν-
- 582 θρώπου ἐς τὸ μέμφασθαι τὴν Παλαιστραν οὐκέτι εἶχον. τὸ δὲ χεῖλος ἐκτείνας κάτω καὶ αὐτῷ δὴ τῷ σχήματι ὥς ὄνος ὑποβλέπων ἡτιώμην αὐτήν, ὅση δύναμις, ὄνος ἀντὶ ὀρνιθὸς γενόμενος. 14. ἡ δὲ ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ τυψαμένη τὸ πρόσωπον, Τάλαινα, εἶπεν, ἐγώ, μέγα εἰργασμαι κακόν· σπεύσασα γὰρ ἡμαρτον ἐν τῇ ὁμοιοτητι τῶν πυξίδων καὶ ἄλλην ἔλαβον οὐχὶ τὴν τὰ πτερὰ φρουσαν.

ἀλλὰ θάρρει μοι, ὦ φίλτατε· ῥάστη γὰρ ἡ τοῦτου θερα-
 πεία· ῥύδα γὰρ μόνα εἰ φάγοις, ἀποδύσῃ μὲν αὐτίκα τὸ
 κτῆνος, τὸν δὲ ἐραστήν μοι τὸν ἐμὸν αὐτίς ἀποδώσεις.
 ἀλλὰ μοι, φίλτατε, τὴν μίαν νύκτα ταύτην ὑπόμεινον ἐν
 τῷ ὄνῳ, ὁρθρου δὲ δραμουῖσα οἶσω σοι ῥύδα καὶ φαρῶν
 ἰαθήσῃ. ταῦτα εἶπε καταψηλαφήσασά μου τὰ ὦτα καὶ τὸ
 λοιπὸν δέσμα. 15. ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ὄνος ἤμην, τὰς δὲ
 φρένας καὶ τὸν νοῦν ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ Λουκιος, δίχα
 τῆς φωνῆς. πολλὰ οὖν κατ' ἐμαυτὸν μεμψάμενος τὴν
 Παλαίστραν ἐπὶ τῇ ἀμαρτίᾳ δακῶν τὸ χεῖλος ἀπήειν ἔνθα
 ἠπιστάμην ἐστῶτα τὸν ἐμαυτοῦ ἵππον καὶ ἄλλον ἀληθι-
 νὸν ὄνον τὸν Ἰππάρχου. οἱ δὲ αἰσθόμενοί με εἶσω παρ-
 ιόντα, δείσαντες μὴ τοῦ χόρτου κοινωνὸς αὐτοῖς ἐπεισέ-
 χομαι, τὰ ὦτα κατακλίναντες ἑτοιμοὶ ἦσαν τοῖς ποσὶν 583
 ἀμύνειν τῇ γαστρί· καὶ γὰρ συνεῖς πορρωτέρω ποι τῆς
 φάτνης ἀποχωρήσας ἐστὼς ἐγέλων, ὁ δὲ μοι γέλως ὀγκηθ-
 μὸς ἦν. ταῦτα δ' ἄρ' ἐνενόουν πρὸς ἐμαυτόν· ὦ τῆς
 ἀκαίρου ταύτης περιεργίας. τί δέ, εἰ λύκος παρεισέλθοι
 ἢ ἄλλο τι θηρίον; κινδυνεύεται μοι μηδὲν κακὸν πεποιη-
 κότι διαφθαρῆναι. ταῦτα ἐννοῶν ἠγνόουν ὁ δυστυχὴς τὸ
 μέλλον κακόν. 16. ἐπεὶ γὰρ ἦν ἤδη νύξ βαθεῖα καὶ σιωπὴ
 πολλή καὶ ὕπνος ὁ γλυκύς, φοφεῖ μὲν ἔξωθεν ὁ τοῖχος
 ὥς διορυττόμενος, καὶ διωρύττετό γε, καὶ ὁπῇ ἤδη ἐρε-
 γόνει ἄνθρωπον δέξασθαι δυναμένη, καὶ εὐθύς ἄνθρω-
 πος ταύτῃ παρῆι καὶ ἄλλος ὁμοίως, καὶ πολλοὶ ἐνδον
 ἦσαν καὶ πάντες εἶχον ξίφη. εἶτα καταδήσαντες ἐνδον ἐν
 τοῖς δωματίοις τὸν Ἰππαρχον καὶ τὴν Παλαίστραν καὶ τὸν
 ἐμὸν οἰκέτην ἀδεῶς ἤδη τὴν οἰκίαν ἐκέκονον τὰ τε χρή-
 ματα καὶ τὰ ἱμάτια καὶ τὰ σκευὴ κομίζοντες ἔξω. ὥς δὲ
 οὐδὲν ἄλλο ἐνδον κατελείπετο, λαβόντες ἐμέ τε καὶ τὸν
 ἄλλον ὄνον καὶ τὸν ἵππον ἐπέσαξαν, ἔπειτα ὅσα ἐβάστα-
 σαν, ἐπικατέδησαν ἡμῖν. καὶ οὕτως μέγα ἄχθος φέροντας

ἡμᾶς ξύλοις παίοντες ἤλαυνον εἰς τὸ ὄρος ἀτρίπτω ὁδῷ
 584 φεύγειν πειρώμενοι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα κτήνη οὐκ ἔχω εἰ-
 πεῖν ὅ τι ἔπασχεν, ἐγὼ δὲ ἀνυπόδητος ἀσυνήθης ἀπὼν
 πέτραις ὀξεύαις ἐπιβαίνων, τοσαῦτα σκευή φέρων ἀπωλ-
 λύμην. καὶ πολλάκις προσέπταιον, καὶ οὐκ ἦν ἐξὸν κατα-
 πεσεῖν, καὶ εὐθὺς ἄλλος ὀπισθεν κατὰ τῶν μηρῶν ἐπαιε
 ξύλῳ. ἐπεὶ δὲ πολλάκις ὡς Καῖσαρ ἀναβοῆσαι ἐπεθύμουν,
 οὐδὲν ἄλλο ἢ ὠγκώμην, καὶ τὸ μὲν ὡς μέγιστον καὶ εὐ-
 φωνότατον ἔβόων, τὸ δὲ Καῖσαρ οὐκ ἐπηκολούθει. ἀλλὰ
 μὴν καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἐτυπτόμην ὡς προδιδοὺς αὐτοὺς
 τῷ ὀγκηθμῷ. μαθὼν οὖν ὅτι ἄλλως ἔβόων, ἔγνων σιγῇ
 προτείνειν καὶ κερδαίνειν τὸ μὴ παίεσθαι. 17. ἐπὶ τούτῳ
 ἡμέρα τε ἦδη ἦν, καὶ ἡμεῖς ὄρη πολλὰ ἀναβεβήκειμεν,
 καὶ στόματα δὲ ἡμῶν δεσμῷ ἐπέλκετο, ὥς μὴ περιβοσκό-
 μενοι τὴν ὁδὸν εἰς τὸ ἄριστον ἀναλίσκοιμεν· ὥστε ἐς τὴν
 τότε καὶ ἔμεινα ὄνος. ἐπεὶ δὲ ἦν αὐτὸ τὸ μέσον τῆς ἡμέ-
 ρας, καταλύομεν εἰς τινα ἑπαυλιν συνήθων ἐκείνοις ἀν-
 θρώπων, ὅσον ἦν ἐκ τῶν γινομένων σκοπεῖν· καὶ γὰρ
 585 φιλήμασιν ἡσπάζοντο ἀλλήλους καὶ καταλύειν ἐκέλευον
 αὐτοὺς οἱ ἐν τῇ ἐπαύλει καὶ παρέσθησαν ἄριστον καὶ τοῖς
 κτήνεσιν ἡμῖν παρέβαλον κριθία. καὶ οἱ μὲν ἡρίστων,
 ἐγὼ δὲ ἐπείνων μὲν κακῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐπω τότε κρι-
 θὰς ὠμὰς ἡρίσθηκειν, ἐσκοπούμην ὅ τι καὶ καταφάγοιμι.
 ὁρῶ δὲ κῆπον αὐτοῦ ὀπίσω τῆς αὐλῆς, καὶ εἶχε λάχανα
 πολλὰ καὶ καλὰ καὶ ῥόδα ὑπὲρ αὐτῶν ἐφαίνετο· καὶ γὰρ
 λαθῶν πάντα τοὺς ἐνδον ἀσχολουμένους περὶ τὸ ἄρι-
 στον ἐρχομαι ἐπὶ τὸν κῆπον, τοῦτο μὲν ὠμῶν λαχάνων
 ἐμπλησθισόμενος, τοῦτο δὲ τῶν ῥόδων ἔνεκα· ἐλογιζό-
 μην γὰρ ὅτι δῆθεν φαγῶν τῶν ἀνθέων πάλιν ἄνθρωπος
 ἔσομαι. εἴτα ἐμβὰς εἰς τὸν κῆπον θριδάκων μὲν καὶ ῥα-
 φανίδων καὶ σελίνων, ὅσα ὠμὰ ἐσθίει ἄνθρωπος, ἐνε-
 πλήσθην, τὰ δὲ ῥόδα ἐκείνα οὐκ ἦν ῥόδα ἀληθινὰ, τὰ δ'

ἦν ἐκ τῆς ἀγρίας δάφνης φυόμενα· ῥοδοδάφνην αὐτὰ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, κακὸν ἄριστον ὄναι τοῦτο παντὶ καὶ ἵππῳ· φασι γὰρ τὸν φαγόντα ἀποθνήσκειν αὐτίκα.

18. ἐν τούτῳ ὁ κηπουρὸς αἰσθόμενος καὶ ξύλον ἀρπάσας, 586 εἰσελθὼν εἰς τὸν κήπον καὶ τὸν πολέμιον ἰδὼν καὶ τῶν λαχάνων τὸν ὄλεθρον, ὥσπερ τις δυνάστης μισοπόνηρος κλέπτῃ λαβὼν οὕτω με συνέκοψε τῷ ξύλῳ, μήτε πλευρῶν φρεσάμενος μήτε μηρῶν, καὶ μὴν καὶ τὰ ᾧτά μου κατέκλασε καὶ τὸ πρόσωπόν μου συνέτριψεν. ἐγὼ δὲ οὐκέτ' ἀνεχόμενος ἀπολακτίσας ἀμφοτέροις καὶ καταβαλὼν ὑπτιον ἐπὶ τῶν λαχάνων ἔφευγον ἄνω ἐς τὸ ὄρος. ὁ δὲ ἐπειδὴ εἶδε δρόμῳ ἀπιόντα, ἀνέκραγε λῦσαι τοὺς κύνας ἐπ' ἐμοί· οἱ δὲ κύνες πολλοί τε ἦσαν καὶ μεγάλοι καὶ ἄρκτοις μάχεσθαι ἱκανοί. ἔγνων ὅτι δὴ διασπάζονται με οὗτοι λαβόντες, καὶ ὀλίγον ἐκπεριελθὼν ἔκρινα τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, „παλινδρομῆσαι μᾶλλον ἢ κακῶς δραμεῖν.“ ὀπίσσω οὖν ἀπῆειν καὶ εἰσεμι αὐθις εἰς τὴν ἐπαυλιν. οἱ δὲ τοὺς μὲν κύνας δρόμῳ ἐπιφερομένους ἐδέξαντο καὶ κατέδησαν, ἐμὲ δὲ παίοντες οὐ πρότερον ἀφῆκαν πρὶν ἢ ὑπὸ τῆς ὀδύνης πάντα τὰ λάχανα κάτωθεν ἐξεμέσαι.

19. καὶ μὴν ὅτε ὁδοιπορεῖν ᾤρα ἦν, τὰ βαρύτερα τῶν κλεμμάτων καὶ τὰ πλεῖστα ἐμοὶ ἐπέθηκαν· κακῆθεν τότε οὕτως ἐξελαύνομεν. ἐπεὶ δὲ ἀπηγόρευον ἤδη παιόμενός τε καὶ τῷ φορτίῳ ἀχθόμενος καὶ τὰς ὀπλὰς ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐκτετριμμένος, ἔγνων αὐτοῦ καταπεσεῖν καὶ μηδ' ἂν ἀποσφάττωσί με ταῖς πληγαῖς, ἀναστῆναί ποτε, τοῦτο ἐλπί- 587 σας μέγα μοι ὄφελος ἔσεσθαι ἐκ τοῦ βουλευματος· φήθη γὰρ ὅτι πάντως ἡττώμενοι τὰ μὲν ἐμὰ σκευὴ διανεμοῦσι τῷ τε ἵππῳ καὶ τῷ ἡμιόνῳ, ἐμὲ δὲ αὐτοῦ ἐάσουσι κείσθαι τοῖς λύκοις. ἀλλὰ τις δαίμων βάσκανος συνεῖς τῶν ἐμῶν βουλευμάτων ἐς τοῦναντίον περιήνεγκεν· ὁ γὰρ ἕτερος ὄνος ἴσως ἐμοὶ τὰ αὐτὰ νοήσας πίπτει ἐν τῇ

ὁδῶ. οἱ δὲ τα μὲν πρῶτα ξύλω παίοντες ἀναστῆναι τὸν
 ἄθλιον ἐκέλευον, ὥς δὲ οὐδὲν ὑπήκουε ταῖς πληγαῖς, λα-
 βόντες αὐτὸν οἱ μὲν τῶν ὧτων, οἱ δὲ τῆς οὐρᾶς ἀνεγεί-
 ρειν ἐπειρῶντο· ὥς δὲ οὐδὲν ἤνυσεν, ἐκεῖτο δὲ ὥσπερ
 λίθος ἐν τῇ ὁδῷ ἀπηγορευκώς, λογισάμενοι ἐν ἀλλήλοις
 ὅτι δὴ μάτην πονοῦσι καὶ τὸν χρόνον τῆς φυγῆς ἀναλί-
 σκουσιν, ὅνῃ νεκρῷ παρεδρεύοντες, τὰ μὲν σκεῖν πάντα
 ὅσα ἐκόμιζεν ἐκεῖνος, διανέμουσιν ἑμοί τε καὶ τῷ ἵπῳ,
 τὸν δὲ ἄθλιον κοινωνὸν καὶ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς
 ἀχθοφορίας λαβόντες τῷ ξίφει ὑποτέμνουσιν ἐκ τῶν σκε-
 λῶν καὶ σπαίροντα ἔτι ὠθοῦσιν ἐς τὸν κρημνόν. ὁ δὲ
 ἀπῆιε κάτω τὸν θάνατον ὀρχούμενος. 20. ἐγὼ δὲ ὄρων
 ἐν τῷ συνοδοιπόρῳ τῶν ἐμῶν βουλευμάτων τὸ τέλος,
 ἐγνων φέρειν εὐγενῶς τὰ ἐν ποσὶ καὶ προθύμως περι-
 πατεῖν, ἐλπίδας ἔχων πάντως ποτὲ ἐμπεσεῖσθαι εἰς τὰ
 ῥόδα καὶ τούτων εἰς ἑμαυτὸν ἀνασωθῆσεσθαι· καὶ τῶν
 588 ληστῶν δὲ ἤκουον ὥς οὐκ εἴη ἔτι πολὺ τῆς ὁδοῦ λοιπόν
 καὶ ὅτι καταμενοῦσιν ἐνθα καταλύσουσιν· ὥστε ταῦτα
 πάντα δρόμῳ ἐκομίζομεν, καὶ πρὸ τῆς ἐσπέρας ἤλθομεν
 εἰς τὰ οἰκεία. γραῦς δὲ γυνὴ ἐνδον καθῆστο, καὶ πῦρ
 πολὺ ἐκαίετο. οἱ δὲ πάντα ἐκείνα ἅπερ ἐτυγχάνομεν ἡμεῖς
 κομίζοντες, εἰσω κατέθηκαν. εἰτα ἤρουντο τὴν γραῦν,
 Διὰ τί οὕτως καθέζη καὶ οὐ παρασκευάσεις ἄριστον;
 Ἀλλὰ πάντα, εἶπεν ἡ γραῦς, εὐτρεπῇ ὑμῖν, ἄρτοι πολ-
 λοί, δῖνον παλαιοῦ πίθου, καὶ τὰ κρέα δὲ ὑμῖν τὰ ἄγρια
 σκευάσασα ἔχω. οἱ δὲ τὴν γραῦν ἐπαινέσαντες, ἀποδυ-
 σάμενοι ἠλείφοντο πρὸς τὸ πῦρ καὶ λέβητος ἐνδον ὕδωρ
 θερμὸν ἔχοντος ἄρυσάμενοι ἐνθεν καὶ καταχεάμενοι αὐ-
 τοσχεδῖν τῷ λουτρῷ ἐχρήσαντο. 21. εἰτα ὀλίγῳ ὕστερον
 ἤκον νεανίσκοι πολλοὶ κομίζοντες πλεῖστα ὅσα χρυσᾶ καὶ
 ἀργυρᾶ καὶ ἱμάτια καὶ κόσμον γυναικεῖον καὶ ἀνδρεῖον
 πολύν. ἐκοινωνοῦν δὲ οὗτοι ἀλλήλοις· καὶ ἐπειδὴ ταῦτα

ἔνδον κατέθεντο, ὁμοίως ἐλούσαντο καὶ οὗτοι. λοιπὸν
 μετὰ τοῦτο ἦν ἄριστον θαψιλὲς καὶ λόγος πολὺς ἐν τῷ
 συμποσίῳ τῶν ἀνδροφόνων. ἡ δὲ γραῦς ἐμοὶ καὶ τῷ ἱππῷ
 κριθὰς παρέθηκεν· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν σπουδῇ τὰς κριθὰς
 κατέπινε δεδιώς, οἷα εἰκός, ἐμὲ τὸν συνάριστον. ἐγὼ δὲ
 ἐπειδὴν ἴδοιμι τὴν γραῦν ἐξιούσαν τῶν ἔνδον ἄρτον
 ἡσθιον. τῇ δὲ ὑστεραία καταλιπόντες τῇ γραίᾳ νεανίσκον 589
 ἓνα οἱ λοιποὶ πάντες ἔξω ἐπὶ τὸ ἔργον ἀπήεσαν. ἐγὼ δὲ
 ἔστενον ἐμαυτὸν καὶ τὴν ἀκριβῆ φρουράν· τῆς μὲν γὰρ
 γραῖος καταφρουῆσαι ἦν μοι καὶ φυγεῖν ἐκ τῶν ἐκείνης
 ὁμμάτων δυνατόν, ὁ δὲ νεανίσκος μέγας τε ἦν καὶ φο-
 βερὸν ἔβλεπε, καὶ τὸ ξίφος αἰὲ ἔφερε καὶ τὴν θύραν αἰὲ
 ἐπῆγε. 22. τρισὶ δὲ ὕστερον ἡμέραις μεσονύκτιος σχεδὸν τῆς
 νυκτὸς ἀναστρέφουσιν οἱ λησταί, χρυσίον μὲν οὐδὲ ἀρ-
 γύριον οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν κομίζοντες, μόνην δὲ παρθένον
 ὠραίαν, σφόδρα καλὴν, κλάουσαν καὶ κατεσπαραγμένην
 τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν κόμην· καὶ καταθέμενοι αὐτὴν ἐν-
 δον ἐπὶ τῶν στιβάδων θαρρεῖν ἐκέλευον καὶ τὴν γραῖν
 ἐκέλευον αἰὲ ἐνδον μένειν καὶ τὴν παιδα ἐν φρουρᾷ ἔχειν.
 ἡ δὲ παῖς οὔτε ἐμφαγεῖν τι ἤθελεν οὔτε πιεῖν, ἀλλὰ
 πάντα ἔκλαε καὶ τὴν κόμην τὴν αὐτῆς ἐσπάραττεν· ὥστε
 καὶ αὐτὸς πλησίον ἐστὼς παρὰ τῇ φάτνῃ συνέκλαιον ἐκείνη
 τῇ καλῇ παρθένῳ. ἐν δὲ τούτῳ οἱ λησταὶ ἔξω ἐν τῷ προ-
 δόμῳ ἐδείπνου. πρὸς ἡμέραν δὲ τῶν σκοπῶν τις τῶν
 τὰς ὁδοὺς φρουρεῖν εἰληχότων ἔρχεται ἀγγέλλων ὅτι ξέ-
 νος ταύτῃ παριέναι μέλλοι καὶ πολὺν πλοῦτον κομίζοι.
 οἱ δὲ οὕτως ὥς εἶχον ἀναστάντες καὶ ὀπλισάμενοι καὶ μὲ
 καὶ τὸν ἱππὸν ἐπιστάξαντες ἤλαυνον. ἐγὼ δὲ ὁ δυστυχὴς
 ἐπιστάμενος ἐπὶ μάχην καὶ πόλεμον ἐξελαύνεσθαι ὀκνη-
 ρῶς προΐειν, ἐνθεν ἐπαιόμην τῷ ξύλῳ ἐπειγομένων ἀν- 590
 τῶν. ἐπεὶ δὲ ἦκομεν ἐς τὴν ὁδὸν ἐνθα ὁ ξένος παρελά-
 σειν ἔμελλε, συμπεσόντες οἱ λησταὶ τοῖς ὀχήμασιν αὐτόν

τε καὶ τοὺς ἐκείνου θεραπεύοντας ἀπέκτειναν, καὶ ὅσα ἦν
 τιμιώτατα ἐξελόντες τῷ ἵππῳ κάμοι ἐπέθηκαν, τὰ δὲ
 ἕτερα τῶν σκευῶν αὐτοῦ ἐν τῇ ὕλῃ ἐκρηψαν. ἔπειτα
 ἤλαυνον ἡμᾶς οὕτως ὀπίσω, κἀγὼ ἐπειγόμενος καὶ τῷ
 ξυλῷ τυπτόμενος κρούω τὴν ὀπλὴν περὶ πέτρῳ ὀξείαν
 καὶ μοι ἀπὸ τῆς πληγῆς γίνεται τραῦμα ἀλγεινόν· καὶ
 χωλεύων ἐνθεν τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοῦ ἐβάδιζον. οἱ δὲ πρὸς
 ἀλλήλους ἔλεγον, Τί γὰρ ἡμῖν δοκεῖ τρέφειν τὸν ὄνον
 τοῦτον πάντα καταπίπτοντα; ῥίψωμεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ
 κρημνοῦ οἰωνὸν οὐκ ἀγαθόν. Ναί, φησί, ῥίψωμεν αὐτὸν
 καθαρισμόν τοῦ στρατοῦ ἐσόμενον. καὶ οἱ μὲν συνετά-
 τουντο ἐπ' ἐμέ· ἐγὼ δὲ ἀκούων ταῦτα τῷ τραύματι λοι-
 πὸν ὥς ἄλλοτρίῳ ἐπέβαινον· ὁ γὰρ τοῦ θανάτου με φύ-
 βος ἀναίσθητον τῆς ὀδύνης ἔθηκεν. 23. ἐπεὶ δὲ ἤλθομεν
 εἰσω ἐνθα κατελύομεν, τὰ μὲν σκευὴ τῶν ἡμετέρων ὤμων
 ἀφελόντες εὐ κατέθηκαν, αὐτοὶ δὲ ἀναπεσόντες ἐδεί-
 591 πνουσι, καὶ ἐπειδὴ νύξ ἦν, ἀπήεσαν ὥς τὰ λοιπὰ τῶν
 σκευῶν ἀνασῶσαι. Τὸν δὲ ἄθλιον τοῦτον ὄνον, ἔφη τις
 αὐτῶν, τί ἐπάγομεν ἄχρηστον ἐκ τῆς ὀπλῆς; τῶν δὲ
 σκευῶν ἃ μὲν ἡμεῖς οἴσομεν, ἃ δὲ ὁ ἵππος. καὶ ἀπήεσαν
 τὸν ἵππον ἄγοντες. νύξ δὲ ἦν λαμπροτάτη ἐκ τῆς σελή-
 νης. κἀγὼ τότε πρὸς ἑμαυτὸν εἶπον, Ἀθλίε, τί μένεις ἐτι
 ἐνταῦθα; γυῖπές σε καὶ γυπῶν τέκνα δειπνήσουσιν. οὐκ
 ἀκούεις οἷα περὶ σοῦ ἐβουλεύσαντο; θίλεις τῷ κρημνῷ
 περιπεσεῖν; νύξ μὲν αὕτη καὶ σελήνη πολλή· οἱ δὲ οὐ-
 χονται ἀπίοντες· φυγῇ σώζε σκαυτὸν ἀπὸ δεσποτῶν ἀν-
 θροπόφων. ταῦτα πρὸς ἑμαυτὸν ἐννοούμενος ὁρῶ ὅτι
 οὐδὲ προσεδεδέμην οὐδενί, ἀλλὰ με ὁ σύρων ἐν ταῖς ὁδοῖς
 ἱμᾶς παρεκρέματο. τοῦτό με καὶ παρώξυνεν ὥς μάλιστα
 ἐς τὴν φυγὴν, καὶ δρόμῳ ἑξίων ἀπῆειν. ἡ δὲ γράψς ἐπεὶ
 εἶδεν ἀποδιδράσκειν ἔτοιμον, λαμβάνεταιί με ἐκ τῆς οὐ-
 σῆς καὶ εἶχετο. ἐνθα δὲ ἄλιον κορυμνοῦ καὶ θανάτου ἕλ-

λων εἰπὼν εἶναι τὸ ὑπὸ γραίας ἀλῶναι ἔσθρον αὐτήν, ἥ δὲ μάλ' ἀνέκραγεν ἔνδοθεν τὴν παρθένον τὴν αἰχμαλώτου· ἥ δὲ προσελθοῦσα καὶ ἰδοῦσα γραῦν δίκην Δίρκης ἐξ ὄνου ἡμέμενην τολμᾷ τόλμημα γενναῖον καὶ ἄξιον 592 ἀπονενοημένου νεανίσκου· ἀναπηδᾷ γάρ εἰς ἐμέ, καὶ ἐπικαθίσασά μοι ἤλαυνε· κἀγὼ τῷ τε ἔρωτι τῆς φυγῆς καὶ τῇ τῆς κόρης σπουδῇ ἔφυγον ἵππου δρόμῳ· ἥ δὲ γραῦς ὀπίσω ἀπελέλειπτο. ἥ δὲ παρθένος τοῖς μὲν θεοῖς ἠύχετο σῶσαι αὐτήν τῇ φυγῇ· πρὸς δὲ ἐμέ, "Ἦν με, ἔφη, κομίσῃς πρὸς τὸν πατέρα, ὦ καλὲ σὺ, ἐλεύθερον μὲν σε παιτὸς ἔργον ἀφήσω, κριθῶν δὲ μέδιμνος ἔσται σοι ἔφ' ἐκάστης ἡμέρας τὸ ἄριστον. ἐγὼ δὲ καὶ τοὺς φονεῖς τοὺς ἑμαυτοῦ φευξόμενος καὶ πολλὴν ἐπικουρίαν καὶ ἡεραπείαν ἐκ τῆς ἀνασωθείσης ἐμοὶ κόρης ἐλπίζων ἔθεον τοῦ τραύματος ἀμελήσας. 24. ἐπεὶ δὲ ἤκομεν ἔνθα ἐσχίζετο τριπλῇ ὁδός, οἱ πολέμιοι ἡμᾶς καταλαμβάνουσιν ἀναστρέφοντες καὶ πόρρωθεν εὐθὺς πρὸς τὴν σελήνην ἔγνωσαν τοὺς δυστυχεῖς αἰχμαλώτους καὶ προσδραμόντες λαμβάνονται μοι καὶ λέγουσιν, Ὡ καλὴ κἀγαθὴ σὺ παρθένος, ποῖ βαδίζεις ἄωρία ταλαίπωρε; οὐδὲ τὰ δαιμόνια δέδοικας; ἀλλὰ δεῦρο ἴθι πρὸς ἡμᾶς, ἡμεῖς σε τοῖς οἰκείοις ἀποδώσομεν, σαρκώϊον γελῶντες ἔλεγον, καὶ μὲ ἀποστρέψαντες εἴλκον ὀπίσω. κἀγὼ περὶ τοῦ ποδὸς καὶ 593 τοῦ τραύματος ἀναμνησθεῖς ἐχώλεον· οἱ δὲ, Νῦν, ἔφασαν, χωλὸς ὅτε ἀποδιδράσκων ἐάλωκας; ἀλλ' ὅτε φεύγειν ἐδόκει σοι, ὑγιαίνων ἵππου ὠκύτερος καὶ πετεινὸς ἦσθα. τοῖς δὲ λόγοις τούτοις τὸ ξύλον εἶπετο, καὶ ἦδη ἔλκος τῷ μηρῷ εἶχον νουθετούμενος. ἐπεὶ δὲ εἶσω πάλιν ἀνεστρέψαμεν, τὴν μὲν γραῦν εὗρομεν ἐκ τῆς πέτρας κρεμαμένην ἐν καλωδίῳ· δείσασα γάρ, ὅλον εἰκός, τοὺς δεσπότας ἐπὶ τῇ τῆς παρθένου φυγῇ κρημνᾷ ἑαυτὴν σφίγξασα ἐκ τοῦ τραχήλου. οἱ δὲ τὴν γραῦν θανατώσαντες

τῆς εὐγνωμοσύνης τὴν μὲν ἀπολύσαντες ἐς τὸν κρημνὸν
 κάτω ἀφῆκαν ὡς ἦν ἐν τῷ δεσμῷ, τὴν δὲ παρθένου ἐν-
 δον κατέδησαν, εἰτα ἐδείκνουν, καὶ πότος ἦν μακρός.
 25. κὰν τούτῳ ἤδη περὶ τῆς κόρης διελέγοντο πρὸς ἀλ-
 λήλους· Τί ποιοῦμεν, ἔφη τις αὐτῶν, τὴν δραπετίαν; Τί
 δὲ ἄλλο, εἶπεν ἕτερος, ἢ τῇ γραῖ ταύτῃ κάτω ἐπιρρίψω-
 μεν αὐτήν, ἀφελομένην μὲν ἡμᾶς χρήματα πολλὰ ὅσον
 ἐπ' αὐτῇ, καὶ προδοῦσαν ἡμῖν ὅλου τὸ ἐργαστήριον; εὐ
 594 ἴστε γάρ, ὦ φίλοι, ὅτι αὕτη εἰ τῶν οἴκοι ἐδράξατο, οὐδὲ
 εἰς ἂν ἡμῶν ζῶν ὑπελείπετο· πάντες γὰρ ἂν ἐάλωμεν,
 τῶν ἐχθρῶν ἐκ παρασκευῆς ἡμῖν ἐπιπεσόντων. ὥστε ἄμν-
 νώμεθα μὲν τὴν πολεμίαν· ἀλλὰ μὴ οὕτω ῥαδίως ἀπο-
 θνησκέτω πεσοῦσα ἐπὶ τοῦ λίθου, θάνατον δὲ αὐτῇ τὸν
 ἀλγεινότατον καὶ μακρότατον ἐξεύρωμεν καὶ ὅστις αὐ-
 τὴν χρόνῳ καὶ βασάνῳ φυλάξας ὕστερον ἀπολεῖ. εἰτα
 ἐξήτουν θάνατον, καὶ τις εἶπεν, Οἶδα ὅτι ἐπαινέσεσθε
 τὸ ἀρχιτεκτόνημα. τὸν ὄνον δεῖ ἀπολέσθαι ὀκνηρὸν ὄν-
 τα, νῦν δὲ καὶ χαλὸν εἶναι ψευδόμενον, καὶ μὴν καὶ τῆς
 φυγῆς τῆς παρθένου γενόμενον ὑπηρέτην καὶ διάκονον·
 τοῦτον οὖν ἔωθεν ἀποσφάξαντες ἀνατέμωμεν ἐκ τῆς
 γαστροῦ καὶ τὰ μὲν ἔγκατα πάντα ἔξω βάλλωμεν, τὴν δὲ
 ἀγαθὴν ταύτην παρθένον τῷ ὄνῳ ἐγκατοικίσωμεν, τὴν
 μὲν κεφαλὴν ἔξω τοῦ ὄνου πρόχειρον, ὡς ἂν μὴ εὐθύς
 ἀποπνιγείη, τὸ δὲ ἄλλο σῶμα πᾶν ἐνδον κρυπτόμενον,
 ὡς ἂν αὐτὴν κατακειμένην εὐ μάλα συρράψαντες ῥίψω-
 μεν ἔξω ἅμῳ ταῦτα τοῖς γυνσί, καινῶς τοῦτο ἐσκευασμέ-
 νον ἄριστον. σκοπεῖτε δέ, ὦ φίλοι, τῆς βασάνου τὸ δει-
 νόν, πρῶτον μὲν τὸ νεκρῷ ὄνῳ συνοικεῖν, εἰτα θέρους
 ὥρα θερμοτάτῳ ἡλίῳ ἐν κτήνι καθεψείσθαι καὶ λιμῷ
 595 αἰὲ κτείνονται ἀποθνήσκειν καὶ μηδὲ ἑαυτὴν ἀποπνύξαι
 ἔχειν· τὰ μὲν γὰρ ἄλλ' ὅσα πείσεται σηπομένου τοῦ ὄνου
 τῇ τε ὀδμῇ καὶ τοῖς σκώληξι πεφυρμένη ἔω λέγειν. τέλος

δὲ οἱ γυῖπες διὰ τοῦ ὄνου παρεισιόντες εἶσω καὶ ταύτην
ὡς ἐκείνον ἴσως καὶ ζῶσαν ἔτι διασπᾶσονται. 26. πάντες
ἀνεβόησαν ὡς ἐπὶ ἀγαθῷ μεγάλῳ τῷ τερατώδει τούτῳ
εὐρήματι. ἐγὼ δὲ ἀνέστενον ἐαυτὸν ὡς ἂν ἀποσφαρησό-
μενος καὶ μηδὲ νεκρὸς εὐτυχῆς κεισόμενος, ἀλλὰ παρ-
θένον ἀθλίαν ἐπιδεξόμενος καὶ θήκη οὐδὲν ἀδικούσης
κόρης ἐσόμενος. ὕρθρος δὲ ἦν ἔτι καὶ ἐξαίφνης ἐφίσταται
πλήθος στρατιωτῶν ἐπὶ τοὺς μισροὺς τούτους ἀφιγμέ-
νον, καὶ εὐθέως πάντας ἐδέσμονυ καὶ ἐπὶ τὸν τῆς χώρας
ἡγεμόνα ἀπήγον. ἔτυχε δὲ καὶ ὁ τὴν κόρην μεμνηστευ-
μένος σὺν αὐτοῖς ἐλθών· αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ καὶ τὸ κατα-
γώγιον τῶν ληστῶν μηνύσας. παραλαβὼν οὖν τὴν παρ-
θένον καὶ καθίσας ἐπ' ἐμὲ οὕτως ἦγεν οἰκαδε. οἱ δὲ κω-
μῆται ὡς εἶδον ἡμᾶς ἔτι πόρρωθεν, ἐγνωσαν εὐτυχοῦντας,
εὐαγγέλιον αὐτοῖς ἐμοῦ προσογκησαμένου, καὶ προσδρα-
μόντες ἡσπάζοντο καὶ ἦγον ἔσω. 27. ἡ δὲ παρθένος πολὺν
λόγον εἶχεν ἐμοῦ δίκαιον ποιοῦσα τοῦ συναιχμαλώτου
συναποδράσαντος καὶ τὸν κοινὸν αὐτῇ ἐκείνον θάνατον 596
συγκινδυνεύσαντος. καὶ μοι παρὰ τῆς κεκτημένης ἄρι-
στον παρέκειτο μέδιμνος κριθῶν καὶ χόρτος ὅσος καὶ κα-
μήλω ἱκανός. ἐγὼ δὲ τότε μάλιστα κατηρώμην τὴν Πα-
λαίστραν ὡς ὄνον με καὶ οὐ κύνα τῇ τέχνῃ μεταδεῖσαν·
ἐώρων γὰρ τοὺς κύνας εἰς τοῦπτανεῖον παρεισιόντας καὶ
λαφύσσοντας πολλὰ καὶ ὅσα ἐν γάμοις πλουσίων νυμ-
φίων. ἡμέραις δὲ ὕστερον μετὰ τὸν γάμον οὐ πολλὰς
ἐπειδὴ χάριν μοι ἡ δέσποινα ἔφη ἔχειν παρὰ τῷ πατρὶ
καὶ ἀμείψασθαι με ἀμοιβῇ τῇ δικαίᾳ θέλειν, ὁ πατὴρ ἐκέ-
λευσεν ἐλεύθερον ἀφιέναι ὑπαίθριον καὶ σὺν ταῖς ἀγε-
λαίαις ἵπποις νέμεσθαι· καὶ γὰρ ὡς ἐλεύθερος, ἔφη, ζή-
σεται ἐν ἡδονῇ καὶ ταῖς ἵπποις ἐπιβήσεται. καὶ αὕτη δι-
καιοτάτη ἀμοιβῇ ἐδόκει τότε, εἰ ἦν τὰ πράγματα ἐν ὄνῳ
δικαστῇ. καλέσας οὖν τῶν ἱποφορβῶν τινα τούτῳ με

παραδίδωσιν, ἐγὼ δὲ ἔχαιρον ὥς οὐκέτι ἀχθοφορήσω.
 ἐπεὶ δὲ ἤκομεν ἐς τὸν ἀγρόν, ταῖς ἵπποις με ὁ νομεὺς
 συνέμιξε καὶ ἤγεν ἡμᾶς τὴν ἀγέλην εἰς νομόν. 28. ἐχρῆν
 δὲ ἄρα κἀνταῦθα ὥσπερ Κανθαύλῃ κάμοι γενέσθαι· ὁ
 γὰρ ἐπιστάτης τῶν ἵππων τῇ αὐτοῦ γυναικὶ Μεγαπόλῃ
 597 ἔνδον με κατέλιπεν· ἡ δὲ τῇ μύλῃ με ὑπεξεύγνυσεν, ὥστε
 ἀλεῖν αὐτῇ καὶ πυρούς καὶ κριθὰς ὄλας. καὶ τοῦτο μὲν
 ἦν μέτριον κακὸν εὐχαρίστω ὄντι ἀλεῖν τοῖς ἑαυτοῦ ἐπι-
 στάταις· ἡ δὲ βελτίστη καὶ παρὰ τῶν ἄλλων τῶν ἐν ἐκεί-
 νοις τοῖς ἀγροῖς — πολλοὶ δὲ πάνυ ἦσαν — ἄλευρα τὸν
 μισθὸν αἰτοῦσα ἐξεμίσθου τὸν ἐμὸν ἄθλιον τράχηλον,
 καὶ τὰς μὲν κριθὰς τοῦμόν ἄριστον φρύγνουσα κάμοι ὥστε
 ἀλεῖν ἐπιβάλλουσα, μάζας ὄλας ποιοῦσα κατέπινεν· ἐμοὶ
 δὲ πίτυρα τὸ ἄριστον ἦν. εἰ δὲ ποτε καὶ συνελάσειέ με
 ταῖς ἵπποις ὁ νομεὺς, παιόμενός τε καὶ δακνόμενος ὑπὸ
 τῶν ἀρσένων ἀπωλλύμην· αἶψά γάρ με μοιχὸν ὑποπτεῦον-
 τες εἶναι τῶν ἵππων τῶν αὐτῶν γυναικῶν ἐδίωκον ἀμ-
 φοτέροις εἰς ἐμὲ ὑπολακτίζοντες, ὥστε φέρειν οὐκ ἡδυ-
 νάμην ζηλοτυπίαν ἱππικήν. λεπτός οὖν καὶ ἄμορφος ἐν
 οὐ πολλῷ χρόνῳ ἐγενόμην, οὔτε ἔνδον εὐφραινόμενος
 πρὸς τῇ μύλῃ οὔτε ὑπαίθριος νεμόμενος, ὑπὸ τῶν συν-
 νόμων πολεμούμενος. 29. καὶ μὴν καὶ τὰ πολλὰ εἰς τὸ
 ὄρος ἄνω ἐπεμπόμην καὶ ξύλα τοῖς ὤμοις ἐκόμιζον. τοῦτο
 δὲ ἦν τὸ κεφάλαιον τῶν ἐμῶν κακῶν· πρῶτον μὲν ὑψη-
 λὸν ὄρος ἀναβαίνειν ἔδει, ὀρθὴν δεινῶς ὁδόν, εἶτα καὶ
 598 ἀννυπόδητος ὄρει ἐν λιθίνῳ. καὶ μοι συνεξέπεμπον ὀνη-
 λάτην, παιδάσιον ἐκάθιστον. τοῦτό με καινῶς ἐκάστοτε

φαντι ἐνεργεῖν· καὶ ἄνωθεν ἢ κατάβασις ὄξεα ἦν· ὁ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐπαιεν. εἰ δέ μοι περιπίπτον ἴδοι τὸ φορτίον καὶ τίς τὸ ἕτερον ἐπικλῖνον, δέον τῶν ξύλων ἀφαιρεῖν καὶ τῷ κουφοτέρῳ προσβάλλειν καὶ τὸ ἴσον ποιεῖν, τοῦτο μὲν οὐδέποτε εἰργάσατο, λίθους δὲ μεγάλους ἐκ τοῦ ὄρους ἀναιρούμενος εἰς τὸ κουφότερον καὶ ἄνω νεῦον τοῦ φορτίου προσετίθει· καὶ κατῆγειν ἄθλιος τοῖς ξύλοις ὁμοῦ καὶ λίθους ἀχρεῖους περιφέρειν. καὶ ποταμὸς ἦν ἁέναιος 599 ἐν τῇ ὁδῷ· ὁ δὲ τῶν ὑποδημάτων φειδόμενος ὀπίσω τῶν ξύλων ἐπ' ἐμοὶ καθίζων ἐπέρα τὸν ποταμόν. 30. εἰ δέ ποτε οἷα κάμνων καὶ ἀχθοφορῶν καταπέσοιμι, τότε δὴ τότε τὸ δεινὸν ἀφόρητον ἦν· οὐ γὰρ ἦν καταβάντος τὴν χειρὰ μοι ἐπιδοῦναι κάμῃ χαμόθεν ἐπεγείρειν καὶ τοῦ φορτίου ἀφελεῖν, ἂν ποτε καὶ δέοι. ὁ δὲ οὔτε κατῆλθεν οὔτε χειρὰ μοι ἐπέδωκεν, ἀλλ' ἄνωθεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ὠτῶν ἀρξάμενος συνέκοπτε με τῷ ξύλῳ, ἕως ἐπεγείρωσί με αἱ πληγαί. καὶ μὴν καὶ ἄλλο κακὸν εἰς ἐμὲ ἀφόρητον ἐπαίξε· συνενεγκὼν ἀκανθῶν ὀξυτάτων φορτίον καὶ τοῦτο δεσμῷ περισφίγξας ἀπεκρέμα ὀπισθεν ἐκ τῆς οὐρᾶς, αἱ δὲ οἷον εἰκὸς ἀπιόντος τὴν ὁδὸν ἀποκρεμάμεναι προσέπιπτόν μοι καὶ πάντα μοι τὰ ὀπισθεν νύττουσαι ἐτίτρωσκον· καὶ ἦν μοι τὸ ἀμύνειν ἀδύνατον, 600 τῶν τιτρωσκόντων αἰεὶ μοι ἐπομένων κάμου ἡρτημένων. εἰ μὲν γὰρ ἀτρέμα προῖομι φυλαττόμενος τῶν ἀκανθῶν τὴν προσβολὴν, ὑπὸ τῶν ξύλων ἀπαλλύμην, εἰ δὲ φεύγοιμι τὸ ξύλον, τότε ἤδη τὸ δεινὸν ὀπισθεν ὀξὺ προσέπιπτε. καὶ ὅλως ἔργον ἦν τῷ ὀνηλάτῃ τῷ ἐμῷ ἀποκτενεῖν με. 31. ἐπεὶ δέ ποτε ἅπαξ κακὰ πασχων πολλὰ οὐκέτι φέρων πρὸς αὐτὸν λάξ ἐκίνησα, εἶχεν αἰεὶ τοῦτο τὸ λάξ ἐν μνήμῃ. καὶ ποτε κελεύεται στυππεῖον ἐξ ἑτέρου χωρίου εἰς ἕτερον χωρίον μετενεγκεῖν· κομίσας οὖν με καὶ τὸ στυππεῖον τὸ πολὺ συνενεγκὼν κατέδησεν ἐπ' ἐμὲ καὶ

δεσμῷ ἀργαλέῳ εὖ μάλα προσέδησέ με τῷ φορτίῳ κακὸν
 ἐμοὶ μέγα τυρεύων. ἐπεὶ δὲ προλεῖναι λοιπὸν ἔδει, ἐκ τῆς
 ἐστίας κλέψας θαλὸν ἔτι θερμόν, ἐπειδὴ πόρρω τῆς αὐ-
 λῆς ἐγενόμεθα, τὸν θαλὸν ἐνέκρυψεν εἰς τὸ στυππεῖον.
 τὸ δὲ — τί γὰρ ἄλλο ἐδύνατο; — εὐθύς ἀνάπτεται, καὶ
 λοιπὸν οὐδὲν ἔφερον ἄλλο ἢ πῦρ ἄπλετον. μαθὼν οὖν
 ὡς αὐτίκα ὀπτήσομαι, ἐν τῇ ὁδῷ τέλματι βαθεῖ ἐντυχῶν
 ῥίπτω ἑμαυτὸν τοῦ τέλματος εἰς τὸ ὑγρότατον· εἶτα ἐκύ-
 λιον ἐνταυῦθα τὸ στυππεῖον καὶ δινωὼν καὶ στρέφω ἐμαν-
 τὸν τῷ πηλῷ κατέσβεσα τὸ θερμὸν ἐκεῖνο καὶ πικρὸν ἐμοὶ
 φορτίον, καὶ οὕτω λοιπὸν ἀκινδυνότερον ἐβάδιζον τῆς
 601 ὁδοῦ τὸ ἐπίλοιπον. οὐδὲ γὰρ ἔτι με ἀνάσαι τῷ παιδί δυ-
 νατὸν ἦν τοῦ στυππείου πηλῷ ὑγρῷ πεφυρμένου. καὶ
 τοῦτο γὰρ ὁ τολμηρὸς παῖς ἔλθων ἐμοῦ κατεψεύσατο, εἰ-
 πὼν ὡς παριὼν ἐκὼν ἑαυτὸν ἐνσεῖσαιμὶ τῇ ἐστίᾳ. καὶ
 τότε μὲν ἐκ τοῦ στυππείου μηδὲ ἐλπίζων ὑπεξῆλθον.
 32. ἀλλ' ἕτερον ὁ ἀκάθαρτος παῖς ἐξεῦρεν ἐπ' ἐμὲ μακρῷ
 κίκιον· κομίσας γὰρ με εἰς τὸ ὄρος καὶ μοι φορτίον ἄδρὸν
 ἐπιθείς ἐκ τῶν ξύλων, τοῦτο μὲν πιπράσκει γεωργῷ πλη-
 σίον οἰκοῦντι, ἐμὲ δὲ γυμνὸν καὶ ἄξυλον κομίσας οἰκαδε
 καταψεύδεται μοι πρὸς τὸν αὐτοῦ δεσπότην ἔργον ἀνό-
 σιον· Τοῦτον, δέσποτα, τὸν ὄνον οὐκ οἶδ' ὅ τι βόσκο-
 μεν δεινῶς ἀργὸν ὄντα καὶ βραδύν. ἀλλὰ μὴν νῦν ἐπιτη-
 δεύει καὶ ἄλλο ἔργον· ἐπ' αὐτὴν γυναῖκα ἢ παρθένον καλὴν
 καὶ ὥραϊαν ἰδὴ ἢ παιδα, ἀπολακτίσας ἵεται ὁρόμῳ ἐπ'
 αὐτούς, ὡς εἰ τις ἐρᾷ ἄνθρωπος ἄρρην ἐπὶ ἐρωμένῃ γυ-
 ναικὶ κινούμενος, καὶ δάνκει ἐν φιλήματος σχήματι καὶ
 πλησιάζειν βιάζεται, ἐκ δὲ τούτου σοι δίκας καὶ πράγματα
 παρέξει, πάντων ὑβριζομένων, πάντων ἀνατρεπομένων.
 καὶ γὰρ νῦν ξύλα κομίζων γυναῖκα εἰς ἀγρὸν ἀπιούσαν
 ἰδὼν τὰ μὲν ξύλα πάντα χαμαὶ ἐσκόρπισεν ἀποσεισάμενος,
 602 τὴν δὲ γυναῖκα εἰς τὴν ὁδὸν ἀνατρέψας γαμεῖν ἐβούλετο,

ἕως ἄλλος ἄλλοθεν ἐκδραμόντες ἡμύναμεν τῇ γυναικὶ ἐς
 τὸ μὴ διασπασθῆναι ὑπὸ τοῦ καλοῦ τούτου ἔραστοῦ.
 33. ὁ δὲ ταῦτα πνυθόμενος, Ἄλλ' εἰ μήτε βαδίζειν, ἔφη,
 ἐθέλει μήτε φορηγεῖν καὶ ἔρωτας ἀνθρωπίνους ἐρᾷ ἐπὶ
 γυναικάς καὶ παῖδας οἰστρούμενος, ἀποσφάζατε αὐτόν,
 καὶ τὰ μὲν ἐγκατα τοῖς κυσὶ δότε, τὰ δὲ κρέα τοῖς ἐργά-
 ταις φυλάξατε· καὶ ἦν ἐρηται, πῶς οὗτος ἀπέθανε, λυ-
 κόν τοῦτο καταψεύσασθε. ὁ μὲν οὖν ἀκάθαρτος παῖς ὁ
 ἐμὸς ὑνηλάτης ἔχαιρε καὶ με ἀντίκα ἤθελεν ἀποσφάττειν.
 ἀλλ' ἔτυχε γάρ τις παρῶν τότε τῶν ρειτύων ρεωργῶν·
 οὗτος ἐρρύσατό με ἐκ τοῦ θανάτου δεινὰ ἐπ' ἐμοὶ βου-
 λευσάμενος. Μηδαμῶς, ἔφη, ἀποσφάξῃς ὄνον καὶ ἄλειν
 καὶ ἀχθοφορεῖν δυνάμενον· καὶ οὐ μέγα. ἐπειδὴ γὰρ εἰς
 ἀνθρώπους ἐρῶ καὶ οἰστρον φέρεται, λαβὼν αὐτόν ἐκτεμε-
 τῆς γὰρ ἐπαφροδίτου ταύτης ὀρμῆς ἀφαιρεθεὶς ἡμερῶς
 τε εὐθύς καὶ πῶν ἔσται καὶ οἶσει φορτίον μέγα οὐδὲν
 ἀχτόμενος. εἰ δὲ αὐτὸς ἀπείρως ἔχεις ταύτης τῆς λατρείας,
 ἀφίξομαι θεῦρο μεταξὺ τριῶν ἢ τεττάρων ἡμερῶν καὶ σοι
 τοῦτον σωφρονέστερον προβατίου παρέξω τῇ τομῇ. οἱ
 μὲν οὖν ἐνδον ἅπαντες ἐπήνουν τὸν σύμβουλον, ὥς εἴ
 λέγει, ἐγὼ δὲ ἤδη ἐδάκρουν ὥς ἀπολέσω ἀντίκα τὸν ἐν
 τῷ ὄντι ἄνδρα καὶ ξῆν οὐκέτι ἐθέλειν ἔφη, εἰ γενοίμην
 εὐνοῦχος· ὥστε καὶ ὅλως ἀποσιτηῆσαι τοῦ λοιποῦ ἐγνώ-
 κειν ἢ ὄψαι ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνθα ἐκπεσὼν θανάτῳ 603
 οἰκτίστῳ ὁλόκληρος ἔτι καὶ ἀκέραιος νεκρὸς τεθνήξομαι.
 34. ἐπεὶ δὲ ἦν νύξ βαθεῖα, ἄγγελός τις ἀπὸ τῆς κώμης
 ἦκεν εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ τὴν ἐπαυλιν, ταύτην λέγων τὴν
 νεόνυμφον κόρην τὴν ὑπὸ τοῖς λησταῖς γενομένην καὶ
 τὸν ταύτης νυμφίον, περὶ δαίλην ὄψιαν ἀμφοτέρους αὐ-
 τοὺς ἐν τῷ αἰγιαλῷ περιπατοῦντας, ἐπιπολάσασαν ἄφνω
 τὴν θάλασσαν ἀρπάξαι αὐτοὺς καὶ ἀφανεῖς ποιῆσαι, καὶ
 τέλος αὐτοῖς τοῦτο τῆς συμφορᾶς καὶ θανάτου γενέσθαι.

οἱ δὲ οἷα δὴ κεκενωμένης τῆς οἰκίας νέων δεσποτῶν ἐγνωσαν μηκέτι μένειν ἐν τῇ δουλείᾳ, ἀλλὰ πάντα διαρπάσαντες τὰ ἐνδον φυγῇ ἐσώζοντο. ὁ δὲ νομεὺς τῶν ἵππων καὶ με παραλαβὼν καὶ πάνθ' ὅσα δυνατός συλλαβὼν ἐπικατέδησέ μοι καὶ ταῖς ἵπποις ****. ἐγὼ δὲ ἡχθόμην μὲν φέρων φορτίον ὄνου ἀληθινοῦ, ἀλλ' οὖν ἄσμενος τὸ ἐμπόδιον τοῦτο τῆς ἐμῆς ἐδεξάμην ἐκτομῆς. καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐλθόντες ὁδὸν ἀργαλέαν καὶ τριῶν ἄλλων ἡμερῶν τὴν ὁδὸν ἀνύσαντες ἐρχόμεθα ἐς πόλιν τῆς Μακεδονίας Βέροιαν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον. 35. ἐνταῦθα ἐγνωσαν οἱ ἄγοντες ἡμᾶς ἰδρῦσαι καὶ ἑαυτούς. καὶ τότε δὴ πρῶσις ἦν ἡμῶν τῶν κτηνῶν καὶ κῆρυξ εὐφημος ἐν ἀγορᾷ μέσῃ ἐστὼς ἐκήρυττεν. οἱ δὲ προσιόντες ἰδεῖν ἤθελον τὰ στόματα ἡμῶν ἀνοίγοντες καὶ τὴν ἡλικίαν ἐν τοῖς ὁδοῦσιν ἐκάστου ἐβλεπον, καὶ τοὺς μὲν ὠνήσαντο ἄλλος ἄλλον, ἐμὲ δὲ ὕστατον ὑπολελειμμένον ὁ κῆρυξ ἐκέλευεν 604 αὐτίς ἐπανάγειν ἐς οἶκον. Ὁρᾷς, ἔφη, οὗτος μόνος οὐχ εὗρηκε κύριον. ἡ δὲ πολλὰ πολλάκις δινουμένη καὶ μεταπίπτουσα Νέμεσις ἤγαγε καὶ μοι τὸν δεσπότην, οἷον οὐκ ἂν εὐξαίμην· κίναϊδος γὰρ καὶ γέρον ἦν τούτων εἰς τῶν τὴν θεὸν τὴν Συρίαν εἰς τὰς κόμας καὶ τοὺς ἀγροὺς περιφερόντων καὶ τὴν θεὸν ἐπαιτεῖν ἀναγκαζόντων. τούτῳ πιπράσκομαι πολλῆς πάνυ τιμῆς, τριάκοντα δραχμῶν· καὶ στένων ἤδη τῷ δεσπότη εἰπόμην ἄγοντι. 36. ἐπεὶ δὲ ἤκομεν ἐνθα ᾤκει Φίληβος — τοῦτο γὰρ εἶχεν ὄνομα ὁ ὠνησάμενός με — μέγα εὐθύς πρὸ τῆς θύρας ἀνέκραγεν, Ὡ κοράσια, δοῦλον ὑμῖν ἐώνημαι καλὸν καὶ ἄδρὸν καὶ Καππαδόκην τὸ γένος. ἦσαν δὲ τὰ κοράσια ταῦτα ὄχλος κιναιδῶν συνεργῶν τοῦ Φιλήβου, καὶ πάντες πρὸς τὴν βοήν ἀνεκρότησαν· ᾤοντο γὰρ ἀληθῶς ἀνθρώπου εἶναι τὸν ἐωνημένον. ὥς δὲ εἶδον ὄνον ὄντα τὸν δοῦλον, ἤδη ταῦτα ἐς τὸν Φιλήβου ἐσκαπτον, Τοῦτον οὐ δοῦλον, ἀλλὰ

νυμφίου σαυτῇ πόθεν ἄγεις λαβοῦσα; ὄναιο δὲ τούτων 605
 τῶν καλῶν γάμων καὶ τέκοις ταχέως ἡμῖν πώλους τοιού-
 τους. 37. καὶ οἱ μὲν ἐρέλων. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ συνειτάττοντο
 ἐπ' ἔργον, ὥσπερ αὐτοὶ ἔλεγον, καὶ τὴν θεὸν ἐνσκευα-
 σάμενοι ἑμοὶ ἐπέδθηκαν. εἶτα ἐκ τῆς πόλεως ἐξηλαύνομεν
 καὶ τὴν χώραν περιήειμεν. ἐπὰν δ' εἰς κώμην τινὰ εἰσέλ-
 θοιμεν, ἐγὼ μὲν ὁ θεοφόρητος Ἰσταμην, ὁ δὲ ἀνλητῆς
 ἐφύσα ὁμιλος ἐνθεον, οἱ δὲ τὰς μίτρας ἀπορρίψαντες τὴν
 κεφαλὴν κάτωθεν ἐκ τοῦ αὐχένος ἐλίσσοντες τοῖς ξίφε-
 σιν ἐτέμνοντο τοὺς πῆχεις καὶ τὴν γλῶτταν τῶν ὀδόντων
 ὑπερβάλλων ἕκαστος ἔτεμνε καὶ ταύτην, ὥστε ἐν ἀκαρεῖ
 πάντα πεπληῆσθαι μαλακοῦ αἵματος. ἐγὼ δὲ ταῦτα ὁρῶν
 τὰ πρῶτα ἔτρεμον ἐστώς, μή ποτε χρεῖα τῇ θεῷ καὶ ὀνειῶν
 αἵματος γένοιτο. ἐπειδὴν δὲ κατακόψειαν οὕτως ἑαυτούς,
 ἐκ τῶν περιεστηκότων θεατῶν συνέλεγον ὀβολοὺς καὶ
 δραχμάς· ἄλλος ἰσχάδας καὶ τυροὺς καὶ οἶνου κάδον ἐπέ- 606
 δωκε καὶ πυροῦ μέδιμνον καὶ κριθῶν τῷ ὄνῳ. οἱ δὲ ἐκ
 τούτων ἐτρέφοντο καὶ τὴν ἐπ' ἑμοὶ κομιζομένην θεὸν
 ἐθεράπευον. 38. καὶ ποτε εἰς κώμην τινὰ αὐτῶν εἰσβα-
 λόντων ἡμῶν νεανίσκον τῶν κωμητῶν μέγαν ἀγρεῦσαν-
 τες εἰσάγουσιν εἰσω ἐνθα καταλύοντες ἔτυχον. ἔπειτα
 ἔπασχον ἐκ τοῦ κωμήτου ὅσα συνήθη καὶ φίλια τοιού-
 τοις ἀνοσίοις κιναίδοις ἦν. ἐγὼ δὲ ὑπεραλγῆσας ἐπὶ τῇ
 ἑμαντοῦ μεταβολῇ, Καὶ μέχρι νῦν ἀνέχομαι κακῶν, ἀνα-
 βοῆσαι, ὦ Ζεῦ σκέτλιε, ἡθέλησα, ἀλλ' ἡ μὲν φωνὴ οὐκ
 ἀνέβη μοι ἡ ἐμή, ἀλλ' ἡ τοῦ ὄνου ἐκ τοῦ φάρυγγος, καὶ
 μέγα ὠγκησάμην. τῶν δὲ κωμητῶν τινες ἔτυχον τότε ὄνον
 ἀπολωλεκότες, καὶ τὸν ἀπολωλότα ζητοῦντες ἀκούσαντές
 μου μέγα ἀναβοήσαντος παρέρχονται εἰσω οὐδὲν οὐδὲν
 εἰπόντες ὡς ἐμοῦ τοῦ ἐκείνων ὄντος, καὶ καταλαμβάνουσι
 τοὺς κιναίδους ἄρρητα ἐνδον ἐργαζομένους· καὶ γέλως
 ἐκ τῶν ἐπιδελθόντων πολὺς γίνεται. ἔξω ἐκδραμόντες

ὅλη τῇ κόμῃ τῷ λόγῳ διέδωκαν τῶν ἱερέων τὴν ἀσελ-
 γειαν. οἱ δὲ αἰδούμενοι δεινῶς ταῦτα ἐληλεγκμένα τῆς
 ἐπιούσης νυκτὸς ἐνθεν ἐξήλασαν, καὶ ἐπειδὴ ἐγένοντο ἐν
 τῇ ἐρήμῳ τῆς ὁδοῦ ἐκαλέπαινον καὶ ὠρρίζοντο ἐμοὶ τῷ
 μηνύσαντι τὰ ἐκείνων μυστήρια. καὶ τοῦτο μὲν ἀνεκτὸν
 τὸ δεινὸν ἦν, κακῶς τῷ λόγῳ ἀκούειν, ἀλλὰ τὰ μετὰ
 τοῦτο οὐκέτ' ἀνεκτά· τὴν γὰρ θεὸν ἀφελόντες μου καὶ
 χαμαὶ καταθέμενοι καὶ τὰ στρώματά μου πάντα περι-
 σπάσαντες γυμνὸν ἤδη προσδέουσί με δένδρῳ μεγάλῳ,
 εἴτα ἐκείνῃ τῇ ἐκ τῶν ἀστραγάλων μάστιγι παίοντες ὀλί-
 γον ἐδέησαν ἀποκτεῖναι, κελεύοντές με τοῦ λοιποῦ ἄφω-
 607 ρον εἶναι θεοφόρητον. καὶ μὴν καὶ ἀποσφάξαι μετὰ τὰς
 μάστιγας ἐβουλεύσαντο ὥς ἐς ὕβριν αὐτοὺς βαλόντα πολ-
 λὴν καὶ τῆς κόμης οὐκ ἐργασαμένους ἐκβαλόντα· ἀλλ'
 ὥστε με μὴ ἀποκτεῖναι, δεινῶς αὐτοὺς ἡ θεὸς ἐδυσώπησε
 χαμαὶ καθημένη καὶ οὐκ ἔχουσα ὅπως ὀδεύοι. 39. ἐντεῦ-
 θεν οὖν μετὰ τὰς μάστιγας λαβὼν τὴν θέσποιναν ἐβάδι-
 ζον καὶ πρὸς ἐσπέραν ἤδη καταλύομεν εἰς ἀγρὸν πλου-
 τοῦντος ἀνθρώπου· καὶ ἦν οὗτος ἐνδον καὶ τὴν θεὸν
 μάλα ἄσμενος τῇ οἰκίᾳ ὑπεδέξατο καὶ θυσίας αὐτῇ προσή-
 γαγεν. ἐνθάδε οἶδα μέγαν κίνδυνον αὐτὸς ὑποστάς·
 τῶν φίλων γάρ τις τῷ δεσπότῃ τῶν ἀγρῶν ἐπεμψε δῶ-
 ρον ὄνου ἀγρίου μηρόν· τοῦτον ὁ μάγειρος σκευάσαι
 λαβὼν ὀρεθυμία ἀπώλεσε, κυνῶν πολλῶν λαθραίως εἰσω
 παρελθόντων· ὃς θεδιῶς πληγὰς πολλὰς καὶ βάσανον ἐκ
 τῆς ἀπωλείας τοῦ μηροῦ ἐγνώ κρεμάσαι ἑαυτὸν ἐκ τοῦ
 τραχήλου. ἡ δὲ γυνὴ ἡ τούτου, κακὸν ἐξαίσιον ἐμόν,
 Ἀλλὰ μῆτε ἀπόθνησκε, εἶπεν, ὦ φίλτατε, μῆτε ἀθυμία
 τοιαύτη θῶς σεαυτὸν· πειθόμενος γάρ μοι πράξεις εὖ
 πάντα. τῶν κινάδων τὸν ὄνον λαβὼν ἔξω εἰς ἐρημοὶ
 χωρίον κᾶπειτα σφάξας αὐτὸν τὸ μέρος μὲν ἐκεῖνο τὸν
 μηρόν ἀποτεμὼν κόμιζε δεῦρο καὶ κατασκευάσας τῷ

δεσπότη ἀπόδος καὶ τὸ ἄλλο τοῦ ὄνου κάτω που ἐς κρη-
 νὸν ἄφες· δόξει γὰρ ἀποδρᾶς οἴχεσθαι ποι καὶ εἶναι ἀφα-
 νής. ὅρᾳς δὲ ὡς ἔστιν εὐσαρκος καὶ τοῦ ἀγρίου ἐκείνου
 πάντα ἀμείνων; ὁ δὲ μάγειρος τῆς γυναικὸς ἐπαινέσας
 τὸ βούλευμα, Ἄριστα, ἔφη, σοι, γύναι, ταῦτα, καὶ τούτῳ
 μόνῳ τῷ ἔργῳ τὰς μάστιγας φυγεῖν ἔχω, καὶ τοῦτό μοι
 ἤδη πεπράξεται. ὁ μὲν οὖν ἀνόσιος οὗτος οὐμὸς μάγει- 608
 ρος ἐμοῦ πλησίον ἐστὼς τῇ γυναικὶ ταῦτα συνεβουλεύετο.
 40. ἐγὼ δὲ τὸ μέλλον ἤδη προορώμενος κράτιστον ἔργων
 τὸ σῶζειν ἑμαυτὸν ἐκ τῆς κοπίδος καὶ ῥήξας τὸν ἱμάντα,
 ᾧ διηγόμην, καὶ ἀνασκιρτήσας ἵεμαι δρόμῳ εἰσω ἐνθα
 ἐδείπνουσι οἱ κίναιδοι σὺν τῷ δεσπότη τῶν ἀγρῶν. ἐν-
 ταῦθα εἰσδραμῶν ἀνατρέπω πάντα τῷ σκιρτήματι καὶ
 λυχνίαν καὶ τραπέζας· καὶ γὰρ μὲν ᾧμην κομψόν τι τοῦτο
 πρὸς σωτηρίαν ἐμὴν εὐρηκέναι, καὶ τὸν δεσπότην τῶν
 ἀγρῶν κελεύειν εὐθέως ὡς ἀγέρωχον ὄνον ἐμὲ κατακλει-
 σθέντα ποι φυλάττεσθαι ἀσφαλῶς· ἀλλὰ με τοῦτο τὸ
 κομψόν εἰς ἔσχατον ἤνεγκε κινδύνου. λυττᾶν δόξαντές
 με ξίφῃ πολλὰ ἤδη καὶ λόγχας ἐπ' ἐμὲ ἐσπάσαντο καὶ ξύλα
 μακρά, καὶ εἶχον οὕτως ὥστε ἀποκτενεῖν με. ἐγὼ δὲ ὄρων
 τοῦ θεινοῦ τὸ μέγεθος δρόμῳ εἰσω παρέρχομαι ἐνθα οἱ
 ἐμοὶ δεσπόται κοιμηθήσεσθαι ἐμελλον. οἱ δὲ θεασάμενοι
 τοῦτο συγκλείουσι τὰς θύρας εὐ μάλα ἔξωθεν. 41. ἐπειδὴ
 δὲ ἤδη ὄρθρος ἦν, ἀράμενος τὴν θεὸν αὐθις ἀπῆειν ἅμα
 τοῖς ἀγύρταις καὶ ἀφικόμεθα εἰς κώμην ἄλλην μεγάλην
 καὶ πολυάνθρωπον, ἐν ᾗ καὶ καινότερόν τι ἑτερατεύ- 609
 σαντο, τὴν θεὸν μὴ μείναι ἐν ἀνθρώπου οἰκίᾳ, τῆς δὲ
 παρ' ἐκείνοις μάλιστα τιμωμένης ἐπιχωρίου δαίμονος τὸν
 ναὸν οἰκῆσαι. οἱ δὲ καὶ μάλα ἄσμενοι τὴν ξένην θεὸν
 ὑπεδέξαντο τῇ σφῶν αὐτῶν θεῶ συνοικίσαντες, ἡμῶν δὲ
 οἰκίαν ἀπέδειξαν ἀνθρώπων πενήτων. ἐνταῦθα συχρᾶς
 ἡμέρας οἱ δεσπόται διατρίψαντες ἀπιέναι ἤθελον εἰς τὴν

πλησίον πόλιν καὶ τὴν θεὸν ἀπήτουν τοὺς ἐπιχωρίους, καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ τέμενος παρελθόντες ἐκομίζον αὐτὴν καὶ θέντες ἐπ' ἐμοὶ ἤλαυνον ἕξω. ἔτυχον δὲ οἱ δυσσεβεῖς εἰς τὸ τέμενος ἐκείνῳ παρελθόντες ἀνάθημα φιάλην χρυσὴν κλέψαντες, ἣν ὑπὸ τῇ θεῷ ἔφερον· οἱ δὲ κωμῆται αἰσθόμενοι τοῦτο εὐθὺς ἐδίωκον, εἴτα ὡς πλησίον ἐγένοντο, καταπηδήσαντες ἀπὸ τῶν ἵππων εἶχοντο αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ δυσσεβεῖς καὶ ἱεροσύλους ἐκάλουν καὶ ἀπήτουν τὸ κλαπὲν ἀνάθημα, καὶ ἐρευνῶντες πάντα εὗρον αὐτὸ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς θεοῦ. δῆσαντες οὖν τοὺς γυνίαις ἤγον ὀπίσω καὶ τοὺς μὲν εἰς τὴν εἰρκτὴν ἐμβάλλουσι, τὴν δὲ θεὸν τὴν ἐπ' ἐμοὶ κομιζομένην ἀράμενοι ναφ' ἄλλῳ ἔδωκαν, τὸ δὲ χρυσίον τῇ πολίτιδι θεῷ πάλιν ἀπέδωκαν.

- 610 42. τῇ δὲ ὑστεραία τὰ τε σκευὴ καὶ μετὰ πειράσκειν ἐγνωσαν, καὶ ἀπέδοντό με ξένῳ ἀνθρώπῳ τὴν πλησίον κώμην οἰκοῦντι, τέχνην ἔχοντι ἄρτους πέττειν· οὗτός με παραλαβὼν καὶ πυρῶν μεδίμνους δέκα ὠνησάμενος, ἐπιθείς μοι τὸν πυρὸν οἰκαδὲ ἤλαυνεν ὡς εαυτὸν ὁδὸν ἀργαλέαν· ὡς δὲ ἤκομεν, εἰσάγει με εἰς τὸν μυλῶνα, καὶ ὁρῶ πολὺ πληθὺς ἔνδον ὁμοδοῦλων κτηνῶν, καὶ μύλαι πολλαὶ ἦσαν, καὶ πᾶσαι τούτοις ἐστρέφοντο, καὶ πάντα ἐκείνα μεστὰ ἦν ἀλεύρων. καὶ τότε μὲν με οἶα ξένον δοῦλον καὶ φορτίον βαρύτερον ἀράμενον καὶ ὁδὸν ἀργαλέαν ἀφιγμένον ἀναπαύεσθαι ἔνδον ἀφῆκαν, τῇ δὲ ὑστεραία ὁθόνη τὰ ὄμματά μου σκεπάσαντες ὑποξενγνύουσί με τῇ κώπῃ τῆς μύλης, εἴτα ἤλαυνον. ἐγὼ δὲ ἠπιστάμην ὅπως χρὴ ἀλεῖν πολλάκις παθῶν, προσεποιούμην δὲ ἀγνοεῖν· ἀλλὰ μάτην ἤλπισα. λαβόντες γάρ πολλοὶ τῶν ἔνδον βακτηρίας περιόστανται με καὶ μὴ προσδοκήσαντα, ὡς οὐχ ὁρῶντα, παίουσιν ἀθρόα τῇ χειρὶ, ὥστε με ὑπὸ τῆς πληγῆς ὥσπερ στρόμβον ἐξαπίνης στρέφεσθαι· καὶ πείρα ἔμαθον ὅτι χρὴ τὸν δοῦλον εἰς τὸ τὰ δέοντα ποιεῖν μὴ περιμένειν τὴν

χεῖρα τοῦ δεσπότου. 43. λεπτός οὖν πάνυ γίγνομαι καὶ
 ἀσθενὴς τῷ σώματι, ὥστε ἐγνώ με ὁ δεσπότης πωλῆσαι,
 καὶ ἀποδίδοται με ἀνθρώπῳ κηπουρῷ τὴν τέχνην· οὗτος
 γὰρ εἶχε κῆπον λαβὼν γεωργεῖν. καὶ τοῦτο εἰχομεν ἔρ- 611
 γον· ὁ δεσπότης ἐβόηεν ἐπιθίεις μοι τὰ λάχανα ἐκόμιξεν
 εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ παραδούς τοῖς ταῦτα πιπράσκουσιν
 ἡγέ με πάλιν εἰς τὸν κῆπον. εἰτα ἐκεῖνος μὲν καὶ ἐσκαπτε
 καὶ ἐφύτευε καὶ τὸ ὕδωρ τῷ φυτῷ ἐπήγυνε, ἐγὼ δὲ ἐν
 τούτῳ εἰστήκειν ἀργός. ἦν δέ μοι δεινὸς ἀλγεινὸς ὁ τότε
 βίος· πρωῶτον μὲν ἐπεὶ χειμῶν ἤδη ἦν κακείνος οὐδὲ αὐτῷ
 στρωῶμα εἶχεν ἀγοράσαι οὐχ ὅπως ἐμοί, καὶ ἀνυπόδητος
 πηλὸν ὑγρὸν καὶ πάγον σκληρὸν καὶ ὀξύν ἐπάτου, καὶ
 φραγὲν τοῦτο μόνον ἀμφοτέροις ἦν θριδάκας πικρὰς καὶ
 σκληρὰς. 44. καὶ ποτε ἐξιόντων ἡμῶν ἐς τὴν πόλιν ἐν-
 τυγχάνει ἀνὴρ γενναῖος στρατιώτου στολὴν ἡμφιεσμένος,
 καὶ τὰ μὲν πρῶτα λαλεῖ πρὸς ἡμᾶς τῇ Ἰταλῶν φωνῇ καὶ
 ἤρετο τὸν κηπουρὸν ὅποι ἀπάγει τὸν ὄνον ἐμέ· ὁ δὲ, οἶ-
 μαι, τῆς φωνῆς ἀνόητος ὢν οὐδὲν ἀπεκρίνατο· ὁ δὲ ὀρ-
 γιζόμενος, ὡς ὑπερορώμενος, παίει τῇ μάστιγι τὸν κη-
 πουρὸν, κακείνος συμπλέκεται αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν ποδῶν
 εἰς τὴν ὁδὸν ὑποσπᾶσας ἐκτείνει, καὶ κείμενον ἐπαλειν
 οὕτω καὶ χειρὶ καὶ ποδὶ καὶ λίθῳ τῷ ἐκ τῆς ὁδοῦ· ὁ δὲ
 τὰ πρῶτα καὶ ἀντεμάχετο καὶ ἠπείλει, εἰ ἀνασταίῃ, ἀπο-
 κτενεῖν τῇ μαχαίρᾳ· ὁ δὲ ὥσπερ ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου δι-
 δαχθεὶς, τὸ ἀκινδυνότατον, σπᾶ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ 612
 καὶ ῥίπτει πόρρω, εἰτα αὐθις ἐπαίει κείμενον. ὁ δὲ τὸ
 κακὸν ὁρῶν ἤδη ἀφόρητον ψεύδεται ὡς τεθυνηκὸς ἐν ταῖς
 πληγαῖς· ὁ δὲ δεισας ἐπὶ τούτῳ τὸν μὲν αὐτοῦ ὡς εἶχε
 κείμενον ἀπολείπει, τὴν δὲ μάχαιραν βαστάσας ἐπ' ἐμοί
 ἤλαυνεν ἐς τὴν πόλιν. 45. ὡς δὲ ἤλθομεν, τὸν μὲν κῆπον
 αὐτοῦ συνεργῶ τιμὴν ἐπέδωκε γεωργεῖν, αὐτὸς δὲ τὸν κίν-
 δυνον τὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ δεδιὼς κρύπτεται ἅμα ἐμοί πρὸς

τινος τῶν ἐν ἅστει συνήθων. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, δόξαν αὐ-
 τοῖς, οὕτω ποιούσι· τὸν μὲν ἐμὸν δεσπότην κιβωτῷ ἐνέ-
 κρυψαν, ἐμὲ δὲ ἀράμενοι ἐκ τῶν ποδῶν κομίζουσιν ἄνω
 τῇ κλίμακι ἐς ὑπερφῶν κάκει με ἄνω συγκλείουσιν. ὁ δὲ
 στρατιώτης ἐκ τῆς ὁδοῦ τότε μόλις ἐξαναστάς, ὥς ἔφα-
 σαν, καρηβαρῶν ταῖς πληγαῖς ἤκεν εἰς τὴν πόλιν καὶ τοῖς
 στρατιώταις τοῖς σὺν αὐτῷ ἐντυχῶν λέγει τὴν ἀπόνοιαν
 τοῦ κηπουροῦ· οἱ δὲ σὺν αὐτῷ ἐλθόντες μαυθάνουσιν
 ἔνθα ἡμεν κεκρυμμένοι, καὶ παραλαμβάνουσι τοὺς τῆς
 πόλεως ἄρχοντας. οἱ δὲ εἰσω τινὰ πέμπουσι τῶν ὑπηρε-
 τῶν καὶ τοὺς ἔνδον ἅπαντας προελθεῖν ἔξω κελεύουσιν·
 ὥς δὲ προῆλθον, ὁ κηπουρὸς οὐδαμοῦ ἐφαίνετο. οἱ μὲν
 οὖν στρατιῶται ἔνδου ἔφασαν εἶναι τὸν κηπουρὸν κάμει
 513 τὸν ἐκείνου ὄνον· οἱ δὲ οὐδὲν ἄλλο ὑπολελειφθαι ἔλε-
 γον οὔτε ἄνθρωπον οὔτε ὄνον. θορύβου δὲ ἐν τῷ στε-
 νωπῷ καὶ πολλῆς βοῆς ἐκ τούτων γενομένης ὁ ἀγέρωχος
 καὶ πάντα περιέρχων ἐγὼ βουλόμενος μαθεῖν τίνες εἶεν
 οἱ βοῶντες, διακύνπτω ἄνωθεν κάτω διὰ τῆς θυρίδος. οἱ
 δὲ με ἰδόντες εὐθὺς ἀνέκραγον· οἱ δὲ ἐαλῶκεσαν ψευδῇ
 λέγοντες· καὶ οἱ ἄρχοντες εἰσω παρελθόντες καὶ πάντα
 ἀνερευνῶντες εὐρίσκουσι τὸν ἐμὸν δεσπότην τῇ κιβωτῷ
 ἐγκείμενον καὶ λαβόντες τὸν μὲν εἰς τὸ δεσμωτήριον
 ἐπεμψαν λόγον τῶν τετολμημένων ὑφέξοντα, ἐμὲ δὲ κάτω
 βασιτάσαντες τοῖς στρατιώταις παρέδωκαν. πάντες δὲ
 ἄσβεστον ἐγέλων ἐπὶ τῷ μηνύσαντι ἐκ τῶν ὑπερφῶν καὶ
 προδόντι τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην· κάκ τότε ἐξ ἐμοῦ πρώ-
 του ἦλθεν εἰς ἀνθρώπους ὁ λόγος οὗτος, Ἐξ ὄνου παρα-
 κύψεως. 46. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ τί μὲν ἔπαθεν ὁ κηπουρὸς ὁ
 ἐμὸς δεσπότης, οὐκ οἶδα, ὁ δὲ στρατιώτης πωλήσειν με
 ἔγνω, καὶ πιπράσκει με πέντε καὶ εἴκοσιν Ἀττικῶν· ὁ δὲ
 ὠνησάμενος θεράπων ἦν ἀνδρὸς σφόδρα πλουσίου πό-
 λεως τῶν ἐν Μακεδονίᾳ τῆς μεγίστης Θεσσαλονίκης. οὐ-

τος τέχνην εἶχε ταύτην, τὰ ὅσα τῷ δεσπότῃ ἐσκεύαζε,
 καὶ εἶχεν ἀδελφὸν σύνδουλον ἄρτους πέττειν καὶ μελί-
 πηκτα κιρνᾶν ἐπιστάμενον. οὗτοι οἱ ἀδελφοὶ σύσκηνοί τε 614
 αἰεὶ ἦσαν ἀλλήλοις καὶ κατέλυνον ἐν ταύτῳ καὶ τὰ σκευή
 τῶν τεχνῶν εἶχον ἀναμειγμένα, καὶ μετὰ ταῦτα καμὲ
 ἴστασαν ἐνθά κατέλυνον. καὶ οὗτοι μετὰ τὸ δεῖπνον τοῦ
 δεσπότου πολλὰ λείψανα ἄμφω εἴσω ἐκόμιζον ὁ μὲν κρεῶν
 καὶ ἰχθύων, ὁ δὲ ἄρτων καὶ πλακούντων. οἱ δὲ κατακλεί-
 σαντες ἐνδον ἐμὲ μετὰ τούτων καὶ φυλακὴν ἐμοὶ γλυκυ-
 τάτην περιστήσαντες ἀπῆσαν ὥστε ἀπολουσασθαι· καὶ γὰρ
 τοῖς παρακειμένοις κριθιδίοις μακρὰ χαίρειν λέγων ταῖς
 τέχναις καὶ τοῖς κέρδεσι τῶν δεσποτῶν ἐδίδουν ἐμαυτὸν,
 καὶ διὰ μακροῦ πάνυ ἐγεμιζόμεν ἀνθρωπεῖον τροφῆς.
 οἱ δὲ ἀναστρέψαντες εἴσω τὰ μὲν πρῶτα οὐδὲν ᾗσθάνοντο
 τῆς ὀφθαλμίας τῆς ἐμῆς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν παρακειμέ-
 νων, καὶ μοῦ ἔτι ἐν φόβῳ καὶ φειδοῖ κλέπτοντος τὸ ἄρι-
 στον. ἐπεὶ δὲ καὶ τέλεον ἤμην αὐτῶν καταγνοὺς ἄγνοϊαν,
 τὰς καλλίστας τῶν μερίδων καὶ ἄλλα πολλὰ κατέτρωγον.
 καὶ ἐπειδὴ ᾗσθοντο ἤδη τῆς ζημίας, τὰ μὲν πρῶτα ἄμφω
 ὑποπτον ἐς ἀλλήλους ἐβλεπον καὶ κλέπτῃν ὁ ἕτερος τὸν
 ἕτερον καὶ ἄρπαγα τῶν κοινῶν καὶ ἀναίσχυντον ἔλεγον,
 καὶ ἦσαν ἀκριβεῖς λοιπὸν ἄμφω καὶ τῶν μερίδων ἀριθμὸς
 γίνετο. 47. ἐγὼ δὲ τὸν βίον εἶχον ἐν ἡδονῇ καὶ τρυφῇ,
 καὶ τὸ σῶμά μου ἐκ τῆς συνήθους τροφῆς πάλιν καλὸν
 ἐγεγόνει καὶ τὸ δέρμα ἐπανθούσῃ τῇ τριχὶ ἀπέστιλβεν.
 οἱ δὲ γενναιότατοι μέγαν τέ με καὶ πόνα ὄρωντες καὶ 615
 τὰ κριθίδια μὴ δαπανώμενα, ἀλλ' ἐν ταύτῳ μέτρῳ ὄντα,
 εἰς ὑπόνοιαν ἔρχονται τῶν τολμημάτων τῶν ἐμῶν, καὶ
 προσελθόντες ὡς εἰς τὸ βαλανεῖον ἀπίνυτες, ἐπειτα τὰς
 θύρας συγκλείσαντες, προσβαλόντες ὅπῃ τινα τὰ ὄμματα
 τῆς θύρας ἐσκοποῦντο τᾶνδον. καὶ γὰρ τότε μηδὲν τοῦ δό-
 λου εἰδὼς ἤριστων προσελθόν. οἱ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐγέ-

λων ὁρῶντες ἄριστον ἄπιστον· εἶτα δὲ τοὺς ὁμοδόλους
ἐκάλουν ἐπὶ τὴν ἐμὴν θέαν, καὶ γέλωτος πολλὸς ἦν, ὥστε
καὶ ὁ δεσπότης αὐτῶν ἤκουσε τοῦ γέλωτος, θυροῦβον ὄν-
τος ἔξωθεν, καὶ ἤρετό τινα ἐφ' ᾧ τοσοῦτον οἱ ἔξω γε-
λῶσιν. ἐπεὶ δὲ ἤκουσεν, ἐξανίσταται τοῦ συμποσίου καὶ
διακίψας εἰσὼ ὁρᾷ με συὸς ἀγρίου μερίδα καταπίνοντα,
καὶ μέγα ἐν γέλωτι ἀναβοήσας εἰστρέχει εἰσὼ. καὶ γὰρ σφό-
δρα ἡχθόμην ἐπὶ τοῦ δεσπότητος κλέπτῃς ἅμα καὶ λίχνος
ἐαλωκώς. ὁ δὲ πολὺν εἶχεν ἐπ' ἐμοὶ γέλωτα, καὶ τὰ μὲν
πρῶτα κελεύει με εἰσὼ ἄγεσθαι εἰς τὸ ἐκείνου συμποσίον,
ἐπειτα τραπέζαν μοι παραθεῖναι εἶπε καὶ εἶναι ἐπ' αὐτῇ
πολλὰ τῶν ὅσα μὴ δυνατὸν ἄλλῳ ὄντι καταφαγεῖν, κρεῖα
λοπάδας ζωμὸν ἰχθύος, τοῦτο μὲν ἐν γάρῳ καὶ ἐλαίῳ κα-
τακειμένους, τοῦτο δὲ νάπυϊ ἐπικεχυμένους. καὶ γὰρ τὴν
τύχην ὁρῶν ἤδη ἀπαλὸν μοι προσμειδιῶσαν καὶ μαθῶν
616 ὅτι με τοῦτο μόνον τὸ παίγνιον ἀνασώσει, καίτοι ἤδη ἐμ-
πεπλησμένος ὅμως ἡρίστων τῇ τραπέζῃ παριστάς. τὸ δὲ
συμπόσιον ἐκλονεῖτο τῷ γέλωτι. καὶ τις εἶπε, Καὶ πίεται
οἶνον οὗτος ὁ ὄντος, ἦν τις αὐτῷ ἐγκραδασάμενος ἐπιδῶ·
καὶ ὁ δεσπότης ἐκέλευσε καὶ γὰρ τὸ προσεنعχθὲν ἐπιον.
48. ὁ δὲ οἶον εἰκὸς ὁρῶν με κτῆμα παράδοξον τὴν μὲν
τιμὴν τὴν ἐμὴν κελεύει τῶν διοικητῶν τινι καταβαλεῖν
τῷ ἐμὲ ὠνησαμένῳ καὶ ἄλλο τοσοῦτον, ἐμὲ δὲ παρέδωκεν
ἀπελευθέρῳ τῶν αὐτοῦ τινι νεανίσκῳ καὶ εἶπε κατηγεῖν
ὅσα ποιῶν μάλιστα ψυχεργαγεῖν αὐτὸν δυναίμην. τῷ δὲ
γε ἡἴδια ἦν πάντα· ὑπήκουον γὰρ εὐθὺς εἰς ἅπαντα δι-
δασκόμενος. καὶ πρῶτον μὲν κατακλίνεσθαι με ἐπὶ κλί-
νης ὥστερ' ἀνθρώπου ἐπ' ἀγκῶνος ἐποίησεν, εἶτα καὶ
προσπαλαίειν αὐτῷ, καὶ μὴν καὶ ὀρχεῖσθαι ἐπὶ τοὺς δύο
ἐπανιστάμενοι ὀρθοὶ καὶ κατὰνεύειν καὶ ἀνανεύειν πρὸς
τὰς φωνάς, καὶ πάνθ' ὅσα ἐδυναίμην μὲν καὶ δέχα τοῦ
καυθάνειν, ποιεῖν· καὶ τὸ πρᾶγμα περιβόητον ἦν, ὅνος

ὁ τοῦ δεσπότου, οἰνοπότης, παλαίων, ὄνος ὀρχούμενος. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι πρὸς τὰς φωνὰς ἀνένευον ἐν καιρῷ καὶ κατένευον· καὶ πιεῖν δὲ ὁπότε θελήσαιμι, ἤτουν τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸν οἰνοχόον κινήσας. καὶ οἱ μὲν ἐθανύμαζον τὸ πρᾶγμα ὡς παραδόξον ἀγνοοῦντες ἀνθρώπον ἐν τῷ ὄνῳ κείμενον· ἐγὼ δὲ τρυφὴν ἐποιούμην τὴν ἐκείνων ἄγνοιαν. καὶ μὴν καὶ βαδίζειν ἐμάνθανον καὶ κομίζειν τὸν δεσπότην ἐπὶ νώτου καὶ τρέχειν δρόμον ἀλυπτότατον καὶ τῷ ἀναβάτῃ ἀναίσθητον. καὶ σκευὴ μοι ἦν πολυτελεῖ, 617 καὶ στρώματα πορφυρᾷ ἐπιβάλλομαι, καὶ χαλινοὺς εἰσεδεχόμεν ἄργυρῳ καὶ χρυσῷ πεποικιλμένους, καὶ κώδωνες ἐξήπτουτό μου μέλος μουσικώτατον ἐκφωνοῦντες. 49. ὁ δὲ Μενεκλῆς ὁ δεσπότης ἡμῶν, ὥσπερ ἔφην, ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης δεῦρο ἐληλύθει ἐπ' αἰτία τοιαύτη· ὑπέσχετο τῇ πατρίδι θῆαν παρέξειν ἀνδρῶν ὅπλοις πρὸς ἀλλήλους μονομαχεῖν εἰδότων· καὶ οἱ μὲν ἄνδρες τῆς μάχης ἤδη ἦσαν ἐν παρασκευῇ, καὶ ἀφίκτο ἡ πορεία. ἐξελαύνομεν ἔωθεν, καὶ γὰρ τὸν δεσπότην ἔφερον εἰ ποτε χωρίον εἴη τῆς ὁδοῦ τραχὺ καὶ τοῖς ὀχήμασιν ἐπιβαίνειν χαλεπόν. ὡς δὲ κατέβημεν ἐπὶ Θεσσαλονίκην, οὐκ ἦν ὅστις ἐπὶ θῆαν οὐκ ἠπέλγετο καὶ τὴν ὕψιν τὴν ἐμήν· ἡ γὰρ ἐμὴ δόξα προεληλύθει ἐκ μακροῦ καὶ τὸ πολυπρόσωπον καὶ τὸ ἀνθρώπινον τῶν ἐμῶν ὀρχημάτων καὶ παλαισμάτων. ἀλλ' ὁ μὲν δεσπότης τοῖς ἐνδοξοτάτοις τῶν αὐτοῦ πολιτῶν παρὰ τὸν πότον ἐδείκνυέ με καὶ τὰ παραδόξα ἐκεῖνα τὰ ἐν ἐμοὶ παλγνία ἐν τῷ δείπνῳ παρετίθει. 50. ὁ δὲ ἐμὸς ἐπιστάτης πρόσοδον εὗρεν ἐξ ἐμοῦ πολλῶν πάνυ δραχμῶν· κατακλείσας γάρ με ἐνδον εἶχεν ἐστῶτα, καὶ τοῖς βουλομένοις ἰδεῖν ἐμὲ καὶ τὰμὰ παραδόξα ἔργα μισθοῦ τὴν θύραν ἤνοιγεν. οἱ δ' εἰσεκόμεζον ἄλλος ἄλλο τι τῶν ἰδωδύμων, μάλιστα τὸ ἐχθρὸν εἶναι ὄνου γαστρὶ δοκοῦν· ἐγὼ δὲ ἥσθιον. ὥστε ὀλίγων ἡμερῶν τῷ δεσπότη καὶ τοῖς

ἐν τῇ πόλει συναριστῶν μέγας τε καὶ πίων δεινῶς ἦδη
 618 ἐγεγόνειν. καὶ ποτε γυνὴ ξένῃ οὐ μέτρια κεκτημένη, τὴν
 ὄψιν ἱκανῇ, παρελθούσα ἔσω ἰδεῖν ἐμὲ ἀριστῶντα εἰς
 ἔρωτά μου θερμὸν ἐμπίπτει, τοῦτο μὲν τὸ κάλλος ἰδοῦσα
 τοῦ ὄνου, τοῦτο δὲ τῷ παραδόξῳ τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμά-
 των εἰς ἐπιθυμίαν συνουσίας προελθούσα· καὶ διαλέγε-
 ται πρὸς τὸν ἐπιστάτην τὸν ἐμὸν καὶ μισθὸν αὐτῷ ἄδρὸν
 ὑπέσχετο, εἰ συγχωρήσειεν αὐτῇ σὺν ἐμοὶ τὴν νύκτα ἀνα-
 παύσεσθαι· κακεῖνος οὐδὲν φροντίσας, εἴτε ἀνύσει τι
 ἐκείνῃ ἔξ ἐμοῦ εἴτε καὶ μὴ, λαμβάνει τὸν μισθόν. 51. κά-
 πειδὴ ἔσπερα τε ἦν ἡδὴ καὶ τοῦ συμποσίου ἀφῆκεν ἡμᾶς
 ὁ δεσπότης, ἀναστρέφομεν ἔνθα ἐκαθεύδομεν, καὶ τὴν
 γυναικα εὗρομεν πάλαι ἀφιγμένην ἐπὶ τὴν ἐμὴν εὐνήν.
 κεκόμιστο δὲ αὐτῇ προσκεφάλαια μαλακὰ καὶ στρώματα
 εἴσω κατέθεντο καὶ χαμεῦνιον ἡμῖν εὐτρεπὲς ἦν. εἴτα οἱ
 μὲν τῆς γυναικὸς θεράποντες αὐτοῦ που πλησίον πρὸ
 τοῦ δωματίου ἐκάθευδον, ἡ δὲ λύχνον ἔνδον ἔκαie μέ-
 γαν τῷ πυρὶ λαμπόμενον· ἔπειτα ἀποδυσαμένη παρέστη
 τῷ λύχνῳ γυμνὴ ὅλη καὶ μύρον ἐκ τινος ἀλαβάστρου
 προχεαμένη τούτῳ ἀλείφεται, καὶ με δὲ μυρίζει ἔνθεν, μα-
 λιστα τὴν ὀνὴά μου μύρων ἐνέπλησεν, εἴτα με καὶ ἐφί-
 λησε καὶ οἶα πρὸς αὐτῆς ἐρώμενον καὶ ἀνθρωπον διελέ-
 619 γετο καὶ με ἐκ τῆς φορβειᾶς ἐπιλαβομένη ἐπὶ τὸ χαμεῦ-
 νιον εἴλκε· καὶ γὰρ οὐδέν τι τοῦ παρακαλέσαντος εἰς τοῦτο
 δεόμενος καὶ ὄντω δὲ παλαιῷ πολλῷ ὑποβεβρεγμένος καὶ
 τῷ χρωτὶ τοῦ μύρου οἰστρογμένος καὶ τὴν παιδίσκην δὲ
 ὄρων πάντα καλὴν κλίνομαι, καὶ σφόδρα ἠπόρουν ὅπως
 ἀναβήσομαι τὴν ἀνθρωπον· καὶ γὰρ ἔξ ὅτου ἐγεγόνειν
 ὄνος, συνουσίας ἀλλ' οὐδὲ τῆς ὄνους συνήθους ἔτυχον
 ἀψάμενος, οὐδὲ γυναικὶ ἐχρησάμην ὄνω· καὶ μὴν καὶ
 τοῦτό μ' εἰς θέος οὐχὶ μέτριον ἦγε, μὴ οὐ χωρήσασα ἡ
 γυνὴ διασπασθῇ, καὶ γὰρ ὥσπερ ἀνδροφόνος καλὴν δῶσα

δίκην. ἡγνύουσιν δὲ οὐκ εἰς δέον δεδιώς· ἡ γὰρ γυνὴ πολ-
 λοις τοῖς φιλήμασι, καὶ τούτοις ἐρωτικοῖς, προκαλουμένη
 ὥς εἶδεν οὐ κατέχοντα, ὥσπερ ἀνδρὶ παρακειμένη περι-
 βάλλεται με καὶ ἄρασα εἰσὼ ὅλον παρεδέξατο. καὶ γὰρ μὲν
 ὁ δειλὸς ἐδεδοίκεν ἔτι καὶ ὀπίσω ἀπῆγον ἑμαυτὸν ἀτρέμα,
 ἡ δὲ τῆς τε ὀσφύος τῆς ἐμῆς εἶχετο, ὥστε μὴ ὑποχωρεῖν,
 καὶ αὐτὴ εἶπετο τὸ φεῦγον. ἐπεὶ δὲ ἀκριβῶς ἐπέισθην ἔτι
 μοι καὶ προσδεῖν πρὸς τὴν τῆς γυναικὸς ἡδονὴν τε καὶ
 τέρψιν, ἀδεῶς λοιπὸν ὑπηρέτουν ἐννοοῦμενος ὥς οὐδὲν
 εἶην κακίῳ τοῦ τῆς Πασιφάης μοιχοῦ. ἡ δὲ γυνὴ οὕτως
 ἦν ἄρα ἐς τὰ ἀφροδίσια ἐτοιμὴ καὶ τῆς ἀπὸ τῆς συνου-
 σίας ἡδονῆς ἀκόρεστος, ὥστε ὅλην τὴν νύκτα ἐν ἐμοὶ 620
 ἔδαπάνησεν. 52. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἡ μὲν ἀναστὰσα ἀπῆει
 συνθεμένη πρὸς τὸν ἐπιστάτην τὸν ἐμὸν οἶσιν ἐπὶ τοῖς
 αὐτοῖς τὸν μισθὸν τὸν αὐτὸν τῆς νυκτός. ὁ δὲ ἅμα μὲν
 πλουσιώτερος ἐκ τῶν ἐμῶν γενόμενος καὶ τῷ δεσπότῃ
 καινότερον ἐν ἐμοὶ ἐπιδειξόμενος συγκατακλείει με τῇ
 γυναικί· ἡ δὲ κατεχρήσατό μοι δεινῶς. καὶ ποτε ἐλθὼν
 ὁ ἐπιστάτης ἀπαγγέλλει τῷ δεσπότῃ τὸ ἔργον, ὥς ἂν αὐ-
 τὸς διδάξας, καὶ ἐμοῦ μὴ εἰδότος ἄρει αὐτὸν ἐσπέρας
 ἤδη ἐνθα ἐκαθεύδομεν, καὶ διὰ τινος ὀπῆς τῆς θύρας
 δείκνυσί με ἐνδον τῇ μείρακι συνευναζόμενον. ὁ δὲ ἥσθεις
 τῇ θεᾷ καὶ δημοσίᾳ με ταῦτα ποιοῦντα δεῖξαι ἐπεθύμησε,
 καὶ κελεύει πρὸς μηδένᾳ ἔξω τοῦτο εἰπεῖν, Ἴνα, ἔφη, ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ τῆς θεᾶς παραγάγωμεν τοῦτον εἰς τὸ θέατρον
 σὺν τινι τῶν καταδεδικασμένων γυναικῶν, καὶ πάντων
 ὀφθαλμοῖς ἐπὶ τὴν γυναῖκα ἀναβήσεται. καὶ τινα τῶν
 γυναικῶν, ἥτις κατεκέρκιστο θηρίοις ἀποθανεῖν, ἄγουσιν
 ἐνδον παρ' ἐμὲ καὶ προσιέναι τε ἐκέλευον καὶ ψάλλειν ἐμοῦ.
 53. εἰτα τὸ τελευταῖον τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐνστάσης, ἐν
 ᾗ τὰς φιλοτιμίας ἤγεν ὁ ἐμὸς δεσπότης, εἰσάγειν ἐγνωσάν 621
 με εἰς τὸ θέατρον. καὶ εἰσήειν οὕτω· κλήνη ἦν μεγάλη,

ἀπο χελώνης Ἰνδικῆς πεποιημένη, χρυσῷ ἐσφηκωμένη
 ἐπὶ ταύτῃ με ἀνακλίνουσι κάκει μοι τὴν γυναῖκα παρὰ
 κατέκλιναν. εἶτα οὕτως ἡμᾶς ἐπέθηκαν ἐπὶ τινος μηχα-
 νήματος καὶ εἰσω εἰς τὸ θέατρον παρενέγκαντες κατέθη-
 καν ἐν τῷ μέσῳ, καὶ οἱ ἄνθρωποι μέγα ἀνεβόησαν κα-
 κρότος πάσης χειρὸς ἐξήλατο ἐπ' ἐμοί, καὶ τράπεζα ἡμῶν
 παρέκειτο καὶ πολλὰ ἐσκευασμένα ἐπ' αὐτῇ ἔκειτο ὅσ-
 τρυφῶντες ἄνθρωποι ἐν δείπνῳ ἔχουσι, καὶ παῖδες ἡμῶν
 παρειστήκεισαν οἰνοχόοι καλοὶ τὸν οἶνον ἡμῶν χρυσῷ
 διακονοῦμενοι. ὁ μὲν οὖν ἐμός ἐπιστάτης ἐστὼς ὀπισθε-
 ἐκέλευέ με ἀριστᾶν· ἐγὼ δὲ ἅμα μὲν ἡδούμην ἐν τῷ θεά-
 τρῳ κατακείμενος, ἅμα δὲ ἐδεόμην μὴ που ἄρκτος ἢ λέων
 ἀναπηδήσεται. 54. ἐν τούτῳ δὲ τινος ἄνθρωπος φέροντο
 παροδεύοντος ἐν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὁρῶ καὶ ῥόδων χλω-
 ρῶν φύλλα, καὶ μηδὲν ἐτι ὀκνῶν ἀναπηδήσας τοῦ λέγον-
 ἐκπίπτω· καὶ οἱ μὲν ᾤοντό με ἀνίστασθαι ὀρχησόμενοι·
 ἐγὼ δὲ ἐν ἐξ ἐνὸς ἐπιτρέχων καὶ ἀπανθιζόμενος ἀπ' αὐ-
 τῶν τῶν ἀνθρώπων τὰ ῥόδα κατέπινον. τῶν δὲ ἐτι θαυμά-
 622 ζόντων ἐπ' ἐμοὶ ἀποπίπτει ἐξ ἐμοῦ ἐκείνη ἢ τοῦ κτήνου
 ὄψις καὶ ἀπόλλυται, καὶ ἀφανῆς ἐκείνος ὁ πάλαι ὄνος,
 δὲ Λούκιος αὐτὸς ἐνθεν μοι γυμνὸς εἰστήκει. τῇ δὲ παρὰ
 ὁδῷ ταύτῃ καὶ μηδέποτε ἐλπισθείσῃ θεᾷ πάντες ἐκπε-
 πληγμένοι δεινὸν ἐπεθορύβησαν καὶ τὸ θέατρον εἰς δύ-
 γνώμας ἐσχίζετο· οἱ μὲν γὰρ ὥσπερ φάρμακα δεινὰ ἐπι-
 στάμενον καὶ κακὸν τι πολύμορφον ἡξίου ἐνδὸς
 πυρὶ με ἀποθανεῖν, οἱ δὲ περιμεῖναι καὶ τοὺς ἀπ' ἐμοῦ
 λόγους ἔλεγον δεῖν καὶ πρότερον διαγνῶναι, εἰδ' οὕτω
 δικάσαι περὶ τούτων. καὶ γὰρ δραμῶν πρὸς τὸν ἄρχοντα
 τῆς ἐπαρχίας — ἔτυχε δὲ τῇ θεᾷ ταύτῃ παρῶν — ἔλεγο
 κάτωθεν ὅτι γυνὴ με Θετταλὴ γυναικὸς Θετταλῆς δούλ-
 χρίσματι μεμαγευμένῳ ἐπαλείψασα ὄνον ποιήσεις, κα-
 ικέτευον αὐτὸν λαβόντα ἔχειν με ἐν φρουρᾷ ἔστ' ἂν αὐτὸ

πείσαιμι, ὥς οὐ καταψεύδομαι οὕτω γεγυμένος. 55. καὶ ὁ
 ἄρχων, Λέγε, φησὶν, ἡμῖν ὄνομα τὸ σὸν καὶ γονέων τῶν
 σῶν καὶ συγγενῶν, εἰ τινος φῆς ἔχειν τῷ γένει προσή-
 κοντας, καὶ πόλιν. ἀγῶ, Πάτηρ μὲν, ἔφη, * * * * ἔστι
 μοι Λούκιος, τῷ δὲ ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ Γάτος· ἅμφω δὲ τὰ
 λοιπὰ δύο ὀνόματα κοινὰ ἔχομεν. ἀγῶ μὲν ἱστοριῶν καὶ
 ἄλλων εἰμὶ συγγραφεύς, ὁ δὲ ποιητὴς ἐλεγείων ἔστι καὶ
 μάντις ἀγαθός· πατρὶς δὲ ἡμῖν Πάτριαι τῆς Ἀχαΐας. ὁ δὲ 623
 δικαστὴς ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσε, Φιλτάτων ἐμοί, ἔφη, λίαν
 ἀνδρῶν υἱὸς εἶ καὶ ξένων οἰκία τέ με ὑποδεξαμένων καὶ
 δώροις τιμησάντων, καὶ ἐπίσταμαι ὅτι οὐδὲν ψεύδῃ καίς
 ἐκείνων ὦν· καὶ τοῦ θύφρου ἀναπηδήσας περιβάλλει τε
 καὶ πολλὰ ἐφίλει, καὶ με οἰκαδεῖ ἤγεν ὥς ἑαυτόν. ἐν τούτῳ
 δὲ καὶ ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ἀφίκετο ἀργύριον καὶ ἄλλα μοι
 πολλὰ κομίζων, ἄν τούτῳ με ὁ ἄρχων δημοσίᾳ πάντων
 ἀκουόντων ἀπολύει. καὶ ἔλθόντες ἐπὶ θάλασσαν ναῦν
 ἐσκεψάμεθα καὶ τὴν ἀποσκευὴν ἐνεθέμεθα. 56. ἐγὼ δὲ
 κράτιστον εἶναι ἐγνων ἐλθεῖν παρὰ τὴν γυναῖκα τὴν ἐρα-
 σθεϊσάν μου τοῦ ὄνου, καλλίῳ αὐτῇ φανεῖσθαι λέγων
 νῦν ἐν ἀνθρώπῳ ὦν. ἡ δὲ ἀσμένῃ τέ μ' εἰσεδέξατο τῷ
 παραδόξῳ, οἶμαι, τοῦ πράγματος ἐπιτερομένη, καὶ δει-
 πνεῖν σὺν αὐτῇ καὶ καθεύδειν ἰκέτενε· ἀγῶ ἐπειθόμην
 νεμέσεως ἄξιον εἶναι νομίζων τὸν ὄνον τὸν ἀγαπηθέντα
 νῦν γενόμενον ἀνθρώπον ὑπερτρυφᾶν καὶ τὴν ἐρασθεῖ-
 σαν ὑπερορᾶν· καὶ δειπνῶ σὺν αὐτῇ καὶ πολὺ ἐκ τοῦ
 μύρου ἀλείφομαι καὶ στεφανοῦμαι τῷ φιλτάτῳ ἐς ἀνθρώ-
 πους με ἀνασώσαντι ῥόδῳ. ἐπεὶ δὲ ἦν νύξ βαθεῖα ἤδη 624
 καὶ καθεύδειν ἔδει, ἀγῶ δ' ἐπανίσταμαι καὶ ὥσπερ εἰ
 μέγα τι ἀγαθὸν ποιῶν ἀποδύομαι καὶ ἵσταμαι γυμνὸς ὥς
 δῆθεν ἐτι μᾶλλον ἀρέσων ἐκ τῆς πρὸς τὸν ὄνον συγκρί-
 σεως. ἡ δὲ ἐπειδὴ εἰδέ με πάντα ἀνθρώπινα ἔχοντα, προσ-
 πτύσασά μοι, Οὐ φθείρῃ ἀπ' ἐμοῦ, ἔφη, καὶ τῆς ἐμῆς

οικίας καὶ μακρὰν ἀπελθὼν κοιμήσῃ; ἔμοῦ δ' ἐρομένῃ
 Τί γάρ καὶ ἡμάρτηταί μοι τοσοῦτο; Ἐγὼ, ἔφη, μὰ
 οὐχὶ σοῦ, ἀλλὰ τοῦ ὄνου τοῦ σοῦ ἐρῶσα τότε ἐκείνου
 οὐχὶ σοὶ συνεκάθευδον, καὶ ᾤμην σε καὶ νῦν κἂν ἐκε-
 γε μόνον τὸ μέγα τοῦ ὄνου σύμβολον διασώζειν καὶ
 ρεῖν· σὺ δέ μοι ἐλήλυθας ἐξ ἐκείνου τοῦ καλοῦ καὶ χ-
 σίμου ζώου ἐς πλῆθικον μεταμορφωθείς. καὶ καλεῖ ἐν-
 625 ἤδη τοὺς οἰκέτας καὶ κελεύει με τῶν νῶτων μετέω-
 κομισθῆναι ἔξω τῆς οἰκίας, καὶ ἐξωσθεὶς πρὸ τοῦ δω-
 τίου ἔξω γυμνὸς καλῶς ἐστεφανωμένος καὶ μεμυρισμέ-
 τήν γῆν γυμνὴν περιλαβὼν ταύτῃ συνεκάθευδον. ὁ
 δὲ τῷ ὄρθρῳ γυμνὸς ὦν ἔειπεν ἐπὶ ναῦν καὶ λέγω π-
 τὸν ἀδελφὸν τὴν ἑμαυτοῦ ἐν γέλωτι συμφοράν. ἔπε-
 ἐκ τῆς πόλεως δεξιῷ πνεύσαντος ἀνέμου πλέομεν ἔνθι-
 καὶ ὀλίγαις ἡμέραις ἐρχομαι εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα.
 ταῦθ' αὖτε θεοὶς σωτήρσιν ἔθνον καὶ ἀναθήματα ἀνέστη-
 μὰ Δί' οὐκ ἐκ κυνὸς πρωκτοῦ, τὸ δὲ τοῦ λόγου, ἀ-
 ἐξ ὄνου περιεργίας διὰ μακροῦ πάνν, καὶ οὕτω δὲ μό-
 οἰκαδὲ ἀνασώθεις.

ΖΕΥΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ.

626 1. ΚΤΝΙΣΚΟΣ. Ἐγὼ δέ, ὦ Ζεῦ, τὰ μὲν τοιαῦ-
 οὐκ ἐνοχλήσω σε πλοῦτον καὶ χρυσίον καὶ βασιλείας
 τῶν, ἅπερ εὐκτατότατα τοῖς ἄλλοις, καὶ σοὶ οὐ πάνν
 δια παρασχέιν· ὁρῶ γοῦν σε τὰ πολλὰ παρακούοντα
 χομένων αὐτῶν. ἔν δέ, καὶ τοῦτο ῥᾶστον, ἐβουλό-
 παρὰ σοῦ μοι γενέσθαι.

ΖΕΥΣ. Τί τοῦτό ἐστιν, ὦ Κυνίσκε; οὐ γὰρ ἀν-
 σεις, καὶ μάλιστα μετρίων, ὥς φῆς, θεόμενος.

ΚΤΝ. Ἀπόκριναί μοι πρὸς τινὰ οὐ χαλεπὴν ἔρω-
τησιν.

ΖΕΤΣ. Μικρά γε ὥς ἀληθῶς ἡ εὐχὴ καὶ πρόχειρος
ὥστε ἔρώτα ὅποσα ἂν ἐθέλῃς.

ΚΤΝ. Ἴδου ταῦτα, ὦ Ζεῦ· ἀνέγνως γὰρ δῆλον ὅτι
καὶ σὺ τὰ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ποιήματα· εἰπέ οὖν μοι,
εἰ ἀληθὴ ἐστὶ τὰ περὶ τῆς Εἰμαρμένης καὶ τῶν Μοιρῶν
ἃ ἐκεῖνοι ἐρραψωδῆκασιν, ἄφυστα εἶναι ὅποσα ἂν αὐταὶ 627
ἐπινησῶσι γεινομένῳ ἑκάστῳ.

ΖΕΤΣ. Καὶ πάνυ ἀληθὴ ταῦτα· οὐδὲν γάρ ἐστιν ὃ
τι μὴ αἱ Μοῖραι διατάττουσιν, ἀλλὰ πάντα ὅποσα γίνε-
ται, ὑπὸ τῷ τούτων ἀτράκτῳ στρεφόμενα εὐθύς ἐξ ἀρ-
χῆς ἕκαστον ἐπιτεκλωσμένην ἔχει τὴν ἀπόβασιν, καὶ οὐ
θέμις ἄλλως γενέσθαι.

2. ΚΤΝ. Οὐκοῦν ὁπότεν ὁ αὐτὸς Ὀμηρος ἐν ἑτέρῳ
μέρει τῆς ποιήσεως λέγει,

μὴ καὶ ὑπὲρ μοῖραν δόμον Ἀἰδὸς εἰσαφίκηαι,
καὶ τὰ τοιαῦτα, ληρεῖν δηλαδὴ φήσομεν τότε αὐτόν;

ΖΕΤΣ. Καὶ μάλα· οὐδὲν γάρ ἂν οὕτω γένοιτο ἔξω
τοῦ νόμου τῶν Μοιρῶν, οὐδὲν ὑπὲρ τὸ λίνον. οἱ ποιη-
ταὶ δὲ ὅποσα μὲν ἂν ἐκ τῶν Μουσῶν κατεχόμενοι ἄδω-
σιν, ἀληθὴ ταῦτά ἐστιν· ὁπότεν δὲ ἄφῳσιν αὐτοὺς αἱ
θεαὶ καὶ καθ' αὐτοὺς ποιῶσι, τότε δὴ καὶ σφάλλονται
καὶ ὑπεναντία τοῖς πρότερον διεξίασιν· καὶ ξυγγνώμη, εἰ
ἄνθρωποι ὄντες ἀγνοοῦσι τὰ ληθῆς ἀπελθόντος ἐκείνου,
ὃ τέως παρὸν ἐρραψώδει δι' αὐτῶν.

ΚΤΝ. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὕτω φήσομεν. ἔτι δὲ κάκειν' 628
μοι ἀποκριναί· οὐ τρεῖς αἱ Μοῖραι εἰσὶ, Κλωθὴ καὶ Λά-
χεσις καὶ Ἄτροπος;

ΖΕΤΣ. Πάνυ μὲν οὖν.

3. ΚΤΝ. Ἡ Εἰμαρμένη τοίνυν καὶ ἡ Τύχη — πολυ-

δύναται αὐτῶν ἑκατέρω; πότερον τὰ ἴσα ταῖς Μοῖραις ἢ τι καὶ ὑπὲρ ἐκείνας; ἀκούω γοῦν ἀπάντων λεγόντων, καὶ μηδὲν εἶναι Τύχης καὶ Εἰμαρμένης δυνατωτέρου.

ΖΕΥΣ. Οὐ θέμις ἅπαντ' αὖ σε εἰδέναι, ὦ Κυνίσκε. τίνας δ' οὖν ἔνεκα ἠρώτησάς ποτε τὸ περὶ τῶν Μοιρῶν;

4. ΚΤΝ. Ἦν μὴ πρότερόν μοι, ὦ Ζεῦ, κάκεῖνο εἴ-
πης, εἰ καὶ ὑμῶν αὐταὶ ἄρχουσι καὶ ἀνάγκη ὑμῖν ἠρωτῆ-
σθαι ἀπὸ τοῦ λίνου αὐτῶν.

ΖΕΥΣ. Ἀνάγκη, ὦ Κυνίσκε. τί δ' οὖν ἐμειδιάσας;

ΚΤΝ. Ἀνεμνήσθην ἐκείνων τῶν Ὀμήρου ἐπῶν, ἃ
πεποίησαι αὐτῷ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν θεῶν δημηγορῶν,
629 ὅποτε ἠπειλεις αὐτοῖς ὡς ἀπὸ σειρᾶς τινος χρυσοῦς ἀναρ-
τησόμενος τὰ πάντα· ἔφησθα γὰρ αὐτὸς μὲν τὴν σειρὰν
καθῆσειν ἐξ οὐρανοῦ, τοὺς θεοὺς δὲ ἅμα πάντας, εἰ βού-
λοιτο, ἐκκρεμαμένους κατασπᾶν βιάσεσθαι, οὐ μὴ
κατασπάσειν γε, σὲ δὲ, ὅποταν ἐθελήσης, ῥαδίως ἅπαντας
αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαι αὐτῇ τε θαλάσῃ.

τότε μὲν δὴ θαυμάσιος ἐδόκει μοι τὴν βίαν καὶ ὑπέφριτ-
τον μεταξὺ ἀκούων τῶν ἐπῶν· νῦν δὲ αὐτὸν σε ἦδη ὀρώ
μετὰ τῆς σειρᾶς καὶ τῶν ἀπειλῶν ἀπὸ λεπτοῦ νήματος,
ὡς φῆς, κρεμάμενον. δοκεῖ γοῦν μοι δικαιότερον ἂν ἢ
Κλωθὴ μεγαλυνχῆσασθαι, ὡς καὶ σὲ αὐτὸν ἀνάσπαστον
αἰωροῦσα ἐκ τοῦ ἀτράκτου καθάπερ οἱ ἄλλοι ἐκ τοῦ κα-
λάμου τὰ ὀψάρια.

5. ΖΕΥΣ. Οὐκ οἶδα ὅ τι σοι βούλεται ταυτὶ τὰ ἐρω-
τήματα.

ΚΤΝ. Ἐκεῖνο, ὦ Ζεῦ· καὶ πρὸς τῶν Μοιρῶν καὶ
τῆς Εἰμαρμένης μὴ τραχέως μηδὲ πρὸς ὀργὴν ἀκούσης
630 μου τάληθ' ἐν παρησίᾳ λεγόντος. εἰ γὰρ οὕτως ἔχει
ταῦτα καὶ πάντων αἱ Μοῖραι κρατοῦσι καὶ οὐδὲν ἂν ὑπ'
οὐδενὸς ἀλλαγῇ τῶν ἅπαξ δοξάντων αὐταῖς, τίνας ἔνεκα
ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι θύομεν καὶ ἐκατόμβας προσάγομεν

εὐχόμενοι γενέσθαι ἡμῖν παρ' ὑμῶν τὰγαθὰ; οὐχ ὁρῶ γὰρ ὅ τι ἂν ἀπολαύσαιμεν τῆς ἐπιμελείας ταύτης, εἰ μήτε τῶν φανύων ἀποτροπὰς εὐρέσθαι δυνατόν ἡμῖν ἐκ τῶν εὐχῶν μήτε ἀγαθοῦ τινος θεοσδότου ἐπιτυχεῖν.

6. ΖΕΥΣ. Οἶδα ὅθεν σοι τὰ κομψὰ ταῦτα ἐρωτήματά ἐστι, παρὰ τῶν καταράτων σόφιστῶν, οἳ μὴδὲ προνοεῖν ἡμᾶς τῶν ἀνθρώπων φασί· ἐκεῖνοι γοῦν τὰ τοιαῦτα ἐρωτῶσιν ὑπ' ἀσεβείας, ἀποτρέποντες καὶ τοὺς ἄλλους θύειν καὶ εὐχεσθαι ὥς εἰκαῶν ὄν· ἡμᾶς γὰρ οὐτ' ἐπιμελεῖσθαι τῶν πραττομένων παρ' ὑμῖν οὐδ' ὅλως τι δύνασθαι πρὸς τὰ ἐν τῇ γῇ πράγματα. πλὴν οὐ χαιρήσουσί γε τὰ τοιαῦτα διεξιόντες.

ΚΤΝ. Οὐ μὰ τὸν τῆς Κλωθοῦς ἄτρακτον, ᾧ Ζεῦ, οὐχ ὑπ' ἐκείνων ἀναπεισθεὶς ταῦτά σε ἠρώτησα, ὃ δὲ 631 λόγος αὐτὸς οὐκ οἶδ' ὅπως ἡμῖν προῖων ἐς τοῦτο ἀπέβη, περιττὰς εἶναι τὰς θυσίας. αὐθις δ', εἰ δοκεῖ, διὰ βραχέων ἐρήσομαι σε, σὺ δὲ μὴ ὀκνήσης ἀποκρίνασθαι, καὶ ὅπως ἀσφαλέστερον ἀποκρίνῃ.

ΖΕΥΣ. Ἐρώτα, εἰ σοι σχολὴ τὰ τοιαῦτα ληρεῖν.

7. ΚΤΝ. Πάντα φῆς ἐκ τῶν Μοιρῶν γίνεσθαι;

ΖΕΥΣ. Φημι γάρ.

ΚΤΝ. Τυτὼν δὲ δυνατόν ἀλλάττειν ταῦτα καὶ ἀνακλώθειν;

ΖΕΥΣ. Οὐδαμῶς.

ΚΤΝ. Βούλει οὖν ἐπαγάγω καὶ τὸ μετὰ τοῦτο, ἢ δῆλον, καὶ μὴ εἶπω αὐτό;

ΖΕΥΣ. Δῆλον μὲν. οἱ δέ γε θύοντες οὐ τῆς χρείας ἔνεκα θύουσιν ἀντίδοσιν τινα ποιούμενοι καὶ ὥσπερ ὠνούμενοι τὰγαθὰ παρ' ἡμῶν, ἀλλὰ τιμῶντες ἄλλως τὸ βέλτιον.

ΚΤΝ. Ἰκανὸν τοῦτο, εἰ καὶ σὺ φῆς ἐπὶ μηδενὶ χρησίμῳ γίνεσθαι τὰς θυσίας, ἐγνώμοσύνῃ δέ τινι τῶν

632 ἀνθρώπων τιμώντων τὸ βέλτιον. καίτοι εἴ τις τῶν σοφιστῶν ἐκείνων παρῆν, ἥρετ' ἂν σε καθ' ὅτι βελτίους φῆς τοὺς θεοὺς, καὶ ταῦτα ὁμοδούλους τῶν ἀνθρώπων ὄντας καὶ ὑπὸ ταῖς αὐταῖς δεσποίναις ταῖς Μοίραις ταττομένους. οὐ γὰρ ἀποκρήσει αὐτοῖς τὸ ἀθανάτους εἶναι, ὥς δι' αὐτὸ ἀμείνους δοκεῖν· ἐπεὶ τοῦτό γε μακρῷ χειρόν ἐστιν, εἴγε τοὺς μὲν καὶ ὁ θάνατος ἐς ἐλευθερίαν ἀφείλετο, ὑμῖν δὲ ἐς ἄπειρον ἐκπίπτει τὸ πρᾶγμα καὶ αἰδiosis ἢ δουλεία γίγνεται ὑπὸ μακρῷ τῷ λίνῳ στρεφομένη.

8. ΖΕΥΣ. Ἄλλ', ὦ Κυνίσκε, τὸ αἰδιον τοῦτο καὶ ἄπειρον εὐδαιμον ἡμῖν ἐστί καὶ ἐν ἅπασιν ἀγαθοῖς ἡμεῖς βιοῦμεν.

KTN. Οὐχ ἅπαντες, ὦ Ζεῦ, ἀλλὰ διώρισται καὶ παρ' ὑμῖν τὸ πρᾶγμα καὶ πολλή ταραχὴ ἐνεστί· σὺ μὲν γὰρ εὐδαίμων, βασιλεὺς γὰρ καὶ δύνασαι ἀνασπᾶν τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν ὥσπερ ἰμονιὰν καθεῖς· ὁ Ἥφαιστος δὲ χολός ἐστι καὶ βάνανσός τις καὶ πυρίτης τὴν τέχνην· ὁ Προμηθεὺς δὲ καὶ ἀνεσκολοπίσθη ποτέ. τὸν γὰρ πατέρα σου τί ἂν λέγοιμι πεδῆτην ἐτι ἐν τῷ Τυρτάρῳ ὄντα; καὶ ἐρᾶν δὲ ὑμᾶς φασὶ καὶ τιτρώσκεσθαι καὶ δουλεύειν

633 ἐνίοτε παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὸν σὸν ἀδελφὸν παρὰ τῷ Λαομέδοντι καὶ παρὰ τῷ Ἀδμήτῳ τὸν Ἀπόλλωνα. ταῦτα δέ μοι οὐ πάννυ εὐδαίμονα δοκεῖ, ἀλλ' εἰκόασιν ὑμῶν οἱ μὲν τινες εὐτυχεῖς τε καὶ εὖμοιροι εἶναι, οἱ δ' ἐμπαλιν· ἐγὼ γὰρ λέγειν, ὅτι καὶ ληστεύεσθε ὥσπερ ἡμεῖς καὶ περισυλᾶσθε ὑπὸ τῶν λεροσύλων καὶ ἐκ πλουσιωτάτων πενέστατοι ἐν ἀκαρεῖ γίνεσθε· πολλοὶ δὲ καὶ κατεχωνεύθησαν ἤδη χρυσοὶ ἢ ἀργυροὶ ὄντες, οἷς τοῦτο εἴμαρτο δηλαδὴ.

9. ΖΕΥΣ. Ὅρας; ταῦτα ἤδη ὑβριστικά, ὦ Κυνίσκε, φῆς· καὶ σοὶ ποτε μεταμελήσει αὐτῶν.

KTN. Φεῖδον, ὦ Ζεῦ, τῶν ἄπειλῶν εἰδὼς οὐδὲν

με πεισόμενον ὅ τι μὴ καὶ τῇ Μοίρᾳ πρὸ σοῦ ἔδοξεν· ἐπεὶ οὐδὲ αὐτοὺς ἐκείνους ὁρῶ τοὺς ἱεροσύλους κολαζόμενους ἅπαντας, ἀλλ' οἷ γε πλεῖστοι διαφεύγουσιν ὑμᾶς· οὐ γὰρ εἴμαρτο, οἶμαι, ἀλῶναι αὐτούς.

ΖΕΥΣ. Οὐκ ἔλεγον, ὥς ἄρ' ἐκείνων τις εἰ τῶν ἀναιρουμένων τὴν πρόνοιαν τῷ λόγῳ;

ΚΤΝ. Πάνν, ὦ Ζεῦ, δέδιας αὐτούς, οὐκ οἶδα ὅτου ἔνεκα· πάντα γοῦν ὁπόσα ἂν εἶπω, ὑποπτεύεις ἐκείνων παιδεύματα εἶναι. 10. ἐγὼ δὲ — παρὰ τίνος γὰρ ἂν ἄλλου 634 τάληθές ἢ παρὰ σοῦ μάθοιμι; — ἡδέως δ' ἂν καὶ τοῦτο ἐροίμην σε, τίς ἢ Πρόνοια ὑμῖν αὕτη ἐστί, Μοῖρά τις ἢ καὶ ὑπὲρ ταύτην θεὸς ὥσπερ ἄρχουσα καὶ αὐτῶν ἐκείνων;

ΖΕΥΣ. Ἦδη σοὶ καὶ πρότερον ἔφην οὐ θεμιτὸν εἶναι πάντα σε εἰδέναι. σὺ δὲ ἔν τι ἐν ἀρχῇ ἐρωτήσῃς φήσας οὐ παύῃ τοσαῦτα πρὸς με λεπτολογούμενος· καὶ ὁρῶ ὅτι σοὶ τὸ κεφάλαιόν ἐστι τοῦ λόγου, ἐπιδεῖξαι οὐδενὸς ἡμᾶς προνοοῦντας τῶν ἀνθρωπίνων.

ΚΤΝ. Οὐκ ἐμὸν τοῦτο, ἀλλὰ σὺ μικρὸν ἔμπροσθεν ἔφησθα τὰς Μοῖρας εἶναι τὰς ἅπαντα ἐπιτελούσας, ἐκτὸς εἰ μὴ μεταμέλει σοὶ ἐκείνων καὶ μετατίθεσαι αὐτῆς τὰ εἰρημένα καὶ ἀμφισβητεῖτε τῆς ἐπιμελείας παρωσάμενοι τὴν Εἰμαρμένην.

11. ΖΕΥΣ. Οὐδαμῶς, ἀλλ' ἡ Μοῖρα δι' ἡμῶν ἕκαστα ἐπιτελεῖ.

ΚΤΝ. Μανθάνω· ὑπηρετᾷ καὶ διάκονοί τινες τῶν Μοιρῶν εἶναί φατε. πλὴν ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐκείναι ἂν εἰεν αἱ προνοοῦσαι, ὑμεῖς δὲ ὥσπερ σκευὴ τινὰ καὶ ἐργαλεῖά ἐστε αὐτῶν.

ΖΕΥΣ. Πῶς λέγεις;

ΚΤΝ. Ὅσπερ, οἶμαι, καὶ τὸ σκέπαρνον τῷ τέκτονι καὶ τὸ τρύπανον συνεργεῖ μὲν τι πρὸς τὴν τέχνην, οὐδεὶς δ' ἂν εἴποι ὡς ταῦτα ὁ τεχνίτης ἐστίν, οὐδὲ ἡ ναῦς ἔργον 635

τοῦ σκεπάρονου ἢ τοῦ τρυπάνου, ἀλλὰ τοῦ ναυπηγοῦ· ἀνάλογον τοίνυν ἢ μὲν ναυπηγουμένη ἕκαστα ἢ Εἰμαρμένη ἐστίν, ὑμεῖς δὲ ἄρα τρύπανα καὶ σκεπάρανά ἐστε τῶν Μοιρῶν· καί, ὥς ἔοικεν, οἱ ἄνθρωποι δέον τῇ Εἰμαρμένῃ θύειν καὶ παρ' ἐκείνης αἰτεῖν τὰγαθὰ, οἱ δὲ ἐφ' ὑμᾶς ἴασι προσόδοις καὶ θυσίαις γεραίροντες· οἱ δ' οὐδὲ τὴν Εἰμαρμένην τιμῶντες ἂν ἐς δέον αὐτὸ ἔπραττον· οὐ γὰρ οἶμαι δυνατόν εἶναι οὐδὲ αὐταῖς ἔτι ταῖς Μοίραις ἀλλάξαι τι καὶ μετατρέψαι τῶν ἐξ ἀρχῆς δοξάντων περὶ ἑκάστου· ἢ γοῦν Ἄτροπος οὐκ ἀνάσχοιτ' ἂν, εἴ τις ἐς τὸ ἐναντίον στρέψει τὸν ἄτροκτον ἀναλύνων τῆς Κλωθοῦς τὸ ἔργον.

12. ΖΕΥΣ. Σὺ δ' ἤδη, ὦ Κυνίσκε, οὐδὲ τὰς Μοίρας τιμᾶσθαι πρὸς τῶν ἀνθρώπων ἀξιοῖς; ἀλλ' ἔοικας ἅπαντα συγγεῖν προαιρεῖσθαι. ἡμεῖς δὲ εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλον ἔνεκα, τοῦ γε μαντεύεσθαι καὶ προμηνύειν ἕκαστα τῶν ὑπὸ τῆς Μοίρας κεκυρωμένων δικαίως τιμῶμεθ' ἂν.

ΚΡΝ. Τὸ μὲν ὅλον, ἄχρηστον, ὦ Ζεῦ, προσιδέναι τὰ μέλλοντα οἷς γε τὸ φυλάξασθαι αὐτὰ πάντως ἀδύνατον· ἐκτὸς εἰ μὴ τοῦτο φῆς, ὥς ὁ προμαθὼν ὅτι ὑπὸ αἰχμῆς σιδηρᾶς τεθνηῆσεται, δύναιτ' ἂν ἐκφυγεῖν τὸν θάνατον ἐγκλεισάμενος ἑαυτόν· ἀλλ' ἀδύνατον· ἐξάξει γὰρ αὐτὸν ἡ Μοῖρα κυνηγετήσοντα καὶ παραδώσει τῇ αἰχμῇ· καὶ ὁ Ἄδραστος ἐπὶ τὸν σὺν ἀφείς τὴν λόγχην ἐκείνου μὲν ἀμαρτήσεται, φονεύσει δὲ τὸν τοῦ Κροίσου παῖδα, ὥς ἂν ἀπ' ἰσχυρᾶς ἐντολῆς τῶν Μοιρῶν φερομένου τοῦ ἀκοντίου ἐπὶ τὸν νεανίσκον. 13. τὸ μὲν γὰρ τοῦ Λαίου καὶ γελοῖον, τό·

μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βία·

εἰ γὰρ τεκνώσεις (φησὶ) παῖδ', ἀποκτενεῖ σ' ὁ φύς. περιττὴ γάρ, οἶμαι, ἡ παραίνεσις πρὸς τὰ πάντως οὕτως γενησόμενα. τοιγάρτοι μετὰ τὸν χρησμὸν καὶ ἔσπειρε καὶ

ὁ φῶς ἀπέκτεινεν. ὥστε οὐχ ὁρῶ ἀνθ' ὅτου ἀπαιτεῖτε τὸν μισθὸν ἐπὶ τῇ μαντικῇ. 14. ἐγὼ γὰρ λέγειν, ὡς καὶ ἀμφίδοξα καὶ ἐπαμφοτερίζοντα τοῖς πολλοῖς χρᾶν εἰώθατε οὐ πᾶν ἀποσαφoῦντες, εἰ δὲ τὸν Ἄλυν διαβάς τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν καταλύσει ἢ τὴν τοῦ Κύρου· ἄμφω γὰρ δύναται ὁ χρησμός.

ΖΕΥΣ. Ἦν τις, ὦ Κυνίσκε, τῷ Ἀπόλλωνι ὀργῆς 637 αἰτία κατὰ τοῦ Κροίσου, διότι ἐπέιρα ἐκεῖνος αὐτὸν ἀρνεῖα κρέα καὶ χελώνην ἐς τὸ αὐτὸ ἔψων.

ΚΤΝ. Ἐχρῆν μὲν μηδὲ ὀργίζεσθαι θεὸν οὕτα· πλὴν ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξαπατηθῆναι τῷ Αὐδῷ ὑπὸ τοῦ χρησμοῦ ἐπέπρωτο, οἶμαι, καὶ ἄλλως τὸ μὴ σαφῶς ἀκοῦσαι τὰ μέλ-
λοντα ἢ Εἰμαρμένην ἐπέκλωσεν. ὥστε καὶ ἡ μαντικὴ ὑμῶν ἐκείνης ἔργον ἐστίν.

15. ΖΕΥΣ. Ἡμεῖν δὲ οὐδὲν ἀπολείπεις, ἀλλὰ μά-
την θεοὶ ἐσμεν οὔτε πρόνοιάν τινα ἐσφερόμενοι ἐς τὰ πράγματα οὔτε τῶν θνυσιῶν ἄξιοι καθάπερ τρύπανα ὡς ἀληθῶς καὶ σκέπαρνα; καὶ μοι δοκεῖς εἰκότως μου κατα-
φρονεῖν, ὅτι κεραυνόν, ὡς ὀρᾷς, διηγκυλωμένος ἀνέχο-
μαί σε τοσαῦτα καθ' ἡμῶν διεξιόντα.

ΚΤΝ. Βάλλε, ὦ Ζεῦ, εἰ μοι καὶ κεραυνῷ πληγῆναι εἴμαρται, καὶ σὲ οὐδὲν αἰτιάσομαι τῆς πληγῆς, ἀλλὰ τὴν Κλωθῶ τὴν διὰ σοῦ τιτρώσκουσιν· οὐδὲ γὰρ τὸν κεραυνὸν αὐτὸν φαίην ἂν μοι αἴτιον γενέσθαι τοῦ τραύματος. πλὴν ἐκεῖνό γε ὑμᾶς ἐρήσομαι καὶ σὲ καὶ τὴν Εἰμαρμένην· 638
σὺ δέ μοι καὶ ὑπὲρ ἐκείνης ἀπόκριναι· ἀνέμνησας γὰρ με ἀπειλήσας. 16. τί δήποτε τοὺς ἱεροσύλους καὶ ληστὰς ἀφέντες καὶ τοσοῦτους ὑβριστὰς καὶ βιαίους καὶ ἐπιόρ-
κους δοῦν τινα πολλάκις κεραυνοῦτε ἢ λίθον ἢ νεὼς ἱστὸν οὐδὲν ἀδικούσης, ἐνίοτε δὲ χρηστὸν τινα καὶ ὄσιον ὁδοιπόρον; τί σιωπᾷς, ὦ Ζεῦ; ἢ οὐδὲ τοῦτο θέμις εἰδέ-
ναι με;

ΖΕΥΣ. Οὐ γάρ, ὦ Κυνίσκε, σὺ δὲ πολυπράγμων τις εἶ καὶ οὐκ οἶδ' ὅθεν ταῦτα ἤκεις μοι συμπεφορηκώς.

ΚΤΝ. Οὐκοῦν μηδὲ ἐκεῖνο ὑμᾶς ἔρωμαι, σέ τε καὶ τὴν Πρόνοιαν καὶ τὴν Εἰμαρμένην, τί δήποτε Φωκίων μὲν ὁ χρηστὸς ἐν τοσαύτῃ πενίᾳ καὶ σπάνει τῶν ἀναγκαίων ἀπέθανε καὶ Ἀριστείδης πρὸ αὐτοῦ, Καλλίας δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης, ἀκόλαστα μειράκια, ὑπερεπλούτουν καὶ Μειδίας ὁ ὑβριστής καὶ Χάροψ ὁ Αἰγινῆτης, κίναϊδος ἄνθρωπος, τὴν μητέρα λιμῷ ἀπεκτονώς, καὶ πάλιν Σωκράτης μὲν παρεδόθη τοῖς ἑνδεκα, Μέλητος δὲ οὐ παρεδόθη, καὶ
639 Σαρδανάπαλλος μὲν ἐβασίλευε θῆλος ὢν, Περσῶν δὲ τοσοῦτοι καλοὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἀνεσκολοπίζοντο πρὸς αὐτοῦ, διότι μὴ ἠρέσκοντο τοῖς γιγνομένοις; 17. ἵνα ὑμῖν μὴ τὰ νῦν λέγω καθ' ἕκαστον ἐπεξιῶν, τοὺς μὲν πονηροὺς εὐδαιμονοῦντας καὶ τοὺς πλεονέκτας, ἀγομένους δὲ καὶ φερομένους τοὺς χρηστοὺς ἐν πενίᾳ καὶ νόσοις καὶ μυρίοις κακοῖς πιεζομένους.

ΖΕΥΣ. Οὐ γὰρ οἶσθα, ὦ Κυνίσκε, ἡλικίας μετὰ τὸν βίον οἱ πονηροὶ τὰς κολάσεις ὑπομένουσιν, ἢ ἐν ὅσῃ οἱ χρηστοὶ εὐδαιμονία διατρίβουσιν;

ΚΤΝ. Αἰδῶν μοι λέγεις καὶ Τιτυοὺς καὶ Ταντάλους. ἐγὼ δέ, εἰ μὲν τι καὶ τοιοῦτόν ἐστιν, εἶσομαι τὸ σαφὲς ἐπειδὴν ἀποθάνω· τὸ δὲ νῦν ἔχον ἐβουλόμην τὸν ὅποσον οὖν χρόνον τοῦτον εὐδαιμόνως διαβιώσας ὑπὸ ἑκατάδεκα γυπῶν κείρεσθαι τὸ ἥπαρ ἀποθανών, ἀλλὰ μὴ ἐνταῦθα διψήσας ὥσπερ ὁ Τάνταλος ἐν μακάρων νήσοις πίνειν μετὰ τῶν ἡρώων ἐν τῷ Ἥλυσίῳ λειμῶνι κατὰ κείμενος.

640 18. **ΖΕΥΣ.** Τί φῆς; ἀπιστεῖς εἶναι τινὰς κολάσεις καὶ τιμας καὶ δικαστήριον, ἐνθα δὴ ἐξετάζεται ὁ ἕκαστος βίος;

ΚΤΝ. Ἀκούω τινὰ Μίνωα Κρῆτα δικάζειν τὰ τοῦ

αὐτὰ· καὶ μοι ἀπόκριναί τι καὶ ὑπὲρ ἐκείνου· σὸς γὰρ υἱὸς εἶναι λέγεται.

ΖΕΥΣ. Τί δ' αὐτὸν ἐρωτᾷς, ὦ Κυνίσκε;

ΚΤΝ. Τίνας κολάζει μάλιστα;

ΖΕΥΣ. Τοὺς πονηροὺς δηλαδή, οἷον ἀνδροφόνους καὶ ἱεροσύλους.

ΚΤΝ. Τίνας δὲ παρὰ τοὺς ἥρωας ἀποπέμπει;

ΖΕΥΣ. Τοὺς ἀγαθοὺς τε καὶ ὁσίους καὶ κατ' ἀρετὴν βεβιωκότας.

ΚΤΝ. Τίνος ἔνεκα, ὦ Ζεῦ;

ΖΕΥΣ. Διότι οἱ μὲν τιμῆς, οἱ δὲ κολάσεως ἄξιοι.

ΚΤΝ. Εἰ δέ τις ἀκούσιόν τι δεινὸν ἐργάσαιοτο, κολάζεσθαι καὶ τοῦτον δικαιοῖ;

ΖΕΥΣ. Οὐδαμῶς.

ΚΤΝ. Οὐδ' ἄρα εἰ τις ἄκων τι ἀγαθὸν ἔδρασεν, οὐδὲ τοῦτον τιμᾶν ἀξιώσκειν ἄν;

ΖΕΥΣ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΚΤΝ. Οὐδένα τοίνυν, ὦ Ζεῦ, οὔτε τιμᾶν οὔτε κολάζειν αὐτῷ προσήκει.

ΖΕΥΣ. Πῶς οὐδένα;

ΚΤΝ. Ὅτι οὐδὲν ἐκόντες οἱ ἄνθρωποι ποιοῦμεν, ἀλλὰ τινι ἀνάγκῃ ἀφύντῳ κεκελευσμένοι, εἴ γε ἀληθῆ ἐκεῖνά ἐστι τὰ ἐμπροσθεν ὁμολογημένα, ὥς ἡ Μοῖρα πάντων αἰτία· καὶ ἣν φονεύῃ τις, ἐκείνη ἐστὶν ἡ φονεύουσα, καὶ ἣν ἱεροσυλῇ, προστεταγμένον αὐτῷ δρᾶ. ὥστε εἴ γε 641 τὰ δίκαια ὁ Μίνως δικάζειν μέλλοι, τὴν Εἰμαρμένην ἀντὶ τοῦ Σισύφου κολάζεται καὶ τὴν Μοῖραν ἀντὶ τοῦ Ταντάλου. τί γὰρ ἐκεῖνοι ἠδίκησαν πεισθέντες τοῖς ἐπιτάγμασιν;

19. ΖΕΥΣ. Οὐκέτ' οὐδ' ἀποκρίνεσθαι σοι ἄξιον τοιαῦτα ἐρωτῶντι· θρασὺς γὰρ εἰ καὶ σοφιστής. καὶ σε ἄπειμι ἤδη καταλιπών.

ΚΤΝ. Ἐδεόμην μὲν ἔτι καὶ τοῦτο ἐρέσθαι σε, ποῦ αἱ Μοῖραι διατρίβουσιν ἢ πῶς ἐφικνοῦνται τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν τοσούτων ἐς τὸ λεπτότατον, καὶ ταῦτα τρεῖς οὐσαι; ἐπίπονον γάρ τινα καὶ οὐκ εὐμοιρόν μοι δοκοῦσι βιοῦν τὸν βίον τοσαῦτα ἔχουσαι πράγματα καί, ὥς ἔοικεν, οὐ πάνυ οὐδὲ αὐταὶ ὑπὸ χρηστῇ Εἰμαρμένῃ ἐγεννήθησαν. ἐγὼ γοῦν, εἴ μοι αἵρεσις δοθείη, οὐκ ἂν ἀλλαξαίμην πρὸς αὐτάς τὸν ἐμαντοῦ βίον, ἀλλὰ ἐλοίμην ἂν ἔτι πενέστερος διαβιῶναι ἢ περ καθῆσθαι κλώθων ἄτρακτον τοσούτων πραγμάτων μεστόν, ἐπιτηρῶν ἕκαστα. εἰ δὲ μὴ ῥᾷδιόν σοι ἀποκρίνασθαι πρὸς αὐτά, ὦ Ζεῦ, καὶ τούτοις ἀγαπήσομεν οἷς ἀπεκρίνω· ἱκανὰ γὰρ ἐμφανίσει τὸν περὶ τῆς Εἰμαρμένης καὶ Προνοίας λόγον· τὰ λοιπὰ δὲ ἴσως οὐχ εἴμαρτο ἀκοῦσαί μοι.

ΖΕΥΣ ΤΡΑΓΩΙΔΟΣ.

1. **ΕΡΜΗΣ.** ὦ Ζεῦ, τί σύννους κατὰ μόνας σταντῶ λαλεῖς, ὠχρός, περιπατῶν, φιλοσόφου τὸ χροῶμ' ἔχων; ἐμοὶ προσανάθου, λαβέ με σύμβουλον πόνων, μὴ καταφρονήσης οἰκέτου φλυαρίας.

ΑΘΗΝΗ. Ναὶ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων, γουνοῦμαί σε θεὰ γλανκῶπις, τριτογένεια, ἔξαυδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἶδομεν ἥδη, τίς μῆτις θάκνει σε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, ἢ τί βαρὺ στενάχεις ὠχρός τέ σου εἴλε παρειάς;

ΖΕΥΣ. Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος, οὐδὲ πάθος οὐδὲ ξυμφορὰ τραγωδική, ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ' ἄχθος ἢ θεῶν φύσις.

ΑΘΗΝ. Ἀπολλόν, οἷσις φροῖμιόις ἄρχει λόγον;

ΖΕΥΣ. Ὡ παγκάκιστα χθόνια γῆς παιδεύματα,

σύ τ', ὦ Προμηθεῦ, οἶά μ' εἰργασαι κακά.

ΑΘΗΝ. Τί δ' ἐστί; πρὸς χορὸν γὰρ οἰκείων ἐρεῖς.

ΖΕΥΣ. Ὡ μεγαλοσμαράγου στεροπαῆς ῥοίζημα, τί (μοι)
ῥέξεις;

ΗΡΑ. Κοίμισον ὀργάν, εἰ μὴ κωμωδίαν, ὦ Ζεῦ, δυ-
νάμεθα ὑποκρίνεσθαι μηδὲ δραψοδεῖν ὥσπερ οὗτοι μηδὲ
τὸν Εὐριπίδην ὅλον καταπεπώκαμεν, ὥστε σοι ὑποδρα- 644
ματουργεῖν. 2. ἀγνοεῖν ἡμᾶς νομίζεις τὴν αἰτίαν τῆς λυ-
πῆς ἥτις ἐστί σοι;

ΖΕΥΣ. Οὐκ οἶσθ', ἐπεὶ τοι κἂν ἐκώκυες μέγα.

ΗΡΑ. Οἶδα τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ὧν πάσχεις ὅτι ἐρω-
τικόν ἐστιν· οὐ μὴν κωκύω γε ὑπὸ ἔθους ἤδη πολλάκις
ὑβρισθεῖσα ὑπὸ σοῦ τὰ τοιαῦτα. εἰκὸς γοῦν ἦτοι Δανάην
τινὰ ἢ Σεμέλην ἢ Εὐρώπην αὐθις εὐρόντα σε ἀνιᾶσθαι
ὑπὸ τοῦ ἐρωτος, εἴτα βουλευέσθαι ταῦρον ἢ σάτυρον ἢ
χρυσὸν γενόμενον ὄνῃναι διὰ τοῦ ὀρόφου εἰς τὸν κόλ-
πον τῆς ἀγαπωμένης· τὰ σημεῖα γὰρ ταῦτα, οἱ στεναγμοὶ
καὶ τὰ δάκρυα καὶ τὸ ὠχρὸν εἶναι, οὐκ ἄλλου τοῦ ἢ ἐρῶν-
τός ἐστιν.

ΖΕΥΣ. Ὡ μακαρία, ἥτις ἐν ἐρωτι καὶ ταῖς τοιαύταις
παιδιαῖς οἶει τὰ πράγματα ἡμῖν εἶναι.

ΗΡΑ. Ἀλλὰ τί ἄλλο, εἰ μὴ τοῦτο, ἀνιᾶ σε Δία ὄντα;

3. ΖΕΥΣ. Ἐν ἐσχάτοις, ὦ Ἥρα, τὰ θεῶν πράγματα, 645
καὶ τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, ἐπὶ ξυροῦ νῦν ἐστηκεν, εἴτε
χρὴ τιμᾶσθαι ἡμᾶς ἔτι καὶ τὰ γέρα ἔχειν τὰν τῇ γῇ εἴτε
καὶ ἡμελησθαι παντάπασιν καὶ τὸ μηδὲν εἶναι δοκεῖν.

ΗΡΑ. Μῶν ἢ γίγαντάς τινας αὐθις ἢ γῇ ἐφρυσεν,
ἢ οἱ Τιτᾶνες διαορηξάντες τὰ δεσμὰ καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπι-
κρατήσαντες αὐθις ἡμῖν ἐναντία αἰροῦνται τὰ ὄπλα;

ΖΕΥΣ. Θάρσει, τὰ νέρθεν ἀσφαλῶς ἔχει θεοῖς.

ΗΡΑ. Τί οὖν ἄλλο δεινὸν ἂν γένοιτο; οὐχ ὀρῶ γάρ,

ὅτε μὴ τὰ τοιαῦτα παραλυνεῖ, ἐφ' ὅτῳ Πῶλος ἢ Ἀριστό-
δημος ἐντὶ Λιδὸς ἡμῖν ἀναπέφνηας.

4. ΖΕΥΣ. Τιμοκλῆς, ὦ Ἥρα, ὁ Στωϊκὸς καὶ Δᾶμις
ὁ Ἐπικούρειος χθές, οὐκ οἶδ' ὅθεν σφίσιν ἀρξαμένον
646 τοῦ λόγον, προνοίας πέρι διελεγέσθην παρόντων μάλα
συχνῶν καὶ δοκίμων ἀνθρώπων, ὅπερ μάλιστα ἠνίασέ
με· καὶ ὁ μὲν Δᾶμις οὐτ' εἶναι θεοὺς ἔφασκεν οὔτε ὅλως
τὰ γιγνόμενα ἐπισκοπεῖν ἢ διατάττειν, ὁ Τιμοκλῆς δὲ ὁ
βέλτιστος ἐπειράτο συναγωνίζεσθαι ἡμῖν· εἶτα ὄχλου πολ-
λοῦ ἐπιρρυνέντος οὐδὲν πέρας ἐγένετο τῆς ξυνουσίας· διε-
λύθησαν γὰρ ἐσαυθὺς ἐπισκέψασθαι τὰ λοιπὰ συνθέμε-
νοι, καὶ νῦν μετέωροι πάντες εἰσὶ πρὸς ἀκρόασιν, ὁπό-
τερος κρατήσῃ καὶ ἀληθέστερα δόξει λέγειν. ὁρᾶτε τὸν
κίνδυνον, ὥς ἐν στενῷ παντάπασι τὰ ἡμέτερα, ἐν ἐνὶ
ἀνδρὶ κινδυνευόμενα; καὶ δυοῖν θάτερον ἢ παρεωρᾶσθαι
ἀνάγκη ὀνόματα εἶναι μόνον δόξαντας ἢ τιμᾶσθαι ὥς πρὸ
τοῦ, ἣν ὁ Τιμοκλῆς νικήσῃ λέγων.

5. ΗΡΑ. Δεινὰ ταῦτα ὥς ἀληθῶς, καὶ οὐ μάτην, ὦ
Ζεῦ, ἐπετραγώδεις αὐτοῖς.

ΖΕΥΣ. Σὺ δ' ᾧου Δανάης τινὸς ἢ Ἀντιόπης εἶναι
μοι λόγον ἐν ταράχῳ τοσούτῳ. τί δ' οὖν, ὦ Ἐρμῇ καὶ
647 Ἥρᾳ καὶ Ἀθηνᾷ, πράττοιμεν ἄν; ξυνευρίσκετε γὰρ καὶ
αὐτοὶ τὸ μέρος.

ΕΡΜ. Ἐγὼ μὲν ἐπὶ τὸ κοινόν φημι δεῖν τὴν σκέψιν
ἐπενεγκεῖν ἐκκλησίαν συναγαγόντα.

ΗΡΑ. Κάμοι ταῦτα ξυνδοκεῖ ἅπερ καὶ τούτῳ.

ΑΘΗΝ. Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν τάναντία δοκεῖ, ὦ πάτερ, μὴ
ξυνταράττειν τὸν οὐρανὸν μηδὲ δῆλον εἶναι θορυβούμε-
νον τῷ πράγματι, πράττειν δὲ ἰδίᾳ ταῦτα, ἐξ ὧν κρατή-
σει μὲν ὁ Τιμοκλῆς λέγων, ὁ Δᾶμις δὲ καταγλασθῆίς
ἄπεισιν ἐκ τῆς σπουδίας.

ΕΡΜ. Ἀλλ' οὔτε ἀγνοηθήσεται ταῦτα. ὦ Ζεῦ, ἐν

φανερῶ γενομένης τῆς ἔριδος τοῖς φιλοσύφοις, καὶ σὺ δόξεις τυραννικὸς εἶναι μὴ κοινοῦμενος περὶ τῶν οὕτω μεγάλων καὶ κοινῶν ἅπασιν.

6. ΖΕΥΣ. Οὐκοῦν ἤδη κήρυττε καὶ παρέστωσαν ἅπαντες· ὁρθῶς γὰρ λέγεις.

ΕΡΜ. Ἴδού· δὴ ἐς ἐκκλησίαν ξυνέλθετε οἱ θεοί· μὴ μέλλετε, ξυνέλθετε πάντες, ἦκετε, περὶ μεγάλων ἐκκλησιάζομεν.

ΖΕΥΣ. Οὕτω ψιλὰ, ὦ Ἑρμῇ, καὶ ἀπλοῦκὰ καὶ περὶ 648 κηρύττεις, καὶ ταῦτα ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ξυγκαλῶν;

ΕΡΜ. Ἀλλὰ πῶς γάρ, ὦ Ζεῦ, ἄξιόις;

ΖΕΥΣ. Ὅπως ἄξιῳ· ἀποσεμνύναι φημι δεῖν τὸ κήρυγμα μέτροις τισὶ καὶ μεγαλοφρονίᾳ ποιητικῇ, ὥς μᾶλλον συνέλθοιεν.

ΕΡΜ. Ναί· ἀλλ' ἐποποιῶν, ὦ Ζεῦ, καὶ ῥαψωδῶν τὰ τοιαῦτα, ἐγὼ δὲ ἥμισυ ποιητικός εἰμι· ὥστε διαφθερῶ τὸ κήρυγμα ἢ ὑπέρμετρα ἢ ἐνδεᾶ ξυνείρων, καὶ γέλως ἔσται παρ' αὐτοῖς ἐπὶ τῇ ἀμουσίᾳ τῶν ἐπῶν· ὁρῶ γοῦν καὶ τὸν Ἀπόλλω γελῶμενον ἐπ' ἐνίοις τῶν χρησμῶν, καί-
τοι ἐπικρυπτούσης τὰ πολλὰ τῆς μαντικῆς, ὥς μὴ πάνυ σχολὴν ἄγειν τοὺς ἀκούοντας ἐξετάζειν τὰ μέτρα.

ΖΕΥΣ. Οὐκοῦν, ὦ Ἑρμῇ, τῶν Ὀμήρου ἐπῶν ἐγκα- 649
ταμίγνυε τὰ πολλὰ τῷ κηρύγματι, ὥς ἐκεῖνος ἡμᾶς ξυνε-
κάλει· μεμνησθαι δέ σε εἰκός.

ΕΡΜ. Οὐ πάνυ μὲν οὕτω σαφῶς καὶ προχείρως πειράσομαι δὲ ὁμῶς.

Μήτε τις οὖν θήλεια θεὸς . . μήτε τις ἄρσην, μὴδ' αὐτῶν ποταμῶν μενέτω νόσφ' Ὠκεανοῖο μὴδέ τε νημφάων, ἀλλ' ἐς Διὸς ἔλθετε πάντες, εἰς ἀγορὴν, ὅσσοι τε κλυτὰς δαίνυσθ' ἑκατόμβας, ὅσσοι τ' αὖ μέσατοι ἢ ὕστατοι ἢ μάλα πάγγυ

650 7. ΖΕΥΣ. Εὖ γε, ὦ Ἐρμῆ, ἄριστα κεκήρυνται σοι, καὶ ξυνθέουσιν γὰρ ἤδη· ὥστε παραλαμβάνων κάθιζε αὐτοὺς κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον, ὥς ἂν ὕλης ἢ τέχνης ἔχῃ, ἐν προεδρίᾳ μὲν τοὺς χρυσοῦς, εἴτα ἐπὶ τούτοις τοὺς ἀργυροῦς, εἴτα ἐξῆς ὅποιοι ἐλεφάντινοι, εἴτα τοὺς χαλκοῦς ἢ λιθίνους, καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις οἱ Φειδίου ἢ Ἀλκαμέ-
 νους ἢ Μύρωνος ἢ Εὐφράνορος ἢ τῶν ὁμοίων τεχνιτῶν προτετιμήσθων, οἱ συρφετώδεις δὲ οὗτοι καὶ ἄτεχνοι πόρρω που ξυνωσθέντες σιωπῇ ἀναπληροῦντων μόνου τὴν ἐκκλησίαν.

ΕΡΜ. Ἔσται ταῦτα καὶ καθεδοῦνται ὥς προσήκει. ἀλλ' ἐκεῖνο οὐ χεῖρον εἰδέναι, ἣν τις αὐτῶν χρυσοῦς μὲν ἦ καὶ πολυτάλαντος τὴν ὀλκήν, οὐκ ἀκριβὴς δὲ τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ κομιδῇ ἰδιωτικὸς καὶ ἀσύμμετρος, πρὸ τῶν χαλκῶν τῶν Μύρωνος καὶ Πολυκλείτου καὶ τῶν Φειδίου
 651 καὶ Ἀλκαμένους τῶν λιθίνων καθεδεῖται ἢ προτιμωτέραι χρόνῃ νομίζειν τὴν τέχνην;

ΖΕΥΣ. Ἐχρῆν μὲν οὕτως, ἀλλ' ὁ χρυσὸς ὁμῶς προτιμωτέος.

ΕΡΜ. Μανθάνω ὅτι πλουτίνδην κελεύεις, ἀλλὰ μὴ ἀριστίνδην καθίζειν καὶ ἀπὸ τιμημάτων. ἤκετ' οὖν εἰς τὴν προεδρίαν οἱ χρυσοὶ ὑμεῖς. 8. εἰκόασιν, ὦ Ζεῦ, οἱ βαρβαρικοὶ προεδρεύσειν μόνοι· ὥς τοὺς γε Ἕλληνας ὁρᾷς ὁποιοὶ εἰσὶ, χαρίεντες μὲν καὶ εὐπρόσωποι καὶ κατὰ τέχνην ἐσχηματισμένοι, λίθινοι δὲ ἢ χαλκοὶ ὁμοίως ἄπαντες ἢ οἳ γε πολυτελέστατοι αὐτῶν ἐλεφάντινοι ὀλίγον ὅσον τοῦ χρυσοῦ ἀποστίλβοντες, ὥς ἐπικεχρωσθαι καὶ ἐπηλυγᾶσθαι μόνον, τὰ δὲ ἔνδον ὑπόξυλοι καὶ οὗτοι, μυνὼν ἀγέλας ὅλας ἐμπολιτευομένας σκέποντες· ἡ Βενδῆς δὲ αὕτη καὶ ὁ Ἄνουβις ἐκείνοσιν καὶ παρ' αὐτὸν ὁ Ἄττις καὶ ὁ Μίθρης καὶ ὁ Μῆν ὅλοι ὀλόχρυσοι καὶ βαρεῖς καὶ πολυτίμητοι ὥς ἀληθῶς.

9. ΠΟΣ. Καὶ τοῦτο, ὦ Ἑρμῇ, δίκαιον, τὸν κυνο- 652
πρόσωπον τοῦτον προκαθίζειν μοι τὸν Αἰγύπτιον καὶ
ταῦτα Ποσειδῶνος ὄντος;

ΕΡΜ. Ναί. ἀλλὰ σὲ μὲν, ὦ ἐνοσίγαιε, χαλκοῦν ὁ
Λύσιππος καὶ πένητα ἐποίησεν, οὐκ ἔχόντων τότε τῶν
Κορινθίων χρυσόν· οὗτος δὲ ὅλοις μεταλλοῖς πλουσιώ-
τερός ἐστιν. ἀνέχεσθαι οὖν χρὴ παρεωσμένον καὶ μὴ ἀγα-
νακτεῖν, εἰ τις ὅτινα τηλικαύτην χρυσὴν ἔχων προτετίμη-
ταί σου.

10. ΑΦΡ. Οὐκοῦν, ὦ Ἑρμῇ, καὶ με λαβὼν ἐν τοῖς
προέδροις που κάθιξε· χρυσὴ γάρ εἰμι.

ΕΡΜ. Οὐχ ὅσα γε, ὦ Ἀφροδίτη, καὶ με ὄραν, ἀλλ'
εἰ μὴ πάνυ λημῶ, λίθου τοῦ λευκοῦ Πεντέληθεν, οἶμαι,
λιθοτομηθεῖσα, εἶτα δόξαν οὕτω Πραξιτέλει Ἀφροδίτη
γενομένη Κνιδίους παρεδόθης.

ΑΦΡ. Καὶ μὴν ἀξιόπιστόν σοι μάρτυρα τὸν Ὅμηρον 653
παρεξομαι ἄνω καὶ κάτω τῶν ὁαψωδιῶν χρυσὴν με τὴν
Ἀφροδίτην εἶναι λέγοντα.

ΕΡΜ. Καὶ γὰρ τὸν Ἀπόλλω ὁ αὐτὸς πολὺχρυσον
εἶναι ἔφη καὶ πλούσιον· ἀλλὰ νῦν ὅψει κάκεῖνον ἐν τοῖς
ζευγίταις που καθήμενον, ἀπεστεφανωμένον γε ὑπὸ τῶν
ληστῶν καὶ τοὺς κόλλοπας τῆς κιθάρας περισεσυλημέ-
νον. ὥστε ἀγάπα καὶ σὺ μὴ πάνυ ἐν τῷ θητικῷ ἐκκλη-
σιάζουσα.

11. ΚΟΛΟΣΣΟΣ. Ἑμοὶ δὲ τίς ἂν ἐρίσαι τολμήσειεν
Ἥλιφ τε ὄντι καὶ τηλικούτῳ τὸ μέγεθος; εἰ γοῦν μὴ ὑπερ-
φνᾶ μηδὲ ὑπέρμετρον οἱ Ῥόδιοι κατασκευάσασθαι με
ἠξίωσαν, ἀπὸ τοῦ Ἰσου τελέσματος ἑκαταίδεκα χρυσοῦ
θεοὺς ἐπεποίητο ἄν· ὥστε ἀνάλογον πολυτελέστερος ἂν
νομιζοίμην. καὶ πρόσεστιν ἡ τέχνη καὶ τῆς ἐργασίας τὸ 654
ἀκριβὲς ἐν μεγέθει τοσούτῳ.

ΕΡΜ. Τί, ὦ Ζεῦ, χρὴ ποιεῖν; δύσκριτον ἐμοὶ γοῦν

LUCIAN. II.

23

καὶ τοῦτο· εἰ μὲν γὰρ ἐς τὴν ὕλην ἀποβλέπομι, χαλκὸς ἐστίν, εἰ δὲ λογιζοίμην ἀφ' ὁπόσων ταλάντων κεχάλκευται, ὑπὲρ τοὺς πεντακοσιομεδίμνους ἂν εἶη.

ΖΕΥΣ. Τί γὰρ ἔδει παρῆναι καὶ τοῦτον ἐλέγχοντα τὴν τῶν ἄλλων σμικρότητα καὶ ἐνοχλήσουντα τῇ καθέδρᾳ; πλὴν ἄλλὰ, ὦ Ῥοδίων κράτιστε, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα προτιμητέος εἰ τῶν χρυσῶν, πῶς ἂν καὶ προεδρεύοις, εἰ μὴ δεήσει ἀναστῆναι ἅπαντας, ὥς μόνος καθέξοιο τὴν Πνύκα ὅλην θατέρᾳ τῶν πυγῶν ἐπιλαβών; ὥστε ἄμεινον ποιήσεις ὀρθοστιάδην ἐκκλησιάζων, ἐπικεκυφῶς τῷ συνεδρίῳ.

655 **12. ΕΡΜ.** Ἴδου πάλιν ἄλλο δύσλутон καὶ τοῦτο· χαλκῷ μὲν γὰρ ἀμφοτέρω ἐστὼν καὶ τέχνης τῆς αὐτῆς, *Λυσίππου* ἑκάτερον τὸ ἔργον, καὶ τὸ μέγιστον, ὁμοτίμω τὰ ἐς γένος, ἅτε δὴ *Διὸς* παῖδε, ὁ *Διόνυσος* οὐτοσί καὶ *Ἡρακλῆς*. πότερος οὖν αὐτῶν προκαθεδεῖται; φιλονεικοῦσι γὰρ, ὥς ὁρᾷς.

ΖΕΥΣ. Διατρίβομεν, ὦ Ἑρμῇ, πάλαί δέον ἐκκλησιάζειν· ὥστε νῦν μὲν ἀναμῖξ καθιζόντων, ἐνθ' ἂν ἑκαστός ἐθέλοι, ἐσαυθις δὲ ἀποδοθήσεται περὶ τούτων ἐκκλησία, καὶ γὰρ εἶσομαι τότε ἥντινα χρὴ ποιήσασθαι τὴν τάξιν ἐπ' αὐτοῖς.

13. ΕΡΜ. Ἄλλ', *Ἡράκλεις*, ὥς θορυβοῦσι τὰ κοινὰ καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ταῦτα βοῶντες, *Διανομάς*, *διανομάς*. 656 ποῦ τὸ νέκταρ, ποῦ τὸ νέκταρ; ἡ ἀμβροσία ἐπέλιπεν, ἡ ἀμβροσία ἐπέλιπεν· ποῦ αἱ ἑκατόμβαι, ποῦ αἱ ἑκατόμβαι; κοινὰς τὰς θυσίας.

ΖΕΥΣ. Κατασίγησον αὐτούς, ὦ Ἑρμῇ, ὥς μάθωσιν ὅτου ἔνεκα ξυνελέγησαν τοὺς λήρους τούτους ἀφέντες.

ΕΡΜ. Οὐχ ἅπαντες, ὦ Ζεῦ, τὴν Ἑλλήνων φωνὴν ξυνιᾶσιν· ἐγὼ δὲ οὐ πολὺ γλωττός εἰμι, ὥστε καὶ *Σκύθαις* καὶ *Πέρσαις* καὶ *Θραξὶ* καὶ *Κελτοῖς* ξυνετὰ κηρύτ-

τειν. ἄμεινον οὖν, οἶμαι, τῇ χειρὶ σημαίνειν καὶ παρα-
κελεύεσθαι σιωπᾶν.

ΖΕΥΣ. Οὕτω ποίει.

14. EPM. Εὖ γε, ἄφρονότεροι γεγένηνταί σοι τῶν
σοφιστῶν. ὥστε ὥρα δημηγορεῖν. ὄρας; πάλαι πρὸς σέ
ἀποβλέπουσι περιμένοντες ὅ τι καὶ ἔρεῖς.

ΖΕΥΣ. Ἄλλ' ὅ γε πέπονθα, ὦ Ἑρμῇ, οὐκ ἂν ὀκνή-
σαιμι πρὸς σέ εἰπεῖν ὅντα. οἶσθα ὅπως θαρραλέος
αἰεὶ καὶ μεγαληγόρος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἦν.

ΕΡΜ. Οἶδα καὶ ἐδεδίειν γε ἀκούων σου δημηγο-
ροῦντος, καὶ μάλιστα ὅποτε ἀπειλοίης ἀνασπάσειν ἐκ βά-
θρων τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατταν αὐτοῖς θεοῖς τὴν σειρὰν
ἐκείνην τὴν χρυσὴν καθεῖς.

657

ΖΕΥΣ. Ἄλλὰ νῦν, ὦ τέκνον, οὐκ οἶδα, εἴτε ὑπὸ
τοῦ μεγέθους τῶν ἐφεστώτων δεινῶν εἴτε καὶ ὑπὸ τοῦ
πλήθους τῶν παρόντων — πολυθεωτάτῃ γάρ, ὥς ὄρας,
ἡ ἐκκλησία — διατετάραγμαί τὴν γνώμην καὶ ὑπότρομός
εἰμι καὶ ἡ γλῶττά μου πεπεδημένη ἔοικε· τὸ δὲ ἀτοπώ-
τατον ἀπάντων, ἐπιλέλθωμαι τό γε προοίμιον τῶν λόγων,
ὃ παρεσκευασάμην, ὥς εὐπροσωποτάτῃ μοι ἡ ἀρχὴ γέ-
νοιτο πρὸς αὐτούς.

ΕΡΜ. Ἀπολώλεκας, ὦ Ζεῦ, ἅπαντα· οἱ δὲ ὑπο-
πτεύουσι τὴν σιωπὴν καὶ τι ὑπέρομεγα κακὸν ἀκούσεσθαι
προσδοκῶσιν, ἐφ' ὅτῳ σὺ διαμέλλεις.

ΖΕΥΣ. Βούλει οὖν, ὦ Ἑρμῇ, τὸ Ὀμηρικὸν ἐκεῖνο
προοίμιον ἀναρραψοῦδήσω πρὸς αὐτούς;

ΕΡΜ. Τὸ ποῖον;

ΖΕΥΣ. Κέκλυτε μευ πάντες τε θεοὶ πᾶσαι τε θέαιναι.

ΕΡΜ. Ἀπαγε, ἱκανῶς καὶ πρὸς ἡμᾶς πεπαρσάνηται
σοι τὰ πρῶτα. πλὴν εἰ δοκεῖ, τὸ μὲν φορτικὸν τῶν μέ- 658
τρων ἄφες. σὺ δὲ τῶν Ἀμυσθένους δημηγοριῶν τῶν

κατὰ Φιλίππου ἦντινα ἂν ἐθέλῃς, ξύνειρε ὀλίγα ἐναλ-
λάττων· οὕτω γοῦν οἱ πολλοὶ νῦν ῥητορεύουσιν.

ΖΕΥΣ. Εὖ λέγεις ἐπίτομόν τινα ῥητορείαν καὶ ῥα
διουργίαν ταύτην εὐπορον τοῖς ἀπορουμένοις.

15. ΕΡΜ. Ἀρξαι δ' οὖν ποτε.

ΖΕΥΣ. Ἀντὶ πολλῶν ἂν, ὃ ἄνδρες θεοί, χρημάτων
ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερόν γένοιτο ὑμῖν ὅ τι δὴ
ποτε ἄρα τοῦτό ἐστιν, ἐφ' ὅτῳ νῦν ξυνελέγητε. ὅτε τοί
νυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἀκροᾶσθαι
μου λέγοντος. ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρός, ὃ θεοί, μονον-
ουχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεῖς, ὅτι τῶν παρόντων ἐρρωμένως
ἀντιληπτέον ἡμῖν ἐστίν, ἡμεῖς δὲ πάνυ ὀλιγώρως ἔχειν
659 μοι δοκοῦμεν πρὸς αὐτά. βούλομαι δὲ ἤδη — καὶ γάρ
ἐπιλείπει με ὁ Δημοσθένης — αὐτὰ ὑμῖν δηλώσαι σαφῶς,
ἐφ' οἷς διαταραχθεὶς ξυνήγαγον τὴν ἐκκλησίαν· χθὲς
γάρ, ὥς ἴστε, Μνησιθέου τοῦ ναυκλήρου θύσαντος τα-
σσητήρια ἐπὶ τῇ νηϊ ὀλίγου δεῖν ἀπολομένη περὶ τὸν Κα-
φηρέα, εἰσιτιώμεθα ἐν Πειραιεῖ, ὁπόσους ἡμῶν ὁ Μνη-
σίθεος ἐπὶ τὴν θυσίαν ἐκάλεσεν· εἰτα μετὰ τὰς σπονδὰς
ὑμεῖς μὲν ἄλλος ἄλλη ἐτράπεσθε, ὥς ἐκάστῳ ἔδοξεν, ἐγὼ
δὲ — οὐδέπω γὰρ πάνυ ὀψὲ ἦν — ἀνῆλθον ἐς τὸ ἄστυ,
ὥς περιπατήσαιμι τὸ δειλινόν ἐν Κεραμεικῷ ἐννοῶν ἅμα
τοῦ Μνησιθέου τὴν σμικρολογίαν, ὃς ἐκκαίδεκα θεοὺς
ἑστιῶν ἀλεκτρονία μόνον κατέθυσσε, γέροντα κάκεινον
ἦδη καὶ κορυζῶντα, καὶ λιβανωτοῦ χόνδρους τέτταρας εὖ
660 μάλα εὐρωτιῶντας, ὥς αὐτίκα ἐπισβεσθῆναι τῷ ἀνθρακι,
μηδὲ ὅσον ἄκρα τῇ ῥινὶ ὀσφρέσθαι τοῦ καπνοῦ παρα-
σχόντας, καὶ ταῦτα ἑκατόμβας ὅλας ὑπισχνούμενος ὁπότε
ἡ ναὺς ἤδη προσεφέρετο τῷ σκοπέλῳ καὶ ἐντὸς ἦν τῶν
ἐρμάτων. **16.** ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐννοῶν γίγνομαι καὶ κατὰ
τὴν Ποικίλῃν, ὁρῶ πλήθος ἀνθρώπων πάμπολυ ξυνε-
στηκός, ἐνίοις μὲν ἐνδον ἐν αὐτῇ τῇ στοᾷ, πολλοὺς δὲ

ἐν τῷ ὑπαιθρίῳ, καὶ τινὰς βοῶντας καὶ διατεινομένους
ἐπὶ τῶν θάκων καθημένους. εἰκάσας οὖν ὅπερ ἦν, φιλο-
σόφους εἶναι τῶν ἐριστικῶν τούτων, ἐβουλήθη ἐπιστάς
ἀκοῦσαι αὐτῶν ὃ τι καὶ λέγουσι· καὶ — ἔτυχον γὰρ νε-
φέλην τῶν παχειῶν περιβεβλημένος — σχηματίσας ἑμαυ-
τὸν εἰς τὸν ἐκείνων τρόπον καὶ τὸν πάγων ἐπισπασά-
μενος εὖ μάλα ἐφώκειν φιλοσόφῳ· καὶ δὴ παραγκωνισά-
μενος τοὺς πολλοὺς εἰσέρχομαι ἀγνωστὸς ὅστις ἦν
εὐρίσκω δὲ τὸν Ἐπικούρειον Δᾶμιν, τὸν ἐπίτριπτον, καὶ
Τιμοκλέα τὸν Στωϊκόν, ἀνδρῶν βέλτιστον, ἐκθύμως πάννυ
ἐρίζοντας· ὁ γοῦν Τιμοκλῆς καὶ Ἰδρου καὶ τὴν φωνὴν
ἤδη ἐξεκέκοπτο ὑπὸ τῆς βοῆς, ὁ Δᾶμις δὲ τὸν σαρκώγιον
ἐπιμωκεύων ἔτι μᾶλλον παρώξυνε τὸν Τιμοκλέα. 17. ἦν
δὲ ἄρα περὶ ἡμῶν ὁ πᾶς λόγος αὐτοῖς· ὁ μὲν γὰρ κατα-
ρατος Δᾶμις οὔτε προνοεῖν ἡμᾶς ἔφασκε τῶν ἀνθρώπων
οὔτ' ἐπισκοπεῖν τὰ γινόμενα παρ' αὐτοῖς, οὐδὲν ἄλλο ἢ
μῆδ' ὅλως ἡμᾶς εἶναι λέγων· τοῦτο γὰρ αὐτῷ δηλαδὴ ὁ
λόγος ἐδύνατο. καὶ ἦσαν τινες οἱ ἐπῆμουν αὐτόν. ὁ δ'
ἕτερος τὰ ἡμέτερα ὁ Τιμοκλῆς ἐφρόνει καὶ ὑπερεμάχει
καὶ ἡγανάκτει καὶ πάντα τρόπον ξυνηγωνίζετο τὴν ἐπι-
μέλειαν ἡμῶν ἐπαινῶν καὶ διεξιῶν, ὥς ἐν κόσμῳ τε καὶ
τάξει τῇ προσηκούσῃ ἐξηγούμεθα καὶ διατάττομεν ἑκα-
στα· καὶ εἶχε μὲν τινὰς καὶ αὐτὸς τοὺς ἐπαινοῦντας.
πλὴν ἐκεκμήκει γὰρ ἤδη καὶ πονήρως ἐφώνει καὶ τὸ πλη-
θος ἐς τὸν Δᾶμιν ἀπέβλεπε. συνεῖς δὲ ἐγὼ τὸ κινδυνεό-
μενον τὴν νύκτι ἐκέλευσα περιχυθεῖσθαι τὴν ξυνουσίαν
διαλυῖσαι. ἀπῆλθον οὖν ἐς τὴν ὑστεραίαν ξυνθέμενοι ἐς
τέλος ἐπισκοπῆσαι τὸν λόγον, καὶ γὰρ παρομαρτῶν τοῖς
πολλοῖς ἐπῆκουον μεταξὺ ἀπιόντων οἰκαδε παρ' αὐτοὺς
ἐπαινοῦντων τὰ τοῦ Δάμιδος καὶ ἤδη παρὰ πολὺ ἀφρου-
μένων τὰ 'κείνου. ἦσαν δὲ καὶ οἱ μὴ ἀξιοῦντες προ-
κατεγνώκεναι τῶν ἐναντίων ἀλλὰ περιμένειν εἴ τι καὶ ὁ

Τιμοκλῆς αὐτοῖον ἐρεῖ. 18. ταῦτ' ἔστιν ἐφ' οἷς ὑμᾶς ξυνεκάλεσα, οὐ μικρά, ὦ θεοί, εἰ λογιεῖσθε ὥς ἡ πᾶσα μὲν ἡμῖν τιμὴ καὶ πρόσδοδος καὶ δόξα οἱ ἄνθρωποι εἰσιν· εἰ δ' οὐτοὶ πεισθίειν ἢ μηδὲ ὅλως ἡμᾶς εἶναι ἢ οὕτως ἀπρονοήτους εἶναι σφῶν αὐτῶν, ἅθρυτα καὶ ἀγέραστα καὶ ἀτίμητα ἡμῖν ἔσται τὰ κ' γῆς καὶ μάτην ἐν οὐρανῷ καθεδουμένα λιμῶ ἐχόμενοι, ἐορτῶν ἐκείνων καὶ πανηγύρεων καὶ ἀγώνων καὶ θυσιῶν καὶ παννυχίδων καὶ πομπῶν
 663 στερούμενοι. ὥς οὖν ὑπὲρ τηλικούτων φημί δεῖν ἅπαντας ἐπινοεῖν τι σωτήριον τοῖς παροῦσι καὶ ἀφ' οὗτου κρατήσῃ μὲν ὁ Τιμοκλῆς καὶ δόξει ἀληθέστερα λέγειν, ὁ Δάμις δὲ καταγελασθήσεται πρὸς τῶν ἀκουόντων· ὥς ἔγωγε οὐ πάνυ τῷ Τιμοκλεῖ πέποιθα ὥς κρατήσῃ καθ' ἑαυτὸν, ἢν μὴ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν αὐτῷ προσγένηται. κήρυττε οὖν, ὦ Ἑρμῆ, τὸ κήρυγμα τὸ ἐκ τοῦ νόμου, ὥς ἀνισταμένοι συμβουλευόμενοι.

ΕΡΜ. Ἄκουε, σίγα, μὴ τάραττε· τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν τελείων θεῶν, οἷς ἔξεστι; τί τοῦτο; οὐδεὶς ἀνίσταται, ἀλλ' ἡσυχάζετε πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ἐπηγγελμένων ἐκπεπληγμένοι;

19. ΜΩΜ. Ἄλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδαρ καὶ γαῖα γένουσιθε.

ἐγὼ δέ, εἰ γέ μοι μετὰ παρρησίας δοθείη λέγειν, πολλὰ ἂν, ὦ Ζεῦ, εἰπεῖν ἔχοιμι.

ΖΕΥΣ. Λέγε, ὦ Μῶμε, πάνυ θαρρῶν· δηλὸς γὰρ εἰ ἐπὶ τῷ συμφέροντι παρρησιασόμενος.

664 ΜΩΜ. Οὐκοῦν ἀκούετε, ὦ θεοί, τὰ γε ἀπὸ καρδίας, φασίν· ἐγὼ γὰρ καὶ πάνυ προσεδόκων ἐς τόδε ἀμηχανίας περιστήσεσθαι τὰ ἡμέτερα καὶ πολλοὺς τοιούτους ἀναφύσεσθαι ἡμῖν σοφιστάς, παρ' ἡμῶν αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς τόλμης λαμβάνοντας· καὶ μὰ τὴν Θέμιν οὔτε τῷ Ἐπικουρῷ ὀργίζεσθαι ἄξιον οὔτε τοῖς ὁμιληταῖς αὐτοῦ

καὶ διαδόχοις τῶν λόγων, εἰ τοιαῦτα περὶ ἡμῶν ὑπειλή-
φασιν. ἢ τί γὰρ ἂν αὐτοὺς ἀξιῶσαι τις ἂν φρονεῖν, ὅπο-
ταν ὁρῶσι τοσαύτην ἐν τῷ βίῳ ταραχὴν, καὶ τοὺς μὲν
χρηστοὺς αὐτῶν ἀμελουμένους, ἐν πενίᾳ καὶ νόσοις καὶ
δουλείᾳ καταφθειρομένους, παμπονήρους δὲ καὶ μιαιφόνους
ἀνθρώπους προτιμωμένους καὶ ὑπερπλουτοῦντας καὶ
ἐπιτάττοντας τοῖς κρείττοσι, καὶ τοὺς μὲν ἱεροσύλους οὐ
κολαζομένους, ἀλλὰ διαλευθάνοντας, ἀνασκολοπιζομέ-
νους δὲ καὶ τυμπανιζομένους ἐνίοτε τοὺς οὐδὲν ἀδικούν-
τας; εἰκότως τοίνυν ταῦτα ὁρῶντες οὕτως διαιροῦνται
περὶ ἡμῶν ὥς οὐδὲ ὅλως ὄντων, 20. καὶ μάλιστα ὅταν
ἀκούσῃσι τῶν χρησμῶν λεγόντων, ὥς διαβάς τις τὸν
"Αἴλυν μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει, οὐ μέντοι δηλούντων, 665
εἴτε τὴν αὐτοῦ εἴτε τὴν τῶν πολεμίων· καὶ πάλιν

ὦ θεῇ Σαλαμίς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν.
καὶ Πέρσαι γάρ, οἶμαι, καὶ Ἕλληνες τέκνα γυναικῶν
ἦσαν. ὅταν μὲν γὰρ πάλιν τῶν ῥαψωδῶν ἀκούσῃσιν, ὅτι
καὶ ἐρῶμεν καὶ τιτρωσκόμεθα καὶ δεσμούμεθα καὶ δου-
λεύομεν καὶ στασιάζομεν καὶ μυρία ὅσα πράγματα ἔχο-
μεν, καὶ ταῦτα μακάριοι καὶ ἄφθαρτοι ἀξιούντες εἶναι,
τί ἄλλο ἢ δικαίως καταγελῶσι καὶ ἐν οὐδενὶ τίθενται τὰ
ἡμέτερα; ἡμεῖς δὲ ἀγανακτοῦμεν, εἴ τινες ἀνθρώποι ὄν-
τες οὐ πάννυ ἀνόητοι διελέγχουσι ταῦτα καὶ τὴν πρόνοιαν
ἡμῶν παρωθοῦνται, θέον ἀγαπᾶν, εἴ τινες ἡμῖν θύον-
σιν ἔτι τὰ τοιαῦτα ἐξαμαρτάνουσι. 21. καὶ μοι ἐνταῦθα,
ὦ Ζεῦ — μόνον γὰρ ἐσμεν καὶ οὐδεὶς ἀνθρώπος πάρεστι
τῷ ξυλλόγῳ ἔξω Ἡρακλέους καὶ Διονύσου καὶ Γανυμή-
δους καὶ Ἀσκληπιοῦ, τῶν παρεγγράπτων τούτων — ἀπό-
κριναι μετ' ἀληθείας, εἴ ποτέ σοι ἐμέλησεν ἐς τοσοῦτον 668

τῶν ἐν τῇ γῇ, ὥς ἐξετάσαι τίνες αὐτῶν οἱ φαῦλοι ἢ οὐ-
τινες οἱ χρηστοί εἰσιν· ἀλλ' οὐκ ἂν εἰποις. εἰ γοῦν μὴ ὁ
θεὸς ἐν τῷ Τροϊάδων ἐς Ἀχαιοὺς τῶν ὁδοῦ πάραστον ἐξέ-

κοψε τοὺς κακούργους, ὅσον ἐπὶ σοὶ καὶ τῇ σῇ προνοίᾳ οὐδὲν ἂν ἐκώλυνεν ἐντροφῶντας ζῆν ταῖς τῶν παροδοιπορούντων σφαγαῖς τὸν Σκείρωνα καὶ τὸν Πιτυοκάμπτην καὶ Κερκνύονα καὶ τοὺς ἄλλους· ἢ εἰ γε μὴ ὁ Εὐρυσεύς, ἀνὴρ ἀρχαῖος καὶ προνοητικός, ὑπὸ φιλενθροπίας ἀναπνυθανόμενος τὰ παρ' ἑκάστοις ἐξέπεμπε τουτοὺ τὸν οὐ-
 667 κέτην αὐτοῦ, ἐργατικὸν ἄνθρωπον καὶ πρόθυμον ἐς τοὺς πόρους, ὁ Ζεὺς σὺ ὀλίγον ἐφρόντιζες ἂν τῆς Ἰδρας καὶ τῶν ἐν Στυμφάλῳ ὀρνέων καὶ ἵππων τῶν Θρακικῶν καὶ τῆς Κενταύρων ὕβρεως καὶ παροινίας. 22. ἀλλ' εἰ χρὴ τάληθ' ἡ λέγειν, καθήμεθα τοῦτο μόνον ἐπιτηροῦντες, εἴ τις θύει καὶ κνισᾷ παρὰ τοὺς βωμούς· τὰ δ' ἄλλα κατὰ ῥοὴν φέρεται ὡς ἂν τύχῃ ἑκάστον παρασυρόμενα. τοι-
 668 ποιεν. εἴτ' ἐν βραχεῖ ὄψει καταγελῶντας μὲν τοὺς Ἐπικούρους καὶ Μητροδώρους καὶ Δάμειδας, κρατουμένους δὲ καὶ ἀποφραττομένους ὑπ' αὐτῶν τοὺς ἡμετέρους ξυνηγόρους· ὥστε ὑμέτερον ἂν εἴη παύειν καὶ ἰᾶσθαι ταῦτα, τῶν καὶ ἐς τόδε αὐτὰ προαγαγόντων. Μάμω δὲ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος, εἰ ἄτιμος ἔσται· οὐδὲ γὰρ πάλαι τῶν τιωμένων ἦν, ὑμῶν ἐτι τε εὐτυχούντων καὶ τὰς θυσίας μόνων ἐστιωμένων.

23. ΖΕΥΣ. Τοῦτον μὲν, ὦ θεοί, ληρεῖν ἐάσωμεν αἰὲ τραχὺν ὄντα καὶ ἐπιτιμητικόν· ἔστι μὲν γάρ, ὡς ὁ θανμαστός Δημοσθένης ἔφη, τὸ μὲν ἐγκαλέσαι καὶ μέμψασθαι καὶ ἐπιτιμῆσαι ῥάδιον καὶ τοῦ βουλομένου παντός, τὸ δ' ὅπως τὰ παρόντα βελτίω γενήσεται ξυμβουλευσαι,
 669 τοῦτο ἐμφρονος ὡς ἀληθῶς ξυμβούλου, ὅπερ οἱ ἄλλοι εὐοῖδ' ὅτι ποιήσετε καὶ τούτου σιωπῶντος.

24. ΠΟΣ. Ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ὑποβούχιός εἰμι, ὡς

ἴσῃτε, καὶ ἐν βυθῷ πολιτεύομαι κατ' ἑμαυτόν, ἐς ὅσον ἔμοι δυνατόν σώζων τοὺς πλείοντας καὶ παραπέμπων τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ἀνέμους καταμαλάττων· ὅμως δ' οὖν — μέλει γάρ μοι καὶ τῶν ἐνταῦθα — φημί δεῖν τὸν Δᾶμιν τοῦτον ἐκποδῶν ποιήσασθαι, πρὶν ἐπὶ τὴν ἔριν ἥκειν, ἥτοι κεραυνῷ ἢ τινὶ ἄλλῃ μηχανῇ, μὴ καὶ ὑπέροσχῃ λέγων — φῆς γάρ, ὦ Ζεῦ, πιθανόν τινα εἶναι αὐτόν — ἅμα γάρ καὶ δεῖξομεν αὐτοῖς ὥς μετερχόμεθα τοὺς τὰ τοιαῦτα καθ' ἡμῶν διεξιόντας.

25. ΖΕΥΣ. Παίξεις, ὦ Πόσειδον, ἢ τέλεον ἐπιλέλῃσαι ὥς οὐδὲν ἐφ' ἡμῖν τῶν τοιούτων, ἀλλ' αἱ Μοῖραι 670 ἐκάστω ἐπικλώθουσι, τὸν μὲν κεραυνῷ, τὸν δὲ ξίφει, τὸν δὲ πυρετῷ ἢ φθόγῃ ἀποθανεῖν; ἐπεὶ τοί γε εἰ μοι ἐπ' ἔξουσίας τὸ πρᾶγμα ἦν, εἰσαῖ ἄν, οἶε, τοὺς ἱεροσύνλους πρῶτον ἀπελθεῖν ἀκεραυνώτους ἐκ Πίσσης δύο μου τῶν πλοκάμων ἀποκείραντας ἕξ μνᾶς ἑκάτερον ἔλκοντα; ἢ σὺ αὐτὸς περιείδες ἄν ἐν Γεραιστῷ τὸν ἀλιέα τὸν ἐξ Ὀρεοῦ ὑφαιρούμενόν σου τὴν τρίαينαν; ἄλλως τε καὶ δόξομεν ἀρνακτεῖν λελυπημένοι τῷ πράγματι καὶ δεδιέναι τοὺς παρὰ τοῦ Δάμιδος λόγους καὶ διὰ τοῦτο ἀποσκευάζεσθαι τὸν ἄνδρα οὐ περιμείναντες ἀντεξετασθῆναι αὐτόν τῷ Τιμοκλεῖ. ὥστε τί ἄλλο ἢ ἐξ ἐρήμης οὕτω κρατεῖν δόξομεν;

ΠΟΣ. Καὶ μὴν ἐπίτομὴν τινα ταύτην ἔγωγε ὄμην ἐπινενοηκέναί μοι πρὸς τὴν νίκην.

ΖΕΥΣ. Ἀπαγε, θυννῶδες τὸ ἐνθύμημα, ὦ Πόσει- 671 δον, καὶ κομιδῇ παχύ, προαναιρεῖν τὸν ἀνταγωνιστήν, ὥς ἀποθάνῃ ἀήττητος ἀμφήριστον ἔτι καὶ ἀδιάκριτον καταλιπὼν τὸν λόγον.

ΠΟΣ. Οὐκοῦν ἄμεινόν τι ὑμεῖς ἄλλο ἐπινοεῖτε, εἰ τὰμὰ οὕτως ὑμῖν ἀποτεθύννισται.

26. ΑΠΟΛ. Εἰ καὶ τοῖς νέοις ἔτι καὶ ἀγρενείοις ἡμῖν

ἐφείτο ἐκ τοῦ νόμου δημηγορεῖν, ἴσως ἂν εἰπόν τι ξυμ-
φέρον ἐς τὴν διάσκεψιν.

ΜΩΜ. Ἡ μὲν σκέψις, ὦ Ἀπολλον, οὕτω περὶ με-
γάλων, ὥστε μὴ καθ' ἡλικίαν, ἀλλὰ κοινὸν ἅπασι προ-
καῖσθαι τὸν λόγον· χάριεν γάρ, εἰ περὶ τῶν ἐσχάτων
κινδυνεύοντες περὶ τῆς ἐν τοῖς νόμοις ἐξουσίας σμικρο-
λογοῖμεθα. σὺ δὲ καὶ πάνυ ἤδη ἐννομος εἰ δημηγόρος,
προπαλαί μὲν ἐξ ἐφήβων γεγονώς, ἐγγεγραμμένος δὲ ἐς
672 τὸ τῶν δώδεκα ληξιαρχικόν, καὶ ὀλίγου δεῖν τῆς ἐπὶ Κρό-
νου βουλῆς ὢν· ὥστε μὴ μειρακεύου πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ
λέγε θαρρῶν ἤδη τὰ δοκοῦντα μηδὲν αἰδεσθείς, ὅτι ἀγέ-
νειος ὢν δημηγορήσεις, καὶ ταῦτα βαθυπώγωνα καὶ εὐ-
γύνειον οὕτως υἱὸν ἔχων τὸν Ἀσκληπιόν. ἄλλως τε καὶ
πρέπον ἂν εἴη σοι νῦν μάλιστα ἐκφαίνειν τὴν σοφίαν, εἰ
μὴ μάτην ἐν τῷ Ἑλικῶνι κάθῃσαι ταῖς Μούσαις συναφι-
λοσοφῶν.

ΑΠΟΔ. Ἀλλ' οὐ σέ, ὦ Μῶμε, χρὴ τὰ τοιαῦτα ἐφιέ-
ναι, τὸν Δία δέ· καὶ ἦν οὗτος κελεύη, τάχα ἂν τι οὐκ
ἄμουςον εἴποιμι ἀλλὰ τῆς ἐν τῷ Ἑλικῶνι μελέτης ἄξιον.

ΖΕΥΣ. Λέγε, ὦ τέκνον· ἐφίημι γάρ.

27. ΑΠΟΔ. Ὁ Τιμοκλῆς οὗτος ἐστὶ μὲν χρηστός καὶ
εὐσεβής καὶ τοὺς τρόπους πάνυ ἠκριβῶκε τοὺς τῶν Στωϊ-
κῶν· ὥστε καὶ σύνεστιν ἐπὶ σοφίᾳ πολλοῖς τῶν νέων καὶ
μισθούς οὐκ ὀλίγους ἐπὶ τούτῳ ἐκλέγει, σφόδρα πιθα-
νὸς ὢν, ὅποτε ἰδίᾳ τοῖς μαθηταῖς διαλέγοιτο· ἐν πληθύνει
673 δὲ εἰπεῖν ἀτολμώτατός ἐστι καὶ τὴν φωνὴν ἰδιώτης καὶ
μυροβόρος, ὥστε γέλωτα ὑφλισκάνειν διὰ τοῦτο ἐν
ταῖς συνουσίαις οὐ ξυνείρων, ἀλλὰ βατταρίζων καὶ ταρατ-
τόμενος, καὶ μάλιστα ὑπόταν οὕτως ἔχων καὶ καλλιρη-
μοσύνην ἐπιδείκνυσθαι βούληται. ξυνεῖναι μὲν γὰρ εἰς
ὑπερβολὴν ὀξύς ἐστι καὶ λεπτογνώμων, ὥς φασι οἱ ἄμει-
νον τὰ τῶν Στωϊκῶν εἰδότες· λέγων δὲ καὶ ἐκκαμίνων

ὑπ' ἀσθενείας διαφθείρει αὐτὰ καὶ συγγεῖ οὐκ ἀποσα-
φηνίζων ὃ τι βούλεται, ἀλλὰ αἰνίγμασιν εἰκότα προτεί-
νων καὶ πάλιν αὐτὸ πολὺ ἀσαφέστερα πρὸς τὰς ἐρωτήσεις
ἀποκρινόμενος· οἱ δὲ οὐ ξυνιέντες καταγελῶσιν αὐτοῦ.
δεῖ δ' οἶμαι σαφῶς λέγειν καὶ τούτου μάλιστα πολλὴν
ποιεῖσθαι τὴν πρόνοιαν, ὥς ξυνήσουσιν οἱ ἀκούοντες.

28. ΜΩΜ. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς ἔλεξας, ὦ Ἀπολλων,
ἐπαινέσας τοὺς σαφῶς λέγοντας, εἰ καὶ μὴ πάνυ ποιεῖς
αὐτὸς σὺ ἐν τοῖς χρησμοῖς λοξὸς ὢν καὶ γοιφῶδης καὶ ἐς 574
τὸ μεταίχμιον ἀσφαλῶς ἐπορεύεσθαι τὰ πολλὰ, ὥς τοὺς
ἀκούοντας ἄλλον δεῖσθαι Πυθίου πρὸς τὴν ἐξηγήσιν αὐ-
τῶν. ἀτὰρ τί τὸ ἐπὶ τούτῳ συμβουλευεῖς; τίνα ἴασι ποιή-
σασθαι τῆς Τιμοκλέους ἀδυναμίας ἐν τοῖς λόγοις;

29. ΑΠΟΔ. Ξυνήγορον, ὦ Μῶμε, εἰ πῶς δυνηθεῖ-
μεν, αὐτῷ παρασχεῖν ἄλλον τῶν δεινῶν τούτων, ἐροῦντα
κατ' ἀξίαν ἥπερ ἂν ἐκεῖνος ἐνθυμηθεῖς ὑποβάλλῃ.

ΜΩΜ. Ἀγένειον τοῦτο ὡς ἀληθῶς εἰρηκας, ἔτι παι-
δαγωγοῦ τινος δεόμενον, ξυνήγορον ἐν ξυνουσίᾳ φιλοσό-
φων παραστήσασθαι ἐρμηνεύσοντα πρὸς τοὺς παρόντας
ἥπερ ἂν δοκῇ Τιμοκλεῖ, καὶ τὸν μὲν Δάμιν αὐτοπρόσω-
πον καὶ δι' αὐτοῦ λέγειν, τὸν δὲ ὑποκριτῇ προσχρώμε-
νον ἰδίᾳ πρὸς τὸ οὗς ἐκείνῳ ὑποβάλλειν τὰ δοκούντα,
τὸν ὑποκριτὴν δὲ ῥητορεύειν, οὐδὲ αὐτὸν ἴσως ξυνιέντα
ὅ τι ἀκούσειε. ταῦτα πῶς οὐ γέλως ἂν εἴη τῷ πλήθει;
ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἄλλως ἐπινοήσωμεν. 30. σὺ δέ, ὦ θαν-
μάσιε — φῆς γὰρ καὶ μάντις εἶναι καὶ μισθοὺς οὐκ ὀλί- 675
γους ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἐξέλεξας ἄχρι καὶ τοῦ πλίνθους
χρυσᾶς ποτε εἰληφέναι — τί οὐκ ἐπεδείξω ἡμῖν κατὰ
καιρὸν τὴν τέχνην προειπὼν ὁπότερος τῶν σοφιστῶν
κρατήσῃ λέγων; οἶσθα γὰρ δῆπου τὸ ἀποβησόμενον μάν-
τις ὢν.

ΑΠΟΔ. Πῶς, ὦ Μῶμε, δυνατόν ποιεῖν ταῦτα μήτε

τρίποδος ἡμῖν παρόντος μήτε θυμιαμάτων ἢ πηγῆς μαν-
τικῆς, οἷα ἡ Κασταλία ἐστίν;

ΜΩΜ. Ὅρας; ἀποδιδράσκεις τὸν ἑλεγχον ἐν στενωῷ
ἐχόμενος.

ΖΕΤΣ. Ὅμως, ὦ τέκνον, εἰπὲ καὶ μὴ παράσχῃς τῷ
συκοφάντῃ τοῦτω προφάσεις διαβάλλειν καὶ χλευάζειν
τὰ σὰ ὥς ἐπὶ τρίποδι καὶ ὕδατι καὶ λιβανωτῷ κείμενα,
ὥς, εἰ μὴ ἔχεις ταῦτα, στερησόμενόν σε τῆς τέχνης.

ΑΠΟΛ. Ἀμεινον μὲν ἦν, ὦ πάτερ, ἐν Δελφοῖς ἢ ἐν
Κολοφῶνι τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ἀπάντων μοι τῶν χρησί-
μων παρόντων, ὥς ἔθος. Ὅμως δὲ καὶ οὕτω γυμνὸς ἐκέ-
νων καὶ ἄσκευος πειράσσομαι προειπεῖν ὅποτέρου τὸ κρά-
676 τος ἔσται· ἀνέξεσθε δέ, εἰ μὴ ἔκμετρα λέγοιμι.

ΜΩΜ. Αἶρε, σαφῆ δὲ μόνον, ὦ Ἀπολλων, καὶ οὐ
ξυνηγόρου καὶ αὐτὰ ἡ ἑρμηνέως δεόμενα· καὶ γὰρ οὐκ
ἄρνευα κρέα καὶ χελώνη νῦν ἐν Λυδία ξυνέψεται· ἀλλὰ
οἶσθα περὶ οὗτου ἡ σκέψις.

ΖΕΤΣ. Τί ποτ' ἔρεῖς, ὦ τέκνον; ὥς τά γε πρὸ τοῦ
χρησμοῦ, ταῦτα ἤδη φοβερά· ἡ χρῶα τετραμμένη καὶ οἱ
ὀφθαλμοὶ περιφερεῖς καὶ κόμη ἀνασοβουμένη καὶ κίνημα
κορυβαντωδὲς καὶ ὅλως κατόχιμα πάντα καὶ φρικώδη καὶ
μυστικά.

677 31. ΑΠΟΛ. Κέλυτε μαντιπόλου τόδε θέσφατον
Ἀπόλλωνος

ἄμφ' ἐριδος κρυερῆς, τὴν ἀνέρες ἐστήσαντο
ὀξυβόαι μῦθοισι κορυσσόμενοι πνικνοῖσι.

πολλὰ γὰρ ἔνθα καὶ ἔνθα μόθου ἑτεραλλεῖ κλωγμῷ

οὐ γελοῖα τὰ ἐν ποσί· παῦσαι κακόδαιμον, ἀποπνιγῆσθι
ὑπὸ τοῦ γέλωτος.

ΜΩΜ. Καὶ πῶς δυνατόν, ὦ Ζεῦ, ἐφ' οὕτω σαφεῖ
καὶ προδήλῳ τῷ χρησμῷ;

ΖΕΥΣ. Οὐκοῦν καὶ ἡμῖν ἤδη ἐρμηνεύοις ἂν αὐτὸν
ὅ τι καὶ λέγει.

ΜΩΜ. Πάνυ πρόδηλα, ὥστε οὐδὲν ἡμῖν Θεμιστο-
κλέους δεήσει· φησὶ γάρ τὸ λόγιον οὕτως διαρρήδην
γόητα μὲν εἶναι τοῦτον, ἡμᾶς δὲ ὄνους κανθηλίους νῆ
Δία καὶ ἡμιόνους, τοὺς πιστεύοντας αὐτῷ, οὐδ' ὅσον
ἀκρίδος τὸν νοῦν ἔχοντας.

32. ΗΡΑΚ. Ἐγὼ δέ, ὦ πάτερ, εἰ καὶ μέτοικός εἰμι,
οὐκ ὀκνήσω ὅμως τὰ δοκοῦντά μοι εἰπεῖν· ὁπόταν γάρ
ἤδη ξυνελθόντες διαλέγονται, τηνικαῦτα, ἦν μὲν ὁ Τι-
μοκλῆς ὑπέροσχῃ, ἔασομεν προχωρεῖν τὴν ξυνουσίαν ὑπὲρ 679
ἡμῶν, ἦν δέ τι ἑτεροῖον ἀποβαίῃ, τότε ἤδη τὴν στοὰν
αὐτὴν ἐγωγε διασείσας, εἰ δοκεῖ, ἐμβαλῶ τῷ Δάμιδι, ὥς
μὴ κατάρατος ὢν ὑβρίξῃ ἐς ἡμᾶς.

ΖΕΥΣ. Ἡράκλεις, ὦ Ἡράκλεις, ἄγροικον τοῦτ'
εἶρηκας καὶ δεινῶς Βοιωτίον, ξυναπολέσαι ἐνὶ πονηρῷ
τοσοῦτους καὶ προσέτι τὴν στοὰν αὐτῷ Μαραθῶνι καὶ
Μιλτιάδῃ καὶ Κυναιγείρῳ. καὶ πῶς ἂν τούτων συμπε-
σόντων οἱ ῥήτορες ἔτι ῥητορεύοιεν τὴν μερίστην εἰς τοὺς
λόγους ὑπόθεσιν ἀφηρημένοι; ἄλλως τε ζῶντι μὲν σοι
δυνατὸν ἦν ἴσως ἂν τι καὶ πράξαι τοιοῦτον, ἀφ' οὗ δὲ
θεὸς γεγένησαι, μεμάθηκας, οἶμαι, ὥς αἱ Μοῖραι τὰ
τοιαῦτα μόναι δύνανται, ἡμεῖς δὲ ἄκυροι αὐτῶν ἐσμεν.

ΗΡΑΚ. Οὐκοῦν καὶ ὁπότε τὸν λέοντα ἢ τὴν ὕδραν
εἰφόνεον, αἱ Μοῖραι δι' ἐμοῦ ἐκεῖνα ἔπραττον;

ΖΕΥΣ. Καὶ μάλιστα.

ΗΡΑΚ. Καὶ νῦν ἦν τις ὑβρίξῃ εἰς ἐμέ ἢ περισυλῶν

680 μου τὸν νεῶν ἢ ἀνατρέπων τὸ ἄγαλμα, ἣν μὴ ταῖς Μοῖ-
ραις πάλαι δεδογμένον ἦ, οὐκ ἐπιτρέψω αὐτόν;

ΖΕΥΣ. Οὐδαμῶς.

ΗΡΑΚ. Οὐκοῦν ἄκουσον, ὦ Ζεῦ, μετὰ παρρησίας·
ἐγὼ γάρ, ὥς ὁ κωμωδὸς ἔφη, ἄγροϊκὸς εἰμί τὴν σκάφην
σκάφην λέγων· εἰ τοιαῦτά ἐστι τὰ ἡμέτερα, μακρὰ χαί-
ρειν φράσας ταῖς ἐν οὐρανῷ τιμαῖς καὶ κνίσῃ καὶ λερείων
αἵματι ἐς τὸν ἄδην ἄπειμι, ὅπου με γυμνὸν τὸ τόξον
ἐχοντα κἂν τὰ εἰδῶλα φοβήσεται τῶν ὑπ' ἐμοῦ πεφονευ-
μένων θηρίων.

ΖΕΥΣ. Εὖ γε, οἴκοθεν ὁ μάρτυς, φησὶν· ἀπέσωσάς
681 γ' ἂν οὖν τῷ Δάμειδι ταῦτα εἰπεῖν ὑποβάλλων. 33. ἀλλὰ
τίς ὁ σπουδῇ προσιών οὗτος, ὁ χαλκοῦς, ὁ εὐγραμμος
καὶ εὐπερίγραπτος, ὁ ἀρχαῖος τὴν ἀνάδεσιν τῆς κόμης;
μᾶλλον δὲ ὁ σός, ὦ Ἑρμῇ, ἀδελφός ἐστιν, ὁ ἀγοραῖος, ὁ
παρὰ τὴν Ποικίλῃν· πίττης γοῦν ἀναπέπλησται ὀσημέ-
ραι ἐκματτόμενος ὑπὸ τῶν ἀνδριαντοποιῶν. τί, ὦ παῖ,
δρομαῖος ἡμῖν ἀφίξει; ἢ πού τι ἐκ γῆς νεώτερον ἀπαγ-
γέλλεις;

ΕΡΜΑΓΟΡΑΣ. Ὑπέρμεγα, ὦ Ζεῦ, καὶ μυθίας τῆς
σπουδῆς δεόμενον.

ΖΕΥΣ. Λέγε ἥδη, εἴ τι καὶ ἄλλο ἡμᾶς ἐπανιστάμε-
νον λέληθεν.

ΕΡΜΑΓ. Ἐτύγχανον μὲν ἄρτι χαλκουργῶν ὑπο
πιττούμενος στέρνον τε καὶ μετάφρενον·
682 θώραξ δέ μοι γελοῖος ἀμφὶ σώματι
πλασθεὶς παρηώρητο μιμηλῇ τέχνῃ
σφραγίδα χαλκοῦ πᾶσαν ἐκτυπούμενος·
ὁρῶ δ' ὄχλον στείχοντα καὶ τινας δύο
ὠχρούς κεκράκτας, πυγμάχους σοφισμάτων,
Δάμιν τε καὶ —

ΖΕΥΣ. Παῦε, ὦ Ἑρμαγόρα βέλτιστε, ἱαμβῶν·

οἶδα γὰρ οὐστυνας λέγεις. ἀλλ' ἐκεῖνό μοι φράσον, εἰ
πάσαι ξυγκροτεῖται αὐτοῖς ἡ ἔρις.

ΕΡΜΑΓ. Οὐδέπω, ἀλλ' ἐν ἀκροβολισμοῖς ἔτι ἦσαν
ἀποσφενδονῶντες ἀλλήλοις πόρρωθέν ποθεν λοιδοροῦ-
μενοι.

ΖΕΥΣ. Τί οὖν ἔτι χροὴ ποιεῖν λοιπόν, ὦ θεοί, ἢ
ἀκροῦσθαι ἐπικύψαντας αὐτῶν; ὥστε ἀφαιρείτωσαν αἱ
Ῥοραὶ τὸν μοχλὸν ἥδη καὶ ἀπάγουσαι τὰ νέφη ἀναπεταν-
νύτωσαν τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ. 34. Ἡράκλεις, ὅσον
τὸ πλῆθος ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν ἀπηντήησιν. ὁ δὲ Τιμοκλῆς 683
αὐτὸς οὐ πάνυ μοι ἀρέσκει ὑποτρέμων καὶ ταραττόμε-
νος· ἀπολεῖ ἅπαντα οὗτος τήμερον· δηλὸς γοῦν ἔστιν
ἥτι οὐδ' ἀντάρασθαι τῷ Δάμιδι δυνησόμενος. ἀλλ' ὅπερ
ἡμῖν δυνατόν, εὐχόμεθα ὑπὲρ αὐτοῦ

σιγῇ ἐφ' ἡμείων, ἵνα μὴ Δαμῖς γε πύθῃται.

35. TIM. Τί φῆς, ὦ ἱερόσυλε Δᾶμι, θεοὺς μὴ εἶναι
μηδὲ προνοεῖν ἀνθρώπων;

ΔΑΜ. Οὐκ· ἀλλὰ σὺ πρότερον ἀπόκριναί μοι, ὅτινι
λόγῳ ἐπέισθης εἶναι αὐτούς.

TIM. Οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ σὺ, ὦ μιარέ, ἀπόκριναί.

ΔΑΜ. Οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ σὺ.

ΖΕΥΣ. Ταυτὶ μὲν παρὰ πολὺ ὁ ἡμέτερος ἄμεινον
καὶ εὐφωνότερον τραχύνεται. εὖ γε, ὦ Τιμόκλεις, ἐπὶ χεῖ
τῶν βλασφημιῶν· ἐν γὰρ τούτῳ σοι τὸ κράτος, ὥς τὰ γε
ἄλλα ἰχθὺν σε ἀποφανεῖ ἐπιστομίζων.

TIM. Ἀλλά, μὰ τὴν Ἀθηνᾶν, οὐκ ἂν ἀποκριναίμην
σοι πρότερος. 684

ΔΑΜ. Οὐκοῦν ἐρώτα, ὦ Τιμόκλεις· ἐκράτησας γὰρ
τοῦτό γε ὁμωμοκῶς· ἀλλ' ἄνευ τῶν βλασφημιῶν, εἰ δοκεῖ.

36. TIM. Εὖ λέγεις· εἰπέ οὖν μοι, οὐ δοκοῦσί σοι,
ὦ κατάρατε, προνοεῖν οἱ θεοί;

ΔΑΜ. Οὐδαμῶς.

TIM. Τί φῆς; ἀπρονόητα οὖν ταῦτα ἅπαντα;

ΔΑΜ. Ναί.

TIM. Οὐδ' ὑπό τινι ἄρα θεῷ τάττεται ἡ τῶν ὅλων ἐπιμέλεια;

ΔΑΜ. Οὐ.

TIM. Πάντα δὲ εἰκῇ φέρεται ἀλόγῳ φορᾷ;

ΔΑΜ. Ναί.

TIM. Εἴτ' ἀνθρώποι ταῦτα ἀκούοντες ἀνέχεσθε καὶ οὐ καταλεύσετε τὸν ἀλιτήριον;

ΔΑΜ. Τί τοὺς ἀνθρώπους ἐπ' ἐμὲ παροξύνεις, ὦ Τιμόκλεις; ἢ τίς ὢν ἀγανακτεῖς ὑπὲρ τῶν θεῶν, καὶ ταῦτα ἐκείνων αὐτῶν οὐκ ἀγανακτούντων; οἷ γε οὐδὲν δεινὸν διατεθείκασί με πάλαι ἀκούοντες, εἴ γε ἀκούουσιν.

TIM. Ἀκούουσι γάρ, ὦ Δᾶμι, ἀκούουσι, καὶ σε μετίασί ποτε χρόνῳ ὕστερον.

37. ΔΑΜ. Καὶ πότε ἂν ἐκείνοι σχολὴν ὕγοιεν ἐπ' ἐμέ, τοσαῦτα, ὥς φῆς, πράγματα ἔχοντες καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἄπειρα τὸ πληθὺς ὄντα οἰκονομοῦμενοι; ὥστε οὐδέ σέ πω ἡμύναντο ὧν ἐπιπορεῖς ἀεὶ καὶ τῶν ἄλλων, ἵνα μὴ καὶ αὐτὸς βλασφημεῖν ἀναγκάζωμαι παρὰ τὰ ξυγκείμενα. καίτοι οὐχ ὅρῳ ἦντινα ἂν ἄλλην ἐπίδειξιν τῆς αὐτῶν
685 προνοίας μείζω ἐξενεγκεῖν ἠδύναντο ἢ σὲ κακὸν κακῶς ἐπιτρίψαντες. ἀλλὰ δηλοὶ εἶσιν ἀποδημοῦντες ὑπὲρ τὸν Ὠκεανὸν ἰσῶς μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπίας· ἔθος γοῦν αὐτοῖς συνεχῶς ἰέναι παρ' αὐτοὺς μετὰ δαῖτα καὶ αὐτεπαργέλοις ἐνίοτε.

38. TIM. Τί πρὸς τοσαύτην ἀναισχυντίαν εἰποίμι ἂν, ὦ Δᾶμι;

ΔΑΜ. Ἐκεῖνο, ὦ Τιμόκλεις, ὃ πάλαι ἐγὼ ἐπόθοον ἀκοῦσαι σου, ὅπως ἐπεισθῆς οἰεσθαι προνοεῖν τοὺς θεούς.

TIM. Ἡ τάξις μὲν προῶτον τῶν νινουμένων ἐπιβου.

ὁ ἥλιος ἀεὶ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἰὼν καὶ σελήνη κατὰ ταῦτά καὶ ὥραι τρεπόμεναι καὶ φυτὰ φυτόμενα καὶ ζῶα γεννώμενα καὶ αὐτὰ ταῦτα οὕτως εὐμηχάνως κατεσκευασμένα, ὥς τρέφεσθαι καὶ ἐννοεῖν καὶ κινεῖσθαι καὶ βαδίζειν καὶ τεκταίνεσθαι καὶ σκυτοτομεῖν, καὶ τὰλλα· ταῦτα οὐ προνοίας ἔργα εἶναι σοι δοκεῖ;

ΔΑΜ. Αὐτό που τὸ ζητούμενον, ὦ Τιμόκλεις, ξυναρπάξεις· οὐδέπω γὰρ ὄηλον εἰ προνοία τούτων ἕκαστου ἀποτελεῖται. ἀλλ' ὅτι μὲν τοιαῦτά ἐστι τὰ γινόμενα φαίην ἂν καὶ αὐτός· οὐ μὴν αὐτίκα πεπεισθαι ἀνάγκη καὶ ὑποτινος προμηθείας αὐτὰ γίνεσθαι· ἐνὶ γὰρ καὶ ἄλλως ἀρξάμενα νῦν ὁμοίως καὶ κατὰ ταῦτά ξυνίστασθαι. σὺ δὲ τάξιν αὐτῶν ὀνομάξεις τὴν ἀνάγκην. εἴτα δηλαδὴ ἀγα- 686
νακτησεις, εἰ τίς σοι μὴ ἀκολουθοίη τὰ γινόμενα μὲν, ὅποιά ἐστι, καταριθμουμένῳ καὶ ἐπαινοῦντι, καὶ οἰομένῳ δὲ ἀπόδειξιν ταῦτα εἶναι τοῦ καὶ προνοία διατάττεσθαι αὐτῶν ἕκαστον, ὥστε κατὰ τὸν κωμικόν·

τοῦτ' ἐμὲν ὑπομόχθηρον, ἄλλο μοι λέγε.

39. ΤΙΜ. Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι καὶ ἄλλης ἐπὶ τούτοις δεῖν ἀποδείξεως. ὅμως δ' οὖν ἐρῶ· ἀποκρίναι γὰρ μοι· Ὅμηρός σοι δοκεῖ ποιητὴς ἄριστος εἶναι;

ΔΑΜ. Καὶ μάλα.

ΤΙΜ. Οὐκοῦν ἐκείνῳ ἐπεισθὴν τὴν πρόνοιαν τῶν θεῶν ἐμφανίζοντι.

ΔΑΜ. Ἄλλ', ὦ θαυμάσιε, ποιητὴν μὲν ἀγαθόν Ὅμηρον γεγενῆσθαι πάντες σοι ξυνομολογήσουσι, μάρτυρα δὲ ἀληθῆ περὶ τῶν τοιούτων οὔτε ἐκεῖνον οὔτε ἄλλον ποιητὴν οὐδένα· οὐ γὰρ ἀληθείας μέλει αὐτοῖς, αἶμαι, ἀλλὰ τοῦ κηλεῖν τοὺς ἀκούοντας, καὶ διὰ τοῦτο μέτροις τε κατὰδουσι καὶ μύθοις κατηχηῶσι καὶ ὅλως ἅπαντα ὑπὲρ τοῦ τερπνοῦ μηχανῶνται. 40. ὑπάρ' ἡδέως ἂν καὶ ἀκούσαιμι, οἷστοις μάλιστα ἐπείσθης τῶν Ὀμήρου· ἄρα

οἷς περὶ τοῦ Διὸς λέγει, ὥς ἐπεβούλευον ξυνδῆσαι αὐ-
 τὸν ἢ θυγάτηρ καὶ ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡ γυνή; καὶ εἰ γε μὴ
 τὸν Βριάρεων ἢ Θέτις ἐκάλεσεν ὥς νοήσασα τὸ γινόμε-
 νον, ἐπεπέδητο ἂν ἡμῖν ὁ βέλτιστος Ζεὺς ξυναρπασθεῖς.
 687 ἀνδ' ὦν καὶ ἀπομνημονεύων τῇ Θέτιδι τὴν χάριν ἔξα-
 πατᾶ τὸν Ἀγαμέμνονα ὕναιρόν τινα ψευδῇ ἐπιπέμψας,
 ὥς πολλοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀποθάνοιεν. ὁρᾷς; ἀδύνατον γὰρ
 ἦν αὐτῷ κεραυνὸν ἐμβαλόντι καταφλέξαι τὸν Ἀγαμέμ-
 νονα αὐτὸν ἄνευ τοῦ ἀπατεῶνα δοκεῖν. ἡ ἐκεῖνά σε μά-
 λιστα εἰς τὴν πίστιν ἐπεσπᾶσαντο ἀκούοντα, ὥς Διομή-
 δης μὲν ἔτρωσε τὴν Ἀφροδίτην, εἶτα τὸν Ἄρην αὐτὸν
 Ἀθηνᾶς παρακελεύσει, μετὰ μικρὸν δὲ αὐτοὶ ξυμπεσόν-
 τες οἱ θεοὶ ἐμονομαχοῦντο ἀναμῖξ οἱ ἄρρενές τε καὶ αἱ
 θήλειαι, καὶ Ἀθηνᾶ μὲν Ἄρην καταγωνίζεται, ἅτε καὶ
 προπεπονηκότα, οἶμαι, ἐκ τοῦ τραύματος, ὃ παρὰ τοῦ
 Διομήδους εἰλήφει,

Λητοῖ δ' ἀντίστη σῶκος ἐριούνιος Ἑρμῆς;
 ἡ τὰ περὶ τῆς Ἀρτέμιδος σοι πιθανὰ ἔδοξεν, ὥς ἐκείνη
 μεμψίμοιρος οὔσα ἡγανάκτησεν οὐ κληθεῖσα ἐφ' ἐστίασιν
 ὑπὸ τοῦ Οἰνέως, καὶ διὰ τοῦτο σὺν τινα ὑπερφυᾷ καὶ
 ἀνυπόστατον τὴν ἀλήκην ἐπαφῆκεν ἐπὶ τὴν χώραν αὐτοῦ;
 ἄρ' οὖν τὰ τοιαῦτα λέγων σε Ὅμηρος πέπεικε;

41. ΖΕΤΣ. Βαβαῖ· ἡλίκον, ᾧ θεοί, ἀνεβόησε τὸ
 πλῆθος, ἐπαινοῦντες τὸν Δάμιν· ὁ δ' ἡμέτερος ἀπορου-
 μένω ἔοικε· δέδιδε γοῦν καὶ ὑποτρέμει καὶ δῆλός ἐστιν
 ἀπορρίψων τὴν ἀσπίδα, καὶ ἥδη περιβλέπει οἱ παρεκδὺς
 688 ἀποδράσεται.

ΤΙΜ. Οὐδ' Εὐριπίδης ἄρα σοι δοκεῖ λέγειν τι ὕγιες,
 ὅπῃ ταν αὐτοὺς ἀναβιβασάμενος τοὺς θεοὺς ἐπὶ τὴν σκη-
 νὴν δεικνύῃ σώζοντας μὲν τοὺς χρηστοὺς τῶν ἡρώων,
 τοὺς πονηροὺς δὲ καὶ κατα σὲ τὴν ἀσέβειαν ἐπιτρέβοντας;

εἰ τοιαῦτα ποιοῦντες οἱ τραγωδοποιοὶ πεπείκασί σε,
 ἀνάγκη δυοῖν θάτερον ἦτοι Πῶλον καὶ Ἀριστόδημον καὶ
 Σάτυρον ἡγεῖσθαι σε θεοὺς εἶναι τότε ἢ τὰ πρόσωπα τῶν
 θεῶν αὐτὰ καὶ τοὺς ἐμβάτας καὶ τοὺς ποδήρεις χιτῶνας
 καὶ χλαμύδας καὶ χειρῖδας καὶ προγαστροῖδια καὶ σωματία
 καὶ τᾶλλα, οἷς ἐκεῖνοι σεμνύνουσι τὴν τραγῳδίαν, ὅπερ 689
 γελοιότατον οἶμαι· ἐπεὶ καθ' ἑαυτὸν ὁπόταν ὁ Εὐριπί-
 δης, μὴδὲν ἐπειγουσῆς τῆς χρείας τῶν δραμάτων, τὰ δο-
 κοῦντά οἱ λέγῃ, ἄκουσον αὐτοῦ τότε παρορησιαζομένου,
 ὄρεᾶς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα
 καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις;
 τοῦτον νόμιξε Ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν.

καὶ πάλιν,

Ζεὺς, ὅστις ὁ Ζεὺς, οὐ γὰρ οἶδα, πλὴν λόγῳ
 κλύων.

καὶ τὰ τοιαῦτα.

42. TIM. Οὐκοῦν ἅπαντες ἄνθρωποι καὶ τὰ ἔθνη 690
 ἐξηπάτηνται θεοὺς νομίζοντες καὶ πανηγυρίζοντες;

ΔΑΜ. Εὐ γε, ὦ Τιμόκλεις, ὅτι με ὑπέμνησας τῶν
 κατὰ τὰ ἔθνη νομιζομένων, ἀφ' ὧν μάλιστα συνίδει τις
 ἂν ὡς οὐδὲν βέβαιον ὁ περὶ θεῶν λόγος ἔχει· πολλοὶ γὰρ
 οἱ τάραχοι καὶ ἄλλοι ἄλλα νομίζουσι, Σκύθαι μὲν ἀκι-
 νάκη θνυντες καὶ Θραῖκες Ζαμόλξιδι, δραπέτῃ ἀνθρώπῳ
 ἐκ Σάμῃν ὡς αὐτοὺς ἡκοντι. Φρύγες δὲ Μῆνη καὶ Αἰ-
 θίοπες Ἡμέρᾳ καὶ Κυλλήνιοι Φάλητι καὶ Ἀσσύριοι περι-
 στερᾷ καὶ Πέρσαι πυρὶ καὶ Αἰγύπτιοι ὕδατι. καίτοι τοῦτο
 μὲν ἅπασιν κοινὸν τοῖς Αἰγυπτίοις τὸ ὕδωρ, ἰδίᾳ δὲ Μεμ-
 φίταις μὲν ὁ βοῦς θεός, Πηλουσιώταις δὲ κροκόμμυον, καὶ
 ἄλλοις ἴβις ἢ κροκόδειλος καὶ ἄλλοις κυνοκέφαλος ἢ αἰ-
 λουρος ἢ πῖθῆκος· καὶ ἐπὶ κατὰ πόλιν τοῖς μὲν ὁ θεῖος
 ὦμος θεός, τοῖς δὲ κατ' ἀντιπέραν οἰκοῦσιν ἄτερος· καὶ
 ἄλλοις κεφαλῆς ἡμίτομον, καὶ ἄλλοις ποτήριον κεραμεῶν

691 ἢ τρυβλίον. ταῦτα πῶς οὐ γέλως ἐστίν, ὦ καλὲ Τιμόκλεις;

ΜΩΜ. Οὐκ ἔλεγον, ὦ θεοί, πάντα ταῦτα ἤξιν εἰς τοῦμφανὲς καὶ ἀκριβῶς ἐξετασθήσεσθαι;

ΖΕΤΣ. Ἐλεγες, ὦ Μῶμε, καὶ ἐπειμίας ὀρθῶς, καὶ ἔγωγε πειράσομαι ἐπανορθώσασθαι αὐτά, ἣν τὸν ἐν ποσὶ τοῦτον κίνδυνον διαφύγωμεν.

43. ΤΙΜ. Ἄλλ', ὦ θεοὺς ἐχθρὲ σύ, τοὺς χρησμούς καὶ προαγορεύσεις τῶν ἐσομένων τίνος ἔργον ἂν εἴποις ἢ θεῶν καὶ τῆς προνοίας τῆς ἐκείνων;

ΔΑΜ. Σιώπησον, ὦ ἄριστε, περὶ τῶν χρησμῶν, ἐπεὶ ἐρήσομαί σε, τίνος αὐτῶν μάλιστα μεμνησθαι ἀξιοῖς; ἄρ' ἐκείνου, ὃν τῷ Αὐδῶ ὁ Πύθιος ἔχρησεν, ὃς ἀκριβῶς ἀμφήκης ἦν καὶ διπρόσωπος, οἷοί εἰσι τῶν Ἑρμῶν ἔνιοι, διττοὶ καὶ ἀμφοτέρωθεν ὅμοιοι, πρὸς ὁπότερον ἂν αὐτῶν μέρος ἐπιστραφῇς; τί γάρ; μᾶλλον ὁ Κροῖστος διαβὰς τὸν Ἄλυν τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν ἢ τὴν Κύρου καταλύσει;

692 καίτοι οὐκ ὀλίγων ταλάντων ὁ Σαρδιανὸς ἐκεῖνος ὄλεθρος τὸ ἀμφιδέξιον τοῦτο ἔπος ἐπρίατο.

ΜΩΜ. Αὐτὰ πον. ὦ θεοί, ὁ ἀνὴρ διεξέρχεται λέγων ἃ ἐγὼ ἐδεδίειν μάλιστα. ποῦ νῦν ὁ καλὸς ἡμῖν κίθαρωδός; ἀπολόγησαι αὐτῷ κατελθὼν πρὸς ταῦτα.

ΖΕΤΣ. Σὺ ἡμᾶς ἐπισφάττεις, ὦ Μῶμε, οὐκ ἐν καιρῷ νῦν ἐπιτιμῶν.

44. ΤΙΜ. Ὅρα οἷα ποιεῖς, ὦ ἀλιτήριε Δᾶμι, μονοουχὶ τὰ ἔδη αὐτὰ τῶν θεῶν ἀνατρέπεις τῷ λόγῳ καὶ βωμῶς αὐτῶν.

ΔΑΜ. Οὐ πάντας ἔγωγε τοὺς βωμούς, ὦ Τιμόκλεις. τί γάρ καὶ θεινὸν ἀπ' αὐτῶν γίγνεται, εἰ θνυμαμάτων καὶ εὐωδίας εἰσὶ μεστοί; τοὺς δ' ἐν Ταύροις τῆς Ἀρτέμιδος ἡδέως ἂν ἐπέιδον ἐκ βάθρων ἐπὶ κεφαλὴν ἀνατρεπομένους, ἐφ' ὧν τοιαῦτα ἢ παρθένος εὐωχομένη ἔχαιρε.

ΖΕΥΣ. Τουτὶ πόθεν ἡμῖν τὸ ἄμαχον κακὸν ἐπῆλθεν; ὥς δαιμόνων οὐδενὸς ἀνὴρ φείδεται, ἀλλ' ἐξ ἁμάξης παρρησιάζεται καὶ

μάρπτει ἐξείης, ὅς τ' αἷτιος ὅς τε καὶ οὐκί.

ΜΩΜ. Καὶ μὴν ὀλίγους ἄν, ὦ Ζεῦ, τοὺς ἀναιτίους εὖροις ἐν ἡμῖν· καὶ πού τάχα προῶν ὁ ἀνθρῶπος ἄψεται καὶ τῶν κορυφαίων τινός.

45. TIM. Οὐδὲ βροντῶντος ἄρα τοῦ Διὸς ἀκούεις, 693
ὦ θεομάχε Δᾶμι;

ΔΑΜ. Καὶ πῶς οὐ μέλλω βροντῆς ἀκούειν, ὦ Τιμόκλεις; εἰ δ' ὁ Ζεὺς ὁ βροντῶν ἐστί, σὺ ἄμεινον ἂν εἰδείης ἐκείθεν ποθεν παρὰ τῶν θεῶν ἀφιγμένος· ἐπεὶ οἳ γε ἐκ Κρήτης ἦγοντες ἄλλα ἡμῖν διηγοῦνται, τάφον τινὰ κεῖθι δείκνυσθαι καὶ στήλην ἐφεστάναι δηλοῦσαν ὥς οὐκέτι βροντήσκειν ἂν ὁ Ζεὺς πάλοι τεθνεώς.

ΜΩΜ. Τοῦτ' ἐγὼ πρὸ πολλοῦ ἡπιστάμην ἐροῦντα τὸν ἀνθρῶπον. τί δ' οὖν, ὦ Ζεῦ, ὠχρίακας ἡμῖν καὶ συγκροτεῖς τοὺς ὀδόντας ὑπὸ τοῦ τρόμου; θαρρεῖν χρὴ καὶ τῶν τοιούτων ἀνθρωπίσκων καταφρονεῖν.

ΖΕΥΣ. Τί λέγεις, ὦ Μῶμε; καταφρονεῖν; οὐχ ὅρῳ ὅσοι ἀκούουσι καὶ ὥς ξυμπεπεισμένοι εἰσὶν ἥδη καθ' ἡμῶν καὶ ἀπάγει αὐτοὺς ἀναδησάμενος τῶν ὧτων ὁ Δᾶμις;

ΜΩΜ. Ἀλλὰ σὺ, ὦ Ζεῦ, ὅποταν ἐθελήσῃς, σειρὴν χροσεῖην καθίεις ἅπαντας αὐτοὺς

αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαις αὐτῇ τε θαλάσσῃ.

46. TIM. Εἰπέ μοι, ὦ κατάρατε, πέπλευκας ἥδη ποτέ;

ΔΑΜ. Καὶ πολλὰ, ὦ Τιμόκλεις.

TIM. Οὐκουν ἔφερε μὲν ὑμᾶς τότε ὁ ἄνεμος ἐμπύτων τῇ ὁρῶν καὶ ἐμπιπλὰς τὰ ἀκάτια ἢ οἱ ἐρέττοντες. 694

TIM. Εἴτα ἡ ναὺς μὲν οὐκ ἔπλει μὴ κυβερνωμένη, τὸ δὲ ὅλον τοῦτο ἀκυβέρνητον οἶει καὶ ἀνηγεμόνευτον φέρεσθαι;

ZEPΣ. Εὖ γε, Τιμόκλεις, ταῦτα καὶ ἰσχυρῶς τῷ παραδείγματι.

47. ΔΑΜ. Ἄλλ', ὦ Θεοφιλέστατε Τιμόκλεις, τὸν μὲν κυβερνήτην ἐκεῖνον εἶδες ἂν αἰ τὰ ξυμφέροντα ἐπινοοῦντα καὶ πρὸ καιροῦ παρασκευαζόμενον καὶ προστάττοντα τοῖς ναύταις, ἀλυσιτελὲς δὲ οὐδὲ ἄλογον οὐδὲν εἶχέ τι ἡ ναὺς, ὃ μὴ χρήσιμον πάντως καὶ ἀναγκαῖον ἦν πρὸς
 695 τὴν ναυτιλίαν αὐτοῖς· ὃ δὲ σὺς οὗτος κυβερνήτης, ὃν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ νηϊ ἐφεστάναι ἀξιοῖς, καὶ οἱ ξυνναῦται αὐτοῦ ἐν οὐδὲν εὐλόγως οὐδὲ κατὰ τὴν ἀξίαν διατάττουσιν, ἀλλ' ὁ μὲν πρότονος, εἰ τύχοι, ἐς τὴν πρύμναν ἀποτέταται, οἱ πόδες δὲ ἐς τὴν πρῶραν ἀμφοτέρω· καὶ χρυσαὶ μὲν αἱ ἄγκυραι ἐνίοτε, ὁ χηνίσκος δὲ μολυβδοῦς, καὶ τὰ μὲν ὕφαλα κατάγραφα, τὰ δ' ἐξάλα τῆς νεῶς ἄμορφα.
48. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ναυτῶν ἰδοὺς ἂν τὸν μὲν ἀργὸν καὶ ἄτεχνον καὶ ἄτολμον πρὸς τὰ ἔργα διμοιρίτην ἢ τριμοιρίτην, τὸν δὲ κατακολυμβῆσαι τε δεινὸν καὶ ἐπὶ τὴν κε-
 696 ραίαν ἀναπηδῆσαι ῥάδιον καὶ εἰδότα τῶν χρησίμων ἔκαστα, μόνον τοῦτον ἀντλεῖν προστεταγμένον· τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἐν τοῖς ἐπιβάταις, μαστιγίαν μὲν τινα ἐν προεδρίᾳ παρὰ τὸν κυβερνήτην καθήμενον καὶ θεραπευόμενον, καὶ ἄλλον κίναιδον ἢ πατραλοῖαν ἢ ἱερόσυλον ὑπερτιμώμενον καὶ τὰ ἄκρα τῆς νεῶς κατειληφότα, χαρίεντας δὲ πολλοὺς ἐν μυχῷ τοῦ σκάφους στενοχωρουμένους καὶ ὑπὸ τῶν πρὸς ἀλήθειαν χειρόνων πατουμένους· ἐννόησον γοῦν ὅπως μὲν Σωκράτης καὶ Ἀριστείδης ἐπλευσε καὶ Φωκίων, οὐδὲ τὰ ἄλφιτα διαρκῆ ἔχοντες οὐδὲ ἀποτεῖναι τοὺς πύδας δυνάμενοι ἐπὶ γυμνῶν τῶν σανίδων παρὰ
 697 τὸν ἄντλον, ἐν ὅσοις δὲ ἀγαθοῖς Καλλίας καὶ Μειδίας καὶ

Σαρδανάπαλλος ὑπερτρυφῶντες καὶ τῶν ὑφ' αὐτοῖς καταπτύοντες. 49. τοιαῦτα ἐν τῇ νηϊ σου γίνεται, ὦ σοφώτατε Τιμόκλεις· διὰ τοῦτο αἱ ναυαγίαι μυρίαί. εἰ δέ τις κυβερνήτης ἐφεστὼς ἑώρα καὶ διέταπτεν ἕκαστα, πρῶτον μὲν οὐκ ἂν ἠγνόησεν οὔτινες οἱ χρηστοὶ καὶ οὔτινες οἱ φαῦλοι τῶν ἐμπλεόντων, ἔπειτα ἕκαστῳ κατὰ τὴν ἀξίαν τὰ προσήκοντα ἀπένειμεν ἂν, χώραν τε τὴν ἀμείνω τοῖς ἀμείνοσι παρ' αὐτὸν ἔνω, τὴν κάτω δὲ τοῖς χείροσι, καὶ συσσίτους ἔστιν οὓς ἀμείνους καὶ ξυμβούλους ἐποίησας' ἂν, καὶ τῶν ναυτῶν ὁ μὲν πρόθυμος ἢ πρῶρας ἐπιμελητὴς ἀπεδέδεικτ' ἂν ἢ τοίχου ἄρχων ἢ πάντως πρὸ τῶν ἄλλων, ὁ δὲ ὀκνηρὸς καὶ ῥάθυμος ἐπαίετ' ἂν τῷ κα- 698
λωδίῳ πεντάκις τῆς ἡμέρας ἐς τὴν κεφαλὴν. ὥστε σοι, ὦ θαυμάσιε, τὸ τῆς νεῶς τοῦτο παραδείγμα κινδυνεύει περιτετράφθαι κακοῦ τοῦ κυβερνήτου τετυχηκός.

50. ΜΩΜ. Ταυτὶ μὲν ἤδη κατὰ ῥοὴν προχωρεῖ τῷ Λαμίδι καὶ πλησίστιος ἐπὶ τὴν νίκην φέρεται.

ΖΕΤΣ. Ὅρθῶς, ὦ Μῶμε, εἰκάξεις. ὁ δ' οὐδὲν ἰσχυρὸν ὁ Τιμοκλῆς ἐπινοεῖ, ἀλλὰ τὰ κοινὰ ταῦτα καὶ καθ' ἡμέραν ἄλλα ἐπ' ἄλλοις εὐπερίτρεπτα πάντα ἐπαντλεῖ.

51. ΤΙΜ. Οὐκοῦν ἐπεὶ τῆς νεῶς τὸ παραδείγμα οὐ πᾶν σοι ἰσχυρὸν εἶναι ἔδοξεν, ἄκουσον ἤδη τὴν ἱεράν, φησὶν, ἄγκυραν καὶ ἦν οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἀπορρηξείς. 699

ΖΕΤΣ. Τί ποτ' ἄρα καὶ ἐρεῖ;

ΤΙΜ. Ἴδοις γὰρ εἰ ἐκόλουνθα ταῦτα ξυλλογίζομαι, καὶ εἴ πη αὐτὰ δυνατόν σοι περιτρέψαι. εἰ γὰρ εἰσὶ βῶμοί, εἰσὶ καὶ θεοί· ἀλλὰ μὴν εἰσὶ βῶμοί, εἰσὶν ἄρα καὶ θεοί. τί πρὸς ταῦτα φῆς;

ΔΑΜ. Ἦν πρότερον γελάσω ἐς κόρον, ἀποκρινοῦμαι σοι.

ΤΙΜ. Ἀλλὰ ἔοικας οὐδὲ παύσεσθαι γελῶν· εἰπέ δέ

ΔΑΜ. Ὅτι οὐκ αισθάνη ἀπὸ λεπτῆς κρούης ἐξαψά-
μενός σου τὴν ἄγκυραν, καὶ ταῦτα ἰεράν οὐσαν· τὸ γὰρ
εἶναι θεοὺς τῷ βωμοῦς εἶναι ξυνδήσας οἶει ἰσχυρὸν ποιή-
700 σασθαι ἀπ' αὐτῶν τὸν ὄρμον. ὥστε ἐπεὶ μηδὲν ἄλλο τοῦ-
του φῆς ἔχειν εἰπεῖν ἱερώτερον, ἀπίωμεν ἤδη.

52. TIM. Ὁμολογεῖς τοίνυν ἡττησθαι προαπιῶν;

ΔΑΜ. Ναί, ὦ Τιμόκλεις. σὺ γὰρ ὥσπερ οἱ ὑπὸ τινων
βιαζόμενοι ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ἡμῖν καταπέφηνγας. ὥστε, νῆ
τὴν ἄγκυραν τὴν ἱεράν, ἐθέλω σπείσασθαι ἤδη πρὸς σέ ἐπ'
αὐτῶν γε τῶν βωμῶν, ὥς μηκέτι περὶ τούτων ἐρίσοιμεν.

TIM. Εἰρωνεύη ταῦτα πρὸς ἐμέ, τυμβωρῦχε καὶ
μιαρὲ καὶ κατάπτυστε καὶ μαστιγία καὶ κάθασμα. σὺ γὰρ
ἴσμεν οὐτινος μὲν πατρὸς εἶ, πῶς δὲ ἡ μήτηρ σου ἐπορ-
νεύετο, καὶ ὥς τὸν ἀδελφὸν ἀπέπνιξας καὶ μοιχεύεις καὶ
τὰ μειράκια διαφθείρεις, λιχνότατε καὶ ἀναισχυντότατε;
μὴ φεύγε δ' οὖν, ὥς καὶ πληγὰς παρ' ἐμοῦ λαβὼν ἀπέλ-
θης· ἤδη γὰρ σε τουτῶι τῷ ὀστράκῳ ἀποσφάξω παμμία-
701 ρον ὄντα.

53. ZETΣ. Ὁ μὲν γελῶν, ὦ θεοί, ἀποτρέχει, ὁ δ'
ἀκολουθεῖ λοιδορούμενος σὺ φέρων κατατρυνφῶντα τὸν
Δάμιν, καὶ ἔοικεν αὐτὸν πατάξειν τῷ κεράμῳ ἐς τὴν κε-
φαλήν. ἡμεῖς δὲ τί ποιούμεν ἐπὶ τούτοις;

ΕΡΜ. Ὅρθῶς ἐκεῖνό μοι ὁ κωμικὸς εἰρηκέναι δοκεῖ,
οὐδὲν πέπονθας δεινόν, ἂν μὴ προσποιῇ.
τί γὰρ καὶ ὑπέρεμεγα κακόν, εἰ ὀλίγοι ἀνθρώποι ταῦτα πε-
πεισμένοι ἀπίασι; πολλοὶ γὰρ οἱ τάναντία γινώσκοντες,
πλείους Ἑλλήνων, ὁ πολὺς λεὼς [καὶ ὁ σύρφαξ] βάρβαροι
τε ἅπαντες.

ΖΕΤΣ. Ἀλλὰ, ὦ Ἑρμῇ, τὸ τοῦ Δαρείου πάντῃ κα-
λῶς ἔχον ἐστίν, ὃ εἶπεν ἐπὶ τοῦ Ζωπύρου· ὥστε καὶ αὐ-
τὸς ἐβουλόμην ἂν ἓνα τοιούτον ἔγειν οἷον τὸν Δάμιν ἔγω-

ΟΝΕΙΡΟΣ Η ΑΛΕΚΤΡΥΩΝ.

702

1. ΜΙΚΤΛΛΟΣ. Ἀλλὰ σέ, κάκιστε ἀλεκτρυών, ὁ Ζεὺς αὐτὸς ἐπιτρίψει φθονερὸν οὕτω καὶ ὀξύφωνον ὄντα, ὅς με πλουτοῦντα καὶ ἡδίστῳ ὀνειράτι ξυνόντα καὶ θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν εὐδαιμονοῦντα διάτορόν τι καὶ γεγῶνός ἀναβοήσας ἐπήγειρας, ὡς μὴδὲ νύκτωρ γοῦν τὴν πολὺ σοῦ μιαιρωτέραν περίαν διαφύγοιμι. καίτοι εἴ γε χρὴ τεκμαίρεσθαι τῇ τε ἡσυχίᾳ πολλῇ ἐτι οὔσῃ καὶ τῷ 703 κρούει μὴδέπω με τὸ ὄρθριον ὥσπερ εἰώθειν ἀποπηγνύντι — γνώμων γὰρ οὗτος ἀψευδέστατός μοι προσελαυνούσης ἡμέρας — οὐδέπω μέσαι νύκτες εἰσὶν, ὁ δὲ αὐπνος οὐτος ὥσπερ τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο κώδιον φυλάττων ἀφ' ἐσπέρας εὐθὺς ἤδη κέκραγεν, ἀλλ' οὐτὶ χαίρων γε· ἀμνυοῦμαι γὰρ ἀμέλει σε, ἣν μόνον ἡμέρα γένηται, συντρίβων τῇ βακτηρίᾳ, νῦν γὰρ μοι πράγματα παρέξεις μεταπηδῶν ἐν τῷ σκότῳ.

ΑΛΕΚΤΡΥΩΝ. Μικυλλε δέσποτα, ὥμην τι χαριεῖσθαι σοι προλαμβάνων τῆς νυκτὸς ὁπόσον ἂν δυναίμην, ὡς ἔχοις ἐπυρθρευόμενος ἀνύειν τὰ πολλὰ τῶν ἔργων ἣν γοῦν πρὶν ἡλίου ἀνίσχειν μίαν κρηπίδα ἐργάσῃ, πρὸ 704 ὁδοῦ ἔσῃ τοῦτο ἐς τὰ ἄλφαιτα πεπονηκώς. εἰ δέ σοι καθεύδειν ἡδίων, ἐγὼ μὲν ἡσυχάσομαι σοι καὶ πολὺ ἀφωρότερος ἔσομαι τῶν ἰχθύων, σὺ δὲ ὄρα ὅπως μὴ ὄναρ πλουτῶν λιμώτης ἀνεγρόμενος.

2. ΜΙΚ. ὦ Ζεῦ τεράστιε καὶ Ἡράκλειε ἀλεξίκακε, τί τὸ κακὸν τοῦτ' ἐστίν; ἀνθρωπικῶς ἐλάλησεν ἀλεκτρυών.

ΑΛΕΚ. Εἰτά σοι τέρας εἶναι δοκεῖ τὸ τοιοῦτον, εἰ ὁμόφωνος ὑμῖν εἰμι;

ΜΙΚ. Πῶς γὰρ οὐ τέρας; ἀλλ' ἀποτρέποιτε, ὦ θεοί.

ΑΛΕΚ. Σὺ μοι δοκεῖς, ὦ Μίκυλλε, κομιδῇ ἀπαι-
 δευτος εἶναι μηδὲ ἀνεγνωκέναι τὰ Ὀμήρου ποιήματα, ἐν
 οἷς καὶ ὁ τοῦ Ἀχιλλεύος ἵππος ὁ Ξάνθος μακρὰ χαίρειν
 φράσας τῷ χρεμετίζειν ἔσθηκεν ἐν μέσῳ τῷ πολέμῳ δια-
 705 λεγόμενος ἔπη ὅλα ῥαψωδῶν, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ νῦν ἄνευ
 τῶν μέτρων, ἀλλὰ καὶ ἐμαντεύετο ἐκεῖνος καὶ τὰ μέλ-
 λοντα προσθέσπιζε καὶ οὐδέν τι παράδοξον ἐδόκει ποιεῖν,
 οὐδὲ ὁ ἀκούων ἐπεκαλεῖτο ὥσπερ σὺ τὸν ἀλεξίστατον ἀπο-
 τροπαιοῦν ἡγούμενος τὸ ἄκουσμα. καίτοι τί ἂν ἐποίησας,
 εἰ σοι ἢ τῆς Ἀργοῦς τρόπις ἐλάλησεν ἢ Λαδῶνῃ αὐτό-
 φωνος ἐμαντεύσατο, ἢ εἰ βύρσας εἶδες ἐρπούσας καὶ
 βοῶν κρέα μυκώμενα, ἡμίεφθα, περιπεπαρμένα τοῖς ὀβε-
 λοῖς; ἐγὼ δὲ Ἑρμοῦ πάρεδρος ὦν λαλιστάτου καὶ λο-
 γιστάτου θεῶν ἀπάντων καὶ τάλλα δημοδαίτας ὑμῖν καὶ
 σύντροφος οὐ χαλεπῶς ἐμελλον ἐκμαθήσεσθαι τὴν ἀν-
 θρώπων φωνήν. εἰ δὲ ἐξεμυθήσειν ὑπόσχοιό μοι, οὐκ ἂν
 706 ὀκνήσαιμί σοι τὴν ἀληθεστέραν αἰτίαν εἰπεῖν τῆς πρὸς
 ὑμᾶς ὁμοφωνίας καὶ ὅθεν ὑπάρχει μοι οὕτω λαλεῖν.

3. ΜΙΚ. Ἀλλὰ μὴ ὄνειρος καὶ ταῦτά ἐστιν, ἀλεκτρυῶν
 οὕτω πρὸς με διαλεγόμενος; εἰπὲ δ' οὖν πρὸς τοῦ Ἑρμοῦ,
 ὦ βέλτιστε, ὅ τι καὶ ἄλλο σοι τῆς φωνῆς αἰτιον. ὥς δὲ
 σιωπήσομαι καὶ πρὸς οὐδένα ἐρῶ, τί σε χρὴ δεδιέναι; τίς
 γὰρ ἂν πιστεύσειέ μοι, εἰ τι διηγοίμην ὥς ἀλεκτρυόνος
 αὐτὸ εἰπόντος ἀκηκοώς;

ΑΛΕΚ. Ἄκουε τοίνυν. παραδοξότατόν σοι λόγον
 εἶ οἶδ' ὅτι λέγω, ὦ Μίκυλλε· οὕτοσί γάρ ὁ νῦν σοι
 ἀλεκτρυὼν φαινόμενος οὐ πρὸ πολλοῦ ἀνθρώπος ἦν.

ΜΙΚ. Ἦκουσά τι καὶ πάσαι τοιοῦτον ἀμέλει περὶ
 ὑμῶν ὥς Ἀλεκτρυῶν τις νεανίσκος φίλος γένοιτο τῷ Ἀρεῖ
 καὶ ξυμπνοῖ τῷ θεῷ καὶ ξυγκωμάξοι καὶ κοινωνοίῃ τῶν
 ἐρωτικῶν· ὁπότε γοῦν ἀπιοῖ παρὰ τὴν Ἀφροδίτην μοι-
 χεύσων ὁ Ἄρης, ἐπάγεσθαι καὶ τὸν Ἀλεκτρυόνα, καὶ

ἐπειδὴ περ τὸν Ἥλιον μάλιστα ὑφεωρᾶτο, μὴ κατιδὼν
 ἐξείποι πρὸς τὸν Ἥφαιστον, ἔξω πρὸς ταῖς θύραις ἀπο-
 λείπειν αἰετὸν τὸν νεανίσκον μηνύσοντα ὅποτε ἀνίσχοι ὁ
 Ἥλιος. εἰτά ποτε κατακοιμηθῆναι μὲν τὸν Ἀλεκτρύωνα 707
 καὶ προδοῦναι τὴν φρουρὰν ἄκουτα, τὸν δὲ Ἥλιον λα-
 θόντα ἐπιστῆναι τῇ Ἀφροδίτῃ καὶ τῷ Ἄρει ἀφρόντιδι
 ἀναπαυομένῳ διὰ τὸ πιστεύειν τὸν Ἀλεκτρύωνα μηνῦσαι
 αὐτὸν, εἴ τις ἐπίοι· καὶ οὕτω τὸν Ἥφαιστον παρ' Ἥλιου μα-
 θόντα συλλαβεῖν αὐτοὺς περιβαλόντα καὶ σαγηνεύσαντα
 τοῖς δεσμοῖς, ἃ πάλαι πεποιήτο ἐπ' αὐτούς· ἀφεθέντα
 δὲ ὡς ἀφείδῃ τὸν Ἄρει ἀγανακτῆσαι κατὰ τοῦ Ἀλεκτρύ-
 ονος καὶ μεταβαλεῖν αὐτὸν ἐς τοῦτ' ὅτι τὸ ὄρνειον αὐτοῖς
 ὄπλοις, ὡς ἐτι τῆς κόρυθος τὸν λόφον ἔχειν ἐπὶ τῇ κε-
 φαλῇ, καὶ διὰ τοῦτο ὑμᾶς ἀπολογουμένους τῷ Ἄρει,
 ὅτ' οὐδὲν ὄφελος, ἐπειδὴν αἰσθήσθε ἀνελευσόμενοι τὸν
 ἥλιον, πρὸ πολλοῦ βοᾶν ἐπισημαινομένους τὴν ἀνατο-
 λὴν αὐτοῦ.

4. ΑΛΕΚ. Φασὶ μὲν καὶ ταῦτα, ὦ Μίνυλλε, τὸ δ'
 ἐμὸν ἑτεροῖόν τι γέγρονε καὶ πάννυ ἑναγχος ἐς ἀλεκτρύωνα
 σοὶ μεταβέβηκα.

ΜΙΚ. Πῶς; ἐθέλω γὰρ τοῦτο μάλιστα εἰδέναι.

ΑΛΕΚ. Ἀκούεις τινα Πυθαγόραν Μνησαρχίδην
 Σάμιον;

ΜΙΚ. Τὸν σοφιστὴν λέγεις, τὸν ἀλαζόνα, ὃς ἐνόμο- 708
 θέτει μῆτε κρεῶν γεύεσθαι μῆτε κνᾶμους ἐσθίειν, ἥδι-
 στον ἐμοὶ γοῦν ὄψαν ἐκτρέπεζον ἀποφαίνων, ἐτι δὲ πεί-
 θων τοὺς ἀνθρώπους ἐς πέντε ἔτη μὴ διαλέγεσθαι;

ΑΛΕΚ. Ἰσθι δὴτα ἀκχεῖνο, ὡς πρὸ τοῦ Πυθαγόρου
 Εὐφορβος γένοιτο.

ΜΙΚ. Πότ' ἔτι πᾶσι καὶ τραυλοῦσι τὸν ἄνθρωπον

ταῦτ', ὦγαθέ, λοιδοροῦμένός μοι καὶ ταῦτα οὐκ εἰ-
 ῶς τις ἦν τὸν τρόπον.

ΠΙΚ. Τοῦτ' αὖ μακρῶ ἐκείνου τερατωδέστερον,
 οὐαὖν φιλόσοφος. εἶπε δὲ ὅμως, ὦ Μνησάρχου παῖ,
 ἡμῖν ἀντὶ μὲν ἀνθρώπου ὄρνις, ἀντὶ δὲ Σαμίου
 ἱερικὸς ἀναπέφηνας· οὐ πιθανὰ γάρ ταῦτα οὐδὲ
 πιστεῦσαι ἔαδια, ἐπεὶ καὶ δὴ ἤδη μοι τετηρημέναι
 πάντ' ἐν σοὶ ἀλλότρια τοῦ Πυθαγόρου.

ΛΕΚ. Τὰ ποῖα;

ΠΙΚ. Ἐν μὲν ὅτι λάλος εἶ καὶ κρακτικὸς, ὃ δὲ σιω-
 πέντε ὅλα ἔτη οἶμαι παρῆναι, ἕτερον δὲ καὶ παν-
 παράνομον· οὐ γάρ ἔχων ὃ τι σοι παραβάλοιμι,
 οὐς χθὲς ἦκον ὡς οἶσθα ἔχων, καὶ σὺ οὐδὲ μελλή-
 νελεξας αὐτούς· ὥστε ἢ ἐψεῦσθαί σοι ἀνάγκη καὶ
 εἶναι ἢ Πυθαγόρα ὄντι παρανενομημέναι καὶ τὸ
 βεβηκέναι κυάμους φαρῶντα ὡς ἂν εἰ τὴν κεφαλὴν
 αὐτὸς βεβρώκεις.

ΛΕΚ. Οὐ γὰρ οἶσθα, ὦ Μικυλλε, ἥτις αἰτία
 οὐδὲ τὰ πρόσφορα ἐκάστῳ βίω. ἐγὼ δὲ τότε μὲν
 παλαιῶν κυάμων, ἐφιλοσόφουν γάρ· νῦν δὲ φά-
 ῖν, ὀρνιθικὴ γάρ καὶ οὐκ ἀπόρρητος ἡμῖν ἡ τροφή.
 ἀλλὰ εἰ σοι φίλον, ἄκουε ὅπως ἐκ Πυθαγόρου τοῦτο
 εἶμι καὶ ἐν οἷσι βίοις πρότερον ἐβιώτευσα καὶ ἅτινα
 μεταβολῆς ἐκάστης ἀπολέλαυκα.

ΠΙΚ. Λέγοις ἂν· ὡς ἔμοιγε ὑπερήδιστον ἂν τὸ
 ἔσθιμα γένοιτο, ὥστε εἰ τις αἴρεσιν προθίῃ, πότρεα
 οὐκ ἐθέλω σοὺ ἀκούειν τὰ τοιαῦτα διεξιόντος ἢ τὸν
 οὐδαιμόνα ὄνειρον ἐκείνον αὐθις ὁρᾶν τὸν μικρὸν
 σθένος, οὐκ οἶδα ὁπότερον ἂν ἐλοιμην· οὕτως ἀδελφά
 καὶ τὰ σὰ τοῖς ἡδίστοις φανείσαι καὶ ἐν ἴσῃ ὑμᾶς τιμῇ
 εἶτε καὶ τὸ πολυτίμητον ἐνύπνιον.

ΛΕΚ. Ἐπεὶ γὰρ σὺ ἀναπειραγὲς τὸν ὕπνον, τί

φρανεῖς σοι ἦν καὶ τινα ἰνδάλματα μάταια διαφ-
 ρ, κενὴν καὶ ὥς ὁ ποιητικὸς λόγος ἀμειννήν τινα
 μονίαν τῇ μνήμῃ μεταδιώκων;

MIK. Ἀλλ' οὐδὲ ἐπιλήσομαί ποτε, ὦ ἀλεκτρονίη,
 τι τῆς ὄψεως ἐκείνης· οὕτω μοι πολὺ τὸ μέλι ἐν
 φθαλμοῖς ὁ ὄνειρος καταλιπὼν ὄχκετο, ὥς μόγις
 εἰν τὰ βλέφαρα ὑπ' αὐτοῦ ἐς ὕπνον αὐθις κατα-
 νεναι. οἷον γοῦν ἐν τοῖς ὥσιν τὰ πτερὰ ἐργάζεται στρε-
 ρα, τοιοῦτον γὰρ γαλον παρεῖχέ μοι τὰ ὀρώμενα.

ΔΕΚ. Ἡράκλεις, δεινὸν τινα τὸν ἔρωτα φῆς τοῦ
 ἰοῦ, εἴ γε πτηνὸς ὢν, ὥς φασι, καὶ ὄρον ἔχων τῆς
 ὥς τὸν ὕπνον ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα ἤδη πηδᾷ καὶ ἐν- 712
 βει ἀνεωγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς μελιχρὸς οὗτος καὶ
 ῆς φαινόμενος· ἐθέλω γοῦν ἀκοῦσαι οἷός τις ἐστίν
 σοι τριπόθητος ὢν.

MIK. Ἐτοιμος λέγειν· ἡδὺ γοῦν μοι τὸ μεμνηῆσθαι
 ἐξιέναι τι περὶ αὐτοῦ. σὺ δὲ πηνίκα, ὦ Πυθαγόρα,
 ἦν τὰ περὶ τῶν μεταβολῶν;

ΔΕΚ. Ἐπειδὴν σὺ, ὦ Μένυλλε, παύσῃ ὀνειρώτ-
 α ἀποψῆσθαι ἀπὸ τῶν βλέφαρων τὸ μέλι· τὸ νῦν
 ὅτερος εἶπέ, ὥς μάθω εἴτε διὰ τῶν ἐλεφαντίνων
 εἴτε διὰ τῶν κερατίνων σοι ὁ ὄνειρος ἦκε πεμ-
 ρος.

MIK. Οὐδὲ δι' ἑτέρας τούτων, ὦ Πυθαγόρα.

ΔΕΚ. Καὶ μὴν Ὅμηρος δύο μόνας ταύτας λέγει.

MIK. Ἐὰ χαίρειν τὸν λήρον ἐκεῖνον ποιητὴν οὐδὲν
 ὀνειρώων πέρι. οἱ πένητες ἴσως ὄνειροι διὰ τῶν
 τῶν ἐξίασιν, οἷους ἐκεῖνος ἑώρα οὐδὲ πάνν σαφῶς
 ὡς αὐτὸς ὢν, ἐμοὶ δὲ διὰ χρυσῶν τινων πυλῶν ὁ
 ὡς ἀφίκετο, χρυσοῦς καὶ αὐτός, χρυσᾷ πάντα περι-
 μένος καὶ πολὺ ἐπαγόμενος χρυσίον.

ΔΕΚ. Πᾶνε, ὦ Μίδα βέλτιστε, χρυσολογῶν· 713

ἀτεχνῶς γὰρ ἐκ τῆς ἐκείνου σοι εὐχῆς τὸ ἐνύπνιον καὶ μέταλλα ὅλα χρύσεια κεκοιμησθαι μοι δοκεῖς.

7. ΜΙΚ. Πολύ, ὦ Πυθαγόρα, χρυσίον εἶδον, πολὺ, πῶς οἶμαι καλόν, οἷαν τὴν αὐγὴν ἀπαστράπτου; τί ποτε ὁ Πίνδαρός φησι περὶ αὐτοῦ ἐπαινῶν; ἀναμνησον γάρ με, εἰ οἶσθα, ὅποτε ὕδωρ ἄριστον εἰπὼν εἶτα τὸ χρυσίον θαυμάζει, εὖ ποιῶν, ἐν ἀρχῇ εὐθύς τοῦ βιβλλίου, κάλλιστόν τι ἄσμάτων ἀπάντων.

ΑΛΕΚ. Μῶν ἐκεῖνο ζητεῖς, ἄριστον μὲν ὕδωρ, ὃ δὲ χρυσὸς αἰθόμενον πῦρ ἅτε διαπρέπει νυκτὶ μεγάνορος ἔξοχα πλούτου;

ΜΙΚ. Νῆ Δία τοῦτ' αὐτό· ὥσπερ γὰρ τοῦμόν ἐνύπνιον ἰδὼν ὁ Πίνδαρος οὕτως ἐπαινεῖ τὸ χρυσίον. ὥς δὲ ἤδη μάθης οἷόν τι ἦν, ἄκουσον, ὦ σοφώτατε ἀλεκτρονίων. ὅτι μὲν οὐκ οἰκόσιτος ἦν χθές, οἶσθα· Εὐκράτης γάρ με ὁ πλούσιος ἐντυχὼν ἐν ἀγορᾷ λουσάμενον ἤκειν ἐκέλευε τὴν ὥραν ἐπὶ τὸ δεῖπνον.

714 8. ΑΛΕΚ. Οἶδα πάνυ τοῦτο πεινῆσας παρ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἄχοι μοι βαθείας ἤδη ἐσπέρας ἤκες ὑποβεβρηγμένος τοὺς πέντε κυάμους ἐκείνους κομίζων οὐ πάνυ θαψιλῆς τὸ δεῖπνον ἀλεκτρονίου ἀθλητῇ ποτε γενομένῳ καὶ Ὀλύμπια οὐκ ἀφανῶς ἀγωνισαμένῳ.

ΜΙΚ. Ἐπεὶ δὲ δειπνήσας ἐπανήλθον, ἐκάθευδον εὐθύς τοὺς κυάμους σοι παραβαλὼν, εἰτά μοι κατὰ τὸν Ὅμηρον ἀμβροσίην διὰ νύκτια θεῖός τις ὥς ἀληθῶς ὄνειρος ἐπίστας.

ΑΛΕΚ. Τὰ παρὰ τῷ Εὐκράτει πρότερον, ὦ Μίκυλλε, διήγησαι καὶ τὸ δεῖπνον οἷον ἐγένετο καὶ τὰ ἐν τῷ συμποσίῳ ἅπαντα· κωλύει γὰρ οὐδὲν αὐτίς σε δειπνεῖν ὥσπερ ὄνειρόν τινα τοῦ δείπνου ἐκείνου ἀναπλάττοντα καὶ ἀναμαρχνώμενον τῇ νυκτὶ τὰ βεβρωμένα.

ἐπεὶ δὲ σὺ προθυμῇ, καὶ δὴ λέγω. οὐ πρότερον, ὦ Πυ- 715
 θαγορα, παρὰ πλουσίῳ τινὶ δειπνήσας ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ
 τύχῃ τινὶ ἀγαθῇ ἐντυγχάνω χθὲς τῷ Εὐκράτει. καὶ ἐγὼ
 μὲν προσειπὼν αὐτὸν ὥσπερ εἰσῆθαι δεσπότην ἀπῆλλα-
 τόμην, ὥς μὴ κατασχύνοιμι αὐτὸν σὺν τριβικῷ τῷ τρι-
 βωνι συμπαραμαρτῶν, ὃ δέ, Μίκυλλε, φησί, θυγατρὸς
 τῆμερον ἐστὶ γένεθλια καὶ παρεκάλεσα τῶν φίλων μάλα
 πολλοὺς· ἐπεὶ δὲ τινὰ φασιν αὐτῶν μαλακῶς ἔχοντα οὐχ
 οἶόν τε εἶναι ξυνδειπνεῖν μεθ' ἡμῶν, σὺ αὐτ' ἐκείνου
 ἦκε λουσάμενος, ἦν μὴ ὅ γε κληθεὶς αὐτῷ εἶπη ἀφίξε-
 σθαι. ὥς νῦν γε ἀμφίβολός ἐστι. τοῦτο ἀκούσας· ἐγὼ
 προσκυνήσας ἀπῆειν εὐχόμενος ἅπασι θεοῖς ἡπιάλόν τινα
 ἢ πλευρίτιν ἢ ποδάγραν ἐπιπέμψαι τῷ μαλακισμένῳ
 ἐκείνῳ, οὐ ἔφεδρος ἐγὼ καὶ ἀντίδειπνος καὶ διάδοχος
 ἐκεκλήμην· καὶ τὸ ἄραι τοῦ λουτροῦ αἰῶνα μέγιστον ἐτι- 716
 θέμην, συνεχὲς ἐπισκοπῶν ὅπως ἄπουν τὸ στοιχεῖον εἴη
 καὶ πηνίκα ἤδη λελοῦσθαι δέοι. κάπειδ' ἂν ποτε ὁ καιρὸς
 ἀφίκετο, πρὸς τάχος ἑμαυτὸν ἀπορρύψας ἄπειμι κοσμίως
 μάλα ἐσχηματισμένος, ἀναστρέψας τὸ τριβώνιον ὥς ἐπὶ
 τοῦ καθαρωτέρου γένοιτο ἢ ἀναβολή. 10. καταλαμβάνω
 τε πρὸς ταῖς θύραις ἄλλους τε πολλοὺς καὶ δὴ κακῶν
 φοραδὴν ὑπὸ τεττάρων κεκομισμένον, ὃ με ὑποδειπνεῖν
 ἔδει, τὸν νοσεῖν λεγόμενον, καὶ ἐδήλου δὲ πονήρως ἔχων·
 ὑπέστενε γοῦν καὶ ὑπέβητε καὶ ἐχρέμπετο μύχιόν τι καὶ
 δυσπρόσοδον, ὥχρὸς ὅλος ὦν καὶ διωδηκῶς ἀμφὶ τὰ ἐξή-
 κοντα ἔτη σχεδόν· ἐλέγετο δὲ φιλόσοφός τις εἶναι τῶν
 πρὸς τὰ μειράκια φλυαρούντων. ὁ γοῦν πῶγων μάλα
 τραγικὸς ἦν ἐς ὑπερβολὴν κουριῶν. καὶ αἰτιωμένου γε
 Ἀρχιβίου τοῦ ἱατροῦ, διότι οὕτως ἔχων ἀφίκετο. Τὰ 717
 καθήκοντα, ἔφη, οὐ χρὴ προδιδόναι καὶ ταῦτα φιλοσο-
 φον ἄνδρα. κἂν μυρία νόσοι ἐμποδῶν ἴστανται· ἡγή-
 σεται γὰρ Εὐκράτης ὑπερεωρᾶσθαι πρὸς ἡμῶν. Οὐ μὲν

οὖν, εἶπον ἐγὼ, ἀλλ' ἐπαινέσεται σε, ἣν οἴκοι παρὰ σαυτῷ
 μᾶλλον ἀποθανεῖν ἐθέλης ἢ περ ἐν τῷ συμποσίῳ συνανα-
 χρεμψάμενος τὴν ψυχὴν μετὰ τοῦ φλέγματος. ἐκεῖνος μὲν
 οὖν ὑπὸ μεγαλοφροσύνης οὐ προσεποιεῖτο ἀκηκοέναι τοῦ
 σκώμματος· ἐφίσταται δὲ μετὰ μικρὸν Εὐκράτης λελου-
 μένος καὶ ἰδὼν τὸν Θεσμόπολιν — τοῦτο γὰρ ὁ φιλόσο-
 φος ἐκαλεῖτο — Διδάσκαλε, φησὶν, εὖ μὲν ἐποίησας αὐ-
 τὸς ἦκων παρ' ἡμᾶς, οὐ μείον δ' ἂν τι ἐγένετο, καὶ ἀπόντι
 γὰρ ἅπαντα ἐξῆς ἀπέσταλτο ἄν· καὶ ἅμα λέγων ἐσῆει χει-
 ραγωγῶν τὸν Θεσμόπολιν ἐπερειδόμενον καὶ τοῖς οἰκέ-
 ταις. 11. ἐγὼ μὲν οὖν ἀπιέναι παρεσκευαζόμεν, ὁ δὲ ἐπι-
 118 στραφεὶς καὶ ἐπὶ πολὺ ἐνδοιάσας, ἐπεὶ με πᾶν σκυθρω-
 πὸν εἶδε, Πάριθι, ἔφη, καὶ σὺ, ὦ Μίκυλλε, καὶ συν-
 δεῖπνε μεθ' ἡμῶν· τὸν νῖον γὰρ ἐγὼ κελεύσω ἐν τῇ
 γυναικωνίτιδι μετὰ τῆς μητρὸς ἐστιασθαι, ὥς σὺ χώραι
 ἔχῃς. ἐσῆειν οὖν μάρτην λύκος χανὼν παρὰ μικρὸν, κί-
 σχυνόμενος ὅτι ἐδόκουν ἐξεληλακέναι τοῦ συμποσίου τὸ
 παιδίον τοῦ Εὐκράτους. κάπειδ' ἡ κατακλίνεσθαι καιρὸς
 ἦν, πρῶτον μὲν ἀράμενοι ἀνέθεσαν τὸν Θεσμόπολιν οὐκ
 ἀπραγμόνως μὰ Δία πάντε οἶμαι νεανίσκοι εὐμεγέθεις
 ὑπανχένια περιβύσαντες αὐτῷ πάντοθεν, ὥς διαμένοι ἐν
 τῷ σχήματι καὶ ἐπὶ πολὺ καρτερεῖν δύναίτο. εἴτα μηδε-
 νὸς ἀνεχομένου πλησίον κατακεῖσθαι αὐτοῦ ἐμὲ ὑποκατα-
 κλίνουσι φέροντες, ὥς ὁμοτράπεζοι εἴημεν. τοῦντεῦθεν
 ἐδειπνοῦμεν, ὦ Πυθαγόρα, πολυσφόν τι καὶ ποικίλον
 δειπνον ἐπὶ χρυσοῦ πολλοῦ καὶ ἀργύρου· καὶ ἐκπώματα
 ἦν χρυσᾶ καὶ διάκονοι ὡραῖοι καὶ μουσουργοὶ καὶ γελω-
 τοποιοὶ μεταξὺ, καὶ ὅλως ἡδίστη τις ἦν ἡ διατριβή, πλην
 ἀλλ' ἐμὲ ἐλύπει οὐ μετρίως ὁ Θεσμόπολις ἐπιχλῶν καὶ
 719 ἀρετὴν τίνα πρὸς με διεξιὼν καὶ διδάσκων ὥς εἰ δὴν ἀπο-
 φάσεις μίαν κατάφασιν ἀποτελοῦσι καὶ ὥς εἰ ἡμέρα ἐστὶ,
 καὶ ἡ νύξ ἐστὶν, ἐν ᾧ δὲ καὶ ἡμέρα ἐστὶ καὶ νύξ.

τοιαῦτα πολλὰ οὐδὲν θεομένῳ προσφιλοσοφῶν συνέλρει
καὶ ὑπετέμνετο τὴν εὐφροσύνην οὐκ ἔων ἀκούειν τῶν
κιθαριζόντων ἢ ᾄδόντων· τοιοῦτο μὲν σοι, ὦ ἄλεκτρουῶν,
τὸ δεῖπνον.

ΑΛΕΚ. Οὐχ ἡδιστον, ὦ Μίκυλλε, καὶ μάλιστα ἐπεὶ
συνεκληρωθήης τῷ λήρῳ ἐκείνῳ γέροντι.

12. *ΜΙΚ.* Ἄκουε δὲ ἤδη καὶ τὸ ἐνύπνιον· ὥμην γὰρ
τὸν Εὐκράτην αὐτὸν ἄπαιδα ὄντα οὐκ οἶδ' ὅπως ἀπο-
θνήσκειν, εἴτα προσκαλέσαντά με καὶ διαθήκας θέμε-
νον, ἐν αἷς ὁ κληρονόμος ἦν ἀπάντων ἐγὼ, μικρὸν ἐπι-
σχόντα ἀποθανεῖν· ἐμαυτὸν δὲ παρελθόντα ἐς τὴν οὐ-
σίαν τὸ μὲν χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐξαντλεῖν σκάφαις
τισὶ μεγάλαις ἀέναόν τε καὶ πολὺ ἐπιρρέον, τὰ δ' ἄλλα,
τὴν ἐσθῆτα καὶ τραπέζας καὶ ἐκπώματα καὶ διακόνους,
πάντα ἐμὰ ὥς τὸ εἰκὸς εἶναι. εἴτα ἐξήλαυνον ἐπὶ λευκοῦ
ξεύρους, ἐξυπτιάζων, περίβλεπτος ἅπασι τοῖς ὄρωσι καὶ 720
ἐπίφθονος. καὶ προέθεον πολλοὶ καὶ προῖπνευον καὶ εἴ-
ποιτο πλείους. ἐγὼ δὲ τὴν ἐσθῆτα τὴν ἐκείνου ἔχων καὶ
δακτυλίους βαρεῖς ὅσον ἑκακίδεκα ἐξημμένους τῶν δακτύ-
λων ἐκέλευον ἐστίασίν τινα λαμπρὰν εὐτρεπισθῆναι ἐς
ὑποδοχὴν τῶν φίλων· οἱ δὲ ὥς ἐν ὄνειρῳ εἰκὸς ἦδη παρή-
σαν καὶ τὸ δεῖπνον ἄρτι ἐσεκομίζετο καὶ ὁ πότος συνεκρο-
τεῖτο. ἐν τούτῳ ὄντα με καὶ φιλοτησίας προπίνοντα ἐν
χρυσαῖς φιάλαις ἐκάστω τῶν παρόντων ἤδη τοῦ πλα-
κοῦντος ἐσκομιζομένου ἀναβοήσας ἀκαίρως συνετάραξας
μὲν ἡμῖν τὸ συμπόσιον, ἀνέτρεψας δὲ τὰς τραπέζας, τὸν
δὲ πλοῦτον ἐκείνον ὑπηνέμιον φέρεσθαι παρεσκευάσας
διασκεδάσας. ἄρᾳ σοι ἀλόγως ἀγανακτῆσαι κατὰ σοῦ
δοκῶ; τριέσπερον ἂν ἡδέως ἐτι εἶδον τὸν ὄνειρόν μοι γε-
νόμενον.

13. *ΑΛΕΚ.* Οὕτῳ φιλόχρυσος εἶ καὶ φιλόπλουτος, 721

LUCIAN. II.

25

ὦ Μίκυλλε, καὶ μόνον τοῦτο ἐξ ἅπαντος θαυμάζεις καὶ ἡγῇ εὐδαιμον εἶναι πολὺ κεκτηῖσθαι χρυσίον;

ΜΙΚ. Οὐκ ἐγὼ μόνος, ὦ Πυθαγόρα, τοῦτο, ἀλλὰ καὶ σὺ αὐτός, ὅποτε Εὐφορβος ἤσθα, χρυσὸν καὶ ἄργυρον τῶν βοστρύχων ἐξημέμενος ἦεις πολεμήσων τοῖς Ἀχαιοῖς, οὕτω καὶ ἐν πολέμῳ, ἐνθα σιδηροφορεῖν μᾶλλον ἢ χρυσοφορεῖν ἄμεινον ἦν· σὺ δὲ καὶ τότε ἡξίους χρυσῷ ἀναδεδεμένος τοὺς πλοκάμους διαγωνίζεσθαι. καὶ μοι δοκεῖ ὁ Ὅμηρος διὰ τοῦτο Χαρίτεσσιν ὁμοίως εἰπεῖν σου τὰς κόμας, ὅτι „χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφῆκωντο.“ μακρῷ γὰρ ἀμείνους δηλαδὴ καὶ ἐρασμιώτεραι ἐφαίνοντο συναναπεπλεγμένα τῷ χρυσίῳ καὶ συναπολάμπουνσαι μετ' αὐτοῦ. καίτοι τὰ μὲν σά, ὦ χρυσοκόμη, μέτρια, εἰ Πάνθου υἱὸς ᾧν ἐτίμας τὸ χρυσίον· ὁ δὲ πατὴρ ἅπαντων ἀνδρῶν καὶ θεῶν, ὁ Κρόνου καὶ Πέας, ὅποτε ἡράσθη τῆς Ἀργολικῆς ἐκείνης μείρακος, οὐκ ἔχων ἐς ὃ τι ἐρασμιώτερον αὐτὸν μεταβάλοι οὐδὲ ὅπως ἂν διαφθείρειε τοῦ Ἀκρισίου τὴν φρουράν — ἀκούεις δήπου ὡς χρυσίον ἐγένετο καὶ ἦν διὰ τοῦ τέλους συνην τῇ ἀγαπωμένῃ. ὥστε τί ἂν σοι τὸ ἐπὶ τούτῳ ἔτι λέγοιμι, ὅσας μὲν χρείας παρέχεται ὁ χρυσός, ὡς δὲ οἷς ἂν παρῇ, καλοὺς τε αὐτοὺς καὶ σοφοὺς καὶ ἰσχυροὺς ἀπεργάζεται τιμὴν καὶ δόξαν προσάπτων καὶ ἐξ ἀφανῶν καὶ ἀδόξων ἐνίοτε περιβλέπτους καὶ ἀοιδίμους ἐν βραχεὶ τίτῃσι;

14. τὸν γείτονα γοῦν μοι τὸν ὁμότεχνον οἶσθα τὸν Σίμωννα, οὐ πρὸ πολλοῦ δειπνήσαντα παρ' ἐμοί, ὅτε τὸ ἔτνος ἤφησα τοῖς Κρονίοις δῦο τεμάχη τοῦ ἀλλᾶντος ἐμβαλόν.

ΑΛΕΚ. Οἶδά τὸν σιμὸν τὸν βραχύν, ὃς τὸ κεραμεῦν τρυβλίον ὑφελόμενος ᾤχετο ὑπὸ μάλῃν ἔχων μετὰ τὸ δειπνον, ὃ μόνον ἡμῖν ὑπῆρχεν· εἶδον γὰρ αὐτός, ὦ Μίκυλλε.

ΜΙΚ. Οὐκοῦν ἐκεῖνος αὐτὸ κλέψας εἶτα ἐπωμόσατο θεοὺς τοσοῦτους; ἀλλὰ τί οὐκ ἐβόας καὶ ἐμήνυνες τότε, ὦ ἀλεκτρυών, ληϊζομένους ἡμᾶς ὁρῶν;

ΑΛΕΚ. Ἐκόκκυζον, μόνον ὃ τότε δυνατὸν ἦν. τί δ' οὖν ὁ Σίμων; ἐφίκεις γάρ τι περὶ αὐτοῦ ἐρεῖν.

ΜΙΚ. Ἀνεψιὸς ἦν αὐτῷ πλούσιος ἐς ὑπερβολήν, Δριμύλος τοῦνομα. οὗτος ζῶν μὲν οὐδὲ ὀβολὸν ἔδωκε τῷ Σίμωνι. πῶς γάρ, ὃς οὐδὲ αὐτὸς ἤπτετο τῶν χρημάτων; ἐπεὶ δὲ ἀπέθανε πρῶην, ἅπαντα ἐκεῖνα κατὰ τοὺς νόμους 724 Σίμωνός ἐστι, καὶ νῦν ἐκεῖνος ὁ τὰ θάρια τὰ πιναρά, ὁ τὸ τρύβλιον περιλεῖχων ἄσμενος ἐξελαύνει ἀλουργή καὶ ὑσγρινοβαφή ἀμπερόμενος, οἰκέτας καὶ ξεύγη καὶ χρυσᾶ ἐκπώματα καὶ ἐλεφαντόποδας τραπέζας ἔχων, ὑφ' ἀπάντων προσκυνοῦμενος οὐδὲ προσβλέπων ἔτι ἡμᾶς· ἐναγχος γοῦν ἐγὼ μὲν ἰδὼν προσιόντα, Χαῖρε, ἔφη, ὦ Σίμων, ὁ δὲ ἀγανακτήσας, Ἐλπατε, ἔφη, τῷ πτωχῷ τούτῳ μὴ κατασμικρύνειν μου τοῦνομα· οὐ γάρ Σίμων, ἀλλὰ Σιμωνίδης ὀνομάζομαι. τὸ δὲ μέγιστον ἤδη καὶ ἐρῶσιν αὐτοῦ αἱ γυναῖκες, ὁ δὲ θρύπτεται πρὸς αὐτάς καὶ ὑπερορᾷ καὶ τὰς μὲν προσίεται καὶ ἰλεαῖς ἐστίν, αἱ δὲ ἀπειλοῦσιν ἀναρτήσιν ἑαυτάς ἀμελούμεναι. ὁρᾷς ὅσων ἀγαθῶν ὁ χρυσὸς αἴτιος, εἴ γε καὶ μεταποιεῖ τοὺς ἀμόρφους καὶ ἐρασμίλους ἀπεργάζεται ὥσπερ ὁ ποιητικὸς ἐκεῖνος κεστός. 725 ἀκούεις δὲ καὶ τῶν ποιητῶν λεγόντων·

ὦ χρυσέ, δεξιῶμα κάλλιστον
καὶ

χρυσὸς γάρ ἐστιν ὃς βροτῶν ἔχει κράτη.
ἀλλὰ τί μεταξὺ ἐρέλασας, ὦ ἀλεκτρυών;

15. ΑΛΕΚ. Ὅτι ὑπ' ἀγνοίας, ὦ Μίκυλλε, καὶ σὺ τὰ ὅμοια τοῖς πολλοῖς ἐξηπάτησαι περὶ τῶν πλούσιων· οἱ δὲ εὖ ἴσθι πολὺ ὑμῶν ἀθλιώτερον τὸν βίον βιοῦσι· λέγω δὲ σοὶ καὶ πένης καὶ πλούσιος πολλάκις γενόμενος καὶ

παντὸς βίου πεπειραμένος· μετὰ μικρὸν δὲ καὶ αὐτὸς εἴσῃ ἕκαστα.

ΜΙΚ. Νῆ Δία, καιρὸς γοῦν ἤδη καὶ σὲ εἰπεῖν ὅπως ἡλλάγῃς καὶ ἅ συννοίσθαι τῷ βίῳ ἑκάστω.

ΑΛΕΚ. Ἄκουε τοσοῦτόν γε προειδῶς μηδένα με σοῦ εὐδαιμονέστερον βιοῦντα ἑωρακέναι.

ΜΙΚ. Ἐμοῦ, ὦ ἀλεκτρυνῶν; οὕτω σοὶ γένοιτο· προ-
 ἄγῃ γάρ με λουδορεῖσθαί σοι. ἀλλὰ εἰπέ ἀπὸ τοῦ Εὐφύορ-
 726 βου ὀρξάμενος, ὅπως ἐς Πυθαγόραν μετεβλήθης, εἴτα
 ἐξῆς ἄχρὶ τοῦ ἀλεκτρυνόου· εἰκὸς γάρ σε ποικίλα καὶ
 ἰδεῖν καὶ παθεῖν ἐν πολυειδέσι τοῖς βίοις.

16. ΑΛΕΚ. Ὡς μὲν ἐξ Ἀπόλλωνος τὸ πρῶτον ἡ ψυχὴ
 μοι καταπταμένη ἐς τὴν γῆν ἐνέδν εἰς ἀνθρώπου σῶμα
 ἦντινα τὴν καταδίκην ἐκτελοῦσα, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν,
 ἄλλως τε οὐδὲ ὅσιον οὔτ' ἐμοὶ εἰπεῖν οὔτε σοὶ ἀκούειν
 τὰ τοιαῦτα. ἔπειτ' Εὐφορβος ἐγενόμην . . .

ΜΙΚ. Τοῦτό μοι πρότερον εἰπέ, εἰ κἀγὼ ποτε ἡ-
 λάγῃν ὥσπερ σύ.

ΑΛΕΚ. Καὶ μάλα.

ΜΙΚ. Τίς οὖν ἦν; εἴ τι ἔχεις εἰπεῖν. ἐθέλω γὰρ τοῦτο
 εἰδέναι.

ΑΛΕΚ. Σὺ; μύρμηξ Ἰνδικὸς τῶν τὸ χρυσίον ἀνο-
 ρυττόντων.

ΜΙΚ. Εἴτα ὥκνον ὁ κακοδαίμων καὶ ὀλίγα τῶν
 727 ψηγμάτων ἤκειν ἐς τόνδε τὸν βίον ἐξ ἐκείνου ἐπισιτισά-
 μενος; ἀλλὰ καὶ τί μετὰ τοῦτο ἔσομαι, εἰπέ· εἰκὸς δὲ εἰ-
 δέναι σε. εἰ γάρ τι ἀγαθὸν εἴη, ἀπάγξομαι ἤδη ἀναστάς
 ἀπὸ τοῦ παττάλου, ἐφ' οὗ σὺ ἔστηκας.

17. ΑΛΕΚ. Οὐκ ἂν μάθοις τοῦτο οὐδεμιᾷ μηχανῇ,
 πλὴν ἀλλὰ ἐπέιπερ Εὐφορβος ἐγενόμην — ἐπάνειμι γὰρ
 ἐπ' ἐκείνα — ἐμαχόμην ἐπ' Ἰλίῳ καὶ ἀποθανὼν ὑπὸ Με-
 νέλειω χρόνῳ ὕστερον ἐς Πυθαγόραν ἦκον. τέως δὲ περι-

ζμενον ἀοίκητος ἐστώς, ἄχρὶ δὴ ὁ Μνῆσαρχος ἐξειργά-
 ζετό μοι τὸν οἶκον.

ΜΙΚ. Ἄσιτος, ὦ τάν, καὶ ἄποτος;

ΑΛΕΚ. Καὶ μάλα· οὐδὲ γάρ ἔδει τούτων ἢ μόνῳ
 τῷ σώματι.

ΜΙΚ. Οὐκοῦν τὰ ἐν Ἰλίῳ μοι πρῶτον εἰπέ. τοιαῦτα
 ἦν οἷά φησιν Ὅμηρος γενέσθαι αὐτά;

ΑΛΕΚ. Πόθεν ἐκεῖνος ἠπίστατο, ὦ Μίκυλλε, ὅς
 γινομένων ἐκείνων ἀμνηλος ἐν Βάκτροις ἦν; ἐγὼ δὲ το- 728
 σοῦτόν σοί φημι ὑπερφυῆς μηδὲν γενέσθαι τότε μήτε τὸν
 Αἰάντα οὔτω μέγαν μήτε τὴν Ἑλένην αὐτὴν οὔτω καλὴν
 ὥς οἶονται. εἶδον γάρ λευκὴν μὲν τινα καὶ ἐπιμήκη τὸν
 τράχηλον, ὥς εἰκάξειν κύκνου θυγατέρα εἶναι, τὰ δὲ
 ἔλλα πάνυ πρεσβῦτιν ἡλικιωτὶν σχεδὸν τῆς Ἑκάβης, ἦν
 γε Θησεὺς πρῶτον ἀρπάσας ἐν Ἀφίδναις εἶχε κατὰ τὸν
 Ἡρακλέα γενόμενος, ὁ δ' Ἡρακλῆς πρότερον εἶλε Τροίαν
 κατὰ τοὺς πατέρας ἡμῶν τοὺς τότε μάλιστα. διηγεῖτο γάρ
 μοι ὁ Πάνθους ταῦτα κομιδῇ μειράνιον ὧν ἑωρακέναι
 λέγων τὸν Ἡρακλέα.

ΜΙΚ. Τί δαί; ὁ Ἀχιλλεὺς τοιοῦτος ἦν, ἄριστος τὰ
 πάντα, ἢ μῦθος ἄλλως καὶ ταῦτα;

ΑΛΕΚ. Ἐκεῖνῳ μὲν οὐδὲν συνηνέχθην, ὦ Μίκυλλε,
 οὐδ' ἂν ἔχοιμί σοι ἀκριβῶς οὔτω τὰ παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς
 λέγειν. πόθεν γάρ, πολέμιος ὢν; τὸν μέντοι ἑταῖρον αὐ-
 τοῦ τὸν Πάτροκλον οὐ χαλεπῶς ἀπέκτεινα διελάσας τῷ
 δορατίῳ.

ΜΙΚ. Εἰτά σε ὁ Μενέλεως μακρῷ εὐχερέστερον. 729
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἱκανῶς, τὰ Πυθαγόρου δὲ ἤδη λέγε.

18. ΑΛΕΚ. Τὸ μὲν ὅλον, ὦ Μίκυλλε, σοφιστὴς ἄν-
 θρωπος ἦν· χρὴ γάρ, οἶμαι, τάληθές λέγειν· ἄλλως δὲ
 οὐκ ἀπαίδευτος οὐδὲ ἀμελέτης τῶν καλλίστων μαθη-
 μάτων, ἀπεδήμησα δὲ καὶ ἐς Αἴγυπτον, ὥς συγγενομένην

τοῖς προφήταις ἐπὶ σοφία, καὶ ἐς τὰ ἅδυντα κατελθὼν ἐξέ-
μαθον τὰς βίβλους τὰς Ὁροῦ καὶ Ἰσιδος, καὶ αὐτῶς ἐς
Ἰταλίαν ἐκπλεύσας οὕτω διέθηκα τοὺς κατ' ἐκεῖνα Ἑλλη-
νας, ὥστε θεὸν ἡγόν με.

ΜΙΚ. Ἦκουσα ταῦτα καὶ ὥς δόξειας ἀναβεβιωκέναι
ἀποθανόντων καὶ ὥς χρυσοῦν τὸν μηρὸν ἐπιδείξαιό ποτε
αὐτοῖς. ἐκεῖνο δέ μοι εἰπέ, τί σοι ἐπῆλθε νόμον ποιήσα-
σθαι μήτε κρεῶν μήτε κυάμων ἐσθίειν;

ΑΛΕΚ. Μὴ ἀνάκρινε τὰ τοιαῦτα, ὦ Μίκυλλε.

ΜΙΚ. Διὰ τί, ὦ ἀλεκτρονών;

ΑΛΕΚ. Ὅτι αἰσχύνομαι λέγειν πρὸς σέ τὴν ἀλή-
θειαν ὑπὲρ αὐτῶν.

730 ΜΙΚ. Καὶ μὴν οὐδὲν ἐχρῆν ὀκνεῖν λέγειν πρὸς ἄν-
δρα σύνοικον καὶ φίλον· δεσπότην γὰρ οὐκ ἂν ἔτ' εἰποιμι.

ΑΛΕΚ. Οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ σοφὸν ἦν, ἀλλὰ ἐώρων,
ὅτι εἰ μὲν τὰ συνήθη καὶ ταῦτόν τοις πολλοῖς νομίζοιμι,
ἥκιστα ἐπισπᾶσθαι τοὺς ἀνθρώπους ἐς τὸ θαῦμα, ὅσῳ
δ' ἂν ξενίζοιμι, τοσούτῳ σεμνότερος ὦμην αὐτοῖς ἐσε-
σθαι. διὰ τοῦτο καινοποιεῖν εἰλόμην ἀπόρητον ποιησά-
μενος τὴν αἰτίαν, ὥς εἰκάζοντες ἄλλος ἄλλως ἅπαντες
ἐκπληττῶνται καθάπερ ἐπὶ τοῖς ἀσάφεσι τῶν χρησμῶν
ὁρᾶς; καταγελᾶς μου καὶ σὺ ἐν τῷ μέρει.

ΜΙΚ. Οὐ τοσοῦτον ὅσον Κροτωνιατῶν καὶ Μετα-
ποντίνων καὶ Ταραντίνων καὶ τῶν ἄλλων ἀφώνων σοι
ἐπομένων καὶ προσκυνούντων τὰ ἱχθυήα σὺ πατῶν ἀπο-
λιμπάνεις. 19. ἀποδυσάμενος δὲ τὸν Πυθαγόραν τίνας

731 μετημφιάσω μετ' αὐτόν;

ΑΛΕΚ. Ἀσπασίαν τὴν ἐκ Μιλήτου ἑταίραν.

ΜΙΚ. Φεῦ τοῦ λόγου, καὶ γυνὴ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις
ὁ Πυθαγόρας ἐγένετο, καὶ ἦν ποτε χρόνος ὅτε καὶ σὺ
φωτόκεις, ὦ γενναϊότατε ἀλεκτρονόνων, καὶ συνῆσθαι Πε-
ρικλεῖ Ἀσπασία οὐσα καὶ ἐκύνεις ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἔρι

ἔξαινες καὶ κρόκην κατῆγες καὶ ἐγνυακίζου ἐς τὸ ἐταί-
ρικόν;

ΑΛΕΚ. Πάντα ταῦτα ἐποιοῦν οὐ μόνος, ἀλλὰ καὶ
Τειρεσίας πρὸ ἐμοῦ καὶ ὁ Ἐλάτου παῖς ὁ Καινεύς, ὥστε
ὅποσα ἂν ἀποσκώψῃς ἐς ἐμὲ καὶ ἐς ἐκείνους ἀποσκώ-
ψας ἔσῃ.

ΜΙΚ. Τί οὖν; πότερος ὁ βίος ἡδίων σοι ἦν, ὅτε
ἀνὴρ ἦσθα ἢ ὅτε σε Περικλῆς ὥπνιεν;

ΑΛΕΚ. Ὅρᾳς οἶον τοῦτο ἡρώτησας, οὐδὲ τῷ Τει-
ρεσία συννεγκοῦσαν τὴν ἀπόκρισιν;

ΜΙΚ. Ἀλλὰ κἂν σὺ μὴ εἴπῃς, ἱκανῶς ὁ Εὐριπίδης
διέκρινε τὸ τοιοῦτον, εἰπὼν ὡς τοῖς ἂν ἐθέλοι παρ' 732
ἀσπίδα στήναι ἢ ἔπαξ τεκεῖν.

ΑΛΕΚ. Καὶ μὴν ἀναμνήσω σε, Μίκυλλε, οὐκ ἐς
μακρὰν ὠδινοῦσαν· ἔσῃ γὰρ γυνὴ καὶ σὺ ἐν πολλῇ τῇ
περιόδῳ πολλάκις.

ΜΙΚ. Οὐκ ἀπάγῃ, ὦ ἀλεκτρυών, ἅπαντας οἰόμε-
νος Μιλησίους ἢ Σαμίους εἶναι; σὲ γοῦν φασὶ καὶ Πν-
θαγόραν ὄντα τὴν ὥραν λαμπρὸν πολλάκις Ἀσπασίαν
γενέσθαι τῷ τυράννῳ. — 20. Τίς δὲ δὴ μετὰ τὴν Ἀσπα-
σίαν ἀνὴρ ἢ γυνὴ αὐτῆς ἀνεφάνης;

ΑΛΕΚ. Ὁ κυνίσκος Κράτης.

ΜΙΚ. Ὡ Διοσκόρω τῆς ἀνομοιότητος, ἐξ ἐταίρας
φιλόσοφος.

ΑΛΕΚ. Εἴτα βασιλεὺς, εἴτα πένης καὶ μετ' ὀλίγον
σατράπης, εἴτα ἵππος καὶ κολοῖος καὶ βάτραχος καὶ ἄλλα
μυρία· μακρὸν δ' ἂν γένοιτο καταριθμῆσασθαι ἕκαστα·
τὰ τελευταῖα δὲ ἀλεκτρυών πολλάκις, ἦσθην γὰρ τῷ
τοιούτῳ βίῳ, καὶ παρὰ πολλοῖς ἄλλοις δουλεύσας βασι- 733
λεῦσι καὶ πένησι καὶ πλουσίοις τὰ τελευταῖα καὶ σοὶ νῦν
σύνειμι καταγελῶν ὁσημέραι σοῦ ποτυιωμένου καὶ οἰμώ-
ζοντος ἐπὶ τῇ πενίᾳ καὶ τοὺς πλουσίους θαυμάζοντος ὑπ'

ἀγνοίας τῶν ἐκείνοις προσόντων κακῶν. εἰ γοῦν ᾗδεις τὰς φροντίδας αὐτῶν ὥς ἔχουσιν, ἐρέλας ἂν ἐπὶ σαντῶ πρώτον οἰηθέντι ὑπερευδαίμονα εἶναι τὸν πλοῦτον.

ΜΙΚ. Οὐκοῦν, ὦ Πυθαγόρα, καὶ εἰ τι μάλιστα χαίροισ καλούμενος, ὥς μὴ ἐπιταράττοιμι τὸν λόγον ἄλλοτε ἄλλον καλῶν . . . .

ΑΛΕΚ. Διοίσει μὲν οὐδὲν ἦν τ' Εὐφορβὸν ἦν τε Πυθαγόραν ἢ Ἀσπασίαν καλῆς ἢ Κράτητα· πάντα γὰρ ταῦτα ἐγὼ εἰμι. πλὴν τὸ νῦν ὀρώμενον τοῦτο ἀλεκτρούνα ὀνομάζων ἄμεινον ἂν ποιοῖς, ὥς μὴ ἀτιμάζοις εὐτελὲς εἶναι δοκοῦν τὸ ὄρνεον, καὶ ταῦτα τοσαύτας ἐν αὐτῷ ψυχὰς ἔχον.

734 21. ΜΙΚ. Οὐκοῦν, ὦ ἀλεκτροῦν, ἐπειδὴ πάντων σχεδὸν τῶν βίων ἐπειράθης καὶ πάντα ᾗσθα, λέγοις ἂν ᾗδη σαφῶς ἰδίᾳ μὲν τὰ τῶν πλουσίων ὅπως βιοῦσιν, ἰδίᾳ δὲ τὰ πτωχικά, ὥς μάθω εἰ ἀληθῆ ταῦτα φῆς εὐδαιμονέστερον ἀποφαίνων με τῶν πλουσίων.

ΑΛΕΚ. Ἴδου δὴ οὕτως ἐπίσκεψαι, ὦ Μίκυλλε· σοὶ μὲν οὔτε πολέμου πολὺς λόγος, ἦν λέγεται ὥς οἱ πολέμιοι προσελαύνουσιν, οὐδὲ φροντίζεις μὴ τὸν ἀγρὸν τέμωσιν ἐμβαλόντες ἢ τὸν παράδεισον ξυμπατήσωσιν ἢ τὰς ἀμπέλους δηλώσωσιν, ἀλλὰ τῆς σάλπιγγος ἀκούων μόνον, εἴπερ ἄρα, περιβλέπεις τὸ κατὰ σεαυτὸν οἱ τραπόμενον χορῇ σωθῆναι καὶ τὸν κίνδυνον διαφυγεῖν· οἱ δ' εὐλαβοῦνται μὲν καὶ ἅμφ' ἑαυτοῖς, ἀνιῶνται δὲ ὀρώντες ἀπὸ τῶν τειχέων ἀγόμενα καὶ φερόμενα ὅσα εἶχον ἐν τοῖς ἀγροῖς. καὶ ἦν περ ἐσφάριον δέη, μόνον καλοῦνται, ἦν τε ἐπεξιέναι, προκινδυνεύουσι στρατηγοῦντες ἢ ἵππαρ-
735 χοῦντες· σὺ δὲ οἰσὺνην ἀσπίδα ἔχων, εὐσταλὴς καὶ κοῦφος ἐς σωτηρίαν, ἔτοιμος ἐστιᾶσθαι τὰ ἐπινίκια, ἐπειδὴν θύῃ ὁ στρατηγὸς νενικηκώς. 22. ἐν εἰρήνῃ τε αὖ σὺ μὲν τοῦ δήμου ὦν ἀναβὰς ἐς ἐκκλησίαν τυραννήσεις τῶν

πλουσίῳ, οἱ δὲ φρίττουσι καὶ ὑποπτήσσουσι καὶ διανο-
 μείς ἱλάσκονται σε. λουτρὰ μὲν γὰρ ὡς ἔχῃς καὶ ἀγῶνας
 καὶ θεάματα καὶ τᾶλλα διαρκῇ ἔπαιτα, ἐκεῖνοι ποιοῦσι,
 σὺ δὲ ἐξεταστὴς καὶ δοκιμαστὴς πικρὸς ὥσπερ δεσπότης
 οὐδὲ λόγου μεταδιδούς ἐνίοτε, κἂν σοι δοκῇ, κατεχαλά-
 ξησας αὐτῶν ἀφθόγους τοὺς λίθους ἢ τὰς οὐσίας αὐτῶν
 ἐδήμευσας· οὔτε δὲ συκοφάντην δέδιδας αὐτὸς οὔτε λη-
 στήν μὴ ὑφέλῃται τὸ χρυσίον ὑπερβὰς τὸ θοιργκίον ἢ διο-
 ρύξας τὸν τοίχον, οὔτε πράγματα ἔχεις λογιζόμενος ἢ
 ἀπαιτῶν ἢ τοῖς καταράτοις οἰκονόμοις διαπνυτεύων καὶ
 πρὸς τοσαύτας φροντίδας διαμεριζόμενος, ἀλλὰ κρηπίδα
 συντελέσας ἐπὶ τὰ ὀβολοὺς ἔχων τὸν μισθόν, ἀπαναστὰς
 περὶ δαίτην ὀψίαν λουσάμενος, ἦν δοκῇ, σαπέρδην τινα 736
 ἢ μαινίδας ἢ κρομμύων κεφαλίδας ὀλίγας προιάμενος εὐ-
 φραίνεις σεαυτὸν ἔδων τὰ πολλὰ καὶ τῇ βελτίστῃ πενίᾳ
 προσφιλοσοφῶν. 23. ὥστε διὰ ταῦτα ὑγιαίνεις τε καὶ ἔρ-
 ρωσαι τὸ σῶμα καὶ διακαρτερεῖς πρὸς τὸ κρῦος· οἱ πό-
 νοι γὰρ σε παραθήγοντες οὐκ εὐκαταφρόνητον ἀνταγω-
 νιστὴν ἀποφαίνουσι πρὸς τὰ δοκοῦντα τοῖς ἄλλοις ἄμαχα
 εἶναι. ἀμέλει οὐδὲν σοι τῶν χαλεπῶν τούτων νοσημάτων
 πρόσσεισιν, ἀλλ' ἦν ποτε κοῦφος πυρετὸς ἐπιλάβηται,
 πρὸς ὀλίγον ὑπηρετήσας αὐτῷ ἀνεπήδησας εὐθύς ἀπο-
 σεισάμενος τὴν ἄσπην, ὃ δὲ φεύγει αὐτίκα φοβηθεὶς ψυ-
 χροῦ τε ὄρων ἐμφορούμενον καὶ μακρὰ οἰμώζειν λέγοντα
 ταῖς ἰατρικαῖς περιώδοις· οἱ δὲ ὑπ' ἀκρασίας ἄθλιοι τέ
 τῶν κακῶν οὐκ ἔχουσι, πυδάγρας καὶ φθόας καὶ περι-
 πνευμονίας καὶ ὑδέρους; ταῦτα γὰρ τῶν πολυτελῶν ἐκεί-
 νων δαίμων ἀπόγονα. τοιγαροῦν οἱ μὲν αὐτῶν ὥσπερ
 ὁ Ἰναρος ἐπὶ πολὺ ἄραντες αὐτοὺς καὶ πλησιάζαντες τῷ 737
 ἡλίῳ οὐκ εἰδότες ὅτι κηρὼ ἤρμωστο αὐτοῖς ἢ πτέρωσις,
 μέγαν ἐνίοτε τὸν πάταγον ἐποίησαν ἐπὶ κεφαλὴν ἐς πέ-
 λαγος ἐμπεσόντες· ὅσοι δὲ κατὰ τὸν Αἰαίδαλον μὴ πάνυ

μετέωρα μηδὲ ὑψηλὰ ἐφρόνησαν, ἀλλὰ πρόσγεια, ὥς νοτίζεσθαι ἐνίοτε τῇ ἄλμῃ τὸν κηρόν, ὥς τὸ πολὺ οὗτοι ἀσφαλῶς διέπτησαν.

ΜΙΚ. Ἐπεικεῖς τινὰς καὶ συνετοὺς λέγεις.

ΑΛΕΚ. Τῶν μέντοι γε ἄλλων, ὦ Μίκυλλε, τὰ ναυὰ-
για πάντῃ αἰσχροῖς ἰδοῖς ἄν, ὅταν ὁ Κροῖσος περιτετιλμέ-
νος τὰ πτερὰ γέλωτα παρέχῃ Πέρσαις ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ
πῦρ ἢ Διονύσιος καταδύσεως τῆς τυραννίδος ἐν Κορίνθῳ
γραμματοστῆς βλέπῃται μετὰ τηλικαύτην ἀρχὴν παιδία
συλλαβίζειν διδάσκων.

24. ΜΙΚ. Εἰπέ μοι, ὦ ἀλεκτρονῶν, σὺ δὲ ὁπότε βα-
σιλεὺς ἦσθα — φῆς γὰρ καὶ βασιλεῦσαί ποτε — ποίου
τότ' ἐπειράθης τοῦ βίου ἐκείνου; ἢ που πανευδαίμων
738 ἦσθα τὸ κεφάλαιον ὃ τι πέρ ἐστὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπάν-
των ἔχων;

ΑΛΕΚ. Μηδὲ ἀναμνήσης με, ὦ Μίκυλλε, οὕτω
τρισάθλιος ἦν τότε, τοῖς μὲν ἔξω πᾶσιν ὅπερ ἔφησθα
πανευδαίμων εἶναι δοκῶν, ἐνδοθεν δὲ μυρίαῖς ἀνίαις
ξυνών.

ΜΙΚ. Τίσι ταύταις; παρὰδοξα γὰρ καὶ οὐ πάντῃ
πιστὰ φῆς.

ΑΛΕΚ. Ἦρχον μὲν οὐκ ὀλίγης χώρας, ὦ Μίκυλλε,
παμφόρου τινὸς καὶ πλήθει ἀνθρώπων καὶ κάλλει τῶν
πόλεων ἐν ταῖς μάλιστα θαυμάζεσθαι ἀξίας ποταμοῖς τε
ναυσιπόροις καταρρεομένης καὶ θαλάττῃ εὐόρμῳ χρωμέ-
νης, καὶ στρατιὰ ἦν πολλή καὶ ἵππος συγκεκροτημένη
καὶ δορυφορικὸν οὐκ ὀλίγον καὶ τριήρεις καὶ χρημάτων
πλήθος ἀνήριθμον καὶ χρυσὸς ὁ κοῖλος ἀμύπολος καὶ
ἡ ἄλλη τῆς ἀρχῆς τραγωδία πᾶσα ἐς ὑπερβολὴν ἐξωγκω-
μένη, ὥστε ὁπότε προῖοιμι, οἱ μὲν πολλοὶ προσεκύνουν
739 καὶ θεὸν τινα ὁρᾶν ᾤοντο καὶ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις ξυνέθεον
ὀψόμενοι με, οἱ δὲ καὶ ἐπὶ τὰ τέγῃ ἀνιόντες ἐν μεγάλῳ

ἐτίθεντο ἀκριβῶς ἑωρακέναι τὸ ξεῦρος, τὴν ἑφεστρίδα, τὸ διάδημα, τοὺς προπομπεύοντας, τοὺς ἐπομένους. ἐγὼ δὲ εἰδὼς ὅποσα με ἦνία καὶ ἔστρεφεν, ἐκείνοις μὲν τῆς ἀγνοίας συνεγίνωσκον, ἑμαυτὸν δὲ ἠλέουν ὅμοιον ὄντα τοῖς μεγάλοις τούτοις κολοσσοῖς, οἷους ἢ Φειδίας ἢ Μύρων ἢ Πραξιτέλης ἐποίησαν· κἀκείνων γὰρ ἕκαστος ἑκ-
 τοσθεν μὲν Ποσειδῶν τις ἢ Ζεὺς ἐστὶ πάγκαλος ἐκ χρυ-
 σίου καὶ ἐλέφαντος ξυνειργασμένος κεραινὸν ἢ ἀστρα-
 πὴν ἢ τρίαιναν ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ, ἣν δὲ ὑποκύψας ἰδῆς
 τὰ γ' ἐνδον, ὅφει μοχλοὺς τινας καὶ γόμφους καὶ ἥλους
 διαμπὰξ διαπεπερουημένους καὶ κορυμνοὺς καὶ σφῆνας καὶ
 πίτταν καὶ πηλὸν καὶ πολλὴν τινα τοιαύτην ἀμορφίαν
 ὑποικουροῦσαν· ἐὼ λέγειν μυῶν πλήθος ἢ μυγκλῶν ἐμ- 740
 πολιτευόμενον αὐτοῖς ἐνίοτε. τοιοῦτόν τι καὶ βασιλεία
 ἐστίν.

25. ΜΙΚ. Οὐδέπω ἐφησθα τὸν πηλὸν καὶ τοὺς μο-
 χλοὺς καὶ γόμφους οἵτινες τῆς ἀρχῆς οὐδὲ τὴν ἀμορφίαν
 ἐκείνην τὴν πολλὴν ἥτις ἐστίν· ὥς τό γε ἐξελαύνειν ἀπο-
 βλεπόμενον καὶ τοσούτων ἄρχοντα καὶ προσκινούμενον
 δαιμονίως ἔοικεν ὄντως τῷ κολοσσιᾷ παραδείγματι·
 θεσπέσιον γάρ τι καὶ τοῦτο. σὺ δὲ τὰ ἐνδον ἦδη τοῦ κο-
 λοσσοῦ λέγε.

ΑΛΕΚ. Τί πρῶτον εἶπω σοι, ὦ Μίκυλλε; τοὺς φό-
 βους καὶ τὰ δειμάτα καὶ ὑποψίας καὶ μῖσος τὸ παρὰ τῶν
 συνόντων καὶ ἐπιβουλάς, καὶ διὰ ταῦτα ὕπνου τε ὀλίγον,
 ἐπιπόλαιον κἀκείνον, καὶ ταραχῆς μεστὰ ὄνειράτα καὶ
 ἐννοίας πολυπλόκους καὶ ἐλπίδας αἰεὶ πονηράς, ἢ τὴν
 ἀσχολίαν καὶ χρηματισμοὺς καὶ δίκας καὶ ἐκστρατείας καὶ
 προστάγματα καὶ συνθήματα καὶ λογισμοὺς; ὅφ' ὧν
 οὐδὲ ὄναρ ἀπολαῦσαι τινος ἡδέος ἐγγίνεται, ἀλλ' ἀνάγκη
 ὑπὲρ ἀπάντων μόνον διασκοπεῖσθαι καὶ μυθία ἔχειν
 πράγματα·

- 741 οὐδὲ γὰρ Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα
 ὕπνος ἔχε γλυκερὸς πολλὰ φρεσὶν ὀρμαίνοντα,
 καὶ ταῦτα φεγκόντων Ἀχαιῶν ἀπάντων. λυπεῖ δὲ τὸν μὲν
 Ἀνδρὸν ὁ υἱὸς κωφὸς ὦν, τὸν Πέρσην δὲ Κλέαρχος Κύρῳ
 ξενολογῶν, ἄλλον δὲ Δίῳ πρὸς οὓς τισι τῶν Συρακου-
 σίων κοινολογούμενος, καὶ ἄλλον Παρμενίων ἐπαινου-
 μένος καὶ Περδίκκην Πτολεμαῖος καὶ Πτολεμαῖον Σέλευ-
 κος· ἀλλὰ κἀκεῖνα λυπεῖ, ὁ ἐρώμενος πρὸς ἀνάγκην
 ξυνῶν καὶ παλλακίς ἄλλῳ χαίρουσα καὶ ἀποστήσεσθαι
 τινες λεγόμενοι καὶ δὴ ἢ τέτταρες τῶν δορυφόρων πρὸς
 ἀλλήλους διαψιθυρίζοντες. τὸ δὲ μέγιστον, ὑφορᾶσθαι
 δεῖ μάλιστα τοὺς φιλοτάτους κἀξ ἐκείνων αἰεὶ τι δεινὸν
 ἐλπίζειν ἢ ξεῖν. ὁ μὲν γοῦν ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀπέθανεν ἐκ
 φαρμάκων, ὁ δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου, τὸν δὲ ἄλ-
 λον ἴσως ὁμοίως τρόπος θανάτου κατέλαβεν.

26. ΜΙΚ. Ἀπαγε, δεινὰ ταῦτα φῆς, ὦ ἀλεκτροῶν.

- 742 ἐμοὶ γοῦν πολὺ ἀσφαλέστερον σκυτοτομεῖν ἐπικεκρυφῶτα ἢ
 πίνειν ἀπὸ χρυσῆς φιάλης κωνεῖω ἢ ἀκονίτῳ συνανακρα-
 θεῖσιν φιλοτησίαν· ὁ γοῦν κίνδυνος ἐμοὶ μὲν, εἰ παρο-
 λίσθῃ τοὶ σμιλίων καὶ ἀμάρτοι τῆς τομῆς τῆς ἐπ' εὐθύ,
 ὀλίγον τι αἰμάξαι τοὺς δακτύλους ἐντεμόντα· οἱ δὲ, ὡς
 φῆς, θανάσιμα εὐωχοῦνται, καὶ ταῦτα μυρίοις κακοῖς
 ξυνόντες. εἴτ' ἐπειδὴν πέσωσιν, ὅμοιοι μάλιστα φαίνον-
 ται τοῖς τραγικοῖς ὑποκριταῖς, ὦν πολλοὺς ἰδεῖν ἔστι τέως
 μὲν Κέκροπας δῆθεν ὄντας ἢ Σισύφους ἢ Τηλέφους, δια-
 δήματα ἔχοντας καὶ ξίφη ἐλεφαντόκωπα καὶ ἐπίσειστον
 κόμην καὶ χλαμύδα χρυσόπαστον, ἣν δέ, οἷα πολλὰ γίγνε-
 743 ται, κενεμβαθήσας τις αὐτῶν ἐν μέσῃ τῇ σκηνῇ καταπέσῃ,
 γέλῳτα δηλαδὴ παρέχει τοῖς θεαταῖς τοῦ προσώπειου μὲν
 συντριβέντος αὐτῷ διαδήματι, ἡμαγμένης δὲ τῆς ἀληθοῦς
 κεφαλῆς τοῦ ὑποκριτοῦ καὶ τῶν σκελῶν ἐπὶ πολὺ γυμνου-
 μένων, ὡς τῆς τε ἐσθῆτος τὰ εὐδοθεῖν φαίνεσθαι ῥᾷα

δύστηνα ὄντα καὶ τῶν κοθόρων τὴν ὑπόδεσιν ἀμορφο-
τάτην καὶ οὐ κατὰ λόγον τοῦ ποδός. ὁρᾷς ὅπως με καὶ
εἰκάξειν ἐδιδάξω ἤδη, ὧ βέλτιστε ἀλεκτρονῶν; ἀλλὰ τυ-
ραννίς μὲν τοιοῦτόν τι ὥφθη οὐσα. ἵππος δὲ ἢ κύων ἢ
ἰχθὺς ἢ βάτραχος ὅποτε γένοιο, πῶς ἔφερες ἐκείνην τὴν
διατριβήν;

27. ΑΛΕΚ. Μακρὸν τοῦτον ἀνακινεῖς τὸν λόγον καὶ 744
οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ· πλὴν τό γε κεφάλαιον, οὐδεὶς
ὅστις οὐκ ἀπραγμονέστερος τῶν βίων ἐδοξέ μοι τοῦ ἀν-
θρωπείου μόναις ταῖς φυσικαῖς ἐπιθυμίαις καὶ χρεαῖαις
ξυμμεμετρημένος· τελώνην δὲ ἵππον ἢ συκοφάντην βά-
τραχον ἢ σοφιστὴν κολοιδὸν ἢ ὀψοποιὸν κώνωπα ἢ κύναι-
δον ἀλεκτρονόνα ἢ ὅσα ὑμεῖς ἐννοεῖτε, οὐκ ἂν ἰδοῖς ἐν
ἐκείνοις.

28. ΜΙΚ. Ἀληθῆ ἴσως ταῦτα, ὦ ἀλεκτρονῶν. ἐγὼ δὲ
ὃ πέπονθα οὐκ ἀσχύνομαι πρὸς σέ· εἰπέν· οὐδέπω δύ-
ναμαι ἀπομαθεῖν τὴν ἐπιθυμίαν ἣν ἐκ παίδων εἶχον
πλούσιος γενέσθαι, ἀλλὰ μοι καὶ τὸ ἐνύπνιον ἐτι πρὸ
τῶν ὀφθαλμῶν ἔστηκεν ἐπιδεικνύμενον τὸ χρυσίον, καὶ
μάλιστα ἐπὶ τῷ καταράτῳ Σίμωνι ἀποπνίγομαι τρυφῶντι
ἐν ἀγαθοῖς τοσοῦτοις.

ΑΛΕΚ. Ἐγὼ σε ἴασομαι, ὦ Μίκυλλε· καὶ ἐπεῖπερ
ἐτι νύξ ἐστιν, ἐξαναστὰς ἔπου μοι· ἀπάξω γάρ σε παρ' 745
αὐτὸν ἐκείνον τὸν Σίμονα καὶ ἐς τὰς τῶν ἄλλων πλου-
σίων οἰκίας, ὥς ἴδῃς οἷα τὰ παρ' αὐτοῖς ἐστι.

ΜΙΚ. Πῶς τοῦτο κεκλεισμένων τῶν θυρῶν; εἰ μὴ
καὶ τοιχωρυκεῖν γε σύ με ἀναγκάσεις.

ΑΛΕΚ. Οὐδαμῶς, ἀλλ' ὁ Ἑρμῆς, ὅπερ ἱερὸς εἰμι,
τοῦτο ἐξαίρετον ἔδωκέ μοι, ἣν τις τὸ οὐραῖον πετρὸν τὸ
μήκιστον ὃ δι' ἀπαλότητα ἐπικαμπές ἐστί μοι . . . .

ΜΙΚ. Δύο δ' ἐστί σοι τοιαῦτα.

ΑΛΕΚ. Τὸ δεξιὸν τοίνυν ὅτῳ ἂν ἐγὼ ἀποσπασαί

παράσχω καὶ ἔχη, ἐς ὅσον ἂν βούλωμαι ἀνοίγειν τε ὁ τοιοῦτος πᾶσαν θύραν δύναται καὶ ὁρᾶν ἅπαντα οὐχ ὁρώμενος αὐτός.

ΜΙΚ. Ἐλελήθεις με, ὦ ἀλεκτρυών, καὶ σὺ γόης ὦν. ἐμοὶ δ' οὖν ἦν τοῦτο ἅπαξ παράσχης, ὅψει τὰ Σίμωνος πάντα ἐν βραχεῖ δεῦρο μετενηνεγμένα· μετοίσω γὰρ αὐτὰ παρεσελθών· ὁ δὲ αὐτίς περιτρώζεται ἀποτείνων τὰ κατ-
τύματα.

746 ΑΛΕΚ. Οὐ θέμις γενέσθαι τοῦτο· παρήγγειλε γὰρ ὁ Ἑρμῆς, ἦν τινα τοιοῦτον ἐργάζεται ὁ ἔχων τὸ πτερόν, ἀναβοήσαντά με καταφωρᾶσαι αὐτόν.

ΜΙΚ. Ἀπίθανον λέγεις, κλέπτῃν τὸν Ἑρμῆν αὐτὸν ὄντα τοῖς ἄλλοις φθονεῖν τοῦ τοιούτου. ἀπίωμεν δ' ὅμως· ἀφέξομαι γὰρ τοῦ χρυσίου, ἦν δύναμαι.

ΑΛΕΚ. Ἀπότιλον, ὦ Μίκυλλε, πρότερον τὸ πτίλον . . . τί τοῦτο; ἄμφω ἀπέτιλας.

ΜΙΚ. Ἀσφαλέστερον οὕτως, ὦ ἀλεκτρυών, καὶ σοὶ ἥττον ἂν ἄμορφον τὸ πρᾶγμα εἶη, ὥς μὴ χωλεύοις διὰ θάτερον τῆς οὐρᾶς μέρος.

29. ΑΛΕΚ. Εἶεν. ἐπὶ τὸν Σίμωνα πρῶτον ἄπιμεν ἢ παρ' ἄλλον τινὰ τῶν πλουσίων;

ΜΙΚ. Οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ παρὰ τὸν Σίμωνα, ὅς ἀντὶ διευλλάβου τετρασύλλαβος ἤδη πλουτήσας εἶναι ἀξιοῖ. καὶ δὴ πάρεσμεν ἐπὶ τὰς θύρας. τί οὖν ποιῶ τὸ μετὰ τοῦτο;

ΑΛΕΚ. Ἐπίθες τὸ πτερόν ἐπὶ τὸ κλεῖθρον.

747 ΜΙΚ. Ἰδοὺ ἤδη. ὦ Ἡράκλεις, ἀναπεπέτασται ὥσπερ κλειδί ἡ θύρα.

ΑΛΕΚ. Ἡγοῦ ἐς τὸ πρόσθεν. ὁρᾷς αὐτὸν ἀγρυπνοῦντα καὶ λογιζόμενον;

ΜΙΚ. Ὅρῶ νῆ Δία πρὸς ἀμαυράν τε καὶ διψῶσαν τὴν θρυαλλίδα, καὶ ὠχρὸς δ' ἐστὶν οὐκ οἶδ' ὅθεν, ὦ

ἀλεκτρυνών, καὶ κατέσκηλεν ὄλος ἐκτετηκώς, ὑπο φρον-
τίδων δηλαδὴ· οὐ γὰρ νοσεῖν ἄλλως ἔλεγετο.

ΑΛΕΚ. Ἀκουσον ἃ φησιν· εἴσῃ γὰρ ὅθεν οὕτως ἔχει.

ΣΙΜΩΝ. Οὐκοῦν τάλαντα μὲν ἐβδομήκοντα ἐκείνα
πάνν ἀσφαλῶς ὑπὸ τῇ κλίῃη κατορώρυνκται καὶ οὐδείς
ὄλως εἶδε, τὰ δὲ ἑκκαίδεκα εἶδεν, οἶμαι, Σωσύλος ὁ ἱπ-
ποκόμος ὑπὸ τῇ φάτῃη κατακρύπτουτά με· ὄλος γοῦν
περὶ τὸν ἱππῶνά ἐστιν οὐ πάνν ἐπιμελὴς ἄλλως οὐδὲ φι-
λόπονος ὢν. εἰκὸς δὲ διηρπάσθαι πολλῷ πλείω τούτων,
ἢ πόθεν γὰρ ὁ Τίβιος ταρίχους οὕτω μεγάλους ὠψωνή- 748
κέναι χθὲς ἔλεγετο ἢ τῇ γυναικὶ ἐλλόβιον ἐωνῆσθαι πέντε
δραχμῶν ὄλων; τὰμὰ οὗτοι σπαθῶσι τοῦ κακοδαίμονος.
ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἐκπώματα ἐν ἀσφαλεῖ μοι ἀπόκειται τοσαῦτα
οὐτα· δέδια γοῦν μή τις ὑπορύξας τὸν τοίχον ὑφέληται
αὐτά· πολλοὶ φθονοῦσι καὶ ἐπιβουλεύουσίν μοι, καὶ μά-
λιστα ὁ γείτων Μίκυλλος.

ΜΙΚ. Νῆ Δία· σοὶ γὰρ ὅμοιος ἐγὼ καὶ τὰ τρύβλια
ὑπὸ μάλης ἄπειμι ἔχων.

ΑΛΕΚ. Σιώπα, ὦ Μίκυλλε, μὴ καταφωράσῃ παρόν-
τας ἡμᾶς.

ΣΙΜ. Ἀριστον γοῦν ἄγρυντρον αὐτὸν διαφυλάττειν
ἅπαντα· περιεῖμι διαναστὰς ἐν κύκλῳ τὴν οἰκίαν. τίς
οὗτος; ὁρῶ σέ γε, ὦ τοιχωρύχε . . . . . μὰ Δί', ἐπεὶ κίων
γε ὢν τυγχάνεις, εὖ ἔχει. ἀριθμήσω αὐθις ἀνορύξας τὸ
χρυσίον, μή τί με πρόην διελαθεν. ἰδοὺ πάλιν ἐσόφηκέ
τις ἐπ' ἐμὲ δηλαδὴ· πολιορκοῦμαι καὶ ἐπιβουλεύομαι
πρὸς ἅπαντων. ποῦ μοι τὸ ξιφίδιον; ἂν λάβω τινά . . .
θάπτωμεν αὐθις τὸ χρυσίον.

30. ΑΛΕΚ. Τοιαῦτα μὲν σοι, ὦ Μίκυλλε, τὰ Σίμων-
νος. ἀπίωμεν δὲ καὶ παρ' ἄλλον τινά, ἕως ἔτι ὀλίγον τῆς
νυκτὸς λοιπὸν ἐστίν.

749

ΜΙΚ. ὦ κακόδαιμον, οἶον βιοῖ τὸν βίον. ἐχθροῖς

οὕτω πλουτεῖν γένοιτο. κατα κόρης δ' οὖν πατάξας αὐτὸν ἀπελθεῖν βούλομαι.

ΣΙΜ. Τίς ἐπάταξέ με; ληστεύομαι ὁ δυστυχής.

ΜΙΚ. Οἴμωξε καὶ διαγρύπνει καὶ ὅμοιος γίνουσι τὸ χρῶμα τῷ χρυσῷ προστετηκὼς αὐτῷ. ἡμεῖς δὲ παρὰ Γνίφωνα, εἰ δοκεῖ, τὸν δανειστὴν ἴωμεν. οὐ μακρὰν δὲ καὶ οὗτος οἰκεῖ, ἀνέρωγε καὶ αὕτη ἡμῖν ἡ θύρα.

31. ΑΛΕΚ. Ὅρᾳς ἐπαγρυπνοῦντα καὶ αὐτόν, ἐπὶ φροντίδων, ἀναλογιζόμενον τοὺς τόκους καὶ τοὺς δακτύλους ἥδη κατεσκληρότα, ὃν δεήσει μετ' ὀλίγον πάντα ταῦτα καταλιπόντα σίλφην ἢ ἐμπίδα ἢ κυνόμυϊαν γενέσθαι;

ΜΙΚ. Ὅρῳ κακοδαίμονα καὶ ἀνόητον ἄνθρωπον οὐδὲ νῦν πολὺ τῆς σίλφης ἢ ἐμπίδος ἄμεινον βιοῦντα. ὥς δὲ καὶ οὗτος ἐκτέτηκεν ὅλος ὑπὸ τῶν λογισμῶν. ἐπ' ἄλλον ἀπίωμεν.

32. ΑΛΕΚ. Παρὰ τὸν σὸν Εὐκράτην, εἰ δοκεῖ. καὶ ἰδοὺ γάρ, ἀνέρωγε καὶ αὕτη ἡ θύρα· ὥστε ἐσείωμεν.

ΜΙΚ. Πάντα ταῦτα ἐμπροσθεν μικρὸν ἐμὰ ἦν.

750 ΑΛΕΚ. Ἔτι γάρ σὺ ὀνειρώττεις τὸν πλοῦτον; ὁρᾳς δ' οὖν τὸν Εὐκράτην αὐτὸν μὲν ὑπὸ τοῦ οἰκέτου πρεσβύτην ἄνθρωπον;

ΜΙΚ. Ὅρῳ νῆ Δία καταπυγισμένην καὶ πασχητῖα σμόντινα καὶ ἀσέλγειαν οὐκ ἀνθρωπίνην· τὴν γυναῖκα δὲ ἐτέρῳ ὑπὸ τοῦ μαγέλου μοιχευομένην καὶ αὐτήν.

33. ΑΛΕΚ. Τί οὖν; ἐθέλοισ ἂν καὶ τούτων κληρονομεῖν, ὦ Μίνυλλε, καὶ πάντα ἔχειν τὰ Εὐκράτους;

ΜΙΚ. Μηδαμῶς, ὦ ἀλεκτροῦν· λιμῷ ἀπολοίμην πρότερον. χαιρέτω τὸ χρυσίον καὶ τὰ δειπνά, δύο ὄβολοι ἐμοί γε πλοῦτός ἐστι μᾶλλον ἢ τοιχωρυχεῖσθαι πρὸς τῶν οἰκετῶν.

ΑΛΕΚ. Ἀλλὰ νῦν μὲν ἡμέρα γὰρ ἥδη ἀμφὶ τὸ λυ-

καυγὲς αὐτό, ἀπώμεν οἴκαδε παρ' ἡμᾶς· τὰ λοιπὰ δὲ ἐς αὐθις ὄψει, ὦ Μένυλλε.

ΙΚΑΡΟΜΕΝΙΠΠΟΣ Η ΤΠΕΡΝΕΦΕΛΟΣ.

1. ΜΕΝΙΠΠΟΣ. Οὐκοῦν τρισχίλιοι μὲν ἦσαν ἀπὸ 751 γῆς στάδιοι μέχρι πρὸς τὴν σελήνην, ὁ πρῶτος ἡμῖν σταθμός· τὸν τεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸν ἥλιον ἄνω παρασάγγαι που πεντακόσιοι· τὸ δ' ἀπὸ τούτου ἐς αὐτὸν ἤδη τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς ἂν ὁδὸς καὶ ταῦτα γένοιτο εὐζώνῳ ἀετῷ μίᾳς ἡμέρας.

ΕΤΑΙΡΟΣ. Τί ταῦτα πρὸς Χαρίτων, ὦ Μένιππε, ἀστρονομεῖς καὶ ἡσυχῇ πως ἀναμετρεῖς; πάλαι γὰρ ἔπα- 752 κροῶμαί σου ἀκολουθῶν ἡλίους καὶ σελήνας, ἐτι δὲ τὰ φορτικὰ ταῦτα σταθμούς τινας καὶ παρασάγγας ὑποξενίζοντος.

ΜΕΝ. Μὴ θαυμάσης, ὦ ἑταῖρε, εἰ μετέωρα καὶ διὰ ἔρια δοκῶ σοι λέγειν· τὸ κεφάλαιον γὰρ δὴ πρὸς ἑμαυτὸν λογίζομαι τῆς ἐναγχος ἀποδημίας.

ΕΤΑΙΡ. Εἶτα, ὦ γαθέ, καθάπερ οἱ Φοίνικες ἄστροις ἐτεκμαίρου τὴν ὁδόν;

ΜΕΝ. Οὐ μὰ Δία, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς τοῖς ἄστροις ἐποιούμην τὴν ἀποδημίαν.

ΕΤΑΙΡ. Ἡράκλεις, μακρόν τινα τὸν ὄνειρον λέγεις, εἰ γε σκυτὸν ἔλαθες κατακοιμηθεὶς παρασάγγας ὅλους.

2. ΜΕΝ. Ὅνειρον γάρ, ὦ τάν, δοκῶ σοι λέγειν ὃς ἀρτίως ἀφῆγμαι παρὰ τοῦ Διὸς;

ΕΤΑΙΡ. Πῶς ἔφησθα; Μένιππος ἡμῖν διοπετὴς πάρεστιν ἐξ οὐρανοῦ;

ΜΕΝ. Καὶ μὴν ἐγὼ σοι παρ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ πάνυ
LUCIAN. II. 26

753 Διὸς ἦκω τήμερον θαυμάσια καὶ ἀκούσας καὶ ἰδὼν· εἰ δὲ ἀπιστεῖς, καὶ αὐτὸ τοῦτο ὑπερνεφραίνομαι τὸ πέρα πίστεως εὐτυχεῖν.

ΕΤΑΙΡ. Καὶ πῶς ἂν ἔγωγε, ὦ θεσπέσιε καὶ Ὀλύμπιε Μένιππε, γεννητὸς αὐτὸς καὶ ἐπίγειος ὢν ἀπιστεῖν δυναίμην ὑπερνεφέλω ἀνδρὶ καὶ ἵνα καθ' Ὀμηρον εἰπω τῶν Οὐρανίωνων ἐνί; ἀλλ' ἐκεῖνά μοι φράσον, εἰ δοκεῖ, τίνα τρόπον ἤρθης ἄνω καὶ ὀπόθεν ἐπορίσω κλίμακα τηλικαύτην τὸ μέγεθος; τὰ μὲν γὰρ ἀμφὶ τὴν ὄψιν οὐ πάνυ ἔοικας ἐκείνῳ τῷ Φρυγί, ὥστε καὶ ἡμᾶς εἰκάζειν καὶ σὲ οἰνοχοήσουντά που ἀνάρπαστον γερονέναι πρὸς τοῦ ἄετοῦ.

ΜΕΝ. Σὺ μὲν πάλαι σκώπτων δῆλος εἶ, καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν εἴ σοι τὸ παράδοξον τοῦ λόγου μῦθῳ δοκεῖ προσφερές. ἀτὰρ οὐδὲν ἐδέησέ μοι πρὸς τὴν ἀνοδὸν οὔτε
754 τῆς κλίμακος οὔτε παιδικὰ γενέσθαι τοῦ ἄετοῦ· οἵκειά γὰρ ἦν μοι τὰ πτερὰ.

ΕΤΑΙΡ. Τοῦτο μὲν ἤδη καὶ ὑπὲρ αὐτὸν Δαίδαλον ἔφησθα, εἰ γε πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐλελήθεις ἡμᾶς ἰέραξ τις ἢ κολοιοὺς ἐξ ἀνθρώπου γενόμενος.

ΜΕΝ. Ὅρθῳς, ὦ ἑταῖρε, καὶ οὐκ ἄπο σκοποῦ εἰκασας· τὸ Δαιδάλειον γὰρ ἐκεῖνο σόφισμα τῶν πτερῶν καὶ αὐτὸς ἐμηχανησάμην.

3. ΕΤΑΙΡ. Εἶτα, ὦ τολμηρότατε πάντων, οὐκ ἐδεδοίκεις μὴ καὶ σὺ πον τῆς θαλάττης καταπεσὼν Μενίππειόν τι πέλαγος ἡμῖν ὥσπερ τὸ Ἰκάριον ἀποδείξης ἐπὶ τῷ σεαυτοῦ ὀνόματι;

ΜΕΝ. Οὐδαμῶς· ὁ μὲν γὰρ Ἰκαρος ἄτε κρητὸν τὴν πτέρωσιν ἡρμωσμένος, ἐπειδὴ τάχιστα πρὸς τὸν ἥλιον ἐκεῖνος ἐτάκη, πτερορρυήσας εἰκότως κατέπεσεν· ἡμῖν δὲ ἀκήρωτα ἦν τὰ ὠκύπερα.

ΕΤΑΙΡ. Πῶς λέγεις; ἤδη γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ἤρεμα με προσάγεις πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῆς διηγήσεως.

MEN. Ὡδέ πως· ἀετὸν εὐμεγέθη συλλαβάν, ἔτι δὲ 755 γῦπα τῶν καρτερῶν ἀποτεμῶν αὐταῖς ὠλέναις τὰ πτερὰ . . . μᾶλλον δὲ καὶ πᾶσαν ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐπίνοιαν, εἰ σοι σχολή, δέειμι.

ΕΤΑΙΡ. Πάνυ μὲν οὖν· ὥς ἐγὼ σοι μετέωρός εἰμι ὑπὸ τῶν λόγων καὶ πρὸς τὸ τέλος ἤδη κέχηνα τῆς ἀκροάσεως· μηδὲ πρὸς φίλου με περιίδης ἄνω που τῆς διηγήσεως ἐκ τῶν ὧτων ἀπηρητημένον.

4. **MEN.** Ἄκουε τοίνυν· οὐ γὰρ ἀστεῖόν γε τὸ θέαμα κεχηνότα φίλου ἐγκαταλιπεῖν, καὶ ταῦτα ὥς σὺ φῆς ἐκ τῶν ὧτων ἀπηρητημένον. ἐγὼ γὰρ ἐπειδὴ τάχιστα ἐξετάζων τὰ κατὰ τὸν βίον γελοῖα καὶ ταπεινὰ καὶ ἀβέβαια τὰ ἀνθρώπινα πάντα εὗρισκον, πλούτους λέγω καὶ ἀρχαῖς καὶ δυναστείαις, καταφρονήσας αὐτῶν καὶ τὴν περὶ ταῦτα ἰπουδὴν ἀσχολίαν τῶν ἀληθῶς σπουδαίων ὑπολαβὼν ἀνακύπτειν τε καὶ πρὸς τὸ πᾶν ἀναβλέπειν ἐπειρώμην· καὶ μοι ἐνταῦθα πολλὴν τινα παρεῖχε τὴν ἀπορίαν πρῶτον 756 μὲν αὐτὸς οὗτος ὁ ὑπὸ τῶν σοφῶν καλούμενος κόσμος· οὐ γὰρ εἶχον εὗρεῖν οὐθ' ὅπως ἐγένετο οὔτε τὸν δημιουργὸν οὔτ' ἀρχὴν οὐθ' ὅ τι τὸ τέλος ἐστὶν αὐτοῦ. ἔπειτα δὲ κατὰ μέρος ἐπισκοπῶν πολὺ μᾶλλον ἀπορεῖν ἤναγκαζόμην· τοὺς τε γὰρ ἀστέρας ἑώρων ὥς ἐτυχε τοῦ οὐρανοῦ διεσπασμένους καὶ τὸν ἥλιον αὐτὸν τί ποτε ἦν ἄρα ἐπόθουν εἰδέναι· μάλιστα δὲ τὰ κατὰ τὴν σελήνην ἄτοπα μοι καὶ παντελῶς παράδοξα κατεφαίνετο, καὶ τὸ πολυεῖδες αὐτῆς τῶν σχημάτων ἀπόρητόν τινα τὴν αἰτίαν ἔχειν ἐδοκίμαζον. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ἀστραπὴ διάξασα καὶ βροντὴ καταρραγεῖσα καὶ ὑετὸς ἢ χιὼν ἢ χάλαζα κατενεχθεῖσα καὶ ταῦτα δυσείκαστα πάντα καὶ ἀτέκμαρτα ἦν.

5. οὐκοῦν ἐπειδήπερ οὕτω διεκείμεν, ἄριστον εἶναι ὑπε-

λαμβάνουν παρὰ τῶν φιλοσόφων τούτων ταῦτα ἕκαστα ἐκμαθεῖν· ὥμην γὰρ ἐκείνους γε πᾶσαν ἔχειν ἂν εἰπεῖν τὴν ἀλήθειαν. οὕτω δὴ τοὺς ἀρίστους ἐπιλεξάμενος αὐτῶν, ὡς ἐνὴν τεκμήρασθαι προσώπου τε σκυθρωπότητι καὶ χροᾶς ὠχρότητι καὶ γενείου βαθύτητι — μάλα γὰρ ὑπαγόροι τινὲς καὶ οὐρανογνώμονες οἱ ἄνδρες αὐτίκα μοι κατεφάνησαν — τούτοις ἐγχειρίσας ἑμαυτὸν καὶ συχνὸν ἀργύριον τὸ μὲν αὐτόθεν ἤδη καταβαλὼν, τὸ δὲ
157 εἰσαυτίς ἀποδώσειν ἐπὶ κεφαλαίῳ τῆς σοφίας διομολογησάμενος ἡξίου μετεωρολόσχης τε διδάσκεσθαι καὶ τὴν τῶν ὄλων διακόσμησιν καταμαθεῖν. οἱ δὲ τοσοῦτον ἄρα ἐδέξασάν με τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ἀγνοίας ἀπαλλάξαι, ὥστε καὶ εἰς μείζους ἀπορίας φέροντες ἐνέβαλον ἀρχὰς τινας καὶ τέλη καὶ ἀτόμους καὶ κενὰ καὶ ὕλας καὶ ἰδέας καὶ τὰ τοιαῦτα ὅσημέραι μου καταχέοντες. ὁ δὲ πάντων ἐμοὶ γοῦν ἐδόκει χαλεπώτατον, ὅτι μηδὲν ἄτερος θιατέρῳ λέγοντες ἀκόλουθον, ἀλλὰ μαχόμενα πάντα καὶ ὑπεναντία ὁμῶς πεῖθεσθαι τέ με ἡξίου καὶ πρὸς τὸν αὐτοῦ λόγον ἕκαστος ὑπάγειν ἐπειρώντο.

ΕΤΑΙΡ. "Αποπον λέγεις, εἰ σοφοὶ ὄντες οἱ ἄνδρες
ἐστασίαζον πρὸς αὐτοὺς περὶ τῶν ὄντων καὶ οὐ τὰ αὐτὰ
περὶ τῶν αὐτῶν ἐδοξάζον.

6. MEN. Καὶ μὴν, ὦ ἑταῖρε, γελᾷσθ' ἀκούσας τὴν
 τε ἀλαζονείαν αὐτῶν καὶ τὴν ἐν τοῖς λόγοις τερατοφυγίαν.
 οἱ γὰρ πρῶτα μὲν ἐπὶ γῆς βεβηκότες καὶ μηδὲν τῶν χαμαὶ
 ἐρχομένων ἡμῶν ὑπερέχοντες, ἀλλ' οὐδὲ ὀξύτερον τοῦ
 πλησίον δεδορκότες, ἔνιοι δὲ ὑπὸ γῆρας ἢ ἀργίας ἀμ-
 βλυώττοντες, ὅμως οὐρανοῦ τε πέρατα διοραῖν ἔφασκον
 καὶ τὸν ἥλιον περιεμέτρουν καὶ τοῖς ὑπὲρ τὴν σελήνην
 ἐπεβάτευσον καὶ ὥσπερ ἐκ τῶν ἀστέρων καταπεσόντες με-
 γέθη τε αὐτῶν καὶ σχήματα διεξήεσαν, καὶ πολλάκις, εἰ
 τύχοι, μηδὲ ὀπόσοι στάδιοι Μεγαροδίθην Ἀθηναῖζεῖ εἰσιν

ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι τὸ μεταξὺ τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου 758
χωρίον ὁπόσων εἴη πηχῶν τὸ μέγεθος ἐτόλμων λέγειν,
ἀέρος τε ὕψη καὶ θαλάττης βάθη καὶ γῆς περιόδους ἀνα-
μετροῦντες, ἐτι δὲ κύκλους καταγράφοντες καὶ τρίγωνα
ἐπὶ τετραγώνοις διασχηματίζοντες καὶ σφαίρας τινὰς ποι-
κίλας τὸν οὐρανὸν δῆθεν αὐτὸν ἐπιμετροῦντες. 7. ἔπειτα
δὲ κάκεινο πῶς οὐκ ἄγνωμον αὐτῶν καὶ παντελῶς τετυ-
ρωμένον τὸ περὶ τῶν οὕτως ἀδήλων λέγοντας μηδὲν ὥς
εἰκάζοντας ἀποφαίνεσθαι, ἀλλ' ὑπερδιατέλλεσθαι τε καὶ
μηδεμίαν τοῖς ἄλλοις ὑπερβολὴν ἀπολιμπάνειν μονοουχὶ
διομνυμένους μῦθον μὲν εἶναι τὸν ἥλιον, κατοικεῖσθαι
δὲ τὴν σελήνην, ὑδατοποιεῖν δὲ τοὺς ἀστέρας τοῦ ἡλίου
καθάπερ ἱμονίᾳ τιμὴν ἱκμάδα ἐκ τῆς θαλάττης ἀνα-
ρῶντος καὶ ἅπασιν αὐτοῖς τὸ ποτὸν ἐξ ἴσου διανέμον-
τος. 8. τὴν μὲν γὰρ ἐκαντιότητα ὑπόσῃ τῶν λόγων ῥᾶδιον
καταμαθεῖν. καὶ σκοπεῖ πρὸς Διός, εἰ ἐν γειτόνων ἐστὶ
τὰ δόγματα καὶ μὴ πάμπαν διεστηκότα· πρῶτα μὲν γὰρ
αὐτοῖς ἢ περὶ τοῦ κόσμου γνώμη διάφορος, εἰ γε τοῖς 759
μὲν ἀγέννητός τε καὶ ἀνώλεθρος εἶναι δοκεῖ· οἱ δὲ καὶ
τὸν δημιουργὸν αὐτοῦ καὶ τῆς κατασκευῆς τὸν τρόπον
εἰπεῖν ἐτόλμησαν, οὓς καὶ μάλιστα ἐθαύμαζον θεὸν μὲν
τινα τεχνίτην τῶν ὅλων ἐφιστάντας, οὐ προστιθέντας δὲ
οὔτε ὅθεν ἤκων οὔτε ὅπου ἐστὼς ἕκαστα ἐτεκταίνετο,
καίτοι πρό γε τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως ἀδύνατον καὶ
χρόνον καὶ τόπον ἐννοεῖν.

ΕΤΑΙΡ. Μάλα τινὰς, ὦ Μένιππε, τολμητὰς καὶ
θανματοποιοὺς ἄνδρας λέγεις.

ΜΕΝ. Τί δ', εἰ ἀκούσειας, ὦ θαυμάσιε, περὶ τε
ιδεῶν καὶ ἀσωμάτων ἃ διεξέρχονται ἢ τοὺς περὶ τοῦ πέ-
ρατός τε καὶ ἀπείρου λόγους; καὶ γὰρ αὐ καὶ αὕτη νεα-
νικὴ αὐτοῖς ἢ μάχη, τοῖς μὲν τέλει τὸ πᾶν περιγράφουσι,
τοῖς δὲ ἀτελὲς τοῦτο εἶναι ὑπολαμβάνουσιν. οὐ μὲν ἀλλὰ

καὶ παμπόλλους τινὲς εἶναι τοὺς κόσμους ἀπεφαίνοντο καὶ τῶν ὥς περὶ ἐνὸς αὐτῶν διαλεγομένων κατερίγνωσκον. ἕτερος δὲ τις οὐκ εἰρηνικὸς ἀνὴρ πόλεμον τῶν ὅλων πατέρα εἶναι ἐδόξαζε. 9. περὶ μὲν γὰρ τῶν θεῶν τί χρὴ καὶ λέγειν; ὅπου τοῖς μὲν ἀριθμὸς τις ὁ θεὸς ἦν, οἱ δὲ κατὰ
 760 κυνῶν καὶ χηνῶν καὶ πλατάνων ἐπώμνυντο. καὶ οἱ μὲν τοὺς ἄλλους ἅπαντας θεοὺς ἀπελάσαντες ἐνὶ μόνῳ τὴν τῶν ὅλων ἀρχὴν ἀπένεμον, ὥστε ἡρέμα καὶ ἄχθεσθαί με τοσαύτην ἀπορίαν θεῶν ἀκούοντα· οἱ δὲ ἔμπαλιν ἐπιδαφιλευόμενοι πολλοὺς τε αὐτοὺς ἀπέφαινον καὶ διελόμενοι τὸν μὲν τινα πρῶτον θεὸν ἐπεκάλουν, τοῖς δὲ τὰ δευτέρα καὶ τρίτα ἔνεμον τῆς θεότητος· ἔτι δὲ οἱ μὲν ἰσώματόν τι καὶ ἄμορφον ἡγοῦντο εἶναι τὸ θεῖον, οἱ δὲ ὥς περὶ σώματος αὐτοῦ διανοοῦντο. εἶτα καὶ προνοεῖν τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων οὐ πᾶσιν ἐδόκουν οἱ θεοί, ἀλλ' ἡσάν τινες οἱ τῆς συμπάσης ἐπιμελείας αὐτοὺς ἀφίεντες, ὥσπερ ἡμεῖς εἰώθαμεν ἀπολύειν τῶν λειτουργικῶν τοὺς παρηγηκότας· οὐδὲν γὰρ ὅτι μὴ τοῖς κωμικοῖς δορυφορήμασιν ἐοικότας αὐτοὺς εἰσάγουσιν. ἔνιοι δὲ ταῦτα πάντα ὑπερβάντες οὐδὲ τὴν ἀρχὴν εἶναι θεοὺς τινὰς ἐπί-
 761 στενον, ἀλλ' ἀδέσποτον καὶ ἀνηγεμόνευτον φέρεσθαι τὸν κόσμον ἀπελίμπανον. 10. τοιγάρτοι ταῦτα ἀκούων ἀπιστεῖν μὲν οὐκ ἐτόλμων ὑψιβρεμέταις τε καὶ ἡϋγενείοις ἀνδράσιν· οὐ μὴν εἶχόν γε ὅπη τῶν λόγων τραπόμενος ἀνεπίληπτόν τι αὐτῶν εὔροιμι καὶ ὑπὸ θατέρου μηδαμῇ περιτρεπόμενον. ὥστε δὴ τὸ Ὀμηρικὸν ἐκεῖνο ἀτεχνῶς ἔπασχον· πολλάκις μὲν γὰρ ἂν ὥρμησα πιστεύειν τινὲς αὐτῶν,

ἕτερος δὲ με θυμὸς ἐρυνκεν.

ἐφ' οἷς ἅπασιν ἀμυχανῶν ἐπὶ γῆς μὲν ἀκούσεσθαι τι περὶ τούτων ἀληθὲς ἀπερίγνωσκον, μίαν δὲ τῆς συμπάσης ἀπορίας ἀπαλλαγὴν ὥμην ἐσεσθαι, εἰ αὐτὸς πτερωθεὶς

πως ἀνέλθοιμι ἐς τὸν οὐρανόν. τούτου δέ μοι παρῆχε
 τὴν ἐλπίδα μάλιστα μὲν καὶ ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ λογοποιὸς
 Αἰσώπος ἀετοῖς καὶ κανθάροις, ἐνίοτε καὶ καμήλοις βιά- 762
 σιμον ἀποφαίνων τὸν οὐρανόν. αὐτὸν μὲν οὖν πτερο-
 φυῆσαι ποτε οὐδεμιᾷ μηχανῇ δυνατόν εἶναι μοι κατεφαί-
 νετο· εἰ δὲ γυπὸς ἡ ἀετοῦ περιδείμην πτερὰ — ταῦτα
 γὰρ μόνα διαρκέσαι πρὸς μέγεθος ἀνθρωπίνου σώματος
 — τάχα ἂν μοι τὴν πείραν προχωρῆσαι. καὶ δὴ συλλα-
 βὼν τὰ ὄρνεα θατέρον μὲν τὴν δεξιὰν πτέρυγα, τοῦ γυπὸς
 δὲ τὴν ἑτέραν ἀπέτεμον εὖ μάλα· εἴτα διαδήσας καὶ κατὰ
 τοὺς ὤμους τελαμῶσι καρτεροῖς ἀρμοσάμενος καὶ πρὸς
 ἄκροις τοῖς ὠκυπτέροις λαβὰς τινὰς ταῖς χερσὶ παρὰ-
 σκευάσας ἐπειρώμην ἑμαυτοῦ τὸ πρῶτον ἀναπηδῶν καὶ
 ταῖς χερσὶν ὑψηρετῶν καὶ ὥσπερ οἱ χῆνες ἔτι χαμνιπε-
 τῶς ἐπαιρόμενος καὶ ἀκροβατῶν ἅμα μετὰ τῆς πτήσεως·
 ἐπεὶ δὲ ὑπήκουέ μοι τὸ πρᾶγμα, τολμηρότερον ἤδη τῆς
 πείρας ἠπτόμην, καὶ ἀνελθὼν ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν ἀφῆκα 763
 ἑμαυτὸν κατὰ τοῦ κρημνοῦ φέρων ἐς αὐτὸ τὸ θέατρον.
 11. ὥς δὲ ἀκινδύνως κατεπτόμην, ὑψηλὰ ἤδη καὶ μετέωρα
 ἐφρόνουν καὶ ἄρας ἀπὸ Πάρνηθος ἢ ἀπὸ Τμηττοῦ μέχρι
 Γερανείας ἐπετόμην, εἴτ' ἐκείθεν ἐπὶ τὸν Ἀκροκόρινθον
 ἦνω, εἴτα ὑπὲρ Φολόης καὶ Ἐρυμάνθου μέχρι πρὸς τὸ
 Ταῦρετον. ἤδη δ' οὖν μοι τοῦ τολμήματος ἐκμεμελετη-
 μένου τέλειός τε καὶ ὑψιπέτης γενόμενος οὐκέτι τὰ νεοτ-
 τῶν ἐφρόνουν, ἀλλ' ἐπὶ τὸν Ὀλυμπον ἀναβάς καὶ ὥς
 ἐνὴν μάλιστα κούφως ἐπισιτισάμενος τὸ λοιπὸν ἔτεινον
 εὐθὺ τοῦ οὐρανοῦ, τὸ μὲν πρῶτον ἰλιγγιῶν ὑπὸ τοῦ βιά-
 θους, μετὰ δὲ ἔφερον καὶ τοῦτο εὐμαρῶς. ἐπεὶ δὲ κατ'
 αὐτὴν ἤδη τὴν σελήνην ἐγενόμην πάμπολυ τῶν νεφῶν
 ἀποσπᾶσας, ἡσθόμην κάμνοντος ἑμαυτοῦ, καὶ μάλιστα 764
 κατὰ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τὴν γυπίνην. προσελᾶσας
 οὖν καὶ καθεζόμενος ἐπ' αὐτῆς διανεπαυόμην ἐς τὴν γῆν

ἄνωθεν ἀποβλέπων καὶ ὥσπερ ὁ τοῦ Ὀμήρου Ζεὺς ἐκεί-
 νος ἄρτι μὲν τὴν τῶν ἱπποπόλων θορηκῶν καθορῶμενος,
 ἄρτι δὲ τὴν Μυσῶν καὶ μετ' ὀλίγον, εἰ δόξειέ μοι, τὴν
 Ἑλλάδα, τὴν Περσίδα καὶ τὴν Ἰνδικήν. ἐξ ὧν πάντων
 ποικίλης τινὸς ἡδονῆς ἐνεπιμπλάμην.

ΕΤΑΙΡ. Οὐκοῦν καὶ ταῦτα λέγοις ἄν, ὦ Μένιππε,
 ἵνα μὴδὲ καθ' ἓν ἀπολειπώμεθα τῆς ἀποδημίας, ἀλλ' εἰ
 τί σοι καὶ ὁδοῦ πάρεργον ἱστορηται, καὶ τοῦτο εἰδῶμεν·
 ὥς ἔγωγε οὐκ ὀλίγα προσδοκῶ ἀκούσεσθαι σχήματός τε
 πέρι γῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς πάντων, οἷά σοι ἄνωθεν
 ἐπισκοποῦντι κατεφαίνετο.

ΜΕΝ. Καὶ ὁρθῶς γε, ὦ ἑταῖρε, εἰκάξεις· διόπερ
 765 ὥς οἷόν τε ἀναβὰς ἐπὶ τὴν σελήνην τῷ λόγῳ συναποδή-
 μει τε καὶ συνεπισκόπει τὴν ὅλην τῶν ἐπὶ γῆς διάθεσιν.
 12. καὶ πρῶτόν γέ μοι πάνυ μικρὰν δόκει τινὰ τὴν γῆν
 ὁρᾶν, πολὺ λέγω τῆς σελήνης βραχυτέραν, ὥστε ἐγὼ
 ἄφνω κατακύψας ἐπὶ πολὺ ἠπόρουν ποῦ εἴη τὰ τηλικαῦτα
 ὄρη καὶ ἡ τοσαύτη θάλαττα· καὶ εἰ γε μὴ τὸν Ῥόδιον κο-
 λοσσόν ἐθεασάμην καὶ τὸν ἐπὶ τῇ Φάρῳ πύργον, εὖ ἴσθι,
 παντελῶς ἄν με ἡ γῆ διέλαθε. νῦν δὲ ταῦτα ὑψηλὰ ὄντα
 καὶ ὑπερανεστηκότα καὶ ὁ Ὀκεανὸς ἡρέμα πρὸς τὸν ἥλιον
 ἀποστίλβων διεσήμεινέ μοι γῆν εἶναι τὸ ὁρῶμενον. ἐπεὶ
 δὲ ἅπαξ τὴν ὄψιν ἐς τὸ ἀτενὲς ἀπηρευσάμην, ἅπας ὁ τῶν
 ἀνθρώπων βίος ἦδῃ μοι κατεφαίνετο, οὐ κατὰ ἔθνη μό-
 νον καὶ πόλεις, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ σαφῶς οἱ πλείοντες, οἱ
 766 πολεμοῦντες, οἱ γεωργοῦντες, οἱ δικαζόμενοι, τὰ γί-
 ναια, τὰ θηρία, καὶ πάνθ' ἀπλῶς ὅποσα τρέφει ξείωρος
 ἄρουρα.

ΕΤΑΙΡ. Παντελῶς ἀπίθανά φης ταῦτα καὶ αὐτοῖς
 ὑπενάντιον· ὅς γάρ ἄρτίως, ὦ Μένιππε, τὴν γῆν ἐξήτεις
 ὑπὸ τοῦ μεταξὺ διαστήματος ἐς βραχὺ συνεσταλμένην,
 καὶ εἰ γε μὴ ὁ κολοσσὸς ἐμήνυσέ σοι. τάχα ἂν ἄλλο τι

ὥρῃθης ὄρα·ν, πῶς νῦν καθάπερ *Λυγκεύς* τις ἄφνω γενόμενος ἅπαντα διαγινώσκεις τὰ ἐπὶ γῆς, τοὺς ἀνθρώπους, τὰ θηρία, μικροῦ δεῖν τὰς τῶν ἐμπίδων νεοττιᾶς;

13. *MEN.* Εὖ γε ὑπέμνησας· ὃ γὰρ μάλιστα ἐχρῆν εἰπεῖν, τοῦτο οὐκ οἶδ' ὅπως παρέλιπον. ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν μὲν ἐγνώρισα τὴν γῆν ἰδῶν, τὰ δ' ἄλλα οὐχ οἶός τε ἦν καθορᾶν ὑπὸ τοῦ βάθους ἅτε τῆς ὄψεως μηκέτι ἐφικνουμένης, πάνυ μ' ἥνία τὸ χρεῖμα καὶ πολλὴν παρείχε τὴν ἀπορίαν. κατηφεῖ δὲ ὄντι μοι καὶ ὀλίγου δεῖν δεδακρυμένῳ ἐφίσταται κατόπιν ὁ φυσικὸς Ἐμπεδοκλῆς, ἀνθρακίας τις ἰδεῖν καὶ σποδοῦ πλέως καὶ κατωπτημένος· καὶ γὰρ μὲν, ὡς εἶδον, — εἰρήσεται γάρ — ὑπεταραχθὴν καὶ τινα σελήναϊον δαίμονα ὥρῃθην ὄρα·ν· ὃ δέ, *Θάρρει*, φησὶν, 767 ὦ Μένιππε,

οὔτις τοι θεὸς εἰμι, τί μ' ἀθανάτοισιν εἴσκεις;
ὁ φυσικὸς οὗτός εἰμι Ἐμπεδοκλῆς· ἐπεὶ γὰρ ἐς τοὺς κρατῆρας ἐμαυτὸν φέρων ἐνέβαλον, ὁ καπνὸς με ἀπὸ τῆς *Αἴτνης* ἀρπάσας δεῦρ' ἀνήγαγε, καὶ νῦν ἐν τῇ σελήνῃ κατοικῶ ἀεροβατῶν τὰ πολλὰ καὶ σιτοῦμαι δρόσον. ἤκω τοίνυν σε ἀπολύσω τῆς παρούσης ἀπορίας· ἀνιᾶ γὰρ σε, οἶμαι, καὶ στρέφει τὸ μὴ σαφῶς τὰ ἐπὶ γῆς ὄρα·ν. Εὖ γε ἐποίησας, ἦν δ' ἐγώ, βέλτιστε Ἐμπεδοκλείς, καπειδὰν τάχιστα κατὰπτωμαι πάλιν ἐς τὴν Ἑλλάδα, μεμνήσομαι σπένδειν τέ σοι ἐπὶ τῆς καπνοδόκης κἂν ταῖς νομηνίαις πρὸς τὴν σελήνην πρὶς ἐρχανῶν προσευνέχεσθαι. Ἀλλὰ μὰ τὸν Ἐνδυμῖωνα, ἦ δ' ὅς, οὐχὶ τοῦ μισθοῦ χάριν ἀφίγμαι, πέπονθα δέ τι τὴν ψυχὴν ἰδῶν σε λελυπημένον. ἀτὰρ οἶσθα ὅ τι δράσας ὀξυδερκῆς γενήσῃ; 14. Μὰ *Δί*, ἦν δ' ἐγώ, ἦν μὴ σὺ μοι τὴν ἀχλὺν πῶς ἀφέλῃς ἀπὸ τῶν ὀμμάτων· νῦν γὰρ δὴ λημᾶν οὐ μετρίως δοκῶ. Καὶ 768 μὴν οὐδέν γε, ἦ δ' ὅς, ἐμοῦ δεήσει· τὸ γὰρ ὀξυδερκὲς αὐτὸς ἤδη γῆθεν ἤκεις ἔχων. Τί οὖν τοῦτο ἐστίν; οὐ γὰρ

οἶδ' ἔφην. Οὐκ οἶσθα, ἦ δ' ὅς, ἀετοῦ τὴν πτέρυγα τὴν δεξιὰν περικείμενος; Καὶ μάλα, ἦν δ' ἐγώ. τί δ' οὖν πτέρυγι καὶ ὀφθαλμῷ κοινόν ἐστιν; Ὅτι, ἦ δ' ὅς, παρὰ πολὺ τῶν ἄλλων ζώων ἀετός ἐστιν ὀξυωπέστατος, ὥστε μόνος ἀντίον δέδορκε τῷ ἡλίῳ, καὶ τοῦτό ἐστιν ὁ βασιλεὺς καὶ γνήσιος ἀετός, ἦν ἀσκαρδαμνκτὶ πρὸς τὰς ἀκτῖνας βλέπη. Φασὶ ταῦτα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ μοι ἤδη μεταμέλει, ὅτι δεῦρο ἀνιῶν οὐχὶ τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀετοῦ ἐνεθέμην τοὺς ἐμούς ἐξελόν· ὥς νῦν γε ἡμιτελὴς ἀφίγμαι καὶ οὐ πάντα βασιλικῶς ἐνεσκευασμένος, ἀλλ' ἔοικα τοῖς νόθοις ἐκείνοις καὶ ἀποκηρύκτοις. Καὶ μὴν πάρα σοί, ἦ δ' ὅς, αὐτίκα μάλα τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν ἔχειν βασιλικόν· ἦν γὰρ ἐθελήσης μικρὸν ἀναστὰς ἐπισχῶν τοῦ γυπὸς τὴν πτέρυγα θατέρᾳ μόνῃ περὶξασθαι, κατὰ λόγον τῆς
 769 πτέρυγος τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν ὀξυδερκῆς ἔσῃ· τὸν γὰρ ἕτερον οὐδεμίᾳ μηχανῇ μὴ οὐκ ἀμβλύτερον δεδορκέναι τῆς μερίδος ὄντα τῆς χειρόνος. Ἄλις, ἦν δ' ἐγώ, εἰ καὶ ὁ δεξιὸς μόνος ἀετῶδες βλέποι· οὐδὲν γὰρ ἂν ἔλαττον γένοιτο, ἐπεὶ καὶ τοὺς τέκτους πολλάκις ἐωρακέναι μοι δοκῶ θατέρῳ τῶν ὀφθαλμῶν ἄμεινον πρὸς τοὺς κανόνας ἀπευθύνοντας τὰ ξύλα.

Ταῦτα εἰπὼν ἐποίουν ἅμα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἐμπεδοκλέους παρηγγελμένα· ὁ δὲ κατ' ὀλίγον ὑπαπιῶν ἐς καπνὸν ἡρέμα διελύετο. 15. κάπειδ' ἰτάχιστα ἐπτερυξάμην, αὐτίκα με φῶς πάμπολυ περιέλαμψε καὶ τὰ τέως λανθάνοντα πάντα διεφαίνετο· κατακύψας γοῦν ἐς τὴν γῆν ἐώρων σαφῶς τὰς πόλεις, τοὺς ἀνθρώπους, τὰ γιννόμενα, καὶ οὐ τὰ ἐν ὑπαίθρῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁπόσα οἶκοι ἐπραττον οἰόμενοι λανθάνειν, Πτολεμαῖον μὲν συνόντα τῇ ἀδελφῇ, Λυσιμάχῳ δὲ τὸν υἱὸν ἐπιβουλευόντα, τὸν Σελεύκου δὲ Ἀντίοχον Στρατονίκη διανεύοντα λά-
 770 θρα τῇ μητρὶ, τὸν δὲ Θετταλὸν Ἀλέξανδρον ὑπὸ τῆς

γυναικὸς ἀναιρούμενον καὶ Ἀντίγονον μοιχεύοντα τοῦ
 υἱοῦ τὴν γυναῖκα καὶ Ἀττάλῳ τὸν υἱὸν ἐγγέοντα τὸ φάρ-
 μακον, ἐτέρωθι δ' αὖ Ἀρσάκην φονεύοντα τὸ γύναιον καὶ
 τὸν εὐνοῦχον Ἀρβάκην ἔλκοντα τὸ ξίφος ἐπὶ τὸν Ἀρσά-
 κην, Σπατίνος δὲ ὁ Μῆδος ἐκ τοῦ συμποσίου πρὸς τῶν
 δορυφορούντων εἴλκετο ἔξω τοῦ ποδὸς σκύφῳ χρυσῷ τὴν
 ὀφρὺν κατηλοημένος. ὅμοια δὲ τούτοις ἐν τῇ Λιβύῃ καὶ
 παρὰ Σκύθαις καὶ Θραξὶ γιγνόμενα ἐν τοῖς βασιλείοις
 ἦν ὁρᾶν, μοιχεύοντας, φονεύοντας, ἐπιβουλεύοντας, ἀφ-
 πάζοντας, ἐπιπορνοῦντας, δεδιότας, ὑπὸ τῶν οἰκειοτάτων
 προδιδομένους. 16. καὶ τὰ μὲν τῶν βασιλέων τοιαύτην
 παρέσχε μοι τὴν διατριβήν, τὰ δὲ τῶν ιδιωτῶν πολὺ γε-
 λοιότερα· καὶ γὰρ αὖ κακείνους ἐώρων, Ἐρμόδωρον μὲν
 τὸν Ἐπικούρειον χιλίων ἔνεκα δραχμῶν ἐπιπορνοῦντα,
 τὸν Στωϊκὸν δὲ Ἀγαθοκλέα περὶ μισθοῦ τῷ μαθητῇ δι-
 καζόμενον, Κλεινίαν δὲ τὸν ῥήτορα ἐκ τοῦ Ἀσκληπιδίου
 φιάλην ὑφαιρούμενον, τὸν δὲ Κυνικὸν Ἡρόφιλον ἐν τῷ
 χαμαιτυπείῳ καθεύδοντα. τί γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λέγοιμι,
 τοὺς τοιχωρυχοῦντας, τοὺς δικαζομένους, τοὺς δανεί- 771
 ζοντας, τοὺς ἀπαιτοῦντας; ὅλως γὰρ ποικίλη καὶ παντο-
 δαπὴ τις ἦν ἡ θέα.

ΕΤΑΙΡ. Καὶ μὴν καὶ ταῦτα, ὦ Μένιππε, καλῶς
 εἶχε λέγειν· εἴκοι γὰρ οὐ τὴν τυχοῦσαν τερωπλήν σοι
 παρεσχῆσθαι.

ΜΕΝ. Πάντα μὲν ἐξῆς διελθεῖν, ὦ φιλότης, ἀδύ-
 νατον, ὅπου γε καὶ ὁρᾶν αὐτὰ ἔργον ἦν· τὰ μέντοι κεφάλαια
 τῶν πραγμάτων τοιαῦτα ἐφαίνετο οἷά φησιν Ὅμη-
 ρος τὰ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος· οὐ μὲν γὰρ ἦσαν εἰλαπίναι καὶ
 γάμοι, ἐτέρωθι δὲ δικαστήρια καὶ ἐκκλησίαι, καθ' ἑτε-
 ρον δὲ μέρος ἔθνετις, ἐν ρειτόνων δὲ πενθῶν ἄλλος ἐφαί-
 νετο· καὶ ὅτε μὲν ἐς τὴν Γετικὴν ἀποβλέψαιμι, πολε-
 μούντας ἂν ἐώρων τοὺς Γέτας· ὅτε δὲ μεταβαίην ἐπὶ τοὺς

Σκύθας, πλανωμένους ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν ἦν ἰδεῖν· μικρὸν δὲ ἐπικλίνας τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ θάτερα τοὺς Αἰγυπτίους γεωργοῦντας ἐπέβλεπον, καὶ ὁ Φοῖνιξ δὲ ἐνεπορεύετο καὶ ὁ Κίλιξ ἐλήστευε καὶ ὁ Λάκων ἐμαστιγοῦτο καὶ ὁ Ἀθηναῖος ἐδικάζετο. 17. ἀπάντων τούτων ὑπὸ τὸν αὐτὸν γι-
 772 νομένων χρόνον ὧρα σοι ἦδη ἐπινοεῖν ὁποῖός τις ὁ κυκεὼν οὗτος ἐφαίνετο. ὥσπερ ἂν εἴ τις παραστησάμενος πολλοὺς χορευτάς, μᾶλλον δὲ πολλοὺς χορούς, ἔπειτα προστάξειε τῶν ἀδόντων ἐκάστω τὴν συνφθίαν ἀφέντα ἰδίου ᾄδειν μέλος, φιλοτιμουμένου δὲ ἐκάστου καὶ τὸ ἰδίον περαίνοντος καὶ τὸν πλησίον ὑπερβαλέσθαι τῇ μεγαλοφωνίᾳ προθυμουμένου, ἄρα ἐνθυμῇ πρὸς Διὸς οἷα γένοιτ' ἂν ἡ ᾠδή;

ΕΤΑΙΡ. Παντάπασιν, ὦ Μένιππε, παγγέλοιος καὶ τεταραγμένη.

ΜΕΝ. Καὶ μὴν, ὦ ἑταῖρε, τοιοῦτοι πάντες εἶδιν οἱ ἐπὶ γῆς χορευταὶ κακὰ τοιαύτης ἀναρμοστίας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος συντέτακται, οὐ μόνον ἀπρὸς φθεγγομένων, ἀλλὰ καὶ ἀνομοίων τὰ σχήματα καὶ τὰναντία κινουμένων καὶ ταῦτόν οὐδὲν ἐπινοοούντων, ἄχρῃ ἂν αὐτῶν ἕκαστον ὁ χορηγὸς ἀπελάσῃ τῆς σκηνῆς οὐκέτι δεῖσθαι λέγων· τούντεῦθεν δὲ ὅμοιοι πάντες ἦδη σιωπῶντες, οὐκέτι τὴν συμμιγῇ ἐκείνην καὶ ἄτακτον ᾠδὴν ἀπάδοντες. ἀλλ' ἐν
 773 αὐτῷ γε ποικίλῳ καὶ πολυειδεῖ τῷ θεάτρῳ πάντα μὲν γελοῖα δῆπουθεν ἦν τὰ γιννόμενα· 18. μάλιστα δὲ ἐπ' ἐκείνοις ἐπῆει μοι γελᾶν τοῖς περὶ γῆς ὄρων ἐρίζουσι καὶ τοῖς μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ τῷ τὸ Σικυνώνιον πεδῖον γεωργεῖν ἢ Μαραθῶνος ἔχειν τὰ περὶ τὴν Οἰνώνην ἢ Ἀχαρνῆσι πλέθρα κεκτηῖσθαι χίλια· τῆς γοῦν Ἑλλάδος ὅλης, ὥς τότε μοι ἄνωθεν ἐφαίνετο, δακτύλων οὔσης τὸ μέγεθος τετάρτων κατὰ λόγον, οἶμαι, ἢ Ἀττικὴν πολλοστημόριον ἦν. ὥστε ἐνενόουν ἐφ' ὁπόσῳ τοῖς πλουσίοις τούτοις μέγα

φρονεῖν κατελείπετο· σχεδὸν γὰρ ὁ πολυπληθρότατος αὐτῶν μίαν τῶν Ἐπικουρείων ἀτόμων ἐδόκει μοι γεωργεῖν. ἀποβλέψας δὲ δὴ καὶ ἐς τὴν Πελοπόννησον, εἶτα τὴν Κυνοσουρίαν γῆν ἰδὼν ἀνεμνήσθην περὶ ὅσου χωρίου, κατ' οὐδὲν Αἰγυπτίου φακοῦ πλατυτέρου, τοσοῦτοι ἔπεσον Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων μιᾷς ἡμέρας. καὶ μὴν εἴ τινα ἰδοίμι ἐπὶ χρυσῷ μέγα φρονοῦντα, ὅτι δακτυλίους τε εἶχεν ὀκτῶ καὶ φιάλας τέτταρας, πάνυ καὶ ἐπὶ τούτῳ ἂν ἐγέλων. τὸ γὰρ Πάργαιον ὅλον αὐτοῖς μεταάλ- 774
λοῖς κεγχριαῖον ἦν τὸ μέγεθος.

19. *ΕΤΑΙΡ.* ὦ μακάριε Μένιππε τῆς παραδόξου θέας. αἱ δὲ δὴ πόλεις πρὸς Διὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοὶ πηλίκοι διεφαίνοντο ἄνω;

MEN. Οἶμαί σε πολλάκις ἤδη μυρμῆκων ἀγορὰν ἑωρακέναι, τοὺς μὲν εἰλουμένους, ἐνίοους δὲ ἐξιόντας, ἑτέρους δὲ ἐπανιόντας αὐτῆς εἰς τὴν πόλιν· καὶ ὁ μὲν τις τὴν κόπρον ἐκφέρει, ὁ δὲ ἄρπασας ποθὲν ἢ κνᾶμον λέπος ἢ πυροῦ ἡμίτομον θεῖ φέρων. εἰκὸς δὲ εἶναι παρ' αὐτοῖς κατὰ λόγον τοῦ μυρμῆκων βίου καὶ οἰκοδόμους τινὰς καὶ δημαγωγοὺς καὶ πρυτάνεις καὶ μουσικοὺς καὶ φιλοσόφους. πλὴν αἱ γε πόλεις αὐτοῖς ἀνδράσι ταῖς μυρμηκίαις μάλιστα ἐφώκεσαν. εἰ δέ σοι δοκεῖ μικρὸν τὸ παρὰδειγμα, τὸ ἀνθρώπους εἰκάσαι τῇ μυρμῆκων πολιτείᾳ, τοὺς παλαιοὺς μύθους ἐπίσκεψαι τῶν Θετταλῶν· εὐρήσεις γὰρ τοὺς Μυρμιδόνας, τὸ μαχιμώτατον φῦλον, ἐκ μυρμῆκων ἄνδρας γεγονότας. ἐπειδὴ δ' οὖν πάντα ἱκανῶς ἑώρατο καὶ κατεγερέλαστό μοι, διασεύσας ἑμᾶντὸν ἀνεπτόμην

δῶματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.

20. οὕτω στάδιον ἀνελήλυθαι καὶ ἡ Σελήνη γυναικείαν φωνὴν προεμένη, Μένιππε, φησὶν, οὕτως ὄναι, δια- 775
κόνησαι μολι πρὸς τὸν Δία. Λέγοις ἄν, ἦν δ' ἐγὼ· βαρὺ

γὰρ οὐδέν, ἦν μὴ τι φέρειν δέη. Πρεσβείαν, ἔφη, τινὰ οὐ χαλεπήν καὶ δέησιν ἀπένεγκαι παρ' ἐμοῦ τῷ Διὶ· ἀπειρήκα γὰρ ἤδη, Μένιππε, πολλὰ καὶ δεινὰ παρὰ τῶν φιλοσόφων ἀκούουσα, οἷς οὐδέν ἕτερόν ἐστιν ἔργον ἢ τὰμὰ πολυπραγμονεῖν, τίς εἰμι καὶ πηλίκη ἢ καὶ δι' ἦν-τινα αἰτίαν διχότομος ἢ ἀμφίκυρτος γίγνομαι. καὶ οἱ μὲν κατοικεῖσθαι μέ φασιν, οἱ δὲ κατόπτρου δίκην ἐπικρέμασθαι τῇ θαλάττῃ, οἱ δὲ ὅτι ἂν ἕκαστος ἐπινοήσῃ τοῦτό μοι προσάπτουσι. τὰ τελευταῖα δὲ καὶ τὸ φῶς αὐτὸ κλοπιμαῖόν τε καὶ νόθον εἶναι μοί φασιν ἄνωθεν ἦκον παρὰ τοῦ Ἥλιου, καὶ οὐ παύονται καὶ πρὸς τοῦτόν με ἀδελφὸν ὄντα συγκροῦσαι καὶ στασιάσαι προαιρούμενοι· οὐ γὰρ ἱκανὰ ἦν αὐτοῖς ἃ περὶ αὐτοῦ εἰρήκασι τοῦ Ἥλιου λίδον αὐτὸν εἶναι καὶ μύθρον διάπυρον.

21. Καίτοι πόσα ἐγὼ συνεπίσταμαι αὐτοῖς ἃ πρῶ-
 τουσι τῶν νυκτῶν αἰσχροὶ καὶ κατὰπτυστα οἱ μεθ' ἡμέ-
 ραν σκυθρωποὶ καὶ ἀνδρώδεις τὸ βλέμμα καὶ τὸ σχῆμα
 σεμνοὶ καὶ ὑπὸ τῶν ιδιωτῶν ἀποβλεπούμενοι; κἀγὼ μὲν
 ταῦτα ὁρώσα ὁμῶς σιωπῶ· οὐ γὰρ ἡγοῦμαι πρέπειν ἀπο-
 776 καλύψαι καὶ διαφωτίσαι τὰς νυκτερινὰς ἐκείνας διατρι-
 βὰς καὶ τὸν ἐπὶ σκηνῆς ἕκαστου βίον, ἀλλὰ κἂν τινὰ ἴδω
 αὐτῶν μοιχεύοντα ἢ κλέπτοντα ἢ ἄλλο τι τολμῶντα
 νυκτερινώτατον, εὐθὺς ἐπισπασαμένη τὸ νέφος ἐνεκα-
 λυψάμην, ἵνα μὴ δείξω τοῖς πολλοῖς γέροντας ἄνδρας
 βαθεῖ πώγωνι καὶ ἀρετῇ ἐνασχημονοῦντας. οἱ δὲ οὐδέν
 ἀνιάσι διασπαράττοντές με τῷ λόγῳ καὶ πάντα τρόπον
 ὑβρίζοντες, ὥστε νῆ τὴν Νύκτα πολλάκις ἐβουλεύσάμην
 μετοικῆσαι ὅτι πορρωτάτῳ, ἵν' αὐτῶν τὴν περίεργον ἂν
 γλῶτταν διέφυγον. μέμνησο τοίνυν ταῦτα τε ἀπαγγέλλαι
 τῷ Διὶ καὶ προσθεῖναι δ' ὅτι μὴ δυνατόν ἐστί μοι κατὰ
 χάραν μένειν, ἦν μὴ τοὺς φυσικοὺς ἐκείνους ἐπιτρέψῃ
 καὶ τοὺς διαλεκτικοὺς ἐπιστομίῃ καὶ τὴν Στοᾶν κατα-

σκάψη καὶ τὴν Ἀκαδημίαν καταφλέξῃ καὶ παύσῃ τὰς ἐν τοῖς περιπάτοις διατριβάς· οὕτω γὰρ ἂν εἰρήνην ἄγοιμι ὁσημέραι παρ' αὐτῶν γεωμετρουμένη. 22. Ἔσται ταῦτα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἅμα πρὸς τὸ ἄναντες ἔτεινον τὴν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ,

ἐνθα μὲν οὔτε βοῶν οὔτ' ἀνδρῶν φαίνεται ἔργα· 777
μετ' ὀλίγον γὰρ καὶ ἡ σελήνη βραχεῖά μοι καθέωρατο καὶ τὴν γῆν ἥδη ἀπέκρυπτε. λαβὼν δὲ τὸν ἥλιον ἐν δεξιᾷ διὰ τῶν ἀστέρων πετόμενος τριταῖος ἐπλησίασα τῷ οὐρανῷ, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει μοι ὡς εἶχον εὐθὺς εἶσω παριέναι· ὁαδίως γὰρ ὥμην διαλαθεῖν ἅτε ἐξ ἡμισείας ὦν ἑτέος, τὸν δὲ ἅετον ἠπιστάμην ἐκ παλαιοῦ συνήθην τῷ Διὶ· ὕστερον δὲ ἐλογισάμην ὡς τὰχιστα καταφωράσουσίν με γυπὸς τὴν ἑτέραν πτέρυγα περικείμενον. ἄριστον οὖν κρίνας τὸ μὴ παρακινδυνεύειν ἔκοπτον προσελθὼν τὴν θύραν. ὑπακούσας δὲ ὁ Ἑρμῆς καὶ τοῦνομα ἐκπυθόμενος ἀπῆει κατὰ σπουδὴν φράσων τῷ Διὶ, καὶ μετ' ὀλίγου εἰσεκλήθην πάννυ δεδιὼς καὶ τρέμων, καταλαμβάνων τε πάντας ἅμα συγκαθημένους οὐδὲ αὐτοὺς ἀφρόντιδας· ὑπετάραττε γὰρ ἡσυχὴ τὸ παράδοξόν μου τῆς ἐπιδημίας, καὶ ὅσον οὐδέπω πάντας ἀνθρώπους ἀφίξεσθαι προσεδό- 778
κων τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπτερωμένους. 23. ὁ δὲ Ζεὺς μάλα φοβερῶς θριμύτε καὶ τιτανῶδες εἰς ἐμὲ ἀπιδὼν φησι τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν, πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆς;
ἐγὼ δὲ ὡς τοῦτ' ἤκουσα, μικροῦ μὲν ἐξέθανον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, εἰστήκειν δὲ ὅμως ἀχανὲς καὶ ὑπὸ τῆς μεγαλοφρονίας ἐμβεβροντημένος. χρόνῳ δ' ἐμαυτὸν ἀναλαβὼν ἅπαντα διηγοῦμην σαφῶς ἄνωθεν ἀρχάμενος, ὡς ἐπιθυμήσαιμι τὰ μετέωρα ἐκμαθεῖν, ὡς ἔλθοιμι παρὰ τοὺς φιλοσόφους, ὡς τάναντία λεγόντων ἀκούσαιμι, ὡς ἀπαγορεύσαιμι διασπώμενος ὑπὸ τῶν λόγων, τίτα ἐξῆς τὴν ἐπύνοϊαν καὶ τὰ πτερὰ καὶ τὰλλα πάντα μέχρι πρὸς τὸν

779 οὐρανόν· ἐπὶ πᾶσι δὲ προσέθηκα τὰ ὑπὸ τῆς Σελήνης
 ἐπεσταλμένα. μειδιάσας δ' οὖν ὁ Ζεὺς καὶ μικρὸν ἐπανεῖς
 τῶν ὀφρῦων, Τί ἂν λέγοις, φησὶν, Ὡτου πέρι καὶ Ἐφι-
 αλτου, ὅπου καὶ Μένιππος ἐτόλμησεν εἰς τὸν οὐρανὸν
 ἀνελθεῖν; ἀλλὰ νῦν μὲν ἐπὶ ξενία σε καλοῦμεν, αὐριοῦ
 δέ, ἔφη, περὶ ὧν ἡκεῖς χρηματίσαντες ἀποπέμψομεν. καὶ
 ἅμα ἔξαναστὰς ἐβάδιζεν εἰς τὸ ἐπηκοώτατον τοῦ οὐρανοῦ·
 καιρὸς γὰρ ἦν ἐπὶ τῶν εὐχῶν καθέζεσθαι. 24. μεταξὺ τε
 προῶν ἀνέκρινέ με περὶ τῶν ἐν τῇ γῇ πραγμάτων, τὰ
 πρῶτα μὲν ἐκεῖνα, πόσου νῦν ὁ πυρὸς ἐστὶν ὦνιος ἐπὶ
 τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰ σφόδρα ἡμῶν ὁ πέρυσσι χειμῶν
 καθίκετο, καὶ εἰ τὰ λάχανα δεῖται πλείονος ἐπομβρίας
 μετὰ δὲ ἡρώτα εἰ τις ἐτι λείπεται τῶν ἀπὸ Φειδίου καὶ
 780 δι' ἣν αἰτίαν ἑλλείπειεν Ἀθηναῖοι τὰ Διάσια τοσοῦτων
 ἑτῶν, καὶ εἰ τὸ Ὀλύμπιον αὐτῷ ἐπιτελέσαι διανοοῦνται,
 καὶ εἰ συνελήφθησαν οἱ τὸν ἐν Δωδώνῃ νεῶν σεσυλη-
 γότες. ἐπεὶ δὲ περὶ τούτων ἀπεκρινάμην, Εἰπέ μοι, Μέν-
 ιππε, ἔφη, περὶ δὲ ἐμοῦ οἱ ἄνθρωποι τίνα γνώμην
 ἔχουσι; Τίνα, ἔφην, δέσποτα, ἢ τὴν εὐσεβεστάτην, βα-
 σιλέα σε εἶναι πάντων θεῶν; Παίξεις ἔχων, ἔφη. τὸ δὲ
 φιλόκαινον αὐτῶν ἀκριβῶς οἶδα, καὶ μὴ λέγῃς. ἦν γάρ
 ποτε χρόνος, ὅτε καὶ μάντις ἐδόκουν αὐτοῖς καὶ ἰατροὺς
 καὶ πάντα ὅλως ἦν ἐγώ,

μεστὰι δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγνυαί,

πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί·

καὶ ἡ Δωδώνη τότε καὶ ἡ Πῖσα λαμπραὶ καὶ περίβλεπτοι
 πᾶσι ἦσαν, ὑπὸ δὲ τοῦ καπνοῦ τῶν θυσιῶν οὐδὲ ἀνα-
 βλέπειν μοι δυνατόν· ἐξ οὗ δὲ ἐν Δελφοῖς μὲν Ἀπόλλων
 τὸ μαντεῖον κατεστήσατο, ἐν Περγάμῳ δὲ τὸ ἱατρεῖον ὁ

781 Ἀσκληπιὸς καὶ τὸ Βενθίδειον ἐγένετο ἐν Θράκῃ καὶ τὸ
 Ἀνουβίδειον ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τὸ Ἀρτεμίδειον ἐν Ἐφέσῳ,

καὶ ἐκατομβὰς παρίστασιν, ἐμὲ δέ ωσπερ παρηγήκοι-
ανῶς τετιμημέναι νομίζουσιν, ἂν διὰ πέντε ὅλων ἐτῶν
ύσωσιν ἐν Ὀλυμπίᾳ. τοιγαροῦν ψυχροτέρους ἂν μου
ὕς βωμοὺς ἴδοις τῶν Πλάτωνος νόμων ἢ τῶν Χρυσίπ-
που συλλογισμῶν.

25. Τοιαῦτ' ἄττα διεξιόντες ἀφικνούμεθα ἐς τὸ χω-
ρίον, ἐνθα ἔδει αὐτὸν καθεζόμενον διακοῦσαι τῶν εὐχῶν.
υφρίδες δὲ ἦσαν ἐξῆς τοῖς στομίοις τῶν φρεάτων εἰοικυῖαι
όματα ἔχουσιν καὶ παρ' ἐκάστη θρόνος ἔκειτο χρυσοῦς.
ἐθίσας οὖν ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς πρώτης ὁ Ζεὺς καὶ ἀφελὼν
πῶμα παρείχε τοῖς εὐχομένοις ἑαυτόν· ἠῦχοντο δὲ 782
κνταχόθεν τῆς γῆς διάφορα καὶ ποικίλα. συμπαρακύν-
ες γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπήκουον ἅμα τῶν εὐχῶν. ἦσαν δὲ
ιαῖδε, ὦ Ζεῦ, βασιλευσαί μοι γένοιτο· ὦ Ζεῦ, τὰ
όμμνά μοι φῶναι καὶ τὰ σκόροθα· ὦ θεοί, τὸν πατέρα
ι ταχέως ἀποθάνειν· ὁ δὲ τις ἔφη, Εἶδε κληρονομή-
ιμι τῆς γυναικός, εἶδε λάθοιμι ἐπιβουλεύσας τῷ ἀδελ-
ῷ, γένοιτό μοι νικῆσαι τὴν δίκην, στεφθῆναι τὰ Ὀλύμ-
α. τῶν πλεόντων δὲ ὁ μὲν βορέαν ἠῦχετο ἐπιπνεῦσαι,
δὲ νότον, ὁ δὲ γεωργὸς ἦτει ὑέτόν, ὁ δὲ κναφεὺς ἥλιον.
ακούων δὲ ὁ Ζεὺς καὶ τὴν εὐχὴν ἐκάστην ἀκριβῶς ἐξε-
ζων οὐ πάντα ὑπισχνεῖτο,

ἀλλ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατήρ, ἕτερον δ' ἀνένευσε·
ς μὲν γὰρ δικαίας τῶν εὐχῶν προσίετο ἄνω διὰ τοῦ
ομίλου καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ κατετίθει φέρων, τὰς δὲ ἀνυ-
ους ἀπράκτους αὐθις ἀπέπεμπεν ἀποφυσῶν κάτω, ἵνα
δὲ πλησίον γένοιτο τοῦ οὐρανοῦ. ἐπὶ μιᾷς δὲ τινος
χῆς καὶ ἀποροῦντα αὐτὸν ἐθεασάμην· δύο γὰρ ἀνδρῶν
ναντία εὐχομένων καὶ τὰς ἴσας θυσίας ὑπισχνουμένων
κ εἶχεν ὁποτέρῳ μᾶλλον ἐπινεύσειεν αὐτῶν, ὥστε δὴ
Ἀκαδημαϊκὸν ἐκεῖνο ἐπεπόνθει καὶ οὐδέν τι ἀποφῆ- 783
σθαι δυνατὸς ἦν, ἀλλ' ὥσπερ ὁ Πύρρων ἐπεῖχεν ἔτι

καὶ διεσχέπτετο. 26. ἐπεὶ δὲ ἱκανῶς ἐχορημάτισε ταῖς εὐχαῖς, ἐπὶ τὸν ἐξῆς μεταβάς θρόνον καὶ τὴν δευτέραν θυρίδα κατακύψας τοῖς ὄρκοις ἐσχόλαξε καὶ τοῖς ὁμνύουσι. χορημάτισας δὲ καὶ τούτοις καὶ τὸν Ἐπικουρείου Ἑρμόδωρον ἐπιτρούψας μετεκαθέζετο ἐπὶ τὸν ἐξῆς θρόνον κληδόσι καὶ φήμας καὶ οἰωνοῖς προσέξων. εἴτ' ἐκείθεν ἐπὶ τὴν τῶν θυσιῶν θυρίδα μετῆει, δι' ἧς ὁ καπνὸς ἀνιῶν ἀπήγγελλε τῷ Διὶ τοῦ θύοντος ἑκάστου τοῦνομα. ἀποστάς δὲ τούτων προσέταττε τοῖς ἀνέμοις καὶ ταῖς ὥραις ἃ δεῖ ποιεῖν. Τήμερον παρὰ Σκύθαις ὑέτω, παρὰ Λίβυσιν ἀστραπτέτω, παρ' Ἑλλήσι νιφέτω, σὺ δὲ ὁ Βορρᾶς πνεῦσον ἐν Αὐδίᾳ, σὺ δὲ ὁ Νότος ἡσυχίαν ἄγε, ὁ δὲ Ζέφυρος τὸν Ἀδρίαν διακυμαινέτω, καὶ τῆς χαλάξης ὅσον μέδιμνοι χίλιοι διασκεδασθήτωσαν ὑπὲρ Καππαδοκίας.

27. Ἀπάντων δὲ ἤδη σχεδὸν αὐτῷ διφοκημένων ἀπήειμεν ἐς τὸ συμπόσιον· δείπνον γὰρ ἤδη καιρὸς ἦν· καί με ὁ Ἑρμῆς παραλαβὼν κατέκλινε παρὰ τὸν Πᾶνα καὶ τοὺς Κορύβαντας καὶ τὸν Ἀττην καὶ τὸν Σαβάξιον, τοὺς μετοίκους τούτους καὶ ἀμφιβόλους θεούς. καὶ ἄρτον δὲ 784 ἡ Δημήτηρ παρεῖχε καὶ ὁ Διόνυσος οἶνον καὶ ὁ Ἡρακλῆς κρέα καὶ μύρτα ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ποσειδῶν μαινίδας. ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀμβροσίας ἡρέμα καὶ τοῦ νέκταρος παρεγενόμην· ὁ γὰρ βέλτιστος Γανυμήδης ὑπὸ φιλανθρωπίας εἰ θεᾶσαιτο ἀποβλέποντά ποι τὸν Δία, κοτύλην ἂν ἦ καὶ δύο τοῦ νέκταρος ἐνέχει μοι φέρων. οἱ δὲ θεοί, ὥς Ὅμηρός ποιν λέγει καὶ αὐτὸς οἶμαι καθάπερ ἐγὼ τάκει τεθεσμένος, οὔτε σίτον ἔδουσιν οὔτε πίνουσιν αἰδοπα οἶνον, ἀλλὰ τὴν ἀμβροσίην παρατίθενται καὶ τοῦ νέκταρος μεθύσκονται, μάλιστα δὲ ἤδονται σιτοῦμενοι τὸν ἐκ τῶν θυσιῶν καπνὸν αὐτῇ κνίσῃ ἀνεννηνεγμένον καὶ το αἷμα δὲ τῶν ἱερῶν, ὃ τοῖς βομοῖς οἱ θύοντες περιχέου-
σιν. ἐν δὲ τῇ δειπνῇ ὃ τε Ἀπόλλων ἐκιτήρισε καὶ ὁ Σει-

ληνος κόρδακα ὠρχήσατο καὶ αἱ Μοῦσαι ἀναστᾶσαι τῆς 786
 τε Ἑσιόδου Θεογονίας ἦσαν ἡμῖν καὶ τὴν πρώτην φῶδὴν
 τῶν ὕμνων τῶν Πινδάρου. ἀπείδῃ κόρος ἦν, ἀνεπανό-
 μεθα ὡς εἶχεν ἕκαστος ἱκανῶς ὑποβεβρεγμένος.

28. ἄλλοι μὲν ῥα θεοὶ τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταὶ
 εὐδὸν παννύχιοι, ἐμὲ δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος·
 ἀνελογιζόμεν γὰρ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, μᾶλλον δὲ ἐκεῖνα,
 πῶς ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ ὁ Ἀπόλλων οὐ φέει πῶγωνα ἢ
 πῶς γίνεται νύξ ἐν οὐρανῷ τοῦ ἡλίου παρόντος αἰὲ καὶ
 συνευωχουμένου. τότε μὲν οὖν μικρὸν τι κατέδαρθον.
 ξῶθεν δὲ διαναστὰς ὁ Ζεὺς προσέταττε κηρύττειν ἐκκλη-
 σίαν. 29. ἀπείδῃ παρήσαν ἅπαντες, ἄρχεται λέγειν· 786
 Τὴν μὲν αἰτίαν τοῦ ξυναγαγεῖν ὑμᾶς ὁ χθιζὸς οὗτος ξέ-
 νος παρέσχηται· πάλαι δὲ βουλόμενος ὑμῖν κοινώσασθαι
 περὶ τῶν φιλοσόφων, μάλιστα ὑπὸ τῆς Σελήνης καὶ ὧν
 ἐκεῖνη μέμφεται προτραπεῖς ἔγνω μὴκέτ' ἐπὶ πλεόν πα-
 ρατεῖναι τὴν διάσκεψιν· γένος γάρ τι ἀνθρώπων ἐστὶν
 οὐ πρὸ πολλοῦ τῇ βίῳ ἐπιπολάζον ἀργὸν φιλόνεικον κε-
 νόδοξον ὀξύχολον ὑπόλιχον ὑπόμωρον τετυφωμένον
 ὕβρεως ἀνάπλεων, καὶ ἵνα καθ' Ὀμηρον εἶπω „ἐτώσιον
 ἄχθος ἀρούρης.“ οὗτοι τοίνυν εἰς συστήματα διαιρεθέν-
 τες καὶ διαφοροὺς λόγων λαβυρίνθους ἐπινοήσαντες οἱ
 μὲν Στωϊκοὺς ὠνομάκασιν, οἱ δὲ Ἀκαδημαϊκοὺς, οἱ δὲ
 Ἐπικουρεῖους, οἱ δὲ Περιπατητικοὺς καὶ ἄλλα πολλῶ γε-
 λοϊότερα τούτων· ἔπειτα δὲ ὄνομα σεμνὸν τὴν ἀρετὴν
 περιθέμενοι καὶ τὰς ὁφρὺς ἐπάραντες καὶ πῶγοντας ἐπι-
 σπασάμενοι περιέρχονται ἐπιπλάστῳ σχήματι κατὰπτυστα
 ἦθῃ περιστέλλοντες, ἐμφερεῖς μάλιστα τοῖς τραγικοῖς ἐκεί-
 νοις ὑποκριταῖς, ὧν ἦν ἀφέλῃ τις τὰ προσώπεα καὶ τὴν 787
 χρυσόπαστον ἐκεῖνην στολήν, τὸ καταλειπόμενόν ἐστι
 γελοῖον ἀνθρώπιον ἐπτά δραχμῶν ἐς τὸν ἀγῶνα μεμισθω-
 μένον. 30. τοιοῦτοι δὲ ὄντες ἀνθρώπων μὲν ἀπάντων

καταφρονούσι, περὶ θεῶν δὲ ἀλλόκοτα διεξέρχονται καὶ συνάγοντες εὐεξαπάτητα μεिरάκια τήν τε πολυθρύλητον ἀρετήν τραγῶδοῦσι καὶ τὰς τῶν λόγων ἀπορίας ἐκδιδάσκουσι, καὶ πρὸς μὲν τοὺς μαθητὰς καρτερίαν αἶει καὶ σωφροσύνην ἐπαινοῦσι καὶ πλούτου καὶ ἡδονῆς καταπτύουσι, μόνοι δὲ καὶ καθ' ἑαυτοὺς γενόμενοι τί ἂν λέγοι τις ὅσα μὲν ἐσθίουσιν, ὅσα δὲ ἀφροδισιάζουσιν, ὅπως δὲ περιλείχουσι τῶν ὀβολῶν τὸν ῥύπον; τὸ δὲ πάντων δεινότατον, ὅτι μηδὲν αὐτοὶ μήτε κοινὸν μήτε ἰδίου ἐπιτελοῦντες, ἀλλ' ἄχρειοι καὶ περιττοὶ καθεστῶτες

- οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιοι οὔτ' ἐν βουλῇ, ὅμως τῶν ἄλλων κατηγοροῦσι καὶ λόγους τινας πικροῦς συμφορήσαντες καὶ λοιδορίας τινας ἐκμεμελετηκότες ἐπι-
 788 τιμῶσι καὶ ὀνειδίζουσι τοῖς πλησίον, καὶ οὗτος αὐτῶν τὰ πρῶτα φέρεσθαι δοκεῖ ὅς ἂν μεγαλοφρονότατός τε ἢ καὶ ἰταμώτατος καὶ πρὸς τὰς βλασφημίας θρασύτατος. 31. καί-
 τοι τὸν διατεινόμενον αὐτῶν καὶ βοῶντα καὶ κατηγοροῦν-
 τα τῶν ἄλλων ἦν ἔρη, σὺ δὲ δὴ τί πράττων τυγχάνεις ἢ
 τί φῶμεν πρὸς θεῶν σε πρὸς τὸν βίον συντελεῖν; φράη
 ἂν, εἰ τὰ δίκαια καὶ ἀληθῆ θέλοι λέγειν, ὅτι πλεῖν μὲν
 ἢ γεωργεῖν ἢ στρατεύεσθαι ἢ τινα τέχνην μετιέναι περι-
 τὸν εἶναι μοι δοκεῖ, κέκραγα δὲ καὶ αὐχμῶ καὶ ψυχρο-
 λουτῶ καὶ ἀνυπόδητος τοῦ χειμῶνος περιέρχομαι καὶ ὥσ-
 περ ὁ Μῶμος τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων γιγνόμενα συκοφαντῶ,
 καὶ εἰ μὲν τις ὠψώνηκε τῶν πλουσίων πολυτελῶς ἢ ἐταί-
 ραν ἔχει, τοῦτο πολυπραγμονῶ καὶ ἀρνακτῶ, εἰ δὲ τῶν
 φίλων τις ἢ ἐταίρων κατάκειται νοσῶν ἐπικουρίας τε καὶ
 θεραπειάς θεόμενος, ἄγνοῶ. τοιαῦτα μὲν ἐστὶν ἡμῖν, ὧ
 θεοί, ταῦτα τὰ θρέμματα. 32. οἱ δὲ δὴ Ἐπικούρειοι αὐ-
 τῶν λεγόμενοι μάλα δὴ καὶ ὕβρισται εἰσι καὶ οὐ μετρίως
 789 ἡμῶν καθάπτονται μήτε ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἀνθρωπίνων
 λέγοντες τοὺς θεοὺς μήτε ὅλως τὰ γιγνόμενα ἐπισκοπεῖν.

ὥστε ὦρα ὑμῖν λογίζεσθαι, διότι ἦν ἅπαξ οὔτοι πείσαι
τὸν βίον δυνηθῶσιν, οὐ μετρίως πεινήσετε. τίς γὰρ ἂν
ἔτι θύσειεν ὑμῖν πλέον οὐδὲν ἔξειν προσδοκῶν; ἃ μὲν
γὰρ ἡ Σελήνη αἰτιαῖται, πάντες ἠκούσατε τοῦ ξένου χθῆς
διηγούμενον· πρὸς ταῦτα βουλευέσθε ἃ καὶ τοῖς ἀνθρώ-
ποις γένοιτ' ἂν ὠφελιμώτατα καὶ ἡμῖν ἀσφαλέστατα.

33. Εἰπόντος ταῦτα τοῦ Διὸς ἡ ἐκκλησία διετεθρό-
λητο, καὶ εὐθύς ἐβόων ἅπαντες, κεραυνῶσον, κατὰ-
φλεξον, ἐπίτριψον, ἐς τὸ βάραθρον, ἐς τὸν Τάρταρον
ὡς τοὺς Γίγαντας. ἡσυχίαν δὲ ὁ Ζεὺς αὐθις παραγγεί-
λας, Ἔσται ταῦτα ὡς βούλεσθε, ἔφη, καὶ πάντες ἐπιτρι-
φονται αὐτῇ διαλεκτικῇ, πλὴν τό γε νῦν εἶναι οὐ θέμις
κολασθῆναί τινα· ἱερομηνία γάρ ἐστιν, ὥς ἴστε, μηνῶν
τούτων τεττάρων, καὶ ἤδη τὴν ἐκχειρίαν περιηγρεῖλά-
μην. ἐς νέωτα οὖν ἀρχομένου ἧρος κακοὶ κακῶς ἀπολοῦν-
ται τῷ σμερδαλέῳ κεραυνῷ.

ἡ καὶ κυανέησιν ἐπ' ὄφρυσιν νεῦσε Κρονίων.

790

34. περὶ δὲ Μενίππου ταῦτα, ἔφη, μοι δοκεῖ· περιαιρε-
θέντα αὐτὸν τὰ πτερὰ, ἵνα μὴ καὶ αὐθις ἔλθῃ ποτέ, ὑπὸ
τοῦ Ἑρμοῦ ἐς τὴν γῆν κατενεχθῆναι τήμερον. καὶ ὁ μὲν
ταῦτα εἰπὼν διέλυσε τὸν σύλλογον, ἐμὲ δὲ ὁ Κυλλήνιος
τοῦ δεξιοῦ ὥτὸς ἀποκρεμάσας περὶ ἐσπέραν χθῆς κατέ-
θηκε φέρων ἐς τὸν Κεραμεικόν.

Ἄπαντα ἀκήκοας, ἅπαντα, ὦ ἑταῖρε, τὰ ἐξ οὐρανοῦ.
ἅπειμι τοίνυν καὶ τοῖς ἐν τῇ Ποικίλῃ περιπατοῦσι τῶν
φιλοσόφων αὐτὰ ταῦτα εὐαγγελιούμενος.

B. G. Teubners

Schulausgaben griechischer und lateinischer Schriftsteller
mit deutschen Anmerkungen.

	fl. M.		fl. M.
Aeschylus' Agamem. v. Enger, 2. Aufl.	2.25	Cicero de officiis von v. Gruber.	
— Perser von Teuffel, 2. Aufl.	1.20	3. Aufl.	1.50
— Prometheus v. Wecklein, 2. Aufl.	1.80	— Cato maior v. Lohmeyer, 4. Aufl.	— .60
— do. — v. Schmidt	1.20	— do. — von Meissner	— .45
Aristophanes, die Wolken v. Teuffel	1.50	— de finibus bonorum v. Holstein	2.70
Arrian's Annabasis v. Abicht, I. Heft	1.80	— Somnium Scipionis v. Meissner	
— II. Heft	2.25	2. Aufl.	— .45
Buchholz, Anthologie, I. 3. Aufl.	1.20	— Laelius v. Lohmeyer, 3. Aufl.	— .80
— do. — II. 2. Aufl.	1.80	— de legibus von Du Mesnil	3.90
Caesar de bello Gallico von		Cornelius Nepos v. Siebelis, 10. Aufl.	
Doberenz, 7. Aufl.	2.25	von Janovius	1.20
— de bello civili von Doberenz,		Curtius Rufus v. Vogel, I. Bd. 2. Aufl.	2.10
4. Aufl.	1.80	— do. — II. Band, 3. Aufl.	2.25
Chrestomath. Cicero, von Lüders,		Demosthenes v. Rehdantz, I. Heft	
2. Aufl.	2.70	6. Aufl. v. Blafs	1.20
Cicero de oratore v. Piderit, Cpl.		— do. — II. Heft, I. Abth. 4. Aufl.	1.50
5. Aufl.	4.50	— do. — II. Heft, II. Abth. 3. Aufl.	1.80
Jedes Buch einzeln	1.50	Euripides v. Kinkel, I. Phoenissae	— .75
— partitiones orator, v. Piderit	1. —	— von Wecklein, I. Medea, 2. Aufl.	1.80
— Brutus von Piderit, 2. Aufl.	2.25	— II. Iphigenia in Tauris	1.50
— Orator von Piderit, 2. Aufl.	2. —	— III. Bacchen	1.50
— Reden:		Herodot v. Abicht, I. Band, I. Heft	
— für Plangius v. Köpke, 2. Aufl.	1.20	Buch I, 3. Aufl.	1.80
— für Sestius von Koch, 2. Aufl.	1. —	— do. — I. Band, II. Heft	
— für Roscius v. Richter, 2. Aufl.		Buch II, 3. Aufl.	1.50
v. Fleckeisen	— .90	— do. — II. Band, Buch III	
— für Milo v. Richter, 3. Aufl.		und IV, 2. Aufl.	2.40
v. Eberhard	— .90	— do. — III. Band, Buch V	
— für Marcus von Koch	— .75	und VI, 2. Aufl.	1.80
— für Sulla von Richter	— .60	— do. — IV. Bd. Buch VII, 3. Aufl.	1.80
— gegen Verres, IV. Buch von		— do. — V. Bd. Buch VIII u. IX	
Richter, 2. Aufl. v. Eberhard	1.20	3. Aufl.	1.80
— do. — V. Buch, von Richter,		Homer's Odyssee von Ameis u. Hentze	
2. Aufl. von Eberhard	1.20	I. 1. (Ges. I.—VI.) 7. Aufl.	1.35
— Catullinar. Reden von Richter,		— do. — I. 2. (VII—XII) 7. Aufl.	1.35
3. Aufl. v. Eberhard	1. —	— do. — II. 1. (XIII—XVIII) 6. Aufl.	1.35
— für Marcellus etc. v. Richter,		— do. — II. 2. (XIX—XXIV) 6. Aufl.	1.35
2. Aufl. von Eberhard	— .90	— do. — Anhang, 1. Heft, 3. Aufl.	1.50
— divinatio in Caecil. v. Richter	— .45	— do. — do. 2. Heft, 2. Aufl.	1.20
— I. u. II. Philippische Rede		— do. — do. 3. „ 2. Aufl.	1.20
v. Koch, 2. Aufl. v. Eberhard	— .90	— do. — do. 4. „ 2. Aufl.	1.20
— für Archias v. Richter, 2. Aufl.		— Dias v. Ameis u. Hentze, I. 1. 3. Aufl.	— .90
v. Eberhard	— .45	— do. — I. 2. 3. Aufl.	— .90
— Ab. d. Imperium d. Pompelius		— do. — I. 3. 2. Aufl.	1.20
v. Richter, 2. Aufl. v. Eberhard	— .60	— do. — I. 4. 2. Aufl.	1.20
— Briefe von Frey, 2. Aufl.	2.25	— do. — II. 1.	1.20
— Tusculanen v. Heine, 3. Aufl.		— do. — II. 2.	1.20
I. Heft Ab. I. II.	1.20	(Jedes Heft 3 Gekänge.)	
II. Ab. III.—V.	1.50		

M. 2.		M. 2.	
Homer's Ilias von Amels u. Henitz		Plauti Menaechni v. E. J. Briz. 3. Aufl.	1.—
Anhang. 1. Heft 2. Aufl.	1.50	— Miles gloriosus von Briz.	1.50
— do. — Anhang 2. Heft 2. Aufl.	1.50	Plutarch's Biographien. I. Philo-	
— do. — Anhang. 3. Heft	1.20	poemen u. Flamininus v. Siefert.	
— do. — Anhang. 4. Heft	1.20	2. Aufl. von Blafs	— 80
— do. — Anhang. 5. Heft	1.20	— do. — II. Timoleon u. Pyrrhos	
— do. — Anhang. 6. Heft	1.50	v. Siefert. 2. Aufl. von Blafs	1.80
— Ilias v. La Roche. 2. Aufl.		— do. — III. Themistokles	
6 Teile, jeder [4 Gesänge]. 2	1.50	und Perikles von Blafs	1.20
Horaz Oden von Nauck. 10. Aufl.	2.25	— do. — IV. Aristides u. Cato	
— Satir. u. Epist. v. Krüger. 10. Aufl.	2.70	von Blafs	— 50
— Sermonen von Fritzsche. I.	3.40	— do. — V. Agis und Kleo-	
— II.	2.—	menes von Blafs	— 30
Isokrates v. Schneider. I. Bd. 2. Aufl.	1.20	— do. — VI. Tib. et G.	
— do. — II. Bändchen. 2. Aufl.	1.50	Gracchus von Blafs	— 30
Livius, Buch I. Von M. Müller	1.50	Quintilian. X. Buch. Von G. T. A.	
— Buch II. Von M. Müller	1.50	Krüger. 2. Aufl.	— 35
— Buch XXI v. Wölflin. 2. Aufl.	1.20	Sophokles v. Wolff u. Bellermann.	
— Buch XXII von Wölflin	1.20	I. Ajax. 3. Aufl.	1.40
— Buch XXIV von H. J. Müller	1.—	— do. — II. Electra. 3. Aufl.	1.40
— Buch XXV von H. J. Müller	1.20	— do. — III. Antigone. 3. Aufl.	1.40
— Buch XXVI von Friederdorff	1.20	— do. — IV. König Oedipus.	
— Buch XXVII von Friederdorff	1.20	2. Aufl.	1.40
Lucian v. Jacobitz. I. Bändchen. 2. Aufl.	1.20	Supplement. Iest. graec. v. Hofmann	1.50
— do. — II. Bändchen	1.20	Tacitus Histor. von Herseus. I.	
— do. — III. Bändchen	1.20	3. Aufl.	1.40
Lykurg's Bedeg. Leokrat. v. Rehdantz	2.25	— do. — II. 2. Aufl.	1.40
Lysias' Reden v. Froberg. I. Bd.		— Annalen v. Draeger. I. 4. Aufl.	2.40
2. Auflage v. Gebauer.	4.50	— II. 3. Aufl.	2.30
— do. — II. Band	1.50	— Agricola von Draeger. 3. Aufl.	— 80
— do. — III. Band	1.50	— dialogus von Andresen. 2. Aufl.	— 80
— do. — kleinere Ausgabe	3.—	Terentius Hauton Timorimenes	
Auch in 2 Heften	1.50	von Wagner	1.20
Ovid's Metamorphosen v. Siebelis		— Phormio von Dziatsko	1.20
u. Folle. I. Heft. 12. Aufl.	1.50	— Adelphos von Dziatsko	1.20
— II. Heft. 10. Aufl.	1.50	Theokrit v. Fritzsche. 3. Aufl. v. Hiller	2.70
— Fasten von Peter. I. 2. Aufl.	2.70	Thukydides von Böhm. I. Band.	
— do. — II. 2. Aufl.	— 80	I. Heft. 5. Aufl.	1.40
Phaedrus v. Siebelis. 5. Aufl. v. Eckstein	— 75	— do. — I. Bd. 2. Hft. 3. Aufl.	1.40
Platon's Schriften. I. Bchn.: Die		— do. — II. „ 1. „ 3. „	1.40
Vertheidigungsrede d. Sokrates		— do. — II. „ 2. „ 3. „	1.40
u. Kriton von Cron. 7. Aufl.	1.—	Vergils Aeneis von Kappes. I. Heft.	
— do. — II. Bchn.: Gorgias		3. Aufl.	1.20
von J. Deuschle. 3. Aufl.	1.80	— do. — II. 2. Aufl.	1.30
— do. — Anhang v. Deuschle	— 90	— do. — III. 2. Aufl.	1.20
— do. — III. Bchn.: Laches		— do. — IV. 2. Aufl.	1.20
von Cron. 4. Aufl.	— 75	— Bucolicen u. Georgica v. Kappes	1.50
— do. — III. 2. Bchn.: Euthyphron		Xenophons Anabasis v. Vollbrecht.	
von M. Wohlrab. 2. Aufl.	— 45	2. Bchn. 7. u. 6. Aufl.	1.50
— do. — IV. Bchn.: Protagoras		— Memorabilien von R. Kühner.	
von J. Deuschle. 3. Aufl.	1.50	4. Aufl.	1.50
— do. — V. Bchn.: Symposium		— Cyropädie von Bräutenbach.	
von Hug.	3.—	1. Heft. 3. Aufl.	1.50
— do. — VI. Bchn.: Phaedon		— do. — 2. Heft. 3. Auflage	1.50
von Wohlrab	1.50	— Griechische Geschichten von	
Plauti Trinum. v. E. J. Briz. 3. Aufl.	1.20	Büchenschütz. I. Bchn. 4. Aufl.	1.50
— Captivi v. E. J. Briz. 3. Aufl.	1.—	— do. — II. Bchn. 4. Aufl.	1.50

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ

3

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας